દાસ્તાન ઈમાન ફરોશો કી

તીસરા હિસ્સા

અલામા ઈનાયતુલ્લાહ અલ્તમશ

Maktabe Ashraf

નાશિર

મદીના એજન્સી

૪/૪૫૫૧, ખંભાતવાલા માર્કેટ, ઝાંપા બજાર, સૂરત-૩

(૦૨૬૧) ૬૬૨૮૯૭૭, ૬૬૪૬૫૭૭

દાસ્તાન ઈમાન ફરોશોંકી

(હિસ્સા નંબર તીન)

MaktabeAshraf

અલ્લામા ઈનાયતુલ્લાહ અલતમશ

નાશિર

મદીના એજન્સી

૪/૪૫૫૧, ખંભાતવાલા માર્કેટ,
ઝાંપા બજાર, સૂરત-૩
(૦૨૬૧) ૬૬૨૮૯૭૭, ૬૬૪૬૫૭૭

જુમ્લા હુકૂક બહક્કે નાશિર મહફૂઝ હૈં

કિતાબકા નામ :- દાસ્તાન ઈમાન ફરોશોંકી
(હિસ્સા નંબર તીન)

મુરત્તિબ :- ઈનાયતુલ્લાહ અલ્તમશ

નાશિર :- મદીના એજન્સી

Printers: R.B. Enterprises
2609, Baradari, Ballimaran, Delhi-110006

Maktabe Ashraf

ફેહરિસ્ત

Maktabe Ashraf

❋ તઆરૂફ ❋

"દાસ્તાન ઈમાન ફરોશોંકી" કા તીસ્રા હિસ્સા પેશ કિયા જાતા હે.

આપ ઈસ હકીકતસે બેખબર નહીં હોંગે કે, હમારી ઉભરતી હૂઈ નસ્લકા કિર્દાર મજરૂહ હો (બિગળ) ચુકા હે. ઈસ કોમી અલ્મિયાકે અસ્બાબસે ભી આપ વાકિફ હોંગે, અગર નહીં તો હમ બતાતે હૈં. એક સબબ તો યહ હે, કે બચ્ચોંકો અપને આબાઅ વ અજદાદ (બાપ દાદા)કી રિવાયતસે બેખબર રખ્ખા જા રહા હે. ઈન્હેં મા'લૂમ હી નહીં કે ઈન્કી તારીખ શુજાઅતકે કારનામોંસે ભરપૂર હે. ઈન્કી નિસાબી કિતાબોંમેં ભી ઈન રિવાયતકા ઝિક્ર નહીં મિલતા.

દૂસ્રા સબબ યહ હે કે હમારે બચ્ચે ઔર નૌજવાન ઐસી કહાનિયોંકે આદી હો ગએ હૈં જિન્મેં તફરીહી ઔર લઝીઝ મવાદ ઝિયાદા હોતા હે ઔર જિન્મેં સન્સની, સસ્પેન્સ, હંગામા આરાઈ ઔર જિન્સિયત હોતી હે ઔર જો જઝબાતમેં હલચલ બપા કર દેતી હે. યહ દર અસલ ઈન્સાની ફિત્રતકા મુતાલબા હે જિસે પુરા કરના ઝરૂરી હે, લેકિન બળી એહતિયાતકી ઝરૂરત હે.

હમારે દુશ્મનને જો યહૂદી ભી હે ઔર હમદર્દ ભી, ઈન્સાનકી ઈસ ફિત્રી ઝરૂરતકો ઈસ્લામ દુશ્મન મકાસીદ ઔર મુલ્ક દુશ્મન અઝાઈમકી તકમીલકે લિએ ઈસ્તિઅમાલ કિયા હે. યહ જો ફહશ, ઉર્યાં, મારધાળ ઔર જરાઈમસે ભરપૂર કહાનિયાં, રિસાલે ઔર ફિલ્મે મકબૂલ હૂઈ હૈં, ઉન્કા ખાલિક હમારા દુશ્મન હે ઔર ઉન્હેં હમારે મુલ્કમેં ફેલાનેકા કામ દુશ્મન હી કર રહા હે. યહ ઝહરીલા અદબ હમારે હાં ઈસ હદ તક મકબૂલ હો ગયા હે કે ગૈરઈસ્લામી નઝરિયાતકી હામિલ કહાનિયાં ભી મુલ્કવાલોંને દિલો જાનસે કબૂલ કર લી હે. મુલ્કકે ઝબરદસ્ત નાશીરોં, રિસાલોંકે માલિકો ઔર કલમદારોંને દેખા કે ઈન કહાનિયોંસે તો દોલત કમાઈ જા સકતી હે. ચુનાંચે ઉન્હોંને ભી કૌમી સૂદ વ ઝિયાંકો નઝર અંદાઝ કરકે ફહહાશીકો ઝરીઅએ મઆશ બના લિયા.

ઈસ્મેં કિસી શક્કો શુબાકી ગુંજાઈશ નહીં રહી કે ઝાર (રૂસી) ઔર

Maktabe Ashraf

યહૂદીને ઔર હમારે મફાદ પરસ્ત નાશિરોંને હમારી નૌજવાન નસ્લકો બરબાદ કરનેકે લિએ ઈન અખલાક સોઝ કહાનિયોંકો ઝરીઆ બના રખ્ખા હે.

હમને અપની ઉભરતી હૂઈ નસ્લકે ઈન્ફિરાદી ઔર કૌમી કિર્દારકે તહફફુઝ ઔર નશોનુમાકે લિએ ''હિકાયત''મેં સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે દોરકી સચ્ચી કહાનિયોંકા સિલ્સિલા શુરૂઅ કિયા થા. ઈસ સિલ્સિલેકે હમ દો હિસ્સે કિતાબી સૂરતમેં પેશ કર ચૂકે હેં. તીસ્રા હિસ્સા પેશે ખિદમત હે. ઈન કહાનિયોંમેં આપકો વહ તમામ લવાઝિમાત મિલેંગે જો આપકે ઔર આપકે બચ્ચોંકે ફિત્રી મુતાલબાતકી તસ્કીન કરેંગે. ઈન્મેં સન્સની ભી હે, સસ્પેન્સ ભી ઔર યહ કહાની આપકો કદમ કદમ પર ચોંકાએગી. મગર ઉન્કી બુન્યાદી ખૂબી યહ હે કે યહ ઉસ કૌમી જઝબે ઔર ઈમાનકો ઝિંદા વ બેદાર કરેંગી જિસે હમારા દુશ્મન ફહશ ઔર અખ્લાક સોઝ કહાનિયોંકે ઝરીએ કમઝોર બલ્કે મુર્દા કરનેકી કોશિશ કર રહા હે.

સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને એક જંગે મૈદાનમેં લળી જિસે સલીબી જંગોકા સિલ્સિલા કહા જાતા હે. દૂસ્રી જંગ ઝમીનદોઝ મહાઝ પર લળની પળી, યહ જાસૂસોં ઔર કમાન્ડો ફોર્સકી જંગ થી. યહ મુખ્તલિફ ઔકાતકી તફસીલી ઔર ડ્રામાઈ વારદાતેં હેં, જિન્મેં આપકો સુલ્તાન અય્યૂબીકે ઔર સલીબિયોંકે જાસૂસોં, સુરાગ રસાનો, તખ્રીબકારોં, ગોરીલોં ઔર કમાન્ડો, અસ્કરિયોંકે સન્સનીખેઝ, વલ્વલાઅંગેઝ ઔર ચોંકા દેનેવાલે તસાદુમ, ઝમીનદોઝ તઆકુબ ઔર ફરાર મિલેંગે.

સલીબિયોંને મુસલમાનોંકે હાં તખ્રીબકારી, જાસૂસી ઔર કિર્દારકુશીકે લિએ ગૈરમા'મૂલી તૌર પર હસીન ઔર ચાલાક લળકિયાં ઈસ્તિઅમાલ કી થી, ઈસ લિએ યહ ઔરત ઔર ઈમાનકી મા'ર્કા આરાઈયાં બન ગઈ.

અગર આપ સચ્ચે દિલસે ફહશ ઔર મુખ્રિબે અખ્લાક (ખરાબ કરનેવાલે) કહાનિયોંસે અપને બચ્ચોંકો મહફૂઝ કરના ચાહતે હેં તો ઉન્હેં ''દાસ્તાન ઈમાન ફરોશોંકી''કે સિલ્સિલેકી કહાનિયાં પળ્હનેકો દેં.

ઈનાયતુલ્લાહ
મુદીર ''હિકાયત'' લાહોર
૬ સીતંબર ઈસ્વી સન ૭૮

Maktabe Ashraf

* નાગોંવાલે કિલ્એકે કાતિલ *

દમિશ્કમેં જબ સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબી દાખિલ હુવા થા તો ઉસ્કે સાથ સાતસો સવાર થે. તમામ મુઅર્રિખીનને યહી તા'દાદ લિખ્ખી હે, લેકિન તારીખ સુલ્તાન અય્યૂબીકે ઉન જાંબાઝોંસે બેખબર હે. જિન્મેંસે કોઈ તાજીરોંકે બેહરૂપમેં, કોઈ બેઝરર મુસાફિરોંકે ભેસમેં ઔર કોઈ શામી ફૌજકે મા'મૂલી સિપાહિયોંકે લિબાસમેં એક એક ભી, દો દો ઔર ચાર ચારકી ટોલિયોંમેં ભી દમિશ્કમેં દાખિલ હૂએ થે. ઉન્મેં ઝિયાદાતર સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખામોશ હમ્લેસે પહલે હી યહાં આ ગએ થે ઔર કુછ ઉસ વક્ત દાખિલ હૂએ થે, જબ દમિશ્કકે દરવાઝે સુલ્તાન અય્યૂબીકે લિએ ખુલ ગએ થે. યહ જાસૂસોંકા દસ્તા થા. જિન્હેં જાંબાઝ જાસૂસ કહા જાતા થા. ક્યૂંકે યહ હર કિસ્મકી લળાઈ, હર હથિયારકે ઈસ્તિઅમાલ હર તરહકી તબહકારીકે માહિર થે ઔર દિમાગી લિહાઝસે મુસ્તઈદ ઔર ઝહીન. ઉન્કી સબસે બળી ખૂબી યહ થી કે વહ જાનકી પર્વાહ નહીં કરતે થે. ઐસે ઐસે ખત્રે મોલ લેતે થે, જિન્કે તસવ્વુરસે હી આમ સિપાહી બિદક જાતે થે. ઐસા જઝબા સિર્ફ ટ્રેનીંગસે પૈદા નહીં હોતા, ઈસ કામકે લિએ ઐસે નૌજવાન મુન્તખબ કિએ જાતે થે. જિન્કે દિલોંમેં દીને હક, અપને મઝહબકા ઈશ્ક ઔર દુશ્મનકી નફરત ભરી હોતી થી. યહ જાંબાઝ જનૂની કિસ્મકે મુસલમાન હોતે થે. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઐસે જાંબાઝોંકે કઈ દસ્તે તય્યાર કર રખ્ખે થે.

સુલ્તાન અય્યૂબી જબ સાતસો સવારોંકે સાથ દમિશ્કકો રવાના હુવા થા, તો ઉસ્ને મુન્તખબ લળાકા જાસૂસોંકા એક દસ્તા ખુસૂસી હિદાયાતકે સાથ દમિશ્કકો રવાના કર દિયા થા. ઉન્મેં એક હિદાયત યહ થી કે અગર દમિશ્કકી ફોજ મુકાબલે પર ઉતર આએ તો યહ જાસૂસ શહરકે અંદર અપની સમઝ ઔર ઝરૂરતકે મુતાબિક તખ્રીબકારી કરેં ઔર વહ દરવાઝે ખોલનેકી ભી કોશિશ કરેં. ઉન્મેં ઐસે ભી થે જિન્હેં શહરિયોંમેં દહશત, ભગદળ, અફરા તફરી ઔર અફવાહેં ફેલાનેકી ટ્રેનીંગ દી ગઈ થી. ઈન તમામ જાંબાઝોંકી તા'દાદ દો ઔર તીનસોકે દરમિયાન થી ઉસ વક્તકે વાકિઆ નિગારોંને સહીહ તા'દાદ નહીં લિખ્ખી, સિર્ફ યહ લિખ્ખા હે કે

સુલ્તાન અય્યૂબીકી આમદકે વક્ત દમિશ્કમેં દો તીનસો જાસૂસ ઔર તબાહકાર મૌજૂદ થે. એક ફ્રાન્સીસી વકાએ નિગારને સલીબી જંગોંકે હાલાત ઔર વાકિઆત કલમબંદ કરતે હૂએ, સુલ્તાન અય્યૂબીકે લળાકા જાસૂસોંકે મુતઅલ્લિક બહુત કુછ લિખ્ખા હે. ઉસ્ને ઈન જાંબાઝોંકે ઈસ્લામી જઝબેકો મઝહબી જુનૂન ભી કહા હે ઔર યહ ભી લિખ્ખા હે કે યહ જાસૂસ નફસિયાતી મરીઝ થે. ઈસ ફ્રાન્સીસીને તો મઝહબી જુનૂનકી તોહીન કી હે કે ઉસે નફસિયાતી મર્ઝ કહા હે લેકિન યહ નફસિયાતી કૈફિયત હી થી. મુસલમાન સાહિબે ઈમાન સિર્ફ ઉસ સૂરતમેં બનતા હે જબ મઝહબ ઉસ્કી નફસિયાતકા જુઝ બન જાતા હે.

ઈન જાંબાઝોંકો જાસૂસી ઔર તબાહકારીકી ટ્રેનીંગ અલી ઈબ્ને સુફયાન ઔર ઉસ્કે દો નાઈબીન હસન ઈબ્ને અબ્દુલ્લાહ ઔર ઝાહિદાનને દી થી ઔર મા'ર્કા આરાઈકી ટ્રેનીંગ તજુર્બાકાર ફોજિયોંકે હાથોં મિલી થી. અબ જબકે સુલ્તાન અય્યૂબી દમિશ્કમેં થા, અલી બિન સુફયાન કાહિરામેં થા. વહાંકે અંદરૂની હાલાત પૂરી તરહ નહીં સંભલે થે. સુલ્તાન અય્યૂબીકી ગૈરહાઝિરી, દમિશ્ક પર ઉસ્કે કબઝે ઔર ખિલાફતકી મઅઝૂલીકી સૂરતમેં મિસ્રમેં સલીબી તખ્રીબકારીકા ખત્રા બળ્હ ગયા થા. ઈસ લિએ અલી બિન સુફયાનકો વહીં રહને દિયા ગયા થા. દમિશ્કમેં ઉસ્કા એક નાઈબ હસન બિન અબ્દુલ્લાહ આયા થા. વહી જાસૂસ જાંબાઝોંકે દસ્તેકા કમાન્ડર થા. દમિશ્ક પર સુલ્તાન અય્યૂબીને કબ્ઝા કર લિયા, તો વહાંકી બેશતર ફૌજ સાલાર તૌફિક જવ્વાદકી ઝેરે કમાન સુલ્તાન અય્યૂબીસે મિલ ગઈ થી. બાકી ફૌજ ઔર ખલીફાકે બોડીગાર્ડ દસ્તે, ખલીફા ઔર ઉસ્કે હવારી ઉમરાઅકે સાથ દમિશ્કસે ભાગ ગએ થે. તવક્કુઅ થી કે સુલ્તાન અય્યૂબી ઉન્હેં ગિરફતાર કરનેકે લિએ ફૌજ ઉન્કે તઆકુબમેં ભેજેગા, લેકિન ઉસ્ને ઐસી કોઈ હર્કત ન કી. દો તીન સાલારોંને ઉસે કહા ભી કે ઈન ઉમરાઅ વગૈરાકો પકળના ઝરૂરી હે જો ભાગ ગએ હૈં. વહ કહીં ઈકટ્ઠે હો જાએંગે ઔર ઈત્મિનાનસે સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ જંગી તય્યારી કરેંગે.

"ઔર મેં યહ ભી જાન્તા હૂં કે વહ સલીબિયોંસે ભી મદદ માંગેગે જો ઉન્હેં મિલ જાએગી." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "લેકિન મેં અંધેરેમેં કભી

નહીં ચલા. પહલે યહ મા'લૂમ કરના હૈ કે વહ ગએ કહાં હૈ ઔર ઉન્કા મર્કઝ કૌનસા બનેગા. આપ લોગ પરેશાન ન હો, મેરી આંખે ઔર મેરે કાન ભાગનેવાલોંકે સાથ હી ચલે ગએ હૈં. વહ બદબખ્ત ઈત્ની જલ્દી હમ્લા કરનેકે લિએ તય્યાર નહીં હો સકતે. મૈં સિર્ફ યહ દેખ રહા હૂં કે સલીબી ક્યા કરેંગે. વહ મિસ્ર પર ભી યલ્ગાર કર સકતે હૈં. વહ શામ પર ભી હમ્લા કર સકતે હૈં. વહ શાયદ ઈસ ઈન્તિઝારમેં હૈ કે મૈં ક્યા કરૂંગા. હો સકતા હૈ કે વહ મેરી ચાલકે બા'દ અપની ચાલ ચલના ચાહતે હોં. આપ ફૌજકો મેરી બતાઈ હૂઈ તન્ઝીમમેં લા કર ઉન્કી તર્બિયત ઔર જંગી મશ્કેં જારી રખ્ખે."

સુલ્તાન અય્યૂબીને જિન્હેં અપની આંખે ઔર કાન કહા થા વહ યહી જાસૂસ થે, જો મિસ્રસે યહાં આએ થે. ઉન્મેં કુછ ઐસે ભી થે જો ઈન્હીં ઈલાકોંકે રહનેવાલે થે. જબ અલ્મલિકુલ્સાલેહ ઔર ઉસ્કે ઉમરાઅ, વુઝરાઅ દમિશ્કસે ભાગે તો ઉન્કે સાથ સુલ્તાન અય્યૂબીકે બહુતસે જાસૂસ ભી ચલે ગએ થે. ભાગનેવાલોંકી તા'દાદ કમ નહીં થી. તમામ ઉમરાઅ ઔર વુઝરાઅ ઔર કઈ એક જાગીરદારોં ઔર હાકિમોંકા અમલા ભી થા, ફૌજકી ભી કુછ નફરી થી ઔર બળોંકે ખૂશામદી લોગ ભી થે, યહ તિત્તર બિત્તર હો કર ભાગે થે. ઉન્કે સાથ જાસૂસોંકા ચલે જાના આસાન થા. યહ જાસૂસ ઈસ મિશન પર સાથ ગએ થે કે દેખે અસ્સાલેહ ઔર ઉસ્કે પાલનેવાલે ઉમરાઅ ક્યા જવાબી કારવાઈ કરેંગે ઔર ઉન્હેં સલીબિયોંકી કિત્ની કુછ ઔર કૈસી મદદ હાસિલ હોગી. યહ જાસૂસ જો દમિશ્કસે બાહર ગએ થે, હસન બિન અબ્દુલ્લાહકે ખુસૂસી મુન્તખબ અફરાદ થે. વહ ઈસ સૂરતે હાલકે સિયાસી પસમંઝરકો અચ્છી તરહ સમઝતે થે.

ઉન્મેં એક માજિદ ઈબ્ન મુહમ્મદ હિજાઝી થા, ખૂબરૂ જવાન, જિસ્મ નિહાયત મોઝૂં ઔર ગઠા હુવા ઔર ઉસે ખુદાને ઝુબાનકી ઐસી ચાશ્ની દી થી જિસ્મેં તિલિસ્માતી અષર થા, તકરીબન હર જાસૂસકી સૂરત વ શકલ ઔર ઔસાફ ઐસે હી થે, લેકિન માજિદ ઈબ્ન મુહમ્મદ ઈન સબસે બર્તર લગતા થા. ઉન જાસૂસોંકી ઈત્ની અચ્છી સિહ્હતકા રાઝ ગાલિબન યહ

થા કે ઉન્હેં કિસી કિસ્મકે નશેકી આદત નહીં થી ઔર વહ અય્યાશીકો ભી પસંદ નહીં કરતે થે. ઉન્કે અખ્લાકમેં જો પુખ્તગી થી ઉસ્ને ઉન્મેં ફૌલાદ જૈસી કુવ્વતે ઈરાદી પેદા કર રખ્ખી થી. ઉન્કા કૌલો ફે'લ મઝહબકા પાબંદ થા. માજિદ હિજાઝી અપને સાથિયોંકી તરહ ઈસ ફૌલાદી કિર્દારકા નમૂના થા ઔર રૂહકી જો પાકિઝગી થી ઉસ્ને ઉસ્કે ચેહરેકો હસીન બના રખ્ખા થા. વહ દમિશ્કસે ભાગા જા રહા થા, ઉસ્કે નીચે અરબકી આ'લા નસલકા ઘોડા થા. ઉસ્કે પાસ તલ્વાર થી ઔર ઝીનકે સાથ ચમકતી હૂઈ ઉન્નીવાલી બર્છી થી.

વહ વીરાનેમેં અકેલા ચલા જા રહા થા. ઉસ્ને હલબકી સિમ્ત બહુતસે લોગોંકો જાતે હુએ દેખા થા. ઉસે કોઈ એક ભી ઐસા નઝર નહીં આયા થા જિસ્કે સાથ વહ જાએ. વહ અપને લિએ કોઈ હમસફર ઢૂંઢ રહા થા. જો ઉસ્કે મિશનકે લિએ સૂદમંદ હો સકે. ઐસા હમસફર ફૌજકા કોઈ આ'લા અફસર હો સકતા થા યા કોઈ ઐસા અમીર જિસે અસ્સાલેહકા કુર્બ હાસિલ હોતા. ઉસ્કી સુરાગ રસાં આંખે અસ્સાલેહકો ઢૂંઢ રહી થી. ઉસ્ને ચંદ એક લોગોંસે પૂછા ભી થા કે વહ કિસ તરફ ગયા હે, મગર ઉસે અસ્સાલેહકા કોઈ સુરાગ નહીં મિલા થા. ઉસે મા'લૂમ થા કે અલ્મલિકુસ્સાલેહ નુરૂદીન ઝંગી મર્હુમકી ઉમ્ર યા ઉસ્કી ખૂબિયોં જૈસા કોઈ આદમી નહીં થા બલ્કે વહ ગ્યારા સાલકી ઉમ્રકા બચ્ચા હે જિસે મફાદ પરસ્ત ઉમરાઅને અપને મકાસિદકે લિએ સલ્તનતકી ગદ્દી પર બિઠાયા હે ઔર અમલન, હુક્મરાન યહ ઉમરાઅ ખૂદ બને હૂએ હૈં. વહ તસવ્વુરમેં લા સકતા થા કે વહ બચ્ચા અકેલા નહીં જા રહા હોગા , ઉસ્કે સાથ અમીરોં, વઝીરોં ઔર દરબારિયોંકા કાફલા હોગા ઔર ઉસ કાફલેકે સાથ ઝર્રો જવાહિરાત ઓર માલો દૌલતસે લદે હૂએ ઊંટ હોંગે.

માજિદ હિજાઝીને સોચા થા કે યહ કાફલા ઉસે નઝર આ ગયા તો વહ અલમુલ્કુસ્સાલેહકા મુરીદ બન કર કાફલેમેં શામિલ હો જાએગા. યહ કામિયાબી હાસિલ હોનેકી સૂરતમેં ઉસે અછ્છી તરહ મા'લૂમ થા કે ઉસે ક્યા કરના હે ઔર સીનોંસે રાઝ કિસ તરહ નિકાલને હૈં, મગર ઉસે અપને શિકારકા કોઈ સુરાગ ન મિલા. આગે ચટ્ટાની ઈલાકા આ ગયા જહાં

હરયાલી ભી થી. ઝરા સુસ્તાનેકે લિએ વહ ચટ્ટાનોંકે અંદર ચલા ગયા.... એક જગહ ઉસે દો ઘોળે નઝર આએ. ઉન્સે ઝરા પરે હરીભરી ઘાસ પર એક આદમી લેટા હૂઆ થા ઔર ઉસ્કે સાથ એક ઔરત થી. વહ સોએ હૂએ મા'લૂમ હોતે થે. વહ ઝરા ફાસલે પર રૂક ગયા ઔર ઘોળેસે ઉતર કર એક દરખ્તકે નીચે લેટ ગયા. એક ઘોળા હિનહિનાયા તો વહ આદમી ઉઠ બેઠા લિબાસસે વહ ઊંચે દર્જેકા ફર્દ મા'લૂમ હોતા થા. ઉસ્ને માજિદ હિજાઝીકો દેખા તો ઉસે અપને પાસ બુલાયા. માજિદ ઉસ્કે પાસ ચલા ગયા ઔર ઉસ્સે હાથ મિલાયા. ઔરત ભી ઉઠ બેઠી. વહ ઔરત નહીં, જવાન લળકી થી ઔર બહુત ખૂબ સૂરત. ઉસ્કે ગલેકા હાર બતા રહા થા કે યહ લોગ મા'મૂલી હેસિયતકે નહીં. ઉસ આદમીકી ઉમ્ર ચાલીસકે લગભગ થી ઔર લળકી પચ્ચીસ સાલસે કમ લગતી થી. માજિદને ઈન દોનોંકો એક નઝરમેં ભાંપ લિયા.

"તુમ કોન હો ?" ઉસ આદમીને માજિદસે પૂછા "દમિશ્કસે આએ હો ?"

"મૈં દમિશ્કસે હી આયા હૂં." માજિદને જવાબ દિયા "લેકિન મૈં યહ નહીં બતા સકતા કે મૈં કોન હૂં. આપ કેસે સફરમેં હૈં ?"

"ગાલિબન હમ એક હી સફરકે મુસાફિર હે." ઉસ આદમીને મુસ્કુરા કર કહા "તુમ શરીફ આદમી મા'લૂમ હોતે હો."

"ક્યા આપ યકીન કરના ચાહતે હૈં કે મૈં શરીફ હૂં યા બદમાશ ?" માજિદ હિજાઝીકે હોંટો પર મુસ્કુરાહટ થી. ઉસ્ને કહા "જિસ્કે સાથ ઈત્ની હસીન લળકી હો ઔર લળકીકે ગલેમેં ઈત્ના કિમતી હાર હો ઔર સાથ માલ ઔર દોલત ભી હો વહ હર રાહીકો બદમાશ ઔર ડાકૂ સમઝતા હે. મૈં ડાકૂ નહીં હૂં. આપકો ડાકૂઓંસે બચા ઝરૂર સકતા હૂં ખ્વાહ મેરી જાન ચલી જાએ." ઉસ્કે દિમાગમેં અચાનક એક બાત આ ગઈ જો ઉસ્ને તીરકી તરહ મુંહસે નિકાલ દી. ઉસ્ને કહા "દમિશ્કસે ભાગે હૂએ કુછ લોગ ડાકૂઓંકા શિકાર હો ગએ હૈં. મૈંને રાસ્તેમેં દો લાશેં ભી દેખી હે. યહ મૌકા ડાકૂઓંકે લિએ નિહાયત અચ્છા હે કે લોગ માલો દોલતકે સાથ દમિશ્કસે ભાગ રહે હૈં."

લળકીકા ઈત્ના દિલકશ રંગ ઉળ ગયા. વહ અપને આદમીકે સાથ લગ ગઈ કુછ ઐસી હી હાલત આદમીકી ભી હો ગઈ. માજિદ હિજાઝી જાન ગયા કે યહ લોગ કોન હૈં ઔર ક્યા હૈં. ઉન પર ખૌફો હિરાસ ગાલિબ કરકે ઉસ્ને અપની ઝુબાનકે કરીશ્મે દિખાને શુરૂઅ કર દિએ. ઉસ્ને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો બુરા ભલા કહા "સુલ્તાન મલિકુસ્સાલેહકી મદહસરાઈ યૂં કી, જૈસે વહ ઝમીનો આસમાનકા વાહિદ બર્ગુઝીદા ઈન્સાન હે. માજિદને ઉસ પર દહશતકા ગલ્બા ઔર ઝિયાદા પુખ્તા કરનેકે લિએ કહા "સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને દમિશ્કસે ભાગે હૂએ આપ જૈસે લોગોંકો લૂટને ઔર ઉન્સે જવાન બેટિયાં ઔર બીવિયાં છીનનેકે લિએ અપની ફોજકે દસ્તે ઈધર ભેજ દિએ હૈં..... યહ લળકી આપકી ક્યા લગતી હે ?

"યહ મેરી બીવી હે."

"ઔર દમિશ્કમેં આપ કિત્ની બીવિયાં છોળ આએ હૈં ?" માજિદ હિજાઝીને પૂછા.

"ચાર."

"ખુદા કરે યહ પાંચો ખૈરિયતસે આપકે સાથ મંઝિલ પર પહુંચ જાએ." માજિદને કહા.

"અય્યૂબીકી ફોજ કિત્ની દૂર હે ?" ઉસ આદમીને પૂછા. "તુમને સિપાહિયોંકો લૂટમાર કરતે દેખા હે ?"

"હાં દેખા હે." માજિદ હિજાઝીને કહા "અગર મેં આપસે કહૂં કે મેં ભી સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી ફોજકા સિપાહી હૂં તો આપ ક્યા કહેંગે ?"

વહ કાંપને લગા, મુસ્કુરાયા ભી મગર મુસ્કુરાહટ ગાઈબ હો ગઈ. ઉસ્ને કહા "મેં તુમ્હેં કુછ દે દૂંગા ઔર તુમસે ઈલ્તિજા કરૂંગા કે મુઝે કંગાલ ન કરો ઔર મેં તુમસે યહ ભી ઈલ્જિા કરૂંગા કે ઈસ બીચારીકો મેરે સાથ રહને દેના."

માજિદ હિજાઝીને કહકહા લગાયા ઔર કહા "દૌલત ઔર ઔરતસે ઝિયાદા મુહબ્બત ઈન્સાનકો બુઝદીલ ઔર કમઝોર બના દેતી હે. અગર મુઝે કોઈ કહે કે જો કુછ પાસ હે વહ મેરે હવાલે કર દો તો મેં તલ્વાર ખીંચ કર ઉસે કહૂંગા કે પહલે મુઝે કત્લ કરો, ફિર મેરી લાશસે તુમ્હેં જો કુછ મિલે

વહ લે જાના..... મોહતરમ ! મુઝે યહ બતાએં કે આપ કોન હે ? દમિશ્કમેં આપ ક્યા થે ? ઔર અબ આપ કહાં જા રહે હૈં ? અગર આપને સચ બતા દિયા તો હો સકતા હે આપકો મુઝસે ઝિયાદા મુખ્લિસ ઔર જાંબાઝ મુહાફિઝ ન મિલે. મા'લૂમ હોતા હે કે હમારી મંઝિલ એક હે. મેં અય્યૂબીકી ફોજકા સિપાહી ઝરૂર હૂં લેકિન ભગોળા હૂં.''

ઉસ આદમીને અપને મુતઅલ્લિક સબ કુછ બતા દિયા. વહ દમિશ્કકે મુઝાફાતી ઈલાકેકા જાગિરદાર થા. ઉસે સરકારકે દરબારમેં ઐસી સરકારી હેષિયત ભી હાસિલ થી કે સલ્તનતકી શહરી ઔર જંગી પોલીસિયોંમેં ભી ઉસ્કા અમલ દખલ થા. સુલ્તાનકે બોડીગાર્ડ દસ્તેકે ઝિયાદાતર સિપાહી ઉસીકે દીએ હૂએ થે. દૂસ્રે લફ્ઝોંમેં યહ કહ લેં કે વહ સુલ્તાનકે બાલાઈ હલ્કેકા અહમ કિસ્મકા દરબારી થા. ઉસે ઘરસે નિકલતે ઝરા દેર હો ગઈ થી. અસ્સાલેહને અપને તમામ હાશ્યાબર્દારોંસે કહા થા કે વહ હલબ પહુંચ જાએ. ચુનાંચે યહ જાગીરદાર હલબ જા રહા થા. ઉસ્ને યહ ભી બતા દિયા કે વહ બહુતસે ઝર્રો જવાહિરાત સાથ લે જા રહા હે. ચાર બીવિયાં પીછે છોળ આયા હે. યહ ચૂંકે સબસે છોટી ઔર ખૂબસૂરત થી ઈસ લિએ ઉસે સાથ લે આયા હે. ઉસ્ને બળે અફસોસકે સાથ ઝિક્ર કિયા કે ઉસ્કે મુહાફિઝ ઔર તમામ મુલાઝિમ દમિશ્કમેં હી ઉસ્કા સાથ છોળ ગએ થે. ઉન્હોંને ઉસ્કા ઘર લૂટ લિયા હોગા. યહ ઉસ્કી અપની હિમ્મત થી કે વહ બરવક્ત અપના બેશકિમત ખઝાના લે કર નિકલ આયા. વહ અસ્સાલેહકે પાસ જા રહા થા.

માજિદ હિજાઝીકો ઉસ્કી દાસ્તાન સુન કર ખૂશી હૂઈ. યહ જાગીરદાર ઉસ્કે કામકા આદમી થા. ઉસ્કે સાથ વહ હલબકે દરબાર તક પહુંચ સકતા થા. ઉસ્ને અપને મુતઅલ્લિક બતાયા કે વહ ઉસ સવાર દસ્તેકા કમાનદાર થા જો સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબી અપને સાથ દમિશ્ક લાયા થા, લેકિન વહ અસ્સાલેહકા મુરીદ હે. ઈસ લિએ વહ ઉસ્કે ખિલાફ હાથ નહીં ઉઠા સકતા. ઈસ અકીદતમંદીકા નતીજા હે કે વહ અય્યૂબીકી ફોજસે ભાગ આયા હે ઔર સુલ્તાનકે દરબારમેં જા રહા હે. અગર ઉસ્ને પસંદ કિયા તો વહ ઉસ્કે મુહાફિઝ દસ્તેમેં શામિલ હો જાએગા.

"અગર મૈં અભીસે તુમ્હેં અપના મુહાફિઝ બના લૂં તો તુમ્હારી ઉજરતકી શરાઈત ક્યા હોગી ?" ઉસ્ને માજિદ હિજાઝીસે પૂછા "મૈં જૈસે દમિશ્કમેં બાદશાહ થા ઉસી તરહ વહાં ભી બાદશાહ હોઉંગા જહાં જા રહા હૂં. મેરેકો મુહાફિઝ બના કર તુમ્હેં અફસોસ નહીં હોગા."

"અગર આપ મુઝે અપના મુહાફિઝ બનાએંગે તો આપકો ફૌજી મુશીરકી ઝરૂરત નહીં પળેગી." માજિદ હિજાઝીને ઉસે કહા "આપ મેરી ઉજરત મેરી કાબિલિયત દેખ કર ખૂદ હી મુકર્રર કર દેંગે. મૈં અભી કુછ નહીં બતાઉંગા."

માજિદ હિજાઝી ઉસ્કા બોડીગાર્ડ બન ગયા. યૂં કહીએ કે એક દરબારી જાગીરદારકે સાથ સુલ્તાન અય્યૂબીકા એક જાસૂસ લગ ગયા. ઈસ જાગીરદારકે પાસ બેઅંદાઝ ઝર્રો જવાહિરાત થે જો ઉસ્ને ઐસે સામાનમેં છુપા રખ્ખે થે જો બઝાહિર મા'મૂલીસા થા. ઉસે ફૌરી તૌર પર એક મુહાફિઝકી ઝરૂરત થી. માજિદકે ડરાનેસે યહ ઝરૂરત ઔર શદીદ હો ગઈ થી. ઈસ વક્ત સૂરજ ગુરૂબ હો રહા થા ઔર ફિઝા ખંક હોને લગી થી. માજિદકે મશ્વરે પર ઉન્હોંને વહીં કિયામ કિયા.... રાત ગુઝર ગઈ તો જાગીરદારકો યકીન આ ગયા કે માજિદ કાબિલે એ'તિમાદ આદમી હે.

લંબી મસાફતકે બા'દ વહ હલબ પહુંચે. ઉસ વક્ત હલબકા અમીર શમ્શુદ્દીન થા. જિસ્ને થોળા હી અર્સા પહલે સલીબિયોંકો તાવાન દે કર ઉન્સે સુલ્હ કર લી થી. અલ્મલિકુસ્સાલેહ દમિશ્કસે ભાગ કર જહાં પહુંચ ચુકા થા ઉસ્કે તમામ ઉમરાઅ, વુઝરાઅ સાથ થે ઔર ઉસ્કે બોડીગાર્ડકે દસ્તે ભી વહાં પહુંચ રહે થે. અસ્સાલેહને હલબકી ઈમારત પર કબ્ઝા કર લિયા થા ઔર ઉસ્કે ઉમરાઅ વગૈરા ફૌજકો નએ સિરેસે મુનઝ્ઝમ કરને લગે થે. સૂરતે હાલ ઐસી થી કે ફૌજકો હર ઉસ આદમીકી ઝરૂરત થી જિસ્મેં થોળી સી જંગી સૂઝબૂઝ હો. અલ્મલિકુસ્સાલેહકે પાસ સોને ઔર ખઝાનેકી કમી નહીં થી, કમી ફૌજ, કમાન્ડરોં ઔર મુશીરોંકી થી. વહ ઔર ઉસ્કા ટોલા સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ લળને ઔર ખિલાફત બહાલ કરનેકો બેતાબ થા. ઉન્કી બેતાબિયોંસે યૂં પતા ચલતા થા જૈસે ઉન્કે દુશ્મન

Maktabe Ashraf

સલીબી નહીં, સુલ્તાન અય્યૂબી હે. ઉન્હોંને ખલીફાકી મોહરકે સાથ ઈધર ઉધરકે ઉમરાઅકો પૈગામ ભેજે કે વહ સલ્તનતકે દિફાઅકે લિએ સુલ્તાન અલ્મલિકુસ્સાલેહકે સાથ ફૌજી તઆવુન કરે. ઈન ઉમરાઅમેં હિમ્સ, હમાત ઔર મૂસલકે હુક્મરાન ખાસ તૌર પર કાબિલે ઝિક્ર હે. કિસીકી તરફસે ઉમ્મીદ અફઝા જવાબ મિલા ઔર કિસીને સિર્ફ તઆવુનકા વા'દા કિયા.

યહ જાગીરદાર હલબ પહુંચા તો અસ્સાલેહને ઉસે ખૂશ આમદીદ કહા. વહ અસ્સાલેહકી જંગી મજલીસે મુશાવરતકા અહમ રૂક્ન થા. ઉસે હલબમેં એક મકાન દે દિયા ગયા. વહ આતે હી ઈસ કદર મસ્રૂફ હો ગયા કે સુબ્હકા ગયા આધી રાતકો ઘર આતા થા. ઈસકી ગૈરહાઝિરીમેં ઉસ્કી બીવી માજિદ હિજાઝીમેં દિલચસ્પી લેને લગી. માજિદને ઉસ્કે સાથ ઐસી બેતકલ્લુફી પૈદા કર લી જિસ્મેં બદનિય્યતીકા શાઈબા તક ન થા. માજિદને પુરવકાર અંદાઝ ઈખ્તિયાર કિએ રખ્ખા, જિસ્સે લળકી મુતઅષ્ષિર હૂઈ ઔર વહ જૈસે ભૂલ હી ગઈ હો કે માજિદ ઉસ્કે ખાવિંદકા મુહાફિઝ હે. માજિદ અપને મિશન પર કામ કર રહા થા. ઉસ્ને દો તીન દિનોંમેં લળકીકે દિલ પર કબ્ઝા કર લિયા. ઉસ્ને લળકીસે પૂછા કે "ઈસ્કે ખાવિંદકી બાકી ચાર બીવિયાં કૈસી થી. ઉસ્ને બતાયા કે કોઈ ઐસી બૂરી તો નહીં થી. ઈસ શખ્સને ઉન્હેં પુરાની સમઝ કર ધોકા દિયા ઔર ઈસ લળકીકો સાથ લે કર ભાગ આયા.

"ઔર એક રોઝ યહ ઉન્હેં ભી છોળ કર કિસી ઔરકો લે આએગા." માજિદ હિજાઝીને કહા "ઈન અમીરોંકા યહ શુગ્લ હે."

"અગર મેં તુમ્હેં દિલકી બાત બતા દૂં, તો મેરે ખાવિંદકો તો નહીં બતા દોગે?" લળકીને પૂછા. "મુઝે ધોકા તો નહીં દોગે?"

"અગર મેરી ફિત્રતમેં ધોકા ઔર ફરેબ હોતા તો મેં તુમ્હારે ખાવિંદકો વહીં જહાં, મેં તુમ્હેં મિલા થા આસાનીસે કત્લ કરકે તુમ પર ઔર તુમ્હારે માલો દોલત પર હાથ સાફ કર સકતા થા." માજિદને કહા. "મેં મર્દ હૂં. ઔરતકો ફરેબ દેના મર્દકી શાનકે ખિલાફ હે."

"મેં અબ ઈસ રાઝકો અપને દિલમેં ઝિયાદા દેર નહીં રખ સકતી કે મુઝે તુમસે ઐસી મુહબ્બત હે જિસ પર મેરા કાબૂ નહીં રહા." લળકીને કહા

"ઔર યહ ભી એક રાઝ હે કે મુઝે ઈસ ખાવિંદસે નફરત હે. મેં બીકી હૂઈ લળકી હૂં. કઈ બાર દિલમેં યહ બાત આઈ હે કે અપને આપકો ખત્મ કર દૂ. મે શાયદ બુઝદિલ હૂં. અપની જાન લેનેસે ડરતી હૂં. મેરે ઈરાદે કુછ ઔર થે, મેરે ખયાલાત કુછ ઔર થે. તુમને મેરે ઈરાદોં ઔર ખયાલો પર મિટ્ટી ડાલ દી હે ઔર મેરા યહ ઈરાદા પક્કા કર દિયા હે કે અપને આપકો ખત્મ કર દૂં."

"ક્યા તુમ યહ કહના ચાહતી હો કે તુમ્હેં ચૂંકે મુઝસે મુહબ્બત હે ઈસ લિએ ખૂદકુશી કરના ચાહતી હો ?"

"નહીં !" લળકીને કહા, "મેરે ઝહનમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા તસવ્વુર નુરૂદ્દીન ઝંગીસે ઝિયાદા મુકદસ ઔર પ્યારા થા. તુમને ઈસ તસવ્વુરકો તોળ ફોળ દિયા હે. ક્યા સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઈત્ના હી બુરા હે જિત્ના તુમ્ને બતાયા હે ?"

"મેં તુમ્હારે રાઝકો અપના રાઝ સમઝૂંગા." માજિદ હિજાઝીને કહા. "ઉસ્કે એવઝ તુમ્હેં અપના એક રાઝ દેતા હૂં. મેં તુમ્સે કોઈ વા'દા નહીં લૂંગા કે મેરે રાઝકી હિફાઝત કરના. અગર મેરા રાઝ ફાશ હો ગયા તો ન તુમ ઝિંદા રહોગી, ન તુમ્હારા ખાવિંદ..... મેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા જાસૂસ હૂં. મેંને દો ચાર દિનોંમેં ભાંપ લિયા હે કે તુમ અસલમેં ક્યા હો. મેં તુમ્હેં બતાતા હૂં કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા તસવ્વુર ક્યા હે ? તસવ્વુર ઉસ્સે કહીં ઝિયાદા મુકદસ હે જો તુમને અપને ઝહનમેં બના રખ્ખા હે. વહ ઈન અમીરોં ઔર બાદશાહોંકા દુશ્મન હે જિન્હોંને લળકિયોંકો અપને હરમોંમેં કેદ કર રખ્ખા હે. વહ ઈસ્કે સખ્ત ખિલાફ હે કે મર્દ ઔરતકો સિર્ફ તફરીહ ઔર અય્યાશીકા ઝરીઆ બનાએ. વહ મર્દ ઔર ઔરતકી બરાબરીકા ઔર એક ખાવિંદ ઔર એક બીવીકા કાઈલ હે. વહ ઔરતોંકો ફૌજી તર્બિયત દેના ચાહતા હે. મેંને તુમ્હારે ખાવિંદકા એ'તિમાદ હાસિલ કરનેકે લિએ જૂટ બોલા થા કે અય્યૂબીને અપને ફૌજકે ચંદ દસ્તોંકો દમિશ્કસે ભાગનેવાલોંકો લૂટને ઔર ઉન્કી લળકિયોંકો ઉઠા લાનેકે લિએ ભેજા હે. વહ સચ્ચે ઈસ્લામકા અલમ બર્દાર હે. મેં ઈસી ઈસ્લામકી ખાતિર ઔર ઈસી સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી ખાતિર યહાં એક કામકે લિએ આયા હૂં."

લળકીકી આંખોમેં ચમકસી પૈદા હૂઈ. ઉસ્ને માજિદ હિજાઝીકા એક

હાથ અપને દોનોં હાથોંમેં લે કર ચૂમ લિયા ઔર કહા "તુમ્હારા યહ રાઝ કભી ફાશ ન હોગા. મુઝે મત બતાઓ કે તુમ યહાં ક્યૂં આએ હો ઔર મેં તુમ્હારી ક્યા મદદ કર સકતી હૂં! મુઝે મત બતાઓ કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી અસલમેં ક્યા હે ઔર તુમ્ને મેરે ખાર્વિંદકો ક્યા બતાયા થા. મેં ઔરતોંકી ઉસ જમાઅતકી લળકી થી જો નુરૂદીન ઝંગીકી ઝિંદગીમેં હમને બનાઈ થી. હમ સલીબિયોંકે ખિલાફ અપના મુહાઝ કાઈમ કર રહી થી. ઝંગીકી બેવા હમારી સરપરસ્ત ઔર નિગ્રાન થી. મેરા બાપ પસંદ નહીં કરતા થા કે મેં ઈસ જમાઅતમેં રહૂં. વહ લાલચી ઔર ખૂશામદી ઈન્સાન હે. ઉસ્કે લિએ સલીબ ઔર હિલાલમેં કોઈ ફર્ક નહી. વહ ઈસી કામકા ગુલામ હે જિસ્સે ઉસે કુછ રકમ હાથ આ જાએ. ઉસ્ને મુઝે ઈસ આદમીકે હાથ બેચ દિયા. ઈસ સોદેકો લોગ શાદી કહતે હેં. તુમ જાનતે હો કે મુસલમાનકી બચ્ચી મૈદાને જંગમેં હો યા ઉસે કોઈ જંગી ઔર કોમી કામ દે દો વહ મર્દોંકો હૈરાન કર દેતી હે ઔર દુશ્મનકા મુંહ ફેર સકતી હે. મગર યહી બચ્ચી જબ હરમમેં કૈદ કર લી જાતી હે તો વહ ચૂંટી બન જાતી હે. યહી હાલત મેરી હૂઈ. અગર મેરા યહ ખાર્વિંદ મા'મૂલી હૈષિયતકા હોતા તો મેં બગાવત કરતી. ઈસ્સે નજાત હાસિલ કરનેકી કોશિશ કરતી મગર ઈસ આદમીકે પાસ તાકત હે, દોલત હે ઔર અસ્સાલેહકા જો મુહાફિઝ દસ્તા હે, ઉસ્કે આધે સિપાહી ઉસ્કે ઈલાકેકે હેં જો ઉસીકે ભરતી કરાએ હૂએ હેં."

"મેં ચૂકેં ઉસ્કી પહલી ચાર બીવિયોંસે ઝિયાદા જવાન ઔર ખૂબ સૂરત હૂં. ઈસ લિએ મેં હી ઉસ્કા ખિલોના બન ગઈ. મેરી રૂહ મર ગઈ. મેરા સિર્ફ જિસ્મ ઝિંદા રહા. બાહરકી દુન્યાસે મેરા રિશ્તા ટૂટ ચુકા થા ઔર મેં જિસ દુન્યામેં કૈદ થી વહાં શરાબ ઔર નાચગાનેકે સિવા કુછ ન થા. અગર કુછ ઔર થા તો વહ નૂરૂદીન ઝંગી ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે કત્લકે મન્સૂબે થે." વહ બોલતે બોલતે ચૂપ હો ગઈ. ઉસ્ને માજિદ હિજાઝીકો જિંઝોળ કર કહા "ક્યા તુમ મેરી બાતોંકો સુન રહે હો ? મેંને યકીન કિએ બગૈર, કે તુમ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે જાસૂસ હો યા મેરે ખાર્વિંદકે, તુમ્હેં અપને દિલકી બાતેં સુના રહી હૂં. અગર તુમ મેરે ખાર્વિંદકે જાસૂસ હો તો ઉસે યહ સારી બાતેં સુના દેના જો મેં તુમ્હેં સુના રહી હૂં. વહ મુઝે સઝા દેગા.

મેં અબ હર કિસ્મકી સઝા બર્દાશ્ત કરનેકે લિએ તય્યાર હૂં. મેરે પાસ અબ જિસ્મ રહ ગયા હે. યહ જિસ્મ પથ્થર બન ગયા હે. રૂહ મર ગઈ હે.”

“તુમ્હારી રૂહ ઝિંદા હે.” માજિદ હિજાઝીને કહા “મેરી નિગાહેં ગહરાઈયોંસે ઝિયાદા ગહરાઈ તક દેખ લિયા કરતી હે. મેંને દેખ લિયા થા કે તુમ્હારી રૂહ ઝિંદા હે, વર્ના મેં અપના રાઝ કભી તુમ્હારે આગે ન ખોલતા. મેં હુસ્ન ઔર જવાનીસે મગ્લૂબ હોનેવાલા ઈન્સાન નહીં હૂં, મર્દ હૂં. અપની જાન ઈસ્લામકે નામ પર વકફ કર દી હે. તુમ બોલો, અપના દિલ હલકા કરતી જાઓ મેં સુન રહા હૂં. તુમ્હારી દાસ્તાન મેરે લિએ નઈ નહીં. યહ હર મુસલમાન ઔરતકી દાસ્તાન હે. ઈસ્લામકા ઝવાલ ઉસી રોઝ શુરૂઅ હો ગયા થા જિસ રોઝ એક મુસલમાનને હરમ ખોલા ઔર ઉસ્મેં ખૂબ સૂરત લળકિયાં કૈદકી થી. સલીબિયોંને કહા કે અબ ઈસ કૌમકો ઔરતકે હાથોં મરવાઓ. ઉન્હોંને હમારે બાદશાહોંકે હરમ અપની બેટિયોંસે ભર દિએ હેં.”

“યહ મેરે ખાવિંદકે ઘરમેં ભી હુવા.” લળકીને કહા “મેંને અપની આંખો સલીબી લળકિયોંકો અપને ખાવિંદકે પાસ આતે ઔર શરાબ પીતે દેખા હે. મેં સિવાએ રોનેકે ઔર કર હી ક્યા સકતી થી. મગર મેં ઈસ લિએ નહીં રોતી થી કે ઈન લળકિયોંને મુઝસે મેરા ખાવિંદ છીન લિયા થા, બલ્કે ઈસ લિએ કે મુઝસે મેરા ઈસ્લામ છીન ગયા થા. વહ ઈસ્લામ જિસ્કી ખાતિર મેંને તુમ્હારી તરહ અપની જાન વકફ કી થી.”

“આઓ જઝબાતી બાતોંસે હટ કર ઉસ કામકી બાતેં કરેં જિસ્કે લિએ મેં યહાં આયા હૂં.” માજિદને કહા ઔર ઉસ્સે પૂછા “અપને ખાવિંદ પર તુમ્હારા કિત્ના કુછ અષર હે ? ક્યા તુમ ઉસ્કે દિલસે રાઝકી બાતેં નિકાલ સકતી હો ?”

“શરાબકે દો પ્યાલે પીલા કર ઔર ઉસ્કા સર અપને સીનેસે લગા કર મેં ઉસ્સે હર રાઝ લે સકતી હૂં.” લળકીને જવાબ દિયા “તુમ ક્યા મા'લૂમ કરના ચાહતે હો ?” ઉસ્ને કુછ સોચ કર ઔર મુસ્કુરા કર કહા “મેરી એક ઝાતી શર્ત માન લોગે ! અગર મેં તુમ્હારા કામ કર દૂં તો મુઝે યહાંસે લે જાઓગે ? મેરી મુહબ્બતકો ઠુકરા તો નહીં જાઓગે ?”

માજિદ હિજાઝીને ઉસ્કા દિલ રખ લિયા ઔર ઉસ્કી શર્ત માન લી. ઉસે બતાયા કે "અસ્સાલેહ ગ્યારા સાલકા બચ્ચા હે વહ અમીરોંકે હાથમેં ખિલોના હે. યહ અમીર ઔર વઝીર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો ખત્મ કરકે સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકો ટુકળોંમેં તકસીમ કરના ચાહતે હૈં. અગર ઐસા હો ગયા તો ઈન ટુકળોંકો સલીબી હઝમ કર જાએંગે ઔર ઈસ્લામકા નામો નિશાન મિટ જાએગા. સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબી કહતા હે કે જિસ કૌમને અપને મુલ્કકે ટુકળે કિએ વહ કભી ઝિંદા નહીં રહી. હમારે યહ અમીર સલીબિયોં તકસે મદદ લેનેકો તય્યાર હૈં. સલીબી ઉન્હેં ઝરૂર મદદ દેંગે ઔર ઉસ્કે એવઝ વહ ઉન્હેં અપના મહકૂમ બનાએંગે. મેં યહ મા'લૂમ કરને આયા હૂં કે ખલીફાકે હાં, ક્યા મન્સૂબે બન રહે હૈં ઔર સલીબી ઉન્હેં ક્યા મદદ દે રહે હૈં. મુઝે યહ ખબર બહુત જલ્દી સલાહુદ્દીન અય્યૂબી તક પહુંચાની હે તાકે ઉસ્કે મુતાબિક કારવાઈ કી જાએ ઔર કહીં ઐસા ન હો કે સુલ્તાન અય્યૂબી બેખબરીમેં સલીબિયોંકે હમ્લેકી ઝિદમેં આ જાએ."

"ક્યા સલાહુદ્દીન અય્યૂબી મુસલમાન અમીરોં પર હમ્લા કરેગા ?" લળકીને પૂછા.

"અગર ઝરૂરત પળી તો વહ દરેગ નહીં કરેગા."

લળકી બહુત હી જઝબાતી થી ઔર વહ ઝહીન ભી થી. ઉસ્કે આંસુ નિકલ આએ. ઉસ્ને કહા "ઈસ્લામકો યહ દિન ભી દેખને થે કે એક રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લલ્લમકી ઉમ્મત આપસમેં લળેગી !"

"ઉસ્કે સિવા કોઈ ઔર ઈલાજ નહીં." માજિદ હિજાઝીને કહા "સલાહુદ્દીન અય્યૂબી બાદશાહ નહીં, અલ્લાહકા સિપાહી હે. વહ કહતા હે કે મુલ્ક ઔર કૌમકો ખત્રોં ઔર તબાહીસે બચાનેકા ફર્ઝ ફૌજકે સુપુર્દ હે, યહ ખત્રા બાહરકે દુશ્મનકા હો યા અંદરકે ગદ્દારોં ઔર મફાદ પરસ્ત હુક્મરાનોંકા, ઉન્સે મુલ્ક ઔર કૌમકો બચાના સીપાહીકા ફર્ઝ હે. વહ કહતા હે કે વહ ફૌજકો હુક્મરાનોંકે હાથોંમેં ખિલોના નહીં બનને દેગા. ફૌજ હુક્મરાનોંકી આલએ કાર બની હૂઈ હે. વહ મુસલમાન, કાફિરોંસે ઝિયાદા ખતરનાક હોતા હે વહ કાફિરોંકો દોસ્ત સમઝ કર ઉન્હેં અપની જળોંમેં બિઠાતા હે.... અબ તુમ્હારા કામ યહ હે કે અપને ખાવિંદસે યહ રાઝ લો કે

યહાં ક્યા મન્સૂબા બન રહા હે."

"મેં રાઝ ભી દૂંગી ઔર દુઆ ભી કરૂંગી કે જબ તુમ યહાંસે દમિશ્ક જાઓ તો તુમ્હારે સાથ યહ રાઝ ભી હો ઔર મેં ભી હોઉં." લળકીને કહા.

"ત્રીપોલીકે સલીબી બાદશાહ રેમાન્ડકી તરફ એક એલ્ચી ઈસ દરખ્વાસ્તકે સાથ ભેજ દિયા ગયા હે કે વહ અસ્સાલેહકી મદદકો આએ." દૂસ્રે હી દિન લળકીને માજિદ હિજાઝીકો બતાયા "મેંને રાતકો શરાબ પિલા કર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ બહુત બાતેં કી ઔર ઉસે કહા કે તુમ લોગ બુઝદિલ હો જો દમિશ્કસે ભાગ કર હલબમેં આ કર પનાહ લી હે. કોઈ મુસલમાન હુકમરાનકી યહ તોહિન બર્દાશ્ત નહીં કર સકતા જો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કી હે...... ઐસી બહુતસી બાતેં કી" તો વહ ભળક ઉઠા ઔર મેરે સાથ બેહુદા હર્કતેં કરતે હૂએ બોલા "અય્યૂબી ચંદ દિનોંકા મેહમાન હે. ફિદાઈ કાતિલોંકે મુર્શિદ શૈખ સન્નાનસે ભી દરખ્વાસ્ત કી ગઈ હે કે વહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે કત્લકા બંદોબસ્ત કરે ઔર મુંહ માંગા ઈન્આમ લે. વહ અપને તજુર્બાકાર આદમી દમિશ્ક ભેજ રહા હે." ઉસ્ને યહ ભી બતાયા કે અપની ફોજકી તય્યારીકે લિએ બહુત વક્ત મિલ જાએગા. ક્યૂંકે સર્દિયોંકા મોસમ શુરૂઅ હો ગયા હે. પહાળી ઈલાકોંમેં બરફ પળને લગેગી. સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબી સહરાઈ ફોજકો ઈત્ની સર્દી ઔર બરફમેં નહીં લળા સકેગા.

યહ ઈબ્તિદા થી. શરાબ ઔર ઔરત એક મર્દકે સીનેસે રાઝ નિકલવા રહી થી. લળકીને હર રાત ખાવિંદસે દિનભરકી કાર ગુઝારી મા'લૂમ કરની શુરૂઅ કર દી ઔર યહ રાઝ માજિદ હિજાઝીકે સીનેમેં મહફૂઝ હોતે ગએ. એક રોઝ ખાવિંદને માજિદસે કહા "મુઝે મુલાઝિમોંને તુમ્હારે મુતઅલ્લિક એક કાબિલે એ'તિરાઝ બાત બતાઈ હે." માજિદ કાંપ ઉઠા વહ સમઝા કે ઉસકા ભાંડા ફૂટ ગયા હે, મગર ખાવિંદને કહા "તુમ મેરી બીવીકો વર્ગલા રહે હો. મેરી ગૈરહાઝિરીમેં તુમ ઉસકે પાસ બેઠે રહતે હો. મેં જાનતા હૂં કે મેરે મુકાબલેમેં તુમ ખૂબરૂ હો ઔર જવાન ભી. મેરી બીવી તુમ્હેં પસંદ કર સકતી હે. મગર મેં તુમ્હેં ઝિંદા નહીં છોળૂંગા."

માજિદ હિજાઝીને ઉસે યકીન દિલાનેકી કોશિશ કી કે યહ ઉસ્કી ગલત ફહમી હે, લેકિન ઉસ્કે દિલમેં વહમ પૈદા હો ચૂકા થા. ઉસ્ને અપની બીવીસે ભી યહી બાત કહી ઔર ઉસ પર પાબંદી આઈદ કર દી કે વહ માજિદ હિજાઝીસે નહીં મિલ સકતી.

માજિદ હિજાઝી અભી વહાંસે નિકલના નહીં ચાહતા થા. ક્યૂંકે ઉસે અભી વહાંકા પૂરા મન્સૂબા નહીં મિલા થા. ઉસ્ને ઉસ લળકીકે ખાવિંદકી ડાંટ ડપટ સહ લી ઔર ઉસ્કી ધમકિયોંસે અપને ઉપર મસ્નૂઈ ખૌફકી કૈફિયત ભી તારી કર લી. ઉસ્કી મન્નત સમાજત ભી કી. ઉસ શખ્સને ઉસે મુઆફ તો કર દિયા લેકિન ઉસી રોઝ છે બોડીગાર્ડ લે આયા. ઉસ દોરમેં અમીર કબીર લોગ અપને ઘરમેં બોડીગાર્ડ રખનેકો ઈઝ્ઝતકી નિશાની સમઝતે થે. ઉસ આદમીને માજિદ હિજાઝી સમેત સાત બોડીગાર્ડ રખ લિએ ઔર ઉન્મેંસે એકકો કમાન્ડર બના દિયા. ઉસ કમાન્ડરને માજિદકો યહ ખુસૂસી હુકમ સુનાયા કે વહ ચૂંકે આકાકી નઝરોંમેં મુશ્તબા હે, ઈસ લિએ વહ મકાનકે દરવાઝે તક ભી નહીં જા સકતા ઔર રાતકો થોળીસી દેરકે લિએ ભી ગૈરહાઝિર નહીં હો સકતા. માજીદને ઈસ હુકમકે આગે ભી સર તસ્લીમ ખમ કર દિયા ઔર ઉસ્ને ઐસા રવય્યા ઈખ્તિયાર કર લિયા જૈસે બહુત ડર ગયા હો.

દો તીન રાતેં હી ગુઝરી હોગી, આધી રાતકે વક્ત યહ લળકી બાહર નિકલી. બળે દરવાઝે પર એક બોડીગાર્ડ પેહરે પર ખળા થા. લળકીને ઉસ્સે આકાઓંકે જલાલ ઔર રોબસે પૂછા "તુમ યહીં ખળે રહતે હો યા મકાનકે ઈર્દ ગિર્દ ચક્કર ભી લગાતે હો ?" ઉસ્ને કુછ જવાબ દિયા તો લળકીને કહા "તુમ નએ આદમી હો હમારે દમિશ્કવાલે મુહાફિઝ બહુત હોશિયાર ઔર ચોકસ થે. તુમ અગર યહાં નોકરી કરના ચાહતે હો તો તુમ્હેં ઉસી તરહ હોશિયાર ઔર ચોકસ બનના પળેગા. આકા બળી સખ્ત તબીઅતકે માલિક હૈં." પેહરેદારને એહતિરામસે સર ઝુકા લિયા.

લળકી બોડીગાર્ડોંકો દેખને નિકલી થી. વહ ઉન દો ખૈમોંકી તરફ ચલ પળી જિન્મેં દૂસરે બોડીગાર્ડ સોએ હૂએ થે. દરવાઝેવાલે પેહરેદારને દોળ કર કમાન્ડરકો જગહ દિયા ઔર બતાયા કે મલિકા મુઆઈનેકે લિએ આઈ

હે. કમાન્ડર ગબરા કર ઉઠા ઔર લળકીકે આગે ઝૂક ગયા. લળકીને ઉસે ભી હિદાયત દી ઔર એક ખૈમેકે આગે રૂક કર બુલંદ આવાઝસે બાતેં કરને લગી. માજિદ હિજાઝી ઉસી ખૈમેમેં સોયા હુવા થા. ઉસ્કી આંખ ખુલ ગઈ, વહ બાહર આ ગયા. લળકીને ઉસ્સે યૂં બાત કી જૈસે ઉસે અછ્છી તરહ જાનતી હી ન હો, ઉસ્સે પૂછા, "તુમ શાયદ પહલેવાલે મુહાફિઝ હો ?" માજિદને તા'ઝીમસે જવાબ દિયા તો લળકીને કમાન્ડરસે કહા "ઈસ આદમીકો જલ્દી તય્યાર કરો યહ મેરે સાથ કસરે સલ્તનત તક જાએગા. દો ઘોળે ફૌરન તય્યાર કરો."

"અગર આકા આપકે મુતઅલ્લિક પૂછે તો મૈં ક્યા જવાબ દૂં ?" કમાન્ડરને પૂછા.

"મૈં સેર સપાટીકે લિએ નહીં જા રહી," લળકીને તહક્કુમાના લેહજેમેં કહા, "આકાકે હી કામસે જા રહી હૂં. હુકુમતકે કામોમેં દખલ મત દો, જાઓ ઘોળે તય્યાર કરો."

કમાન્ડરને એક આદમીકો અસ્તબલકી તરફ દોળા દિયા. માજિદ હિજાઝી તલ્વારસે મુસલ્લા હો કર તય્યાર હો ગયા થા. લળકી ઉસે અસ્તબલકી તરફ લે ગઈ. કમાન્ડરકો ઈસ લળકીકે ખાવિંદને બતા રખ્ખા થા કે માજિદ પર નઝર રખ્ખેં ઔર ઉસે ઘરકે અંદર ન જાને દે. અબ લળકીને માજિદકો હી અપને સાથ લે જાનેકે લિએ મુન્તખબ કિયા થા. કમાન્ડરને દેખા કે વહ દોનોં અસ્તબલકી તરફ ચલે ગએ હૈં તો વહ દોળ કર અંદર લળકીકે ખાવિંદકો ઈત્તિલાઅ દેને ચલા ગયા. વહ યકીન કરના ચાહતા થા કે ખાવિંદકો મા'લૂમ હૈ કે ઉસ્કી બીવી મુશ્તબા બોડીગાર્ડકે સાથ જા રહી હૈ. વહ લળકીકો રોક ભી નહીં સકતા થા ક્યૂંકે વહ ઈસ્કી માલિકન થી.... વહ અંદર ગયા ઔર ડરતે ડરતે અપને આકાકે કમરેકે દરવાઝે પર હાથ રખ્ખા. દરવાઝા ખૂલ ગયા અંદર કિંદીલ જલ રહી થી કમરા શરાબકી બદબૂસે ભરા હુવા થા. ઉસ્ને અપને આકાકો દેખા વહ બિસ્તર પર ઈસ તરહ પળા થા કે ઉસ્કા સર ઔર એક બાઝૂ પલંગસે લટક રહા થા. એક ખંજર ઉસ્કે સીનેમેં ઉતરા હુવા થા ઉસ્કે સીને પર ખંજરકે કઈ ઝખ્મ થે. કમાન્ડરને ઉસ્કી નબ્ઝ દેખી. વહ મરા હુવા થા. ઉસ્કે કપળે ખૂનસે લાલ હો ગએ થે.

માજિદ હિજાઝીકો લળકી બતા ચૂકી થી કે ઉસ્ને અપને ખાવિંદસે સારા મન્સૂબા મા'લૂમ કર લિયા હે ઔર અબ ઈસ મન્સૂબે પર અમલ શુરૂઅ હો રહા હે. ઉસ્ને ખાવિંદકો રોઝમર્રાકી તરહ શરાબ પિલાઈ ઔર ઈત્ની પિલાઈ કે વહ બેહોશ હો ગયા. લળકી ઉસે બેહોશીકી હાલતમેં હી છોળ કર આ સકતી થી લેકિન ઈન્તિકામકે જઝબેને ઉસે પાગલ કર દિયા. ઉસ્ને ઉસીકે ખંજરસે ઉસ્કા સીના છલ્ની કર દિયા ઔર ખંજર ઉસ્કે સીનેમેં હી રહને દિયા...... માજિદ હિજાઝી ગબરાયા નહીં. વહ તો હર લમ્હા કિસી ન કિસી અચાનક પૈદા હોનેવાલી સૂરતે હાલકે લિએ તય્યાર રહતા થા. ઉસ્ને લળકીકે ઈસ ઈકદામકો સરાહા ઔર ઉસે કહા કે વહ ઈત્મીનાનસે ઘોળે પર સવાર હો જાએ.

"વહ જૂંહી ઘોળે પર સવાર હોને લગે રાતકી ખામોશીમેં એક આવાઝ બળી હી બુલંદ સુનાઈ દેને લગી, ઘોળે મત દેના, ઉન્હેં રોક લો વહ આકાકો કત્લ કરકે જા રહી હે."

છે કે છે બોડીગાર્ડ તલ્વારેં ઔર બર્છિયા ઉઠાએ બાહર આ ગએ. માજિદ ઔર લળકી ઘોળોં પર સવાર હો ચૂકે થે. ઉન્હેં ઉસી રાસ્તેસે ગુઝરના થા જહાં બોડીગાર્ડ થે. માજિદને લળકીસે કહા કે વહ અગર ઘૂળસવારી નહીં કર સકતી તો ઉસ્કે ઘોળે પર પીછે બેઠ જાએ. ઘોળા સરપટ દોળાના પળેગા. લળકીને ખૂદ એ'તિમાદીસે કહા કે વહ ઘોળા દોળા સકતી હે. માજિદને ઉસે કહા કે વહ ઘોળા ઉસ્કે પીછે રખ્ખે. માજિદને તલ્વાર નિકાલી ઉધર બોડીગાર્ડોંકા શોર બઢ્હતા જા રહા થા ઔર વહ અસ્તબલકી તરફ દોળતે આ રહે થે. માજિદને ઘોળેકો એળ લગા દી. ઉસ્કે પીછે લકળકીને ભી ઘોળા દોળા દિયા. કમાન્ડરકી આવાઝ ગર્જી, રૂક જાઓ મારે જાઓગે. ચાંદની રાત થી. માજિદને દેખ લિયા કે બોડીગાર્ડ બર્છિયાં ઉપર કિએ ઉસ્કી તરફ આ રહે હેં. ઉસ્ને ઘોળેકા રૂખ ઉન્કી તરફ કર દિયા ઔર આગે હો કર તલ્વાર ઘુમાને લગા. ઘોળેકી રફતાર ઉસ્કી તવક્કુઅસે ઝિયાદા તેઝ થી. દો બોડીગાર્ડ ઉસ્કે સામને આ ગએ ઔર ઘોળે તલે કુચલ ગએ. એક બર્છી ઉસ્કી તરફ આઈ જો ઉસ્ને તલ્વારકે વારને બેકાર કર દી.

"કમાને નિકાલો." કમાન્ડરને ચિલ્લા કર કહા બોડીગાર્ડ તજુર્બાકાર

મા'લૂમ હોતે થે. ઝરાસી દેરમેં દો તીર માજિદ હિજાઝીકે કરીબસે ગુઝર ગએ. ઉસ્ને ઘોળા દાએં બાએં ઘુમાના શુરૂઅ કર દિયા તાકે તીરંદાઝ નિશાના ન લે સકે. ઈત્નેમેં વહ તીરોંકી ઝિદસે નિકલ ગએ. અબ યહ ખત્રા થા કે બોડીગાર્ડ ઘોળોં પર તઆકુબ કરેંગે લેકિન ઉસે પકળે જાનેકા ડર નહીં થા ક્યૂંકે ઘોળોં પર ઝીને કસનેકે લિએ જો વક્ત સર્ફ હોના થા વહ ઉસ્કે લિએ દૂર નિકલ જાનેકે લિએ કાફી થા ઔર હુવા ભી યહી. આબાદીસે દૂર નિકલ જાને તક ઘોળોંકી આવાઝેં સુનાઈ ન દી. ઉસ્ને લળકીસે કહા ઔર અબ ઘોળા ઉસ્કે પહલૂમેં કર લે.

લળકીકા ઘોળા જબ ઉસ્કે પહલૂમેં આયા તો માજિદને લળકીસે પૂછા કે "વહ ગબરાઈ યા ડરી તો નહીં ? લળકીને જવાબ દિયા કે વહ બિલ્કુલ ઠીક હે. લળકીને ઉસે દોળતે ઘોળોંકે સાથ બુલંદ આવાઝસે સુનાના શુરૂઅ કર દિયા કે ઉસ્ને કોનસા રાઝ અપને ખાવિંદસે હાસિલ કિયા હે. માજિદને ઉસે કહા કે આગે ચલ કર રૂકેંગે તો સારી બાત સુનૂંગા લેકિન લળકી બોલતી રહી. માજિદને જબ બાર બાર ઉસે કહા કે ચુપ હો જાએ, ઉસે કુછ સમઝ નહીં આ રહી કે વહ ક્યા કહ રહી હે તો લળકીને કહા "ફિર રૂક જાઓ. મેં ઝિયાદા દેર ઈન્તિઝાર નહીં કર સકૂંગી." માજિદ અભી રૂકના નહીં ચાહતા થા ઔર લળકી બોલતી જા રહી થી. આખિર લળકીને હાથ લંબા કરકે માજિદકે ઘોળેકી બાગેં પકળ લી. ઉસ્કે લિએ ઉસે આગે ઝૂકના પળા તબ માજિદને દેખા કે લળકીકે દૂસ્રે પહલૂમેં તીર ઉતરા હુવા હે. માજિદને ફૌરન ઘોળા રોક લિયા.

"યહ તીર મુઝે વહીં લગ ગયા થા." લળકીને કહા. "મેં ઈસી લિએ તુમ્હેં દોળતે ઘોળેસે અસલ બાત સુના રહી થી કે મરનેસે પહલે યહ રાઝ તુમ્હેં દે દૂં." માજિદ હિજાઝીને ઉસે ઘોળેસે ઉતારા ઔર ઝમીન પર બેઠ કર ઉસે અપની આગોશમેં લે લિયા. ઉસ્ને તીરકો હાથ લગાયા વહ ખાસ્સા અંદર ચલા ગયા થા. નિકાલા નહીં જા સકતા થા. યહ જર્રાહકા કામ થા જો પુઠ્ઠા ચીર કર તીર નિકાલ સકતા થા. "ઉસે રહને દો, મેરી બાત સુન લો." લળકીને કહા ઔર ઉસ્ને માજિદકો સારા મન્સૂબા સુના દિયા જો ઉસ્ને ખાવિંદસે સુના થા. "મેરા ખયાલ હે કે યહ શક કિસીકો નહીં હોગા કે હમ

કોઈ રાઝ લે કર હલબસે ભાગે હેં. વહ મન્સૂબેમેં કોઈ તબ્દીલી નહીં કરેંગે. મુહાફિઝોં તકકો મા'લૂમ હૈ કે મેરે ખાવિંદકો શક હે કે મેરે ઔર તુમ્હારે દરેપર્દા તઅલ્લુકાત હેં. વહ યહીં કહેંગે કે મેં તુમ્હારે સાથ મુહબ્બતકી ખાતિર ભાગી હૂં."

લળકી સારી બાત સુના ચૂકી તો ઉસ્ને માજિદકા હાથ ચુમ કર કહા "અબ સુકૂનસે મર સકૂંગી" ઔર ઉસ પર ગશી તારી હોને લગી.

માજિદને દૂસ્રે ઘોળેકો અપને ઘોળેકે પીછે બાંધ દિયા. લળકીકો અપને ઘોળ પર ડાલ કર ઉસ્કે પીછે બેઠ ગયા ઔર ઉસે ઐસી પોઝીશનમેં સાથ લગા દિયા કે તીર ઉસે તકલીફ ન દે, મગર તીર અપના કામ કર ચૂકા થા.

વહ જબ દમિશ્કમેં અપને કમાન્ડર હસન બિન અબ્દુલ્લાહકે પાસ પહુંચા ઉસ વક્ત લળકીકો શહીદ હૂએ કમોબેશ બારા ઘંટે ગુઝર ગએ થે. ઉસ્ને કસરે હલબકા તમામ તર મનસૂબા સુના કર બતાયા કે યહ કારનામા ઈસ લળકીકા હે. હસન બિન અબ્દુલ્લાહ ઉસી વક્ત માજિદ હિજાઝી ઔર લળકીકી લાશકો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે પાસ લે ગયા. માજિદ હિજાઝીને બતાયા કે લળકી ક્યા થી ઔર ઉસે બાપને કિસ તરહ એક જાગિરદારકે હાથ ફરોખ્ત કિયા થા. માજિદને લળીકીકી સારી બાતેં સુલ્તાન અય્યૂબીકો સુનાઈ. બા'દમેં માલૂમ હુવા થા કે લળકીકા બાપ ભી દમિશ્કસે ભાગ ગયા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને લળકીકી લાશ નૂરૂદ્દીન ઝંગીકી બેવાકે હવાલે કર દી ઔર હુક્મ દિયા કે લળકીકો ફૌજી એ'ઝાઝકે સાથ દફન કિયા જાએ.

લળકીને મરનેસે પહલે માજિદ હિજાઝીકો જો મન્સૂબા બતાયા થા વહ મુખ્તસરન યૂં થા કે સુલ્તાન મલિકુસ્સાલેહ તમામ મુસલમાન મમ્લકતોંકે ઉમરાઅકો સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ મુત્તહિદ કર રહા થા ઔર ઉન્કી ફૌજોંકો એક કમાન્ડકે તહત લાના ચાહતા થા. ત્રિપોલીકે સલીબી હુક્મરાન રેમાન્ડકો મદદકે લિએ આમાદા કર લિયા ગયા થા. યહ લળકી જો નઈ ખબર લાઈ થી યહ થી કે રેમાન્ડ અપની ફૌજકો ઈસ તરહ ઈસ્તિઅમાલ કરેગા કે મિસ્ર ઔર શામકે દરમિયાન સુલ્તાન અય્યૂબીકે

લિએ રસદ ઔર કુમકકે રાસ્તે રોક દેગા. ઉસ્ને યહ મહસૂસ કર લિયા થા કે સુલ્તાન અય્યૂબી જંગકી સૂરતમેં મિસ્રસે કુમક મંગવાએગા. ઉસ્કે અલાવા રેમાન્ડ સુલ્તાન અય્યૂબીકો અપને ઘેરેમેં લેનેકે લિએ અપને તેઝ રફતાર સવાર દસ્તે હર્કતમેં રખ્ખેગા. ઝરૂરત મહસૂસ હૂઈ તો રેમાન્ડ દૂસ્રે સલીબી હુક્મરાનોકો ભી મદદકે લિએ બુલા લેગા. હસન બિન સબાહકે પેરોકાર ફિદાઈયોંકે સાથ સલાહુદીન અય્યૂબીકે કત્લકા સોદા તે કર લિયા ગયા થા. ફિદાઈ ફૌરી તૌર પર દમિશ્ક પહુંચ રહે થે. ઈસ તમામતર મન્સૂબેકા હર હિસ્સા અહમ થા, લેકિન સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉસ્કે જિસ હિસ્સે પર ઝિયાદા તવજ્જુહ દી વહ યહ થા કે દુશ્મન સર્દિયોંકા મોસમ ગુઝર જાનેકે બા'દ જંગ શુરૂઅ કરેગા. ઈન ઈલાકોંમેં સર્દી ઝિયાદા પળતી થી, બારિશેં હોતી થી ઔર બા'ઝ જગહોં પર બરફ ભી પળતી થી. ઐસે મૌસમમેં જંગ નહીં લળી જા સકતી થી ઔર ન હી કભી લળી ગઈ થી. યહાં જિસ્ને ભી હમ્લા કિયા ખુલે મૌસમમેં કિયા.

લળકીકી હાસિલ કી હૂઈ મા'લૂમાતકે મુતાબિક મન્સૂબેમેં શામિલ કિયા ગયા થા કે ફૌજે કિલાબંદ હો જાએં. ફૌજોકી નફરીમેં ઈઝાફા કિયા જાએ ઔર હમ્લેકી તય્યારી કી જાએ. મૌસમ ખુલતે હી ઈન ફૌજોંકો શામ પર હમ્લા કરના થા. સલીબી હુક્મરાન રેમાન્ડકો જંગી મદદકા મુઆઝરા પેશ કિયા ગયા થા જો સોનેકે સિક્કોકી સૂરતમેં થા. રેમાન્ડને શર્ત પેશ કી થી કે ઉસે યહ મુઆઝરા પહલે અદા કર દિયા જાએ. અસ્સાલેહકે હવારી ઉમરાઅને ફેસ્લા કિયા કે મુઆઝરા ફૌરન ભેજ દિયા જાએ.

"મુસલમાનોંકી બદનસીબી." સુલ્તાન અય્યૂબીને આહ લે કર કહા "આજ મુસલમાન કુફ્ફારકે કંધેસે કંધા મિલા કર ઈસ્લામકે ખિલાફ ઉઠે હેં. મેરે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમ કી રૂહકો ઉસ્સે ઝિયાદા અઝિય્યત ક્યા મિલેગી ?"

કાઝી બહાઉદ્દીન શદ્દાદ અપની યાદદાશ્તોંકી દૂસ્રી જિલ્દમેં લિખતે હેં "મેરા અઝીઝ દોસ્ત સલાહુદીન અય્યૂબી ઈત્ના જઝબાતી કભી નહીં હુવા થા જિત્ના ઉસ વક્ત હુવા જબ ઉસે બતાયા ગયા કે સુલ્તાન અસ્સાલેહ જિસે ઈસ્લામકી અઝમતકી નિશાની સમઝા જાતા હે ઔર મુસલમાન

ઉમરાઅ મિલ કર ઉસ્કી ઉસ અઝમતકો તબાહ કરના ચાહતે હૈં કે સલીબિયોંકો સરઝમીને અરબસે નિકાલ કર સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકો વુસ્અત દી જાએ. ઉસ્કી આખોંમેં આંસૂ ભી આ ગએ થે. વહ કમરેમેં ટહલ રહા થા. રૂક ગયા ઔર ઐસે જોશમેં બોલા જિસ્મેં જઝબાતિયત ઝિયાદા થી કહને લગા, યહ હમારે ભાઈ નહીં, દુશ્મન હે. અગર મુર્તદ ભાઈકા કત્લ ગુનાહ હે તો મેં યહ ગુનાહ કરૂંગા. અગલે જહાન દોઝખકી આગ કબૂલ કર લૂંગા, લેકિન ઈસ જહાનમેં અપને રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકે મઝહબકો રૂસ્વા નહીં હોને દૂંગા. મેરા ઝમીર પાક હે. ઉસ હુકૂમત પર લા'નત, ઈસ હુક્મરાન પર લા'નત જો કુફ્ફારસે દોસ્તીકે મુઆહદે કરે ઔર કુફ્ફારસે મદદ માંગે. મેં જાનતા હૂં યહ સબ દોલત ઔર હુકૂમતકા લાલચ હે. યહ લોગ ઈમાન નીલામ કરકે હુકૂમતકા નશા પૂરા કરના ચાહતે હૈં. ઉસ્ને તલ્વારકે દસ્તે પર હાથ માર કર કહા "વહ સર્દીમેં નહીં લળના ચાહતે. વહ બરફાની વાદિયોંમેં લળનેસે ડરતે હૈં. મેં સર્દીમેં લળૂંગા, બરફસે લદી ચોટિયોં પર ઔર યખ દરિયાઓમેં લળૂંગા....."

"સલાહુદ્દીન અય્યૂબી હકીકત પસંદ થા. જઝબાતસે મગ્લૂબ હો કર ઉસ્ને કભી કોઈ ફેસ્લા નહીં કિયા થા. જંગકે મુતઅલ્લિક ઉસ્ને કભી ના'રા નહીં લગાયા થા. દો ટોક હિદાયાત દિયા કરતા થા. હર દસ્તેકે કમાન્ડરકો દફતરમેં કાગઝ પર લકીરેં ડાલ કર ઔર મૈદાને જંગમેં ઝમીન પર ઉંગલીસે લકીરેં ખીંચ કર, હિદાયાત દિયા કરતા થા. મગર ઉસ દિન ઉસે અપને ઉપર કાબૂ ન રહા. ઉસ્ને ઐસી બાતેં ભી કહ દી જો વહ આમ મહફિલમેં નહીં કહા કરતા થા. વહ શાયદ યહ જાન્તા થા કે ઉસ મહફીલમેં ફૌજકે કાબિલે એ'તિમાદ સાલારોં ઔર મેરે સિવા કોઈ નહીં."

"તૌફીક જવ્વાદ !" સુલ્તાન અય્યૂબીને દમિશ્કકી ફૌજકે સાલાર જવ્વાદસે કહા "મેં અભી તક નહીં જાન સકા કે તુમ્હારી ફૌજ સર્દિયોંમેં લળ સકેગી યા નહીં. જવાબ દેનેસે પહલે યહ સોચ લો કે મેં રાતકો છાપામારોંકો ઐસી જગહોં પર છાપે મારનેકે લિએ ભેજૂંગા જહાં ઉન્હેં દરીયામેંસે ગુઝર કર જાના પળેગા, બારિશ ભી હોગી ઔર બરફ ભી હો સકતી હે."

Maktabe Ashraf

"મેં આપકો યકીન દિલા સકતા હૂં કે મેરી ફૌજમેં જઝબા હે." સાલાર તૌફિક જવ્વાદને કહા. "ઉસ્કા ષુબૂત યહ હે કે યહ ફૌજ મેરે સાથ હે અસ્સાલેહકે સાથ ભાગ નહીં ગઈ. મેરે સિપાહી જંગકી ગર્ઝો ગાયતકો સમઝતે હેં."

"અગર સીપાહીમેં જઝબા હો ઔર જંગકી ગર્ઝો ગાયતકો સમઝતા હો તો વહ જલતે હૂએ રેગિસ્તાનમેં ભી લળ સકતા હે ઔર જમી હૂઈ બરફ પર ભી." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા. "અલ્લાહકે સિપાહીકો ન રેગેઝારકી તપીશ રોક સકતી હે, ન બરફકી યખસર્દી." ઉસ્ને મહફીલકે હાઝિરીન પર નિગાહ દોળાઈ ઔર કહા "તારીખ મુઝે શાયદ પાગલ કહેગી લેકિન મેં ઈસ ફેસ્લેસે ટલ નહીં સકતા કે મેં દિસમ્બરકે મહીનેમેં જંગ શુરૂઅ કરૂંગા. ઉસ વક્ત મૌસમે સર્માકા ઉરૂજ હોગા. પહાળિયોંકા રંગ સુફેદ હોગા. યખ ઝકળ ચલતે હોંગે ઔર રાતેં ઠીઠર રહી હોંગી. ક્યા તુમ સબ મેરે ઈસ ફેસ્લેકો કબૂલ કરોગે ?"

સબને બયક ઝુબાન કહા કે વહ અપને સુલ્તાનકા હર હુક્મ બજા લાએંગે તબ ઉસ્કે હોટોં પર મુસ્કુરાહટ આ ગઈ ઔર વહ ઐસે અહકામ દેને લગા જિન્મેં જઝબાતકા અમલ દખલ નહીં થા. ઉસ્ને કહા "આજ હી રાતસે તમામ ફૌજ ઈસ હાલતમેં જંગી મશ્કેં કરેંગી કે હર એક ફર્દ, સાલારસે સિપાહી તક કપળોંકે બગૈર હોગા. સિર્ફ કમર જામા પહના જાએગા જિસ્કી લંબાઈ ઘુટનોં તક હોગી બાકી જિસ્મ નંગા હોગા. ઈશાકી નમાઝકે ફૌરન બા'દ તમામ ફૌજ કપળે ઉતાર કર બાહર નિકલ જાયા કરેગી. યહાં કરીબ હી ઝીલેં હેં. ફૌજકો ઈન્મેંસે ગુઝારા જાએગા. મેં તુમ્હેં ઈસ તર્બિયતી મન્સૂબેકી તફસીલાત દૂંગા. તમામ તબીબ ફૌજકે સાથ હોંગે. ઈબ્તિદામેં સિપાહી ઠંડસે બીમાર પળ જાએંગે. તબીબ ફૌરન ઉસી જગહ ઉન્હેં ગરમ કપળોંમેં લપેટ કર ઔર આગકે કરીબ લિટા કર ઈલાજ કરેંગે. મુઝે ઉમ્મીદ હે કે બીમારોંકી તા'દાદ ઝિયાદા નહીં હોંગી. દિનકે વક્ત તબીબ સિપાહિયોંકા મુઆઈના કરતે રહેંગે. અગર તબીબોંકી તા'દાદ કમ હો તો મિસ્રસે બુલા લો, યહાંસે યહ ઝરૂરત પૂરી કર લો."

યહ નવમ્બર ૧૧૭૪ ઈસ્વીકા આગાઝ થા. રાતકો સર્દી ખાસ્સી ઝિયાદા

હો જાતી થી. સુલ્તાન અય્યૂબીને રાતોંકી ટ્રેનિંગકા પ્રોગ્રામ મુરત્તબ કર લિયા ઔર અપને સાલારોં ઔર જૂનિયર કમાન્ડરોંકો બુલાયા ઉસ્ને મુખ્તસર સા લેકચર દિયા "અબ તુમ જિસ દુશ્મનસે લળોગે ઉસે દેખ કર તુમ્હારી તલ્વારેં નિયામોંસે બાહર આનેસે ગુરેઝ કરેંગી. ક્યૂંકે તુમ્હારા દુશ્મન ભી 'અલ્લાહુ અકબર'કે નારોંસે તુમ્હારે સામને આએગા. ઉસ્કે અલમ પર ભી વહી ચાંદ તારા હે જો તુમ્હારે અલમ પર હે. વહ ભી વહી કલિમા પળ્હતા હે જો તુમ પળ્હતે હો. તુમ ઉન્હેં મુસલમાન સમઝોગે, મગર વહ મુર્તદ હેં. વહ અપની નિયામોંસે સલીબકી તલ્વારેં લા રહે હે. ઉન્કી તર્કશમેં સલીબકે તીર હેં. તુમ ઈમાનકે પાસબાન હો વહ ઈમાનકે બ્યોપારી હેં. ખૂદ સાખ્તા સુલ્તાન અસ્સાલેહ બૈતુલ્માલકા સોના ઔર ખઝાના અપને સાથ લે ગયા હે ઔર ઉસ્ને કૌમકી યહ દોલત ત્રિપોલીકે સલીબી હુક્મરાનકો ઈસ મકસદકે લિએ દે દી હે કે વહ ઉસ્સે જંગી મદદ લે કર, તુમ્હેં શિકસ્ત દેં. યહ શિકસ્ત તુમ્હારી નહીં, ઈસ્લામકી શિકસ્ત હોગી. યહ ખઝાના કૌમકા હે. કૌમકી દી હૂઈ ઝકાતકા હે. યહ ખઝાના શરાબ ઔર અય્યાશીમેં બેહ રહા હે ઔર ઈસ ખઝાનેસે કુફ્ફારકે સાથ દોસ્તાને ગાંઠે જા રહે હેં. ક્યા તુમ કૌમી ખઝાનેકે ચોરકો અપના સુલ્તાન તસ્લીમ કરોગે ?"

"નહીં નહીં." કે સાથ કુછ આવાઝેં "લા'નત, લા'નત"કી ભી સુનાઈ દી. સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "મેંને જિન ઉસૂલોં પર મિસ્રકી ફૌજ તય્યાર કી હે વહી ઉસૂલ તુમ્હેં બતાના ચાહતા હૂં. બુન્યાદી ઉસૂલ યહ હે કે દુશ્મનકે ઈન્તિઝારમેં અપને ઘરોંમેં ન બેઠે રહો. યહ કોઈ ઉસૂલ નહીં કે દુશ્મન હમ્લા કરે તો તુમ હમ્લા રોકો. તુમ્હેં યહ ઉસૂલ કુર્આનને દિયા હે કે જંગ હો તો લળો, જંગ ન હો તો જંગકી તય્યારીમેં મસ્રૂફ રહો. જોં હી તુમ્હેં પતા ચલે કે, દુશ્મન તુમ પર હમ્લા કરનેકી તય્યારી કર રહા હે ઉસ પર હમ્લા કર દો. યાદ રખ્ખો જો મુસલમાન નહીં વહ તુમ્હારા દોસ્ત નહીં. કાફિર તુમ્હારે કદમોંમેં આ કર સજદા કરે તો ભી ઉસે અપના દોસ્ત ન સમઝો. દૂસરા બુન્યાદી ઉસૂલ યહ હે કે સલ્તનતે ઈસ્લામિયા ઔર કૌમકી આબરૂકે પાસબાન તુમ હો. અગર તુમ્હારે હુક્મરાન બેગૈરત હો જાએ, કૌમ બદકારીમેં તબાહ હો જાએ ઔર દુશ્મન ગાલિબ આ જાએ તો આનેવાલી નસ્લે કહેંગી

કે ઈસ કૌમકી ફૌજ નાઅહલ ઔર કમઝોર થી. યહ હોતા આયા હે ઔર હોતા રહેગા કે, હુકમરાનોકી બદઆ'માલિયાં ફૌજકે હિસાબમેં લિખ્ખી જાતી હે. ક્યૂંકે ફતહ વ શિકસ્તકા ફેસ્લા મૈદાને જંગમેં હોતા હે. હુકમરાનોકી ઐશપસંદી ઔર મફાદ પરસ્તી ફૌજકો કમઝોર કર ચુકી હોતી હે, ફિર શિકસ્તકી ઝિમ્મેદારી ફૌજકે કંધો પર ડાલ દી જાતી હે......"

"ફિર ક્યૂં ન તુમ અભીસે અપને ખલીફા ઔર હુકમરાનોંકો ઠિકાને લગા દો જો તુમ્હારી ઔર કૌમકી ઝિલ્લતો રૂસ્વાઈકા બાઈષ બન રહે હેં. યહ નહીં બતા સકતા કે મેં જિસ જંગકી તય્યારી કર રહા હૂં વહ કૈસી હોગી. સિર્ફ યહ જાન્તા હૂં કે વહ બળી હી સખ્ત જંગ હોગી. સખ્ત ઈન મા'નોમેં કે મેં તુમ્હેં ઈન્તિહાઈ દુશ્વાર હાલાતમેં લળા રહા હૂં. દૂસરી મુશ્કિલ યહ હે કે તુમ્હારી તા'દાદ કમ હોગી. ઈસ કમીકો તુમ જઝબે ઔર ઈમાનકી કુવ્વતસે પૂરા કરોગે."

સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉન્હેં યહ ભી બતાયા કે દુશ્મનકે જાસૂસ ઉન્કે દરમિયાન મૌજૂદ હે ઔર ઉન જાસૂસોંકા તરીકએ કાર ક્યા હે.

"ઔર તુમ યહ મત સોચો કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી મુસલમાન હે. ખલીફાકા દર્જા પૈગમ્બર જિત્ના હોતા હે. નજ્મુદ્દીન અય્યૂબીકે ઈસ મુર્તદ બેટેને ખલીફાકો કસરે ખિલાફતસે નિકાલ દિયા હે ઔર શામ પર ગાસિબાના કબ્ઝા કરકે મિસ્ર ઔર શામકા બાદશાહ બન ગયા હે. અગર તુમ ખુદાકે કહરસે બચના ચાહતે હો, ઝલ્ઝલોં ઔર તુફાનોંસે મહફૂઝ રહના ચાહતે હેં તો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો શર્મનાક શિકસ્ત દે કર સુલ્તાનકી ગદ્દી બહાલ કરો." યહ આવાઝ એક અમીરકી થી જો હલબમેં અપની ફૌજકો સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ ભળકા રહા થા. ઉસ્ને કહા "સર્દિયોંકા મોસમ નિકલ જાએગા તો હમ દમિશ્ક પર હમ્લા કરેંગે. ઈસ દોરાન હમ ફૌજમેં ઈઝાફા કરેંગે ઔર તુમ જંગકી તય્યારી કરતે રહોગે."

"ઝહની તખ્રીબકારીકે બગૈર જંગ જિત્ના બહુત મુશ્કિલ હે." યહ આવાઝ સલીબી ફૌજકે એક મુશીરકી થી જિસે રેમાન્ડને અસ્સલાહકે પાસ ભેજા થા વહ કહ રહા થા "હમ તુમ્હારે કિસી શહરમેં આ કર નહીં લળેંગે.

Maktabe Ashraf

હમ મિસ્રસે આનેવાલી કુમકકો રોકેંગે ઔર મૌકા દેખ કર સુલ્તાન અય્યૂબીકો કહીં ઘેરેમેં લે લેંગે. આપકી ફૌજ દમિશ્ક પર હમ્લા કરેગી. સર્દિયોંકે મૌસમમેં ન આપ હમ્લા કર સકતે હૈં, ન સલાહુદ્દીન અય્યૂબી. આપ ઈસ વક્તસે ફાઈદા ઉઠાએ. મુઝે જો ખત્રા નઝર આ રહા હે વહ યહ હૈ કે આપકી કૌમ આપસમેં લળનેસે ગુરેઝ કરેગી. આપ ઈન ઈલાકોમેં જો આપકે કબ્ઝેમેં હે, અપની કૌમકો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ ભળકાએં. ઉસ્કા બેહતરીન હર્બા આપકા મઝહબ ઔર કુર્આન હે. ઈસ મકસદકે લિએ મઝહબ, કુર્આન ઔર મસ્જિદકો ઈસ્તિઅમાલ કરે. હમને મુસલમાનોંમેં યહ કમઝોરી દેખી હે કે મઝહબકે નામ પર જલ્દી ભળકતે હે. અગર આપ હમારી મદદ કરે તો હમ આપકો યહ તખ્રીબકારી દમિશ્કમેં ભી કરકે દિખા દેંગે.''

''યહ દેખ કર મેરા સર શર્મસે ઝૂક જાતા હે કે પાંચ સાલ ગુઝર ગએ હૈં હમસે અભી સલાહુદ્દીન અય્યૂબી કત્લ નહીં હુવા.'' યહ આવાઝ ફિદાઈ કાતિલોં (હશીશીન)કે મુર્શિદ શૈખ સન્નાનકી થી, વહ ઉન ફિદાઈયોંસે જિન્હેં સુલ્તાન અય્યૂબીકે કત્લકે લિએ ભેજા જા રહા થા કહ રહા થા. ''અય્યૂબી પર હમારે ચાર હમ્લે નાકામ હો ચૂકે હૈં. નાકામ ભી ઐસે કે હમારે આદમી મારે ગએ ઔર ઝિંદા ભી પકળે ગએ. હસન બિન સબાહકી રૂહ મુઝસે જવાબ માંગ રહી હે. ક્યા તુમ ઉસે ઝહર નહીં દે સકતે ? કહીં છૂપ કર ઉસે તીરકા નિશાના નહીં બના સકતે ? ક્યા તુમ અપની મૌતસે ખૌફઝદા હો ગએ હોં ? અપને હલફકે અલ્ફાઝ ભૂલ ગએ હોં ? મૈં અબ યહ નહીં સુનના ચાહતા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી અભી ઝિંદા હે.''

''વહ ઝિયાદા દેર ઝિંદા નહીં રહેગા.'' એક ફિદાઈને કહા ઔર ઉસ્કે સાથિયોંને ઉસ્કી તાઈદ કી.

સુલ્તાન અય્યૂબીકી જો ફૌજ મિસ્રમેં થી ઉસ્કી કમાન સુલ્તાન અય્યૂબીકે ભાઈ અલ્આદિલકે પાસ થી. સુલ્તાન અય્યૂબી ઉસે યહ હુક્મ દે આયા થા કે ભરતી તેઝ કર દો ઔર જંગી મશ્કેં જારી રખ્ખે. ઉસ્ને અલ્આદિલકો સૂડાનકી તરફસે ખબરદાર કિયા થા ઔર ઉસે બતાયા થા કે સૂડાનકી તરફસે મા'મૂલીસી ભી ફૌજી હર્કત હો તો વસીઅ પૈમાને પર જંગી કારવાઈ કરેં ઔર સુલ્તાન અય્યૂબીને યહ ભી કહા થા કે વહ કુમક ઔર રસદ તય્યાર

રખ્ખે. દમિશ્કકી મુહિમકે મુતઅલ્લિક કુછ નહીં કહા જા સકતા થા કે કૈસી સૂરતે હાલ પૈદા કર દે. અબ ઉસ્ને જો મન્સૂબા બનાયા થા ઉસ્કે લિએ ઉસે કુમકકી ઝરૂરત થી. જાસૂસ ઔર લળકીને ઉસે બતા દિયા થા કે રેમાન્ડ મિસ્ર ઔર શામકે દરમિયાન હાઈલ હો કર સુલ્તાન અય્યૂબીકી કુમક ઔર રસદ રોક લેગા. ઈસ ઈત્તિલાઅકે પેશે નઝર ઉસ્ને કુમક કબ્લ અઝવક્ત મંગવા કર અપને હાથમેં રખ લેના ઝરૂરી સમઝા. ઈસ કુમકકો સર્દિયોંકી જંગકી ટ્રેનિંગકી ભી ઝરૂરત થી. ઉસ્ને એક તવીલ પૈગામકે સાથ એક કાસિદ કાહિરા ભેજ દિયા.

ઉસ્ને અલ્આદિલકો પ્યાદા ઔર સવાર દસ્તોંકી તા'દાદ લિખ્ખી જો ઉસે દરકાર થી ઔર યહ હિદાયત ભેજી કે તમામ ફૌજ ઈકટ્ટી કૂચ ન કરે, બલ્કે છોટે છોટે દસ્તે રાતકે વક્ત એક દૂસ્રેસે દૂર દૂર નકલો હર્કત કરેં. દિનકે વક્ત સફર ન કિયા જાએ. હત્તલ ઈમ્કાન કુમકકે કૂચકો ખુફિયા રખ્ખા જાએ..... અલ્આદિલ અપને ભાઈકા હી તર્બિયત યાફતા થા. ઉસ્ને પૈગામ મિલતે હી કુમક રવાના કર દી ઔર ઉસે ખુફયા રખનેકા યહ ઈન્તિઝામ કિયા કે ફૌજકે ચંદ અફરાદકો આમ મુસાફિરોંકે લિબાસમેં ઊંટો પર સવાર કરકે ઈસ હિદાયતકે સાથ કુમકકે રાસ્તેમેં ભેજ દિયા કે વહ દાએં બાએં, દૂર દૂર ચલતે રહેં ઔર કોઈ મશ્કૂક આદમી નઝર આએ તો ઉસ્કી છાન બીન કરે ઔર ઝરૂરત મહસૂસ હો તો ઉસે પકળ લેં.

કુમકકે દસ્તે ચંદ દિનોં બા'દ દમિશ્ક પહુંચને લગે ઔર સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉન્હેં ભી રાતકી ટ્રેનિંગમેં શામિલ કર દિયા. ઉસ્કે સાથ નઈ ભરતીકા હુક્મ ભી દે દિયા.

દમિશ્કકે મુઝાફાતમેં ઉસ દૌરમેં જંગલ ઔર ખળ નાલોંકા ઈલાકા હુવા કરતા થા. વહાં એક સદિયોં પુરાને કિલ્એકે ખંડર થે. ઉસ્કે અંદર કોઈ નહીં ગયા થા. રાતકો લોગ ઉસ્કે કરીબસે ભી નહીં ગુઝરતે થે. યહ ચૂંકે ફૌજી ઈસ્તિઅમાલકે કાબિલ નહીં રહા થા ઔર થા ભી બેમૌકા, ઈસ લિએ ફૌજને ઉસ્કી તરફ કભી તવજ્જુહ નહીં દી થી. સુલ્તાન અય્યૂબીકે દૌરમેં દમિશ્કકે દિફાઅકે લિએ એક ઔર જગહ કિલ્આ તામીર કર લિયા ગયા

Maktabe Ashraf

થા. વહ પુરાના કિલ્આ નાગોંવાલા કિલ્આ કહલાતા થા. મશ્હૂર થા કે ઉસ્મેં એક નાગોંકા જોળા રહતા હે. નાગ ઔર નાગિનકી ઉમ્ર એક હઝાર સાલ હો ચુકી હૈં. યહ ભી કહા જાતા થા કે યહ કિલ્આ સિકંદરે આઝમને બનાયા થા ઔર યહ ભી કે યહ દારા ઈરાનીકા બનાયા હુવા હે. બા'ઝ ઉસે બની ઈસ્રાઈલકી તામીર કહતે થે.

ઈસ્મેં તો ઈખ્તિલાફ પાયા જાતા હે કે યહ કિસ્કી તામીર થી. એક રિવાયતકો સબ સચ માનતે થે, કહતે થે સદિયાં ગુઝરી યહાં એક ફારસકા બાદશાહ આયા થા. યહ જગહ ઉસે ઈત્ની પસંદ આઈ કે યહાં ઉસ્ને યહ કિલ્આ તામીર કિયા. ઉસ્કે અંદર અપને લિએ એક ખૂશનુમા મહલ બનાયા, મગર ઉસે આબાદ કરનેકો ઉસ્કી બીવી નહીં થી. ઉસે કિસી ગડરીએકી બેટી પસંદ આ ગઈ. ઉસ લળકીકા મંગેતર ભી થા. બાદશાહને લળકીકે માં બાપકો બેબહા દૌલત દી ઔર ઈન્સે લળકી લે લી. મંગેતરને બાદશાહસે કહા કે વહ ઈસ કિલ્એમેં કભી આબાદ નહીં હો સકેગા. બાદશાહને ઉસે કિલ્એમેં લે જા કર કત્લ કર દિયા ઔર લાશ અંદર હી કહીં દફન કર દી. લળકીને બાદશાહસે કહા કે ઉસ્ને ઉસ્કા જિસ્મ ખરીદ લિયા હે, ઈસ્કી રૂહ આઝાદ હો ગઈ હે. પહલે રોઝ હી બાદશાહ જબ ગડરીએકી બેટીકો શાહાના લિબાસ પહના કર મહલમેં દાખિલ હુવા તો ફર્શ બેઠ ગયા ઔર દિવારોંકે સાથ છત નીચે આ રહી. બાદશાહ ઔર લળકી મલ્બેમેં દફન હો ગએ. બાદશાહકી ફૌજ મલ્બા હટાને લગી તો મલ્બેમેંસે દો નાગ નિકલે. ફૌજને ઉન્હેં બર્છિયોં ઔર તીરોં ઔર તલ્વારોંસે મારનેકી કોશિશ કી, લેકિન નાગોંકો ન બર્છી લગતી થી, ન તલ્વાર. તીર ભી ઉન્કે કરીબ જા કર રૂખ બદલ લેતે થે. ફૌજ ડર કર ભાગ ગઈ. યહ ભી મશ્હૂર થા કે અબ ભી રાતકો કિલ્એકે કરીબસે ગુઝરોં તો એક લળકી ગડરિયોંકે લિબાસમેં ભેળ બકરિયાં ચરાતી નઝર આતી હે. કભી કભી એક જવાન આદમી ભી નઝર આતા હે. બહર હાલ સબ માનતે થે કે અબ કિલ્એમેં જિન ઔર પરિયાં રહતી હે.

જિન દિનોં સુલ્તાન અય્યૂબી ખલીફા ઔર ઉમરાઅકે ખિલાફ જંગકી તય્યારિયાં કર રહા થા. દમિશ્કમેં યહ બાત મશ્હૂર હો ગઈ કે નાગોંવાલે કિલ્એમેં એક બુઝુર્ગ નમૂદાર હુવા હે જો દુઆ કરતા હે તો સબ રોગ દૂર હો

Markaz Ashraf

જાતે હૈં ઔર વહ આનેવાલે વક્તકી ખબરેં ભી દેતા હે. શહરમેં કિસીને ઉસ્કી કરામાત સુનાઈ થી જો ફૌરન મશ્હૂર હો ગઈ. બા'ઝને ઈસે ઈમામ મહદી ભી કહા થા. લોગ વહાં જાનેકો બેચેન હોને લગે, લેકિન ડરતે થે કે યહ ગડરીએકી બેટી ઉસ્કે મંગેતર યા ફારસકે બાદશાહકી બદરૂહ હી ન હો ઔર યહ જિન્નોં ઔર ભૂતોંકા ફરેબ ભી હો સકતા થા. બા'ઝ લોગોંને ઝરા દૂર ખળે હો કર કિલ્એકો દેખા થા. તીન ચાર આદમિયોંને બતાયા કે ઉન્હોંને સિયાહ ડાળ્હી ઔર સુફેદ ચૂગેવાલે એક આદમીકો કિલ્એસે બાહર આંતે ઔર ફૌરન હી અંદર જાતે દેખા થા. લોગોંકો ઈસ બુઝુર્ગકી કરામાત તો સુનાઈ દેતી થી, મગર ઐસા કોઈ આદમી નહીં મિલ્તા થા જિસ્ને યહ કહા હો કે વહ કિલ્એકે અંદર ગયા ઔર ઉસ્કે લિએ બુઝુર્ગને દુઆ કી થી.

એક રોઝ સુલ્તાન અય્યૂબીકે મુહાફિઝ દસ્તેકા એક સિપાહી ડયૂટીકા વક્ત પૂરા કરકે કહીં બાહર ઘૂમ ફિર રહા થા. વહ વજીહા ઔર ખૂબરૂ જવાન થા. મુહાફિઝ દસ્તેકે તમામ જવાન ઐસે હી થે. સામનેસે નુરાની ચેહરેવાલા એક આદમી આ રહા થા જિસ્કી સિયાહ ડાળ્હી થી ઔર સલીકેસે તરાશી હૂઈ થી. ઉસ્કા ચૂગા સુફેદ થા ઔર સર પર નિહાયત દિલકશ અમામા, ઉસ્કે હાથમેં તસ્બીહ થી. મુહાફિઝ સિપાહીકે સામને આ કર વહ રૂક ગયા. સિપાહીકી થોળીકો થામ કર થોળા ઉપર ઉઠાયા ઔર ધીમી આવાઝમેં કહા "મુઝે ગલતી નહીં લગ સકતી. તુમ કહાંકે રહનેવાલે હો દોસ્ત ?"

"બગદાદકા." સિપાહીને બળે મીઠે લેહજેમેં કહા "આપ મુઝે પહચાનતે હૈં ?"

"હાં દોસ્ત ! મૈં તુમ્હેં પહચાનતા હૂં." સિયાહ ડાળ્હીવાલેને હૈરતકે લેહજેમેં કહા "મગર તુમ શાયદ અપને આપકો નહીં પહચાનતે."

સિપાહી ઉસ્કી હૈરત પર હૈરાન હુવા ઔર ઉસ્કે બોલનેકે અંદાઝસે મુતઅષ્ષિર ભી હુવા. અગર ઉસ આદમીકા ચેહરા ઐસા નૂરાની, ઉસ્કી ડાળ્હી ઈત્ની અચ્છી ઔર ચૂગા ઈત્ના સુફેદ ન હોતા તો સિપાહી ઉસે કોઈ દીવાના યા મજ્ઝૂબ સમઝ કર ટાલ દેતા, લેકિન ઈસ શખ્સકી આંખો, હાલ હુલિયે ઔર સરાપાને ઉસે રૂકે રહને પર મજબૂર કર દિયા.

"અપને પરદાદાકો જાનતે હો કૌન થા ઔર ક્યા થા?" ઉસ શખ્સને સિપાહીસે પૂછા.

"નહીં." સિપાહીને જવાબ દિયા.

"ઔર દાદાકો?"

"નહીં."

"તુમ્હારા બાપ ઝિંદા હે?"

"નહીં." સિપાહીને જવાબ દિયા. "મૈં દૂધ પીનેકી ઉમ્રમેં થા જબ વહ મર ગયા થા."

"ઉન્મેં બાદશાહ કોન થા?" સિયાહ ડાઢીવાલેને પૂછા "પરદાદા? દાદા? બાપ?"

"કોઈ ભી નહીં." સિપાહીને જવાબ દિયા "મૈં કિસી શાહી ખાનદાનકા ફર્દ નહીં હૂં. સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે મુહાફિઝ દસ્તેકા સિપાહી હૂં. આપકો શાયદ ગલત ફહમી હૂઈ હે. મેરી શકલો સૂરત શાયદ આપકે કિસી પુરાને દોસ્તસે મિલ્તી જુલતી હે."

ઉસ શખ્સને ઉસ્કી બાત જૈસે સુની હી ન હો. ઉસ્કા હાથ પકડ કર ઉસ્કી દાઈં હથેલીકી લકીરોંકો ગૌરસે દેખને લગા, ફિર ઉસ્કી આંખોમેં ચેહરા ઉસ્કે કરીબ કરકે ઝાંકા ઔર બડી સંજીદા ઔર કિસી કદર ગૈરતઝદા આવાઝમેં બોલા "મુઝે તખ્ત કિસ્કા નઝર આ રહા હે? યહ તાજ કિસ્કા નઝર આ રહા હે? તુમ્હારી આંખોમેં વહ જાહ વ જલાલ મહફૂઝ હે જો તુમ્ને નહીં દેખા. તુમ્હારે દાદાકે મુહાફિઝ દસ્તેમેં ચાલિસ જવાન તુમ જૈસે થે. આજ તુમ ઉસ ઈન્સાનકે મુહાફિઝ દસ્તેકે સિપાહી હો જો તુમ્હારે દાદાકે તખ્ત પર બેઠા હે. તુમ્હેં કિસ્ને બતાયા હે કે તુમ શાહી ખાનદાનકે ફર્દ નહીં હો? મેરા ઈલ્મ મુઝે ધોકા નહીં દે સકતા. મેરી આંખે ગલત નહીં દેખ સકતી..... તુમ્ને શાદી કર લી હે?"

"નહીં." સિપાહીને મર્ઉબ હો કર જવાબ દિયા, "અપને ખાનદાનકી એક લડકીકે સાથ મંગની હો ગઈ હે."

"નહીં હોગી." ઉસ શખ્સને કહા, "યહ શાદી નહીં હોગી."

"ક્યૂં?" સિપાહીને ગબરા કર પૂછા.

"તુમ્હારી રૂહકા મિલાપ કહીં ઔર હે." સિયાહ ડાઢીવાલેને કહા "મગર વહ કહીં ઔર કૈદ હે..... સુનો દોસ્ત ! તુમ મઝલૂમ હો, કિસીકે ફરેબકા શિકાર હો, તુમ ગુમરાહ હો, તુમ્હારે ખઝાને પર સાંપ બેઠા હે. વહ શહઝાદી જો તુમ્હારી રાહ દેખ રહી હે, તુમ્હેં કોઈ બતા દે કે વહ કહાં હે તો તુમ જાનકી બાઝી લગા કર ઉસે આઝાદ કરા લોગે." વહ ચલ પડા.

સિપાહીને ઉસ્કે પીછે જા કર ઉસે રોકા ઔર કહા "મુઝે બતા કર જાઓ કે આપને મેરે હાથ પર ઔર મેરી આંખોંમેં ક્યા દેખા હે. આપ કોન હેં ? કહાંસે આએ હેં ? આપ મુઝે ગુમરાહ ઔર પરેશાન કર ચલે હેં."

"મેં કુછ ભી નહીં." ઉસ શખ્સને જવાબ દિયા "જો કુછ હે વહ મેરે અલ્લાહકી ઝાત હે. તીન ચાર બડી પાક રૂહેં મેરે હાથમેં હે. યહ ખુદાકે ઉન બરગુઝીદા લોગોંકી રૂહેં હે જો માઝીકો જાન્તે ઔર મુસ્તકબિલકો પેહચાનતે થે. મેં કુછ દુરૂદ વઝીફે કિયા કરતા હૂં. એક રાત મુઝે ઈશારા મિલા કે નાગોંવાલે કિલ્એમેં ચલે જાઓ, તુમ્હેં કોઈ મિલ્નેકો બેતાબ હે. વહી વીર્દ વઝીફે કરના, મેં વહાં જાનેસે ડરતા થા લેકિન ઈશારા ખુદાકા હો તો ડર કૈસા ! મેં ચલા ગયા ઔર પહલી રાત હી વઝીફેકે દોરાન મુઝે યહ રૂહે મિલ ગઈ. ઉન્હોંને મુઝે યહ તાકત દે દી કે ઈન્સાનકા ચેહરા ઔર આંખે દેખ કર ઉસ્કે દાદા પરદાદા તકકી તસ્વીરેં નઝર આ જાતી હે, મગર યહ કૈફિયત મુઝ પર કભી કભી તારી હોતી હે. તુમ્હેં દેખા તો મેં ઉસ આલમમેં થા. કાનમેં એક રૂહકી સરગોશી સુનાઈ દી 'ઉસ જવાનકો દેખો, શહઝાદા હે, મગર અપની લોહે તકદીરસે બેખબર હેં ઔર સિપાહિયોંકે લિબાસમેં દૂસ્રોંકી હિફાઝતકે લિએ પહરા દેતા રહતા હે'...... યહ કૈફિયત ગુઝર ગઈ હે. અબ તુમ મુઝે સિર્ફ સિપાહી નઝર આતે હો."

યહ ઈન્સાની ફિત્રતકી કમઝોરી હે કે હર કોઈ ખઝાને ઔર જાહો હશ્મતકે ખ્વાબ દેખતા હેં. યહ સિપાહી થા ઉસે ખઝાને ઔર શહઝાદેકા ઈશારા મિલા તો સિયાહ રીશકી મન્નત કી કે ઉસે ઉસ્કે મુતઅલ્લિક કુછ ઔર બતાએ. સિયાહ રીશને મુસ્કુરા કર કહા "મેરે પાસ નજૂમકા ઈલ્મ નહીં, ગૈબદાન ભી નહીં હૂં, અલ્લાહ અલ્લાહ કરનેવાલા દુર્વેશ હૂં. કોશિશ કરૂંગા કે તુમ્હેં કુછ બતા સકૂં, લેકિન જહાં તુમ્હેં બુલાઉંગા વહાં તુમ આઓગે

નહીં.''

"જહાં આપ કહેંગે આ જાઉંગા.''

"નાગોંવાલે કિલ્એમેં આ જાઓગે ?''

"ઝરૂર આઉંગા.''

"આજ રાત.'' સિયાહ ડાળ્હીવાલેને કહા "ગુસ્લ કરકે ઝહનકો દુન્યાકે ખયાલોંસે ખાલી કરકે, આ જાના ઔર યાદ રખ્ખો, કિસીસે ઝિક્ર ન કરના, કિસીકો ન બતાના કે મેં તુમ્હેં મિલા થા ઔર રાતકો તુમ કહીં જા રહે હો યા નહીં..... ચોરી ચોરી આના.''

અગર ખઝાનેકા, શહઝાદી ઔર તખ્ત તાજકા ખયાલ ન હોતા તો યહ સિપાહી કિત્ના હી દિલેર ક્યૂં ન હોતા રાતકે વક્ત નાગોંકે કિલ્એમેં ન જાતા. સુલ્તાન અય્યૂબીકે મકાનકે પીછલે દરવાઝે પર ઉસ્કા પહરા રાતકે આખરી પહર થા. ઉસ વક્તસે પહલે વહ ઘૂમ ફિર સકતા થા. વહ જબ મકાનકે દરવાઝેસે કિલ્એકે દરવાઝે પર પહુંચા તો ખૌફને ઉસ્કે દિલ પર કબ્ઝા કર લિયા. ઉસ્ને બુલંદ આવાઝસે કહા "મેં આ ગયા હૂં આપ કહાં હૈં?'' ઉસે ઝિયાદા દેર ઈન્તિઝાર ન કરના પળા એક મશ્અલ કહીંસે આઈ ઔર ઉસ્કી તરફ બળ્હને લગી. ઉસ્કે દિલ પર ખૌફકા શિકંજા ઔર ઝિયાદા મઝબૂત હો ગયા. મશ્અલ એક આદમીને ઉઠા રખ્ખી થી. ઉસ્ને કરીબ આ કર સિપાહીસે પૂછા "તુમ્હી હો જિસે હઝરતને આજ રાસ્તેમેં કહીં દેખા થા?'' સિપાહીને બતાયા કે વહી હે તો મશ્અલ બર્દારને કહા "મેરે પીછે આઓ.''

"ક્યા તુમ ઈન્સાન હો ?'' સિપાહીને ઉસ્સે પૂછા.

"તુમ્હેં જો કુછ નઝર આ રહા હૂં વહી હૂં.'' ઉસે જવાબ મિલા "દિલસે ખૌફ નિકાલ દો. ઝહનસે હર ખયાલ નિકાલ દો ખામોશીસે ચલતે આઓ.'' મશ્અલ બર્દાર ચલતા ઔર બોલતા જા રહા થા "હઝરતસે કોઈ સવાલ ન પૂછના. વહ જૈસે હુકમ દેં વૈસે કરના.''

તારીક ગુલામ ગર્દિશોં ઔર છતોંસે ઢંકે કઈ એક રાસ્તોંસે ગુઝર કર મશ્અલ બર્દાર એક દરવાઝેકે આગે રૂક ગયા ઔર બુલંદ આવાઝસે બોલા, યા

હઝરત ! ઈજાઝત હો તો ઈસે પેશ કરૂં જિસે આપને બુલાયા હૈં. અંદરસે જાને ક્યા જવાબ આયા, મશઅલ બર્દાર એક તરફ હટ ગયા ઔર સિપાહીકો ઈશારા કિયા કે અંદર ચલા જાએ. સિપાહી અંદર ગયા તો ઈસ કદર હૈબતનાક ખંડરમેં ઉસે ખૂશ્નુમા સામાનસે આરાસ્તા કમરેકો દેખ કર હૈરાન ભી હુવા ઔર ડરા ભી. યહ ઈન્સાનોંકો નઝર ન આનેવાલી મસ્કન હો સકતા થા. કાલિન બિછા હુવા હે જિસ પર ગાવ તકીએસે પીઠ લગાએ સિયાહ રીશ બેઠા થા. વહ આંખે બંદ કિએ હૂએ તસ્બીહ કર રહા થા. ઈસી હાલતમેં ઉસ્ને સિપાહીકો બેઠનેકા ઈશારા કિયા. વહ બેઠ ગયા. કમરેમેં ખૂશ્બૂ થી.

સિયાહ ડાળ્હીવાલે હઝરતને આંખે ખોલી. સિપાહીકો દેખા ઔર તસ્બીહ ઉસ્કી ગોદમેં ફૈંક કર કહા "ગલેમેં ડાલ લો." સિપાહીને તસ્બીહકો ચૂમા ઔર ગલેમેં ડાલ લી. કમરેમેં એક કિંદીલ જલ રહી થી. હઝરતને અપને હાથ પર હાથ મારા તો દૂસ્રે કમરેસે જિસ્કા દરવાઝા ઈસ કમરેમેં ખુલતા થા એક લળકી નિકલી. ઉસ્કે બાલ ખૂલે હૂએ ઔર શાનોં પર બિખરે હૂએ થે. ઈસ્ને ઈત્ની ખૂબ સૂરત લળકી પહલે કભી નહીં દેખી થી. ઉસ્કે હાથમેં એક ખૂશ્નુમા પ્યાલા થા જો ઉસ્ને સિપાહીકો દે દિયા. સિયાહ ડાળ્હીવાલા ઉઠા ઔર દૂસ્રે કમરેમેં ચલા ગયા. સિપાહી હાથમેં પ્યાલા લિએ કભી લળકીકો ઔર કભી પ્યાલેકો દેખતા થા. લળકીને ઉસે કહા "હઝરત કુછ દેર બા'દ આએંગે, યહ પી લો." લળકીકે હોટોં પર ઐસી મુસ્કુરાહટ થી જિસ્મેં અપનાઈયત ઔર બેતકલ્લુફી થી. સિપાહીને પ્યાલા હોટોંસે લગાયા ઔર એક ઘૂંટ પી કર લળકીકો દેખા.

"મુઝે તુમ જૈસા ખૂબસૂરત જવાન કભી કભી નઝર આતા હે." લળકીને ઉસ્કે કંધો પર હાથ રખ કર કહા "પીઓ મેં યહ શરબત બળે પ્યારસે લાઈ હૂં. હઝરતને કહા થા કે આજ તુમ્હારી પસંદકા એક નૌજવાન આ રહા હે. જિસે મા'લૂમ નહીં કે વહ કોન હે."

સિપાહીને દો તીન ઘૂંટ શરબત પી લિયા. ઉસ્કે બા'દ શરબત ઘૂંટ ઘૂંટ ઉસ્કે હલકસે ઉતરતા રહા ઔર લળકી ઉસ્કે કરીબ હોતી ગઈ. ફિર સિપાહીને યૂં મહસૂસ કિયા જૈસે લળકી અપને તિલિસ્માતી હુસ્ન ઔર સહર આગીં જિસ્મકે સાથ શરબતકી તરહ ઉસ્કે હલકમેં ઉત્તર ગઈ ઔર-

રગ રગમેં સમા ગઈ હે. સિયાહ રીશ હઝરત આ ગયા. ઉસ્કે હાથમેં શીશેકા એક ગોલા થા જિસ્કા સાઈઝ નાશ્પાતી જિત્ના થા. ઉસ્ને ગોલા સિપાહીકે હાથમેં દે કર કહા "અપની આંખોકે સામને રખ્ખો ઔર ઉસ્મેંસે કિંદીલકી લૌ કો દેખો ઔર દેખતે રહો."

સિપાહીને શીશેકે ગોલેમેંસે કિંદીલકો દેખા તો ઉસે અપની આંખોકે સામને કઈ રંગ શોઅલોંકી તરહ થિરકતે નઝર આને લગે. લળકીકે રેશ્મી બાલ ઉસ્કે ગાલોંકો છૂ રહે થે ઔર લળકીને ઈસ તરહ અપની બાઝૂઓંકે ઘેરેમેં લે રખ્ખા થા કે વહ લળકીકે જિસ્મકી હરારત ઔર ખૂશ્બૂકો મહસૂસ કર રહા થા. ઉસ્કે કાનોંમેં એક સુરીલી ઔર પૂરઅષર આવાઝ પળને લગી "મુઝે તખ્ત સુલૈમાની નઝર આ રહા હે, મુઝે તખ્ત સુલૈમાની નઝર આ રહા હે." ઝરાસી દેર ઉસ્કા યહ એહસાસ ઝિંદા રહા કે યહ આવાઝ સિયાહ ડાળ્હીવાલેકી હે. ફિર યહ ઉસ્કી અપની આવાઝ બન ગઈ ઔર ફિર વહ ઈસ દુન્યાકા હિસ્સા બન ગયા જો ઉસે શીશેમેંસે નઝર આને લગી થી. ઉસે તખ્તે સુલૈમાન નઝર આ રહા થા જિસ પર નુરાની ચેહરેવાલા એક બાદશાહ બેઠા થા. ઉસ્કે દાંએ બાંએ ઔર પીછે ચાર પાંચ લળકિયાં ખળી થી. વહ ઈત્ની ખૂબસૂરત થી કે વહ પરિયાં હો સકતી થી.

"હાં, હાં." સિપાહીને કહા "મુઝે તખ્તે સુલૈમાની નઝર આ રહા હે."

લળકીકે બીખરે હૂએ બાલ ઉસ્કે ઉપર ફેલ ગએ. સિપાહીકો શીશેમેંસે નઝર આતે હૂએ તખ્તકે કરીબ ખળે એક આદમીકી આવાઝ સુનાઈ દી "યહ બાદશાહ તુમ્હારા દાદા હે, જો હફતે અકલીમકા બાદશાહ હે. શાહ સુલૈમાનકી પરિયાં ઔર જિન્નાત ઈસ દરબારમેં સજ્દે કરતે હેં. અપને દાદાકો પહચાનો. યહ તુમ્હારા વીર્ષા હે. તખ્ત જા રહા હે."

સિપાહીને હળબળા કર કહા "વહ તખ્ત લે જા રહે હેં. યહ દેવ હે. બહુત બળબળે. બહુત ડરાવને ઉન્હોંને તખ્ત ઉઠા લિયા હે."

ઔર શીશેકે ગોલેમેં કઈ રંગોંકે શોઅલે રહ ગએ જો થીરક રહે થે જૈસે વજદમેં આએ હૂએ રકશ કર રહે હોં. સિપાહીને મહસૂસ કિયા જૈસે કોઈ ચીઝ ઉસ્કી નાકકે સાથ લગી હૂઈ હો. શીશેકા ગોલા ઉસ્કી આંખોકે

આગેસે ખૂદ હી હટ ગયા ઔર ઉસ પર ગુનૂદગી તારી હો ગઈ. વહ ઉસ વક્ત અપને આપમેં આયા જબ લળકી ઉસ્કે સર પર હાથ ફેર રહી થી. ઉસ્ને આંખ ખોલી તો અપને આપકો કાલીન પર પળે પાયા. લળકીકા એક બાઝૂ ઉસ્કે સરકે નીચે થા ઔર લળકી ઉસ્કે પાસ નીમ દરાઝ થી, સિપાહી ઉઠ બેઠા. વહ હૈરાન થા ઔર પરેશાન ભી. ઉસ્કે મુંહસે પહલી બાત યહ નિકલી "વહ કહતે થે યહ તખ્ત તુમ્હારે દાદાકા હે ઔર યહ તુમ્હારા વિર્ષા હે."

"હઝરતને ભી યહી ફરમાયા હે." લળકીને બળી પ્યારી આવાઝમેં કહા.

"હઝરત કહાં હે ?" સિપાહીને પૂછા.

"વહ અબ નહીં મિલ સકેંગે." લળકીને જવાબ દિયા. "તુમ્ને કહા થા કે રાતકે આખરી પહર તુમ્હારા પહરા હે, ઈસ લિએ મેંને તુમ્હેં જગહ દિયા હે. રાત આધી ગુઝર ગઈ હે. તુમ અબ ચલે જાઓ."

વહ વહાંસે નિકલના નહીં ચાહતા થા. વહ પૂછ રહા થા કે ઉસ્ને ખ્વાબ દેખા થા યા હકીકત થી. લળકીને ઈસે બતાયા કે યહ ખ્વાબ નહીં હે. યહ હઝરતકી ખુસૂસી કરામાત થી. ઉન્કે લિએ હુક્મ હે કે વહ ઈસ કિસ્મકા કોઈ રાઝ અપને પાસ ન રખ્ખે. વહ ઉસ તક પહુંચા દે જિસ્કા યહ રાઝ હે, મગર યહ કૈફિયત હઝરત પર કિસી કિસી વક્ત તારી હોતી હે. અબ મા'લૂમ નહીં કબ હો. સિપાહીને લળકીકી મન્નત સમાજત શુરૂઅ કર દી. લળકીને ઉસે કહા "તુમ મેરે દિલમેં ઉતર ગએ હો, મેંને અપની રૂહ તુમ્હારે હવાલે કર દી હે. તુમ્હારે લિએ અપની જાન ભી કુર્બાન કર દૂંગી. મેં તુમ્હેં કભી જાને ન દૂં લેકિન તુમ્હારે ફર્ઝકી અદાઈગી ઝરૂરી હે, અબ ચલે જાઓ. કલ રાત આ જાના, મેં હઝરતસે દરખ્વાસ્ત કરૂંગી કે વહ તુમ્હારા રાઝ તુમ્હેં દે દે."

વહ જબ કિલ્એસે નિકલા તો ઉસ્કે કદમ ઉઠ નહીં રહે થે. ઉસ્કે ઝહન પર અપને દાદાકા તખ્તે સુલૈમાન ગાલિબ થા ઔર દિલ પર લળકીકા કબ્ઝા થા. તારીક રાતમેં કિલ્એકે ખંડર ઉસે મહલકી તરહ ખૂશનુમા નઝર આ રહે થે. વહ મસ્રૂર ભી થા. દિલમેં કોઈ ખૌફ ઔર કોઈ પરેશાની નહીં થી.

Maktabe Ashraf

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી તમામતર તવજ્જુહ ફૌજકી ટ્રેનિંગ ઔર મન્સૂબાબંદી પર મર્કૂઝ થી. ઉસ્ને અપને લિએ ઔર મર્કઝી કમાનકે આ'લા ફૌજી હુક્કામકે લિએ આરામ હરામ કર રખ્ખા થા. ઈન્ટેલીજન્સકા ઈન્ચાર્જ હસન બિન અબ્દુલ્લાહ જહાં અપને કામોંમેં મસ્રૂફ થા વહાં ઉસે યહ ભી ફિક્ર થા કે સુલ્તાન અય્યૂબી અપની હિફાઝતકા ખયાલ નહીં રખતા થા. ઉસ્કી બોડીગાર્ડકે કમાન્ડરને હસન બિન અબ્દુલ્લાહસે કઈ બાર શિકાયત કી થી કે સુલ્તાન ઉસે બતાએ બગૈર પીછલે દરવાઝેસે નિકલ જાતે હૈં ઔર વહ ઉન્કે ખાલી કમરેકા પહરા ઈસ ખયાલસે દેતા રહતા હે કે સુલ્તાન અંદર હે. કમાન્ડર સુલ્તાન અય્યૂબીકે સાથ અપને દો ચાર ગાર્ડ સાએકી તરહ લગાએ રખના ચાહતા થા. કમાન્ડરકો યહ ભી બતા દિયા ગયા થા કે અબ ફિદાઈ પૂરી તય્યારીસે સુલ્તાન અય્યૂબીકો કત્લ કરને આ રહે હૈં. ઈસ ઈત્તિલાઅને કમાન્ડરકો ઔર ઝિયાદા પરેશાન કર દિયા થા, મગર સુલ્તાન અય્યૂબીકી બેપર્વાહીકા યહ આલમ થા કે હસન બિન અબ્દુલ્લાહને ઉસે કહા કે વહ બોડીગાર્ડકે બગૈર બાહર ન નિકલ જાયા કરેં, તો સુલ્તાન અય્યૂબીને મુસ્કુરા કર ઉસ્કે ગાલ પર થપકી દી ઔર કહા "હમ સબકી જાન અલ્લાહકે હાથમેં હે. મુહાફિઝોંકી મૌજૂદગીમેં મુઝ પર ચાર કાતિલાના હમ્લે હો ચૂકે હૈં. અલ્લાહકો મંઝૂર થા કે મેં ઝિંદા રહૂં. મેં અલ્લાહકી રાહ પર ચલ રહા હૂં. અગર ઉસ્કી ઝાતે બારી મુઝે ઉસ્સે સુબક દોશ કરના ચાહેગી તો ઉસ્કી રઝાકો ન મેં રોક સકૂંગા, ન મેરે મુહાફિઝ."

"ફિર ભી સુલ્તાને મોહતરમ !" હસન બિન અબ્દુલ્લાહને કહા "મેરે ઔર મુહાફિઝ દસ્તેકે ફરાઈઝ ઐસે હૈં કે આપકે અકીદોં ઔર જઝબેસે મેં મુતઅષ્ષિર નહીં હો સકતા, મુઝે ફિદાઈયોંકે મુતઅલ્લિક જો ઈત્તિલાએ મિલ રહી હે ઉન્કે પેશે નઝર મુઝે રાતકો ભી આપકે સિરહાને ખડા રહના ચાહિએ."

"મેં તુમ્હારે ઔર મુહાફિઝોંકે ફરાઈઝકા એહતિરામ કરતા હૂં હસન!" સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "મગર મેં મુહાફિઝોંકે સાથ બાહર નિકલતા હૂં તો મહસૂસ કરતા હૂં જૈસે મુઝે અપની કૌમ પર ભરોસા નહીં. ઉમૂમન હુક્મરાન અપની કૌમસે ડરા કરતે હૈં. વહ દયાનતદાર ઔર મુખ્લિસ નહીં હોતે."

"ડર કૌમકા નહીં." હસન બિન અબ્દુલ્લાહને કહા "મૈં ફિદાઈયોંકી બાત કર રહા હૂં."

"મૈં એહતિયાત કરૂંગા." સુલ્તાન અય્યૂબીને હંસ કર કહા.

નાગોંવાલે કિલ્એસે આ કર મુહાફિઝ સિપાહી અપની ડયૂટી પર ચલા ગયા. ઉસ્ને વહ દિન ઈસ ઝહની કૈફિયતમેં ગુઝારા કે વહ તસવ્વુરોંમેં તખ્તે સુલૈમાન ઔર લળકીકો દેખતા રહા. શામ ગહરી હોતે હી વહ કિલ્એકી તરફ ચલ પળા. ઉસ્કે દિલ પર કોઈ ખૌફ નહીં થા. વહ દરવાઝેમેં દાખિલ હો કર અંધેરેમેં કુછ દૂર અંદર ચલા ગયા ઔર રૂક ગયા. ઉસ્ને ગુઝિશ્તા રાતકી તરહ પુકારા "મૈં આ ગયા હૂં, ક્યા મૈં આગે આ સકતા હૂં?" ઉસે ઝિયાદા દેર ઈન્તિઝાર ન કરના પળા. મશઅલકી રોશ્ની નઝર આને લગી ઔર મશઅલ ઉસ્સે કુછ દૂર આ કર રૂક ગઈ. મશઅલ બર્દારને કહા "હઝરતકે કદમોંમેં સઝદા ઝરૂર કરના. વહ આજ કિસીસે મિલ્ના નહીં ચાહતા. તુમ આ જાઓ."

ગુઝિશ્તા રાતકી તરહ વહ ગુલામ ગર્દિશોં વગૈરાસે ગુઝરતા મશઅલ બર્દારકે સાથ હઝરતકે દરવાઝે પર જા રૂકા. હઝરતને અંદર આનેકી ઈજાઝત દે દી. સિપાહીને ઉસ્કે કદમોંમેં જા કર સર રખ્ખા ઔર ઈલ્તિજા કી "યા હઝરત ! મુઝે મેરા રાઝ દે દો. મૈં કોન હૂં ? મુઝે આપ ક્યા દિખાએંગે ?"

સિયાહ રીશ હઝરતને અપને હાથ પર હાથ મારા તો વહી લળકી દૂસ્રે કમરેસે આઈ. વહ સિપાહીકો દેખ કર મુસ્કુરાઈ. સિપાહી ઉસે અપને પાસ બિઠાનેકો બેતાબ હો ગયા. સિયાહ રીશને લળકીસે કહા "યહ આજ ફિર આ ગયા હે. ક્યા મૈં યહાં તમાશા દિખાનેકે લિએ બેઠા હૂં."

"ઉસ ગુનહગારકો બખ્શ દેં યા હઝરત !" લળકીને કહા "બળી દૂરસે ઉમ્મીદ લે કર આયા હે."

થોળી દેર બા'દ કલવાલા શીશા ઉસ્કે હાથમેં થા. લળકીને ઉસ્સે પહલે ઉસે શરબત પિલાયા થા ઔર ઉસ્કે પીછે બેઠ કર ઉસ્કી પીઠ અપને સીનેસે લગા લી ઔર બાઝૂ ઉસ્કે ગિર્દ લપેટ દિએ જૈસે માંને અપને બચ્ચેકો ગોદમેં ન રખ્ખા હો. સિપાહીકો સિયાહ રીશ હઝરતકી સુરીલી આવાઝ સુનાઈ દેને લગી "મુઝે શાહ સુલૈમાનકા મહલ નઝર આ રહા હે, મુઝે શાહ

સુલૈમાનકા મહલ નઝર આ રહા હે. યહ આવાઝ દબતી ચલી ગઈ જૈસે બોલનેવાલા દૂર હી દૂર હોતા જા રહા હો."

"ઓહ !" સિપાહીને ચોંક કર કહા "ઐસા મહલ ઈસ દુન્યાકે કિસી બાદશાહકા નહીં હો સકતા."

"મેં ઈસ મહલમેં પૈદા હુવા થા." ઉસે કિસીકી આવાઝ સુનાઈ દેને લગી જો યહી અલ્ફાઝ દોહરા રહી થી. "મેં ઈસ મહલમેં પૈદા હુવા થા." ફિર યહ ઉસ્કી અપની આવાઝ બન ગઈ ઔર ફિર ઉસ્ને યૂં મહસૂસ કિયા જૈસે ઉસ્કે વુજૂદકે અંદર યહી એક આવાઝ ગૂંજને લગી હે. મે ઈસ મહલમેં પૈદા હુવા થા. ફિર વહ આવાઝોંસે લાતઅલ્લુક હો ગયા ઉસે એક મહલ નઝર આ રહા થા ઔર વહ ખૂદ ઉસ્કે બાહર એક બાગમેં ઘૂમ ફિર રહા થા. અબ યહ ઉસે શીશેકે ગોલેમેં નઝર નહીં આ રહા થા બલ્કે યહ મહલ હકીકત બન ગયા થા જિસ્કી હર ચીઝકો, બાગકો, પૌદોં ઔર ફૂલોંકો હાથ લગા કર વહ મહસૂસ કર સકતા ઔર સૂંઘ સકતા થા. વહ વહાં સિપાહી નહીં, શહઝાદા થા.

યહ મહલ ફિઝામેં તહલીલ હો ગયા ઔર સિપાહીને બહુત દેર બા'દ અપને આપકો લળકીકી આગોશમેં પાયા. ઉસ્ને લળકીસે બહુત કુછ પૂછા. લળકીને ઉસે બતાયા કે હઝરત કહ ગએ હેં કે યહ શખ્સ શહઝાદા થા ઔર યહ અબ ભી શહઝાદા બન સકતા હે. હઝરત યહ મા'લૂમ કરનેકી કોશિશ કર રહે થે કે સિપાહીકે તખ્ત વ તાજ પર ઈસ્કા કબ્ઝા હે. લળકીને ઉસે કહા "હઝરત કહ ગએ હેં કે અગર તુમ સાત આઠ રોઝ યહીં રહો તો વહ સબ કુછ મા'લૂમ કર સકેંગે ઔર તુમ્હેં સબ કુછ દિખા દેંગે."

અગલી રાત વહ ફિર કિલ્એકે ઉસી કમરેમેં બેઠા થા. ઉસ્ને ચાર રોઝકી છુટ્ટી લે લી થી. ઉસે લળકીને ઉસી પ્યાલેમેં શરબત પિલાયા ઔર ઉસ્કે હાથમેં શીશેકા ગોલા દે દિયા ગયા. ઉસ્ને કિસીકે બતાએ બગૈર ગોલા અપની આંખોકે આગે રખ લિયા ઔર કિંદીલકી લૌ કો દેખતા રહા. ઉસે ઉસ્મેં રંગારંગ શો'લે નાચતે નઝર આએ. સિયાહ રીશને અપને તિલીસ્માતી અંદાઝસે કુછ બોલના શુરૂઅ કર દિયા. ઉસ્સે પહલે વહ દો બારા ઈસ

Maktabe Ashraf

અમલસે ગુઝર ચુકા થા. દોનોં બાર ઐસે હુવા થા કે ઉસે શીશેકે ગોલેમેં તખ્તે સુલૈમાન ઔર અગલી રાત શાહ સુલૈમાનકા મહલ નઝર આયા થા મગર ઉસ્કે બા'દ ગોલા ઉસ્કે હાથમેં નહીં હોતા થા. ઉસે જબ ગોલેમેં કોઈ મંઝર નઝર આને લગતા થા તો વહ સિયાહ રીશ યા લળકી સિપાહીકે હાથસે ગોલા લે કર અલગ રખ દેતી થી. અબ તીસરી રાત ભી યહી હૂવા. સિયાહ રીશ ઉસ્કે સામને બેઠ ગયા ઔર ઉસ્કી આંખોમેં આંખે ડાલ કર પૂરઅષર લેહજેમેં જો ધીમા ધીમાસા થા "યહ ફૂલ હે, યહ બાગ હૈં મેં બાગમેં મૌજૂદ હૂં." વહ યહી અલ્ફાઝ દોહરા રહા થા ઔર લળકી સિપાહીકે સાથ લગી બેઠી ઉસ્કે બાલોંમેં ઉંગલિયાં ફેર રહી થી.

સિપાહીકો એક બાગ નઝર આ ગયા. ઝમીન ઊંચી નીચી થી ઔર હરીયાલીસે ઢકી હૂઈ. હર તરફ રંગ બિરંગે ફૂલ થે ઔર ઉન્કી મહક નશા તારી કરતી થી. સિપાહીને બાગમેં એક ઐસી લળકીકો ટહલતે ઔર ગુનગુનાતે દેખા જો ઈસ લળકીસે બહુત હી ઝિયાદા ખૂબસૂરત થી જો ઉસ્કે સાથ લગી બેઠી થી. ઉસ્કા લિબાસ એક હી રંગકા થા ઔર યહ રંગ ઉન રંગોંમેંસે નહીં થા જો વહ ઈસ દુન્યામેં દેખા કરતા થા. સિપાહી અબ નાગોંવાલે કિલ્એકે કમરેમેં નહીં થા. સિયાહ રીશ હઝરત ઔર ઉસ્કે સાથકી લળકીસે વહ બેખબર ઔર લાતઅલ્લુક હો ચૂકા થા. વહ કિલ્એસે નિકલ હી ગયા થા. ઉસ્ને બાગમેં લળકીકો દેખા તો ઉસ્કી તરફ દોળ પળા. લળકી ભી દોળી ઔર ઉસ્કે ગલેકા હાર બન ગઈ. લળકીકે જિસ્મસે ફૂલોંકી મહક ઉઠ રહી થી. સિપાહી શાહ સુલૈમાનકે ખાનદાનકા શહઝાદા થા. વહ દોનોં બાગકે ઉસ ગોશેમેં ચલે ગએ જો એક ગારકી માનિંદ થા લેકિન યહ ગાર રંગારંગ બેલો ઔર ઉન્કે ફૂલોંને બના રખ્ખા થા. ઉસ્કે ફર્શ પર મખ્મલ જૈસી ઘાસ થી.

લળકીને ફૂલોંકી ઉસ ગારકે એક કોનેસે એક ખૂશનૂમા સુરાહી ઉઠાઈ ઔર પ્યાલા ભર કર સિપાહીકે હાથમેં દે દિયા. યહ મીઠી શરાબ થી. સિપાહી પર લળકીકે હુસ્ન ઔર મુહબ્બતકા નશા તો પહલે હી તારી થા, શરાબકે નશેને ઉસે ઈસ્સે ભી ઝિયાદા હસીન ઔર તિલિસ્માતી દુન્યામેં પહુંચા દિયા ઔર ફિર લળકીને ઉસે કહા કે વહ અભી આતી હે. વહ ચલી

ગઈ સિપાહીકો ઉસ્કી ચીખેં સુનાઈ દી વહ બાહરકો દોળા, ઉસે લળકી કહીં નઝર ન આઈ. વહ દોળતા હી રહા. ઉસે લળકીકી દિલદોઝ ચીખેં સુનાઈ દેતી રહી, મગર વહ સિપાહીકો કહીં નઝર નહીં આતી થી. ઉસ્ને ગુસ્સેસે પાગલ હો કર તલ્વાર નિકાલ લી ઔર લળકીકી તલાશમેં બાવલા હોતા રહા. આખિર ઉસે એક બુઢ્ઢિયા મિલી. ઉસ્ને ઉસે બતાયા કે લળકી અબ તુમ્હેં નહીં મિલ સકેગી. વહ જો લળકીકો લે ગયા હે, વહ તુમસે ઝિયાદા તાકતવર હે. તુમ અબ ઉસે કભી નહીં દેખ સકોગે. વહ જો લળકીકો લે ગયા હે અબ ઉસ તખ્ત પર બેઠેગા જિસ પર તુમ્હેં બેઠના થા. ઉસ્કે પીછે મત ભાગો. ઝિંદા રહો ઔર કભી મૌકા પા કર ઉસે કત્લ કર દેના. લળકી તુમ્હારી યાદમેં હલ્કાન હોતી રહેગી.

"વહ કોન થા જો ઈસ લળકીકો લે ગયા હે ?" સિપાહી જબ નાગોંવાલે કિલ્એકે ઈસ કમ્રેમેં લોટ કર આયા તો ઉસ્ને પૂછા "ઔર મેંને યહ ક્યા દેખા થા ?"

"તુમ્ને અપની ગુઝરી હૂઈ ઝિંદગી દેખી હે." સિયાહ રીશને ઉસે બતાયા "મેં તુમ્હેં વાપસ લે આયા હૂં."

"મેં વહાંસે વાપસ નહીં આના ચાહતા." સિપાહીને બેતાબી ઔર બેચેનીસે કહા "મુઝે વહીં ભેજ દો."

"ક્યા કરોગે વહાં જા કર ?" સિયાહ રીશને ઉસ્સે પૂછા "જિસ્કી ખાતિર જાના ચાહતે હો વહ કિસી ઔરકે કબ્ઝેમેં હે. ઉસે જબ તક કત્લ નહીં કરોગે વહ તુમ્હેં નહીં મિલ સકેગી. મેં નહીં ચાહતા કે તુમ કિસીકો કત્લ કરો ઔર મેં યહ ભી જાન્તા હૂં કે તુમ ઉસ ઈન્સાનકો કત્લ કર ભી નહીં સકોગે."

"યા હઝરત !" સિપાહીને કહા "અગર કત્લ કરનેસે મુઝે મેરા વિર્સા ઔર મેરી બીવી મિલ સકતી હે તો મેં સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીસે ઊંચે રૂત્બેકે આદમીકો ભી કત્લ કર દૂંગા."

"ફિર યહ ખૂન મેરી ગર્દન પર હોગા મેરે દોસ્ત !" દુર્વેશને કહા.

સિપાહી ઉસ્કે કદમોંમેં ગિર પળા ઔર ઉસ્કે પાંવ પર સર રગળને લગા. વહ "યા હઝરત, યા હઝરત"કા વિર્દ કિએ જા રહા થા ઔર વહ

રોને ભી લગા થા.

સિયાહ રીશ હઝરતને ઉસે ફિર ઉસી દુન્યામેં પહુંચા દિયા જહાં તખ્તે સુલૈમાની થા, મહલ ઔર બાગ થા, ઉસ્કે કાનોંમેં આવાઝેં પળતી રહી "યહ હે તુમ્હારે દાદાકા કાતિલ તુમ્હારે બાપકા કાતિલ, તુમ્હારે તખ્તો તાજકા ગાસિબ ઔર ઉસ લળકીકો જો તુમ્હેં ચાહતી હે ઉસ્કી કૈદમેં હે."

"નહીં, નહીં." સિપાહીને ગબરા કર કહા "યહ નહીં હો સકતા. યહ સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબી હે."

"યહી તુમ્હારી કિસ્મતકા કાતિલ હે." ઉસ્કે કાનોંમેં આવાઝેં પળ રહી થી "યહ તુમ્હારા સુલ્તાન નહીં હો સકતા. યહ કુર્દ હે, તુમ અરબ હો. કહો, સલાહુદ્દીન અય્યૂબી મેરે દાદાકા કાતિલ હે, મેરે બાપકા કાતિલ હે, મેરે તખ્તો તાજકા ગાસિબ હે. અબ રાઝ ખુલ ગયા હે, ઈન્તિકામ લો. ગૈરતમંદ મર્દ ઈન્તિકામ લિયા કરતે હેં."

ઔર સિપાહી ઈસ તિલિસ્માતી માહોલમેં ઘુમતે ફિરતે યહી વિર્દ કરતા રહા "સલાહુદ્દીન અય્યૂબી મેરે દાદાકા કાતિલ હે, મેરે બાપકા કાતિલ હે, મેરે તખ્તો તાજકા ગાસિબ હે, મેરી મુહબ્બતકા કાતિલ હે, મેરી કિસ્મતકા કાતિલ હે.

ફિર યૂં હુવા કે ઉસ્કી નઝરોંકે આગે સિર્ફ સલાહુદ્દીન અય્યૂબી રહ ગયા. વહ ઉસે ચલતા ફિરતા નઝર આતા થા. સિપાહી હાથમેં ખંજર લિએ ઉસ્કે પીછે પીછે જા રહા થા, મગર કત્લકા મૌકા નહીં મિલ્તા થા. સિપાહીકો લળકી નઝર આ ગઈ. વહ પીંજરેમેં બંદ થી. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી પીંજરેકે પાસ ખળા કહકહા લગા રહા થા. લળકી સિપાહીકો ઉદાસ ઔર મઝલૂમ નઝરોંસે દેખ રહી થી. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ચેહરે પર સફફાકી ઔર બર્બરિયતકે સાએ ગહરે હોતે જા રહે થે. સિપાહીકી ઝુબાન ખામોશ હોતી થી તો ઉસે ફિઝાસે સરગોશિયાં સુનાઈ દેતી થી "સલાહુદ્દીન અય્યૂબી મેરે દાદાકા કાતિલ હે, મેરે બાપકા કાતિલ......"

સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબી અપને કમરેમેં અપને મુશીરોં ઔર આ'લા ફૌજી હુક્કામસે જંગકી બાતેં કર રહા થા. જાસૂસ જો નઈ ઈત્તિલાએ

લાએ થે જિન્કે મુતાબિક અપને કલામ પર નઝરેં શામિલ કર રહા થા ઔર ઉસ વક્ત યહી મુહાફિઝ સિપાહી બાહર પહરે પર ખળા થા જિસે સિયાહ રીશ બુઝુર્ગને નઈ દુન્યા દિખાઈ થી. મુશીર વગૈરા બહુત દેર બા'દ કમરેસે નિકલે ઔર સુલ્તાન અય્યૂબી અકેલા રહ ગયા. સિપાહી કમરેમેં ચલા ગયા ઔર ઉસ્ને તલ્વાર સોંત કર કહા "તુમ મેરે દાદાકે કાતિલ હો, મેરે બાપકે કાતિલ હો." સુલ્તાન અય્યૂબીને ચોંક કર ઉસે દેખા "ઉસે આઝાદ કર દો વહ મેરી હે" ઔર ઉસ્કે સાથ હી ઉસ્ને કહર ઔર ગઝબસે સુલ્તાન અય્યૂબી પર તલ્વારકા વાર કિયા. સુલ્તાન ખાલી હાથ થા. વહ ફુર્તિસે વાર બચા ગયા. ઉસ્ને બોડીગાર્ડઝકે કમાન્ડરકો આવાઝ દી ઔર લપક કર અપની તલ્વાર ઉઠા લી. સિપાહીને ઔર ઝિયાદા ગઝબનાક હો કર ઉસ પર હમ્લા કિયા. અગર ઉસ્કે મુકાબલેકા તેગઝન સુલ્તાન અય્યૂબી ન હોતા તો તજુર્બાકાર સિપાહીકા વાર ખાલી ન જાતા. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉસ્કે વાર સિર્ફ રોકે, વાર એક ભી ન કિયા ઔર જબ કમાન્ડર દોળતા અંદર આયા તો સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉસે કહા "ઉસ પર વાર ન કરના ઝિંદા પકળો."

સિપાહીને ઘૂમ કર કમાન્ડર પર વાર કિયા. ઈત્નેમેં તીન ચાર બોડીગાર્ડ અંદર આ ગએ. સિપાહીકે કહરકા યહ આલમ થા કે ઉસ્ને તલ્વારકે વારપે વાર કરકે કિસીકો કરીબ ન આને દિયા. વહ ચૂંકે સુલ્તાન અય્યૂબીકો કત્લ કરના ચાહતા થા. ઈસ લિએ વહ ઉસી તરફ લપકતા ઔર લલકારતા થા "તુમ મેરે દાદાકે કાતિલ હો, મેરે બાપકે કાતિલ હો, મેરે તખ્તો તાજકે ગાસિબ હો." આખિર ઉસ્કો પકળ લિયા ગયા. ઉસ્સે તલ્વાર છીન લી ગઈ.

"ઝિંદાબાદ મેરે મુહાફિઝ." સુલ્તાન અય્યૂબીને ગુસ્સેકા ઈઝહાર કરનેકે બજાએ ઉસે ખિરાજે તેહસીન પેશ કિયા ઔર કહા "સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકો તુમ જૈસે તેગઝનોંકી ઝરૂરત હે." બોડીગાર્ડ કમાન્ડર ઔર દૂસરે સિપાહી હૈરાન થે કે યહ કિસ્સા ક્યા હે. સુલ્તાન અય્યૂબીને કમાન્ડરસે કહા "તબીબકો ઔર હસન બિન અબ્દુલ્લાહકો ફૌરન બુલાઓ."

સિપાહીકો ચાર બોડીગાર્ડઝને ઝકળ રખ્ખા થા ઔર વહ ચિલ્લા રહા થા "યહ મેરી મુહબ્બતકા કાતિલ હે, યહ મેરી કિસ્મતકા કાતિલ હે."

એક બોડીગાર્ડને ઉસ્કે મુંહ પર હાથ રખ્ખા, લેકિન સુલ્તાન અય્યૂબીને

કહા "ઉસે બોલને દો, હાથ હટા લો." ઉસ સિપાહીસે કહા "બોલો મેરે દોસ્ત ! બતાઓ તુમ મુઝે ક્યૂં કત્લ કરને લગે થે ?"

"ઉસે આઝાદ કર દો." સિપાહીને ચિલ્લા કર કહા "તુમ્ને ઉસે પિંજરેમેં બંદ કર રખ્ખા હે. હઝરતને મુઝે કહા થા કે મેં તુમ્હેં કત્લ નહીં કર સકૂંગા. આઓ મેરા મુકાબલા કરો. બુઝદિલોંકી તરહ ઈન્ને આદમિયોંકો અપની જાન બચાનેકે લિએ તુમ્ને બુલા લિયા હે. તલ્વાર નિકાલો, મેરી તલ્વાર મુઝે દો મૈદાનમેં આઓ."

સુલ્તાન અય્યૂબી ઉસે બળી ગોરસે દેખતા રહા. બોડીગાર્ડ સુલ્તાન અય્યૂબીકે ઈસ હુક્મકા ઈન્તિઝાર કર રહે થે કે ઈસ સિપાહીકો કૈદખાનેમેં ડાલ દિયા જાએ. ઉસ્કા જુર્મ મા'મૂલી નહીં થા. ઉસ્ને કાતિલાના હમ્લા કિયા થા. અગર સુલ્તાન અય્યૂબી બેખબરીમેં બેઠા હોતા યા ઉસ મુહાફિઝકો અંદર આતે દેખ ન લેતા તો ઉસ્કા કત્લ હો જાના યકીની થા, મગર સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉસે કૈદખાનેમેં ડાલનેકા હુક્મ ન દિયા. મુહાફિઝ હિઝયાની કૈફિયતમેં બોલ રહા થા..... ઈત્નેમેં તબીબ આ ગએ ઔર ઉસ્સે ઝરા બા'દ હસન બિન અબ્દુલ્લાહ આ ગયા. અંદરકા મંઝર દેખ કર વહ ગબરા ગયા.

"ઈસે લે જાએં." સુલ્તાન અય્યૂબીને તબીબસે કહા "યહ ગાલિબન અચાનક પાગલ હો ગયા હે."

"યહ આજ હી ચાર રોઝ છુટ્ટી કાટ કર આયા." બોડીગાર્ડ કમાન્ડરને કહા "જબસે આયા હે ખામોશ હે."

ઉસે ઘસીટ કર બાહર લે જાઓ. તબીબ ભી સાથ હી ચલા ગયા. સુલ્તાન અય્યૂબીને હસન બિન અબ્દુલ્લાહકો બતાયા કે ઈસ સિપાહીને ઉસ પર કાતિલાના હમ્લા કિયા હે. હસન બિન અબ્દુલ્લાહને ઈસ શકકા ઈઝહાર કિયા કે યહ ફિદાઈ હોગા. સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા કે યહ સિપાહી કિસી વજહસે દિમાગી તવાઝુન ખો બેઠા હે. હસન બિન અબ્દુલ્લાહકો સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા કે ઈસ્કે મુતઅલ્લિક અચ્છી તરહ છાન બીન કી જાએ.

બહુત દેર બા'દ તબીબ સુલ્તાન અય્યૂબીકે પાસ આયા ઔર ઈન્કિશાફ કિયા કે ઈસ સિપાહીકો કઈ રોઝ મુસલ્સલ નશેકી હાલતમેં રખ્ખા ગયા હે

Martabe Ashraf

ઔર ઉસ પર અમલે તન્વીમ (હિપ્નોટિઝમ) કિયા ગયા હે. તબીબને ઉસ્કી સાંસ સૂંઘ કર મા'લૂમ કર લિયા થા કે ઉસે નશાઆવર ચીઝેં ખિલાઈ યા પિલાઈ ગઈ હે. ઉસ્ને સુલ્તાન અય્યૂબીકો બનાયા "યહ અમલ તીબ્બકે લિએ કોઈ અજૂબા નહીં. ઉસ્કા મોજીદ હસન બિન સબાહ હે. આપકો મા'લૂમ હોગા કે ઉસ્ને એક નશાઆવર શરબત તય્યાર કિયા થા જિસ્મેં યહ અષર થા કે જો પિ લે ઉસે નિહાયત હસીન ઔર દિલનશીન મુનાઝિર નઝર આતે થે. ઈસ કૈફિયતમેં ઉસ્કે કાનમેં જો બાત ડાલી જાએ વહ ઉસીકો હકીકી રૂપમેં દેખને લગતા થા જો દરઅસલ તસવ્વુર હોતા થા. હસન બિન સબાહને ઉસી નશે ઔર અમલે તન્વીનકી બુન્યાદોં પર એક જન્નત બનાઈ થી જિસ્મેં દાખિલ હોનેવાલે વહાંસે નિકલને પર આમાદા નહીં હોતે થે. વહ મુંહમે મિટ્ટી ઔર કંકરિયાં ડાલ કર સમઝતે થે કે મુરગ્ગન ખાને ખા રહે હેં. કાંટો પર ચલતે તો સમઝતે થે કે મખમલ પર ચલ રહે હેં. હસન બિન સબા તો મર ગયા ઉસ્કા યહ શરબત ઔર અમલ પીછે રહ ગયા. ઉસ્કા ગિરોહ કાતિલોંકા ગિરોહ બન ગયા. અપને મકાસીદકે લિએ યહ ગિરોહ હસીન લળકિયોં ઔર ઈસ શરબતકા ઈસ્તિઅમાલ કરતા હે. ઈસ સિપાહીકો આપકે કત્લકે લિએ ઈસ અમલકા શિકાર બનાયા ગયા હે."

તબીબને યહ તશ્ખીસ કરકે સિપાહીકો દવાઈયાં પિલા દી થી જિન્હોંને ઉસ્કી હિઝયાની કૈફિયત પર કાબૂ પા લિયા થા ઔર વહ ગહરી નિંદ સો ગયા થા. હસન બિન અબ્દુલ્લાહને પહલે હી તબીબસે મા'લૂમ કર લિયા થા કે યહ સિપાહી અપની હકીકી હાલતમેં નહીં. વહ સુરાગ રસાં થા. ઉસ્ને બોડીગાર્ડોસે મા'લૂમ કર લિયા કે યહ સિપાહી ચાર રોઝકી છુટ્ટી ગયા થા, લેકિન કિસીકો યહ મા'લૂમ નહીં થા કે ઉસ્ને છુટ્ટી કહાં ગુઝારી હે. શહરમેં નાગોંવાલે કિલ્એકે મુતઅલ્લિક જો બાતેં મશ્હૂર હો ગઈ થી વહ હસન બિન અબ્દુલ્લાહ તક ઉસ્કે જાસૂસોંકે ઝરીએ પહુંચી થી. લોગ કહતે થે કે કિલ્એમેં એક બુઝુર્ગ નમૂદાર હુવા હે જો ગૈબકા હાલ બનાતા ઔર મુરાદે પૂરી કરતા હે. હસન બિન અબ્દુલ્લાહને ઈન બાતોંકી તરફ તવજ્જુહ નહીં દી થી. ઈસ કિસ્મકે બુઝુર્ગોં ઔર પીરોં પૈગમ્બરોંકી આમદ રફ્ત લગી હી રહતી થી. મજ્ઝૂબ ઔર દીવાને આદમીકો ભી લોગ બર્ગુઝીદા

ઈન્સાન કહ કર ઉન્સે મુરાદે પૂરી કરાને લગતે થે. હસન બિન અબ્દુલ્લાહકો એક જાસૂસને બતાયા કે ઉસ્ને એક સિયાહ રીશ આદમીકો દોબારા કિલ્એકે અંદર જાતે દેખા હે.

કિલ્એકે ઈર્દ ગિર્દ ઘૂમને ફિરનેવાલોંસે પૂછ ગછ કી ગઈ તો એક આદમીને બતાયા કે સિયાહ ડાળ્હી ઔર સુફેદ ચૂગાવાલા એક આદમી કિલ્એકે અંદર આતા જાતા દેખા ગયા હે. ઐસી ચંદ ઔર શહાદતેં હાસિલ કરકે હસન બિન અબ્દુલ્લાહને સૂરજ ગુરૂબ હોનેસે પહલે ફૌજકે એક દસ્તેસે છાપા મારા. મશાલે સાથ થી. કિલ્આ અંદરસે કુછ પેચીદા સા થા. ગીરી હૂઈ દીવારોં ઔર છતોંકા મલ્બા ભી થા. કઈ કમરે સલામત થે. ફૌજિયોંકો હર તરફ ફૈલા દિયા ગયા. કિસી ગોશેસે શોર ઉઠા કુછ સિપાહી ઈધર દોળે ગએ વહાં દો સિપાહી પળે તળપ રહે થે. ઉન્કે સીનોંમેં તીર ઉતરે હૂએ થે. કહીંસે તીન ચાર તીર આએ, તીન ચાર સિપાહી ઔર ગિર પળે. બા'ઝ સિપાહી ઉસ ડરસે પીછે હટ આએ કે યહાં કોઈ ઈન્સાન નહીં હો સકતા. યહ જિન ભૂત હોંગે. હસન બિન અબ્દુલ્લાહ હકીકત પસંદ ઈન્સાન થા. ઉસ્ને સિપાહિયોંકા હોસ્લા બળ્હાયા ઔર ઉન્હેં બતાયા કે યહ તીર ઈન્સાનોંકે ચલાએ હૂએ હેં. ઉસ્ને ઘેરેકી તર્તીબ બદલ દી ઔર ઘેરા તંગ કરને લગા. વહાં કોઈ ઈન્સાન નઝર નહીં આ રહા થા. કહીંસે દો ચાર તીર આતે ઔર દો ચાર સિપાહી ઝખ્મી હો જાતે થે.

હસન બિન અબ્દુલ્લાહને ફૌજકા એક ઔર દસ્તા મંગવાયા. રાત ગહરી હો ગઈ થી, બેશુમાર મશ્અલે મંગવાઈ ગઈ. એક દસ્તેકા કમાન્ડર ઉસ કમરે તક પહુંચ ગયા જહાં સિપાહી આતા રહા થા. ઉસ ડરાવને ખંડરમેં ઐસે સજે સજાએ કમરેકો દેખ કર સિપાહી ડર ગયા. યહ જિન્નોંકા હી મસ્કન હો સકતા થા. હસન બિન અબ્દુલ્લાહકો બુલાયા ગયા, ઉસ્ને અંદર જા કર સામાન દેખા તો ઉસ પર રાઝ ખુલને લગે. ઈત્નેમેં ચંદ એક સિપાહિયોંને સિયાહ રીશવાલે આદમીકો કહીંસે પકળ લિયા. ઉસ્કે સાથ એક ખૂબસૂરત લળકી થી. ઉન્કે બા'દ છે ઔર આદમી કોનો ખડ્રોંમેં છૂપે હૂએ પકળે ગએ. ઉન્કે પાસ કમાને ઔર તીર થે. સિયાહ રીશને ખુદાકા બરગુઝીદા ઈન્સાન ઔર તન્હાઈમેં ચીલ્લા કાટનેવાલા તારિકુદ્દુન્યા (દુન્યાકો

છોળનેવાલા) બનનેકી બહુત કોશિશ કી, લેકિન ઈત્ની હસીન ઔર જવાન લળકી કમાન તીરોંસે મુસલ્લા અફરાદ ઔર ઉન્કા ફૌજકે સાથ મુકાબલા ઉસે ઝુટલા રહા થા. ઉસ્કે સામાન પર કબ્ઝા કર લિયા ગયા ઔર ઉન સબકો લે ગએ.

તીન ચાર મર્તબાન, સુરાહિયાં ઔર પ્યાલે ભી બરામદ હૂએ થે. યહ ચીઝેં રાતકો તબીબકો દે દી ગઈ. ઉસ્ને મર્તબાનોં ઔર સુરાહિયોંકો સૂંઘ કર હી બતા દિયા કે ઉન્મેં વહ શરબત હે જો હસન બિન સબાહકી ઈજાદ થા. ઈન તમામ આદમિયોં ઔર લળકીકો કૈદખાનેમેં લે ગએ.

સુબહ તુલૂઅ હો રહી થી જબ લળકીને અઝિય્યતોંકે પહલે મર્હલેમેં હી બતા દિયા કે યહ ગિરોહ ફિદાઈયોંકા હે ઔર યહ લોગ નયા હલફ લે કર આએ થે કે ,સુલ્તાન અય્યૂબીકો કત્લ કરકે લોટેંગે, વર્ના મર જાએંગે. લળકીને બતાયા કે ઉસ મુહાફિઝ સિપાહીકો સિયાહ રીશને ફાંસા થા ઔર ઉસે નશા પિલા કર ઉસ પર અમલે તન્વીમ કિયા જાતા થા. સિપાહીકે ઝહનમેં ઉસ નશે ઔર અમલકે ઝરીએ સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ ઐસી નફરત પૈદા કી ગઈ કે વહ સુલ્તાનકો કત્લ કરનેકે લિએ ચલ પળા. ઉન લોગોંકો તવક્કુઅ થી કે સુલ્તાન અય્યૂબી ઈસ સિપાહીકે હાથોં કત્લ હો જાએગા. ઈસ લિએ વહ ઈત્મીનાનસે કિલ્એમેં બેઠે રહે. સિયાહ રીશ જાસૂસીકે લિએ ગયા થા લેકિન ઉસે કુછ પતા નહીં ચલ સકા, ન ઉસે વહ સિપાહી કહીં નઝર આએ. શામકે વક્ત અચાનક ફૌજ આ ગઈ.

સિયાહ રીશ બળા સખ્ત જાન નિકલા. ઉસ્ને સાફ કહ દિયા કે ઈસ લળકીકે સાથ ઉસ્કા કોઈ તઅલ્લુક નહીં હે વહ ઈસ ખંડહરમેં એક વઝીફેકા ચિલ્લા કરને આયા થા. ઉસ્કે દૂસ્રે સાથિયોંને ભી પહલે ઈન્કાર કિયા, લેકિન હસન બિન અબ્દુલ્લાહને જબ ઉન્હેં તેહખાનેમેં લે જા કર અઝિય્યત રસાનીકે અમલમેં ડાલા તો ઉન્હોંને બારી બારી અપને જુર્મકા એ'તિરાફ કર લિયા. સિયાહ રીશકો જબ ઉન્કે સામને ખળા કિયા ગયા તો ઉસ્કે લિએ ઈન્કારકી કોઈ સૂરત ન રહી. ઉસ્ને જબ અપને સાથિયોંકી હાલત દેખી તો ઉસ પર લર્ઝા તારી હો ગયા. ઉસે કહા ગયા કે વહ તમામતર વાકિઆત પૂરી

તફસીલસે સુના દે તો ઉસે બાઈઝ્ઝત તરીકેસે રખ્ખા જાએગા, વર્ના ઉસે મુસલ્સલ અઝિય્યતોંમેં ડાલ કર મરને ભી નહીં દિયા જાએગા ઔર ઝિંદા રહનેકે કાબિલ ભી નહીં રહને દિયા જાએગા. ઉસ્ને તેહખાનેમેં અઝિય્યત રસાનીકા સામાન ઔર તરીકે દેખે તો વહ સબ કુછ બતાને પર રઝામંદ હો ગયા.

ઉસ્કે બયાનકે મુતાબિક વહ ફિદાઈ કાતિલોંકે ગિરોહકા આદમી થા. ફિદાઈયોંકે સરગના શૈખ સન્નાનકા વહ ખુસૂસી તજુર્બાકાર કાતિલ થા, લેકિન વહ અપને હાથોં કત્લ નહીં કરતા થા. ઉસ્કા તરીકએ કાર ઉસી કિસ્મકા થા જો ઉસ્ને ઈસ વારિદાતમેં ઈસ્તિઅમાલ કિયા થા. વહ હસન બિન સબાહકી ઈજાદ થી. અગર ઈસ ફિર્કેકે મુતઅલ્લિક કિતાબેં પઢી જાએ તો ઉન્મેં ઈસ તરીકેકી તફસીલાત વાજેહ હો જાતી હે. તમામ મુસન્નિફીનને રાઈ દી હે કે હસન બિન સબાહકો ખુદાને ગૈર મા'મૂલી અકલ અતા કી થી જો ઉસ્ને શય્તાની કામોંમેં ઈસ્તિઅમાલ કી થી. ઈસ સિપાહીકો જિસ તરહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે કત્લકે લિએ ઈસ્તિઅમાલ કિયા ગયા વહ ઈસ ફિર્કેકા એક આમ તરીકએ કત્લ થા. ઈસ સિપાહીકી મિષાલસે ઈસ અનોખે તરીકએ કત્લકી વઝાહત હો જાતી હે. અગર ઈન્સાની નફસીયાતકા મુતાલઆ કિયા જાએ તો કિસીકો યૂં અપના આલએ કાર બનાના હૈરાનકુન નહીં લગતા. ઈસ સિપાહીકે લાશઊર પર કબ્ઝા કરકે ઈસ્મેં સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ નફરત ડાલી ગઈ. ફિર ઉસે જઝબએ ઈન્તિકામમેં બદલા ગયા.

સિયાહ ડાઢીવાલેને બતાયા કે ચૂંકે સુલ્તાન અય્યૂબી પર પહલે ચાર કાતિલાના હમ્લે નાકામ હો ચૂકે થે. ઈસ લિએ ઈસ શખ્સકો ભેજા ગયા થા કે વહ અપના ખુસૂસી તરીકા ઈસ્તિઅમાલ કરે. સુલ્તાન અય્યૂબી પર પહલે ચાર હમ્લે બરાહે રાસ્ત કિએ ગએ થે. યહ દેખ લિયા ગયા થા કે સુલ્તાન અય્યૂબીકો સીધે તરીકેસે કત્લ નહીં કિયા જા સકતા. સિયાહ રીશ (જિસ્કા નામ વાકિઆ નિગારોંકે યહાં મહફૂઝ નહીં) અપને ગિરોહકે છે તજુર્બાકાર આદમિયોં ઔર એક લડકીકો દમિશ્ક લે ગયા. ઉસ્ને નાગોંવાલે વીરાન કિલ્એકો અપના મસ્કન બનાયા. ઉસ્મેં યહ ગિરોહ રાતકે અંધેરેમેં દાખિલ હુવા. ઉન્હોંને અપના સામાન ભી રાતકો વહાં પહુંચાયા. ઉસ ગિરોહકે

આદમિયોંને શહરમેં યહ અફવા ફૈલાઈ કે કિલ્એમેં એક દુર્વેશ નમૂદાર હુવા હે જિસ્કે હાથમેં ગૈબી તાકત હે ઔર વહ મુસ્તકબિલકી બાતેં બતાતા હે. ઈન અફવાહોંકા મકસદ યહ થા કે લોગ કિલ્એમેં આએ ઔર સિયાહ રીશકો ગૈબસે નમૂદાર હોનેવાલા દુર્વેશ યા પૈગમ્બર તસ્લીમ કર લેં. અપની યહ હૈષિયત બનવા કર વહ કિસી એક યા એકસે ઝિયાદા આદમિયોંકો અપને કબ્ઝેમેં લે કર, સુલ્તાન અય્યૂબીકે કત્લકે લિએ ઈસ્તિઅમાલ કરના ચાહતા થા, મગર ખિલાફે તવક્કુઅ લોગ કિલ્એમેં ન આએ જિસ્કી વજહ યહ થી કે વહ કિલ્એકે મુતઅલ્લિક બળી હી ડરાવની રિવાયત મશ્હૂર થી. ઉન્મેં યહ રિવાયત સબસે ઝિયાદા ખતરનાક કે દોનોં નાગોંકી ઉમ્ર એક હઝાર સાલ હો ચૂકી હે ઔર અબ ઈન્સાનોંકે રૂપમેં ઝાહિર હોતે હેં ઔર કોઈ ઉન્કે કરીબ જાએ તો ઉસે નિગલ લેતે હેં.

ગિરોહકા સર્ગના મંજા હુવા કાતિલ થા. ઉસ્કે દિમાગમેં યહ સ્કીમ આઈ કે સુલ્તાન અય્યૂબીકે દસ્તેકે કિસી સિપાહીકો ઈસ્તિઅમાલ કિયા જાએ. ચુનાંચે વહ કઈ રોઝ યહ દેખતા રહા કે મુહાફિઝ દસ્તેકે સિપાહી કહાં રહતે હે ઔર ઉન્કી ડયૂટી કિસ તરહ લગતી હે. વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે દફતર તક ઔર ઘર તક ન પહુંચ સકા. ક્યૂંકે ઉન દોનોં જગહોંકે કરીબ કોઈ શહરી યા ફૌજી નહીં જા સકતા થા. યહ મમ્નૂઆ ઈલાકા થા. તાહમ ઈસ ઉસ્તાદને ઈસ મુહાફિઝ સિપાહીકો દેખ લિયા ઔર ઈસી તરહ યહ ભી મા'લૂમ કર લિયા કે વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે દફતરકે મુહાફિઝોંમેંસે હે. યા'ની યહ આસાનીસે સુલ્તાન અય્યૂબી તક પહુંચ સકતા થા. ઉસ્ને ઈસ સિપાહી પર નઝર રખ્ખી. ઉસ વક્ત સિયાહ રીશકા હુલ્યા કુછ ઔર થા . એક રોઝ યહ સિપાહી ઉસે બાહર જાતા નઝર આ ગયા. સિયાહ રીશને ઉસે રાસ્તેમેં રોક લિયા ઔર ઉસ્કે સાથ એસી બાતેં કી જિન્હેં કોઈ ઈન્સાન ખ્વાહ વહ કિત્ની હી મઝબૂત શખ્સિયતકા હો નઝર અંદાઝ નહીં કર સકતા. ઈન બાતોંકે લિએ જો લબો લેહજા ઈખ્તિયાર કિયા ગયા ઔર જો અદાકારી કી ગઈ તો વહ ઈન્સાની ફિત્રત પર તિલિસ્માતી અષર કરતી હે. યહ સિપાહી મા'મૂલીસે ઝહનકા પાસમાંદા આદમી થા, જાલમેં આ ગયા ઔર રાતકો કિલ્એમેં પહુંચ ગયા.

Maktabe Ashraf

કિલ્એકે એક કમરેમેં જો એહતિમામ કિયા ગયા થા વહ પથ્થરોંકો મોમ કરનેકે લિએ કાફી થા. એક તો કમરેકી સજાવટ થી ઔર બેશ કીમત કાલિન. દૂસ્રે યહ લળકી થી જિસ્કે હુસ્નમેં ઔર જિસ્માની સાખ્તમેં જાદૂ થા. ઉસ્કા લિબાસ ઐસા થા જિસ્મેં વહ નીમ ઉર્યાં થી ઔર ઉસ્કે ખૂલે હૂએ રેશ્મી બાલોંકા તઅષ્ષુર નશા તારી કરતા થા. સિયાહ રીશકે કહનેકે મુતાબિક યહ લળકી, ઉસ્કા લિબાસ ઔર અંદાઝ ઝાહિદોં ઔર પરહેઝગારોંમેં ભી હૈવાની જઝબા બેદાર કર દેતા હે. તીસ્રી ઔર અસલ ચીઝ વહ શરબત થા જો વહ લોગ અપને શિકારકો પીલાતે થે. શીશેકા ગોલા ફરેબે નઝર પૈદા કરનેકે લિએ થા. ઈસ સિપાહીકે ઝહનમેં યહ ડાલા ગયા કે વહ શાહી ખાનદાનકા ફર્દ હે ઔર ઉસ્કા ખાનદાન તખ્તે સુલૈમાનકા વારિષ હે. તખ્તે સુલૈમાનકા વુજૂદ થા યા નહીં, દિલચસ્પ કહાનિયોંમેં ઉસ્કા ઝિક્ર આતા હે ઔર ઐસે અંદાઝસે આતા હે કે વહ એક હસીન ઔર પૂર અસ્રાર તસવ્વુરકી તરહ લોગોંકે ઝહનોં પર સવાર હો જાતા હે.

યહ સિપાહી જબ ઉસ કમરેમેં દાખિલ હુવા તો કમરેકી ઝેબાઈશ ઔર કિમતી સામાનને ઉસે મુતઅષ્ષિર કિયા. સિયાહ રીશ મુરાકબેકી હાલતમેં થા. ઉસ્કા ભી અષર થા. ઉસ્ને જબ ઈત્ની હસીન લળકી દેખી તો મર્ઉબ હો ગયા. લળકીને ઉસે જો શરબત પિલાયા ઉસ્મેં નશા થા. ઉસ નશેકા અષર યહ થા કે ઈન્સાન હકીકી દુન્યાસે લાતઅલ્લુક હો કર હસીન તસવ્વુરાતકી દુન્યામેં ચલા જાતા હે. ઈસ કૈફિયતમેં ઉસ પર અમલે તન્વીમ કિયા જાતા યા'ની ઉસે હિપ્નોટાઈઝ કર લિયા જાતા ઔર ઉસ્કે ઝહનમેં અપને મતલબકે તસવ્વુરાત ડાલે જાતે થે. ઉસ્કે હાથમેં શીશેકા જો ગોલા દિયા જાતા થા ઉસ્મેંસે કિંદીલકી લૌકે કઈ રંગ નઝર આતે થે. જો કોઈ અજૂબા નહીં થા. શીશેકી સાખ્ત ઐસી થી કે ઉસ્મેંસે ગુઝરતી રોશ્ની અપને સાતો રંગોંમેં નઝર આતી થી. ઈન રંગોંકા ઝહન પર અષર હોતા થા. ઉસ્કે સાથ એક ઈન્તિહાઈ હસીન લળકી સિપાહીકે સાથ લગ કર બેઠ જાતી ઔર બાતોંમેં યહ ઝાહિર કરતી થી કે વહ ઉસે દિલો જાનસે ચાહતી હે. સિયાહ રીશ શુરીલી ઔર પૂરઅષર આવાઝમેં બોલને લગતા થા. ઉસ્કે અલ્ફાઝ સિપાહીકે કાનમેં પળતે ઔર ઉસ્કે ઝહનમેં મત્લૂબા તસવ્વુર

આરાસ્તા કરતે થે. સિયાહ રીશ ભાંપ લેતા થા કે સિપાહી અપને આપમેં નહીં રહા. ઉસ વક્ત વહ ઉસ્કે હાથસે શીશેકા ગોલા લે કર ઉસ્કી આંખોમેં આંખે ડાલ દેતા ઔર ઉસે હિપ્નોટાઈઝ કર લેતા થા.

સિપાહી જિસે અપની આવાઝ સમઝતા થા વહ સિયાહ રીશકી આવાઝ હોતી થી. ફિર વહ ઉસ મર્હલેમેં દાખિલ હો જાતા થા જહાં વહ અપને તસવ્વુરકો હકીકી સમઝ કર ઉસ્કા હિસ્સા બન જાતા થા. કમઝોર શખ્સિયતકે સિપાહીને યહ અષ્રાત કબૂલ કર લિએ. સિયાહ રીશ ઉસે હકીકી દુન્યામેં વાપસ લે આયા. ઈસ મકસદકે લિએ ઉસે કુછ સૂંઘાયા જાતા થા. સિયાહ રીશ દૂસ્રે કમરેમેં ચલા જાતા ઔર લળકી સિપાહીકે સાથ અકેલી રહ જાતી. વહ સિપાહીકે આ'સાબ ઔર દિમાગ પર ગાલિબ આ જાતી. ઈસ મકસદકે લિએ વહ ઐસી હર્કત ઔર ઐસી બાતેં કરતી થી જિસ્કે અષરસે કમ અઝ કમ યહ સિપાહી બચ નહીં સકતા થા. સિપાહીકો સિર્ફ તખ્તે સુલૈમાન દિખા કર રૂખ્સત કર દિયા ગયા ઔર ઉસ્કે ઝહનમેં યહ ડાલ દિયા ગયા કે રાઝ અભી બાકી હે. સિપાહીકે દિલમેં તજસ્સુસ પૈદા હો ગયા. દૂસ્રી બાર ઉપર યહી અમલ કિયા ગયા ઔર વહ ઉસ્કે ઝહન પર કબ્ઝા કરનેમેં કામ્યાબ હો ગએ થે. વહ અબ ઉન્કી મન્નત સમાજત કરતા થા કે ઉસે રાઝ બતાયા જાએ. ઉસે કહા ગયા કે વહ કઈ રોઝ ઉન્કે પાસ રહે. ઉસ્ને છુટ્ટી લે લી. વહ યહી ચાહતે થે.

ઈન ચાર દિનોં ઔર ચાર રાતોંકે અર્સેમેં મુસલ્સલ નશે ઔર હિપ્નોટાઈઝમકે ઝેરે અષર રખ્ખા ગયા ઔર ઉસ્કે ઝહને લાશઊરમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા તસવ્વુર પૈદા કરકે, યહ બાત ડાલી ગઈ કે સુલ્તાન અય્યૂબી સિપાહીકે દાદા ઔર બાપકા કાતિલ હે ઔર ઉસ્કે તખ્ત પર ભી ઉસ્ને કબ્ઝા કર રખ્ખા હે. સિપાહીકો એક હસીન લળકીકા તસવ્વુર દિખાયા ગયા, ફિર યહ દિખાયા ગયા કે સુલ્તાન અય્યૂબી ઉસ લળકીકો પીંજરેમેં બંદ કર દિયા હે. ચાર રોઝ બા'દ ઉસે ઈસી હાલતમેં કિલ્એસે નિકાલ દિયા ગયા. વહ અપની ડ્યૂટી પર હાઝિર હો ગયા. ઉસે જૂંહી મૌકા મિલા ઉસ્ને સુલ્તાન અય્યૂબી પર હમ્લા કર દિયા.

સિપાહી બેહોંશ પળા થા. તબીબને ઉસ્કે ઝહનસે નશા ઔર શરબતકા અષર ઝાઈલ કરનેકે લિએ દવાઈ દી થી. વહ હકીકત ઔર તસવ્વુરાતકે દરમિયાન ભટક રહા થા. મા'લૂમ નહીં ઉસ્કે આ'સાબ પર કૈસે કૈસે અષ્રાત થે કે અષ્રાત ઉતરતે હી આ'સાબ જવાબ દે ગએ. તબીબને ઉસે હોંશમેં લાનેકે કુછ તરીકે ઈખ્તિયાર કિએ ઔર દો રોઝ બા'દ સિપાહીને આંખે ખોલી. વહ ઈસ તરહ ઉઠા જૈસે ગહરી નીંદ સો ગયા થા ઔર ખ્વાબ દેખતા રહા. અપને ઈર્દ ગિર્દ ખળે આદમિયોંકો હૈરતસે દેખને લગા. તબીબને ઉસે પૂછા કે "વહ કહાં થા ? ઉસ્ને કહા કે વહ સોયા હુવા થા. બહુત દેર બા'દ વહ અપને આપમેં આયા તો વહ ઝિયાદા કુછ ન બતા સકા. ઉસ્ને બતાયા કે સિયાહ ડાળ્હી ઔર ચૂગેવાલા એક આદમી ઉસે કિલ્એમેં લે ગયા થા. વહાંકી ઉસ્ને કુછ ઔર બાતેં ભી બતાઈ લેકિન ઉસે બિલ્કુલ યાદ નહીં થા કે ઉસ્ને તખ્તે સુલૈમાની વગૈરા દેખા હે. ઉસે યહ ભી યાદ નહીં થા કે ઉસ્ને સુલ્તાન અય્યૂબી પર તલ્વારસે હમ્લા કિયા થા.

યહ યકીન કરનેકે લિએ કે સિપાહી ધોકા નહીં દે રહા, ઉસે સુલ્તાન અય્યૂબીકે સામને લે જાયા ગયા. ઉસ્ને ફૌજિયોંકી તરહ સુલ્તાનકો સલામ કિયા. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉસ્કે સાથ શફકત ઔર પ્યારસે બાત કી, મગર વહ હૈરાન થા કે ઈન લોગોંકો ક્યા હો ગયા હે ઔર યહ ક્યા કર રહે હૈં. આખિર ઉસે બતાયા ગયા કે ઉસ્ને સુલ્તાન પર હમ્લા કિયા હે તો વહ ચિલ્લા ઉઠા "યહ ઝૂટ હે ! મૈં અપને સુલ્તાન પર હમ્લા નહીં કર સકતા." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા કે યહ બેગુનાહ હે. ઉસે યાદ હી ન કરાયા જાએ કે ઉસ્ને ક્યા કિયા હે.

Maktabe Ashraf

✵ સલીબકે સાએમેં ✵

કત્લકા યહ તરીકા સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ફૌજી હાકિમોં વગૈરાકે લિએ બળા હી અજીબ થા કે સુલ્તાન અય્યૂબી પર જાન કુર્બાન કરનેવાલે એક મુહાફિઝકે ઝહનકો કબ્ઝેમેં લે કર સુલ્તાન અય્યૂબી પર હી કાતિલાના હમ્લા કરાયા. અલ્લાહને કરમ કિયા કે સુલ્તાન અય્યૂબી બાલ બાલ બચ ગએ. ઈસ વાકિએકે ફૌરન બા'દ સુલ્તાન અય્યૂબીને જો કોન્ફ્રન્સ બુલાઈ ઉસ્મેં દમિશ્કકી ઈસ્લામિયાં ઔર ફૌજકે હુક્કામ બુલાએ ગએ થે. ઉન સબકે મિજાઝ ઉખળે હૂએ થે. સબ ગુસ્સેસે ભરે હૂએ થે. વહ સબ અસ્સાલેહ ઔર ઉસ્કે ઉમરાઅ વુઝરાઅસે બહુત જલ્દ ઈન્તિકામ લેનેકો બેતાબ હૂએ જા રહે થે જિન્હોંને સુલ્તાન અય્યૂબીકો કત્લ કરનેકી સાઝીશ કી થી. વહ સમઝતે થે કે સુલ્તાનને ઉન્હેં કાતિલાના હમ્લે પર ગોરો ખોઝ કરનેકે લિએ બુલાયા હે, લેકિન સુલ્તાન આયા તો ઉસ્ને ઈસ વાકિએકા ઝિક્ર હી ન કિયા જૈસે ઉસ્કી કોઈ અહમિયત હી નહીં થી. ઉસે ઉસ વક્ત જાસૂસોંને દુશ્મનકી સરગર્મિયોંકી જો ઈત્તિલાઆત દી થી વહ ઉન્કે મુતાબિક આને પ્લાનકી તબ્દીલીકે મુતઅલ્લિક સબકો આગાહ કર રહા થા. ઉસ્કા રવય્યા ઔર અંદાઝ સર્દ સા થા.

જૂંહી ઉસ્ને અપના લેકચર ખત્મ કિયા સબ ભળક ઉઠે. વહ ઈન્તિકામકી બાતેં કર રહે થે. સુલ્તાન અય્યૂબીને બેનિયાઝીસે મુસ્કુરા કર વહી બાત કહી જો વહ પહલે ભી કઈ બાર કહ ચૂકા થા. "ઈસ્તિઆલ, ગુસ્સે ઔર જઝબાતિયતસે બચો. દુશ્મન આપકો મુસ્તઅલ કરકે ઐસી કારવાઈ પર મઝબૂર કરના ચાહતા હે જિસ્મેં અકલકે બજાએ જઝબાત ઔર ગુસ્સા હે. મેરા તમામતર મન્સૂબા એક કિસ્મકી ઈન્તિકામી કારવાઈ હે. લેકિન ઈન્તિકામ અપની ઝાતકા નહીં, અપને મઝહબકા. મેરી જાન ઔર મેરી ઝાત ઔર તુમ્મેંસે હર કિસીકી જાન ઔર ઝાતકી ઉસ્સે બળ્હ કર કોઈ અહમિયત નહીં કે તુમ ઈસ્લામ ઔર સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકે પાસબાન હો. તુમ સબકો જાને કુર્બાન કરની હે. ખ્વાહ મૈદાને જંગમેં મારે જાઓ, ખ્વાહ ધોકેમેં દુશ્મનકે હાથોં કત્લ હો જાઓ. હુક્મરાન ઔર મુજાહિદમેં

યહી ફર્ક હે. હુક્મરાન અપની હુકૂમતકી ઔર અપની ઝાતકી હિફાઝત કરતા હે ઔર મુજાહિદ અપને મુલ્કો મિલ્લત પર કુર્બાન હોતા હે. અસ્સાલેહ ઔર ઉસ્કે અમીર વઝીર અપની બાદશાહીકી હિફાઝત કર રહે હૈં. યહ અહકામે ખુદાવંદીકે ખિલાફ વર્ઝી હે ઈસ લિએ વહ નાકામ હોંગે."

ઉસ્ને અપની ઈન્ટેલીજન્સકે નાઈબ સરબરાહ હસન બિન અબ્દુલ્લાહસે કહા કે વહ ઐસે તમામ ખંડરોં ઔર પુરાની ઈમારતોંકો જિન્કા કોઈ મસ્રફ નહીં મિસ્માર કરા દે. ઉસ્ને યહ હિદાયત ગુઝારી થી કે મસ્જિદોંમેં ઈસ મોઝૂઅ પર ખુત્બે દિએ જાએ કે દોનોં જહાંકા હાકિમ ખુદા હે ઔર ગૈબકા હાલ ઉસ્કે સિવા કિસીકો મા'લૂમ નહીં. ખુદાકા કોઈ બંદા, ખુદા ઔર બંદોંકે દરમિયાન રાબ્તેકા ઝરીઆ નહીં બન સકતા. ખુદા હર કિસીકી સુનતા હે ઔર કિસી ઈન્સાનકે આગે સજ્દા નાજાઈઝ હી નહીં, ઝબરદસ્ત ગુનાહ હે. તવહ્હુમ પરસ્તીસે લોગોંકો બચાઓ. ઉસ્ને કહા "અપને સિપાહિયોંકો સમજાઓ કે જિસ તરહ મૈદાને જંગમેં અપને જિસ્મકો તલ્વારસે બચાતે હો, વાર રોકતે હો, ઈસી તરહ ઝહન ઔર દિલકો ભી દુશ્મનકે વારસે બચાઓ. યહ વાર તલ્વારકા નહીં, ઝુબાનકા હોતા હે. જિસ્મકે ઝખ્મ મિલ જાતે હૈં. જિસ્મ ઝખ્મી હો કર ભી લળતા રહતા હે, મગર ઝહન ઔર દિલ પર ઝખ્મ આ જાએ તો જિસ્મ બેકાર હો જાતા હે. તુમ્ને નશેકા અષર દેખ લિયા હે. મેરે અપને મુહાફિઝને મુઝ પર હી હમ્લા કર દિયા. જબ નશા ઉતરા તો વહ માન નહીં રહા થા કે ઉસ્ને મુઝ પર હમ્લા કિયા હે. ઈસ નશેમેં એક ખૂબસૂરત લળકીકા નશા ભી શામિલ થા. યહ ભી યાદ રખ્ખો કે યહ હાલત સિર્ફ ઉન લોગોંકી હોતી હે જિન્હેં તુમ અપના ગુલામ ઔર મવેશી બના લેતે હો. ઉન્મેં ઝિમ્મેદારીકા ઔર મુસલમાનકી અઝમતકા એહસાસ બેદાર કરો. ઈન પર ઝિમ્મેદારિયોં ઔર કૌમી વકારકા નશા તારી કર દો. મુલ્કો મિલ્લતકા વકાર ઔર ઉસ વકારકા દિફાઅ ઉન્કે ઈમાનમેં શામિલ કર દો, ફિર ઉન પર કોઈ ઔર નશા તારી નહીં હો સકેગા."

સુલ્તાન અય્યૂબીને હમ્લેકા જો પ્લાન બનાયા થા ઈસ્કે મુતાબિક કિલ્આ બા કિલ્આ આગે બળ્હના થા. મઝબૂત ઔર મશ્હૂર કિલ્એ હિમ્સ, હલબ ઔર હમ્માતકે થે. હલબ શહર અલગ થા. ઉસ્કે દિફાઈ ઈન્તિઝામાત મઝબૂત

થે ઔર શહરસે કુછ દૂર કિલ્આ થા જિસે કિલ્આ હલબ કહા જાતા થા. ઉન્કે અલાવા કઈ ઔર કિલ્એ બંદિયાં થી જિન્મેં ઝિયાદાતર પહાળી ઔર દુશ્વાર ગુઝાર ઈલાકેમેં થે. સબસે બળી દુશ્વારી ઈસ ઈલાકેકી સર્દી થી. પળાહિયોં પર બરફબારી ભી હોતી થી જો સર્દીમેં ઈઝાફા કર દેતી થી. ચૂંકે વહાં સર્દિયોંમેં કભી લળાઈ નહીં હૂઈ થી. ઈસ લિએ મુખાલિફીનને એક ફૌજ જો મુખ્તલિફ ઉમરાઅકે ઝેરે કમાનકી કિલ્આબંદ કર દી થી. ઉન્કે સલીબી મુશીરોંને ભી ઉન્હેં યહી મશ્વરા દિયા થા. ઈધર સુલ્તાન અય્યૂબીને સર્દિયોંમેં હી લળનેકા તહિય્યા કર લિયા થા. ઈસે જાસૂસ મુસલ્સલ ખબરેં દે રહે થે.

ઈન ખબરોંમેં એક ઈત્તિલાઅ યહ ભી થી કે હલબકી મસ્જિદોંમેં ઈમામ ઔર ખતીબ લોગોંકો ઈસ મોઝૂઅ પર વઅઝ ઔર ખુત્બે દે રહે હૈં કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી વહ ગુનહગાર ઈન્સાન હે જિસ્ને બાદશાહીકે લાલચ ઔર નશેમેં ઔર જંગી તાકતકે ઘમંડમેં ખલીફાકા નામ ખુત્બેસે નિકાલ દિયા હે. સુલ્તાન અય્યૂબીકો અય્યાશ ઔર બદકાર કહા જા રહા થા ઔર યહ ભી કે ખુત્બેમેં ખલીફાકા નામ ન લિયા જાએ તો ખુત્બા મુકમ્મલ નહીં હોતા ઔર નામુકમ્મલ ખુત્બા ગુનાહ હે. સરાઓં, મુસાફિરખાનોં ઔર બાઝારોંમેં ભી યહી અલ્ફાઝ સુને ઔર સુનાએ જા રહે થે કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી અય્યાશ ઔર બદકાર હે ઔર નામકા મુસલમાન. ઉસ્કે સાથ હી જાસૂસોંકી ઈત્તિલાઓકે મુતાબિક લોગોંમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ જંગી જુનૂન પૈદા કિયા જા રહા થા. અસ્સાલેહકી ફૌજ થોળી થી. આધી ફૌજ સિપેહસાલાર તૌફિક જવ્વાદકે ઝેરે કમાન સુલ્તાન અય્યૂબીકે સાથ મિલ ગઈ થી. લિહાઝા અસ્સાલિહકે મફાદ પરસ્ત મુસલમાન ઉમરાઅ ઔર હુકમરાન શહરિયોંકો લળનેકે લિએ તય્યાર કર રહે થે. ઈન મન્સૂબેમેં સલીબિયોંને ઈસ તરહ જાન ડાલ દી થી કે જિન ઈલાકે પર ઉન્કા કબ્ઝા થા વહાકેં સલીબી બાશિંદોકી ખાસી તા'દાદકો હલબ, મૂસલ ઔર દિગર કસ્બોં ઔર દેહાતમેં ઈન હિદાયાતકે સાથ આબાદ કર દિયા થા કે વહ વહાંકે મુસલમાનોંકો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ ભળકાતે ઔર ઉકસાતે રહેં.

જાસૂસોંને બતાયા થા કે હલબમેં શહરિયોંને જંગી તર્બીયતકા ઈન્તિઝામ કર લિયા હે. હર કોઈ હથિયારોંકી ઝુબાનમેં બાત કર રહા થા.

જંગી જુનૂનકે સાથ લોગોં પર ઈઝતિરારી ઔર હેજાની કૈફિયત ભી તારી હૂઈ જા રહી થી. અલબત્તા પુરાની ઉમ્રકે મુસલમાન બહુત હી પરેશાન થે ઔર કહતે થે કે યહ કિયામતકી નિશાની હે કે મુસલમાન મુસલમાનસે ટકરાએગા. મગર ઉન્કી આવાઝ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ ના'રોં ઔર બોહતાન તરાશીકે શોરોં ગોગામેં દબી જા રહી થી. યહ આવાઝ સલીબિયોંકે અઝાઈમકે ખિલાફ થી. ઈસ લિએ ઉન્હોંને ઉસે દબાનેકા ખાસ એહતિમામ કિયા થા. યહ સારા મન્સૂબા દરઅસલ થા હી સલીબિયોંકા. કઈ એક મસ્જિદોંસે પુરાને ઈમામોં ઔર ખતીબોંકો નિકાલ દિયા ગયા થા. ક્યૂંકે વહ મિમ્બર પર ખળે હો કર મુસલમાનકો મુસલમાનકે ખિલાફ ભળકાનેકા ગુનાહ નહીં કરના ચાહતે થે.

જૈસા કે પહલે બતલાયા જા ચૂકા હે કે અસ્સાલેહને ત્રીપોલીકે સલીબી હુક્મરાન રેમાન્ડકો ઝરો જવાહિરાત ઔર બેઅંદાઝ ખઝાના ઈસ કામકી ઉજરતકે લિએ ભેજ દિયા થા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે સાથ જંગકી સૂરતમેં વહ ઉસકો જંગી મદદ દેગા. રેમાન્ડને યહ ઉજરત વસૂલ કરકે અપને ચંદ એક ફૌજી કમાન્ડર મુશીરોંકી હેષિયતસે હલબ ભેજ દિએ થે. ઉન્મેં ઈન્ટેલિજન્સકા એક માહિર ભી થા જો તખ્રીબકારીમેં ભી મહારત રખતા થા. ઈન મુશીરોંને આતે હી હલબમેં મુસલમાન ફૌજોંકી મુશ્તરકા હાઈકમાન્ડ બના દી થી. ફૌજે મુખ્તલીફ કિલ્ઓમેં થી. ઈન ફૌજોંકે કમાન્ડરોંમેં સૈફુદ્દીન વાલીએ મૂસલ, એક કિલ્એદાર ગુમશ્તગીન જિસે ગવર્નરકા દર્જા હાસિલ થા, સુલ્તાનુલ્મુલ્ક અસ્સાલેહ ઔર ઈઝઝુદ્દીન કાબિલે ઝિક્ર હૈં. રેમાન્ડને ઉન્હેં યકીન દિલાયા થા કે જંગકી સૂરતમેં વહ મિસ્રસે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી કુમક ઔર રસદકો રોકે રખ્ખેગા ઔર વહ જહાં કહીં મુહાસરા કરેગા સલીબી ફૌજ બાહરસે હમ્લા કરકે મુહાસરા તોળ દેગી.

દમિશ્કમેં સુલ્તાન અય્યૂબી દૂસ્રે તીસ્રે દિન તમામ કમાન્ડરોંકી કોન્ફ્રન્સ બુલાતા થા. ફૌજોંકી ટ્રેનિંગ ખૂદ ભી દેખતા ઔર કમાન્ડરોંસે રિપોર્ટે ભી લેતા થા. રાતોંકો કપળોંકે બગૈર ટ્રેનિંગ દે કર ઉસ્ને અપની ફૌજકો સર્દિયોંમેં લળનેકે લિએ તય્યાર કર લિયા થા. કરીબ ચટ્ટાને થી. ઉસ્ને સહરાઅમેં

ભાગને, દોઙનેવાલે ઘોડોંકો ચટ્ટાનોં પર ચઢને ઔર ઉતરનેકા આદી બના દિયા થા. ઉધર હલબમેં ભી દો તીન કાન્ફ્રન્સેં હો ચૂકી થી. વહાં કે કમાન્ડરોંકો યહ ઈત્તિલાઅ મિલ ચૂકી થી કે સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજ રાતકો જંગી મશ્કેં કરતી હૈં, લેકિન ઉન્હોંને ઈસે કોઈ અહમિયત નહીં દી થી. વહ કહતે થે કે અય્યૂબીકા દિમાગ ખરાબ હો ગયા હે. હમારે સામને આએગા તો ઉસ્કે હોંશ ઠિકાને આ જાએંગે. ઈન કમાન્ડરોંમેં કોઈ એક ભી ઈન્ટેલિજન્સકી સૂઝ બૂઝ નહીં રખતા થા. યહ એહતિમામ ભી સલીબિયોંને કિયા થા કે દમિશ્કમેં જાસૂસ ભેજે થે ઔર શૈખ સન્નાનને ફિદાઈ કાતિલ ઔર તખ્રીબકાર ભેજે થે, મગર રેમાન્ડને અપના એક માહિર ભેજ દિયા તો ઈસ્ને ઈસ ઈત્તિલાઅ પર તવજ્જુહ દી કે સુલ્તાન અય્યૂબી રાતોંકો ક્યૂં જંગી મશ્કેં કરા રહા હે. ઉસ્ને હલબકે કમાન્ડરોંકી કાન્ફ્રન્સમેં અભી યહ મસ્અલા પેશ નહીં કિયા થા. વહ અભી ઉસ્કી વજહ મા'લૂમ નહીં કર સકા થા.

સુલ્તાન અય્યૂબીને તો હલબ ઔર મૂસલ વગૈરામેં જાસૂસોંકા જાલ બિછા દિયા થા. ઉન્કી ઝમીનદોઝ મર્કઝી કમાન્ડ હલબમેં થી ઔર કમાન્ડર એક આલીમ ફાઝિલકે બહરૂપમેં થા જો તમામ જાસૂસોંસે ખબરેં લેતા ઔર દમિશ્ક ભેજનેકા ઈન્તિઝામ કરતા થા. વહ અપને જાસૂસોંકી હિફાઝતકા ઔર ઉન્હેં ખત્રેકે વક્ત રૂપોશ કરનેકા બંદોબસ્ત ભી કરતા થા. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો બુરા ભલા કહનેમેં વહ પેશ પેશ થા. જહાં લોગ ઉસ્કા એહતિરામ કરતે થે વહાં અમીર, વઝીર ઔર ઊંચી હૈષિયતકે શહરી ભી ઉસે ઈઝ્ઝતકી નિગાહસે દેખતે થે. ઉસ્કે જાસૂસોંકા ગિરોહ હર ઝરૂરી જગહ મૌજૂદ થા. અલ્મલિકુસ્સાલેહકે મહલકે બોડીગાર્ડઝમેં ભી જાસૂસ મૌજૂદ થે. દો જાસૂસ ખુસૂસી પેહરેદારોંકી હૈષિયતસે ખલીફાકી મર્કઝી કમાન્ડકી ઈસ ઈમારત તક ભી પહુંચ ગએ થે જહાં ઉન્કી જંગી કાન્ફ્રન્સેં મુન્અકિદ હોતી થી. સલીબી જાસૂસોંકે કમાન્ડરને આતે હી એક તો ઈસ પર તવજ્જુહ દી કે દમિશ્કમેં જાસૂસીકે નિઝામકો મઝબૂત ઔર કારગર બનાયા જાએ ઔર હલબમેં સુલ્તાન અય્યૂબીકે જો જાસૂસ હૈં ઉન્કા સુરાગ લગાયા જાએ.

સુલ્તાન અય્યૂબીકે ઈન દો જાસૂસોંમેં જો હલબકી હાઈકમાન્ડકે પહરેદારોંમેં શામિલ હો ગએ થે. એક ખિલ્લત નામકા જાસૂસ થા. એક

ઈમારતકે કઈ છોટે કમરે થે ઔર ઉસ્મેં એક હોલ થા જો ઝિયાફતોં, નાચ ગાને ઔર દરબાર મુન્અકિદ કરનેકે કામ આતા થા. ખૂબ સજા હુવા થા. જબસે હલબકે અમીરોં, વઝીરોંને સલીબિયોંકે સાથ દોસ્તાના ગાંઠા થા, ઉસ હોલકો ઔર ઝિયાદા સજા દિયા ગયા થા. નાચ ગાનેકા ખુસૂસી એહતિમામ કિયા ગયા થા. નાચનેવાલિયાં જો રખ્ખી ગઈ થી વહ ચુની હૂઈ ખૂબસૂરત, જવાન ઔર ફનકી માહિર થી. ઈન રક્કાસાઓમેં સલીબિયોંને અપની લળકિયોંકા ઈઝાફા કર દિયા થા. યહ પેશાવર લળકિયાં થી જો અસ્સાલેહકે અમીરોં, વઝીરોંકો ઉંગલિયોં પર નચાતી રહતી થી. ઉન્કા કામ યહ થા કે ઉસ્કે ખુસૂસી દરબારિયાં, ઉમરાઅ ઔર ફૌજકે આ'લા કમાન્ડરોં પર નઝર રખ્ખે ઔર ભાંપતી રહે કે ઉન્મેં કોઈ સુલ્તાન અય્યૂબીકા વફાદાર તો નહીં ? ઉસ્કે અલાવા યહ લળકિયાં ઉન આ'લા હુક્કામ વગૈરાકે દિલોંમેં સલીબિયોંકી મુહબ્બત ઔર સલીબકી વફાદારી પૈદા કરનેકી કોશિશ કરતી થી.

કભી કભી ઈસ માલમેં ઝિયાફત હોતી થી જિસ્મેં શરાબકે મટકે ખાલી હોતે, રકશ હોતા ઔર જબ શરાબ અપના રંગ દિખાતી તો બદકારી ઈન્તિહાકો પહુંચ જાતી થી. ઈસ બળે કમરેમેં જંગી કન્ફન્સે ભી હોતી થી ઉસ્કે બળે દરવાઝે પર બોડીગાર્ડઝકે દો પહરેદાર કમરસે તલ્વારેં ઔર હાથોંમેં બર્છિયાં લે કર મુસ્તઈદ ખળે રહતે થે. તીન ચાર ઘંટો બા'દ પહરેદાર બદલતે થે. ખિલ્લત સુલ્તાન અય્યૂબીકા જાસૂસ થા. ઉસ્કે સાથ એક ઔર પહરેદાર ભી જાસૂસ થા. ઈન દોનોંકા પહરા ઈકટ્ઠા લગા કરતા થા. ઉન્હોંને યહાંસે બહુતસી મા'લૂમાત હાસિલ કી ઔર દમિશ્ક ભેજી થી. એક શામ એક નઈ રક્કાસા આઈ. ઉસ શામ હોલમેં ઝિયાફત થી. મેહમાન ભી આ રહે થે. નાચને, ગાનેવાલિયાં ઔર દૂસ્રી લળકિયાં ભી આ રહી થી. ખિલ્લત ઔર ઉસ્કા સાથી ઈન સબકો જાનતે પહચાનતે થે. દૂર દૂરકે કિલ્એદાર ભી આએ હૂએ થે. મેહમાનોંમેં એક આદમી નયા થા. યહ રેમાન્ડકા ભેજા હુવા જાસૂસોંકા કમાન્ડર થા. ખિલ્લતને મા'લૂમ કર લિયા થા કે યહ કોન હે. ઉસે અબ ઉસ્કી સરગર્મિયાં દેખની થી.

ઉસ્કે અલાવા ઉસ્ને એક ઔર નયા ચેહરા દેખા. યહ લળકી થી જિસે

વહ તીન ચાર દિનોંસે દેખ રહા થા. યહ નઈ આઈ થી. ખિલ્લત અપને સાથીકે સાથ ડયૂટી ખત્મ કરકે જા રહા થા કે યહ લળકી સામને આ ગઈ. વહ ઠિઠક ગયા. યહ ચેહરા ઉસે જાના પેહચાના લગા, મગર વહ સમઝા કે ચેહરોંમેં મુશાબહત ભી હોતી હે. ઉસ્ને તવજ્જુહ હટા લી, લેકિન ઉસ લળકીને ઉસે કુછ ઝિયાદા હી ગોરસે દેખા ઔર ઉસે દેખતી આગે નિકલ ગઈ. ખિલ્લતને ઘૂમ કર દેખા તો લળકી રૂક કર ઉસે દેખ રહી થી. દૂસ્રે દિન ભી ઐસે હી હુવા. ખિલ્લતને યહ મા'લૂમ કર લિયા થા કે યહ રક્કાસા હે. વહ કોઈ શહઝાદી મા'લૂમ હોતી થી. ખિલ્લત સિપાહી થા. ઉસ્કા ઐસી લળકીકે સાથ કોઈ તઅલ્લુક નહીં હો સકતા થા. યહ શહઝાદી કિસ્મકી રક્કાસા તો અમીરોંકી મિલ્કિયત થી. અલબત્તા ખિલ્લતકો એક ઔર લળકી યાદ આ ગઈ થી જિસ્કી શકલો સૂરત ઈસ રક્કાસાસે મિલ્તી જુલતી થી.

વહ ગ્યારા બારા સાલ પહલેકી બાત થી જિસ્કી યાદ ભી ખિલ્લતકે ઝહનસે મહવ હોતી જા રહી થી. ઉસ વક્ત ખિલ્લત સતરા અઠરા સાલકા નૌજવાન થા. વહ દમિશ્કસે થોળી હી દૂર એક ગાંવમેં રહતા થા ઔર અપને બાપકે સાથ ખેતીબાળી કિયા કરતા થા. વહ ખૂબરૂ ભી થા ઔર ઉસ્કી તબીયત બહુત સગુફતા થી. હંસી મઝાક ઝિયાદા કરતા થા ઔર હાઝિર જવાબ ભી થા. ઈસી લિએ ગાંવમેં બચ્ચેસે બૂળ્હે તક ઉસે સબ બહુત ચાહતે થે. હિજરતકા સિલ્સિલા તો ચલતા હી રહતા થા. જિન ઈલાકોં પર સલીબી કાબિઝ થે વહાંસે મુસલમાન કુમ્બે સલીબિયોંકે જોરો સિતમસે તંગ આ કર મુસલમાનોંકી હુકમરાનીકે ઈલાકોંમેં આતે રહતે થે. મુકામી લોગ ઉન્કી મદદ, ઈમ્દાદ કરતે ઔર ઉન્હેં આબાદ કર લેતે થે. ઐસા હી એક કુમ્બા કહીંસે હિજરત કરકે ખિલ્લતકે ગાંવમેં આ ગયા. ઉસ્મેં હુમૈરા નામકી એક બચ્ચી થી જિસ્કી ઉમ્ર ઉસ વક્ત ગ્યારા બારા સાલ થી. ખૂબ સૂરત બચ્ચી થી.

ગાંવવાલોંને ઈસ કુમ્બેકો આબાદ કર લિયા ઔર ખેતીબાળીકે લિએ ઝમીન ઔર સામાન ભી મુહય્યા કર દિયા. હુમૈરાકે બહન ભાઈ છોટે થે કામ કરનેકે કાબિલ સિર્ફ બાપ થા. ખિલ્લતને ઉસ્કા હાથ બટાના શુરૂઅ કર

Maktabe Ashraf

દિયા. હુમૈરાકો ખિલ્લતકી બાતેં અછ્છી લગતી થી ઔર ખિલ્લતકો યહ બચ્ચી અછ્છી લગતી થી. વહ ખિલ્લતકે ઘર આ જાયા કરતી, ઘર હો યા ખેત હુમૈરા ઉસ્સે કહાનિયાં ઝરૂર સુનતી થી. ખિલ્લત દિલચસ્પ કિસ્સે ઘળ લિયા કરતા થા. દો ચાર માહ બા'દ હુમૈરાકે બાપને ખેતીબાળીમેં દિલચસ્પી લેની છોળ દી. દમિશ્ક કરીબ થા. વહ શહરમેં ચલા જાતા વહ શામકો વાપસ આતા. એક સાલ ગુઝરા તો ઉસ્કે ખેતીબાળી ખત્મ કર દી. કિસીકો મા'લૂમ નહીં થા કે ઉસ્ને કોનસા ઝરીઅએ મઆશ ઈખ્તિયાર કર લિયા હે. અલબત્તા ઈસ કુમ્બેકી હાલત બેહતર હોતી જા રહી થી.

હુમૈરા ખિલ્લતમેં ઘુલ મિલ ગઈ થી. વહ ખેતિયોંમેં કામ કરને જાતા તો હુમૈરા વહાં ચલી જાતી. ઘરમેં હોતા તો વહાં આ જાતી. અબ વહ તેરા સાલકી હો ગઈ થી ઔર અચ્છા બુરા સમઝને લગી થી. એક રોઝ ખિલ્લતને ઉસ્સે પૂછા કે "ઉસ્કા બાપ ક્યા કામ કરતા હે. હુમૈરાને બતાયા કે ઉસે યહ તો મા'લૂમ નહીં કે વહ ક્યા કરતા હે ઔર પૈસે કહાંસે લાતા હે. ઉસે સિર્ફ યહ પતા હે કે ઉસ્કા બાપ અચ્છા આદમી નહીં. વહ શહરસે કોઈ નશા કરકે આતા હે. હુમૈરાને એક નઈ બાત બતાઈ. ઉસ્ને કહા "યહ શખ્સ મેરા બાપ નહીં હે. મેરે માં બાપ મર ગએ થે. મેં પાંચ છે સાલકી થી. ઉસ્ને મુઝે સંભાલ લિયા ઔર અપને ઘર લે આયા. ફિર મેં ઉસીકો અપના બાપ કહને લગી. મેરે સાથ યહ અપની બેટિયોં જૈસા સુલૂક કરતા હે. મગર અચ્છા આદમી નહીં."

ડેળ દો સાલ ગુઝર ગએ. ખિલ્લતમેં હુમૈરાકી બચપનેકી દિલચસ્પી મુહબ્બતમેં બદલ ગઈ. શબાબને હુમૈરાકે ચેહરે પર બળા હી દિલકશ નિખાર પૈદા કર દિયા થા ઔર કદ ભી બળ્હ કર જાઝિબે નઝર હો ગયા થા. એક રોઝ વહ ખિલ્લતસે મિલી, બહુત પરેશાન થી. ઉસ્ને ખિલ્લતકો બતાયા કે ઉસે શક હે કે ઉસ્કા બાપ ઉસે શાદીકે બહાને કિસી અજનબીકે હવાલે કરના ચાહતા હે. યહ શક ઉસે ઈસ તરહ હુવા થા કે ઉસ્કે બાપકે સાથ એક આદમી આયા થા. બાપને ઉસે આદમીકી બહુત ખાતિર તવાઝુ કી થી ઔર કુછ દેર બા'દ હુમૈરાકો અપને પાસ બુલાયા થા. ઉસ અજનબીને હુમૈરાકો બળી ગોરસે દેખા થા. હુમૈરાને બાપસે પૂછા કે "ઉસ્ને ક્યૂં બુલાયા હે તો બાપને

કોઈ ઐસા બહાના પેશ કિયા થા જિસ્ને હુમૈરાકે દિલમેં શક પૈદા કર દિયા થા. હુમૈરાને ખિલ્લતસે કહા કે વહ ઉસ્કે સિવા કિસીકે પાસ નહીં જાના ચાહતી. ખિલ્લતને ઉસે કહા કે વહ અપને માં બાપકે સાથ બાત કરકે ઉસ્કે સાથ શાદીકી કોશિશ કરેગા.

યહ તો અલગ બાત હે કે હુમૈરા જિસે બાપ કહતી થી વહ ઉસ્કા બાપ નહીં થા, લેકિન ઉસ દોરમેં ઔરતકી કોઈ હેષિયત નહીં થી. બહુતસી રકમ લે કર લળકિયોંકો કિસીકે સાથ બિયાહ દેનેકા રિવાઝ આમ થા. અમીર કબીર લોગોંને હરમ બના રખ્ખે થે જિન્કે લિએ વહ નઈસે નઈ લળકિયાં ખરીદતે રહતે થે. ઉસ મુઆશરેમેં અગર હુમૈરાકો ઉસ્કા બાપ ફરોખ્ત કર રહા થા તો યહ કોઈ જુર્મ યા કોઈ અનોખા વાકિઆ નહીં થા. ખિલ્લત અમીર માં બાપકા બેટા નહીં થા. વહ યહી કર સકતા થા કે હુમૈરાકો ભગા લે જાએ ઔર કહીં ગાઈબ હો જાએ. વહ સોચમેં પળ ગયા કે ક્યા કરે. હુમૈરાકે સાથ ઉસે મુહબ્બત ઈત્ની ઝિયાદા થી કે વહ આસાનીસે ઉસ્સે નઝરેં નહીં ફેર સકતા થા.

ઉસ્ને સોચનેમેં ઝિયાદા હી વક્ત સર્ફ કર દિયા. તીસ્રે દિન વહ ખેતોંમેં થા કે હુમૈરા ઉસે પુકારતી ઔર દોળતી આ રહી થી. ઉસ્ને દેખા કે તીન આદમી ઉસ્કે પીછે દોળે આ રહે થે જિન્મેં એક હુમૈરાકા બાપ થા. દૂસ્રે દોનોંકો વહ નહીં પહચાનતા થા. ગાંવકે બહુતસે આદમી બાહર આ ગએ થે મગર વહ સબ તમાશાઈ થે. વહ ઈસ લિએ હુમૈરાકી મદદકો આગે નહીં આતે થે કે ઉસ્કે પીછે ભાગનેવાલોંમેં ઉસ્કા બાપ ભી થા. હુમૈરા ખિલ્લતકે પીછે હો ગઈ. ઉસ્ને રોતે હૂએ ઉસે બતાયા કે યહ દો આદમી ઉસે અપને સાથ લે જાને આએ હેં ઔર ઉસ્કે બાપને ઉન્કે સાથ સોદા કર લિયા હે.

હુમૈરાકે બાપને ખિલ્લતકે પીછેસે હુમૈરાકો પકળનેકી કોશિશ કી તો ખિલ્લતને ઉસે ધક્કા દે કર કહા "ખબરદાર ઉસે હાથ ન લગાના. પહલે મેરે સાથ બાત કરો."

"યહ મેરી બેટી હ." બાપને કહા "તુમ કોન હો મુઝે રોકનેવાલે ?"

"યહ તુમ્હારી બેટી નહીં હે." ખિલ્લતને કહા.

દૂસ્રે દો આદમી હુમૈરાકી તરફ બળ્હે. એકને તલ્વાર નિકાલ લી થી.

ખિલ્લતકે હાથમેં કુદાલકે કિસ્મકી કોઈ ચીઝ થી. ઉસ્ને ઘુમા કર મારી તો વહ હથિયાર તલ્વારવાલેકે સર પર પળા. ઉસ્કી તલ્વાર ગિર પળી, ફિર વહ ખૂદ ભી ચકરા કર ગિરા. ખિલ્લતને તલ્વાર ઉઠા લી. દૂસ્રે આદમીને ભી તલ્વાર નિકાલ લી. ખિલ્લતકો તેગઝનીકી કોઈ મશ્ક નહીં થી. ફિર ભી ઉસ્ને વાર રોકે. દૂસ્રા આદમી તેગઝન મા'લૂમ હોતા થા. ખિલ્લતકો લળનેકા ઝિયાદા મૌકા ન મિલા. ઉસ્કે સર પર કોઈ વઝની ચીઝ પળી. ઉસ્કી આંખોકે આગે અંધેરા આ ગયા ઔર વહ ગિર પળા..... ઉસ્કે હોંશ ઠિકાને આએ તો વહ અપને ઘરમેં થા. વહ જોશમેં આ કર ઉઠા, લેકિન ઉસ્કે બાપ ઔર દો તીન આદમિયોંને ઉસે ઝકળ લિયા. ઉસે બતાયા ગયા કે વહ બહુત દેરસે બેહોંશ પળા હે ઔર હુમૈરા ઈસ ગાંવસે રૂખ્સત હો ચૂકી હે. ખિલ્લત ચિલ્લાને લગા કે લળકીકો ફરોખ્ત કિયા જા રહા હે, મગર ઉસે બતાયા ગયા કે ઉસ્કા નિકાહ પળ્હા કર રૂખ્સત કર દિયા ગયા હે.

ખિલ્લતકે સરકી હાલત યહ થી કે વહ ઉઠતા થા તો ઉસ્કા સર ચકરા જાતા થા. ઉસે શદીદ ચોટ આઈ થી. બળોંને ઉસે નસીહત કી કે હુમૈરાકે મુઆમલેમેં ઉસ્કા બોલના જાઈઝ નહીં, ક્યૂંકે અગર બેચા ભી ગયા હે તો ઉસ્કા બાકાઈદા નિકાહ કિયા ગયા હે. બહરહાલ ખિલ્લતકે લિએ યહ હાદષા થા. વહ જબ ઠીક હો કર બાહર નિકલા તો હુમૈરાકા બાપ અપને સારે કુમ્બેકે સાથ ગાંવસે હમેશાકે લિએ જા ચુકા થા.

ખિલ્લત પર દીવાનગી સી તારી હો ગઈ. ઉસે હુમૈરાકી મુહબ્બત ઔર ઈન્તિકામકા જઝબા પરેશાન રખતા થા. કામ કાજસે ઉસ્કા દિલ ઉચાટ હો ગયા. વહ કભી કભી દમિશ્ક ચલા જાતા ઔર હુમૈરાકે બાપકો ઢૂંડતા રહતા. માં બાપને ઉસે અચ્છી અચ્છી લળકિયાં દિખાઈ, લેકિન ઉસ્ને કિસીકો ભી કબૂલ ન કિયા. ઉસ્કે દિલો દિમાગ પર હુમૈરા ગાલિબ રહી..... ડેળ એક સાલ તક ઉસ્કી યહી હાલત રહી. એક રોઝ દમિશ્કમેં ઢૂંડતે ફિરતે ઉસે પતા ચલા કે ફૌજકી ભરતી હો રહી હે. ઉસ્ને ઈસ ખયાલસે કે ઈસ બહાનેસે વહ ગાંવસે દૂર રહેગા ફૌજમેં ભરતી હો જાના બેહતર સમઝા ઔર ભરતી હો ગયા. ઉસે ટ્રેનિંગ દી ગઈ. ઘૂળ સવારી સિખાઈ ગઈ.

તીરંદાઝી ઔર મુખ્તલિફ હથિયારોંકા ઈસ્તિઅમાલ સિખાયા ગયા. ઉસ્કે ઝહનકો મસ્રૂફિયત મિલ ગઈ તો ઉસ્કે દિલસે હુમૈરાકા દુખ કમ હોને લગા. અપને જૈસે હઝારોં સિપાહિયોંકે સાથ રહતે, ગપશપ લગાતે ઔર હંસતે ખેલતે ઉસ્કે દિલકી ઝિંદગી ઔદ કર આઈ ઔર વહ એક બાર ફિર શગુફતા મિઝાજ જવાન બન ગયા.

યહ ઉન દિનોંકા ઝિક્ર હે જબ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા નામ અભી મશ્હૂર નહીં હુવા થા. લોગ અભી નુરૂદ્દીન ઝંગીકો જાન્તે થે ઉસે એક બાર જંગમેં જાનેકા મૌકા મિલા. યહ એક ખૂનરેઝ લળાઈ થી. ઉસ્ને પહલી બાર અપને દુશ્મનકો દેખા. ઉસ્ને વહ લૂટે પિટે મુસલમાન કુમ્બે દેખે જો સલીબિયોંકે ઝુલ્મો સીતમકા નિશાના બને થે. ઉસે યહ ભી બતાયા ગયા થા કે સલીબી બહુતસી મુસલમાન લળકિયોંકો અપને કબ્ઝેમેં રખ્ખે હૂએ હેં. યહ સબ કુછ દેખ સુન કર ઉસ્કે અંદર કૌમી જઝબા ઔર ઈસ્લામકી લગન બેદાર હો ગઈ. ઉસ જઝબે ઔર લગનમેં જુનૂનકી સૂરત ઈખ્તિયાર કર લી ઔર ઉસ જુનૂનને ઉસે ઈન સીપાહિયોંકી સફમેં ખળા કર દિયા જો તન્ખ્વાહ ઔર માલે ગનીમતકી ખાતિર નહીં, અલ્લાહકે નામ પર લળા ઔર જાને કુર્બાન કિયા કરતે હેં.

તીન ચાર સાલ બા'દ જબ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો મિસ્રકા અમીર બના કર કાહિરા ભેજા ગયા તો સલીબિયોંને સૂડાનિયોંકે સાથ ખુફયા મુઆહદા કરકે સમંદરકી તરફસે મિસ્ર પર હમ્લા કિયા તો સુલ્તાન અય્યૂબીને નુરૂદ્દીન ઝંગીસે કુમક માંગી. ઝંગીને અપને મુન્તખબ દસ્તે કાહિરા રવાના કર દિએ. ઉન્મેં ખિલ્લત ભી થા. ઈસ્કા શુમાર ઉન ઝહીન અસકરિયોંમેં હોતા થા જો તલ્વારકે સાથ દિમાગ ભી ઈસ્તિઅમાલ કરતે થે. ઉસે પચાસ સિપાહિયોંકે એક જૈશકા કમાન્ડર બના દિયા ગયા થા. મિસ્રમેં ઉસ્કા ઝહન પૂરી તરહ બેદાર હો ગયા. સુલ્તાન અય્યૂબીને અપની ઈન્ટેલિજન્સકે સર્બરાહ અલી બિન સુફયાનસે કહા કે વહ લળકા (કમાન્ડો) જાસૂસોંકા ઈન્તિખાબ કરે તો ખિલ્લતકો હાઝિર દિમાગી, ઝહાનત, જિસ્મ ઔર ઝબાનકી મુસ્તઈદી ઔર ફુર્તી જિસ્મ ઔર શકલો સૂરતકી દિલકશીકી બદૌલત લળાકા જાસૂસોંમેં લે લિયા ગયા. ઉસે કમાન્ડર ઔર ગોરીલા કિસ્મકે

શબખૂન મારનેકે લિએ ચંદ બાર ભેજા ગયા થા, લેકિન જાસૂસીકે લિએ મુલ્કસે બાહર ન ભેજા ગયા. મુલ્કકે અંદર જાસૂસોંકી સુરાગ રસાની, તઆકુબ ઔર ગિરફતારીકે લિએ ઉસે ઈસ્તિઅમાલ કિયા જાતા રહા. જાસૂસોંકો વહ ખૂબ પેહચાનતા થા.

અબ ૧૧૭૪ ઈસ્વીમેં જબ સુલ્તાન અય્યૂબી નુરૂદ્દીન ઝંગીકી વફાતકે બા'દ સાતસો સવાર લે કર, દમિશ્ક પર કબ્ઝા કર લે ઔર અલ્મલિકુસ્સાલેહકી મઅઝૂલીકી મુહિમ પર રવાના હુવા તો ઉસ્ને અપને જાસૂસોંકો પહલે હી દમિશ્ક ભેજ દિયા થા જો મુખ્તલિફ બહરૂપ ધાર કર, દમિશ્કમેં દાખિલ હૂએ ઔર ફેલ ગએ થે ઔર જબ દમિશ્ક પર સુલ્તાન અય્યૂબીકા કબ્ઝા હો ગયા ઔર અસ્સાલેહ, ઉસ્કે અમીર વઝીર ઔર ઉસ્કે બોડીગાર્ડઝ દમિશ્કસે ભાગે તો અલી બિન સુફયાનકે મુઆવિન હસન બિન અબ્દુલ્લાહને જો જાસૂસોંકે સાથ દમિશ્ક ગયા થા, કઈ એક જાસૂસ દમિશ્કસે ઉસ તરફ રવાના કિએ જિસ તરફ અસ્સાલેહ ઔર ઉસ્કે બોડીગાર્ડઝ દસ્તે ગએ થે. ઈન જાસૂસોંકો ખુસૂસી હિદાયાત ઔર મુખ્તલિફ મિશન દિએ ગએ થે. ખિલ્લતકો ભી ઉન્કે સાથ ભેજા ગયા થા. ઉસ્કે સાથ એક ઔર સાથી ભી થા.

હલબમેં પહુંચે તો વહાં અફરા તફરીકા આલમ થા. અસ્સાલેહકે હવારિયોંકો ફૌરી તૌર પર ફૌજકી ઝરૂરત થી. ઉન્હેં ખત્રા થા કે સુલ્તાન અય્યૂબી ઉન્કા તઆકુબ કરેગા ઔર હમ્લા કરેગા. ઈસ સૂરતે હાલમેં ઉન્હેં જૈસા કૈસા સિપાહી મિલા ઉન્હોંને રખ લિયા. ખિલ્લત ઔર ઉસ્કે સાથીને અપને આપકો ઉસ્કી ફૌજકે સિપાહી ઝાહિર કિયા જો દમિશ્કસે ભાગ આએ થે. કમાન્ડરોંમેંસે કિસીકો હોંશ નહીં થી કે છાન બીન કરતે કે કોઈ મશ્કૂક અફરાદ ફૌજમેં ન આ ગએ હોં. સુલ્તાન અય્યૂબીકે જાસૂસોંને કઈ અહમ જગહેં સંભાલ લી ઔર હલબમેં ઝમીનદોઝ અડ્ડા ભી કાઈમ કર લિયા. ખિલ્લત ચૂંકે ખૂબરૂ ઔર તનોમંદ જવાન થા ઔર ઝુબાનકી ચાશ્નીસે ભી માલામાલ થા. ઈસ લિએ ઉસે કસ્રે સલ્તનતકે મુહાફિઝોંકે લિએ મુન્તખબ કર લિયા ગયા. ઉસ્ને અપને એક સાથીકો ભી અપને સાથ રખ્ખા.

Maktabe Ashraf

ઈસ્લામકા અસ્કરી જઝબા ઉસ્કી રૂહમેં ઉતર ગયા થા. ઉસ્ને હુમૈરાકો કભી યાદ નહીં કિયા થા. ઉસે ઈત્ની મોહલત હી નહીં મિલ્તી થી. મગર ઈસ નઈ રક્કાસાને ઉસે હુમૈરા યાદ દિલા દી. હુમૈરાસે જુદા હૂએ સાત આઠ સાલ ગુઝર ગએ થે. ઉસ વક્ત હુમૈરા પંદરા સોલા સાલકી થી. યહ રક્કાસા બહુત ખૂબ સૂરત થી. ઉસ્કે ચેહરે પર હુમૈરાવાલી મા'સૂમીયત ઔર સાદગી નહીં થી. ઉસ્ને જો લિબાસ પહન રખ્ખા થા, વહ ઈત્ના શાહી થા કે સીનેકા થોળા સા હિસ્સા ઔર સતર ઢાંકા હુવા થા. આધેસે ઝિયાદા જિસ્મ ઉર્યાં થા. યહ નામુમ્કિન થા કે યહ રક્કાસા હુમૈરા હો. તીસ્રી બાર ઉસ્કે કરીબસે ગુઝરી તો ભી ખિલ્લતને ઉસે ટિકટિકી બાંધ કર દેખા. રક્કાસા ભી ઉસે દેખ રહી થી. અબકે વહ રૂક ગઈ.

"તુમ્હારા નામ ક્યા હે ?" રક્કાસાને પૂછા.

ખિલ્લતને અપના વહ ફર્ઝી નામ બતાયા જો ઉસ્ને વહાં લિખવા રખ્ખા થા ઔર પૂછા "આપને નામ ક્યૂં પૂછા હે ?"

"તુમ મુઝે ઘૂરઘૂર કર દેખા કરતે હો ઈસ લિએ નામ પૂછ રહી હૂં." હુમૈરાને ઉસે ઐસે લેહજેમેં કહા જિસ્મેં શરીફ ઔરતોંવાલી ઝરાસી ભી ઝલક નહીં થી. કહને લગી "તુમ સિપાહી હો, અપને કામ પર તવજ્જુહ રખ્ખા કરો."

ખિલ્લતકો કોફ્ત તો હૂઈ, લેકિન ઉસે ખૂશી ભી હૂઈ કે યહ હુમૈરા નહીં. હુમૈરા તો ભોલી ભાલી લળકી થી.

ઉસી શામ હોલમેં ઝિયાફત થી. રેમાન્ડકે જાસૂસોંકા કમાન્ડર તીન ચાર રોઝ પહલે આયા થા. ઉસ્કા નામ વિન્ડસર થા. યહ ઝિયાફત ઉસીકે એઝાઝમેં દી જા રહી થી. ખિલ્લતને મા'લૂમ કર લિયા થા કે યહ જાસૂસીકા માહિર હે ઔર જાસૂસીકે નિઝામકો બેહતર બનાનેકે લિએ આયા હે. શામકા અંધેરા ગહરા હો ગયા થા. હોલમેં મેહમાન આ રહે થે. ખાને ચુને જા રહે થે ઔર શરાબકે દોર ચલ રહે થે. અભી વિન્ડસર નહીં આયા થા. ખિલ્લત ઔર ઉસ્કે સાથીકી ડયૂટી હોલકે દરવાઝે પર થી. કુછ દેર બા'દ વિન્ડસર આ ગયા. ઉસ્ને દોનોં પહરેદારોંકો ગોરસે દેખા ફિર ઉસ્ને ખિલ્લતકે ચેહરે પર નઝરેં ગાળ દીં.

"તુમ ખલીફાકે મુહાફિઝ દસ્તેમેં કબ આએ હો ?" વિન્ડસરને ખિલ્લતકી ઝુબાનમેં પૂછા.

"યહાં આ કર મુઝે મુહાફિઝ દસ્તેમેં લિયા ગયા હે." ખિલ્લતને જવાબ દિયા "ઈસ્સે પહલે મેં દમિશ્કકી ફોજમેં થા."

"તુમ મિસ્ર ભી ગએ થે ?" વિન્ડસરને પૂછા.

"નહીં !"

વિન્ડસરને દૂસરે પહરેદારસે ખિલ્લતકે મુતઅલ્લિક પૂછા "તુમ ઉસે કબસે જાનતે હો ?"

"હમ દોનોં દમિશ્કકી ફોજમેં ઈકઠે રહે હેં." ઉસ્ને જવાબ દિયા "એક દૂસ્રેકો અચ્છી તરહ જાનતે હેં."

"ઔર મેં શાયદ તુમ દોનોંકો અચ્છી તરહ જાનતા હૂં." વિન્ડસરને મુસ્કુરા કર કહા "ઝરા મેરે સાથ આઓ."

વહ ઉન્હેં પહરેસે હટા કર અપને સાથ લે ગયા. વહ ગાગ સુરાગરસાં ઔર જાસૂસ થા. યહાં પહુંચતે હી ઉસ્ને બોડીગાર્ડઝકી ખુફયા છાન બીન શુરૂઅ કર દી થી. ખિલ્લતકો દેખતે હી ઉસે કુછ યાદ આ ગયા થા ઔર ઉસ્ને જબ ઈસ્કે સાથીકો દેખા તો ઉસ્કા શક પક્કા હો ગયા. શક ગલત ભી નહીં થા. ખિલ્લત ઔર ઉસ્કા સાથી તીન ચાર સાલસે ઈન્ટેલીજન્સમેં થે ઔર વહ ઈકઠે રહતે થે. ઉન્કી જોળી પક્કી હો ગઈ થી. વિન્ડસર ઉન્હેં અપને કમરેમેં લે ગયા જો ઉસી ઈમારતમેં બળે હોલસે થોળી હી દૂર થા. કમરેમેં લે જા કર ઉસ્ને મશાલકી રોશનીમેં દોનોંકો એક બાર ફિર ગોરસે દેખા.

"અગર તુમ મુઝે યહ યકીન દિલા દો કે તુમ યહાંકે વફાદાર હો ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો અપના દુશ્મન સમઝતે હેં તો મેં તુમ્હેં છોળ હી નહીં દૂંગા, બલ્કે ઐસે કામ પર લગાઉંગા જહાં ઐશ કરોગે વિન્ડસરને કહા "જૂટ ન બોલના. પછતાઓગે."

"હમ યહીંકે વફાદાર હે." ખિલ્લતને કહા.

"તુમને વફાદારી કબસે બદલી હે ?" વિન્ડસરને પૂછા "ઔર ક્યૂં બદલી હે ?"

Maktabe Ashraf

"ખુદા ઔર રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકે બા'દ ખલીફાકા રૂત્બા હે." ખિલ્લતને કહા "સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા કોઈ રૂત્બા નહીં."

"મિસ્રસે કબ આએ હો ?" વિન્ડસરને પૂછા ઔર જવાબકા ઈન્તિઝાર કિએ બગૈર કહા "તુમ શાયદ મુઝે નહીં જાન્તે મૈં ભી તુમ્હારી તરહ જાસૂસ હૂં. નામ શાયદ ભૂલ જાઉં, ચેહરે નહીં ભૂલા કરતા. અલી બિન સુફયાન કહાં હે ? મિસ્રમેં યા દમિશ્કમેં ?"

"હમ ઉસે નહીં જાન્તે." ખિલ્લતકે સાથીને જવાબ દિયા. "હમ સીધે સાદે સિપાહી હે."

વિન્ડસરને દરવાઝેમેં જા કર દેખા ઔર કિસી મુલાઝિમકો આવાઝ દી. મુલાઝિમ આયા તો ઉસ્ને કિસી લળકીકા નામ લે કર મુલાઝિમસે કહા કે ઉસે બુલા લાઓ. વહ લળકી કરીબ હી કિસી કમરેમેં થી. ઝરાસી દેરમેં એક બળી હી હસીન લળકી આ ગઈ. ખિલ્લતકો મા'લૂમ થા કે યહ સલીબી લળકી હે. ઉસ્કે સાથ નઈ રક્કાસા થી જિસે દેખ કર ખિલ્લતકો હુમૈરા યાદ આ જાયા કરતી થી. વિન્ડસરને સલીબી લળકીસે અરબી ઝુબાનમેં બાત કી. ઉસ્સે હંસ કર પૂછા કે "ઈસ રક્કાસાકો ક્યૂં સાથ લે આઈ હો. લળકીને જવાબ દિયા કે "યહ મેરે કમરેમેં તય્યાર હો કર આ ગઈ થી ઔર મૈં તય્યાર હો રહી થી. આપકા બુલાવા આયા તો સમઝી કે આપને મુઝે ઝિયાફતમેં ચલનેકે લિએ બુલાયા હે. મૈં ઉસે ભી સાથ લે આઈ."

"કોઈ બાત નહીં." વિન્ડસરને કહા "અચ્છા હુવા યહ ભી આ ગઈ હે, તમાશા દેખ લેગી." ઈસ્ને સલીબી લળકીસે કહા કે "મૈંને તુમ્હેં કિસી ઔર કામકે લિએ બુલાયા હે." દોનોં પહરેદારોંકી તરફ ઈશારા કરકે ઉસ્ને લળકીસે કહા "ઈન દોનોંકે ચેહરોંકો દેખો શાયદ તુમ્હેં કુછ યાદ આ જાએ."

લળકીને દોનોંકો બળી ગોરસે દેખા. માથે પર શિકન ડાલ કર સોચા. ખૂબ દેખા ઔર ઉસ્કે હોંટો પર મુસ્કુરાહટ આ ગઈ. ઉસ્ને ખિલ્લત ઔર ઉસ્કે સાથીસે પૂછા "તુમ કિસ વક્ત હોશમેં આએ થે ?"

દોનોંને એક દૂસ્રેકી તરફ દેખા, ફિર લળકીકો દેખા. ખિલ્લત હાઝિર દિમાગ થા. વહ જાન ગયા કે ઉન્હેં પહચાન લિયા ગયા હે. વહ બચનેકે તરીકે સોચને લગા. યહ અબ અકલ ઔર હોશકા ખેલ થા. ઉસ્ને ભોલા

બન કર કહા "મૈં સમઝ નહીં સકતા કે પહરેસે હટા કર આપને હમારે સાથ ક્યૂં મઝાક શુરૂઅ કર દિયા હે. હમારે કમાન્ડરને દેખ લિયા તો હમેં સઝા દેગા."

"તુમ પહરેદાર નહીં હો." વિન્ડસરને કહા "તુમ દોનોંકો વહાં ખળા કરનેકી બજાએ બેહતર હે કે વહાં કોઈ ભી ખળા ન હો. વહાં તુમ્હારી કોઈ ઝરૂરત નહીં." ઉસ્ને ખિલ્લતકે કંધે પર હાથ રખ કર કહા "યહાં આ કર અપના હુલ્યા ઝરા સા તો બદલ લિયા હોતા ! સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઔર અલી બિન સુફયાન જાસૂસીકે માહિર હે, લેકિન હમ ભી અનાળી નહીં. અપને આપકો મુસીબતમેં ન ડાલો. ફૌરન બતા દો કે તુમ દોનોં મિસ્રસે આએ હૂએ જાસૂસ હો. તુમ્હારે સાથ મેરી ઔર ઉસ લળકીકી મુલાકાત પહલે ભી હો ચૂકી હે, તુમ મુઝે નહીં પહચાન સકે. ક્યૂંકે મૈં બિગાળે હૂએ હુલ્યેમેં થા. મૈંને તુમ્હેં પહચાન લિયા હે. ક્યૂંકે તુમ આજ ભી ઉસી હુલ્યેમેં હો જિસ્મેં અળાઈ સાલ પહલે થા. ઝરા ઝહન પર ઝોર દો તુમ્હેં યાદ આ જાએગા. મિસ્રકે શિમાલમેં તુમ દોનોં એક કાફલેકે સાથ ચલ પળે થે ક્યૂંકે તુમ્હેં શક થા કે યહ કાફલા મશ્કૂક હે તુમ્ને એક કાફલેકે સાથ સફર કિયા થા. એક રાત ભી કાફલેકે સાથ ગુઝારી થી, મગર તુમ્હારી બદકિસ્મતી કે તુમ્હારી જબ આંખ ખુલી તો તુમ સહરાઅમેં અકેલે પળે થે. કાફલા બહુત દૂર નિકલ ગયા થા."

વિન્ડસરને ઉન્હેં યાદ દિલાયા,

ખિલ્લત ઔર ઉસ્કા યહી સાથી જાસૂસોંકી સુરાગ રસાનીકી ડયૂટી પર થે. યહ અળાઈ તીન સાલ પહલેકા વાકિઆ હે...... સૂડાનિયોંકો શિકસ્ત તો દી જા ચૂકી થી, લેકિન વહ સલીબિયોંકી મદદસે મિસ્ર પર હમ્લેકી તય્યારિયોંમેં મશ્રૂફ થે. મિસ્રકે અંદર સલીબી જાસૂસ ઔર તખ્રીબકાર સરગર્મ થે. ઉન્કી સુરાગ રસાનીકે લિએ અલી બિન સુફયાનકા જાસૂસીકા નિઝામ કામ કર રહા થા. સરહદોં પર ગશ્તી દસ્તે ભી થે. મિસ્રકે અપને જાસૂસ મુસાફિરોં વગૈરાકે ભેસમેં સરહદી ઈલાકોમેં ઘૂમતે ફિરતે રહતે થે. એક બાર ખિલ્લત અપને સાથીકે સાથ મિસ્રકે શિમાલમેં ગશ્ત પર થા. દોનોં ઊંટો

Maktabe Ashraf

પર સવાર થે ઔર દોનોં ગરીબસે સહરાઈ મુસાફરોંકે ભેસમેં થે. ઉન્હેં એક કાફલા જાતા નઝર આયા જિસ્મેં બહુતસે ઊંટ ઔર ચંદ એક ઘોળે થે. કાફલેવાલોંમેં બૂળ્હે ભી થે, જવાન ભી થે, બચ્ચે ઔર ઔરતેં ભી થી.

ખિલ્લત ઔર ઉસ્કા સાથી જાસૂસ થે. વહ કાફલેકો રોક કર નહીં દેખ સકતે થે. ઉન્હેં હિદાયત યહ થી કે આતે જાતે કાફલોંકો દેખે ઔર ઝરાસા ભી શક હો તો કરીબી સરહદી ચોકીકો ઈત્તિલાઅ દેં. યહ ચોકીવાલોંકા ફર્ઝ થા કે કાફલેકો રોક કર છાન બિન કરે ઔર સામાનકી તલાશી ભી લેં. સરહદી દસ્તે ફૌજી તાકતકે ઝોર પર યહ કામ કર સકતે થે. દો જાસૂસોંસે ઈત્ની ઝિયાદા તા'દાદકા કાફલા નહીં રૂક સકતા થા. ખિલ્લત ઔર ઉસ્કે સાથીને હિદાયત ઔર ટ્રેનિંગકે મુતાબિક કાફલેવાલોં પર યહ ઝાહિર કિયા કે વહ મુસાફિર હે ઔર આગે જા રહે હેં. ઉસ ઝમાનેમેં યહી તરીકા થા કે મુસાફિર ઈકટ્ઠે ચલા કરતે થે, ક્યૂંકે સફર બહુત તવીલ ઔર લૂટમારકા ખત્રા ઝિયાદા થા. કાફલેવાલેને ઈન દોનોંકો અપને સાથ મિલા લિયા.

ઈન દોનોંને ગપશપકે અંદાઝસે મા'લૂમ કરના શુરૂઅ કર દિયા કે યહ કાફલા કહાંસે આયા ઔર કહાં જા રહા હે. ઉન્હેં મા'લૂમ થા કે અગલી સરહદી ચોકી કહાં હે, મગર ઉન્હોંને દેખા કે કાફલા ઐસી સિમ્તકો જા રહા થા જિસ તરફ કોઈ ચોકી નહીં થી. વહ ઈલાકા હી ઐસા થા કે ગશ્તી પહરે ઔર ચોકીસે બચ કર નિકલા જા સકતા થા. ઊંટ પર જો સામાન લદા હુવા થા વહ ભી મશ્કૂકસા મા'લૂમ હોતા થા. પતા નહીં ચલતા થા કે ઈન બળે બળે મટકોં ઔર લિપટે હૂએ ખૈમોં વગૈરામેં ક્યા હે. બહર હાલ સામાન મા'મૂલી નહીં થા. ખિલ્લત ઔર ઉસ્કે સાથી સહરાઈ ખાના બદોશકે અંદાઝસે મા'લૂમ કરનેકી કોશિશ કર રહે થે. કાફલેમેં ચાર જવાન લળકિયાં ભી થી. ઉન્કે લિબાસ તો ખાના બદોશોં બલ્કે બદૂઓંકી તરહ થે. ઉન્કે બાલોંકા અંદાઝ ભી બતાતા થા કે તહઝીબો તમદ્દુનસે દૂર રહનેવાલી લળકિયાં હે. લેકિન ઉન્કે ચેહરોં ઔર આંખોંકે રંગ ઔર ખદો ખાલકી દિલકશી બતા રહી થી કે મુઆમલા કુછ ઔર હે ઔર યહ બહરૂપ હે.

કાફલેમેં એક બૂળ્હા આદમી થા, ઉસ્કા રંગ ગોરા થા ઔર ચેહરે પર ઝુર્રિયાં ,મગર ઉસ્કે દાંત બતાતે થે કે ઉસ્કી ઉમ્ર ઈત્ની ઝિયાદા નહીં જિત્ની

Maktabe Ashraf

ચેહરા બતા રહા થા. ઈસ બૂળ્હેને ખિલ્લત ઔર ઉસ્કે સાથીકો અપને સાથ કર લિયા ઔર બળ પ્યારે અંદાઝસે ઉન્સે પૂછને લગા કે વહ કહાસે આએ હૈં ઔર કહાં જા રહે હે. ખિલ્લત અપને મુતઅલ્લિક ગલત બાતેં બતાતા રહા ઔર ઉસ્સે મા'લૂમ કરનેકી કોશિશ કરતા રહા કે કાફલા કહાંસે આયા હે ઔર કહાં જા રહા હે ઔર સામાન ક્યા હે. વહ બૂળ્હા ઈત્ની અચ્છી બાતેં કરતા થા કે ખિલ્લત ઔર ઉસ્કા સાથી ઉસ્કી બાતોંમે ઉલજ ગએ. ચલતે ચલતે શામ હો ગઈ ફિર રાત ગહરી હો ગઈ ઔર કાફલા ચલતા રહા. ખિલ્લતને કાફલેકા રૂખ બદલનેકે લિએ બૂળ્હેસે કહા કે ફુલાં તરફસે ચલે તો મંઝિલ કરીબ આ જાએગી.ઉસ્કા મકસદ યહ થા કે કાફલેકો ચોકીકે કરીબસે ગુઝારા જાએ. સાફ પતા ચલ રહા થા કે કાફલા ચોકીસે બચનેકી કોશિશમેં હે.

શુકૂક પુખ્તા હોતે ગએ. કુછ ઔર આગે ગએ તો પળાવ કરનેકે લિએ નિહાયત મોઝૂઅ જગહ આ ગઈ. કાફલા રૂક ગયા. ખિલ્લત ઔર ઉસ્કા સાથી ઝરા અલગ હટ કર બેઠે ઔર સોચને લગે કે સબ સો જાએ તો સામાનકી તલાશી લેં યા ઉન દોનોમેસે એક ખામોશીસે નિકલ જાએ ઔર કિસી કરીબી સરહદી ચોકીકો ઈત્તિલાઅ કર દે. તાકે કાફલે પર છાપા મારા જાએ મગર ખત્રા યહ થા કે કાફલાવાલોંકો શક હો જાએગા ઔર વહ પિછે રહનેવાલે અકેલે જાસૂસકો કત્લ કરકે યા ઈગ્વા કરકે તેજ રફતારીસે ગાઈબ હો જાએંગે. ઉન્હોંને સોનેકી નહીં બલ્કે જાગતે રહનેકી કોશિશ કી. કાફલેવાલે ખા પી કર સો ગએ.

ઈત્નેમેં દો લળકિયાં જો કાફલેકે સાથ થી ઈસ તરહ ઉન્કે પાસ આઈ, જૈસે ચોરી છુપે આઈ હો. વહ ઈસ ઈલાકેકી સહરાઈ ઝુબાન બોલ રહી થી. ઉન્હોંને ખિલ્લત ઔર ઉસ્કે સાથીસે કહા કે અગર વહ ઉન્હેં એક રાઝકી બાત બતાએં તો ક્યા વહ ઉન્કી મદદ કરેંગે ? “ રાઝ ” એક ઐસા લફઝ થા જિસ્ને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ઉન દોનો જાસૂસોંકો ચૌંકા દિયા. વહ રાઝ હાસિલ કરનેકે લિએ હી રેગે ઝારોંમેં મારે મારે ફિર રહે થે ઔર ઈસ કાફલેકે સાથ વહ ઈસ રાઝકી ખાતિર હી ચલે થે. ઉન્હોંને યહ બતાયા કે યહ કાફલા બુર્દા ફરોશોંકા હે ઔર યહ ચારોં લળકિયાં ઈગ્વા કરકે લાઈ જા રહી હે. ઉન્હેં મા'લૂમ નહીં થા કે ઉન્હેં કહાં લે જાયા જા રહા હે. લળકિયોંને બતાયા

Maktabe Ashraf

કે વહ મુસલમાન હૈં ઔર ઈન લોગોંસે વહ આઝાદ હોના ચાહતી હૈં.

બાતોં બાતોંમેં એક લળકી ખિલ્લતકો અલગ લે ગઈ, લળકીકી બાતોંમેં સાદગી ભી થી ઔર જાઝબિયત ભી. ઉસ્ને ખિલ્લતસે કહા કે વહ અગર ઉસ્કો અપને સાથ લે જાએ તો વહ ઉસ્સે શાદી કરેગી ઔર સારી ઉમ્ર ઉસ્કી વફાદાર રહેગી. ઉસ્ને કુછ ઐસી બાતેં ભી કહી જૈસે વહ ખિલ્લતકો દિલ દે બૈઠી હો. ઉસ્ને મુહબ્બત ઔર મઝલૂમિયતકા ઈઝહાર ઐસે અલફાઝમેં ઔર ઐસે અંદાઝસે કિયા કે ખિલ્લત ઉસ્કી ઔર બાકી લળકિયોંકી રિહાઈકે મુતઅલ્લિક સોચને લગા. દૂસ્રી લળકી ખિલ્લતકે સાથીકે સાથ અલગ બૈઠી થી ઔર વહ ભી ઉસી કિસ્મકી બાતેં કર રહી થી. કિસી ઔરતકા મહઝ ઔરત હોના ઉસ્કી કુવ્વત હોતી હે ઔર જબ ઔરત ખૂબ સૂરત ઔર જવાન ઔર વહ મઝલૂમ ભી હો તો મર્દ પિઘલ જાતે હૈં. યહ કૈફિયત ઉન દોનોં મર્દોંકી હો ગઈ. દોનોંમેં જવાનીકા જોશ થા. ઉન્મેં ગૈરત ભી થી ઔર અપની ફૌજકા યહ ઉસૂલ ભી કે ઔરતકી પાસબાની કરની હે, ખ્વાહ વહ અપની હો ખ્વાહ કિસી ઔરકી.

દોનોં લળકિયોંને અલગ અલગ, ઉન દોનોં મિસ્રી જાસૂસોંકો ખૂશ કરનેકે લિએ ઉન્હેં કોઈ બળીહી લઝીઝ ચીઝ ખાનેકો દી. એક લળકી દબે પાંવ ગઈ ઔર છોટા સા એક મશ્કીઝા ઉઠા લાઈ. ઉસ્મેંસે ઉસ્ને દોનોંકો કુછ પિલાયા જો કોઈ શરબત થા ઉસ્કા ઝાઈકા ઈત્ના અચ્છા થા કે દોનોં ખાસ્સા ઝિયાદા પી ગએ. થોળીહી દેર બા'દ દોનોંકી આંખ લગ ગઈ ઔર જબ ઉન્કી આંખ ખૂલી તો અગલે દિનકા સુરઝ ઉફુકસે થોળા હી ઉપર રહ ગયા થા. વહ સારી રાત ઔર સારા દિન સોએ રહા. રેગેઝારકી ઝુલ્સા દેનેવાલી તપિશ ભી ઉન્હેં નહીં જગહ સકી થી. વહ હળબળા કર ઉઠે. વહાં કાફલા ભી નહીં થા ઔર ઉન દોનોંકે ઊંટ ભી નહીં થે ઔર વહ ઉસ જગહ ભી નહીં થે જહાં ઉન્હોંને રાત પળાવ કિયા થા. યહ કોઈ ઔર જગહ થી. ઈર્દ ગિર્દ મિટ્ટી ઔર રેતકે ટીલે થે દોનોં દોળતે હૂએ એક બુલંદ ટીલે પર ચળ્હે. ઈધર ઉધરં દેખા. ઉન્હેં ટીલોંકી ચોટિયોં ઔર ઉન્સે દૂર સહરાએકી રેતકે સિવા કુછ ભી નઝર નહીં આ રહા થા.

"વહ બૂળ્હા આદમી મેં થા જિસ્કે સાથ તુમ સફરકે દોરાન બાતેં કરતે રહે થે." રેમાન્ડકે જાસૂસોંકે કમાન્ડર વિન્ડસરને ઉન્હેં કહા "મેં તુમ્હારી બાતોંસે જાન ગયા થા કે તુમ જાસૂસ હો ઔર મા'લૂમ કરના ચાહતે હો કે હમ કોન હે ઔર કહાં જા રહે હે."

"વહ તુમ નહીં થે." ખિલ્લતને કહા "વહ તો કોઈ ઔર બૂળ્હા આદમી થા."

"વહ મેરા બહરૂપ થા." વિન્ડસરને કહા "મુઝે ખૂશી હે કે તુમ માન ગએ હોં કે તુમ દોનોં જાસૂસ હો ઔર અબ ભી જાસૂસ હો ઔર મેં તુમ્હેં યહ ભી બતા દૂં કે તુમ્હેં બેહોંશ કરનેવાલી લળકિયોંમેંસે એક યહ થી."

"હમ અબ જાસૂસ નહીં હેં." ખિલ્લતને કહા "અબ હમ ખલીફાકે વફાદાર હેં."

"તુમ બકવાસ કરતે હોં." વિન્ડસરને કહા "અલી બિન સુફયાનકી મેંને હમેશા તા'રીફ કી હે, મગર તુમ્હારી તર્બિયત મુકમ્મલ નહીં. તુમ્ને અભી તક અપને આપકો છૂપાના ઔર અપના હુલ્યા બદલના નહીં સિખા."

વિન્ડસરને ઉન્હેં બતાયા કે વહ જંગી સામાન ઔર બહુતસી રકમ સૂડાન લે જા રહે થે. કાફલેમેં જો અફરાદ સહરાઈ લિબાસમેં થે, વહ ફોજી મુશીર થે. વહ સબ સલીબી થે ઔર સૂડાન જા રહે થે. ઉન્હોંને હી સૂડાની ફોજ તય્યાર કી. વહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ભાઈ તકિય્યૂદ્દીનકો ઐસી બુરી શિકસ્ત દી થી કે વહ અપની આધી ફોજ કહીં છોળ આયા હે. અગર સલાહુદ્દીન અય્યૂબી અકલ ઈસ્તિઅમાલ ન કરતા તો તકિય્યૂદ્દીન બાકી ફોજ વહાંસે નહીં નિકાલ સકતા થા. ઈન લળકિયોંને ભી તુમ્હારી શિકસ્તમેં બહુત કામ કિયા થા. વિન્ડસરને ઉન્હેં બતાયા કે ઉન્કી મુલાકાત જબ મિસ્રકે શિમાલમેં હૂઈ થી તો રાત પળાવકે દૌરાન ઉન્મેંસે કોઈ ભી નહીં સોયા થા ઔર ઉન દોનોં લળકિયોંકો ઉસી મકસદકે લિએ ખિલ્લત ઔર ઉસ્કે સાથીકે સાથ ભેજા ગયા થા કે ઉન્હેં બાતોંમેં ઉલ્જા કર બેહોંશ કર દે. ઉન્કી તર્કિબ કામ્યાબ રહી ઉન્કે બેહોંશ હોતે હી કાફલા રવાના હો ગયા.

ખિલ્લતકો વહ વાકિઆ અચ્છી તરહ યાદ થા ઔર યહ વાકિઆ

Maktabe Ashraf

ઉસ્કે દિલમેં કાંટેકી તરહ ઉતરા હુવા થા. ઈત્ને ખતરનાક જાસૂસોંકા કાફલા ઉસ્કે હાથસે નિકલ ગયા થા. ઉસ્કે સાથ ઐસા કભી ભી નહીં હુવા થા. ઈસ ખલિશકા એક પહલૂ યહ ભી થા કે, ઉસ્ને ઈસ વાકિએકી રિપોર્ટ અપને હેડક્વાર્ટરકો દી હી નહીં થી. ક્યૂંકે ઉસે દુશ્મનકે જાસૂસ ધોકા દે ગએ થે. ઈસ્મેં ઉસ્કી ઔર ઉસ્કે સાથીકી બેઈઝ્ઝતી થી. ઉન્હેં દો લળકિયાં બેવકૂફ બના ગઈ થી. અબ ઉન્મેંસે એક લળકી ઔર એક આદમી ઉસ્કે સામને ખળા થા. ખિલ્લત અપને સાથી સમેત ઉસ્કા કૈદી થા. અબ વહ હથિયાર ડાલના નહીં ચાહતા થા. ઉસ્ને યહાંસે નિકલને યા મર જાનેકા ફેસ્લા કર લિયા.

"મેરી એક પેશકશ કબૂલ કર લો." વિન્ડસરને ઉસ્હેં કહા "મેં તુમ પર ઐસા રહમ કર રહા હૂં જો મેને કભી કિસી પર નહીં કિયા. તુમ દોનોં મેરે ગિરોહમેં શામિલ હો જાઓ. જિત્ની ઉજરત માંગોગે દૂંગા. કહોગે તો દમિશ્ક ભેજ દૂંગા ઔર અગર કાહૂ જાના ચાહો તો વહાં ભેજ દૂંગા વહાં તુમ દોનોં સલાહુદીન અય્યૂબીકે જાસૂસ બને રહના હે, લેકિન કામ હમારે લિએ કરના. તુમ્હારા કામ યહ હોગા કે હમારે જાસૂસ વહાં કામ કર રહે હૈં ઉન્કી મદદ કરો. અગર કોઈ ઉન્કી નિશાનદહી કર દે તો ઉન્હેં કબ્લ અઝ વક્ત ખબરદાર કરકે ઈધર ઉધર કર દેના." વહ બોલતા જા રહા થા ઔર યહ દોનોં ખામોશીસે સુન રહે થે. ઉસે તવક્કુઅ થી કે યહ દોનોં માન જાએંગે. ઉસ્ને કહા "યહ પેશ કશ કબૂલ કરનેસે પહલે મેરી યહ શર્ત હે કે યહાં તુમ્હારે જિત્ને જાસૂસ હે વહ પકળવા દો. યહ બતા દો કે વહ કહાં કહાં હે."

"હમેં તુમ્હારી પેશ કશકે સાથ કોઈ દિલચશ્પી નહીં." ખિલ્લતને કહા "હમેં યહ ભી મા'લૂમ નહીં કે યહાં કોઈ જાસૂસ હે યા નહીં."

"તુમ્હેં શાયદ મા'લૂમ નહીં કે મેં તુમ્હારે જિસ્મોંકી ક્યા હાલત બના દૂંગા." વિન્ડસરને કહા "અગર તુમ્હેં યહ તવક્કુઅ હે કે તુમ્હેં ફૌરન કત્લ કર દિયા જાએગા તો તુમ્હારી યહ તવક્કુઅ પૂરી નહીં હોગી. મેં તુમ્હેં જિસ તન્નૂરમેં ફુકૂંગા ઉસ્સે ઈત્ની જલ્દી નજાત હાસિલ નહીં કર સકોગે. ઉસ્ને મુસ્કુરા કર કહા "ક્યા તુમ મુઝસે મનવા લોગે કે તુમ જાસૂસ નહીં હો ? ક્યા મેં અભી શકમેં હૂં ? તુમ્મેં ઈત્ની અકલ નહીં કે મુઝે ધોકા દે સકો. તુમ્મેં

ઈત્ની અકલ હોતી તો ઉસ લળકીકે હાથોં બેવકૂફ ન બનતે. ઉસ્ને તુમ્હેં અપની જવાની ઔર ખૂબસૂરતીકે જાલમેં ફાંસ લિયા થા."

"સુનો મેરે સલીબી દોસ્ત !" ખિલ્લત ખરી બાતોં પર આ ગયા, બોલા "હમ દોનોં જાસૂસ હૈં. મગર યહ જૂટ હે કે મેં યા મેરા યહ રફીક લળ કિયોંકે હુસ્નકે ફરેબમેં આ ગએ થે. મેં પથ્થર હૂં લેકિન મુઝમેં એક કમઝોર હે. બહુત અર્સા ગુઝરા પંદરા સોલા સાલકી ઉમ્રકી એક લળકી મેરે સામને ફરોખ્ત હો ગઈ થી. મૈંને ઉસે બચાનેકી કોશિશમેં એક આદમીકી તલ્વાર છીન લી થી..... ઔર એકકો ઝખ્મી કર દિયા થા. વહ તીન થે ઔર મેં અકેલા, ઉન્હોંને મુઝે ગિરા લિયા. અગર મેં બેહોંશ ન હો જાતા તો ઉસ લળકીકો બચા લેતા. વહ ઉસે લે ગએ ઔર મુઝે લોગ બેહોંશીકી હાલતમેં ઉઠા કર ઘર લે ગએ."

"તુમ કહાંકે રહનેવાલે હો ?" વિન્ડસરને પૂછા.

"દમિશ્ક સમઝ લો." ખિલ્લતને જવાબ દિયા "મેં અબ કુછ નહીં છૂપાઉંગા. દમિશ્કકે કરીબ એક ગાંવ હે મેં વહાંકા રહનેવાલા હૂં ઔર મેરા રફીક બગદાદી હે. મેં યહ બાતેં તુમ્હારે ડરસે નહીં બતા રહા. તુમ મુઝે ઈત્ની આસાનીસે પકળ નહીં સકોગે. હિમ્મત હે તો હમારે હાથોંસે બર્છિયાં લે લો. હમસે તલ્વાર લો. જિસ તન્નૂરકા તુમ ઝિક્ર કરતે હો ઉસ્મેં હમારી લાશેં જાએંગી."

વિન્ડસરકે હોટોં પર તંઝિયા મુસ્કુરાહટ થી. સલીબી લળકીને હંસ કર કહા "ઉન્હેં ખૂશફહમી મરવાએગી." ઔર નઈ રક્કાસા ખિલ્લતકો ગહરી નઝરોંસે દેખ રહી થી.

"મેં તુમ્હેં બતા રહા થા કે મેં ઉસ લળકીકો નહીં બચા સકા થા." ખિલ્લતને કહા "ઉસ લળકીકી યાદ કાંટા બન કર મેરે દિલમેં ઉતર ગઈ. ઉસ રાત જબ હમ દોનોં તુમ્હારે કાફલેકે સાથ થે તો તુમ્હારી દો લળકિયોંને મુઝે કહા કે ઉન્હેં બેચનેકે લિએ ઈગ્વા કરકે લે જાયા જા રહા હે તો મેરી આંખોકે સામને વહ લળકી આ ગઈ જિસે મેં બચા નહીં સકા થા. મૈંને ઉન દોનોં લળકિયોંકે ચહરોં પર ઉસી લળકીકા ચેહરા દેખા. મેરે દિલમેં જો કાંટા થા ઉસ્ને મેરી અકલ પર પર્દા ડાલ દિયા. અગર મુઝે વહ લળકી યાદ

ન આતી તો મૈં કભી બેવકૂફ ન બનતા."

નઈ રક્કાસાકા જિસ્મ બળી ઝોરસે કાંપા. વહ પીછે હટ ગઈ ઔર પલંગ પર બેઠ ગઈ. ઉસ્કા રંગ ઝર્દ હો ગયા થા.

"ઔર અબ તો મૌત ભી મુઝે બેવકૂફ નહીં બના સકતી" ખિલ્લતને કહા "ઔર તુમ્હારા કોઈ લાલચ મુઝે અપને ફર્ઝસે ગુમ્રાહ નહીં કર સકતા."

ઉધર ઝિયાફતકે હોલમેં વિન્ડસરકા ઈન્તિઝાર હો રહા થા. જિન્હેં પતા ચલ ચૂકા થા કે કોઈ નઈ રક્કાસા આઈ હે વહ રક્કાસાકે ઈન્તિઝારમેં થે. યહ તો કિસીને ભી ન દેખા કે દરવાઝેકે બાહર જો દો સંત્રી મુસ્તઈદ ખળે રહતે થે વહ કહાં ચલે ગએ હેં.

બર્છે ઔર તલ્વારેં અભી તક ખિલ્લત ઔર ઉસ્કે સાથીકે પાસ થી. વિન્ડસરને જબ દેખા કે વહ ઉસ્કી પેશકશ ઠુકરા ચુકે હેં ઔર દોનોં અપને અકીદે ઔર ફર્ઝકે પક્કે મા'લૂમ હોતે હેં તો ઉસ્ને ઉન્હેં કહા કે હથિયાર ઉસ્કે હવાલે કર દો. દોનોંને સાફ ઈન્કાર કર દિયા. વિન્ડસર ઉન્સે ઝબરદસ્તી હથિયાર લેનેકે લિએ દરવાઝેકી તરફ બળ્હા. વહ બોડીગાર્ડઝકો બુલાના ચાહતા હોગા ખિલ્લતને તેઝીસે દરવાઝા બંદ કર દિયા ઔર ઝંજીર ચળ્હા કર બર્છીકી નોક વિન્ડસરકી તરફ કરકે કહા "જહાં હો વહીં ખળે રહો." ઉસ્ને આગે બળ્હ કર બર્છીકી નોક વિન્ડસરકી શહરગ પર રખ દી.

ખિલ્લતકે સાથીને અપની બર્છીકી નોક સલીબી લળકીકી શહરગ પર રખ્ખી. વિન્ડસર ઔર લળકી પીછે હટતે હટતે દીવારકે સાથ જા લગી. ખિલ્લત ઔર ઉસ્કે સાથીને દોનોંકો વહીં દબા લિયા. ખિલ્લતને નઈ રક્કાસાસે કહા "તુમ ઉન્કે સાથ ખળી હો જાઓ, અગર તુમને શોર મચાયા તો જાનસે હાથ ધો બેઠોગી."

"અગર તુમ ખિલ્લત હો તો મેરા નામ હુમૈરા હે. નઈ રક્કાસાને કહા "મૈંને તુમ્હેં પહલે હી દિન પહચાન લિયા થા ઔર તુમ મુઝે પહચાનનેકી કોશિશ કર રહે થે."

થોળી દેર પહલે ખિલ્લતને અપને નામકે સિવા બાકી નિશાનિયાં બતા દી થી. હુમૈરા જબસે યહાં આઈ થી વહ ખિલ્લતકો દેખ રહી થી,

મગર ખિલ્લતકી તરહ વહ ભી શકમેં થી. વહ ભી યહી સોચ રહી થી કે ઈન્સાનોંકી સૂરતેં એક જૈસી ભી હો સકતી હે.

"ક્યા તુમ ભી જાસૂસ હો ?" ખિલ્લતને પૂછા.

"નહીં." હુમૈરાને જવાબ દિયા "મેં સિર્ફ રક્કાસા હૂં મુઝ પર કોઈ શક ન કરના ખિલ્લત. મેં તુમ્હારે સાથ હૂં ઔર તુમ્હારે સાથ જાઉંગી. મરના હે તો તુમ્હારે સાથ મરૂંગી."

અસ્સાલેહ ઝિયાફતમેં આ ગએ. ઉસ્કે તમામ ઉમરાઅ ઔર વુઝરાઅ દૂસ્રે મેહમાન ભી આ ગએ. ઉન્મેં સલીબી ફૌજકે અફસર ભી થે જો મુશીરોંકી હેષિયતસે યહાં આએ થે. ઉન્કા અંદાઝ બાદશાહોં જૈસા થા. ઉન્મેં રેમાન્ડકા ફૌજી નુમાઈન્દા ભી થા. વહ સબ વિન્ડસરકો ઢૂંડ રહે થે. વહ અભી તક ગૈર હાઝિર થા. તમામ સલીબી લળકિયાં હોલમેં પહુંચ ગઈ થી. સિર્ફ એક નહીં થી. નાચનેવાલિયાં ભી આ ગઈ થી, નઈ રક્કાસા ગૈર હાઝિર થી. અસ્સાલેહકે આ જાનેસે સબકી બેતાબી બળ્હ ગઈ. એક મુલાઝિમસે કહા ગયા કે વહ વિન્ડસર ઔર દોનોં લળકિયોંસે કહે કે સબ આ ગએ હેં.

"ઉન્હેં બાંધ કર યહીં ફેંક ચલતે હેં." ખિલ્લતકે સાથીને કહા.

"ક્યા તુમ સાંપોકો ઝિંદા રખના ચાહતે હો ?" ખિલ્લતને કહા ઔર બર્છી જિસ્કી નોક વિન્ડસરકી શહરગકો છૂ રહી થી પૂરી તાકતસે દબાઈ વિન્ડસરકા સર દીવારકે સાથ લગા હુવા થા. બર્છીકી ઉન્ની ઉસ્કી શહરગમેં દાખિલ હો કર, પીછેકો નિકલ ગઈ. વિન્ડસરકા હલ્કાસા ખર્રાટા સુનાઈ દિયા.

ઉસ્કે ફૌરન બા'દ ઐસા હી એક ખર્રાટા સલીબી લળકીકે મુંહસે નિકલા. ઉસ્કી શહરગકો ચીરતી હૂઈ બર્છીકી ઉન્ની ખિલ્લતકે સાથીને પાર કર દી થી. દોનોંને બર્છિયાં નિકાલી. વિન્ડસર ઔર લળકી ગિર કર તળપને લગે. ખિલ્લત ઔર ઉસ્કે સાથીને દોનોંકે દિલોં પર બર્છિયાં રખ કર, ઉપરસે પૂરા વઝન ડાલા. દોનોંકે દિલ ચિર ગએ ઔર વહ ઠંડે હો ગએ. દોનોંકી લાશોંકો પલંગકે નીચે ફેંક દિયા ગયા. યહ કમરા વિન્ડસરકા થા. દીવારકે

સાથ ઉસ્કા ચૂગા લટક રહા થા જિસ્કે સાથ સરકો ઢાંપનેવાલા હિસ્સા ભી થા. હુમૈરાને ખૂદ હી યહ ચૂગા પહન લિયા ઔર સર ભી ઢાંપ લિયા. વહીંસે કપળે ઉઠા કર ઉસ્ને રકશવાલા ઘઘરા ઉતાર દિયા ઔર મર્દાના લિબાસ કમરસે નીચે તક ચળા લિયા. પાપોશ ભી બદલ લિએ ઔર ચેહરા ભી છુપા લિયા. ઉસે અબ એક નઝરમેં કોઈ નહીં પહચાન સકતા થા કે યહ લળકી હે.

ખિલ્લતને દરવાઝા ખોલા, બાહર દેખા. બરામદેમેં મુલાઝિમોંકી આમદ વ રફત ઔર ભાગદોળ થી. વહ તીનોં બાહર નિકલે. દરવાઝા બંદ કિયા ઔર એક તરફ ચલ પળે. ફૌરન બા'દ વહ અંધેરેમેં હો ગએ. ઉધર એક ઘાની થી. ઉસ્સે ઉતરે ઔર ખત્રેકે ઈલાકેસે નિકલ ગએ. ખિલ્લત ઔર ઉસ્કે સાથીકો મા'લૂમ થા કે ઉન્હેં કહાં જાના હે. ઈન્કા કમાન્ડર એક આલિમ ફાઝિલકે રૂપમેં રહતા થા વહાં છૂપનેકી જગહ થી ઔર વહાં નિકલનેકા બંદોબસ્ત ભી હો સકતા થા. ઉસ વક્ત શહરસે નિકલના ખત્રેસે ખાલી ન થા. ઘોળે ભી નહીં થે. ઉન્હેં હલબસે ફરાર હો કર દમિશ્ક પહુંચના થા. ઉન્હેં યહ અંદાઝા ભી થા કે કત્લકા પતા ચલતે હી શહરમેં ક્યા ઉધમ બપા હોગા.

કત્લકા ઈન્કિશાફ હોતે ઝિયાદા દેર નહીં લગી. કિસીને વિન્ડસરકે કમરેકા દરવાઝા ખોલા. પલંગકે નીચેસે જો ખૂન બહ રહા થા વહ ફર્શ પર ફેલતા હુવા દરવાઝે તક પહુંચ ગયા થા. હંગામા બપા હો ગયા. વહાં એક નહીં દો લાશેં થી. દોનોંકે ઝખ્મ એક જૈસે થે. ફૌરી તૌર પર પહરેદારોંકા ખયાલ આયા. ઉન્કી મૌજૂદગીમેં બયક વક્ત દો કત્લ કોન કર સકતા થા ? જિન સંત્રિયોંકી ડયૂટી થી ઉન્હેં બુલાયા ગયા. દોનોં ગાઈબ થે. ઈસ ઈમારતમેં કિસીકા બગૈર ઈજાઝત દાખિલા મમ્નૂઅ થા. યહાં ચીદા ચીદા લોગ જો હાકિમ યા મુઅઝઝઝ શહરી થે આ સકતે થે. ઉન્કી ભી ચેકીંગ હોતી થી. બોડીગાર્ડઝકે કમાન્ડરકે લિએ મુસીબત ખળી હો ગઈ. યહ કત્લ પેશાવરોંકા કામ થા યા સુલ્તાન અય્યૂબીકે જાસૂસોંકા ઔર યહ કામ ફિદાઈ કાતિલોંકા ભી હો સકતા થા. કિસીને કહા કે કિરાએકે યહ કાતિલ કિસીસે ભી ઉજરત લે કર કત્લ કર સકતે હેં.

દરવાઝેકે દોનોં સંત્રી ન મિલે તો શક પુખ્તા હો ગયા કે વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે આદમી હોંગે ઔર ઉન્હોંને વિન્ડસરકો ઈસ વજહસે કત્લ કિયા હે કે વહ જાસૂસોંકા સર્બરાહ બનકે આયા થા. રાત દેર તક ખિલ્લત ઔર ઉસ્કા સાથી ન મિલે તો શહરમેં ઉન્કી તલાશ શુરૂઅ હો ગઈ. યહ ઈન્કિશાફ બહુત દેર બા'દ હુવા કે નઈ રક્કાસા ભી ગાઈબ હે. શહરકી નાકાબંદી કર દી ગઈ.

ખિલ્લત ઉસ્કા સાથી ઔર હુમૈરા અપને ઠિકાને પર પહુંચ ગએ થે. ઉન્હોંને અપને કમાન્ડરકો અપના કારનામા સુનાયા તો ઉસ્ને ઉન્હેં છુપા લિયા ઔર કહા કે વહ બાહરકે હાલાતકે મુતાબિક ઉન્હેં બતાએગા કે વહ કબ યહાંસે નિકલે. ઉસ પર કિસીકો શક નહીં હો સકતા થા. ક્યૂંકે ઉસે લોગ આલીમ ઔર બરગુઝીદા ઈન્સાન સમઝતે થે. અદાકારીમેં ઉસે મહારત હાસિલ થી. ઉસ્ને અપને જો દો શાગિર્દ અપને સાથ રખ્ખે હૂએ થે વહ ભી જાસૂસ થે. હલબસે દમિશ્ક તક વહી ઈત્તિલાઆત પહુંચાતે થે. ઉસ્ને દોનોં શાગિર્દોંકો હુક્મ દિયા કે વહ બાહરકી ખબર રખ્ખેં કે ક્યા હો રહા હે.

હુમૈરાને ઈસ આલિમકે સામને સુનાયા કે ઉસ પર ક્યા ગુઝરી થી. વહ વાકિઆ તો સાત આઠ સાલ પુરાના હો ચુકા થા. ઉસ્ને સુનાયા કે ખિલ્લત જબ હુમૈરાકો ઉસ્કા બાપ (જો દરઅસલ ઉસ્કા બાપ નહીં થા) ઔર ઉન દો આદમિયોંકો બચાનેકે લિએ લળા થા તો હુમૈરાકે બાપને પીછેસે કુદાલ ખિલ્લતકે સર પર મારી થી. ઉસ્સે વહ બેહોંશ હો ગયા થા. વહ તીનોં હુમૈરાકો ઘર લે ગએ. એક નિકાહ ખ્વાનકો બુલાયા. જિસ્ને ઉસ્સે પૂછે બગૈર નિકાહ પળ્હ દિયા ઔર વહ દોનોં આદમી હુમૈરાકો અપને સાથ લે ગએ. એક રાત વહ દમિશ્કમેં ઠહરે, ફિર ઉસે ઉન ઈલાકોંમેં લે ગએ જો સલીબિયોંકે કબ્ઝેમેં થે. ઉસે નાચકી તર્બિયત દી જાને લગી. ઈબ્તિદામેં ઉસ્ને મુઝાહમત કી, મગર ઈસ પર ઈસ કદર તશદ્દુદ કિયા ગયા કે વહ બેહોંશ હો જાતી થી. ઈસ દોરાન ઉસે ખૂરાક નિહાયત અચ્છી દી જાતી થી. ઉસે કોઈ બળા હી લઝીઝ શરબત પિલાયા જાતા થા જિસ્કે અષરસે વહ હસને ઔર નાચને લગતી થી.

—

તશદ્દુદ ઔર નશેસે ઉસે રક્કાસા બના લિયા ગયા. બહુત ઊંચે દર્જેકે

લોગ ઉસે દાદ દેને લગે. વહ ઐસે કિમતી તોહફે લાતે થે કે વહ દંગ રહ જાતી થી. ઉસે યેરૂશલેમ ભી લે જાયા ગયા થા જહાં દો આદમિયોંને ઉસકે માલિકોંસે કહા થા કે વહ મુંહ માંગી કીમત લે લેં ઔર યહ લળકી ઉન્હેં દે દેં. ઉન્હોંને સાફ બતા દિયા થા કે વહ ઉસે જાસૂસી વગૈરાકે લિએ ઈસ્તિઅમાલ કરના ચાહતે હૈં. ઉસકે માલિકોંને સૌદા કબૂલ નહીં કિયા થા. ઉસે ઈગ્વા કરનેકી કોશિશ ભી કી ગઈ થી જો નાકામ બના દી ગઈ થી. અબ ઉસે હલબમેં કિસી ઔર અમીરકી ફરમાઈશ પર બુલાયા ગયા થા. ઉસ્ને બતાયા કે પહલે દિન ઉસ્ને ખિલ્લતકો દેખા તો બિલા શક્કો શુબા દિલસે કહા થા કે યહ ખિલ્લત હે, લેકિન યહ શક ભી હોતા થા કે હો સકતા હે યહ ખિલ્લતકી શકલો સૂરતકા કોઈ ઔર આદમી હો. વહ ઉસે ગોરસે દેખતી થી. આખિર યહ ઈત્તિફાક હુવા કે વિન્ડસરને ખિલ્લત ઔર ઉસકે સાથીકો પહચાન લિયા. વિન્ડસરને અપની લળકીકો બુલાયા તો હુમૈરા ભી ઉસકે સાથ ચલી ગઈ. ખિલ્લતને જબ અપને મુતઅલ્લિક ચંદ એક બાતેં બતાઈ તો હુમૈરાકે શુકૂક રફાઅ હો ગએ.

ઉસ્ને કહા "મૈં ઈસ ઝલીલ ઝિંદગીકી આદી હો ગઈ થી. મેરે દિલમેં જઝબાત મર ગએ થે. મૈં પથ્થરકી તરહ ઈધર ઉધર લુળકતી ફિર રહી થી, લેકિન ખિલ્લતકો દેખા તો મેરે સારે જઝબાત ઝિંદા હો ગએ. મુઝે યકીન નહીં થા કે યહ ખિલ્લત હી હે, મગર ઉસકી સૂરતને મુઝે વહ વક્ત યાદ દિલા ગયા જબ મેરે દિલમેં ઉસકી મુહબ્બત થી ઔર ઉસકે બચ્ચેકી માં બનનેકી ખ્વાહિશ. મૈંને ફેસ્લા કર લિયા થા કે કિસી વક્ત ઉસ્સે પુછૂંગી કે તુમ ખિલ્લત હો ? અગર યહ ખિલ્લત નિકલા તો ઉસે કહૂંગી કે આઓ ભાગ ચલેં ઔર સહરાઅકે ખાના બદોશોકી તરહ ઝિંદગી બસર કરેંગે."

ઉસે ખિલ્લત તો મિલ ગયા ઔર વહ ઉસકે સાથ ભાગ ભી આઈ લેકિન હલબસે બચ કર નિકલના એક મસ્અલા થા.

ખલીફાકી ઝિયાફત ઔર રકશકી વીરાન હો ચૂકી થી. વહાં વિન્ડસરકા ઈન્તિઝાર હો રહા થા, મગર વિન્ડસરકી લાશ પહુંચી. વહાં સબીલી ફૌજકે જો આ'લા અફસર થે વહ સખ્ત ગુસ્સેમેં થે. રેમાન્ડકા ફૌજી નુમાઈન્દા તો

સંબંસે ઝિયાદા ભળકા હુવા થા. વિન્ડસર બહુત કીમતી અફસર થા. ફૌજી નુમાઈન્દા અલ્મલિકુસ્સાલેહ ઔર ઉસ્કે ઉમરાઅ ઔર ઉસ્કે ફૌજી કમાન્ડરોં પર ટૂટ ટૂટ પળતા થા ઔર સબ ઉસ્સે દુબક રહે થે. ઉન્કે દિલોંમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી દુશ્મની ઈત્ની ઝિયાદા થી કે વહ સલીબી અફસરોંકો ફરિશ્તે સમઝ બેઠે થે. ઉન્હીંકી મદદસે વહ જંગકી તય્યારી કર રહે થે, લિહાઝા ઉન્કી ખુશામદકો ઝરૂરી સમઝતે થે. ફૌજી નુમાઈન્દા જો કુછ કહતા થા સબ ઉસ્કે આગે સર ઝૂકા લેતે ઔર હાંમેં હાં મિલાતે થે. ઉસ્ને કહા "કાતિલ રાત હી રાત શહરસે નહીં નિકલ સકતે. સુબ્હ સવેરે હલબકે એક એક ઘરકી તલાશ લી જાએ. યહાંકી સારી ફૌજકો ઈસ પર લગા દો. ફૌજ લોગોંકે જાગનેસે પહલે ઘરોંમેં દાખિલ હો જાએ. યહાંકે બાશિંદોંકો ઈત્ના પરેશાન કિયા જાએ કે વહ કાતિલોંકો ખૂદ હી હમારે હવાલે કર દેં."

"ઐસા હી હોગા." એક મુસલમાન અમીરને કહા "હમ ફૌજકો અભી હુકમ દે દેતે હે કે સહરકે અંધેરેમેં શહરમેં ફેલ જાએ."

"ઐસા નહીં હોગા." યહ આવાઝ એક મુસલમાન કિલ્એદારકી થી. ઉસ્ને એક બાર ફિર ગરજ કર કહા "ઐસા નહીં હોગા, તલાશી સિર્ફ ઉસ ઘરકી લી જાએગા જિસ પર પુખ્તા શક ઔર કોઈ વાઝેહ શહાદત હોગી."

ઈત્ને સારે આ'લા હુક્કામકે હુજૂમ પર ઈસ ગરઝદાર આવાઝને સન્નાટા તારી કર દિયા. કિસીકો તવક્કુઅ નહીં થી કે રેમાન્ડકે ફૌજી નુમાઈન્દેકે હુક્મકો કોઈ મુસલમાન ઐસે જોશસે ટોકેગા. સબને દેખા કે યહ કોન હે, વહ હમ્માતકા કિલ્એદાર થા જિસ્કા નામ જોર્દીક થા (તારીખમેં ઉસ્કા નામ જોર્દીક હી લિખ્ખા ગયા હે. પૂરે નામકા ઈલ્મ નહીં હો સકા. ઉસ્કે મુતઅલ્લિક તારીખ ઈત્ના હી બતાતી હે કે વહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા દોસ્ત થા) લેકિન વકાએઅ નિગારોંકે મુતાબિક ઈસ વાકિએ તક વહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે મુખાલિફ કેમ્પમેં થા ઔર અસ્સાલેહકે વફાદારોંમેંસે થા. ઈસ્કા ષબૂત યહ હે કે વહ સિર્ફ ઈસ ઝિયાફતમેં હી શરીક નહીં થા, બલ્કે જંગી કોન્ફ્રન્સોંમેં શરીક હોતા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ જો જંગકા મન્સૂબા બના થા વહ ઈસ્મેં ભી શરીક થા.

ઈસ્ને જબ એક સલીબીકે મુંહસે યહ અલ્ફાઝ સુને કે હલબકે હર

ઘરકી તલાશી લી જાએગી તો ઈસ્મેં ઈસ્લામી વકાર બેદાર હો ગયા. ઉસ્ને કહા "યહાં સબ મુસલમાન ઘરાને હૈં જિન્મેં પર્દાનશીન ખવાતીન ભી હૈં. હમ ઉન્કી બેઈઝ્ઝતી બર્દાશ્ત નહીં કરેંગે. શરીફ ઘરાનોંમેં ફૌજી દાખિલ નહીં હોંગે."

"કાતિલ ઉસી શહરકે થે." એક સલીબી અફસરને કહા "હમ તમામ શહરિયોંસે ઈન્તિકામ લેંગે. વિન્ડસર જૈસા કાબિલ અફસર કત્લ હો ગયા હૈ. હમેં કિસીકી ઈઝ્ઝત ઔર કિસીકે પર્દેકી પર્વાહ નહીં."

"ઔર મુઝે તુમ્હારે એક અફસરકે કત્લકી પર્વાહ નહીં." જોર્દીકને કહરસે કાંપતી હૂઈ આવાઝમેં કહા.

"જોર્દીક ! ખામોશ રહો !" નવઉમ્ર ઔર નાતજર્બાકાર સુલ્તાનને હુક્મકે લેહઝેમેં કહા "યહ લોગ ઈત્ને દૂરસે હમારી મદદકે લિએ આએ હૈં. ક્યા તુમ મેહમાન નવાઝીકે આદાબસે નાવાકિફ હો ? એહસાન ફરામોશ ન બનો. હમેં કાતિલકો પકળના હૈ."

ખલીફાકી તાઈદમેં કઈ આવાઝેં સુનાઈ દી.

"મૈં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ હો સકતા હૂં ઔર હૂં ભી." જોર્દીકને કહા "લેકિન અપની કૌમકે ખિલાફ નહીં હો સકતા. મોહતરમ સુલ્તાન ! અગર આપને શહરિયોંકો પરેશાન કિયા તો સબ આપકે ખિલાફ હો જાએંગે. આપ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ જો મહાઝ બના રહે હૈં વહ કમઝોર હો જાએગા."

"હમને કૌમકી કભી પર્વાહ નહીં કી." રેમાન્ડકે ફૌજી નુમાઈન્દેને કહા "હમ કાતિલોંકો ઢૂંડેંગે. વહ કિસી ઘરમેં હી હોંગે. હમ ઈન્હેં બાહર નિકાલ લેંગે. યહ કત્લ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કરાયા હૈ."

"મેરે દોસ્ત !" જોર્દીકને કહા "તુમ્હારે એક અફસરકા કત્લ કોઈ બળી બાત નહીં. તુમ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો કત્લ કરાનેકી કિત્ની બાર કોશિશ કર ચૂકે હો. યહ અલગ બાત હૈ કે તુમ ઉસે કત્લ નહીં કર સકે. મૈં યહ નહીં કહૂંગા કે તુમ્ને કોઈ જુર્મ કિયા થા. દુશ્મન એક દૂસ્રેકો હર જાઈઝ નાજાઈઝ તરીકેસે મારને ઔર મરવાનેકી કોશિશ કરતે હૈં. અગર તુમ્હારે વિન્ડસરકો અય્યૂબીને કત્લ કરવાયા હૈ તો ફર્ક સિર્ફ ઈત્ના પળા હૈ કે તુમ ઉસે કત્લ

કરાનેમેં કામ્યાબ નહીં હો સકે ઔર વહ તુમ્હારે એક અહમ અફસરકો કત્લ કરાનેમેં કામ્યાબ હો ગયા હે. તુમ ઉસ્કે કઈ એક અહમ અફસરોંકો કત્લ કરા ચૂકે હો. ઉસ્ને શહરિયોંકો કભી પરેશાન નહીં કિયા."

તમામ મુસલમાન ઉમરાઅ ઔર હુક્કામ જોર્દીકકે ખિલાફ બોલને લગે. વહ સલીબિયોંકો નારાઝ નહીં કરના ચાહતે થે, લેકિન જોર્દીકને સબકા મુકાબલા કિયા ઔર ઉસી બાત પર ડટા રહા કે શહરકે કિસી ઘરકી તલાશી નહીં લી જાએગી.

"તો ક્યા હમ યહ સમઝે કે તુમ ભી ઈસ કત્લમેં શરીક હો ?" એક સલીબી મુશીરને કહા "મુઝે શક હે કે તુમ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે દોસ્ત હો."

"અગર હલબકે મુસલમાન ઘરાનોંકો પરેશાન કિયા ગયા તો મેં કિસીકે ભી કત્લમેં શરીક હો સકતા હૂં." જોર્દીકને કહા ઔર મેં અય્યૂબીકા દોસ્ત ભી હો સકતા હૂં.

"હમ જબ તક યહાં હે હમારા હુક્મ ચલેગા." સલીબી નુમાઈન્દેને કહા.

"તુમ યહાં ઉજરત પર આએ હો." જોર્દીકને કહા "યહાં હમારા હુક્મ ચલેગા. હમ મુસલમાન હે. હાલાત હમેં આપસમેં લળા રહા હેં. મુસ્લિમ ઔર ગૈરમુસ્લિમકી કભી દોસ્તી નહીં હો સકતી. અગર તુમ બિલા ઉજરત આએ હો તો મેં તુમ્હારી મદદસે દસ્ત બર્દાર હોતા હૂં. મેં કિલ્એદારીકે ઓહદેસે ભી દસ્તબર્દાર હોતા હૂં ઔર મેં તુમ સબકો યહ ભી બતા દેના ચાહતા હૂં કે મેરી કૌમકે કિસી એક ભી બેગુનાહ ફર્દકો તકલીફ દી ગઈ તો મેં ઈન્તિકામ લૂંગા."

કિસીકે ઈશારે પર દો આદમી જોર્દીકકો બાહર લે ગએ. ઉસ્કી ગૈરહાઝિરીમેં સલીબી નુમાઈન્દેને સબસે કહા કે હાલાત ઐસે હેં કે કિલ્એદારકો નારાઝ નહીં કિયા જા સકતા. યહ શખ્સ ઈત્ની દિલેરીસે બાતેં કર રહા હે તો ઉસ્સે યહ ઝાહિર હોતા હે કે ઉસ્કે કિલ્એમેં જો ફૌજ હે વહ ઉસ્કી મુરીદ હે. અગર ઐસા હો તો યહ સૂરતે હાલ અછ્છી નહીં. આપસમેં સલાહ મશ્વરા કરકે જોર્દીકકો અંદર બુલાયા ગયા ઔર ઉસે બતાયા ગયા કે

શહરિયોંકો પરેશાન નહીં કિયા જાએગા, મગર કાતિલોંકી તલાશ ઝરૂર કિયા જાએગા જોર્દીકને કહા કે વહ દો ચાર દિન વહીં રહેગા.

તીન ચાર દિનોં બા'દ જોર્દીક હલબસે રવાના હુવા. વહ અપને કિલ્એ હમ્માતકો જા રહા થા. ઉસ્કી મૌજૂદગીમેં કાતિલોંકી તલાશ ઔર સુરાગરસાની હોતી રહી. ઉસ્કી ખ્વાહિશકે મુતાબિક કિસી ઘરકી તલાશી નહીં લી ગઈ થી. વહ મુત્મઈન હી કર જા રહા થા. મગર સલીબિયોંકો ઉસ્કે મુતઅલ્લિક ઈત્મીનાન નહીં થા. ઉસ્કે સાથ દસ બારા મુહાફિઝ થે. જોર્દીક સમેત સબ ઘોળોં પર સવાર થેં. રાસ્તમેં ટીલો ઔર ચટ્ટાનોંકા ઈલાકા આતા થા. જોર્દીક ઉસ ઈલાકેમેં દાખિલ હુવા તો બયકવક્ત કહીંસે દો તીર આએ. દોનોં ઉસ્કે ઘોળેકે સરમેં પૈવસ્ત હો ગએ. તીરંદાઝોંને તીર જોર્દીક પર ચલાએ હોંગે. ઘોળા બે લગામ હો કર દોળ પળા. દો તીર ઔર આએ વહ ભી ઘોળેકો લગે. અબકે નિશાના ખતા હોનેકી વજહ યહ હો સકતી થી કે ઘોળા બિદક કર ઈધર ઉધર દોળ રહા થા.

જોર્દીક શહસવાર થા. વહ દોળતે ઘોળેસે કૂદ કર એક ચટ્ટાનકી ઓટમેં હો ગયા. ઉસ્કે મુહાફિઝ ઈધર ઉધર બિખર ગએ. વહ તીરંદાઝોંકે તઆકુબમેં ગએ થે. ઈલાકા એસા થા કે કિસીકો પકળના આસાન નહીં થા. જોર્દીક સમઝ ગયા કે યહ કિરાએકે કાતિલ હૈં. જિન્હેં સલીબિયોંને ઉસે કત્લ કરનેકે લિએ ભેજા હૈ. ઉન્હેં યહ શક થા કે જોર્દીક સુલ્તાન અય્યૂબીકા દોસ્ત હૈ. વહ જંગજૂ થા. ચટ્ટાનકી ઓટસે નિકલ કર ઉપર ચલા ગયા. ઉસે સિર્ફ ચટ્ટાનેં નઝર આઈ યા અપને મુહાફિઝ જો ઈધર ઉધર તીરંદાઝોંકો ઢૂંડતે ફિર રહે થે.

"ઈધર આ જાઓ." કિસીને ચિલ્લા કર કહા, "ઈધર આ જાઓ પકળ લિએ હૈં."

મુહાફિઝ ઈધરકો ભાગે મુહાફિઝોંને તીન આદમિયોંકો ઘેરેમેં લે રખ્ખા થા. તીનોં નકાબપોશ થે, મગર ઉન્કે પાસ કમાને નહીં થી તુર્કશ ભી કિસીકે પાસ નહીં થી. ઉન્કે પાસ ઘોળે થે. ઉન્હેં ઈસ હાલતમેં પકળા ગયા થા કે વહ ઘોળોં પર સવાર હો રહે થે. તીનોંને ચેહરે છૂપા રખ્ખે થે. ઉન્કી સિર્ફ આંખે

નઝર આતી થી. ઉન્હેં પકળ કર જોર્દીકકે પાસ લે ગએ.

"તુમ્હારી કમાને ઔર તુર્કશ કહાં હે ?" જોર્દીકને ઉન્સે પૂછા.

"હમારે પાસ સિર્ફ તલ્વારેં હૈં." એકને જવાબ દિયા.

"સુનો ભાઈયો !" જોર્દીકને બળે તહમ્મુલસે કહા, "તુમ્હારે ચારોં તીર ખતા ગએ. તુમ મુઝે કત્લ નહીં કર સકે. તુમ પકળે ભી ગએ હો. તુમ હાર ગએ હો. અબ ઝૂટસે બચો."

"કૈસે તીર ?" એકને હૈરતઝદા હો કર કહા, "હમને કિસી પર તીર નહીં ચલાએ હમ મુસાફિર હૈ. ઝરા આરામ કરનેકે લિએ રૂકે થે અબ જા રહે થે કે ઈન લોગોંને હમેં પકળ લિયા."

જોર્દીક હંસ પળા ઔર જવાબ દેનેવાલે નકાબપોશસે કહને લગા "મેં તુમ્હેં અપના દુશ્મન નહીં સમઝતા, અગર ઐસા હોતા તો અબ તક મેં તુમ તીનોંકી ગરદને ઉળા ચૂકા હોતા. તુમ કિરાએકે કાતિલ હો સિર્ફ યહ બતા દો કે મેરે કત્લકે લિએ તુમ્હેં કિસ્ને ભેજા હૈ ? સાફ સાફ બતા દો ઔર જાઓ."

દો નકાબપોશોંને કસ્મેં ખાઈ તીસ્રા ખામોશ રહા.

"અપને આપકો અઝાબમેં ન ડાલો." જોર્દીકને કહા, "કિસીકે લિએ અપની જાનેં ઝાએઅ ન કરો. મેં તુમ્હેં કોઈ સઝા નહીં દૂંગા. ફૌરન આઝાદ કર દૂંગા."

નકાબપોશોંને ફિર પસોપેશ કી.

"ઉન્કે નકાબ ઉતાર દો." જોર્દીકને અપને મુહાફિઝોંસે કહા "ઉન્સે તલ્વારેં લે લો."

દો નકાબપોશોંને નિયામોંમેંસે તલ્વારે નિકાલ લી ઔર ફૂર્તીસે પીછે હટ ગએ. તીસ્રા નકાબપોશ ઉન દોનોંકે પીછે હો ગએ. ઉસ્કે પાસ તલ્વાર નહીં થી. જોર્દીકને કહ કહા લગા કર કહા "ક્યા તુમ ઈત્ને સારે મુહાફિઝોંકા મુકાબલા કર સકોગે ? જબકે તુમ્હારે તીસ્રે સાથીકે પાસ તલ્વાર હી નહીં હે ! મેં તુમ્હેં એક ઔર મૌકા દેતા હૂં. મૈંને અભી અપને મુહાફિઝોંકો હુકમ નહીં દિયા કે વહ તુમ્હારી બોટિયાં ઉળા દે." મુહાફિઝોંને ઉન્કે ગિર્દ ઘેરા ડાલ લિયા થા.

"ઔર મેં તુમ્હેં આખરી બાર કહતા હૂં કે હમમેંસે કિસીને તીર નહીં

Maktabe Ashraf

ચલાએ " એક નકાબપોશને કહા.

મુહાફિઝોંકા કમાન્ડર ઈન તીનોંકે પીછે ખળા થા. ઉસે જાને કિસ તરહ કુછ શક હુવા. ઉસ્ને ઉસ તીસ્રે નકાબપોશ જિસ્કે પાસ તલ્વાર નહીં થી કા ચૂગા ઉપરસે ખીંચા તો ઉસ્કે સરકા હિસ્સા પીછે હો ગયા. ઉસ્ને ઉસ્કા નકાબ ભી નોચ લિયા ઔર જબ ચેહરા બેનકાબ હુવા તો સબ યહ દેખ કર હૈરાન રહ ગએ કે વહ એક ખૂબસૂરત લળકી થી. જોર્દીક કહા કે ઉસે ઉસ્કે પાસ લાયા જાએ. દોનોં નકાબપોશોંને હૈરાનકુન ફુર્તીસે પીછેકો મૂળ કર લળકીકો પકળનેવાલે મુહાફિઝકે સીને પર તલ્વારેં રખ દી. એકને લલકાર કહા "જબ તક હમેં પૂરી બાત નહીં બતાઓગે ઔર હમારી નહીં સુનોગે ઈસ લળકીકો હાથ નહીં લગા સકોગે. હમ જાનતે હૈં હમેં તુમ્હારે હાથોં મરના હે, લેકિન હમ ઈન્મેંસે આધે મુહાફિઝોંકો માર કર મરેંગે. તુમ્હેં યહ લળકી ઝિંદા નહીં મિલ સકતી."

જોર્દીક એક ઠંડે મિજાઝકા આદમી થા. ઉસ્ને મુહાફિઝોંકો પીછે હટા દિયા ઔર નકાબપોશોંસે કહા "તુમ મુઝસે ઔર ક્યા બાત સુનના ચાહતે હૈં ? બાત ઈત્નીસી હે કે તુમ કિરાએકે કાતિલ હો ઔર યહ લળકી તુમ્હેં ઈન્આમકે તૌર પર મિલી હે.

"દોનોં બાતેં ગલત હૈં." એક નકાબપોશને કહા "એક સલીબી હાકિમ ઔર એક જાસૂસ સલીબી લળકીકો કત્લ કરના ગુનાહ નહીં. યહ હમારી બદકિસ્મતી હે કે હમ ફરારમેં પકળે ગએ હૈં, લેકિન હમ ખૂશ હૈં કે હમને અપના ફર્ઝ અદા કર દિયા હે. યહ લળકી મુસલમાન હે મઝલૂમ હે. ઉસે હમ સલીબિયોંકે પંજેસે છૂળા કર લા રહે હૈં ઔર દમિશ્ક જા રહે હૈં."

"ક્યા વિન્ડસર ઔર સલીબી લળકીકો તુમ્ને કત્લ કિયા હે ?" જોર્દીકને પૂછા.

"હાં !" એક નકાબપોશને જવાબ દિયા "હમને ઈન દોનોંકો કત્લ કિયા હે."

"ઔર ક્યા તુમ્ને મુઝ પર ઈસ લિએ તીર ચલાએ હૈં કે હમ સુલ્તાન અય્યૂબીકે દુશ્મન હૈં." જોર્દીકને પૂછા.

"હમ અછ્છી તરહ જાનતે હૈં કે તુમ્હારા નામ જોર્દીક હે ઔર તુમ

હમ્માતકે કિલ્એદાર હોં." નકાબપોશને કહા "ઔર હમ યહ ભી જાન્તે હૈં કે તુમ સુલ્તાન અય્યૂબીકે દુશ્મન હોં, લેકિન તુમ્હેં કત્લ કરનેકી કોઈ ઝરૂરત નહીં. અલ્લાહ હમારે સાથ હે ઉસ્કી મદદસે હમ બહુત જલ્દ તુમ્સે હથિયાર ડલ્વા કર તુમ્હારી ફૌજ સમેત અપના કૈદી બના લેંગે. સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબી, હસન બિન સબાહ ઔર શૈખ સન્નાન નહીં. વહ લલકાર કર લળા કરતા હે ચોરોંકી તરહ કત્લ નહીં કરાયા કરતા. વિન્ડસર ઔર લળકીકા કત્લ હમારા ઝાતી ફેઅલ થા. હાલાતકા તકાઝા થા કે વહ કત્લ કર દિએ જાએ. હમને કત્લકા ઈર્તિકાબ કિયા. યહ સુલ્તાન અય્યૂબીકા હુક્મ ઔર મન્શા નહીં થા." ઉસ્ને જોર્દીકકે ઘોળેકી તરફ દેખા જો કુછ દૂર મરા પળા થા. દો તીર ઉસ્કી પેશાનીમેં ઔર દો પહલૂમેં ઉતરે હૂએ થે. નકાબપોશને કહા "ઘોળે પર સવાર હો જાઓ હમ દોનોંમેંસે કિસીકો તીર વ કમાન દો તુમ ઘોળા દોળાઓ, જિસ તરહ ભી દોળા સકતે હો દોળાઓ. દાએં બાએં હોતે જાઓ. હમ દોનોંમેંસે કોઈ એક ઘોળે પર સવાર હો કર તુમ પર તીર ચલાએગા. અગર પહલા તીર ખતા જાએ તો તીરંદાઝકી ગર્દન ઉળા દેના. યહ તીર હમારે ચલાએ હૂએ નહીં થે, જો તુમ્હારે બજાએ તુમ્હારે ઘોળેકો લગે."

"તુમ મા'મૂલી સિપાહી નહીં લગતે ?" જોર્દીકને કહા "ક્યા તુમ સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી ફૌજકે આદમી હો ?"

"ઔર તુમ કોન હો ?" નકાબપોશને કહા "ક્યા તુમ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી ફૌજકે આદમી નહીં હો ? ક્યા તુમ ઈસ્લામકે સિપાહી નહીં હો ?... તુમ અપની અસલિયતકો ભૂલ ગએ હો. કિલ્એદારીકે ઓહદેમેં તુમ્હારા દિમાગ ખરાબ કર દિયા હે. તુમ્ને ઈસ્સે ઝિયાદા રૂત્બા હાસિલ કરનેકે લિએ કાફિરોંસે દોસ્તાના ગાંઠ લિયા હે."

"તુમ દરખ્તસે ટૂટી હૂઈ વહ ટહની હો જિસ્કી કિસ્મતમેં સુખ કર, તિન્કા તિન્કા હો જાના લિખ દિયા ગયા હે." દૂસ્રે નકાબપોશને કહા "તુમ ઈત્ને અહમ ઈન્સાન નહીં હો કે સુલ્તાન અય્યૂબી તુમ્હારી કત્લકે ઝરૂરત મહસૂસ કરે. તુમ અપને કિએકી સઝા ભુગતનેકે લિએ ઝિંદા રહોગે. તુમ મરોગે તો સલીબિયોંકે હાથોં મરોગે."

"તુમ હલબ શરાબ પીને ઔર ઐશ કરને ગએ થે." પહલે નકાબપોશને કહા "તુમ ઉસ લળકીકે નાચસે લુત્ફ અંદોઝ હોને ગએ થે."

"મૈં મુસલમાન લળકી હૂં." લળકી બોલી "મુઝે સલીબિયોંકી મહફીલોંમેં નચાયા ગયા ઔર વહ મેરે જિસ્મકે સાથ ખેલતે રહે. ઝરાસી દેરકે લિએ તસવ્વુર કરો કે મૈં તુમ્હારી બેટી હૂં. મૈંને વહાં મુસલમાનોંકી બેટિયોંકો નંગા નાચતે દેખા હૈ. તુમ ઈત્ને બેગૈરત હો ગએ હો કે અપની બેટિયોંકી આબરૂરેઝી ભી તુમ્મેં ગૈરત બેદાર નહીં કર સકતી. મૈં સલીબિયોંમેં સાત આઠ સાલ ગુઝાર કર આઈ હૂં. મૈંને ઉન સલીબી હાકિમોંકે સાથ ભી વક્ત ગુઝાર હૈ જિન્હેં તુમને અપના દોસ્ત બના કર યહાં બુલાયા હૈ. મૈંને ઉન્કી બાતેં સુની હૈ. વહ દોસ્તીકા ફરેબ દે કર મુસલમાનોંકો આપસમેં લળા રહે હૈં."

જોર્દીક પર ખામોશી તારી હો ગઈ થી. ઉસ્કે મુહાફિઝ હૈરાન થે કે ઈત્ના ખૂદસર ઔર દિલેર કિલ્એદાર ઉન તીનોંકી ઈત્ની સખ્ત બાતેં બર્દાશ્ત કર રહા હૈ. વહ ગહરી સોચમેં ખો ગયા થા. ઉસ્સે વહ જળપ યાદ આ રહી થી જો ઉસ્ને રેમાન્ડકે ફૌજી નુમાઈન્દેસે ઈસ મસ્અલે પર કી થી કે હલબકે બાશિંદોકે ઘરોંકી તલાશી લી જાએગી. ઉસે યહ ખયાલ આયા કે ઉસ પર તીર ચલાનેવાલે સલીબિયોંકે આદમી હોંગે. ઉસ્ને નરમસે લેહજેમેં નકાબપોશોંસે કહા "મૈં તુમ્હેં અપને કિલ્એમેં લે જાના ચાહતા હૂં."

'કૈદી બના કર ?"

"નહીં !" જોર્દીકને યહ કહ કર સબકો હૈરાન કર દિયા "મેહમાન બના કર. મુઝ પર ભરોસા રખ્ખો. અપની તલ્વારેં અપને પાસ રખ્ખો."

સબ ઘોળોંસે સવાર હો ગએ. જોર્દીકકા ઘોળા મર ચુકા થા. ઉસ્ને એક મુહાફિઝકા ઘોળા લે લિયા ઔર યહ કાફલા ચળ પળા.

વહ ચટ્ટાની ઈલાકેસે નિકલનેવાલે થે કે સરપટ દોળતે ઘોળોંકે ટાપ સુનાઈ દિએ. સબને અપને ઘોળોંકો એળ લગાઈ ઔર નઝર આ ગયા કે દો ઘૂળસવાર પૂરી રફતારસે હલબકી સિમ્ત ભાગે જા રહે થે. ઉન્કી કમાને ઔર તુર્કશ સાથ નઝર આ રહે થે. વહ યકીનન યહાંસે ભાગે થે.

"યહ હો સકતે હૈં તુમ્હારે કાતિલ !" એક નકાબપોશને કહા ઔર ઘોળેકો એળ લગા દી. દૂસરે નકાબપોશને ભી ઘોળા દોળા દિયા દોનોંને તલ્વારેં નિકાલ લી લળકી વહીં રહી.

તમામ મુહાફિઝોંને ઘોળે તઆકુબમેં ડાલ દિએ. ઉન્મેં સબસે ઝિયાદા તેઝ ઘોળે નકાબપોશોંકે થે. આગે કુછ ઈલાકા રેતકી ઢેરિયોં ઔર ઘાટિયોંકા થા. ભાગનેવાલે સવારોંને ઘોળે મોળે. નકાબપોશ તજરબાકાર સવાર મા'લૂમ હોતે થે. ઉન્હોંને ઘોળોંકા રૂખ મોળ કર ફાસ્લા કમ કર લિએ. ભાગનેવાલોંને કંધોસે કમાને ઉતાર લી ઔર ઉન્મેં એક એક તીર ડાલ લિયા. ઘોળોંકે રૂખ બદલ કર ઉન્હોંને તઆકુબ કરનેવાલોં પર તીર ચલાએ. તીર ખતા ગએ, મગર તઆકુબમેં ખત્રા પૈદા કર ગએ. નકાબપોશ પહુંચ ગએ. ફાસ્લા ચંદ ગઝ રહ ગયા તો ભાગનેવાલોંને તીર ચલાનેકી કોશિશ કી, મગર નકાબપોશોંને ઉન્હેં મોહલત ન દી. એકને ભાગનેવાલે ઘોળેકે પીછલે હિસ્સે પર તલ્વાર દી. ઘોળા બેકાબૂ હો ગયા. દૂસરે ભાગનેવાલે પર તલ્વારકા વાર કિયા તો ઉસ્કા એક બાઝૂ સાફ કાટ દિયા. દૂસ્રેકા ઘોળા ઝખ્મી હો કર બેલગામ હો ગયા થા ઉસે મુહાફિઝોંને પકળ લિયા.

ઉન્હેં જબ જોર્દીકકે સામને લે જાયા ગયા તો અસલ સૂરત વાઝેહ હો ગઈ. નકાબપોશોંને નકાબ ઉતાર દિએ ઔર ઉન્હોંને બતા દિયા કે વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે જાસૂસ હૈં. ઉન્મેં એક ખિલ્લત થા ઔર દૂસ્રા ઉસ્કા સાથી ઔર જો ભાગતે હૂએ પકળે હૂએ થે વહ મુસલમાન હી થે, લેકિન જોર્દીકકો કત્લ કરને આએ થે. ઉન્મેંસે જિસ્કા બાઝૂ કટ ગયા થા ઉસે બળી બેરહમીસે દૂર ફૈંક દિયા ગયા થા. દૂસ્રેસે કહા ગયા કે વહ ઝિંદા વાપસ જાના ચાહતા હે તો બતા દે કે ઉસે કિસ્ને ભેજા થા, વર્ના ઉસ્કા ભી બાઝૂ કાટ કર કહીં ફૈંક દિયા જાએગા. ઉસ્ને બતાયા કે ઉન દોનોંકો રેમાન્ડકે ફૌજી નુમાઈન્દેને દો મુસલમાન ઉમરાઅકી મૌજૂદગીમેં કહા થા કે ફુલાં દિન ઔર ફુલાં વક્ત જોર્દીક હલબસે રવાના હો રહા હે ઔર વહ ફુલાં વક્ત ચટ્ટાની ઈલાકેમેંસે ગુઝરેગા. ઉન દોનોંકો બેતહાશા ઈન્આમ પેશ કિયા ગયા થા. ઉન્હેં જોર્દીકકે કત્લકી યહ તર્કીબ બતલાઈ ગઈ થી કે ચટ્ટાની ઈલાકેમેં છૂપ જાએં ઔર જોર્દીકકો તીરોંકા નિશાના બના કર ભાગ આએં.

મુકર્રરા વક્ત પર દોનોં ઈસ ઈલાકેમેં પહુંચ ગએ ઔર ગુઝરનેવાલે રાસ્તેકો દેખ કર એક બુલંદ ચટ્ટાન પર છૂપ ગએ. બહુતસે ઈન્તિઝારકે બા'દ જોર્દીક આ ગયા. દો મુહાફિઝ ઘૂળસવાર આગે થે. એક ઉસ્કે દાએં ઔર દૂસ્રા બાએં. બાકી પીછે થે. તીરંદાઝોંને નીશાને તો ઠીક લિએ થે, લેકિન પહલૂવાલા મુહાફિઝ આગે આ જાતા થા. જોર્દીક ઔર કરીબ આયા તો તીર ચલાતે વક્ત આગેવાલા મુહાફિઝ આગે આ ગયા. તીર ચલા દિએ ગએ, લેકિન નિશાના ઝરા નીચે હો ગયા થા. દોનોં તીર ઘોળોંકી પેશાનીમેં લગે. દૂસ્રે દો તીર ઈસ લિએ ખતા ગએ કે ઘોળા દો તીર ખા કર બિદક ગયા થા ઔર જબ તીર ચલાએ ગએ તો વહ બહુત ઝોરસે ઉછલ પળા થા. ઈસ્સે તીર જોર્દીકકો લગનેકે બજાએ ઘોળેકે પહલૂમેં લગે.

વહાં છૂપનેકી જગહે બહુત થી ઔર મોઝૂ ભી થી. ઉન્હોંને ઘોળે ઐસી હી એક જગહ છૂપા દિએ થે ઔર ઉન્કે મુંહ બાંધ દિએ થે તાકે હિનહિના ન સકે. તીરંદાઝ ભાગ કર કહીં છૂપ ગએ. ઉન્હોંને મુહાફિઝોંકો દેખા જો બિખર કર ઉન્હેં ઢડ રહે થે. વહ છૂપ કર ઉન્હેં દેખતે રહે. ફિર એક તરફસે શોર ઉઠા કે આ જાઓ, પકળ લિએ હેં. તીરંદાઝોંને દેખા કે મુહાફિઝ તીન નકાબપોશોંકો પકળ કર લે જા રહે થે. તીરંદાઝ બહુત ખૂશ હૂએ કે ઉન્કી જાન બચી, મગર વહ અભી વહાંસે ભાગના નહીં ચાહતે થે. ક્યૂંકે અભી પકળે જાનેકા ખત્રા થા. એક મુહાફિઝ એક ચટ્ટાન પર ખળા રહા. ઉસે વહાં દેખભાલકે લિએ ખળા કિયા ગયા થા. બહુત દેર બા'દ ઉસ મુહાફિઝકો વહાંસે બુલાયા ગયા. દોનોં તીરંદાઝ અપને ઘોળોંકે પાસ આ ગએ. ઉન્કે મુંહ ખોલે ઔર સવાર હો કર ફરાર હૂએ. ઉન્હેં મા'લૂમ નહીં થા કે જોર્દીક અપને મુહાફિઝોંકે સાથ વહાંસે ચલ પળા હે.

ઉસ તીરંદાઝકો જોર્દીકને અપને સાથ લે લિયા ઔર સબ હમ્માતકી સિમ્ત રવાના હો ગએ. દૂસ્રા તીરંદાઝ કટે હૂએ બાઝૂસે ખૂન બેહ જાનેકી વજહસે તળપ તળપ કર મર ચૂકા થા. રાસ્તેમેં ખિલ્લતને ઉસે હુમૈરાકે મુતઅલ્લિક સારી બાત સુનાઈ ઔર યહ ભી સુનાયા કે ઉસ્ને વિન્ડસરકો કિસ તરહ કત્લ કિયા થા. જોર્દીકકે લિએ હેરાનકુંદ યહ થા કે વહ હલબસે નિકલ કર કિસ તરહ આએ. ખિલ્લતને ઉસે બતાયા કે વહાં ઉન્કા એક

કમાન્ડર ભી થા જિસ્કા વહ નામ ઔર હુલિયા નહીં બતાના ચાહતા થા. ઉસ્ને યહ તરીકા ઈખ્તિયાર કિયા કે કપળે વગૈરા લપેટ કર નૌઝાઈદા બચ્ચેકે કદબૂતકી શકલ બના દી ઔર ઈસ્કો કફન ચળ્હા દિયા. ચાર પાંચ જાસૂસોંને ઈધર ઉધર બતાયા કે ફુલાં (જાસૂસકા) બચ્ચા મર ગયા હે. કફનમેં લપેટે હૂએ કપળોંકો કમાન્ડરને હાથોં પર ઉઠાયા. ખિલ્લત, ઉસ્કા સાથી, હુમૈરા (મર્દાના લિબાસમેં) ઔર ચાર પાંચ આદમી જનાઝેકી શકલમેં સાથ ચલ પળે. કબ્રસ્તાન શહરસે બાહર થા. વહાં તીન ઘોળે ખળે થે. યહ ઘોળે એક ઐસા જાસૂસ લાયા થા જો ખિલ્લતકી ફૌજમેં થા. યહ ચુરાએ હૂએ ઘોળે થે. જનાઝા ફૌજિયોંકે સામને ગુઝરા ઔર કબ્રસ્તાનમેં ગયા. વહાં કબર ખોદી ગઈ. જનાઝા પળ્હા ગયા. ખિલ્લત, ઉસ્કા સાથી ઔર હુમૈરા ઘોળોં પર સવાર હૂએ ઔર નિકલ ગએ.

કિલ્એમેં જોર્દીકકા કાફલા રાતકો પહુંચા. ખિલ્લત વગૈરાકો ઉસ્ને બાઈઝ્ઝત મેહમાનોંકી તરહ રખ્ખા. ઉસ્ને ખિલ્લતસે પૂછા "મુઝે અબ અપના દોસ્ત સમઝો. મુઝે યહ બતાઓ કે સલાહુદીન અય્યૂબી ક્યા કર રહા હે. તુમ્હેં ઝરૂર મા'લૂમ હોગા. ઉસ્ને અસ્સાલેહકા તઆકુબ ક્યૂં નહીં કિયા થા ?"

"મેં અગર સુલ્તાનકા મન્સૂબા જાન્તા ભી હૂં તો આપકો નહીં બતાઉંગા." ખિલ્લતને જવાબ દિયા "ઔર મેં આપકો યહ ભી નહીં બતાઉંગા કે મેંને હલબસે ક્યા ક્યા મા'લૂમાત હાસિલ કી હે."

"સલાહુદીન અય્યૂબીકે સાથ મેરી ઝાતી દુશ્મની થી." જોર્દીકને કહા "ફિર મેં ઉસ્કે ખિલાફ હો ગયા. ઉસ્કી વજહ જો કુછ ભી થી મેં ગલતી પર થા. મુઝે ઈસ ગલતીકા એહસાસ દુશ્મનને દિલાયા હે. મેને સલીબિયોંકી નિય્યત મા'લૂમ કર લી હે, એક તરફ વહ મેરી ફૌજ ઔર મેરે કિલ્એકો ઈસ્તિઅમાલ કરના ચાહતે હેં, દૂસરી તરફ ઉન્હોંને મુઝે કત્લ કરાનેકી કોશિશ કી. મુઝે નુરૂદ્દીન ઝંગી મર્હુમ ઔર સલાહુદીન અય્યૂબીકી બાતેં ઔર ઉસૂલ યાદ આ ગએ હેં ઉન્કા કહના હે કે યહ જંગ હિલાલ ઔર સલીબકી હે. યહ કિસી ઈસાઈ બાદશાહકી કિસી મુસલમાન બાદશાહકે ખિલાફ જંગ નહીં. અય્યૂબી કહા કરતા હે કે જબ તક દુન્યામે એક ભી મુસલમાન ઝિંદા હેં

સલીબી ઉસે ખત્મ કરનેકી કોશિશમેં લગે રહેંગે. ગૈર મુસ્લિમ ચાહે કિસી મઝહબકા હો મુસલમાનનકા દોસ્ત નહીં હો સકતા. ગૈર મુસ્લિમ દોસ્તીકા હાથ બળ્હાએંગે તો ઉસ્મેં દુશ્મનીકા ઝહર મિલા હુવા હોગા. નુરૂદ્દીન ઝંગી ભી ઈસી ઉસૂલકા પાબંદ થા. વહ હમેશા કહા કરતા થા કે જિસ રોઝ મુસલમાન કિસી ગૈર મુસ્લિમસે દોસ્તી કરેંગે, ઉસ રોઝસે ઈસ્લામકા ખાતિમા શુરૂ હો જાએગા."

"તો ક્યા આપ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા સાથ દેને પર આમાદા હો ગએ હેં ?" ખિલ્લતને પૂછા ઔર યહ ભી કહા "મેં એક છોટાસા આદમી હૂં. મા'મૂલીસા સિપાહી હૂં. મુઝે ઐસી જુર્અત નહીં કરની ચાહિએ કે એક કિલ્એદારસે યહ પૂછૂં કે ક્યા સોચ રહા હે ઔર ઉસ્કે ઈરાદે ક્યા હે, લેકિન મુસલમાનકી હેષિયતસે મુઝે યહ હક હાસિલ હે કે કોઈ મુસલમાન ગુમરાહ હો જાએ તો ઉસે ઈત્ના કહ સકૂં કે તુમ ગુમરાહ હો ગએ હો."

"હાં." જોર્દીકને કહા "તુમ્હેં યહ હક હાસિલ હે. મેં તુમ્હેં એક પૈગામ દેના ચાહતા હૂં. યહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે કાનોમેં ડાલ દેના, મેં તહરીરી પૈગામ નહીં દેના ચાહતા. મેં અપના કોઈ એલ્ચી ભી નહીં ભેજના ચાહતા. તુમ અય્યૂબીસે કહના કે હમ્માતકે કિલ્એકો અપના સમઝો મગર અપને કિસી મુઅતમદ સાલારકો ભી પતા ન ચલને પાએ કે મેંને યહ પેશ કશ કી હે. યહ એક બળા હી નાઝુક રાઝ હે. ઉસે કહના કે સલીબી દોસ્તીકે પર્દેમેં હમારે ઈલાકોમેં કદમ જમાતે જા રહે હેં. તુમ સર્દિયોંકે બા'દ શાયદ હમ્લા કરો, મગર યહ ખયાલ રખના કે ઈધરસે તુમ પર પહલે હી હમ્લા ન હો જાએ. અગર તુમને પેશકદમી કી તો હમ્માતકે રાસ્તેસે આનેમેં ઈન્શાઅલ્લાહ પુરાની દોસ્તીકા હક અદા કરૂંગા."

સલીબી ઈન્ટેલિજન્સકે કમાન્ડર વિન્ડસરકે કત્લ બેશક ઈત્તિફાકિયા થા. ઉસ્ને સુલ્તાન અય્યૂબીકે દો જાસૂસોંકે લિએ ઐસે હાલાત પૈદા કર દિએ થે કે વહ ઉન્કે હાથોં કત્લ હો ગયા. લેકિન યહ બહુત બળા કારનામા થા. ઉસ્કે કત્લસે સુલ્તાન અય્યૂબીકો ફાઈદા પહુંચા કે ઉસ્કે દુશ્મનકી ઈન્ટેલિજન્સ જો પહલે હી કમઝોર થી મુનઝઝમ ન હો સકી. ઉસ્કે

મુકાબલેમેં સુલ્તાન અય્યૂબીકા નિઝામે જાસૂસી ઝિયાદા મુનઝઝમ ઔર ઝહીન થા. ઉસ્કે જાસૂસ સિર્ફ જાસૂસ નહીં થે જો પકડે જાએં તો ખામોશી ઈખ્તિયાર કર લેં, ઉસ્ને જાસૂસકો બડી હી સખ્ત કમાન્ડો ટ્રેનિંગ દે રખ્ખી થી તા કે વહ પકડે જાનેકી સૂરતમેં લડ કર નિકલે ઔર જિસે કત્લ કરના ઝરૂરી હો ઉસે કત્લ ભી કરે ઔર ઉન્કે જિસ્મ ઈત્ને સખ્ત હો કે ઝિયાદાસે ઝિયાદા અઝીય્યત ભૂક, પ્યાસ ઔર થકન બર્દાશ્ત કર સકે. યહ ખૂબિયાં ખિલ્લત ઔર ઉસ્કે સાથીમેં ભી થી. ઉન્હોંને ન સિર્ફ સલીબિયોંકે અહમ અફસરકો માર કર , દુશ્મનકો અંધા કર દિયા, બલ્કે જોર્દીક જૈસે સખ્ત મિજાઝ કિલ્એદારકે સાથ ઐસી બાતેં કી કે ઉસે સુલ્તાન અય્યૂબીકા હામી બના આએ.

ખિલ્લતને સુલ્તાન અય્યૂબીકો જબ જોર્દીકકા પૈગામ દિયા તો સુલ્તાન અય્યૂબીકો યૂં સુકૂન સા મહસૂસ હુવા જૈસે સહરાઅમેં ઠંડી હવાકા એક ઝોંકા ભૂલે ભટકેસે આ ગયા હો. ઉસે હર તરફ દુશ્મન હી દુશ્મન નઝર આતે થે. અપને ભી દુશ્મન, પરાએ ભી દુશ્મન. જોર્દીકકે પૈગામને ઉસે સુકૂન તો દિયા. લેકિન વહ કિસી ખૂશ ફહમીમેં મુબ્તલા ન હુવા. યહ ધોકા ભી હો સકતા થા. લિહાઝા ઉસ્ને અપને હમલેકે પ્લાનમેં કોઈ રદો બદલ ન કિયા. ઈત્ના હી પેસે નઝર રખ્ખા કે હમ્માતસે હિમાયતકી તવક્કુઅ હે.

અબ દુશ્મનકી કેમ્પ હલબસે જો ઈત્તિલાએ આ રહી થી ઉન્મેં કોઈ નઈ બાત નહીં થી. વહાં કોઈ તબદીલી નહીં આઈ થી. વહાંકે કમાન્ડરોં ઔર મુશીરોંકો યહી તવક્કુઅ થી કે સર્દિયોંમેં જંગકા ઈમ્કાન નહીં. એક ઈત્તિલાઅ યહ ભી મિલી થી કે સલીબી બઝાહિર સબકે દોસ્ત બને હૂએ હેં મગર વહ દરે પર્દા બડે બડે ઉમરાઅકો એક દૂસ્રેકે ખિલાફ ઉકસા રહે થે. યહ તો સુલ્તાન અય્યૂબીકો મા'લૂમ હી થા કે અસ્સાલિહકે તમામ હવારી એક દૂસ્રેકે દુશ્મન હેં. વહ ઈકટ્ઠે સિર્ફ ઈસ લિએ હો ગએ થે કે સુલ્તાન અય્યૂબીકો વહ અપના મુશ્તરકા દુશ્મન બના બેઠે થે ઔર ઈસ દુશ્મનીકી વજહ યહ થી કે સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉન્હેં ઐશ વ ઈશ્રતકી ઔર મનમાની કરનેકી ઈજાઝત નહીં દે સકતા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીકા યહ મિશન ભી અચ્છા નહીં લગતા થા કે સલ્તનતે ઈસ્લામિયાંકી તૌસીઅ ઔર

ઈસ્તિહકામકો જુનૂન યા સહીહ અલ્ફાઝમેં ઈમાન બના લિયા જાએ. વહ ઉન હુક્મરાનમેંસે નહીં થા જો આરામ ઔર સુકૂનસે હુકુમત ઔર ઐશ કરનેકી ખાતિર દુશ્મનકો દોસ્ત બના લિયા કરતે થે.

ઉસે જંગી નોઈય્યતકી જિન મા'લૂમાતકી ઝરૂરત થી વહ ઉસ્ને હાસિલ કર લી થી. ઉસ્કી ફૌજ સર્દીમેં લળનેકે લિએ તય્યાર હો ગઈ થી. અબ રાતકી ટ્રેનિંગમેં કોઈ સિપાહી બીમાર નહીં હોતા થા. ૧૧૭૪ ઈસ્વીકા દિસમ્બર શુરૂઅ હો ચૂકા થા સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉન્હેં પહલા હુક્મ યહ દિયા કે ઈસ લમ્હેસે ફૌજકી નકલો હર્કતકે મુતઅલ્લિક કોઈ બાત વહ કિત્નીહી બેઝરર ક્યૂં ન હો બાહરકે કિસી આદમીકે સાથ નહીં કી જાએગી. જો અસ્કરી અપને બીવી બચ્ચોંકે સાથ રહતે હેં વહ ઘરોંમેં ભી કોઈ બાત નહીં કરેંગે. ફૌજકે કૂચકા વક્ત આ ગયા હે. યહ ઝાહિર કિયા જાએગા કે ફૌજ રોઝમર્રાકી તરહ તર્બિયત ઔર મશ્કકે લિએ જા રહી હે.

ઈન હિદાયાતકે બા'દ ઉસ્ને કહા "હમારે એશ પરસ્ત ઔર ઈમાનફરોશ ભાઈ ઈસ્લામકી તારીખકો ઉસ મોળ પર લે આએ હેં જહાં તુમ્હારા અપને હી અઝીઝોંકે ખિલાફ લળના તુમ પર ફર્ઝ હો ગયા હે. ક્યા કિસીને કભી યહ ભી સોચા થા કે મેં અપને પીરો મુર્શિદ નુરૂદ્દીન ઝંગી મરહુમકે બેટેકે ખિલાફ લળૂંગા ! મગર સૂરત યહ પૈદા હો ગઈ હે કે બેટેકી માં ભી મુઝ પર લા'નત ભેજ રહી હે કે મુર્તદ બેટા અભી ઝિંદા ક્યૂં હે. મેરે રફીકોં ! તુમ જિસ ફૌજસે લળને જા રહે હો, ઉસ્મેં તુમ્હારે ચચાઝાદ ભાઈ ભી હોંગે, મામૂઝાદ ઔર ખાલાઝાદ ભી હોંગે. મુઝે દો ભાઈ ઐસે ભી અપની ફૌજમેં નઝર આ રહે હેં જિન્કા એક ભાઈ ઈમાન ફરોશોંકી ફૌજમેં હે. અગર તુમ ખૂનકે રિશ્તોંકો દિલમેં જગહ દોગે તો ઈસ્લામકે સાથ જો તુમ્હારા રિશ્તા હે વહ ટૂટતા હે. કૂચસે પહલે તુમ્હેં અહદ કરના હોગા કે તુમ યહ નહીં દેખોગે કે તુમ્હારા મદ્દે મુકાબિલ કોન હે. તુમ્હારી નઝરેં અપને અલમ પર રહેંગી. દિલમેં યહ હકીકત બિઠા લો કે તુમ્હારે સામને તુમ્હારે કલિમા ગો ભાઈ હે. મગર ઉન્કી પીઠ પર સલીબી હે. મેં ઉસ ભાઈકો ભાઈ નહીં સમઝતા જો અપને મઝહબકે દુશ્મનકો દોસ્ત સમઝતા હે."

એક વકાએ નિગારકી તહરીરસે પતા ચલતા હે કે ઈસ લેક્ચરકે દોરાન

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી આવાઝ ભર્રા ગઈ. ઉસ્ને ખામોશ હો કર સર ઝુકા લિયા. યહ દેખના કિસીકે લિએ મુશ્કિલ ન થા કે ઉસ્કી આંખોમેં આંસૂ આ ગએ થે. વહ કુછ દેર સર ઝુકા કર ખામોશ બેઠા રહા. કાન્ફ્રન્સકે શુરકાઅ પર સુકૂત તારી હો ગયા. સુલ્તાન અય્યૂબીને સર ઉઠાયા ઔર દોનોં હાથ દુઆકે લિએ ઉઠાએ ઔર આસ્માનકી તરફ મુંહ કરકે ગિળગિળાયા "ખુદાએ અઝઝોજલ, મેં તેરે નામકી ખાતિર તેરે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકી નામૂસકી ખાતિર અપને ભાઈયોંકે ખિલાફ તલ્વાર ઉઠા રહા હૂં. અગર યહ ગુનાહ હે તો મુઝે બખ્શ દેના. મેરે ખુદા ! મુઝે તેરી રહનુમાઈકી ઝરૂરત હે. મુઝે ઈશારા દો મેં ગુમ્રાહ હૂં, ગુનહગાર હૂં." ઉસ્ને ફિર સર ઝુકા લિયા ઔર જાને ઉસે અપની ઝાતસે તો ઈશારા મિલા યા ખુદાને ઉસે કોઈ ઈશારા દે દિયા. ઉસ્ને ગરજદાર આવાઝમેં કહા "હમેં કિબ્લએ અવ્વલકો આઝાદ કરાના હે. તુમ્હેં બૈતુલ્મુકદસ પુકાર રહા હે. મેરે રાસ્તેમેં મેરા બાપ આયા તો ઉસે ભી કત્લ કર દૂંગા. મેરે બચ્ચે રાસ્તેમેં હાઈલ હૂએ તો ઉન્હેં ભી કત્લ કર દૂંગા."

ઉસ્કા ચેહરા દિમકને લગા. જઝબાતિયતકા ગલ્બા ખત્મ હો ચૂકા થા. વહ ફિર વહી સલાહુદ્દીન અય્યૂબી બન ગયા જો સિર્ફ હકાઈકકે મુતઅલ્લિક મુખ્તસરસી બાત કિયા કરતા થા. ઉસ્ને કમાન્ડરોંકો બતાયા કે દો રોઝ બા'દ રાતકો કૂચ હોગા. ઉસ્ને પ્લાનકે મુતાબિક ફૌજોંકી જો તકસીમ કી થી વહ સબકો બતાઈ ઔર હર હિસ્સેકે કમાન્ડરકો કૂચકા વક્ત બતાયા. હર અવ્વકલકે કમાન્ડરકો ઝરૂરી હિદાયત દી. છાપામાર (કમાન્ડર)જૈશોંકી તકસીમ બતાઈ. પહલૂઓં પર જિન દસ્તોંકો રખના થા ઉન્કે કમાન્ડરોંકો કૂચકા અંદાઝ, રાસ્તા ઔર વક્ત બતાયા ઔર ઉસ્ને સબકો યહ ભી બતાયા કે ઉસ્કા અપના હેડક્વાર્ટર ઘૂમતા ફિરતા રહેગા. ઉસ્સે પહલે ઉસ્ને મિસ્રકે રાસ્તે પર મુતહર્રિક રહનેવાલે છાપામાર દસ્તે ભેજ દિએ થે ઔર મુસાફીરોં ઔર ખાનાબદોશોંકે બહરૂપમેં ઉસ્ને અપની ઈન્ટેલિજન્સકી બહુતસી નફરી ઈન ઈલાકોંમેં ભેજ દી થી જહાં રેમાન્ડકી ફૌજકે આનેકી તવક્કુઅ થી.

રસદકે મુતઅલ્લિક ઉસે કોઈ પરેશાની નહીં થી. કમો બેશ એક સાલ તક મિસ્રસે રસદ ઔર કુમક મંગવાનેકી ઝરૂરત નહીં થી. અસ્લીહા ઔર

Maktab-e-Ashraf

જાન્વરોંકા સ્ટોક ભી ઉસ્ને દમિશ્કમેં જમા કર લિયા થા. ઉસ્ને ઘૂળસવાર છાપામારોંકો મિસ્રકે રાસ્તેકે ઈર્દ ગિર્દકે ઈલાકોંમેં ઈસ હિદાયતકે સાથ ભેજ દિયા થા કે રેમાન્ડકી ફૌજ ઈધર આએ તો ઈસ પર શબખૂન મારને હેં ઔર અગર ઝરૂરત મહસૂસ હો તો ફૌરન ઈત્તિલાઅ દેં તાકે સલીબિયોંકો ઘેરેમેં લેને કે ઈન્તિઝામ કિયા જાએ.

૬/૭ દિસમ્બર ૧૧૭૪કી રાતકો હર અવ્વલ દસ્તેને દમિશ્કસે કૂચ કિયા. વહ રાત બહુત હી સર્દ થી. યખ ઝકળ ચલ રહે થે જો જિસ્મકો કાટતે થે. સિપાહી ઔર ઘોળે ઈન જક્કળોંકે આદી હો ચૂકે થે. હર અવ્વલકે કમાન્ડરકો બતા દિયા થા કે દેખભાલકા જૈશ પહલે રવાના હો ચૂકા હે. ઉસ્કે સિપાહી મુસાફરોંકે ભેસમેં ગએ થે. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉન્હેં યહ હિદાયત દી થી કે તેઝરફતાર કાસિદ પીછે આ કર હર અવ્વલકે કમાન્ડરકો આગેકી ઈત્તિલાએં દેતે રહે. હર અવ્વલકો હમ્માતકે કિલ્એ તક જાના થા જહાં કિલ્એદાર જોર્દીક થા. કમાન્ડરકો સુલ્તાન અય્યૂબીને બતાયા થા કે હમ્માતકા કિલ્આ બગૈર લળે મિલનેકા ઈમ્કાન હે. લેકિન વહ કિસી ધોકેમેં ન આએ. વહ કિલ્એસે મોઝૂ ફાસ્લે પર રૂક જાએ ઔર દેખે કે કિલ્એવાલોંકા રવય્યા ક્યા હે. અગર જોર્દીક સુલ્હ કરના ચાહે તો ઉસે કિલ્એસે બાહર લાયા જાએ ઔર સુલ્તાન અય્યૂબીકે આને તક ઉસ્કે સાથ કોઈ સમઝોતા ન કિયા જાએ.

સુલ્તાન અય્યૂબીને દીવારેં તોળનેવાલે તજર્બાકાર આદમિયોંકી એક જમાઅતકો આગે ભેજ દિયા થા. હર અવ્વલકી રવાનગીસે તીન ચાર ઘંટો બા'દ દો ઝિયાદા નફરીકે દસ્તે ઈસ તરહ રવાના કિએ ગએ કે એકકો હર અવ્વલકે દાએં ઔર દૂસ્રેકો બાએં રહના થા. ઉન્કે લિએ હિદાયત યહ થી કે અગર હમ્માતકે કિલ્એસે હર અવ્વલકા મુકાબલા હો જાએ તો યહ દોનોં દસ્તે દોનોં તરફસે આગે બળ્હ કર કિલ્એકા મુહાસરા કર લે ઔર ઈસ પર ઈસ કદર તીર બર્સાએં કે દીવાર તોળનેવાલી જમાઅત દીવાર તક પહુંચ જાએ.

ઈન દોનોં હિસ્સોંકે દરમિયાન સુલ્તાન અય્યૂબી જા રહા થા. હર અવ્વલ ઔર દોનોં પહલૂઓંકે દસ્તે સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજકા ચોથા હિસ્સા થે. ઉસ્ને બાકી તમામ ફૌજ પીછે રખ્ખી થી. ઉસ્ને કમસે કમ નફરીસે દુશ્મનસે

ઝળપ લેનેકા પ્લાન બનાયા થા. રસદકે લિએ ઉસ્ને છાપામાર દસ્તે ફેલા દિએ થે. ઐસે છોટે છોટે દસ્તે હમ્માતસે બહુત આગે ભી ભેજ દિએ થે..... તાકે હમ્માતસે કોઈ કાસિદ હલબ તક ન જા સકે ઔર અગર કહીંસે કુમક આ જાએ તો છાપામાર ઉસે શબખૂનોંસે પરેશાન કરતે રહેં ઔર પેશકદમી રોકે રખ્ખે.

અગલા દિન ગુઝર ગયા રાત ગહરી હો ચૂકી થી જબ હર અવ્વલકે દસ્તે હમ્માતસે દો તીન મીલ દૂર તક પહુંચ ચૂકે થે. ૯ દિસમ્બર ૧૧૭૪કી સુબ્હ તુલૂઅ હૂઈ તો કિલ્એ પર ખળે સંત્રિયોંકો કહર ઔર ધૂંદમેં ઐસે સાએ નઝર આએ જૈસે બહુત ઈન્સાન ઔર ઘોળે હોં. કોઈ કાફલા હો સકતા થા. જૂં જૂં સૂરજ ઉપર ઉઠતા ગયા ધૂંદ છપતી ગઈ ઔર સાએ નિખરતે ગએ. સંત્રિયોંને દેખા કે યહ ફૌજ હે. ઉન્હેં અભી યહ મા'લૂમ નહીં થા કે કિલ્એકે દાએં ઔર બાએં ભી ફૌજ મૌજૂદ હે જો ઉન્હેં નઝર નહીં આ સકતી. નક્કારા બજા દિયા ગયા. એક કમાન્ડર દોળતા ઉપર આયા. ઉસ્ને ફૌજ દેખી તો દોળતા ગયા ઔર કિલ્એદાર જોર્દીકકો ઈત્તિલાઅ દી.

"ગબરાઓ નહીં." જોર્દીકને કમાન્ડરસે કહા "યહ કિસી હમ્લાઆવર ફૌજ નહીં હો સકતી સલીબી મુઝે કત્લ નહીં કરા સકે, ઉન્હોંને કોઈ ઔર સાઝીશ કી હોગી. ઉન્હોંને અસ્સાલેહસે યહ હુક્મ લે લિયા હુવા કે હમ્માતકા કિલ્આ મુઝસે લે કર કિસી ઔરકો દે દિયા જાએ. યહ ફૌજ કિલ્એકે લિએ આઈ હોગી. તુમ બાહર જાઓ ઔર દેખો કે યહ કિસ્કા દસ્તા હે ઔર યહ લોગ કયા ચાહતે હેં."

કમાન્ડર ઘોળે પર સવાર બાહર નિકલા ઔર સુલ્તાન અય્યૂબી હર અવ્વલ દસ્તેકી તરફ ગયા. ઉસ્ને અલમ દેખા તો યહ સુલ્તાન અય્યૂબીકા થા. વહ ઝરા પીછે હી રૂક ગયા. હર અવ્વલ દસ્તેકા કમાન્ડર ઉસ તક ગયા. દોનોંને એક દૂસ્રેકો પેહચાન લિયા. દોનોં નુરૂદ્દીન ઝંગીકી ફૌજમેં ઈકઠ્ઠે રહ ચૂકે થે.

"ઐસા ભી હોના થા કે હમ આપસમેં લળેંગે." હર અવ્વલ દસ્તેકે કમાન્ડરને ઉસ્કે સાથ હાથ મિલા કર કહા "ઝંગી ઝિંદા થા તો હમ દોસ્ત ઔર રફીક થે. વહ મર ગયા તો હમ દુશ્મન બન ગએ."

Martabe Ashraf

"તુમ ક્યૂં આએ હો ?" કિલ્એકે કમાન્ડરને પૂછા.

"તુમ કિલ્એકો નહીં બચા સકોગે." હર અવ્વલકે કમાન્ડરને કહા "મૈં તુમ્હેં મશવરા દેતા હૂં કે કિલ્એદારસે કહો કે કિલ્આ હમારે હવાલે કર દે ઔર ખૂન ખરાબા ન હોને દે. હમ તુમ્હેં ઝિયાદા મોહલત નહીં દેંગે. થોળી દેરમેં કિલ્આ મુહાસરેમેં આ ચુકા હોગા. તુમ્હારી કુમક વગૈરાકે રાસ્તે બંદ કિએ જા ચૂકે હૈં. હથિયાર ડાલ દો."

કિલ્એકા કમાન્ડર કોઈ જવાબ દિએ બગૈર વાપસ ચલા ગયા ઔર જોર્દીકકો બતાયા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને હમ્લા કર દિયા હે ઔર વહ હથિયાર ડાલનેકો કહ રહે હૈં. યહ દસ્તે ઉસીકે હૈં..... જોર્દીકને ચિલ્લા કર કહા "કિલ્એસે ઝંડા ઉતાર લો. સુફેદ ઝંડા ચળ્હા દો. સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબી આયા હે."

વહ દોળતા બાહર નિકલા. ઘોળે પર બેઠા ઔર કિલ્એસે નિકલ ગયા. હર અવ્વલ દસ્તેકે કમાન્ડરકે પાસ પહુંચા. સુલ્તાન અય્યૂબી બહુત પીછે થા. જોર્દીક એક રહનૂમા ઔર અપને મુહાફિઝોંકો સાથ લે કર સુલ્તાન અય્યૂબીકે હેડ ક્વાર્ટરકી તરફ રવાના હો ગયા.

સુલ્તાન અય્યૂબીને જોર્દીકકો ગલે લગા લિયા. જોર્દીકને ઉસ્સે મુઆફી માંગી. કુછ જઝબાતી બાતેં કી ઔર કિલ્આ અપની ફૌજ સમેત સુલ્તાન અય્યૂબીકે હવાલે કર દિયા. સુલ્તાન અય્યૂબી અપની મર્કઝી કમાનકે સાથ કિલ્એમેં દાખિલ હુવા તો ઉસ્ને સુફેદ ઝંડેકી જગહ અપના ઝંડા ચળ્હાનેકા હુકમ દિયા. જોર્દીકને કિલ્એમેં મુકીમ ફૌજકે છોટે બળે કમાન્ડરોંકો સુલ્તાન અય્યૂબીકે સામને બુલાયા ઔર કહા કે તુમસે હથિયાર નહીં ડલવાએ ગએ. તુમ્હેં કિસીને શિકસ્ત નહીં દી અપને સિપાહિયોંસે ભી કહ દો, કે અપને આપકો શિકસ્તખૂર્દા ન સમઝેં. હમ સબ મુસલમાન હૈં અબ હમ સલીબિયોં ઔર ઉન્કે દોસ્તોંકે ખિલાફ લળેંગે.

સુલ્તાન અય્યૂબી જિસ મુહીમ પર નિકલા થા ઉસ્કી પહલી મંઝિલ ઉસે કિસી કાવિશકે બગૈર મિલ ગઈ. વહ ખુદાકે હુઝૂર સજ્દેમેં ગિર ગયા. ઉસ્કે બા'દ ઉસ્ને જોર્દીકકે સાથ આગેકા પ્લાન બનાના શુરૂઅ કર દી. મુશ્કિલ

એક હી થી કે જોર્દીકકે દસ્તેકો સર્દીમેં લળનેકી મશ્ક નહીં કરાઈ ગઈ થી. તા હમ ઈસ કિલ્એકો અડ્ડા બના લિયા ગયા. જોર્દીકકે દસ્તોંકો ઐસે તરીકેસે તકસીમ કિયા ગયા જિસ્સે યહ દુશ્વારી ખત્મ હો ગઈ કે વહ સર્દીમેં નહીં લળ સકેંગે, મગર સિપાહિયોંકો પતા ચલા તો ઉન્હોંને એહતિજાજ કિયા ઔર મુતાલબા કિયા કે વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજકે સાથ આગે જાએંગે ઔર લળેંગે.

આગે હિમ્સકા કિલ્આ થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને કૂચકા વક્ત ઐસા રખ્ખા કે હિમ્સ તક રાતકો પહુંચા જાએ. ઉસ્ને ઉસી હર અવ્વલકો આગે ભેજા. લેકિન અબ કે ઉસ્ને ડીપ્લાઈમેં કુછ રદોબદલ કર દિયા ક્યૂંકે હિમ્સમેં ઉસે કોઈ તવક્કુઅ નહીં થી કે કિલ્આ બગૈર લળે ઉસ્કે હવાલે કર દિયા જાએગા. ઉસ્ને દેખભાલકે લિએ એક પાર્ટી આગે ભેજ દી થી જિસ્ને રાસ્તેમેં ઈત્તિલાઅ દી થી કે કિલ્એકા મહલ્લે વુકૂઅ કિયા હે ઔર ગર્દોપેશકે અહવાલ વ કવાઈફ ક્યા હે. સુલ્તાન અય્યૂબીને ચંદ દસ્તે ઉસ તરફ ભેજ દિએ, જિધરસે મદદ વગૈરા આનેકી તવક્કુઅ થી. ઉસ્ને અપની રસદ હમ્માતકે કિલ્એમેં જમા' કર લી ઔર રસદ આગે લે જાનેકે રાસ્તેકો કઈ ગશ્તીપાર્ટિયોં ઔર છાપામારોંકે ઝરીએ મહફૂઝ કર લિયા. ઉસ્કે સાથ હમ્માતકા એક દસ્તા ભી થા. સુલ્તાન અય્યૂબીકી કોશિશ યહ થી કે હલબ તક ઉસ્કે હમ્લેકી ખબર ન પહુંચે તાકે વહ દુશ્મનકો બેખબરીમેં જા દબોચે. ઉસ્ને ઉસ્કા ઈન્તિઝામ કર દિયા થા. અપને આદમી હલબકે રાસ્તે પર ફેલા દિએ થે જિન્કે લિએ યહ હુક્મ થા કે વહ કિસી ભાગે હૂએ ફૌજીકો યા ઐસે ગૈરફૌજીકો જિસે યહ મા'લૂમ હો કે હમ્લા શુરૂઅ હો ચૂકા હે, રોક લેં.

રાત ગહરી હો ચૂકી થી. કિલ્એદાર ઔર ઉસ્કે કમાન્ડર એક વસીઅ કમરેમેં શરાબસે દિલ બહલા રહે થે. ઉન્હોંને દો નાચનેવાલિયાં બુલા રખ્ખી થી કમરેમેં તબલો સારંગ ઔર રકસો સુરૂરકા પૂર રોનક હંગામા બપા થા. સિપાહી બેફીક્રી નિંદ સો ગએ થે ઔર જો ડયૂટી પર થે વહ સર્દીસે બચનેકે લિએ કિસી ન કિસી ઓટમેં ખળે થે. રાત યખ થી. કમાન્ડરોંને સબકો બતા રખ્ખા થા કે સર્દિયોંકે મોસમમેં જંગકા કોઈ ખતરા નહીં.

"હમ ઈસી લિએ નુરૂદ્દીન ઝંગીકે મરનેકી દુઆએં કરતે થે કે ઈસી

દુન્યામેં જન્નત દેખ લે. કિલ્અેદારને શરાબકા પ્યાલા ઉપર કરકે કહા "અબ સલાહુદીન અય્યૂબી આયા હે. ખુદા ઉસે ભી જલ્દી ઉઠા લેગા."

"ઉસે હમ ઉઠાએંગે." એક કમાન્ડરને કહા "ઝરા મોસમ ખૂલ જાને દો."

કિલ્એકી દીવાર પર ખળે એક સંત્રીને અપને સાથીસે કહા "વહ દેખો આગ જલ રહી હે.

"જલને દો." ઉસ્કે સાથીને કહા "કોઈ કાફલા હોગા."

ઈત્નેમેં આગકે તીન ચાર ગોલે હવામેં બુલંદ હૂએ જો કિલ્એકી તરફ આએ ઔર ઈન દોનોં સંત્રિયોંકે ઉપરસે ગુઝર કર કિલ્એકે અંદર જા ગિરે. ઉન્કે પીછે ઔર ગોલે આએં. યહ શોલોંકે ગોલે થે. ફિર કઈ ઔર ગોલે આએ ઉન્મેંસે કુછ સામાન પર પળે ઔર આગ લગ ગઈ. નક્કારે ઔર ઘળિયાલ બજ ઉઠે. કિલ્એદારકી મેહફીલમેં ઉધમ બપા હો ગયા. સબ દોળતે કિલ્એકી દીવાર પર ગએ. ઉન પર તીરોંકા મેંહ બરસને લગા. દરવાઝેકે સંત્રિયોંને શોર બપા કર દિયા કે દરવાઝા જલ રહા હે. સુલ્તાન અય્યૂબીકે હમ્લાઆવર દસ્તેને દરવાઝે પર આતિશગિર માદા ફેંક કર આગ લગા દી થી. ચીખ ચિલ્લા કર કિલ્એકે અંદરકી ફૌજકો બેદાર કિયા ગયા. કિલ્એસે ભી મુઝાહમત શુરૂઅ હો ગઈ લેકિન બાહરસે ઈત્ને તીર આ રહે થે કે સર ઉઠાના મુહાલ હો રહા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીકી મિન્જિનીકોને કિલ્એકો જહન્નમ બના દિયા થા. કિલ્એકે કમાન્ડર ચિલ્લા ચિલ્લા કર અપને સાથિયોંકા હોંસ્લા બળ્હા રહે થે. સિપાહી અંધાધૂંધ તીર ચલા રહે થે.

"હથિયાર ડાલ દો." સુલ્તાન અય્યૂબીકી તરફસે કોઈ લલકાર રહા થા "હથિયાર ડાલ દો. તુમ્હેં કહીંસે ભી મદદ નહીં મિલ સકતી, જાનેં બચાઓ." યહ ઐલાન ભી કિયા ગયા "સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે આગે હથિયાર ડાલ દો. કિસીકો જંગી કૈદી નહીં બનાયા જાએગા. ઈતાઅત કબૂલ કર લો. હમારી ફૌજમેં શામિલ હો જાઓ."

રાત ભર ઐલાન હોતે રહે ઔર તીરોંકા તબાદલા ભી હોતા રહા. સુબ્હકી રોશની ફેલી તો કિલ્એદારને બાહરકા મંઝર ઔર કિલ્એકી દીવાર પર અપને સિપાહિયોંકી લાશેં દેખ કર સુફેદ ઝંડા ચળ્હાનેકા હુકમ દે દિયા.

યહ કિલ્આ ભી સર કર લિયા ગયા. કિલ્એદાર ઔર કમાન્ડરોંને હથિયાર ડાલ દિએ. સુલ્તાન અય્યૂબી કિલ્એમેં ગયા તો કિલ્એદાર ઔર કમાન્ડરોંસે ઈત્ના હી કહા, "ખુદા તુમ્હેં મુઆફ કરે" ઔર હુકમ દિયા કે ઈન સબકો ઈન્કે સિપાહિયોંકે સાથ દમિશ્ક ભેજ દિયા જાએ. સુલ્તાન અય્યૂબી ઉન્હેં અપની ફૌજમેં શામિલ નહીં કર સકતા થા. ક્યૂંકે ઉન્કે વફાદારી અભી મશ્કૂક થી. ઈસ કિલ્એમેં અસ્લિહા ઔર રસદકા ખાસ્સા ઝખીરા થા. વહાં શરાબ ભી થી ઔર દો નાચનેવાલિયાં ભી. શરાબ બાહર ઉંડેલ દી ગઈ ઔર નાચનેવાલિયોં ભી ઉન્કે આદમિયોંકે સાથ દમિશ્ક ભેજ દિયા ગયા. સુલ્તાન અય્યૂબીને હિમ્સકે કિલ્એકો દૂસ્રા અડ્ડા બના લિયા ગયા ઔર હમ્માતકે કિલ્એકા એક દસ્તા વહાં લગા દિયા ગયા.

અગલા કિલ્આ હલબકા થા જો હલબ શહરસે ઝરા હી દૂર થા વહાં ભી વહી હુવા જો હિમ્સમેં હુવા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીકા હમ્લા નાગહાની થા. ઉસ્ને કિલ્એવાલોંકો યહ બેખબરીમેં જા લિયા થા. ઉસ્કે સિપાહિયોંકા મોરાલ (હોસ્લા) દો કિલ્એ સર કર લેનેસે ઔર ઝિયાદા મઝબૂત હો ગયા થા. ઉન્હોંને હલબકા કિલ્આ ભી સર કર લિયા ઔર ઉસ્કે દસ્તોંકો કમાન્ડરોં સમેત દમિશ્ક ભેજ દિયા ગયા. મગર ઈસ મર્હલે પર આ કર રાઝદારી ખત્મ હો ગઈ. હથિયાર ડાલનેવાલે સિપાહિયોંમેંસે કોઈ ફરાર હો ગયા યા કિસી ઔરને હલબ ઈત્તિલાઅ દેગી કે સુલ્તાન અય્યૂબીને હમ્માત, હિમ્સ ઔર હલબકે કિલ્એ લે લિએ હૈં ઔર વહ હલબકી તરફ બળ્હ રહા હે. સુલ્તાન અય્યૂબીકો મા'લૂમ ન હો સકા કે ઈસ્કા રાઝદારીવાલા હર્બા બેકાર હો ચૂકા હે. ઉસ્ને પેશકદમીકી રફતાર ભી ખત્મ કર દી જિસ્કી વજહ યહ થી કે જો દસ્તે હિમ્સ ઔર હલબકે કિલ્ઓંકો મુહાસરેમેં લે કર રાતોંકો લળે થે, ઉન્હેં આરામકે લિએ પીછે ભેજના ઔર ઉન્કી જગહ તા'ઝાદમ દસ્તે આગે લાના ઝરૂરી થા. ઉસે અબ ફૌજકો બદલી હૂઈ તર્તીબમેં આગે બળ્હાના થા, ક્યૂંકે હલબ શહરકી લળાઈ કિલ્એકે મુહાસરેસે મુખ્તલિફ થી. નઈ તર્તીબમેં ભી કુછ વક્ત લગ ગયા. સુલ્તાન અય્યૂબી બહુત મોહતાત થા ક્યૂંકે અસલ લળાઈ તો અબ આ રહી થી ઔર સલીબી ફૌજકે આનેકા ઈમ્કાન ભી થા.

હલબ ઈત્તિલાઅ જલ્દી પહુંચ ગઈ થી. સલીબી મુશીર વહાં મૌજૂદ થે. પહલે તો વહ ઉસ પર હૈરાન હૂએ કે સુલ્તાન અય્યૂબીને સર્દિયોંમેં હમ્લા કિયા હે. ફિર વહ ખૂશ હૂએ કે ઉસકી ફૌજ સહરાઈ જંગોકે આદી હે. વહ ઈન ચટ્ટાની ઈલાકોંમેં નહીં લળ સકેગી. ઉન્હેં યહ એહસાસ થા કે હલબકી ફૌજ ભી ઈસ ઈલાકેમેં નહીં લળ સકેગી. ઉન્હોંને દો તર્કીબેં સોચી. એક યહ કે સુલ્તાન અય્યૂબીકો અપની પસંદકે મૈદાનમેં લળાયા ઔર દૂસ્રી યહ કે યહાં સલીબિયોંકી દો ફૌજ લાઈ જાએ જો યૂરોપસે આઈ હે. રેમાન્ડકી ફૌજમેં ઐસે સિપાહિયોંકી અકષરીયત થી. ચુનાંચે ફૌરી તૌર પર રેમાન્ડકો તેઝ રફતાર કાસિદોંકે ઝરીએ ઈત્તિલાઅ ભેજ દી ગઈ કે સુલ્તાન અય્યૂબી હલબકી તરફ બળ્હ રહા હે. ઉસે અકબસે ઘેરેમેં લિયા જાએ.

વકત તો હાસિલ કરનેકે લિએ ઉન્હોંને યહ ઈન્તિઝામ કિયા કે સુલ્તાન અય્યૂબીકો હલબકે મુહાસરેમેં ઝિયાદાસે ઝિયાદા દેર તક ઉલઝાએ રખ્ખા જાએ તાકે રેમાન્ડકો અપની ફૌજ લાનેકે લિએ વકત મિલ જાએ. સલીબી મુશીરોંને રાઝદારી પર પૂરી તવજ્જુહ દી. ઉન્હેં મા'લૂમ થા કે શહરમેં સુલ્તાન અય્યૂબીકે જાસૂસ મૌજૂદ હે. ચુનાંચે ઉસ્હોંને શહરકી નાકાબંદી કર દી. ફૌરન ઐલાન કર દિયા ગયા કે શહરસે બાહર કોઈ નહીં નિકલેગા. ઉસે ખબરદાર કિએ બગૈર તીર માર દિયા જાએગા. ઉસ્કે સાથ હી મસ્જિદોંમેં ઐલાન કિયા ગયા કે સુલ્તાન અય્યૂબી જંગી તાકત ઔર બાદશાહીકે નશેમેં હમ્લાઆવર હુવા હે. સલીબી ઝહની તખરીબકારીકે માહિર થે. ઉન્હોંને પ્રોપેગંડેકી નઈ મુહિમ ચલા દી. ઘર ઘર, ગલી ગલી, મસ્જિદ મસ્જિદ ઈસ કિસ્મકી અફવાહેં ફૈલા દી કે સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજ જિસ શહરકો ફતહ કરતી હે વહાંકી તમામ લળકિયોંકો જમા' કરકે આબરૂરેઝી કરતી હે. શહરકો લૂટ કર આગ લગા દેતી હે ઔર યહ ભી કે સુલ્તાન અય્યૂબીને નુબુવ્વતકા દા'વા કર દિયા હે ઔર વહ નયા મઝહબ લા રહા હે. જો કુફ્ર હે. ઐસી બહુતસી અફવાહેં ફૈલાઈ ગઈ. સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ નફરત પૈદા કરનેકા અમલ તો છે મહીનોંસે જારી થા. લોગોંમેં સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ જંગી જુનૂન પૈદા કર દિયા ગયા થા. આખિર કાર ઈન તાઝા અફવાહોંને લોગોંકો આગ બગોલા કર દિયા ઔર વહ મરને મારનેકે લિએ તય્યાર હો

ગએ.

શહરકી નાકાબંદીને સુલ્તાન અય્યૂબીકે જાસૂસોંકો બેકાર કર દિયા ગયા. ઉન્હોંને શહરકે બાશિંદોમેં જો કહર ઔર ગઝબ દેખા ઉસ્કે સામને ભી વહ બેબસ હો ગયા. એક જાસૂસ શહરસે બાહર નિકલનેકી કોશિશમેં મારા ગયા. સુલ્તાન અય્યૂબીકો ઈત્તિલાઅ દેના ચાહતા થા કે શહરકી કૈફિયત ક્યા હે ઔર વહ કિસી ખૂશફહમીમેં મુબ્તલા હો કર ન આએ. જાસૂસને સરપટ ઘોળા ભગાયા. મગર દો તીરોંને ઉસે ગિરા દિયા. જાસૂસોંકે કમાન્ડરને (જો આલિમકે બહરૂપમેં થા) શહરિયોંમેં સલીબી પ્રોપેગંડેકે ખિલાફ મુહિમ ચલાઈ મગર ઉસ્કે આદમિયોંને જહાં ભી બાત કી મુંહકી ખાઈ.

અસ્સાલેહને સલીબી મુશીરોંકે મશ્વરે પર વાલીએ મૂસલ સૈફુદીનકો ભી ઈત્તિલાઅ ભેજ દી કે મદદકે લિએ આએ. હસન બિન સબાહકે ફિદાઈયોંકે પીરો મુર્શિદ શૈખ સન્નાનકો ઈત્તિલાઅ ભેજી ગઈ કે વહ જો ઉજરત માંગેગા ઉસે દી જાએગી. સુલ્તાન સલાહુદીન અય્યૂબીકો કત્લ કરા દે ખ્વાહ ઉસ્કે કિત્ને હી આદમી ક્યૂં ન મારે જાએ. શૈખ સન્નાનકા એક હમ્લા નાકામ હો ચૂકા થા. ઉસ્ને સુલ્તાન અય્યૂબીકે એક મુહાફિઝ પર નશા તારી કરકે ઉસ્સે હમ્લા કરાયા થા. અબ ઉસ્ને ઈન ફિદાઈયોંકો બુલાયા જો ઝિંદગી ઔર મૌતકો કુછ સમઝતે હી નહીં થે. વહ બરાએ નામ ઈન્સાન થે. મર જાના ઔર કિસીકો માર દેના ઉન્કે લિએ કોઈ મતલબ નહીં રખતા થા. ઉન્મેં મફરૂર કાતિલ ભી થે. શૈખ સન્નાનને ઉન્હેં કહા કે ઉન્હેં મુંહ માંગી ઉજરત મિલેગી વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકો કત્લ કર દે. ઉન્મેંસે નવ આદમી તય્યાર હો ગએ. અસ્સાલેહકે હામિયોંમેં સબસે ઝિયાદા કીના પર્વર ઔર શય્તાન ફિત્રત આદમી ગુમશ્તગીન થા જિસે ગવર્નરકા દર્જા હાસિલ થા. વહ બઝાહિર સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ થા મગર વહ દોસ્ત કિસીકા ભી નહીં થા. અસ્સાલેહકો ખૂશ કરનેકે લિએ ઉસ્ને ઉસ્કી હિમાયત કી ઔર સલીબિયોંકે સાથ દોસ્તીકા ઈઝહાર ઈસ તરહ કિયા કે ઉસ્કે કિલ્એમેં બહુતસે સલીબી જંગી કૈદી થે, ઉન સબકો રિહા કર દિયા. અબ હલબકી ઈસ ઈત્તિલાઅ પર કે સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજ આ ગઈ હે, ઉસ્ને અપની ફૌજ ભેજ દી ઔર ખૂદ ભી લળનેકા વા'દા કિયા.

યહ એક તુફાન થા જો સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ ઉઠ ખળા હુવા. ઈસ્ને ઝિયાદા દુશ્મનોકે મુકાબલેમેં ઉસ્કી નફરી થોળી થી ઔર અબ ઉસ્કે જાસૂસ બેકાર હો જાનેકી વજહસે ઉસે પતા હી નહીં ચલ રહા થા કે દુશ્મનકે કેમ્પમેં ક્યા હો રહા હે. વહ અભી તક ઈસ ખૂશ ફહમીમેં મુબ્તલા થા તો વહ હલબવાલોંકો ભી બેખબરીમેં જા લેગા. તાહમ વહ મા'મૂલી કિસ્મકા જંગજૂ નહીં થા ઉસ્ને અકબ ઔર પહલૂઓંકી હિફાઝતકા ઈન્તિઝામ કર રખ્ખા થા. ઉસ્ને કમસે કમ તા'દાદસે હમ્લા કરનેકા ફેસ્લા કિયા. ઉસ્કે દેખભાલકે દસ્તે આગે ચલે ગએ. આગે ઈલાકા ચટ્ટાની, પથરીલા ઔર નશીબ વ ફરાઝ થા ઔર રાસ્તેમેં એક દરમિયાનાસા દરિયા ભી થા.

જનવરી ૧૧૭૫ ઈસ્વીકા મહીના શુરૂઅ હો ચૂકા થા. સર્દી ઔર ઝિયાદા બઢ્ઢ ગઈ થી. સુલ્તાન અય્યૂબીને ફૌજકી એક ચોથાઈ નફરી હમ્લેકે લિએ મુન્તખબ કી. મહફૂઝામેં ઉસ્ને ઝિયાદા દસ્તે રખ્ખે. ઉસ્ને જબ પેશકદમી કી તો દેખભાલ કરનેવાલે દસ્તોંને ઈત્તિલાઅ દી કે દરિયા ઉસ તરફ એક વસીઅ વ અરીઝ નશીબ હે વહાં દુશ્મનકી ફૌજ તય્યારીકી હાલતમેં મૌજૂદ હે. યહી વહ મુકામ થા જહાંસે દરિયા ઉબૂર કિયા જા સકતા થા. સર્દિયોંકે મોસમમેં દરિયામેં પાની ગહરા નહીં થા. ઈસ મુકામ પર પાટ ફેલ જાનેસે પાની ઔર ભી કમ થા. ઘોળે ઔર ઈન્સાન આસાનીસે ગુઝર સકતે થે. યહીં દુશ્મનને અપની ફૌજ ફૈલા રખ્ખી થી. સુલ્તાન અય્યૂબી પર બતાયા ગયા કે રાતકો ઈસ ફૌજકે ચંદ એક સંત્રી બેદાર હોતે હૈં ઔર દિનકે દૌરાન ગશ્તીપાર્ટીમેં હર તરફ ઘૂમતી ફિરતી રહતી હે.

ઈસ ઈત્તિલાઅસે શક હુવા કે હલબવાલોંકો ઉસ્કી આમદકી ઈત્તિલાઅ મિલ ગઈ હે ઔર વહ ઉન્હેં બેખબરીમેં નહીં લે સકેગા. ઉસ્ને દેખભાલકે લિએ ઈસ મુકામસે દૂરકે ઈલાકેમેં અપને આદમી ભેજે તાકે મા'લૂમ કિયા જા સકે કે દરિયા કિસી ઔર જગહસે ઉબૂર કિયા જા સકતા હે યા નહીં. ઉસ્કે સાથ હી ઉસ્ને યહ ફેસ્લા કિયા કે વહ નશીબમેં દુશ્મનકી ફૌજકો ધોકા દે કે હમ્લા ઔર પેશકદમી ઈસી તરફસે હોગી. ઉસ્ને ઉસી રાત છાપામાર રવાના કર દિએ. ઉસ્કા અપના હેડક્વાર્ટર વહાંસે પાંચ છે મીલ દૂર થા. દરિયાકે

કિનારે દુશ્મનકી જો ફૌજ થી વહ ભી ઈસ ખૂશ ફહમીમેં મુબ્તલા થી કે ઈન્ની યખરાતોંકો હમ્લા નહીં હો સકતા.

નિસ્ફે શબકે કરીબ સિપાહી ખૈમોંમેં દુબકે પળે થે. કમાન્ડર બેખબર સો રહે થે. સિર્ફ સંત્રી જાગ રહે થે. એક સંત્રી સર્દીમેં ઠિઠરા ખળા થા. પીછેસે કિસીને ઉસ્કી ગરદન દબોચ લી. કિસી ઔરને ઉસે ઉઠા લિયા. યહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે દો છાપામાર થે. વહ સંત્રીકો ઉઠા કર લે આએ ઔર ઉસ્સે પૂછા કે "ઘોળે કહાં બંધે હૂએ હૈં. ઉસ્કે સીને પર દો તલ્વારોંકી નોકે રખ્ખી હૂઈ થી. સંત્રીકો મા'લૂમ થા કે યહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે સિપાહી હૈં. ઉસ્ને ઉન્સે ઈલ્તિજા કી કે મેં તુમ્હારા મુસલમાન ભાઈ હૂં યહ બાદશાહોંકે ઝગળે હૈં, હમ એક દૂસ્રેકા ખૂન ક્યૂં બહાએ. ઉસ્ને બતાયા કે ઘોળએક જગહ નહીં બંધે હૂએ. ચૂંકે ફૌજ તય્યારીકી હાલતમેં હે, ઈસ લિએ ઘોળે, સવારોંકે ખૈમોંકે સાથ દો દો તીન તીન કરકે બંધે હૂએ હૈં. છાપામાર ઉસે ઉસ્કે કેમ્પકે કરીબ લે ગએ ઔર પૂછા કે "દસ્તોંકે કમાન્ડર કહાં કહાં હૈં. ઉસ્ને અંદાઝા કરકે ઉન્કે ખૈમોંકી સિમ્તે બતા દી.

ઉસે સાથ હી પીછે લે આએ ઔર ઈસે કહા કે યહાં ખળે રહો ઔર તમાશા દેખો. વહાં છોટે સાઈઝકી એક મિન્જીનીક રખ્ખી થી. ઉસ્મેં છાપામારોંને એક હાંડીસી રખ્ખી. ચાર આદમિયોંને ઉસે પીછે ખીંચા ઔર છોળ દિયા. હાંડી ગુલેલેકી તરહ ઉળ ગઈ. દૂસ્રી હાંડી કિસી ઔર તરફ ફેંકી ગઈ. ફિર દો ઔર ફેંકી ગઈ. યહ સબ દુશ્મનકે કેમ્પમેં ગિરી સંત્રિયોંને કોન હે, કોન હે કી સદાએ લગાઈ. કહીંસે જલતે હૂએ ફલીતોંવાલે તીર આએ જો ઝમીન પર લગે. હાંડિયાં વહીં ગિર કર ટૂટી થી. ઉન્કે અંદરસે સય્યાલ માદ્દા નિકલ કર બિખર ગયા થા. યહ આતિશગીર થા. તીરોંકે ફલીતોંને ઉસે આગ લગા દી. દો ખૈમોંકો ભી આગ લગ ગઈ. ઝમીન શો'લે ઉગલ રહી થી. કેમ્પમેં ભગદળ મચ ગઈ. ઘોળે રસ્સિયાં છુળાને લગે. સિપાહી ઉઠ કર, ઈધર ઉધર દોળે તો છાપામારોંને તીર બર્સાને શુરૂઅ કર દિએ. યહ ખૈમાગાહ એક મીલસે ઝિયાદા લંબે ચોળે ઈલાકેમેં થી. પેશ્તર ઉસ્કે કે કમાન્ડર જવાબી કારવાઈ કરકે છાપામાર તબાહી મચા કર ગાઈબ હો ચૂકે થે.

સહરાઅ ભી નીમ તારીખ થી. કેમ્પકી હાલત ખાસ્સી બુરી થી. આગને ભી નુકસાન કિયા થા. લેકિન છાપામારોંકે તીરોંસે ઔર બિદકે હૂએ ઘોળોં તલે આ કર બહુતસે સિપાહી હલાક ઔર ઝખ્મી હૂએ થે. શહર તક ઉન્હેં ઉઠાતે ઔર સંભાલતે રહે. અચાનક એક તરફસે કિસીને ચિલ્લા કર કહા "હોંશિયાર, હોશિયાર." એક બાર ફિર કિયામત બપા હો ગઈ, મગર અબકે છાપામાર નહીં થે. યહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે એક દસ્તેકા બાકાઈદા હમ્લા થા. દુશ્મન ઈસ જગહ હર લમ્હા તય્યારીકી હાલતમેં રહતા થા, લેકિન રાતકો છાપામાર ઉસ્કી હાલાત ઐસી બદલ આએ થે કે તય્યારી ખત્મ હો ગઈ થી. દુશ્મનકે સિપાહિયોંને જમ કર લળનેકી બહુત કોશિશ કી, લેકિન ઉન્કે પાંવ જમ ન સકે. સુલ્તાન અય્યૂબી ઉન્કા દમ ખમ પહલે હી ખત્મ કરા ચુકા થા. ફિર ભી દોનોં ફરીકોંકા ખાસ્સા નુકસાન હુવા. દુશ્મનકે સિપાહી પસ્પા હોને લગે. કમાન્ડરોંને ઉન્હેં બહુત લલકારા, મગર દૂસ્રી તરફકી લલકાર ઉન્કે લળનેકે જઝબેકો તબાહ કર રહી થી. સુલ્તાન અય્યૂબીકે સિપાહી ઉન પર ચિલ્લા રહે થે "તુમ કાફિરોંકે દોસ્ત હોં, ખુદા હમારે સાથ હે અપના હશ્ર દેખો. તુમ પર ખુદાકા કહર નાઝિલ હો રહા હે."

સુલ્તાન અય્યૂબીને અપની ફૌજકે નિહાયત મા'મૂલીસે સિપાહીકે ઝહનમેં ભી ઉતાર દિયા થા કે તુમ હક પર હો ઔર કુફ્ફારકે દોસ્ત મુર્તદ હે. ઈસ્કે મુકાબલેમેં ખલીફાકી ફૌજકે સાથ ઐસા કોઈ મકસદ ઔર કોઈ ના'રા નહીં થા.

દુશ્મનકે સિપાહી બિખર ગએ. બહુતસે પસ્પા હો કર દરિયા પાર કર ગએ ઔર કુછ ઈધર ઉધર વાદિયોં ઔર નશીબી જગહોંમેં જા છૂપે. સુલ્તાન અય્યૂબીને હમ્લાઆવર દસ્તેકે કમાન્ડરકો હુકમ દે રખ્ખા થા કે દુશ્મનકી પસ્પાઈકી સૂરતમેં અપના કોઈ દસ્તા જૈશ યા કોઈ સિપાહી દરિયા પાર ન કરે. ઉસ્ને ઉસ કેમ્પ પર હમ્લા કરકે દરઅસલ દુશ્મનકો ધોકા દિયા થા. વહ તઆકુબ નહીં કરના ચાહતા થા. વહ આગેકે તફસીલી જાઈઝે ઔર મુશાહદેકે બગૈર કભી પેશકદમી નહીં કરતા થા. વહ દરિયા કહીં દૂરસે પાર કરના ચાહતા થા. લેકિન દુશ્મનને યહીંસે ઉસે રાસ્તા દે દિયા તો ઉસ્ને યહીંસે દરિયા પાર કરનેકા ફેસ્લા કર લિયા. વહ ખૂદ આગે ગયા. ઉસ્કે સિપાહી ઈધર ઉધર છૂપે હુએ દુશ્મનકો ઢૂંઢ ઢૂંઢ કર ખત્મ કર રહે થે. હથિયાર

ડાલનેવાલોંકી તા'દાદ ઝિયાદા થી. ઉસ્ને એક બુલંદ ચટ્ટાન પર જા કર મૈદાને જંગકા મંઝર દેખા તો ખૂશીકે બજાએ ઉસ્કે ચેહરે પર ઉદાસી છા ગઈ.

"યહ નઝારા દેખ કર ખુદાકી કુદરત ભી ગોયા રોહા હોગા." સુલ્તાન અય્યૂબીને અપને પાસ ખળે નાઈબીનસે કહા "દોનોં તરફ કિસ્કા ખૂન બહ ગયા હે ?..... મુસલમાનકા. યહ હે ઈસ્લામકે ઝવાલકી નિશાની. અગર મુસલમાન હોંશમેં ન આએ તો કુફ્ફાર ઉન્હેં ઈસી તરહ લળા લળા કર ખત્મ કર દેંગે. મેરે રફીકોં ! મુઝે કોઈ યકીન દિલા દો કે મેં હક પર નહીં તો મેં અપની તલ્વાર અસ્સાલેહકે કદમોંમેં રખ દૂંગા."

"આપ હક પર હે સુલ્તાને મોહતરમ !" કિસીને કહા, "હમ હક પર હે. દિલસે અબ વસ્વસે નિકાલ દે."

હલબ શહરમેં હર આદમી આગકા શો'લા બના હુવા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીકે દસ્તે દરિયા પાર કર ગએ થે. હલબ સામને નઝર આ રહા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને શહરકો દેખા, ઉસ્કી વુસ્અત, સાખ્ત ઔર દિફાઈ ઈન્તિઝામાત દેખે ઔર જાઈઝા લિયા કે મુહાસરા લિયા જાએ યા સીધા હમ્લા કરકે શહરકે અંદર લળા જાએ. ઉસે અભી તક મા'લૂમ નહીં થા કે શહરકે અંદરકી જઝબાતી કૈફિયત ક્યા હે. ઉસે તવક્કુઅ થી કે શહરી ચૂંકે મુસલમાન હે ઈસ લિએ વહ દો મુસલમાન ફૌજોંકી જંગકે ખિલાફ હોંગે. ગાલિબન ઉસી તવક્કુઅને ઉસ્સે વહ કારવાઈ કરાઈ જિસ્ને ઉસે પરેશાન કર દિયા. ઉસ્ને નફરીસે નીમ મુહાસરેકી તર્તીબમેં અપને દસ્તે આગે બળ્હાએ. લળાઈકી ઈબ્તિદા તીરોંકે તબાદલેસે હૂઈ લેકિન કુછ હી દેર બા'દ ઉસ્ને મહસૂસ કિયા જૈસે ઉસ્કે દસ્તે પીછે હટ રહે હેં. હલબકે દિફાઅ લળનેવાલોંકા યહ આલમ થા કે એક તરફસે કમો બેશ દોસો ઘૂળસવાર નિકલે. ઉન્હોંને સુલ્તાન અય્યૂબીકે એક દસ્તેકે પહલૂ પર હમ્લા કર દિયા. યહ બળી તેઝ ઔર દીલેરાના હમ્લા થા જો પ્યાદા દસ્તે પર કિયા ગયા થા.

ઉસ્કે સવારોંને જવાબી હલ્લા બોલ કર અપને પ્યાદા દસ્તેકો બચાનેકી નિહાયત અચ્છી કોશિશ કી લેકિન ઘોળોંકે તસાદૂમમેં અપને હી પ્યાદે કુચલે ગએ. ફિર યૂં હોને લગા કે શહરસે એક જૈશ પ્યાદા યા સવાર નિકલતા. ઉન્કે પીછેસે શહરકી મુંડેરિયોં ઔર બુલંદ જગહોંસે તીરોંકી બોછાળેં આતી

ઔર હમ્લા કરનેવાલે જૈશ સુલ્તાન અય્યૂબીકી સફોંમેં ઘુસ જાતે. હલબકા યહ મા'ર્કા બળા હી ખૂનરેઝ થા.

ઈસ કૈફિયતમેં સુલ્તાન અય્યૂબીકે દો તીન જાસૂસ બાહર નિકલ આએ ઔર સુલ્તાન અય્યૂબીકો ઢૂંડતે ઉસ તક પહુંચ ગએ. ઉન્હોંને બતાયા કે શહરિયોંકો કિસ તરહ ઉસ્કે ખિલાફ ભળકાયા ગયા હે ઔર શહરકે દિફાઅમેં લળનેવાલે ઈત્ને ફૌજી નહીં જિત્ને શહરી હેં. સુલ્તાન અય્યૂબીકો યહ તો પહલે હી મા'લૂમ થા કે હલબકે બાશિંદોં પર ઉસ્કે ખિલાફ જંગી જુનૂન તારી કિયા જા રહા હે. લેકિન ઉસે અંદાઝા નહીં થા કે શહરી ઈસ પાગલપનસે લળેંગે. વહ ઉન્કી દીલેરી પર અશ અશ કર ઉઠા. લેકિન બળે અફસોસકે સાથ કહને લગા "યહ હે મુસલમાનકી શાન. ઉન્કા અસ્કરી જઝબા દેખો. કુફ્ફાર મુસલમાનકે ઈસી જઝબેકો ખત્મ કર રહે હેં."

સુલ્તાન અય્યૂબીને અપને દોસ્તોંકો પીછે હટા દિયા. ઉસે કિસી નાઈબને મશ્વરા દિયા કે શહર પર મિન્જીનીકોંસે આગ ફેંકી જાએ. સુલ્તાન અય્યૂબીને યહ મશ્વરા કબૂલ કરનેસે ઈન્કાર કર દિયા. ઉસ્ને કહા કે શહરિયોંકે ઘર તબાહ હો જાએંગે. ઉન્કી ઔરતેં ઔર બચ્ચે મારે જાએંગે. ઈસી લિએ મેંને તબાહકાર છાપામારોંકો નહીં ભેજા. અગર યહ શહર સલીબિયોંકા હોતા તો અબ તક શો'લોંકી લપટમેં ઔર મેરે છાપામારોંકી ઝિદમેં હોતા જો મુસલમાન મૈદાને જંગમેં આતા લળતે ઔર મરતે હેં ઉન્હેં મેં રોક નહીં સકતા ઔર જો ઘરોંમેં બેઠે હેં ઉન્હેં મારના નહીં ચાહતા. ઉસ્ને ચંદ ઔર દસ્તે આગે બુલા કર શહરકો મુકમ્મલ મુહાસરેમેં લે લિયા ઔર હુકમ દિયા કે દિફાઅમેં લળા જાએ. હમ્લા હો તો રોકા જાએ, હમ્લા ન કિયા જાએ ઔર મુહાસરા મઝબૂત રખ્ખા જાએ. નફરીકી ભી કમી થી ઔર શહરકો તબાહીસે બચાનેકા ખયાલ ભી થા.

જન્વરી ૧૧૭૫ ઈસ્વીકા પૂરા મહીના મુહાસરા જારી રહા. હલબકી ફૌજ ઔર શહરિયોંને મુહાસરા તોળનેકે લિએ હમ્લે કિએ લેકિન અબ વહ કામિયાબ નહીં હો સકતે થે. ક્યૂંકે સુલ્તાન અય્યૂબીને અપને દસ્તોંકી તર્તીબ ઔર સ્કીમ બદલ દી થી. યકુમ ફરવરી ૧૧૭૫ ઈસ્વીકી સુબ્હ સુલ્તાન અય્યૂબીકો ઈત્તિલાઅ મિલી કે ત્રીપોલીકા સલીબી હુકમરાન રેમાન્ડ

હમ્માતકી તરફ બળ્હ રહા હે. ઉસે રેમાન્ડકી ફૌજકી નફરી (પ્યાદા ઔર સવાર)કી ઈત્તિલાઅ ભી દી ગઈ. સુલ્તાન અય્યૂબીકો પેહલે હી તવક્કુઅ થી કે યહ સૂરત ભી પૈદા હોગી. ઈસકે લિએ વહ તય્યાર થા. ઉસ્ને ઉસકે લિએ દસ્તે મહફૂઝ રખ્ખે હૂએ થે ઔર ઐસી જગહ રખ્ખે હૂએ થે જહાંસે વહ રેમાન્ડકે ઈસ્તિકબાલકે લિએ બરવક્ત પહુંચ સકતે થે. ઉસ્ને યહ ઈત્તિલાઅ મિલ્તે હી અપને કાસિદકો ઈસ પૈગામકે સાથ ઉન દસ્તોંકી તરફ દોળા દિયા કે જિસ કદર જલ્દી હો સકે અર્રસ્તાનકે ઈલાકેમેં પહુંચ કર બુલંદિયોં પર તીરંદાઝ બિઠા દો. સવાર દસ્તે પીછે રખ્ખો મેં આ રહા હૂં. અગર સલીબી ફૌજ મુઝસે પહલે આ જાએ તો સામનેકી ટક્કર ન લેના. ઘાત લગાના ઔર શબખૂન મારના.

અર્રસ્તાન એક પહાળી સીલ્સિલેકા નામ થા. રેમાન્ડકો ઉસ્મેં ગુઝર કર આના થા. રેમાન્ડકી પેશકદમીકા રાસ્તા ઉસકે પ્લાનકે મુતાબિક મોઝૂ થા. વહ હમ્માત તક પહુંચ કર સુલ્તાન અય્યૂબીકે અકબકે લિએ ઔર રસદ વગૈરાકે રાસ્તોંકે લિએ ખત્રા બન સકત્તા થા. ફિર સૂરત યહ હો જાતી કે સુલ્તાન અય્યૂબી હલબકી ફૌજ ઔર રેમાન્ડકી ફૌજ (જો યકીનન બર્તર ઔર ઝિયાદા થી)કે દરમિયાન પીસ જાતા. ઉસ્ને દૂસ્રા ઈકદામ યહ કિયા કે હલબકા મુહાસરા ઉઠા દિયા ઔર ઈસ્મેં ઈન દસ્તોંકો કિસી ઔર સિમ્ત રવાના કર દિયા. ખૂદ અર્રસ્તાનકી તરફ ચલા ગયા. વહાંકી ચોટિયોં પર બરફ પળી હૂઈ થી. રેમાન્ડ ખૂશ થા કે ઈસ મૌસમમેં સુલ્તાન અય્યૂબીકે સહરાઈ સિપાહી ઉસકે યૂરોપી ઔર ઈસી ઈલાકેકે રહનેવાલે ઈસાઈ સિપાહિયોંસે નહીં લળ સકેંગે. મગર વહ આગે આયા તો બરફપોશ પહાળી સિલ્સિલએ કોહસે ઉસ પર તીર બરસને લગે. યહ ઉસકે લિએ બલાએ નાગહાની થી.

ઉસ્ને લળે બગૈર અપની ફૌજ પીછે હટા લી. ઉસે હર જગહ ઘાતકા ખત્રા થા. વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે લળનેકે અંદાઝસે અછ્છી તરહ વાકિફ થા. ઉસ્ને બહુત પીછે હટ કર પળાવ ડાલ દિયા. વહ અપને રાસ્તે પર નઝરેં ષાની કરના ચાહતા થા. મૌસમ બિગળ ગયા. બારિશેં શુરૂઅ હો ગઈ. સાત આઠ ગીરોહમેં ઘોળોંકા ખુશ્ક ચારા ખત્મ હો ગયા. અનાજકી

ભી ઝરૂરત મહસૂસ હૂઈ. ઉસ્ને રસદકા ઈન્તિકામ નિહાયત અચ્છા રખ્ખા થા. વહાં તક ઉસે બાકાઈદગીસે રસદ પહુંચ રહી થી. મગર કઈ દિન પીછેસે ન રસદ આઈ, ન કોઈ ઈત્તિલાઅ. ઉસ્ને કાસિદ ભેજા યહ વાપસ આ ગયા ઔર યહ પૈગામ લાયા કે સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજને રાસ્તા રોક રખ્ખા હે. રેમાન્ડ બહુત હૈરાન હુવા કે સુલ્તાન અય્યૂબી ઈત્ની જલ્દી યહાં કૈસે પહુંચ ગયા ? ઉસ્ને અપને દો અફસરોંકો પીછેકા જાઈઝા લેનેકે લિએ ભેજા.

યહ દો અફસર તીન ચાર રોઝ બા'દ વાપસ આએ. ઉન્હોંને તસ્દીક કી કે સુલ્તાન અય્યૂબીને રસદકા રાસ્તા રોક લિયા હે ઔર યહ ભી કે ઉસ્ને હલબકા મુહાસરા ઉઠા લિયા હે.

"ઉસ્કા મતલબ યહ હે કે હમારા ફર્ઝ અદા હો ગયા હે." રેમાન્ડને કહા "ફૌજકો વાપસ ત્રીપોલી લે ચલો."

યહ ઈત્તિલાઅ સુલ્તાન અય્યૂબીકે લિએ હૈરાનકુન થી કે રેમાન્ડ લળે બગૈર વાપસ કૂચ કર ગયા હે. રેમાન્ડને વાપસીકા જો રાસ્તા ઈખ્તિયાર કિયા થા વહ દુશવાર ગુઝાર થા. લેકિન વહ ઈસ રાસ્તેસે નહીં જાના ચાહતા થા જિસ્સે આયા થા. વહ સુલ્તાન અય્યૂબીસે લળનેકા ઈરાદા તર્ક કર ચૂકા થા. યૂરોપી મુઅર્રિખોંને લિખ્ખા હે કે વહ લળના નહીં ચાહતા થા, લેકિન હકીકત યહ થી કે સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉસે લળનેકી પોઝીશનમેં નહીં રહને દિયા થા. વહ ઉસીસે ગબરા ગયા થા કે મુસલમાન ફૌજ ઈત્ની સર્દીમેં ઐસી ખૂબીસે લળ રહી હે જૈસે સહરાઅમેં લળતી હે. દૂસ્રી વજહ યહ થી કે સુલ્તાન અય્યૂબી ઉસ્કે અકબમેં ઔર રસદકે રાસ્તેમેં જા બેઠા થા. તીસ્રી ઔર સબસે બળી વજહ કુછ ઔર થી જિસ્કા ઈન્કિશાફ બા'દમેં હુવા વહ દરઅસલ અસ્સાલેહ ઔર ઉસ્કે ઉમરાઅકો ધોકા દે ગયા થા. ઉસ્ને બેબહા ખઝાનેકી શકલમેં ઉજરત લે લી થી. ઉસે અબ લળનેકી ઝરૂરત નહીં થી ચૂંકે ઉસ્કા યહ મકસદ (જો સલીબિયોંકા બુન્યાદી મકસદ થા) પૂરા હો ચુકા થા કે મુસલમાન આપસમેં ટકરા જાએં. સલીબી મુસલમાન કૌમકી ફૌજકો દો હિસ્સોંમેં કાટ ચૂકે થે ઔર ઈન દોનોં હિસ્સોંમેં જંગ શુરૂઅ હો ચૂકી થી.

ઉસ્કી નિય્યતકા પતા ઉસ વક્ત ચલા જબ ત્રીપોલીસે ઉસ્કા એલ્ચી

અસ્સાલેહકે નામ યહ પૈગામ લે કર આયા. મેંને વા'દા કિયા થા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને આપકો મુહાસરેમેં લિયા તો મેં મુહાસરા તોળ દૂંગા. મુઝે જૂંહી ઈત્તિલાઅ મિલી તો સુલ્તાન અય્યૂબીને હમ્લા કર દિયા હે, મેં ખૂદ ફૌજ લે કર આપકી મદદકો આ ગયા. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ફૌરન હલબકા મુહાસરા ઉઠા લિયા. મેંને વા'દા પૂરા કર દિયા હે. લિહાઝા હમારા વહ ફૌજી મુઆહદા ખત્મ હો ગયા હે. જિસ્કે તહત આપને મુઝે સોના વગૈરા ભેજા થા ઔર ઉસ્કે એવઝ મેંને આપકો મુહાસરેસે બચાયા. મેરે ફૌજી નુમાઈન્દે ઔર મુશીરોંકો ફૌરન વાપસ ભેજ દિયા જાએ.

હલબવાલે સર પકળ કર બેઠ ગએ. સલીબી ઉન્હેં ડિંગ માર ગએ થે. દો મુઅર્રિખોંને લિખ્ખા હે કે રેમાન્ડકો યહ ખત્રા ભી નઝર આને લગા થા કે સુલ્તાન અય્યૂબી ઉસ્કે દારૂલ્હુકૂમત ત્રીપોલી પર હમ્લા કરેગા. ચૂનાંચે ઉસ્ને અપની રાજધાનીકા દિફાઅ મઝબૂત કરના શુરૂઅ કર દિયા.

અસ્સાલેહ અભી નાતજરબાકાર થા. ઉસ્કે એક દો મુશીરોંને ઉસે મશ્વરા દિયા કે વહ સુલ્તાન અય્યૂબીસે સુલ્હ કર લે, મગર સૈફુદ્દીન ઔર ગુમશ્તગીન વગૈરાને ઉસે મદદકા યકીન દિલા કર સમઝોતે ઔર સુલ્હ પર આમાદા ન હોને દિયા. ઉન્હીંમેંસે કિસીને ઉસે બતાયા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ચંદ રોઝકા મેહમાન હે. નવ ફિદાઈ આ ચૂકે હેં. વહ મઝહબી પેશ્વાઓં ઔર સુફિયોંકે બેહરૂપમેં સલાહુદ્દીનકે પાસ યહ દરખ્વાસ્ત લે કે જા રહે હેં કે વહ આપસમેં ન લળેં ઔર સુલ્હ કર લે. સુલ્તાન અય્યૂબી ઉન્કે એહતિરામકે લિએ ઉન્હેં અપને પાસ બિઠાએગા. અકેલે ઉન્કી બાત સુનેગા ઔર ફિદાઈ ઉસે નિહાયત ઈત્મિનાનસે કત્લ કરકે નિકલ જાએંગે.

ઉન્હોંને અસ્સાલેહકો યહ ખબર સુના કર જાંસા નહીં દિયા થા. જિસ વક્ત સુલ્તાન અય્યૂબી અર્રસ્તાનકે સિલ્સિલએ કોહમેં બેઠા અપને અગલે હમ્લેકા પ્લાન બના રહા થા હલબમેં તો પેશાવર ફિદાઈ કાતિલ યહ સોચ રહે થે કે ઉસે કહાં કત્લ કિયા જાએ.

Martabe Ashraf

✪ જબ ખુદા ઝમીન પર ઉતર આયા ✪

મિસ્રમેં જહાં આજ ઉસ્વાનડેમ હે, આઠસો સાલ પહલે વહાં એક ખૂનરેઝ માર્કા લળા ગયા થા. મુઅર્રિખોંને સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે દોરકી ઉસ લળાઈકા ઝિક્ર કિયા હી નહીં. અગર કિયા તો સિર્ફ ઈત્ના કે સુલ્તાન અય્યૂબીકા એક જર્નેલ બાગી હો ગયા થા. કાઝી બહાઉદ્દીન શદાદ અપની ડાયરીમેં ઉસ જર્નેલકા નામ ભી નહીં લિખ્ખા હે. નામ અલ્કંઝ થા, ઈસ્કા તલફ્ફુઝ અલ્કંદ હે. વહ મીસ્રી મુસલમાન થા. ઉસ્કી માં સૂડાની થી. શાયદ યહ સૂડાની ખૂન થા જિસ્ને ઉસે સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ બગાવત પર ઉકસાયા થા. ઉસ દોરકે વકાએ નિગારોં ઔર કાતિબોંકી જો દેરમત્બૂઆ તહરીરેં મિલી હે, ઉન્સે ઈસ બગાવતકા પસમંઝર ખાસી હદ તક વાઝેહ હો જાતા હે.

યહ ૧૧૭૪ ઈસ્વીકે આખિર ઔર ૧૧૭૫ ઈસ્વીકે અવાઈલકા અર્સા થા કે સુલ્તાન અય્યૂબી મિસ્રસે ગૈરહાઝિર થા. ઉસ્સે પહલે પૂરી તફસીલસે સુનાયા જા ચુકા હે કે નુરૂદ્દીન ઝંગી મરહૂમકી વફાતકે ફૌરન બા'દ શામકે હાલાત ઈસ સૂરતમેં બિગળ ગએ થે કે મફાદ પરસ્ત ઉમરાઅને ઝંગીકે ૧૧ સાલા બેટેકો સલ્તનતકી ગદ્દી પર બિઠા દિયા ઔર સલીબિયોંસે ગઠ જોળ કરકે ખૂદ મુખ્તારીકે રાસ્તે પર ચલ પળે થે. સલ્તનતે ઈસ્લામિયા ટૂકળે ટૂકળે હો કર, સલીબિયોંકે પેટમેં જા રહી થી. સુલ્તાન અય્યૂબી દમિશ્ક પહુંચા. થોળીસી મા'ર્કા આરાઈ ઔર દમિશ્કકે શહરિયોંકે તઆવુનસે ઉસ્ને દમિશ્ક પર કબ્ઝા કર લિયા. ખલીફા ઔર ઉસ્કે હવારી ઉમરાઅ ઔર જર્નેલ હલબકો ભાગ ગએ જહાં ઉન્હોંને સલીબિયોંસે જંગી મદદ હાસિલ કી. સલીબિયોંને મદદકા ઝાંસા દે કર મુસલમાન ફૌજકો મુસલમાન ફૌજસે ટકરા દિયા. સુલ્તાન અય્યૂબીને હિમ્સ ઔર હમ્માતકે કિલ્એ સર કર લિએ. હલબકે મુહાસરેમેં ઉસે ગૈરમુતવક્કેઅ મુઝાહમતકા સામના હુવા. ઉસ્કે સાથ હી ત્રીપોલીકે સલીબી હુકમરાન રેમાન્ડને હમ્લા કર દિયા. સુલ્તાન

અય્યૂબીકો હલબકા મુહાસરા ઉઠા કર પીછે આના પળા તાકે સલીબી ફૌજકો રાસ્તે રોકા જા સકે.

સુલ્તાન અય્યૂબીકે દસ્તેકી બર્ક રફતારીને ઉસ્કી ચાલકો કામ્યાબ કિયા ઔર રેમાન્ડ લળાઈસે મુંહ ફેર ગયા. મગર યહાં લળાઈ ખત્મ નહીં હૂઈ થી. અસલ જંગ તો યહીંસે શુરૂઅ હૂઈ થી. સુલ્તાન અય્યૂબી અર્રસ્તાનકે સિલ્સિલએ કોહમેં અપની ફૌજકો ફૈલાએ હૂએ થા. ઉસ્કા મુકાબલા તીન દુશ્મનોંકે સાથ થા. એક અસ્સાલિહ ઔર ઉસ્કે હવારી ઉમરાઅકી ફૌજ થી. દૂસ્રે સલીબી ફૌજ ઔર તીસ્રા મૌસમ. યહ જન્વરી ફરવરી ૧૧૭૫ ઈસ્વીકે દિન થે. જબ પહાળિયોંકી ચોટિયાં બરફસે ઢંકી હૂઈ થી. યખ ઝક્કળ (જમે હૂએ બર્ફકી આંધી) ચલતે થે ઔર વાદિયાં ઠિઠર રહી થી. સુલ્તાન અય્યૂબી વહાં ઈસ તરહ ઉલજ ગયા થા જેસે ઝંજીરોંમેં ઝકળા ગયા હો.

મિસ્રકે મુતઅલ્લિક વહ મુત્મઈન નહીં થા. વહાંકી ફૌજકી કમાન વહ અપને ભાઈ અલ્આદિલકે સુપુર્દ કર આયા થા. ઈસ ફૌજમેંસે સુલ્તાન અય્યૂબીને કુમક ભી મંગવા લી થી. મિસ્ર પર સમંદરકી તરફસે સલીબિયોંકા ઔર જુનૂબસે સુડાનિયોંકે હમ્લેકા ખત્રા તો થા. લેકિન ઝિયાદા ખત્રા સલીબિયોં ઔર સુડાનિયોંકી ઝમીનદોઝ તખ્રીબકારીકા થા. જો મીસરમેં જારી થી. દુશ્મનકી જાસૂસી ઔર તખ્રીબકારીકો બહુત હદ તક દબાયા જા ચુકા થા. મગર યહ કહના ગલત થા કે દુશ્મન ઈસ ઝમીનદોઝ મૈદાનસે ભાગ ગયા હે. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉન્હીં ખત્રોંસે નબર્દ (જંગ) આઝમા હોનેકે લિએ અપની ઈન્ટેલિજન્સકે માહિર સર્બરાહઅલી બિન સુફયાનકો કાહિરામેં રહને દિયા થા. ઉસ્ને અલ્આદિલકો ભી ઈસ ઝમનમેં બહુતસી હિદાયાત દે દી થી, મગર જો જગહ સલ્તાન અય્યૂબીકી ગૈરહાઝિરીસે ખાલી હો ગઈ થી ઉસ્સે અલ્આદિલ ઔર અલી બિન સુફયાન મિલ કર ભી પુર નહીં કર સકતે થે.

મિસ્રકી સર્હદોં ઔર સાહિલકી દેખભાલકે લિએ સર્હદી દસ્તોંકી ચોકિયાં.... અય્યૂબીને અલ્આદિલકો સર્હદોંકે મુતાબિક યહ હુક્મ દે દિયા થા કે સુડાની સર્હદ પર ઝરાસી ભી ગળબળ....કી જવાબી કારવાઈ કરો ઔર સુડાનકે અંદર જા કર લળો. મગર એક ઝરૂરત ઐસી થી જિસ્કી......

દી. યહ થી સર્હદી દસ્તોંકી બદલી. ઈન દસ્તોંમેં બેશ્તર સિપાહી ઔર બા'ઝ કમાન્ડર ઐસે થે જો દો સાલસે વહ અર્સેસે સર્હદકી ડયૂટી પર થે. યહ વહ સિપાહી થે જિન્હોંને દુશ્મનસે મા'ર્કે લળે થે. લિહાઝા ઉન્કે દિલોંમેં દુશ્મનકે ખિલાફ નફરત ભરી હૂઈ થી. સુડાનિયોંકો તો વહ કુછ સમઝતે હી નહીં થે. ઉન્સે પહલે જો દસ્તે સર્હદ પર થે વહ અચ્છે ષાબિત નહીં હૂએ થે. ઉન્કી મૌજૂદગીમેં મિસ્રકી મંડીસે અનાજ ઔર દીગર ઝરૂરી અશ્યાઅ, સ્મગલ હો કર સુડાન ચલી જાતી થી. સુલ્તાન અય્યૂબીને મહાઝસે વાપસ આ કર ઈન દસ્તોંકો બદલ દિયા ઔર વહ દસ્તે ભેજે થે જો મહાઝસે આએ થે. ઈન દસ્તોંને સર્હદ પર પહુંચ કર ઉધમ બપા કર દિયા થા. ગશ્તી પહરેવાલોંકો કોઈ ચીઝ હિલતી નઝર આતી થી તો ઉસે જા દબોચતે થે. વહ તેઝ રફતાર થે ઔર ઉન્કી નઝરેં ઉકાબી થી. ઉન્હોંને સર્હદ સહીહ મા'નોંમેં સર બમોહર ઔર મુકફ્ફલ કર દી થી.

યહ દો અળાઈ સાલ પહલેકી બાત થી. ઈબ્તિદામેં ઈન દસ્તોંમેં જોશ ઔર જઝબા થા ઔર કરનેકો એક કામ ભી થા જો એક મુહિમ ભી થી. વહ જાંફિશાનીસે ઉસ્મેં મગન રહે. ચંદ મહિનોમેં હી ઉન્હોંને યહ મુહિમ સર કર લી ઔર ફારિગ હો ગએ. યહ ફરાગત ઉન્કે જઝબાતકો દીમકકી તરહ ખાને લગી, સુલ્તાન અય્યૂબી હર પહલૂ, હર ગોશે ઔર હર અન્સર પર નઝર રખતા થા, લેકિન સર્હદી દસ્તોંકી બદલી ઈત્ની મા'મૂલીસી બાત થી જિસ પર વહ ઝાતી તવજ્જુહ ન દે સકા. સર્હદી દસ્તોંકા શોઅબા અલગ થા જિસ્કા કમાન્ડર સાલેહ (જર્નેલ)કે ઓહદેકા એક ફર્દ થા ઔર યહ અલ્કંદ થા. યહ ઉસ્કે ફરાઈઝમેં શામિલ થા કે વહ સાલમેં તીન બાર નહીં તો દો બાર સર્હદી દસ્તોંકી બદલી કરતા રહતા. ઉસ્ને યહ બેહદ ઝરૂરી કારવાઈ ન કી. ઉસ કોતાહીકે અષ્રાત સામને આને લગે.

સિપાહી એક હી કિસ્મકે માહોલ ઔર ફિઝામેં ઔર એક હી કિસ્મકી ઝમીન પર રહતે ઔર પહરે દેતે ઉકતાહટ મહસૂસ કરને લગે. સૂડાન ખામોશ થા. સ્મગલીંગ બંદ હો ચૂકી થી. ફરાગત ઔર કાહિલી સિપાહિયોંકી નફસિયાત પર તખ્રીબી અષ્રાત ડાલ રહી થી. ઉન્કે લિએ કામ ભી નહીં થા ઔર ઉન્કે તફરીહ ભી કોઈ નહીં થી. મૌસમમેં ભી કોઈ તબ્દીલી નહીં

આતી થી. રેતકા સમંદર ઔર રેતકે ટીલે એક હી જૈસે થે જૈસે સદિંયોંસે ચલે આ રહે થે. આસ્માનકા રંગ એક હી જૈસા રહતા થા. ઈસ કૈફિયત ઔર સિપાહિયોંકી ઉકતાહટકા પહલા અષર યહ દેખનેમેં આયા કે વહ ગશ્તી પહરે પર જાતે તો રાહ જાતે મુસાફિરોંસે યહ પૂછનેકે બજાએ કે વહ કૌન હે ઔર કહાં જા રહે હે ઔર ઉન્કે પાસ ક્યા હે, વહ ઉન્હેં રોક કર ઉન્સે ગપશપ લગાતે ઔર ઉન્સે ઈધર ઉધરકી બાતેં પૂછતે. યહ દિલ બહલાનેકા એક ઝરીઆ થા.

જિન ચોકિયોંકી ઝિમ્મેદારીકે ઈલાકેમેં કોઈ ગાંવ થા, સિપાહી વહાં ચલે જાતે ઔર ગપબાઝીસે દિલ બહલા આતે. સર્હદકે રખવાલોંકા યહ અંદાઝ મુલ્કકે લિએ ખતરનાક થા. મગર વહ સિપાહી થે ઔર ઉકતાએ હૂએ. ઈન્સાની ફિત્રતકા તકાઝા થા કે વહ કહીં ન કહીંસે તસ્કીન હાસિલ કરતે. વહાં આતે જાતે મુસાફિર થે, રાતભરકે લિએ પળાવ કરનેવાલે કાફલે થે યા કહીં કોઈ આબાદ ગાંવ. વહ હર કિસીકે સાથ ઘુલમિલ ગએ. મિસ્રકે સર્હદી લોગોં પર ઉન્કા જો ડર થા વહ દૂર હો ગયા. ઉન્કે કમાન્ડર ભી સિપાહિયોં જૈસે ઈન્સાન થે. વહ ભી વક્ત ગુઝારનેકે ઔર તફરીહકે ઝરાએઅ ઢૂંડને લગે.

જબ સુલ્તાન અય્યૂબી દમિશ્કકે લિએ રવાના હોને લગા તો ઈત્ની ઉજ્લતમેં થા કે સર્હદોંકે મુતઅલ્લિક તમામતર હિદાયાત દેનેકે બાવુજૂદ ઉસ્કે ઝહનમેં યહ ન આઈ કે પુરાને દસ્તોંકી બદલીકે અહકામ ભી દે દેતા. ઉસે ગાલિબન ઈત્મીનાન હોગા કે ઉન્કા કમાન્ડર અલ્કંદ, તમામતર ઝરૂરિયાત પૂરી કરતા રહતા હે. સુલ્તાન અય્યૂબીકે જાનેકે બા'દ અલ્આદિલને ફૌજોંકી કમાન લી તો ઉસ્ને અલ્કંદસે પૂછા કે "સર્હદ પર જો દસ્તે હેં વહ કબસે ઈસ ડ્યૂટી પર હે. અલ્કંદને જવાબ દિયા કે વહ બહુત અર્સેસે વહીં હેં.

"ક્યા સર્હદ પર મઝીદ દસ્તે ભેજનેકી ઝરૂરત હે ?" અલ્આદિલને પૂછા "ઔર ક્યા પુરાને દસ્તોંકો કાહિરા બુલા કર નએ દસ્તે ભેજનેકી ઝરૂરત હે ?"

"નહીં." અલ્કંદને જવાબ દિયા "યહી વહ દસ્તે હૈં ઉન્હોંને મુલ્કસે અનાજ, મવેશી ઔર હથિયાર વગૈરાકે ચોરી છૂપે બાહર જાનેકો રોકા થા. વહ અબ સર્હદ ઔર ઈર્દ ગિર્દકે ઈલાકોંકે આદી હો ગએ હે. વહ અબ દૂરસે મુશ્તબા ઈન્સાનકી બૂ સૂંઘ કર ઉસે પકડ લેતે હૈં. ઉન્કી જગહ અગર નએ દસ્તે ભેજે ગએ તો પુરાને દસ્તે જૈસા તજરબા હાસિલ કરતે ઉન્હેં એક સાલસે ઝિયાદા અર્સા ચાહિએ. હમેં ઐસા ખત્રા મોલ નહીં લેના ચાહિએ."

અલ્આદિલ ઈસ જવાબસે મુત્મઈન હો ગયા થા. ઉસે બતાનેવાલા કોઈ ન થા કે યહી અલ્કંદ રાતકો અપને ઘરમેં બેઠા ક્યા કર રહા થા. યહ સર્હદી દસ્તે બેકાર હો ચૂકે હૈં. મેરી યહ કોશિશ કામ્યાબ હે કે મેંને ઉન્કી બદલી નહીં હોને દી. ઉન્હોંને સર્હદકે લોગોંકે સાથ ગહરે દોસ્તાના તઅલ્લુકાત પૈદા કર લિએ હૈં. ઉન્કી હાલત યહ હો ગઈ હે કે ઉન્કે પેટ તો ભરે રહતે હૈં, ખાને પીનેકી ઉન્હેં કોઈ શિકાયત નહીં. મેં ઉન્કે લિએ ઝરૂરતસે ઝિયાદા ખૂરાક ભેજતા હૂં. લેકિન ઉન્કી હાલત ભૂકે ભેળિયોં કી સી હો ગઈ હે. કોઈ કાફલા ગુઝરતા હે તો વહ કાફલેવાલોંકી ઔરતોંકો મુંહ ખોલ કર દેખતે રહતે હૈં. અબ હમ અપના કામ કર સકતે હૈં.

વહ જિસ્કે સાથ બાતેં કર રહા થા વહ કોઈ સૂડાની થા જો ઉસ્કે હાં મેહમાનકે રૂપમેં આયા હુવા થા. વહ સૂડાનસે ઉસ્કે લિએ તોહફે લાયા થા ઔર ઉન તોહફોંકે સાથ એક પૈગામ ભી થા. ઉસ્ને અલ્કંદકો બતાયા થા કે સૂડાની તય્યાર હે. મગર નફરી અભી ઈત્ની ઝિયાદા નહીં હૂઈ. યહ આદમી પૈગામ લે કર આયા થા કે ઈસ નફરીકો કિસ તરહ મિસ્રમેં દાખિલ કરકે છૂપા લિયા જાએ. ઉસ્કે લિએ મુશ્કિલ યહ થી કે ઉન્હેં સર્હદ પાર કિસ તરહ કરાઈ જાએ. ઉસ્કે જવાબમેં અલ્કંદને કહા થા કે મિસ્રકે સર્હદી દસ્તે બેકાર હો ચૂકે હે...... અલ્કંદ ઉન ચંદ એક સાલારોંમેંસે થા જિન પર સુલ્તાન અય્યૂબીકો ભરોસા થા. અલ્કંદને કભી શક ભી નહીં હોને દિયા થા કે વહ મિસ્રકી ઈમારતકા વફાદાર નહીં. અલી બિન સુફયાન તકકો ઉસ્કે ધોકેમેં રખ્ખા હુવા થા. ઉસ્કા યહ કારનામા કે ઉસ્ને દો અળાઈ સાલ પહલે સ્મગલિન રોક દી ઔર સર્હદેં સર બમુહર કર દી થી, ઉસે બહુત ફાઈદા દે રહા થા. કોઈ ભી ન જાન સકા કે વહ સર્હદોંકા ભેદી બન ચુકા હે.

અબ સુલ્તાન અય્યૂબી મિસ્રસે ચલા ગયા તો અલ્કંદને અલ્આદિલકો યકીન દિલા ગયા કે વહ સૂડાનકી તરફસે બેફિક્ર હો જાએ. સૂડાનકા કોઈ પરિંદા ભી મિસ્રમેં દાખિલ નહીં હો સકતા. ઐસા હી યકીન વહ અલી બિન સુફયાનકો ભી દિલાતા રહા ઔર સૂડાનમેં હબશિયોંકી એક ફૌજ મિસ્ર પર ઈસ અંદાઝસે હમ્લા કરનેકે લિએ તય્યાર હોતી રહી કે હબશી છોટી છોટી ટોલિયોંમેં મિસ્રમેં દાખિલ હોંગે, ચોરી છૂપે કાહિરાકે કરીબ જાએંગે ઔર એક રાત હમ્લા કરકે રાત હી રાત મિસ્રકી ઈમારતકો કબ્ઝેમેં લે લેંગે.

દરિયાએ નીલ સૂડાનસે ગુઝરતા મિસ્રમેં દાખિલ હોતા હે. આગે મિસ્રકે ઈલાકેમેં એક વસીઅ ઝીલકી સૂરત ઈખ્તિયાર કર લેતા હે. ઉસ્કે આગે ઐસે ઈલાકેમેં દાખિલ હોતા હે જો પહાળી હે. ઉસ્સે આગે આબશારકી તરહ ગિરતા હે. ઉસ્કે કરીબ ઉસ્વાન હે. સુલ્તાન અય્યૂબીકે દોરમેં ઉસ્વાનકે ગર્દો નવાહકી જુગ્રાફયાઈ કેફિયત કુછ ઔર થી. દૂર દૂર તક ચટ્ટાને ઔર પહાળિયાં થી. ઉન પર ફિરઓનોંકી ખુસૂસી નઝરે કરમ રહી થી. ઉન્હોંને પહાળોંકો તરાશ તરાશ કર બુત બનાએ થે. ઉન્મેં સબસે બળે બુત અબૂસમ્બલકે થે. બા'ઝ ચટ્ટાનોંકી ચોટિયાં તરાશ કર કિસી મઅબદકે ગુમ્બદકી શકલકી યા કિસી ફિરઓનકા ચેહરા બના દી ગઈ થી. પહાળિયોંકે દામનમેં ગારેં બનાઈ ગઈ થી જો અંદરસે વસીઅ વ અરીઝ થી. કુછ ઐસી થી જિન્કે અંદર કમરે, સુરંગો જૈસે રાસ્તે ઔર ભૂલ ભુલૈયા સી બના દી ગઈ થી.

કુછ કહા નહીં જા સકતા કે યહ ફિરઓનોંને યહ પુરઅસ્રારસી દુન્યા ક્યૂં આબાદ કી થી. યહ બુત તરાશતે ઔર ગારે ખોદ કર અંદર કમરે વગૈરા બનાતે તીન નસ્લેં ખત્મ હો ગઈ હોંગી. ફિરઓન ઉસ દોરકે ગોયા 'ખુદા' થે. રિઆયાકા કામ સિર્ફ યહ થા કે ઉન્કે આગે સજ્દે કરે ઔર ઉન્કા હર હુક્મ બજા લાએ. યહ પહાળ ઉસી મઝલૂમ ઔર ફાકાકશ રિઆયાસે કટવાએ ગએ થે. આજ વહાં કોઈ બુત નહીં, કોઈ ગાર નહીં, કોઈ પહાળ નહીં. વહાં ઉસ્વાન ડેમકી મીલહા મીલ વસીઅ ઝીલ હે. ઈસ ડેમકી

તઅમીરસે પહલે અબૂસમ્બલકે ઈન્ને બળે બળે બુત જો બજાએ ખૂદ પહાળ થે. મશીનરીસે વહાંસે ઉઠાએ ગએ ઔર ફિરઓનોંકે દોરકી યાદગારોંકે તૌર પર કહીં મહફૂઝ કર લિએ ગએ હૈં. ડાયનામાઈટસે પહાળોંકો રેઝા રેઝા કરકે ઝમીનબોસ કર દિયા ગયા થા. અગર ફિરઓન ઈન્સાનકે હાથોં પહાળોંકો યૂં ઉળતા ઔર ઝમીનસે મિલતા દેખતે તો ખુદાઈકે દા'વેસે દસ્તબર્દાર હો જાતે.

સુલ્તાન અય્યૂબીકે દોરમેં ઈસ ઈલાકેકે ખદો ખાલ કુછ ઔર થે. ઈન પહાળિયોંકી દિવારિયાં ઔર ગારોમેં સારી દુન્યાકી ફૌજકો છુપાયા જા સકતા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઝાતી તૌર પર સર્હદકે ઈસ ઈલાકે પર ઝિયાદા તવજ્જુહ દી થી. જહાંસે દરિયાએ નીલ મિસ્રમેં દાખિલ હોતા થા. સૂડાની કશ્તિયોંકે ઝરીએ મિસ્રમેં દાખિલ હો સકતે થે. ઈસ દરિયાઈ રાસ્તે પર નઝર રખનેકે લિએ એક ચોકી કાઈમ કી ગઈ થી જો દરિયાસે દૂર થી. ચોકીસે દરિયા નઝર નહીં આતા થા ઔર દરિયાસે ચોકી નઝર નહીં આતી થી. યહ ફાસ્લા દાનિસ્તા રખ્ખા ગયા થા તાકે દરિયાસે ચોરી છૂપે ગુઝરનેવાલે ઈસ ખૂશફહમીમેં મુબ્તલા રહેં કે ઉન્હેં દેખને ઔર પકળનેવાલા કોઈ નહીં. દરિયા પર ગશ્તી પેહરેકે ઝરીએ નઝર રખ્ખી જાતી થી. દો ઘૂળસવાર હર વક્ત ગશ્ત પર રહતે થે ઔર ઉન્કી ડયૂટી બદલતી રહતી થી.

મિસ્રસે સુલ્તાન અય્યૂબીકી ગૈરહાઝિરીકે દીનોંકા વાકિઆ હે કે દિનકે વક્ત દરિયાકી દેખભાલવાલી સર્હદી ચોકીકે દો ઘૂળસવાર ગશ્ત પર નિકલે ઔર મા'મૂલકે મુતાબિક દૂર તક નિકલ ગએ. એક જગહ દરિયાકે કિનારે સબ્ઝાઝાર થા. સાએદાર દરખ્ત થે ઔર યહ જગહ બહુત હી ખૂબ સૂરત થી. ગશ્તવાલે સંત્રી ઈસ જગહ આ કર આરામ કિયા કરતે થે. એક અર્સેસે ઉન્હોંને કિસી સૂડાનીકો દરિયાસે આતે નહીં દેખા થા. ઈબ્તિદામેં ઉન્હોંને બહુતસે આદમી પકળે થે જિન્મેં બા'ઝ તખ્રીબકાર ઔર જાસૂસ થે. ઉસ્કે બા'દ યહ દરિયાઈ રાસ્તા વીરાન હો ગયા થા. અબ સંત્રી સિર્ફ ડયૂટી પૂરી કરને આતે ઔર ચોકીકી નઝરોંસે ઓઝલ હો કર બેઠ જાતે થે.

ઈન દો સવારોંકા ભી યહી મા'મૂલ થા. ઈસ મા'મૂલસે અબ વહ તંગ

આ ગએ થે. દરિયાકે કિનારે ઈત્ની સરસબ્ઝ જગહ ભી ઉન્હેં અચ્છી નહીં લગતી થી. હર રોઝ દરિયાકો દેખ દેખ કર વહ ઉસ્કે હુસ્નસે ઉકતા ગએ થે. યહાં ઉન્હેં બાહરકી દુન્યાકી અગર કોઈ ચીઝ નઝર આતી ભી થી તો વહ સહરાઈ લોમળી થી જો દરિયાસે પાની પીતી ઔર સંત્રીયોંકો દેખ કર ભાગ જાતી થી, યા માહીગીરોંકી એક આધ કશ્તી નઝર આતી થી. વહ માહીગીરોંસે પુછતે કે વહ કહાંકે રહનેવાલે હૈં. ફિર ઉન્હોંને યહ પૂછના ભી છોળ દિયા થા ઔર ઉસ્કે બા'દ માહી ગીરોંને ભી વહાં જાના છોળ દિયા થા..... ઉસ રોઝ વહ સંત્રી ગશ્તકે ઈલાકેમેં ગએ તો વહ ઉકતાઈ હૂઈ સી બાતેં કર રહે થે જિન્કા લબ્બે લુબાબ યહ થા કે ઉન્કે સાથી કાહિરા, સિકંદરિયા ઔર દૂસ્રે શહરોંમેં ઐશ કર રહે હૈં ઔર વહ ઈસ જંગલ બયાબાનમેં પળે હૈં. ઉન્કે લબો લહજેમેં એહતિયાજ થા ઔર બેઈત્મીનાની ભી.

વહ ઈસ સરસબ્ઝ જગહસે કુછ દૂર થે તો ઉન્હેં વહાં ચાર પાંચ ઊંટ બંધે નઝર આએ. આઠ દસ આદમી બેઠે હૂએ થે ઔર ચાર આદમી દરિયામેં નહા રહે થે. દોનોં સવાર આગે ચલે ગએ, મગર રૂક ગએ. વહ કોઈ ઈન્સાન નહીં હો સકતે થે. ઉન્હેં જિસ ચીઝને હૈરતસે ઝિયાદા ખૌફમેં મુબ્તલા કર દિયા વહ યહ થી કે દરિયામેં ચાર આદમી નહીં, બલ્કે ચાર જવાન લળકિયાં નહા રહી થી. ઉન્હોંને સતર બારીક કપળોંસે ઢાંકે હૂએ થે વહ દરિયામેં ઉસ જગહ ડુબકિયાં લગા રહી થી જહાં પાની ઉન્કી કમર તક થા. ઉન્કે જિસ્મકે રંગ મિસરિયોંકી નિસ્બત ઝિયાદા સુથરે ઔર જાઝિબ થે. વહ કહકહે લગા રહી થી. ઘૂળસવાર યહ સમઝ કર ડર ગએ કે યહ જલપરિયાં હે યા આસ્માનસે ઉતરી હૂઈ પરિયાં, યા ફિરઔનોકી શહઝાદિયોંકી બદરૂહેં વહ દોનોં રૂકે રહે ઔર ઉન્હેં દેખતે રહે. ઉન્હોંને વહીંસે વાપસીકા ઈરાદા કર લિયા, લેકિન જો આદમી બેઠે હૂએ થે ઉન્હોંને ઉન્કી તરફ દેખા.

દો આદમી ઉઠ કર ઉન્કી તરફ આએ. લળકિયોંને ભી ઉન્હેં દેખ લિયા. વહ ચારોં દરિયાસે નિકલ કર કિનારેંકી ખૂશ્ક ઓટમેં ચલી ગઈ. ઘૂળસવારોંકા ખૌફ ઝરા કમ હુવા. વહ આખિર ફૌજી થે. કરીબ જા કર ઉન્હોંને ઉન દો આદમિયોંસે પૂછા કે "વહ કોન હે ઔર યહાં ક્યા કર રહે હૈં. દોનોં આદમિયોંને ઝુક કર સલામ કિયા. વહ સહરાઈ લિબાસમેં થે. ઉન્હોંને બતાયા

કે વહ કાહિરાકા તાજિર હૈં. બહુતસે સર્હદી દેહાતમેં માલ ફરોખ્ત કરકે વાપસ જા રહે હૈં.

"કાહિરા જાનેકા યહ રાસ્તા તો નહીં." એક સવારને કહા.

"લળકીકા શોક હે દરિયાકે કિનારે કિનારે જાએંગે." એકને જવાબ દિયા "હમ અપને કામસે ફારિગ હો ગએ હૈં. વાપસીકી કોઈ જલ્દી નહીં. દો તીન રાતેં યહીં કિયામ કરેંગે.... અગર આપકો શક હો તો ચલ કર હમારા સામાન દેખ લેં. હમારે પાસ બહુત સારી રકમ હૈં. વહ ભી દેખ લેં, તાકે આપકો યકીન હો જાએ કે હમ વાકિઈ મિસ્રકે તાજિર હૈં."

દોનોં ઘૂળસવાર ઉન્કે સાથ ચલ પળે ઔર કિયામકી જગહ પહુંચે તો સબ ઉઠ ખળે હૂએ. સબને ઝુક કર સલામ કિયા. ફિર દોનોંકે સાથ મુસાફા કિયા. એક આદમીને પૂછા કે "વહ ઉન્કા સામાન ખોલ કર દેખેંગે ? ઘૂળસવાર સંત્રી ઘોળેસે ઉતર ચૂકે થે. ઉન્હોંને એક દૂસ્રેકી તરફ દેખા ઔર કહા કે વહ સામાન નહીં દેખેંગે. એક આદમીને સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજકી તા'રીફેં શુરૂઅ કર દી. ફિર ઉન્હોંને ઉન દોનોંકી જવાની, દીલેરી ઔર ફર્ઝકી તા'રીફે કી. ઉન્હોંને ઐસી કોઈ બાત ન કી જિસ્સે ઉન દોનોંકો કોઈ શક હોતા. ઉસ દોરાન ચારોં લળકિયાં કપળે પહન કર ઔર બાલ ઝાળ કર આ ગઈ થી લેકિન વહ શર્માઈ શર્માઈ સી પરે હટ કર ખળી રહી. ઈસ વીરાનેમેં ઈન સિપાહિયોંને દો અળ્હાઈ સાલ બા'દ બાહરકે ચંદ આદમિયોંકી મહફીલ દેખી ઔર ઉન્હેં ઔરત ઝાત નઝર આઈ. ઈન લળકિયોંમેં ઉન્હોંને ઔરતકા હર એક રૂપ દેખા. માં, બહન, બીવી ઔર વહ ઔરત ભી જો માં હોતી હે ન બહન ન બીવી. દોનોંકી નઝરેં ઉન લળકિયોંને ગિરફતાર કર લીં. લળકિયાં ઉન્હેં દેખ દેખ કર શર્માતી ઔર મુંહ છૂપા કર મુસ્કુરાતી થી. ઉન્કે શર્મ વ હિજાબસે પતા ચલતા થા કે યહ સબ અચ્છે ખાનદાનકે લોગ હે.

યહ દોનોં સર્હદી સિપાહી ઈન આદમિયોંકી બાતોં ઔર ખુસૂસન લળકિયોંમેં ઐસે મહ્વ હૂએ કે અપની ડયૂટી ભૂલ ગએ. સર્હદી ઈલાકોંમેં ઈત્ની મુદતસે પળરહના ઔર ફારિગ હોનેકે જો બુરે અષ્રાત થે, વહ બળી ખતરનાક નફસિયાતી તશ્નગી બન કર ઉન પર ગાલિબ આ ગએ. એક આદમી દરિયાકે કિનારે બર્છી લિએ ખળા મછલિયાં પકળ રહા થા. વહ

પાની પર દાનેસે ફેંકતા થા. મછલિયાં ઉપર આ જાતી થી. વહ ઉપરસે બર્છી મારતા તો એક મછલી બર્છીકી ઉન્નીમેં પિરોઈ હૂઈ બાહર આ જાતી. વહ બહુતસી મછલિયાં પકળ ચૂકા થા. કિસીને લળકિયોંસે કહા કે વહ મછલિયાં ભૂનેં. ચારોં લળકિયાં દોળી ગઈ. ઉન્હોંને આગ જલાઈ ઔર મછલિયોંકો કાટ કર આગ પર રખ દિયા.

ઘૂળસવાર સર્હદી સિપાહી અપને ખાનેસે ભી ઉકતાએ હૂએ થે. ઉન્કા ખાના અચ્છા હોતા થા. મગર હરરોઝ એક હી કિસ્મકા ખાના ખા ખા કર, વહ ઉસ ખાનેસે ભી ઉકતાએ હૂએ થે. દરિયાએ નીલકે કિનારે ઉન્કે સામને ભૂની હૂઈ મછલી ઔર ખુશ્ક પકા હુવા ગોશ્ત રખ્ખા ગયા તો દેખ કર હી ઉન પર નશા તારી હો ગયા. સબ મિલ કર ખાને લગે તો ખાના ઔર ઝિયાદા લઝીઝ હો ગયા. ખાનેકે દોરાન દોનોંને દેખા કે એક લળકી ઉન્કે એક ઘોળેકી ગર્દન ઔર ઝીન પર હાથ ફેરતી ઔર ઘોળેકો ઈશ્તિયાકસે દેખતી થી. લળકિયાં મર્દોંકે સાથ ખાને પર નહીં બેઠી થી. ઘોળેવાલા સિપાહી ઉસ લળકીકો દેખ રહા થા જો ઘોળે પર હાથ ફેર રહી થી. લળકીને ઈધર દેખા તો મુસ્કુરા કર ઉસ્ને મુંહ ફેર લિયા. ક્યૂંકે ઈસ ઘોળેકા સવાર ઉસે દેખ રહા થા. ઉન સિપાહિયોંને ઈત્ની ખૂબસૂરત લળકિયાં ઈત્ને અર્સેસે નહીં દેખી થી.

એક બૂળ્હેને સિપાહિયોંસે કહા "ઈન લળકિયોંને કભી ઘોળેકી સવારી નહીં કી ઔર યહ જો લળકી ઘોળેકે કરીબ ખળી હે ઘૂળસવારીકી શોકીન હે. લેકિન ઉસે ઘોળે પર બેઠનેકા કભી મૌકા નહીં મિલા."

"હમ ઉન ચારોંકા શોક પૂરા કર દેંગે." એક સિપાહીને કહા.

ખાનેકે બા'દ વહ સિપાહી ઉઠા ઔર અપને ઘોળેકે પાસ ગયા. લળકી ઝેંપ કર પરે હો ગઈ. સિપાહીને ઉસે કહા "આઓ, મેં તુમ્હેં સવારી કરાતા હૂં બારી બારી ચારોંકો ઘોળે પર બિઠાઉંગા."

કિસીને લળકીસે કહા "ઈનસે શર્માઓ નહીં. યહ તો તુમ્હારી ઈઝ્ઝત ઔર મુલ્કકે રખવાલે હેં. યહ ન હો તો સલીબી ઔર સૂડાની મા'લૂમ નહીં તુમ્હારા ક્યા હશ્ર કરેં."

લળકી ઝિઝકતી શર્માતી ઘોળેકે કરીબ ગઈ. સિપાહીને ઉસ્કા પાંવ ઉઠા કર રિકાબમેં ડાલા ઔર ઉસે ઉઠા કર ઘોળે પર બિઠા દિયા. સિપાહીકો કિસીને આવાઝ દી ઔર કુછ કહા સિપાહી ઈસ તરફ મુતવજ્જેહ હૂએ. અચાનક ઘોળા દોળ પળા. લળકીકી ચીખેં સુનાઈ દી. સિપાહી ઘૂમ કર દેખા. ઘોળા સરપટ દોળા જા રહા થા. ઉસ્કે ઉપર લળકી ઈધર ઉધર ગિરતી ઔર સંભલનેકી કોશિશ કરતી થી. સબને શોર બપા કર દિયા કે ઘોળા બે લગામ હો ગયા હે. લળકી ગિર કર મર જાએગી. સિપાહીકે કરીબ ઉસ્કે સાથકા ઘોળા ખળા થા. વહ ઉછલ કર ઉસ ઘોળે પર સવાર હુવા ઔર એળ લગા દી. લળકીવાલા ઘોળા એક ચટ્ટાનસે ઘૂમ કર નઝરોંસે ઓઝલ હો ગયા. સિપાહીને અપને ઘોળેકી રફતાર ઈન્તિહા તક પહુંચા દી. ઉસે મા'લૂમ થા કે લળકી ગિરી ઔર ઉસ્કા પાંવ રિકાબમેં ફંસા રહ ગયા તો ઉસ્કી હડ્ડિયાં ટુકળે ટુકળે હો જાએંગી ઔર ઘોળા ઉસે ઘસીટ ઘસીટ કર હડ્ડિયોંસે ગોશ્ત ઉતાર દેગા.

સિપાહીને ઘોળા ચટ્ટાનસે મોળા. આગે ખૂલી વાદી થી. લળકીકો ઘોળા ઉઠાએ દોળા જા રહા થા. કુછ આગે જા કર ઘોળા મુળા ઔર ફિર નઝરોંસે ઓઝલ હો ગયા. સિપાહીકો લળકીકી ચીખેં ઔર ઘોળેકી ટાપો સુનાઈ દે રહી થી. વહ આગે જા કર મુળા. ઉસે ઘોળા નઝર ન આયા. અજીબ બાત યહ થી કે ઉસે અબ કોઈ આવાઝ નહીં સુનાઈ દે રહી થી, ન ઘોળેકે ટાપોં, ન લળકીકી ચીખેં. વહ સમઝા ઘોળા કિસી ખડમેં જા ગિરા હે. ઉસ્ને ઘોળેકી રફતાર કમ કર દી. કુછ ઔર આગે ગયા તો એક ઓટસે ઉસે લળકીકી આવાઝ સુનાઈ દી "ઈધર.... જલ્દીસે મેરે પાસ આ જાઓ."

સિપાહીને ઉધર દેખા તો ઉસ પર ખૌફ તારી હો ગયા. ઘોળા ખળા થા ઔર લળકી ઈત્મીનાનસે ઉસ પર સવાર થી. ઉસ્કે ચેહરે પર ડર યા ગબરાહટ નહીં બલ્કે હોટોં પર મુસ્કુરાહટ થી. સિપાહીને એક બાર તો ઈરાદા કર લિયા કે ઘોળેકો એળ લગાએ ઔર ભાગ ગયા. ઉસે યકીન હો ચૂકા થા કે યહ લળકી શર્રે શિરાર (સબસે બૂરી) યા બદરૂહ હે ઔર ઉસે ધોકેસે ઈસ ઢકી છુપી જગહ લે આઈ હે ઔર અબ ઉસ્કા ખૂન પી જાએગી. લેકિન વહ જૈસે ઝકળ લિયા ગયા હો. લળકીકી મુસ્કુરાહટ ઔર ઉસ્કે

સરાપામેં કોઈ ઐસી કુવ્વત થી જિસ્ને સિપાહીકે ઘોળેકા રૂખ લળકીકી તરફ કર દિયા.

"તુમ સિપાહી હો, મર્દ હો." લળકીને ઉસે કહા "મુઝસે ડર રહે હો?" વહ ઉસ્કે કરીબ ગયા તો લળકીને ઉસ્કા હાથ અપને હાથમેં લે કર કહા "ઘોળા બેલગામ નહીં હુવા થા. મેંને ઉસે ખૂદ એળ લગાઈ ઔર ભગાયા થા ઔર ચીખેં માર કર, યહ ઝાહિર કિયા થા કે ઘોળા બેલગામ હો ગયા હે ઔર મેં ગિર પળી હૂં. મુઝે ઉમ્મીદ થી કે તુમ મેરે પીછે આઓગે. મેં અનાળી નહીં શહસવાર હૂં."

"તુમ્ને યહ ધોકા ક્યૂં દિયા હે ?" સિપાહીને પૂછા.

"મુઝે તુમ્હારી મદદકી ઝરૂરત હે." લળકીને કહા "મેં યહ બાતેં સબકે સામને નહીં કહ સકતી. તુમને ઉન આદમિયોંમેં એક બૂળ્હા દેખા હે વહ મેરા ખાવિંદ હે. ઉસ્કી ઉમ્ર દેખો ઔર મેરી જવાની દેખો. મેરે સાથ જો લળકિયાં હે. ઉન્મેંસે એક મેરી તરહ એક બૂળ્હે આદમીકી બીવી બના દી ગઈ હે. તુમ જાનતે હો કે લળકીકો જિસ્કે સાથ બાંધ દો વહ બોલ નહીં સકતી. યહ બૂળ્હા મુઝે ખૂશ કરનેકે લિએ અપને સાથ લિએ લિએ ફિરતા હે. યહ સબ તાજિર હે હમેં ભી અપને સાથ લિએ ફિરતે હેં."

"દૂસ્રી દો લળકિયાં કોન હે ?" સિપાહીને પૂછા.

"વહ દોનોં શાદીશુદા હે." લળકીને જવાબ દિયા "ઉન્કે ખાવિંદ જવાન હે. વહ ઉન્હેં સેર સપાટેકે લિએ સાથ લાતે હેં. તુમ મેરી મદદ કરો."

"અગર યહ લોગ તુમ્હેં ઈગ્વા કરકે લાએ હોતે તો મેં ઈન સબકો ચોકી લે જાતા." સિપાહીને કહા "તુમ ઉસ્કી બીવી હો."

"મેંને ઉસે અપના ખાવિંદ તસ્લીમ નહીં કિયા." લળકીને કહા "તુમ્હેં દેખા હે તો મેરે દિલમેં ઈસ બૂળ્હેકી નફરત ઔર ઝિયાદા ગહરી હો ગઈ હે." ઉસ્ને જઝબાતી લેહજેમેં કહા "તુમ્હેં પહલી નઝરમેં દેખ કર મેરે દિલસે આવાઝ આઈ કે યહ હે તુમ્હારા ખાવિંદ. ખુદાને તુમ્હેં ઈસ ખૂબરૂ જવાનકે લિએ પૈદા કિએ હે."

"મેં ઈત્ના ખૂબસૂરત નહીં જિત્ના તુમને કહા હે." સિપાહીને કહા "તુમ મુઝે ક્યૂં ધોકા દે રહી હો ? તુમ્હારે દિલમેં ક્યા હે ?"

"ખુદા જાનતા હે કે મેરે દિલમેં ક્યા હે." લળકીને માયૂસસે લેહજેમેં કહા "વહી તુમ્હારે દિલમેં રહમ ડાલેગા. અગર તુમ મેરે દિલકી આવાઝકો ધોકા સમઝતે હો તો મેં અપને ખાવિંદકે પાસ નહીં જાઉંગી. ઘોળેકો એળ લગાઉંગી ઔર સીધી દરિયામેં ઘોળે સમેત કૂદ જાઉંગી. ખુદાસે જા કર કહૂંગી કે તુમ મેરે કાતિલ હો."

વહ એક તશ્ના સિપાહી થા. સર્હદકી ડ્યૂટીસે ઉકતાયા હુવા થા. વહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબી, અલી બિન સુફયાન, યા અલ્આદિલ નહીં થા. વહ સિપાહી થા. જવાન થા ઔર યહી ઉસ્કી શખ્સિયત થી. લળકીકે હુસ્ન વ શબાબ ઔર ઉસ્કે અંદાઝ ઔર ઉસ્કી બાતોંને ઉસે મોમ કર દિયા. અલબત્તા ઉસ એહસાસકા ઉસ્ને ઈઝહાર કર દિયા "મેં કમતર સિપાહી હૂં ઔર તુમ શહઝાદિયોંસે કમ નહીં. તુમ મહલસે નિકલ કર મેરે સાથ ઈસ રેત પર ઔર ઈન ચટ્ટાનોંમેં ઝિંદા નહીં રહ સકોગી."

"અગર ખ્વાહિશ મહલ ઔર દૌલતકી હોતી તો ઈસ બૂળ્હે ખાવિંદસે બેહતર મેરે લિએ કોઈ ખાવિંદ નહીં હો સકતા થા." લળકીને કહા "ઉસ્ને અપની દોલત મેરે કદમોંમેં ડાલ રખ્ખી હે. લેકિન મેં કિસી સિપાહીકી બીવી બનના ચાહતી હૂં. મેરા બાપ ભી સિપાહી હે. દો બળે ભાઈ સિપાહી હે. વહ દમિશ્ક ઔર શામકે મુહાઝ પર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી ફૌજમેં હે. મુઝે ઈસ બૂળ્હેકે હવાલે મેરી માંને કિયા હે. હમ ગરીબ લોગ હે. મેરી ખૂબસૂરતી મેરી બદનસીબીકી બાઈષ બની હે. મેં શહસવાર હૂં. યહ મેરે ખાવિંદકો મા'લૂમ નહીં. હમારે ખાવિંદકી દોલત યહી અસ્કરી રિવાયાત હે. મેંને હમેશા યહ ખ્વાહિશ કી હે કે સુલ્તાનકી ફૌજમેં શામિલ હો જાઉં. અગર યહ મુમ્કિન ન હો તો કિસી સિપાહીકે સાથ શાદી કર લૂં. તુમ રેત ઔર ચટ્ટાનોંકી બાતેં ન કરો. મેં ઈસ રેતકી પેદાવાર હૂં ઔર જબ મેરા ખૂન ઈસ રેતમેં જઝબ હો જાએગા તો મેરી રૂહ મુત્મઈન હો કર ખુદાકે હુઝૂર જાએગી."

"મેં તુમ્હારી મદદ કિસ તરહ કર સકતા હૂં?"

"આઓ." લળકીને કહા "આહિસ્તા આહિસ્તા વાપસ ચલતે હેં. વહ લોગ હમારે પીછે આ રહે હોંગે. રાસ્તેમેં તુમ્હેં બતાઉંગી કે મેંને ક્યા સોચા હે." વહ ચલ પળે. લળકીને કહા "મેં તુમ્હેં યહ નહીં કહૂંગી કે મુઝે

અપને સાથ લે ચલો. યહ જુર્મ હોગા. મેરા ખાવિંદ કાઝીકે પાસ ચલા જાએગા ઔર હમ દોનોં સઝા પાએંગે. પહલે ઈસ ખાવિંદસે આઝાદ હોના હે. ઉસ્કા એક હી તરીકા હે કે ઉસે ઐસે તરીકેસે કત્લ કિયા જાએ કે યહ કત્લ ન લગે. કત્લ તુમ નહીં કરોગે મેં કરૂંગી. હો સકતા હે ઉસે શરાબમેં કુછ મિલા કર પિલા દૂં ઔર રાતકો દરિયાકે કિનારે લે જા કર ધોકા દે દૂં ઔર કહું કે વહ નશેમેં દરિયામેં ઉતર ગયા થા. ઉસ્કે લિએ દો ચાર રોઝ ઈન્તિઝાર કરના પળેગા. મેં ઉસે યહીં રખ્ખૂંગી.”

“તુમ્હારે પાસ કોઈ ઝહર હે ?” સિપાહીને પૂછા.

લળકીને કહકહા લગાયા ઔર કહા “તુમ બુધ્ધૂ સિપાહી હો. મેં કાહિરાકે દૂર ઉપરકે ઈલાકેકી રહનેવાલી હૂં જિસ્મેંસે યહ દરિયા ગુઝરતા હે. હમારી ખુરાક મછલી હે. મછલીકા પિત્તા ઝહરસે ભરા હોતા હે. તુમ્ને દેખા હે કે હમ યહાં ભી મછલિયાં પકળતે હેં. મેં મછલીકા પિત્તા અલગ કરકે છુપા લૂંગી ઔર ઉસ્મેંસે ચંદ કતરે બૂળ્હેકી શરાબમેં મિલા દૂંગી, ફિર ઉસે સેરકે બહાને દરિયાકે કિનારે લે જાઉંગી.”

“ફિર મેં તુમ્હેં કિસી તરહ લે જાઉંગી !”

“વહ મર ગયા તો મેં આઝાદ હોઉંગી.” લળકીને જવાબ દિયા “મેં સબસે કહ દૂંગી કે તુમ્મેંસે કોઈ ભી મેરા વારિષ નહીં જો મુઝે અપની મર્ઝીકી શાદીસે રોકે. મેં તુમ્હારે સાથ ચલી જાઉંગી. તુમ મુઝે અપને ઘર ભેજ દેના..... ઔર સુનો, તુમ મુઝે મિલ્તે રહના. અબ ચલે જાઓગે તો ફિર કબ આઓગે ?”

“મેં સિર્ફ ગશ્ત પર આ સકતા હૂં.” સિપાહીને જવાબ દિયા “ચોકી દૂર હે, ગશ્તકે બગૈર હમ ઘોળા ઈસ્તિઅમાલ નહીં કર સકતે. મેરી ગશ્ત ઈસી સાથીકે સાથ કલ રાતકે દૂસરે પહર હોગી. મેં યહીં આ જાઉંગા.”

“ઝરા દૂર રહના.” લળકીને કહા “મેં તુમ્હેં રાસ્તેમેં મિલૂંગી. કહીં છુપ કર બેઠ જાએંગે.” લળકીને ઉસ્કા હાથ પકળ લિયા. સિપાહીને ઉસ્કી તરફ દેખા તો લળકીને ઉસ્કી આંખોમેં આંખે ડાલ દી. સિપાહીકે તમામ શુકૂક રફાઅ હો ગએ. ઉસ્ને લળકીકા હાથ અપને દિલ પર રખ કર દબાયા.

વહ જબ ઉસ જગહ પહુંચે જહાંસે લળકીકા ઘોળા ચટ્ટાનકી ઓટમેં હો ગયા થા, ઉન્હેં તમામ આદમી નઝર આએ. વહ ઈસી તરફ દેખ રહે થે. ઉન્હેં દેખ કર વહ ઉન્કી તરફ દોળ પળે. દોનોં ઘોળોંસે ઉતરે. લળકીકા બૂળ્હા ખાવિંદ સિપાહીકે સાથ લિપટ ગયા. ઉસ્કી આવાઝ કાંપ રહી થી. દૂસ્રે આદમિયોંને ભી વાલિહાના અંદાઝસે ઉસ્કા શુક્રિયા અદા કિયા. લળકીને ઉન્હેં ઝૂટ મૂટકી કહાની સુના દી ઔર કહા કે ઈસ સિપાહીને અપની જાન ખત્રેમેં ડાલ કર ઉસે બચાયા હે, વર્ના ઘોળા ઉસે કિસી પથ્થરીલી ખડમેં ગિરા કર માર દેતા.

દોનોં સિપાહી ચોકીકો વાપસ રવાના હૂએ. રાસ્તેમેં ઉસ સિપાહીને અપને સાથીકો બતા દિયા કે અસલ વાકિઆ ક્યા હુવા હે. ઉસ્કે સાથીકે દિલમેં રશ્ક સા પૈદા હુવા. લેકિન ઉસ્ને બતાયા કે ઉસ્કી ગૈરહાઝિરીમેં એક લળકી અઝીબ સી નઝરોંમેં ઉસે દેખતી થી. યહ સિપાહી અપને સાથીકે પીછે જાના ચાહતા થા. મગર પૈદલ પહુંચના મુમ્કિન નહીં થા. બાકી આદમી પીછે ખળે રહે. વહ બહુત આગે ચલા ગયા. દો લળકિયાં ભી આગે ગઈ જિન્મેંસે એક ઉસ્કે સાથ બાતેં કરને લગી. બાતોં બાતોંમેં ઉસ લળકીને ભી ઈસ સિપાહીકે સાથ મુહબ્બતકા ઈઝહાર કિયા ઔર ઉસ્સે પૂછા કે "વહ ઉસે ફિર કબ મિલેગા. ઉસ્ને લળકીકો બતાયા કે વહ કલ રાતકે દૂસ્રે પહર ગશ્ત પર આએગા. ઉસ લળકીને ઉસે બતાયા કે ઉસે એક બૂળ્હેકે સાથ બ્યાહ દિયા ગયા હે ઔર ઉસ્કે સાથ ભાગના ચાહતી હે.

દોનોંકી કહાની એક જૈસી થી. ઉન્હોંને ઈસ મસ્અલે પર ગોર કરના શુરૂઅ કર દિયા કે વહ લળકિયોંકો કિસ તરહ અપને સાથ લે જાએંગે. વહ દોનોં ઈસ પર ભી ગોર કરને લગે અગર લળકિયાં અપને ખાવિંદોકો કત્લ ન કર સકે તો વહ ખૂદ ઉન્હેં કત્લ કરેં ઔર કિસ તરહ કરેંગે..... દોનોં સિપાહી બળે હી હસીન તસવ્વુરાતમેં ખુમારકી કેફિયતમેં અપની ચોકી પર પહુંચે. ઉન્હોંને અપને કમાન્ડરકો રિપોર્ટ દી કે ફુલાં જગહ કાહિરાકે તાજિરોંકા કાફલા રૂકા હુવા હે જિસ્કે સામાનકી તલાશી લી ગઈ હે ઔર હર તરહ ઈત્મીનાન કર લિયા ગયા હે કે વહ મુશ્તબા ઔર મશ્કૂક લોગ નહીં. ઈન સિપાહિયોંને લળકિયોંકા ઝિક્ર ભી કિયા. ચોકી કમાન્ડરને રિપોર્ટકે પહલે

હિસ્સેકો તવજ્જુહસે નહીં સુના થા. જબ લળકિયોંકા ઝિક્ર આયા તો ઉસ્ને દિલ ચસ્પી લેની શુરૂઅ કર દી. લળકિયોંકી તા'દાદ, ઉમ્ર, શકલો સૂરત, કદ, બુત, રંગ, રૂપ, ગર્ઝ ઉસ્ને કોઈ બાત ન રહને દી. સિપાહિયોંને ઉસ્કે ઈસ રવય્યેકો મહસૂસ કિયા ઔર ખામોશ રહે.

ચોકીમેં એક ઔર ચોકીકા સિપાહી બેઠા થા. વહ ચોકી વહાંસે આઠ દસ મીલ દૂર થી. ઉસ્કે કમાન્ડરને સિપાહીકો ઈસ પૈગામકે સાથ ભેજા થા કે આજ શામકે બા'દ મેરી ચોકીમેં આના, ઝરૂરી કામ હે. કમાન્ડરને પૈગામ લાનેવાલે સિપાહીકો યહ કહ કર રોક લિયા થા કે ઈકઠે ચલેંગે.

સૂરજ ગુરૂબ હોતે હી કમાન્ડર સિપાહીકે સાથ રવાના હો ગયા. દૂસ્રી ચોકી પર પહુંચા તો શામ ગહરી હો ચૂકી થી. યહ ચોકી હરી ભરી જગહ થી. વહાં ઉસ શામ કુછ ઔર હી રોનક થી. ચોકીકે તમામ સિપાહી જો ડયૂટી પર નહીં થે, ચોકીકે બાહર ગોલ દાઈરેમેં બેઠે થે. મશ્અલેં જલ રહી થી. ચોકીકા કમાન્ડર વહાં નહીં થા. ઉસ્કે ખૈમેંમેં ગએ. વહાં દો લળકિયાં બેઠી થી ઔર તીન સહરાઈ આદમી ભી થે. ઉન્કે કરીબ સાઝ ઔર દફ પળે થે. મેહમાન કમાન્ડરકે આતે હી ખાના ચુના ગયા..... સબ ખા ચૂકે તો ચોકીકે કમાન્ડરકે કહને પર સાઝિન્દે ઔર લળકિયાં બાહર ચલી ગઈ. દૂસ્રી ચોકીકે કમાન્ડરને પૂછા કે "યહ કોન લોગ હે ઔર બાહર કયા હો રહા હે ?

"યહ લળકિયાં નાચનેવાલી હૈં." કમાન્ડરને જવાબ દિયા "ઔર ઉન્કે સાથ સાઝિન્દે હૈં. યહાંસે ગુઝર રહે થે. પાની પીનેકે લિએ રૂકે તો મૈંને ઉન્હેં બિઠા લિયા. લળકિયાં અચ્છી લગી. મૈંને ઉન્હેં ખાના ભી ખિલાયા. યહ કહીં જા રહે થે મેરે કહને પર રૂક ગએ. આજ રાત ઉન્હેં યહીં રખ્ખૂંગા."

"મુઝે યહ સિલ્સિલા અચ્છા નહીં લગા." દૂસ્રે કમાન્ડરને કહા "સર્હદ પર આ કર યહ અય્યાશી સિપાહિયોંકો ખરાબ કરેગી."

"ઉસ્કે બગૈર સિપાહી ઝિયાદા ખરાબ હો રહે હૈં." મેઝબાન કમાન્ડરને કહા "એક હમારે વહ સાથી હે જો શહરોંમેં ઐશ કર રહે હૈં. એક હમ હે જો મા'લૂમ નહીં કબસે યહાં બૂગીર કુત્તોકી તરહ આવારા ફિર રહે હૈં. કયા તુમ્હેં સિપાહિયોંને કભી પરેશાન નહીં કિયા કે ઉન્કી જગહ દૂસ્રે દસ્તે લાએ

જાએં ?"

"મેરી ચોકીમેં તો દો સિપાહી આપસમેં લળ ભી ચુકે હૈં." મેહમાન કમાન્ડરને કહા "અબ તો સિપાહિયોંકો મા'મૂલી સી બાત પર ગુસ્સા આ જાતા હૈ."

"મૈં અપને સાલાર અલ્કંદ તક દરખ્વાસ્ત ભિજવા ચુકા હૂં કે હમ પર રહમ કરેં ઔર હમારી બદલી કરેં." મેઝબાનને કહા "ઉસ્ને કોઈ જવાબ નહીં દિયા.....મૈં કહતા હૂં હમેં ઉસ મહાઝ તક ભેજ દે જહાં બહુત હી સખ્ત જંગ હો રહી હો. યહાંસે હટા દેં જહાં કુછ ભી નહીં. હમ અપના ફર્ઝ અદા કર ચૂકે હૈં. અબ દૂસ્રોંકો ભેજેં."

દૂસ્રી ચોકીસે આયા હુવા કમાન્ડર ભી યહી મહસૂસ કર રહા થા જો ઉસે બતાયા જા રહા થા. બાલાઈ કમાનકી મા'મૂલીસી કોતાહી બળે ખતરનાક નતાઈજ સામને લા રહી થી. દુશ્મન પર બિજલિયોંકી માનિંદ ટૂટનેવાલે મુજાહિદીન નફસિયાતી તશ્નગી ઔર ખલ્ફશારકા શિકાર હો રહે થે. વહ અબ અપની તસ્કીનકે ઝરાએઅ ખૂદ પૈદા કર રહે થે ઔર ફર્ઝકે દોરાન રકશ વ સુરૂરસે દિલ બહલા રહે થે.

રાત ગુઝરતી જા રહી થી. લળકિયાં બારી બારી નાચતી થી. વહ થક ગઈ તો ઉન્કે સાઝિન્દોને ગાના સુનાયા. સિપાહી ઉન્હેં ચીખ ચીખ કર દાદ દે રહે થે. તીન ચાર સિપાહિયોંને લળકિયોંકી તરફ પૈસે ફેંકે જો લળકિયોંને યહ કહ કર વાપસ કર દિએ કે વહ વતનકે મુહાફિઝોંસે પૈસે નહીં લેંગી. ઉન્કે સાઝિંદોને ભી સિપાહિયોંસે કહા કે અગર વહ નાચ ગાનેસે ખૂશ હોતે હૈં તો ઉન્હેં જબ ભી બુલાયા જાએગા વહ બિલા ઉજરત આ જાયા કરેંગે..... ઈન તમાશાઈયોંમેં દો કમાન્ડર થે. કોઈ ઝિયાદા ઊંચે તો નહીં થે ફિર ભી વહ ઝિમ્મેદાર અફરાદ થે ઔર વહ દોનોં અપની ઝિમ્મેદારિયોંકો ભૂલ ચૂકે થે. ઉન્હોંને યહ મા'લૂમ કરનેકી ભી કોશિશ ન કી કે યહ નાચને ગાનેવાલી પાર્ટી આઈ કહાંસે હે ઔર જા કહાં રહી હે ઔર જો કુછ સાઝિન્દોને અપને મુતઅલ્લિક બતાયા હે વહ સહીહ ભી હૈ યા નહીં. કમાન્ડરોંને યહ ભી ન દેખા કે તમાશાઈયોંમેં મિસ્રકે શહરાઈ લિબાસમેં જો ચંદ એક આદમી આ

બેઠે હૈં વહ કોન હે ઔર કહાંસે આએ હૈં ઔર ઈન કમાન્ડરોંને યહ ભી ન દેખા કે ચોકીકે ચાર સિપાહી ગશ્તી પહરેસે જલ્દી વાપસ આ ગએ હૈં ઔર ઉન્કી જગહ દૂસ્રે ચાર સિપાહી પહરેકે લિએ ગએ હી નહીં.

ચોકીસે કુછ દૂર રાતકી તરહ સિયાહ ચેહરોંવાલે કમો બેશ પચાસ આદમી એક દૂસ્રેકે પીછે સૂડાનકી તરફસે આ રહે થે. દો આદમી ઉન્સે બહુત આગે થે. પીછેવાલે થોળા સા ચલ કર રૂક જાતે થે, આગેવાલે દો આદમી અંધેરેમેં ઈધર ઉધર દેખતે. રાતકી આવાઝોંકો સુનનેકી કોશિશ કરતે ઔર ગીદળોંકી તરહ બોલતે, પીછેવાલે ઈસ આવાઝ પર આગે ચલ પળતે. આગેસે લોમળીકી કહકહા નુમાં આવાઝ આતી તો વહ રૂક જાતે ઔર કુછ દેર બા'દ ગીદળકી આવાઝ પર ચલ પળતે, દૂર ચોકીસે સાઝોંકે ધીમે ધીમે નગ્મે સર્હદકી ખામોશ ફિઝામેં બિખર રહે થે. આગે ચટ્ટાની ઈલાકા આ ગયા સિયાહ ચેહરોંવાલે કાલે કાલે સાએ ચટ્ટાનોમેં ગાઈબ હો ગએ. ઉન્કે પાસ બર્છિયાં થી, તલ્વારેં ઔર ખંજર ભી થે ઔર હર એકમેં ચાર ચાર, પાંચ પાંચ કમાને ઔર તીરોંકા વઝની ખઝાના ઉઠા રખ્ખા થા.

ઉન્કે ઈસ્તિકબાલકે લિએ વહાં તીન ચાર આદમી મૌજૂદ થે. ઉન્મેંસે કિસીને આનેવાલી પાર્ટીકે સરદારસે હંસ કર કહા "લળકિયોંને કામ કર દિયા હે."

"હાં!" સરદારને કહા "હમ ઉન્કે સાઝોંકે નગ્મે સુનતે આએ હૈં. મૈંને દસ બારા આદમી વહાં તમાશાઈયોંકે ભેસમેં ભેજ દિએ થે. ઉન્મેંસે એકને આ કર ઈત્તિલાઅ દી થી કે મેહફિલ ગરમ હો ગઈ હે ઔર રાસ્તા સાફ હે. ગશ્તી સંત્રી ભી નાચગાનેમેં ચલે ગએ હૈં."

"નીલસે ભી અછ્છી ઈત્તિલાઅ મિલી હે." ઈસ્તિકબાલ કરનેવાલોંમેંસે એકને કહા "ઉન લોગોંને લળકિયોંસે સહીહ કામ લિયા હે. દો સિપાહિયોંકો જો કલ રાત ઈસ તરહ પહરે પર હોંગે ફાંસ લિયા ગયા હે. મૈંને ઈત્તિલાઅ ભેજ દી હે. કલ રાત કમ અઝ કમ તીન બળી કશ્તિયાં આ જાએંગી."

વહ આગે ચલ પળે. ચટ્ટાને ઊંચી હોતી ગઈ. આગે પહાળિયાં આ ગઈ. સરદાર રૂક ગયા ઔર ઉસ્ને સારી પાર્ટીકો ભી રોક દિયા. ઉસ્ને

ઈસ્તિકબાલ કરનેવાલોંસે સરગોશીમેં કહા "યહ ન ભૂલના કે યહ સબ હબ્શી હૈં ઉન્કા મઝહબ અજીબો ગરીબ હે ઔર ઉન્કી આદતેં ઔર રુસૂમાત તુમ્હેં હેરાન કર દેંગી. એહતિયાત યહ કરની હે કે યહ જૈસી કૈસી મઝહકા ખૈઝ હર્કત કરેં ઉસે એહતિરામકી નિગાહસે દખ લો. હમ ઉન્હેં મઝહબકે નામ પર લાએ હૈં. ઉન્હેં યહ જાંસા દિયા હે કે હમ ઉન્હેં ઉસ જગહ લે જા રહે હૈં જહાં ખુદા રહતા હે. વહ ખુદા જો રેતકો પ્યાસા રખતા, સૂરજકો આગ દેતા ઔર આસ્માનસે બીજલી ઔર પાની બર્સાતા હે. એક મુશ્કિલ પેશ આએગી. યહ લોગ જંગસે પહલે ઈન્સાની કુર્બાની દેનેકે કાઈલ હૈં.

યહ ઉન્કા સરદાર બતાએગા કે કુર્બાની મર્દકી દેની હે યા ઔરતકી યા એક મર્દ ઔર એક ઔરતકી. અગર હમને ઉન્કી યહ રસ્મ પૂરી કર દી તો ફિર ઉન્હેં લળાઈમેં દેખના, કાહિરાકી ઈંટસે ઈંટ બજા દેંગે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી યહ ફૌજ ઉન્કે સામને એક દિનસે ઝિયાદા ન ઠહર સકેગી."

સરદારને સબસે કહા "સજ્દેમેં ગિર પળો તુમ ખુદાકે ઘરમેં આ ગએ હો." સબ સજ્દેમેં ગિર પળે. સરદારકે કહને પર ઉઠે ઔર સરદારકે પીછે ચલ પળે.

યહ સૂડાની હબ્શી થે જિન્હેં મિસ્રમેં દાખિલ કિયા જા રહા થા. ઉન્હેં છૂપાનેકે લિએ ઈસ પહાળી ખિત્તેકા ઈન્તિખાબ કિયા ગયા થા. ફિરઔનોંકે વક્તોંકી ગારેં જો દરઅસલ ઝમીનદોઝ ઈમારતેં થી, બહુત બળી ફૌજકો ઘોળોં ઔર ઊંટો સમેત છુપા સકતી થી. સૂડાનમેં ખૂંખાર હબ્શિયોંકો ઉન્કે મઝહબ ઔર તવહ્હુમ પરસ્તીકે ઝરીએ ઈકઠ્ઠા કરકે, ફૌજોંકે ખિલાફ લળનેકી ટ્રેનિંગ દી જા રહી થી. લળનેકે તો વહ માહિર થે ઉન્કે કબીલોંકી જંગે હોતી રહતી થી. તીરંદાઝી ઔર નીશાને પર બર્છી ફેંકનેકે વહ માહિર થે. સૂડાનકે હુક્મરાનોંને સલીબિયોંસે મુઆહદા કરકે બહુતસે સલીબી ફૌજી અફસરોંકો બુલા લિયા થા. વહ ઈન હબ્શિયોંકો મુનઝ્ઝમ ઔર બાકાઈદા કમાન્ડકે તહત લળનેકી ટ્રેનિંગ દે રહે થે. ઉસ્સે પહલે સૂડાની ફૌજ દોબાર શિકસ્ત ખા ચૂકી થી. તીસ્રી જંગ ઉસ વક્ત હૂઈ થી જબ સુલ્તાન અય્યૂબીકે સિપાહી તકિયુદ્દીનને સૂડાન પર હમ્લા કિયા થા. સુડાનિયોંને યહ હમ્લા નાકામ કરકે તકિયુદ્દીનકી ફૌજકો બૂરી તરહ બિખેર દિયા થા. તકિયુદ્દીન

સુલ્તાન અય્યૂબીકી મદદસે અપની બચી કુછી ફૌજ વાપસ લે આયા થા. ઈસ્મેં સૂડાનિયોંકી નાકામી યહ થી કે ઉન્હોંને તકિયુદ્દીનકા તઆકુબ ન કિયા ઔર મિસ્ર પર હમ્લા ન કિયા. અગર સૂડાની તઆકુબ ઔર હમ્લા કરતે તો તકિયુદ્દીનકી ફૌજ ઈત્ની થકી હારી થી કે મિસ્રકો સૂડાનિયોંસે બચા ન સકતી.

ઈન નાકામિયોંકો દેખતે હૂએ સલીબિયોંને સુલ્તાન અય્યૂબીકા તરીકએ જંગ આઝમાનેકી સ્કીમ બનાઈ થી. ઉન્હોંને દેખ લિયા થા કે સુલ્તાન અય્યૂબી કમસે કમ નફરીસે ઝિયાદાસે ઝિયાદા ફૌજ પર શબખૂન કિસ્મકા હમ્લા કરતા ઔર જમ કર લળનેકે બજાએ દસ્તોંકો ઘુમા ફિરા કર લળાતા હે ઔર બળીસે બળી ગઠી હૂઈ ફૌજકો બિખેર દેતા. ઉન્હેં યહ ભી મા'લૂમ થા કે ઈસ કિસ્મકે હમ્લેકે લિએ બળીહી સખ્ત ટ્રેનિંગ ઔર ખાસ કિસ્મકે સિપાહિયોંકી ઝરૂરત હોતી હે. આમ કિસ્મકી ફૌજ સિર્ફ હુજૂમકી સૂરતમેં લળ સકતી હે, ચુનાંચે ઉન્હોંને હબ્શી કબાઈલમેં જંગી જુનૂન પૈદા કરકે, થોળી સી ફૌજ તય્યાર કર લી થી ઔર ઉન્હેં શબખૂનકી ટ્રેનિંગ દી થી. વહ કાહિરાવાલોંકો બેખબરીમેં દબોચ લેના ચાહતે થે. અબ સુલ્તાન અય્યૂબી મિસ્રમેં નહીં થા. ઉન્હેં યકીન થા કે સુલ્તાન અય્યૂબીકી ગૈરહાઝિરીમેં મૈદાન માર લેંગે.

ઉન્હેં ઈસ હમ્લેકી કમાનકે લિએ ઐસે જર્નૈલકી ઝરૂરત થી જો મિસ્રકી ફૌજકા હો તાકે વક્ત ઔર કુવ્વત કમસે કમ સર્ફ હો ઔર હમ્લા સહીહ ઠિકાને પર હો. ઉન્કી યહ ઝરૂરત સુલ્તાન અય્યૂબીકે સાલાર અલ્કંદને પૂરી કર દી થી. સૂડાનકે હબ્શિયોંકી ફૌજકો છુપાનેકે ઈન્તિઝામાત અલ્કંદને હી કિએ થે. ઉસ્ને મિસ્રી ફૌજકે ચાર પાંચ જૂનિયર કમાન્ડર ભી અપને સાથ મિલા લિએ થ. જાસૂસોંકે ઝરીએ ઉસ્કા રાબિતા સૂડાનકે સાથ થા. અબ યહ ફૌજ મિસ્રમેં દાખિલ હો રહી થી.

રાત ગએ તક ચોકી પર નાચ ગાના હોતા રહા. દૂસરી ચોકીકા કમાન્ડર વહાંસે અપની ચોકીકે લિએ રવાના હોને લગા તો ઉસ્ને ઈસ ચોકીકે કમાન્ડરસે કહાકે વહ ઈન લોગોંસે કહે કે કલ રાત ઉસ્કી ચોકી પર આએ. સાઝિંદે માન ગએ. ઉન્હેં ઔર જાના હી કહાં થા. વહ તો સૂડાનિયોં બલ્કે

અલ્કંદકે ભેજે હૂએ લોગ થે. યહ તો ઉન્હોંને ઝૂટ બોલા થા કે વહ કિસીકે બુલાવે પર ઉસ્કે ગાંવ જા રહે થે. ઉન્કે ઝિમ્મે યહી કામ થા કે ઈન દો ચોકિયોં પર પાની પીનેકે બહાને રૂકેં ઔર ઐસી બાતેં કરે કે ચોકિયોંકે કમાન્ડર ઉન્કે જાલમેં આ જાએ. નાચનેવાલી લળકિયાં દિલકશ થી. કમાન્ડર ઉન્કે જાલમેં આ ગએ. ઉસ્ને દરિયાવાલી ચોકીકે કમાન્ડરકો ભી બુલા લિયા ઔર પચાસ હબ્શી સર્હદ પાર કરકે પહાળિયોંકે પેટમેં ગાઈબ હો ગએ.

અગલી રાત દોનોં રક્કાસા આએ દરિયાવાલી ચોકી પર જા પહુંચે ઔર વહાં ભી વહી રોનક પૈદા કી ગઈ જો ઈસ ચોકી પર કી ગઈ થી. રાતકે દૂસ્રે પહર દરિયાકે સાથ સાથ ગશ્ત કરનેવાલે દો સિપાહી વાપસ આ ગએ. ઉન્કી જગહ દૂસ્રે દો સિપાહી રવાના હોને લગે. ઉન્હેં સાથિયોંને કહા કે વહ યહ રોનક છોળ કર ન જાએ. કમાન્ડર ઈસ વક્ત લળકિયોં ઔર ઉન્કે રકસમેં મસ્ત હે, લેકિન યહ દોનોં યહ કહ કર ચલ પળે કે વહ અપને ફર્ઝમેં કોતાહી નહીં કરના ચાહતે. યહ વહી દો સિપાહી થે જિન્હેં દો લળકિયોંને મુહબ્બતકા ઈઝહાર કરકે કહા થા કે વહ અપને બૂળ્હે ખાવિંદોંસે નજાત હાસિલ કરકે ઉન્કે સાથ જાના ચાહતી હે. ઉન્હેં ફર્ઝકા ઈત્ના ખયાલ નહીં થા જિત્ના ઈન લળકિયોંકે પાસ પહુંચનેકા ઈશ્તિયાક થા. લળકિયોંને ઉન્હેં કહા થા કે વહ ઉન્હેં મિલેંગી.

ઈસ્સે પહલે વહ આહિસ્તા આહિસ્તા ચલતે, રૂકતે ઔર ચલતે થે. મગર ઉસ રાત ચોકીસે ઝરા દૂર હોતે હી ઉન્હોંને ઘોળે દોળા દિએ. એક જગહ ઘોળે રોક કર ઉતરે ઔર આહિસ્તા આહિસ્તા ચલતે અલગ અલગ હો ગએ. દોનોં લળકિયાં મુખ્તલીફ જગહોં પર ઉન્કા ઈન્તિઝાર કર રહી થી. વહ દોનોંકો દરિયાસે દૂર ચટ્ટાનોંમેં લે ગઈ. દોનોંને ઉન પર અપના હુસ્ન વ જવાની ઔર મુહબ્બતકા તિલીસ્મ તારી કર દિયા ઔર ખાવિંદોંકે કત્લકી સ્કીમે બનતી રહી. દોનોં કહા કે વહ અપને ખાવિંદોંકો શરાબમેં ખ્વાબ ઔર સુફૂફ પિલા કર સુલા આઈ હેં. દોનોં સિપાહી, એક ચટ્ટાનકે ઈસ તરફ દૂસ્રા કહીં ઔર સિર્ફ ફર્ઝકો હી નહીં ગર્દ વ પેશકો ઔર દુન્યાકો ભી ફરામોશ કિએ બેઠે થે.

ઈસ જગહસે થોળી દૂર આગે જહાં ઈન સિપાહિયોંને તાઝીરોંકો

કાફલેકો બેઠે દેખા થા, દરિયાકે કિનારે ચાર સાએ ઈધર ઉધર હર્કત કર રહે થે. દરિયાકી હલ્કી હલ્કી લહરેં જલતરંગ બજા રહી થી. યહ આદમી પાનીકી સતહ પર તારીકીમેં દૂર દેખનેકી કોશિશ કર રહે થે. વહ બેચેન હૂએ જા રહે થે. એકને કહા "ઉન્હેં ઈસ વક્ત તક આ જાના ચાહિએ થા." દૂસ્રેને કહા "ઉન્હેં ઈત્તિલાઅ તો દે દી ગઈ થી." એકને આંખે સીકુડ કર કહા "વહ બાદબાન મા'લૂમ હોતે હૈં." ઉસ્ને એક દીયા જલા કર આહિસ્તા આહિસ્તા દાએં બાએં ચલાના શુરૂઅ કર દિયા. દરિયામેં દૂર દો દિએ જલતે નઝર આએ ઔર બુઝ ગએ.

થોળી દેર બા'દ એક બાદબાની કશ્તી કિનારેકે સાથ આ ગઈ. કિનારે પર ખળે એક આદમીને કહા "કિસીકી ઊંચી આવાઝ ન નિક્લે." મુકમ્મલ ખામોશીસે સિયાહ કાલે હબ્શી કશ્તીસે કિનારે પર કૂદને લગે. ઉસ્કે પહલૂમેં એક ઔર કશ્તી આ રૂકી. ઉસ્મેંસે ભી હબ્શી ઉતરે. યહ બહુત બળી કશ્તિયાં થી. ઉન્મેંસે કમો બેશ દો સો હબ્શી ઉતરે. ફિર ઉન્મેંસે સામાન ઉતરને લગા. યહ સબ જંગી સામાન થા. જૂં હી કશ્તિયાં ખાલી હૂઈ મલ્લાહોંસે કહા ગયા કે બહુત તેઝીસે કશ્તિયાં વાપસ લે જાએં. મલ્લાહોંને બાદબાનોંકે રસ્સે ખીંચે, રૂખ બદલે ઔર કશ્તિયાં સાહીલસે હટ કર અંધેરેમેં ગાઈબ હો ગઈ ઔર જૈશિયોંકી યહ ખેપ ભી ચટ્ટાનોંમેંસે હોતી હૂઈ પહાળિયોંમેં ગઈ ઔર ગાઈબ હો ગઈ.

યહ દોનોં સિપાહી વાપસ આએ તો ચોકી પર નાચ ગાનેકી મહફીલ ખત્મ હો ગઈ થી. સિપાહી અપને અપને ખૈમોંકો જા રહે થે. નાચને ગાનેવાલોંકે લિએ કમાન્ડરને અલગ ખૈમા ખળા કર દિયા થા. ઉસે એક લળકી કુછ ઝિયાદા હી અછૂછી લગી. વહ ચેહરે મોહરેસે મા'સૂમ સી લગતી થી. કમાન્ડરને યહ સોચ કર કે યહ પેશાવર લોગ હૈ સાઝિંદોસે કહા કે ઈસ લળકીકો ઉસ્કે ખૈમેમેં ભેજ દે. યહ લોગ દરઅસલ જાસૂસ ઔર તખ્રીબકાર થે. ઉન્કા મિશન હી યહી થા કે ઉન દો ચોકિયોંકો અપને જાલમેં ઉલ્ઝાએ રખ્ખે ઔર ઉન્કે કમાન્ડરોંકો અપને કબ્ઝેમેં લેનેકી કોશિશ કરે તાકે સૂડાનસે હબ્શી ફૌજ મિસ્રમેં દાખિલ હોતી રહે. ઉસ કમાન્ડરને લળકીકો

Maktabe Ashraf

અપને સાથ રખનેકી ખ્વાહિશકા ઈઝહાર કિયા તો ઉસ્કી ખ્વાહિશ ફૌરન પૂરી કર દી ગઈ. રક્કાસા ઉસ્કે સાથ ખૈમેમેં ચલી ગઈ.

કમાન્ડર અધેળ ઉમ્ર થા ઔર લળકી નૌજવાન. ખેમેંમેં જા કર લળકીકી શોખી ખત્મ હો ગઈ. વહ તો નાચને કૂદનેવાલી ઔર બળીહી પ્યારી મુસ્કુરાહટસે તમાશાઈયોંકા દિલ બહલાનેવાલી રક્કાસા થી. બાહરકી મશ્અલે બુઝ ચૂકી થી. ખૈમેમેં દિયા જલ રહા થા. લળકી એક તરફ બેઠ કર કમાન્ડરકો ગહરી નઝરોંસે દેખને લગી.

"મૈંને કભી શરાબ નહીં પી." કમાન્ડરને કહા.

"મેરે બાપને ભી કભી શરાબ નહીં પી થી." રક્કાસાને કહા "તુમને શરાબકા નામ ક્યૂં લિયા હે ? મૈંને તો નહીં કહા થા કે શરાબ પીએ. તુમ શાયદ યહ કહના ચાહતે હો કે હમારે પાસ શરાબ ભી હોગી ઔર મેં લા કર તુમ્હેં પિલાઉંગી !"

"કહતે હેં શરાબકે બગૈર ઔરત ઔર ઔરતકે બગૈર શરાબ બેમઝા ઔર ફીકી હોતી હે." કમાન્ડરને મુસ્કુરા કર કહા "મેં શરાબકે ઝાઈકેસે વાકિફ નહીં ઔર મેં ગૈર ઔરતકી ચાશ્નીસે ભી આશ્ના નહીં."

"ફિર તુમ અનાળી ગુનહગાર હો." રક્કાસાને સંજીદગીસે કહા "મેં તુમ્સે કોઈ નકદ ઉજરત નહીં લૂંગી. મેરી એક બાત માન લો તો મેં ઉસીકો સારી રાત તુમ્હારે સાથ ગુઝારનેકી ઉજરત સમઝૂંગી...... બાત યહ હે કે ગુનાહમેં વહ ચાશ્ની નહીં જો ગુનાહ ન કરનેમેં હે. તુમ મર્દ હો. ઈસ તન્હાઈમેં જબ એક જવાન લળકી તુમ્હારે પાસ હે તુમ્હેં મેરી યહ બાત અજીબ લગેગી. તુમ મેરી બાત માનોંગે નહીં. ઝરા ગોર કરો. તુમ્હારા ચેહરા બતા રહા હે કે તુમ્ને આજ પહલી બાર ગુનાહકા ઈરાદા કિયા હે. રાત ઈત્ની સર્દ હે મગર તુમ્હારે માથે પર મુઝે પસીનેકે કત્રે નઝર આ રહે હેં."

"તુમ ઠીક કહ રહી હો." અધેળ ઉમ્ર કમાન્ડરને કહા "હમેં જબ ફૌજી તર્બિયત દી ગઈ થી તો ગુનાહોંસે બચનેકે તરીકે ભી બતાએ ગએ થે. જંગી ઔર જિસ્માની તર્બિયતકે સાથ રૂહાની ઔર અખ્લાકી તર્બિયત ભી શામિલ હોતી હે. યહી વજહ હે કે સુલ્તાન અય્યૂબી એક સો સિપાહિયોંસે એક હઝાર સલીબિયોંકો ખૂનમેં નહલા દેતા હે."

"લેકિન એક કમઝોરસી લળકીને તુમસે હથિયાર ડલવા લિએ હૈં." રક્કાસાને કહા "તુમ ઈત્ની લંબી રૂહાની ઔર અખ્લાકી તર્બિયતસે દસ્તબર્દાર હો ગએ હો !"

કમાન્ડર પરેશાન હો ગયા. ઉસ્ને બેઈખ્તિયારસા હો કર કહા "મુઝે બિલ્કુલ ઉમ્મીદ નહીં થી કે તુમ યહાં આ કર ઈસ કિસ્મકી બાતેં કરોગી. મૈંને સોચા થા કે તન્હાઈમેં આ કર તુમ શોખ અદાઓ ઔર નાઝો અંદાઝસે મુઝે દીવાના બના દોગી. તુમ્હારે હોટોંકી વહ મુસ્કુરાહટ કહાં હે જિસ્ને મુઝે મઝબૂર કર દિયા થા કે તુમ્હારે આદમિયોંસે તુમ્હારી ભીક માંગૂ? મેં તુમ્હારે એવઝ અરબી નસ્લકે દો ઘોળે દેનેકે લિએ તય્યાર હૂં."

"અપની તલ્વાર ભી દોગે ?" લળકીને ગર્દનકો ખમ દે કર પૂછા "અપની બર્છી, અપની ઢાલ ઔર અપના ખંજર ભી દે દોગે ?"

"હાં !" લેકિન વહ ચૂપ હો ગયા. બેચેનીકે આલમમેં બોલા "નહીં, સિપાહી અપને હથિયારોંસે દસ્તબર્દાર નહીં હુવા કરતા." વહ ખૈમેમેં તેઝ તેઝ કદમ ઉઠા કર ઝરાસી દેર ટહલા ઔર અચાનક ગુસ્સેમેં પૂછા "એક રક્કાસાકે મુંહસે યહ બાતેં મુઝે અચ્છી નહીં લગ રહી. ક્યા તુમ મુઝસે બચના ચાહતી હો ? ક્યા તુમ ઈસ કોશિશમેં હો કે મેં તુમ્હારે જિસ્મકો હાથ ન લગાઉં ?"

"હાં !" રક્કાસાને કહા "મેં તુમ્સે અપના જિસ્મ બચાના ચાહતી હૂં."

"ક્યા તુમ અપને જિસ્મકો પાક સમઝતી હો ?"

"નહીં." રક્કાસાને કહા "મેં અપને જિસ્મકો નાપાક સમઝતી હૂં. મેં તુમ્હારે જિસ્મકો નાપાક નહીં કરના ચાહતી." કમાન્ડરકી અકલમેં યહ બાત ન પળી. વહ અહમકોંકી તરહ મુંહ ખોલે હૂએ રક્કાસાકો દેખને લગા. રક્કાસાને કહા "કોઈ બેટી અપને બાપકે જિસ્મકો નાપાક નહીં કરના ચાહતી."

"ઓહ !" કમાન્ડરને આહ ભર કર કહા "મેં બૂઢ્હા, તુમ જવાન હો." વહ બેઠ ગયા ઔર ઉસ્ને સર ઝુકા લિયા.

રક્કાસાને આગે બઢ્હ કર ઉસ્કે ગાલ હાથોંમેં થામ કર ઉસ્કા સર

ઉપર ઉઠાયા ઔર કહા "ઈત્ના માયૂસ હોનેકી ઝરૂરત નહીં મેં કહીં ભાગ નહીં ચલી. તુમ્હેં કોઈ ધોકા નહીં દે રહી. અગર તુમ સિર્ફ મર્દકે રૂપમેં રહના પસંદ કરતે હો તો મેં રક્કાસા ઔર ફાહિશા બની રહૂંગી. ફિર મેં કહૂંગી કે એક ઔર મર્દસે વાસ્તા પળા થા જિસ પર ખુદાને લા'નત ભેજી થી. મેં તુમ્હેં બાપકે રૂપમેં દેખ રહી હૂં. મેરી એક દો બાતેં સુન લો ફિર જો જી મેં આએ કરના. મેં પથ્થર બન જાઉંગી તુમ ઉસ્કે સાથ ખેલતે રહના..... તુમ્હારી બેટી હે ?"

"એક હે." કમાન્ડરને જવાબ દિયા.

"ઉસ્કી ઉમ્ર કિત્ની હે ?"

"બારા સાલ."

"અગર તુમ મર જાઓ ઔર તુમ્હારી બીવી ગુર્બતસે તંગ આ કર તુમ્હારી બેટીકો નાચને ગાનેવાલોંકે હાથ ફરોખ્ત કર દે તો તુમ્હારી રૂહકા ક્યા હશ્ર હોગા ? ..... ઈન સહરાઓમેં ઔર ઈન પહાળોંમેં ભટકતી ઔર ચીખતી નહીં રહેગી ?"

કમાન્ડર ઉસે છટપટી નઝરોંસે દેખને લગા. ઈસ્કે માથે પર પસીનેકે કઈ ઔર કત્રે ફૂટ આએ. રક્કાસાને ઉસ્કી આંખોકો ગિરફતાર કર લિયા.

"ઝરા તસવ્વુરમેં લાઓ." રક્કાસાને કહા "તુમ મર ગએ હો ઔર તુમ્હારી બેટી એક ગુનહગાર મર્દકે સાથ ખૈમેમેં બેઠી હે ઔર વહ મર્દ ઉસે કહ રહા હે કે શરાબ લાઓ, શરાબકે બગૈર ઔરત બેમઝા ઔર ફીકી હોતી હે."

કમાન્ડરકે હોંટ થિરકે. ઉસ્ને અચાનક ગરજ કર કહા "નિકલ જાઓ યહાંસે, ફાહિશા, બદકાર !"

લળકીને આહ ભરી ઔર કહા "અગર મેરા બાપ ઝિંદા હોતા તો વહ મુઝે તુમ્હારે ખૈમેમેં દેખ કર મુઝે ભી ઔર તુમ્હેં ભી કત્લ કર દેતા." ઉસ્કે આંસૂ નિકલ આએ. કમાન્ડર ઉઠ કર ખૈમેમેં ટહલને લગા થા. રક્કાસાને ઉસ્કી ઝહની કૈફિયત ઔર ગુસ્સેકો નઝરઅંદાઝ કરતે હૂએ કહા "મેં તુમ્હેં બૂળ્હા જાન કર તુમ્સે નફરત નહીં કર રહી. મેંને તો ઐસે ઝઈફુલઉમ્ર આદમિયોંકે ખૈમોમેં ભી રાતેં ગુઝારી હે જિન્હેં ઉમ્રને અંદરસે ખોખલા કર

દિયા થા. વહ દોલતસે અપની લાશોંમેં જાન ડાલના ચાહતે થે..... મેંને તુમ્હેં ઈત્ના બૂળ્હા નહીં સમઝા. બાત ઈત્નીસી હે કે તુમ્હારી શકલો સૂરત મેરે બાપસે ઈત્ની મિલ્તી ઝુલ્તી હે કે મેં રક્કાસા બેટી બન ગઈ ઔર યેહ જો બાતેં મેંને તૂમ્હેં કહી હે મેરે દિમાગમેં પેહલે કભી નહીં આઈ થી. મેં સિર્ફ નાચના ઔર ઉંગલિયોં પર નચાના જાનતી હૂં. તુમ ઝરા સોચો તો સહીહ મુઝ જૈસી ફાહિશા રક્કાસાકે દિમાગમેં ઈત્ની બાતેં ઔર ઐસી બાતેં ક્યૂં આ ગઈ હે જિન્હોંને સિર્ફ તુમ્હેં નહીં મુઝે ભી હેરાન કર દિયા હે !"

કમાન્ડરરને ઉસ્કી તરફ દેખા. ઉસ્કા ગુસ્સા બુઝ ગયા થા. રક્કાસાને કહા "મુઝે અપને માં બાપકા ચેહરા ઔર જિસ્મ અછ્છી તરહ યાદ હે. મુઝે ઉસ્કે જિસ્મકી બૂ ભી યાદ હે. તુમ્હારી બેટીકી ઉમ્ર બારા સાલ હે મેરી ઉમ્ર નવ દસ સાલ થી જબ વહ મર ગયા થા. વહ મેરે સાથ બહુત પ્યાર કરતા થા. વહ મિસ્રકી ફૌજમેં સિપાહી થા. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે આનેસે પહલે હી મર ગયા થા. મેરી માં જવાન થી ઔર બહુત ગરીબ. ઉસ્ને મુઝે એક આદમીકે હવાલે કર દિયા. ઉસ્ને મેરે સામને રકસ લી થી ઔર ઉસ આદમીને મેરી માંસે કહા થા કે ઈસ્કી શાદી એક બળે અછ્છે આદમીસે કરા દેગા. મેં રો પળી તો માંને મુઝે કહા થા કે યહ તુમ્હારા ચચા હે ઔર યહ તુમ્હેં તુમ્હારે બાપકે પાસ લે જા રહા હે...... મેં બારા સાલસે અપને બાપકો ઢૂંડ રહી હૂં. ઉન્હીં વા'દો પર મુઝે નાચ સિખાયા ગયા કે મુઝે બાપકે પાસ લે જાએંગે. વહ તો ઝરા બળી હૂઈ તો મેંને હકીકતકો કબૂલ કિયા કે મેરા બાપ તો મર ચુકા હે. ઉસ વક્ત તક રકસ મેરી આદત બન ચુકા થા. મુઝે કિસીને મારા પિટા નહીં. મેંને બાપકે નામ પર રકસકી તર્બિયત લી થી. મેરે ઉસ્તાદ ઔર મેરે આકા મેરે સાથ બહુત અચ્છા સુલૂક કરતે થે. બહુત અછ્છે અછ્છે ખાને ખિલાતે થે. ફિર મેં જવાન હો ગઈ તો મુઝે અપની કિમતકા અંદાઝા હુવા. ઈસ કિમતને મેરે જઝબાત માર દિએ ઔર મેં ખૂબ સૂરત પથ્થર બન ગઈ, મગર તુમ્હેં દેખ કર મરે હૂએ જઝબાત જાગ ઉઠે હેં."

ઉસ્કે આંસૂ નિકલ આએ. આહ લે કર કહને લગી "યૂં મા'લૂમ હોતા હે જૈસે મેરે બાપકી રૂહ ઈસ ખૈમેકે ઈર્દ ગિર્દ ઘૂમ ફિર રહી હે. ઈસ ખૈમેમેં

આનેસે પહલે મૈંને ઐસા કભી મહસૂસ નહીં કિયા થા. કભી યૂં લગતા હે, જૈસે મેરા વુજૂદ મેરે બાપકી રૂહ હે જો ભટકતી ફિર રહી હે."

"તુમ અગર કિમતી રક્કાસા થી તો ઈન સહરાઓંમેં ક્યા લેને આઈ હો?" કમાન્ડરને પૂછા.

"મૈં ઉજરત પર આઈ હૂં." રક્કાસાને કહા "મૈં ઉન લોગોંકો નહીં જાનતી. દૂસ્રી રક્કાસાકો ભી મૈં ઈસ્સે પહલે નહીં જાનતી થી. મુઝે બતાયા ગયા થા કે સર્હદ પર જાના હે ઔર વહાં જિસ ચોકીવાલે ખ્વાહિશ કરે, ઉન્હેં બિલા ઉજરત નાચ ગાનેસે ખૂશ કરના હે. મુઝે ઉજરતકી ઈત્ની ખૂશી નહીં થી જિત્ની ઉસ્કી કે મિસ્રકી ઈઝ્ઝતકી હિફાઝત કરનેવાલે મુજાહિદોંકા દિલ બહલાને જા રહી હૂં. મેરા બાપ ભી સિપાહી થા. મૈં દિલકો ધોકા દેતી હૂં કે મેરે રકસસે મેરે મુજાહિદ બાપકી રૂહ ભી બહલ જાતી હોગી..... મૈં એક ધોકા હૂં. અપને લિએ ભી દૂસ્રોંકે લિએ ભી, લેકિનમેં વતનકે મુજાહિદોંકો નાપાક નહીં કર સકતી. પીછલે ચોકીવાલે કમાન્ડરને મુઝે અપને ખૈમેમેં બુલાયા થા. મૈંને ઈન્કાર કર દિયા થા. તુમ્હારે પાસ સિર્ફ ઈસ લિએ આ ગઈ હૂં કે તુમ્હારે ચેહરે મોહરે ઔર કદ કાટમેં મુઝે અપના બાપ નઝર આયા થા."

રક્કાસા ઉસ્કે સામને દો જાનોં બેઠ ગઈ. કમાન્ડરકા હાથ અપને હાથોંમેં લે કર આંખોસે લગાયા ફિર ચૂમા. કમાન્ડરને દૂસ્રા હાથ ઉસ્કે સર પર રખ દિયા ઔર પૂછા "તુમ્હારા નામ ક્યા હે ?"

"મેરે આકા મુઝે બર્ક કહતે હૈં." રક્કાસાને જવાબ દિયા "બાપ મુઝે ઝોહરા કહા કરતા થા."

"જાઓ ઝોહરા !" કમાન્ડરને ઐસે પ્યારસે કહા જિસ્મેં શફકત થી. "અપને ખૈમેમેં ચલી જાઓ."

રાત ગુઝરતી જા રહી થી. સાઝિન્દોમેંસે દો અપને ખૈમોમેં જાગ રહે થે. દૂસ્રી રક્કાસા ઔર બાકી સાઝિન્દે ગહરી નીંદ સોએ હૂએ થે. જાગનેવાલોંમેંસે એકને દૂસ્રેસે કહા "હમારા તરીકા સહીહ મા'લૂમ નહીં હોતા. હમ ઈન લળકિયોંકો યહ કહ કર સાથ લે આએ હૈં કે નાચ ગાનેસે

Maktabe Ashraf

ફૌજીયોંકા દિલ બહલાને જા રહે હૈં. ઝરૂરત યહ થી કે ઈન લળકિયોંકો બતા દેતે કે હમારા અસલ મકસદ ક્યા હે.''

"કિસી રક્કાસા પર ભરોસા નહીં કિયા જા સકતા.'' દૂસ્રેને કહા "યહ લળકી જો કમાન્ડરકે ખૈમેમેં હે જઝબાતમેં આ કર અલગ થલગ ઈન્આમ લે કર ઉસે બતા સકતી હે કે હમ સર્હદી ચોકિયોંકે લિએ ધોકા ઔર ફરેબ બન કર આએ હૈં. હમેં અપના રાઝ કિસી રક્કાસાકો નહીં દેના ચાહિએ. ઈન દોનોંકો અપની ઉજરતસે ગર્ઝ હે. હમ ઉન્હેં મુંહ માંગી ઉજરત દે ચૂકે હૈં. હમારા કામ હો ગયા હે.''

"અગર હમને ઉસે બતા દિયા હોતા કે હમારા મકસદ ક્યા હે તો યહ લળકી ઈસ કમાન્ડરકો અછ્છી તરહ અંધા કર લેતી ઔર યહ ભી મુમ્કિન થા કે વહ ઉસે ઈસ હદ તક ફાંસ લેતી કે ઈસીકી મદદસે હમ હથિયારોંકો અંદર લે આતે.''

"હમારે ઉસ્તાદ હમસે ઝિયાદા અકલ રખતે હૈં. યહ લળકિયાં હમારે હથિયાર હૈં. હથિયારોંકો કભી કિસીને હમરાઝ નહીં બનાયા.''

કમાન્ડરકે ખૈમેમેં યહ હાલત થી કે કમાન્ડર ઈસ ઈત્મિનાનકે સાથ સો ગયા થા કે રક્કાસાને ઉસે ગુનાહસે સાફ બચા લિયા ઔર ઉસ્કે સીનેમેં બાપકો બેદાર કર દિયા થા. રક્કાસા ઉસે બહુત દેર દેખતી રહી. કમાન્ડરકા ચેહરા જબ રક્કાસાકે આંસૂઓંમેં છુપ ગયા તો વહ ખૈમેસે નિકલ ગઈ. અપને ખૈમેમેં ગઈ ઔર સો ગઈ. રાતકી એક હી સાઅત રહી થી જો ગુઝર ગઈ. નાચને ગાનેવાલે જાગે તો સૂરજ ઉપર આ ગયા થા. લળકિયોંકો મા'લૂમ હી નહીં થા કે ઉન્હેં કહાં જાના થા. સાઝિન્દે ઉન્હેં અપને સાથ લે જાને લગે તો કમાન્ડર બાહર ખળા થા. ઝોહરા દોળ કર ઉસ તક ગઈ ઔર કહા "મેરે સર પર હાથ રખ્ખો. કમાન્ડરને ઉસ્કે સર પર હાથ રખ્ખા તો ઝોહરાને ઉસ્કા દૂસ્રા હાથ પકળ કર આંખોસે લગાયા ઔર ભીગી આંખોસે ઉસ્સે રૂખ્સત હૂઈ.

વહ દરિયાકી તરફ ચલે ગએ. કહીંસે દો શુતુર સવાર આએ. વહ ઊંટોસે ઉતરે. ઊંટોકો બિઠાયા. દોનોં લળકિયોંકો સવાર કિયા ઔર ચલ પળે. યહ શુતુર સવાર ઉસી ગિરોહકે અફરાદ થે જો કરીબ હી કહીં ઉન્કે

ઈન્તિઝારમેં છુપે હૂએ થી. યહ ગિરોહ ઉસ જગહ પહુંચા જહાં તાજીરોંકા કાફલા ચાર લળકિયોંકે સાથ ખૈમાઝન થા. યહ દોનોં ગિરોહ એક દૂસ્રેકો યૂં મિલે જૈસે અજનબી હોં. લળકિયાં નાચનેવાલી લળકિયોંકો મર્દોંસે અલગ દરિયાકે કિનારે લે ગઈ. ઉન્કા મકસદ યહી થા કે ઉન્હેં મર્દોંસે અલગ કર દિયા જાએ. ચારોં લળકિયોંને ઝોહરા ઔર ઉસ્કી સાથી રક્કાસાકો અપને મુતઅલ્લિક બતાયા કે વહ ઈન આદમિયોંકી બહુ બેટિયાં હેં ઔર સૈરકે લિએ ઉન્કે સાથ આઈ હે.

ઈધર મર્દોંકી મંડલીમેં અસલ મિશન પર ગુફતગૂ હો રહી થી. સાઝિન્દોંને અપની દો રાતોંકી કારગુઝાઈ સુનાઈ. દૂસ્રે ગિરોહને ઉન્હેં બતાયા કે ઉન્કે દો રાતોંકે નાચ ગાનેસે કમો બેશ એકસો હબ્શી અંદર આ ગએ હેં ઔર ઈન લળકિયોંને દો સિપાહિયોંકે સાથ જો ખેલ ખેલા હે ઈસ્સે દોસોસે ઝાઈદ હબ્શી આ ગએ હેં..... અપની અપની કારગુઝારી સુનાનેકે બા'દ ઉન્હોંને યહ ફેસ્લા કિયા કે નાચ ગાનેસે હબ્શિયોંકી ઝિયાદા તા'દાદ અંદર નહીં આ સકતી. દરિયાકા રાસ્તા ઝિયાદા બેહતર હે. કશ્તિયોંમેં ઝિયાદા આદમી અંદર આ સકતે હેં. ઈસ મકસદકે લિએ ઉન્હોંને તૈ કિયા કે લળકિયાં ઈન દો સિપાહિયોંકે અલાવા દો યા ચાર ઔર ગશ્તી સંત્રિયોંકે સાથ યહી ખેલ ખેલેં તાકે હર રાત કશ્તિયાં આ સકેં. યહ ફેસ્લા ભી હુવા કે ઝોહરા ઔર ઉસ્કી સાથી રક્કાસાકો યહીં કહીં કરીબ રખ્ખા જાએ લેકિન ઈસ રાઝમેં શામિલ ન કિયા જાએ.

સાઝિન્દોંને બા'દમેં ઝોહરા ઔર ઉસ્કી સાથીસે કહા કે ઈન્કા કામ ખત્મ હો ચુકા હે. યહ જગહ બહુત ખૂબસૂરત હે ઈસ લિએ ચંદ દિન યહીં ફારિગ ગુઝારેં જાએં. ઉન્હોંને લળકિયોંકો ઐસે અંદાઝસે ઉકસાયા કે વહ રૂક ગઈ. દૂસ્રે ગિરોહકી લળકિયોંને ઉન્હેં અપને સાથ બેતકલ્લુફ કર લિયા. લેકિન ઉન્કે કિયામકી જગહ ઝરા દૂર બનાઈ..... ઉસ રાત ઝોહરા સો ન સકી. ઉસે કમાન્ડર યાદ આ રહા થા. ઉસ્કી શખ્સિયત ઝોહરાકે દિલમેં ઉતર ગઈ થી. એક તો ઈસ લિએ કે કમાન્ડરને ઉસે અપને બાપકી તસ્વીર નઝર આ રહી થી ઔર દૂસ્રે ઈસ લિએ કે યહ પહલા મર્દ થા જિસ્ને ઉસે ખિલોના સમઝનેકે બજાએ ઉસ્કે સર પર હાથ રખ્ખા થા ઔર તીસ્રે ઈસ

લિએ કે કમાન્ડરને ઉસે ઝોહરા કહા "બર્ક નહીં કહા થા.

ઉસકી સાથી રક્કાસા સો ગઈ થી ઔર ઈસ્કે ગિરોહકે સાઝિન્દે ભી સો ગએ થે. વહ ઉઠી ઔર ખૈમેસે બાહર નિકલ ગઈ. ઉસ્ને રાસ્તા દેખા હુવા થા. વહ તેઝ તેઝ કદમ ઉઠાતી ચોકીકી તરફ ચલ પળી. વહ ઈત્ની તેઝ ઔર ઈત્ના ઝિયાદા ચલનેકી આદી નહીં થી. લેકિન ઉસ્કે જઝબાત ઉસે કુવ્વત દે રહે થે. વહ ચોકી તક પહુંચ ગઈ. વહ ખૈમેમેં ચલી ગઈ. કમાન્ડર ગહરી નીંદ સોયા હુવા થા..... ઉસકી આંખ ખુલ ગઈ. અંધેરેમેં ઉસ્ને વહ હાથ પકળ લિયા જો કોઈ ઉસ્કે મુંહ પર ફેર રહા થા. હાથ છોટા સા થા જો મર્દાના નહીં હો સકતા થા. ઉસ્ને હળબળા કર પૂછા "કોન હો ?"

"ઝોહરા."

વહ ઉઠ બેઠા. ઝોહરાને કહા "તુમ્હેં દેખને આઈ હૂં..... સો જાઓ. મૈં જા રહી હૂં."

કમાન્ડરને દિયા જલાયા ઔર પૂછા કે "વહ કહાસે આઈ હે. ઝોહરાને બતાયા તો કમાન્ડર બાહર નિકલા. દો ઘોળે તય્યાર કિએ ઔર ઝોહરાકો બાહર લે જા કર એક ઘોળે પર ઉસે સવાર કરાયા દૂસ્રે પર ખૂદ સવાર હુવા ઔર ઘોળે ચલ પળે. રાસ્તેમેં ઝોહરા જઝબાતી બાતેં કરતી રહી ઔર કમાન્ડર શફકત ઔર પ્યારસે સુનતા રહા. અપને ઠિકાનેસે કુછ દૂર હી થે કે ઝોહરાને ઉસે રોક કર વાપસ ચલે જાનેકો કહા. કમાન્ડરને ઉસ્કે સર પર હાથ ફેરા ઔર વાપસ આ ગયા.

ઝોહરા જબ અપને ઠિકાને પર પહુંચી તો ઉસ્કે સાથકા એક આદમી જાગ રહા થા. ઉસ્ને ઝોહરાસે પૂછા કે "વહ કહાં ગઈ થી. ઝોહરાને બતાયા કે વૈસે હી ઘૂમને ફિરને નિકલ ગઈ થી. ઉસ આદમીને કુરેદના શુરૂ કર દિયા. ઉસે શક થા. ઝોહરા નહીં બતાના ચાહતી થી કે વહ કહાં ગઈ થી.

"તુમ હમારી ઈજાઝતકે બગૈર કહીં નહીં જા સકતી." ઉસ આદમીને હુકમ દિયા.

"મૈં તુમ્હારી ઝર ખરીદ નહીં હૂં." ઝોહરાને કહા "મૈંને જો ઉજરત લી થી ઉસ્કે એવઝ કામ પુરા કર ચૂકી હૂં. મૈં કિસીકે હુકમકી પાબંદ નહીં."

"તુમ અપને માલિકોંકે પાસ શાયદ ઝિંદા નહીં પહુંચના ચાહતી."

ઉસ આદમીને કહા "અબ હમસે પૂછે બગૈર કહીં જા કે દેખો."

દોનોં સિપાહી અપની ગશ્તકે દોરાન દરિયાકે કિનારે જાતે રહે. દોનોં લળકિયાં ઉન્હેં અલગ અલગ લે જાતી ઔર ઉસ દોરાન હબ્શિયોંસે લદી હૂઈ દો બાદબાની કશ્તિયાં તારીકીમેં કિનારે આ લગતી ઔર હબ્શિયોંકો પહાળિયોંમેં ઉગલ કર તારીકીમેં ગાઈબ હો જાતી. ઈન ચાર લળકિયોંને દો ઔર સિપાહિયોંકો બૂળ્હે ખાવિંદોંકી જવાન બીવિયાં બન કર ઔર ઉન્કે સાથ ભાગ જાનેકા ઝાંસા દે કર અપને જાલમેં ફાંસ લિયા થા. પહાળી ખિત્તેમેં ઈત્ને ઝિયાદા હબ્શી પૈદા હો ચુકે થે જો રાતકે વક્ત સર્હદી ચોકિયોં પર હમ્લા કરકે વહાંકી નફરીકો ચોકીમેં આસાનીસે ખત્મ કર સકતે થે, લેકિન ઉન્કે કમાન્ડરોંને અકલકી બાત સોચી થી. સર્હદી ચોકિયોં પર હમ્લેકી ખબર કાહિરા પહુંચ સકતી થી. ઉસ્કા નતીજા યહ હોતા કે કાહિરાસે ફૌજ આ જાતી ઔર સલીબિયોંકી યહ સ્કીમ તબાહ હો જાતી કે કાહિરા પર અચાનક ઔર બેખબરીમેં હમ્લા કરેંગે.

પહાળિયોંમેં હબ્શિયોંકી તા'દાદ તેઝીસે બળ્હતી જા રહી થી ઔર સૂડાનમેં સલીબી મુશીરોંને વહ સલીબી કમાન્ડર જિન્હેં કાહિરા પર હમ્લા કરના થા મુકર્રર કર દિએ. ઉન્હેં ચંદ દિનોં બા'દ મિસ્રકી સર્હદમેં દાખિલ હો કર ઈન પહાળિયોંમેં આના ઔર હમ્લેકી તય્યારી કરની થી. સાલાર અલ્કંદ અભી તક કાહિરામેં અપને ફરાઈઝ સરઅંજામ દે રહા થા. ઉસ્કી કિસી હર્કતસે કિસીકો શક નહીં હોતા થા કે વહ બળી ગદારીકા મુર્તકિબ હોનેવાલા હે. ઉસે રાતકો ઘરમેં પૂરી રિપોર્ટ મિલ જાતી થી કે કિત્ને હબ્શી ગુઝિશ્તા રાત આ ચુકે હૈં ઔર ઉન્કી તા'દાદ કિત્ની હો ગઈ હે હમ્લેકી કિયાદત ઉસીકો કરની થી. ઉસ્ને પ્લાન તય્યાર કર લિયા થા.

હબ્શી હઝારોંકી તા'દાદમેં ઈકટ્ઠે હો ગએ તો ઉન્હોંને અપને મઝહબકા મસ્અલા ખળા કર દિયા. પહલે વહ આપસમેં ખુસર ફુસર કરતે રહે. ઉન્કા મુતાલબા યહ થા કે ઈન્સાનકી કુર્બાની દી જાએ. અલ્કંદને વહાં જો આદમી ભેજ રખ્ખે થે, ઉન્હોંને ઈન્હેં ટાલનેકી કોશિશ કી. લેકિન હબ્શી અપને સાથ જો મઝહબી પેશ્વા લાએ થે વહ ટલ્તે નઝર નહીં આતે થે. હબ્શિયોંને ઉન્હેં

પરેશાન કરના શુરૂઅ કર દિયા થા કે ઈન્સાનકી કુર્બાની દો વર્ના વહ વાપસ ચલે જાએંગે. મઝહબી પેશવાઓંસે કહા ગયા કે વહ ઈન્હીં હબ્શિયોંમેંસે કિસીકો પકળ કર ઝબા કર દે. લેકિન વહ કહતે થે કે યહ કુર્બાની કબૂલ નહીં હોતી. કુર્બાની જબ કુર્બાનીકે લિએ ઉસી ખિત્તેકા ઈન્સાન હોના ચાહિએ જિસ પર હમ્લા કરના હે, લળનેવાલે લોગ અપની કુર્બાની નહીં દિયા કરતે.

આખિર ઉન્હેં કહા ગયા કે હમ્લેસે એક દિન પહલે મિસ્રકા એક આદમી ઉન્કે હવાલે કર દિયા જાએગા. હબ્શિયોંકે પુરોહિતને કહા "હમેં વહ ઈન્સાન અભી ચાહિએ. હમ બહુત દિનોં તક ઉસે ખાસ ગિઝા દે કર પાલેંગે. ઉસ પર અપના ખાસ અમલ કરેંગે. અપની ઈબાદત ભી કરેંગે...... ઔર અભી હમેં યહ હિસાબ ભી કરના હે કે કુર્બાની મર્દકી દેની હે યા ઔરતકી યા દોનોંકી."

ઉસી રાત અલ્કંદકો ઈત્તિલાઅ દી ગઈ કે હબ્શી કુર્બાનીકે લિએ ઈન્સાન માંગતે હેં. અલ્કંદને કહા "તો ઉસ્મેં સોચનેકી ક્યા બાત હે. કોઈ આદમી પકળો ઔર ઉન્કે હવાલે કર દો."

"લેકિન વહ અભી બતાએંગે કે ઉન્હેં એક આદમી ચાહિએ યા એક ઔરત યા દોનોં."

"ઉન્કા જો ભી મુતાલબા હે પુરા કરો." અલ્કંદને કહા "ચંદ દિનોં બા'દ જબ હમ કાહિરા પર હમ્લા કરેંગે, તો મા'લૂમ નહીં કાહિરાકે કિત્ને લોગ હમારે હાથોં મારે જાએંગે. દો કો અગર પહલે હી માર દોગે તો ક્યા કિયામત આ જાએગી."

અલ્કંદ ગહરી સોચમેં ઘુમ હો ગયા. ઈત્નેમેં એક હબ્શી અંદર આયા. ઉસ્ને મિસ્રી લિબાસ પહન રખ્ખા થા. અંદર આતે હી ઉસ્ને મસ્નુઈ ડાળ્હી ઉતાર કર રખ દી. ઉસ્ને અલ્કંદસે પૂછા કે "વહ ક્યૂં પરેશાન નઝર આતા હે ?

"હબ્શી અપની રસ્મ પૂરી કરના ચાહતે હે." અલ્કંદને જવાબ દિયા, "વહ અભીસે ઈન્સાની કુર્બાનીકા મુતાલબા કર રહે હેં."

"તો આપ ક્યા સોચ રહે હેં ?"

"મૈં સોચ રહા હૂં કે હમ્શીઓ એક દિન પહલે એક આદમી ઉન્કે હવાલે કર દેંગે." અલ્કંદને જવાબ દિયા "નહીં." સલીબીને જવાબ દિયા "વહ અભી કુર્બાની દેના ચાહતે હે તો અભી ઉન્કી રસ્મ પૂરી કરનેકા ઈન્તિઝામ કરેં. આપ સૂડાન નહીં ગએ. હમ ઉન્કે મઝહબકે સાથ ખેલ કર ઉન્હેં યહાં લા રહે હે. આપ શાયદ ઈન્સાનોંકો ઈસ્તિઅમાલ કરના નહીં જાનતે. આપકો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને સિર્ફ લળના સિખાયા હે. ઈન્સાનોંકો તલ્વારકે બગૈર મારના હમ સલીબિયોંસે સીખેં. દૂસ્રેકે મઝહબકો ઈસ્તિઅમાલ કરેં. ઉન પર ઉન્હીંકે મઝહબકા જુનૂન ગાલિબ કરકે ઉન્કી અકલકો અપને હાથમેં લે લો. ઉન્કી બેહૂદા ઔર બેમાના રસ્મોકી મુખાલફત કરનેકે બજાએ ઉન્કી પેરવી કરો. બલ્કે અપને હાથોં યહ રસ્મે અદા કરોં. આમ ઈન્સાનકા ઝહન મઝહબ ઔર તવહ્હુમ પરસ્તીસે ઝિયાદા મુતઅષ્ષિર હોતા હે. હમને જિત્ને મુસલમાનોંકો અપને સાથ મિલાયા ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ ઈસ્તિઅમાલ કિયા હે વહ મઝહબ ઔર તવહ્હુમ પરસ્તીકે હથિયારોંસે કિયા હે. મુસલમાન મઝહબકે નામ પર જલ્દી હમારે જાલમેં આતા હે. યહ હબ્શી તો જંગલી હે. ઉન્હેં હમ એક સાલસે ઝિયાદા અર્સેસે બેવકૂફ બના રહે હૈં. સૂડાનસે રવાનગીસે પહલે હમને દો સૂડાનિયોંકો પકળ કર ઉન્કે હવાલે કિયા ઔર બતાયા કે યહ મિસ્રી હે. ઉન્હોંને ઉન્હેં ઝબ્હ કિયા તબ વહ મિસ્રકી તરફ રવાના હૂએ થે."

"ઉન્સે પૂછો કે ઉન્હેં કુર્બાનીકે લિએ મર્દ ચાહિએ યા ઔરત ?" અલ્કંદને પૂછા.

"ઔર આપકા વહાં ચલના બહુત ઝરૂરી હે." સલીબીને કહા "લેકિન આપકો મૈં કિસી ઔર તરીકેસે ઉન્કે સામને લે જાઉંગા. મૈં આપકો યકીન દિલાતા હૂં કે ઈન હબ્શિયોંસે બળ્હ કર આપકો કોઈ ઔર વહશી ઔર ખૂંખાર જંગજૂ નહીં મિલેગા. ઈસ વક્ત ઉન્કી તા'દાદ ચાર હઝારકે કરીબ હે. અગર હમને ઈન પર ઉન્કે મઝહબકા ભૂત સવાર કિએ રખ્ખા ઔર ઉન્હેં યહ યકીન દિલાએ રખ્ખા કે યહ હમારી નહીં, ઉન્કી અપની જંગ હે તો ઉન્મેંસે સિર્ફ એક હઝાર ઈસ તમામ ફૌજકો જો કાહિરામેં હે કટી હૂઈ લાશોંમેં બદલ દેંગે. હમને ઉન્હેં યહ બતાયા હે કે હમ ઉન્હેં ઉન્કે ખુદાકે

ઘર લે જા રહે હે ઔર યહ કે ઉન્કે ખુદાકી ઝમીન પર ઉન્કે દુશ્મનને કબ્ઝા કર રખ્ખા હે."

"મેં ચલૂંગા." અલ્કંદને કહા.

અલ્કંદ મિસ્ર પર સૂડાનિયોંકી હુકૂમત ચાહતા થા. કુછ અર્સા પહલે વહ કિસી ગદ્દારસે ઈસ ખ્વાહિશકા ઈઝહાર કર બેઠા, તો ઉસ્ને ઉસ્કી ખ્વાહિશકો અઝમ બના દિયા ઔર ઉસ્કી મુલાકાત સલીબિયોંસે કરા દી થી. સલીબિયોંને ઉસ્કે સાથ યહ સોદા તે કિયા થા કે મિસ્રકો દો હિસ્સોંમેં તકસીમ કરકે એક હિસ્સા ઉસે દે દિયા જાએગા ઔર બાકી નિસ્ફ સૂડાનકો. જૈસા કે કહા જા ચૂકા હે કે હબ્શિયોંકી ફૌજકા એહતિમામ સલીબિયોંને કિયા થા. મુઅર્રિખોંને અલ્કંદકી બગાવતકો તફસીલસે બયાન નહીં કિયા. ઉસ દોરકી અઝીમ શખ્સિયત કાઝી બહાઉદ્દીન શદ્દાદને અપની ડાયરી બઉન્વાન "સવાનેહ સલાહુદ્દીન સુલ્તાન યૂસુફ પર કયા અફનાદ પળી ?" મેં તફસીલસે લિખ્ખા હે કે અલ્કંદને સલીબિયોં ઔર સૂડાની લીડરોંકી મદદસે તહઝીબ વ તમદ્દુનસે દૂર જાનવરોં ઔર દરિંદો કી સી ઝિંદગી બસર કરનેવાલે હબ્શિયોં પર ઉન્કે મઝહબકા ભૂત સવાર કરકે, ઉન પર જંગી જુનૂન તારી કિયા ઔર અલ્કંદ ખૂદ ઉન્કા પીરો મુર્શિદ બના. હબ્શિયોંકો બતાયા ગયા કે યહ ઉન્કે ખુદાકા વહ એલ્ચી હે જો સદિયોંસે ખુદાકે પાસ ગયા હુવા થા. (સુલ્તાન યૂસુફસે મુરાદ સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબી હે. ઈસ મુજાહીદે આઝમકા પૂરા નામ યૂસુફ સલાહુદ્દીન થા. કાઝી બહાઉદ્દીન શદ્દાદ ઉસે પ્યાર ઔર શફકતસે યૂસુફ કહા કરતા થા.)

વહ રાત તારીક થી. મિસ્રકા આસ્માન આઈનેકી તરહ શફ્ફાફ થા. સિતારે હીરોં ઔર સચ્ચે મોતિયોંકી તરહ ચમક રહે થે. કાહિરા શહર ગહરી નિંદ સોયા હુવા થા. કિસીકે વહમો ગુમાનમેં ન થા કે ચંદ દિનોં બા'દ ઈન પર કયા કિયામત ટૂટનેવાલી હે. મિસ્રકે સર્હદી દસ્તે ભી સોએ હૂએ થે. સિર્ફ ગશ્તી સંત્રી જાગ રહે થે. લેકિન વહ સિર્ફ જાગ રહે થે. બેદાર નહીં થે. દરિયાએ નીલકે સાથકી ચોકી જો દરિયાઈ રાસ્તા બંદ કરનેકે લિએ બનાઈ ગઈ થી ઔર ઉસ્સે ચંદ મીલ દૂર દૂસરી ચોકી જો પહાળિયોંકે ઈલાકેકો

સરબમુહર રખનેકે લિએ કાઈમ કી ગઈ થી, ઉસ્કે ગશ્તી સંત્રી ચાર લળકિયોંકે હસીન ઔર રૂમાની જાલમેં ઉલ્ઝે હૂએ થે. લળકિયાં ઉન્હેં અલગ અલગ લે ગઈ થી. ઉસ રાત યહ ગિરોહ બહુત ઝિયાદા ચોકન્ના થા.

ઝોહરા ઔર ઉસ્કી સાથી રક્કાસા ઈસ ગિરોહસે કુછ દૂર ખૈમેમેં સોઈ હૂઈ થી. સાઝિન્દે બઝાહિર સોએ હૂએ થે લેકિન વહ બેદાર થે. ઉન્હેં બતા દિયા થા કે આજ રાત બહુત અહમ હે ઔર વહ બેદાર રહેં. ઉન દોનોં ગિરોહોંકે લિએ યહ હુકમ થા કે કોઈ બાહરકા આદમી દરિયાકે કિનારે ઔર ઉસ પહાળી સિલ્સિલેકે કરીબ ન આએ. કોઈ આએ તો ઉસે પકળ કર અંદર લે આઓ.

કુછ દેર બા'દ એક સાઝિન્દા ઉઠા. પહલે વહ બાહર ઘૂમા, ફિર ઉસ્ને ઈસ છોટેસે ખૈમેમેં ઝાંકા જિસ્મેં દોનોં લળકિયાં સોઈ હૂઈ થી. અંધેરેમેં ઉસે કુછ નઝર ન આયા. અંદર જા કર ટટોલા. ઉસે કુછ શક હુવા. દિયા જલાકે દેખા તો ઝોહરા ગાઈબ થી. દૂસ્રી ગહરી નીંદ સોઈ હૂઈ થી. સાઝિન્દેને ઉસે ન જગાયા. ઉસે મા'લૂમ થા કે ઝોહરા કહાં ગઈ હે. વહ ચોકીકે કમાન્ડરકે પાસ હી જા સકતી થી. ઈસ્મેં ખત્રા યહ થા કે કમાન્ડર ઉસ્કે સાથ આ ગયા, તો અપને સંત્રિયોંકો ગાઈબ પા કર ઉન્હેં ઢૂંડેગા ઔર યહ ભી હો સકતા થા કે વહ દરિયાકે કિનારે ઉસ જગહ ભી પહુંચ જાએ જિસ જગહકો ઉસ રાત બાહરકી દુન્યાસે છુપા કર રખના થા..... સાઝિન્દેને અપને દો સાથિયોંકો જગાયા ઔર ઉન્હેં બતાયા કે ઉન્કી એક લળકી ગાઈબ હે. વહ ચોકી પર હી ગઈ હોગી. ઉન્હોંને યહ ફેસ્લા કિયા કે દરિયાસે દૂર ઘાત લગાઈ જાએ ઔર અગર કમાન્ડર લળકીકે સાથ વાપસ આ રહા હે તો દોનોંકો પકળ કર અપને કમાન્ડરકે હવાલે કર દિયા જાએ ઔર અગર ઝરૂરત પળે તો દોનોંકો કત્લ કરકે લાશેં દરિયામેં ફૈંક દી જાએં.

પહાળિયોંકે અંદરકી દુન્યા જાગ રહી થી. યહ વસીઅ વ અરીઝ ઈલાકા થા. જહાં કોઈ નહીં જાતા થા. એક ઈસ લિએ કે યહ જગહ દૂર દરાઝ ઔર રાસ્તોંસે હટ કર થી ઔર દૂસ્રે ઈસ લિએ મશ્હૂર થા કે અંદર ફિરઔનોકી ભી બદરૂહેં રહતી હે ઔર ઉન્કી ભી જો ફિરઔનોંકે હાથોં કત્લ હૂએ થે. યહી મશ્હૂર થા કે બદરૂહેં આપસમેં લળતી રહતી હે ઔર

અગર કોઈ ઈન્સાન ઈસ ઈલાકેમેં ચલા જાએ તો ઉસ્કે જિસ્મકા ગોશ્ત ગાઈબ હો જાતા હે ઔર પીછે હડ્ડિયોંકા પિંજર રહ જાતા હે..... યહ બતાયા જા ચુકા હે કે ઈસ પહાળી ખિત્તેકે વસ્તમેં ફિરઔનોકે બળે બુત પહાળિયોંકો તરાશ કર બનાએ ગએ થે. પહાળિયોંકો અંદરસે ખોખલા કરકે, અંદર મહલ જૈસે કમરે ઔર ગુલામ ગર્દિશેં બનાઈ ગઈ થી.

ઉસ રાત ઉન ઝમીનદોઝ મહલ્લાતમેં રોશ્ની હી રોશ્ની થી. હઝારોં હબ્શી બાહર ઉસ મૈદાનમેં જમા થે, જિસે હર તરફસે પહાળિયોંને ઘેર રખ્ખા થા. જૈશિયોંસે કહા ગયા થા કે વહ ઊંચી બાત ન કરે. ઉન્હેં ઉન્કા ખુદા દિખાયા જાનેવાલા હે. જૈશિયોં પર ખૌફ ઔર અકીદતમંદીકે જઝબાત સવાર થે. ડરકે મારે વહ એક દૂસરેકે સાથ સરગોશીમેં ભી બાત નહીં કરતે થે. વહ ઈન પહાળિયોં ઔર ચટ્ટાનોંસે અચ્છી તરહ વાકિફ હો ચૂકે થે. ઉન્હેં મા'લૂમ થા કે જિસ પહાળીકી તરફ વહ મુંહ કરકે બેઠે હેં ઉસ્કી નિસ્ફ બુલંદી પર એક બહુત બળા બુત હે. યહ અબૂસંબલકા બુત થા જિસ્કે મુતઅલ્લિક ઈન જૈશિયોંકો બતાયા થા કે ઉન્કે ખુદાકા બુત હે ઔર એક રાત યહ ખુદા એક ઈન્સાનકે રૂપમેં ઉન્કે સામને આએગા.

અચાનક કિસી ગરઝદાર આવાઝ આઈ જૈસે ઘટાએં ગર્જી હોં. હબ્શી પહલે હી ખામોશ થે. ઈસ ગરજને ઉન્કી સાસેં ભી રોક દી. ખુદા જાગ રહા હે, સામને પહાળી પર દેખો, ઉપર દેખો, યહ આવાઝ બળી બુલંદ થી જો પહાળિયોં ઔર ચટ્ટાનોકે દરમિયાન ગૂંજ બન કર કુછ દેર સુનાઈ દેતી રહી. ફિઝામેં દો શિરારેં ઉળતે નઝર આએ જો સામનેવાલી પહાળીકી તરફ ગએ ઔર પહાળીસે જહાં ટકરાએ વહાંસે એક શો'લા ઉઠા. અબૂસંબલકા બુત ઈસ શો'લેકે પીછે ઔર કુછ ઉપર થા. શો'લેકી નાચતી થિરકતી હૂઈ રોશ્ની બુતકે મુહીબ ચેહરે પર પળી તો ઐસે નઝર આને લગા જેસે બુત આંખે ઝપક રહા હો. ઉસ્કા મુંહ ખુલતા ઔર બંદ હોતા નઝર આતા થા ઔર યૂં ભી લગતા થા જૈસે ઉસ્કા ચેહરા દાએં બાએં હિલ રહા હો.

હબ્શિયોંકા યહ સિયાહ કાલા હુજૂમ સજદેમેં ગિર પળા. ઉન્કે મઝહબી પેશ્વા સજદેસે ઉઠે. સબને બાઝૂ ફૈલા દિએ. ઉન્મેં જો સબસે બળા થા ઉસ્ને બુતસે બળીહી બુલંદ આવાઝસે કહા "આગ ઔર પાનીકે ખુદા

રેગિસ્તાનોંકો જલાને ઔર દરિયાઓંકો પાની દેનેવાલે ખુદા ! હમને તુઝે દેખ લિયા હે. હમેં બતા કે હમ તેરે કદમોંમેં કિત્ને ઈન્સાન કુર્બાન કરેં મર્દ લાએં યા ઔરત."

"એક મર્દ, એક ઔરત." પહાળિયોંમેંસે આવાઝ આઈ "તુમ્ને અભી મુઝે નહીં દેખા મેં ઈન્સાનકે રૂપમેં તુમ્હારે સામને આ રહા હૂં. અગર તુમ્ને મેરે દુશ્મનોંકા ખૂન ન બહાયા તો તુમ સબકો ઈન પહાળિયોંકે પથ્થરોંકી તરહ પથ્થર બના દૂંગા. ફિર તુમ ધૂપમેં હમેશા જલતે રહોગે. તુમ્મેંસે જો લળાઈસે ભાગેગા ઉસે સહરાઅકી રેત ચુસ લેગી..... ઈન્તિઝાર કરો. મેરા ઈન્તિઝાર કરો."

ખામોશી ઔર ગહરી હો ગઈ. શો'લા આહિસ્તા આહિસ્તા કમ હોને લગા. પહાળિયોંમેંસે હબ્શિયોંકે મઝહબી તરાનેકી આવાઝ આને લગી. યહ ઉન્કા વહ ગીત થા જો મઝહબી તેહવારોં પર ઈબાદતકે દોરાન ગાયા કરતે થે. બહુતસે આદમી મિલ કર ગા રહે થે ઔર સાથ દફ બજ રહે થે. નીચે બચે હૂએ હઝારોં હબ્શિયોંને એક દૂસરેકી તરફ દેખા ઉન્મેંસે કોઈ નહીં ગા રહા થા. યહ ગૈબકી આવાઝ મા'લૂમ હોતી થી.

ઝોહરા ચોકીકે કમાન્ડરકે ખૈમેમેં થી. ઉસ્કી બાતેં પહલેસે ઝિયાદા જઝબાતી હો ગઈ થી. ઉસ્ને કમાન્ડરસે કહા "અગર મેં તુમ્હેં ન દેખતી તો બાકી ઉમ્ર નાચને ઔર દૂસ્રોંકા દિલ બહલાતે ગુઝાર દેતી. તુમ્હેં દેખ કર મુઝે યાદ આ ગયા હે કે મેં બેટી હૂં રક્કાસા ઔર ફાહિશા નહીં. યા તુમ અપને આપકો માર લો તાકે મુઝે યકીન હો જાએ કે મેરા બાપ મર ગયા હે યા મુઝે કત્લ કર દો. અગર યહ નહીં કર સકતે તો મુઝે પનાહમેં લે લો. અપને ઘર ભેજ દો. આજ મુઝે વાપસ ન જાને દો."

"તુમ આજ ચલી જાઓ." કમાન્ડરને જવાબ દિયા "મેં તુમ્હેં ચોકીમેં નહીં રખ સકતા. મેં વા'દા કરતા હૂં કે તુમ્હેં અપને ઘર ભેજનેકા ઈન્તિઝામ કર દૂંગા..... ઔર અગર તુમ યહાંસે ચલી ગઈ તો મુઝે કાહિરામેં અપના ઠીકાના બતા દો વહાં આ કર તુમ્હેં લે જાઉંગા."

થોળી દેર બાદ કમાન્ડરને દો ઘોળે તય્યાર કિએ ઔર ઝોહરાસે કહા કે

ચલો ચલેં. દોનો ઘોળોં પર સવાર હૂએ ઔર ચલ પળેં. રાસ્તેમેં ઝોહરાને કમાન્ડરસે પૂછા "રાતકો કશ્તિયાં યહાં ક્યૂં આયા કરતી હે?"

"કશ્તિયાં ?" કમાન્ડરને હૈરાન સા હો કર પૂછા "કિધરસે આતી હે?"

"ઉધરસે." ઉસ્ને સૂડાનકી તરફ ઈશારા કરકે કહા "મુઝે અબ રાતકો નીંદ કમ આતી હે. આધી રાતકો ઉઠ કર ખૈમેસે બાહર બેઠ જાતી હૂં. મેંને દો રાતેં દેખા હે. એક રાત તીન ઔર એક રાત દો બાદબાની કશ્તિયાં આઈ. ઉન્કે સુફેદ બાદબાન અંધેરેમેં ભી નજર આતે થે. આગે જા કર કશ્તિયાં કિનારે લગી. મુઝે ઈસ તરહકી આવાઝેં સુનાઈ દેતી રહી જૈસે ઉન્સે બહુતસે લોગ ઉતર રહે હોં. મુઝે કુછ દૂર દરખ્તોંકે પીછે સાએસે જાતે ઔર પહાળિયોંમેં ગાઈબ હોતે નઝર આએ."

"તુમને હમારે દો સિપાહિયોંકો કભી નહીં દેખા ?" કમાન્ડરને પૂછા "વહ ઘોળોં પર સવાર હોતે હૈં. ઉન્હેં દરિયાકે કિનારે મૌજૂદ રહના ચાહિએ."

"નહીં." ઝોહરાને જવાબ દિયા "મેંને કભી કોઈ સિપાહી નહીં દેખા. દિનકે દોરાન સિપાહી આતે હૈં. આકે એક કાફલા ઉતરા હુવા હે. ઉન્કે સાથ ખાતે પીતે હૈં. એક રોઝ મેંને એક સિપાહીકો એક લળકીકે સાથ બેતકલ્લુફીસે ચટ્ટાનોંકે પીછે જાતે દેખા થા."

ઝોહરાકો તો ઈલ્મ હી નહીં થા કે સર્હદોં પર ક્યા હોતા હે ઔર ક્યા હો સકતા હે ઔર સર્હદી દસ્તોંકે ફરાઈઝ ક્યા હે. ઉસે યહ ભી મા'લૂમ નહીં થા કે રાતકો યા દિનકો સૂડાનકી તરફસે કશ્તિયોંકો આના ચાહિએ યા નહીં. ઉસ્ને તો ઐસે હી પૂછ લિયા થા. લેકિન કમાન્ડરકે લિએ યહ અહમ ખબર થી. ઝોહરા અગર સહીહ કહ રહી થી તો વહ ઉસે રાઝકી બાત બતા રહી થી. વહ બેશક ઈસ ડયૂટી ઔર સર્હદી માહોલસે ઉકતા ગયા થા મગર ઝોહરાકી બાતોંને ઉસે બેદાર કર દિયા. ઉસ્ને ઝોહરાસે કહા "આઓ ! આજ દરિયાકે કિનારે ચલતે હૈં." ઉસ્ને ઘોળેકા રૂખ મોળ દિયા.

વહ દરિયા તક પહુંચે ઔર કિનારેકે સાથ સાથ ચલને લગે. કમાન્ડરકી નઝરેં દરિયા પર તેર રહી થી. કુછ વક્ત ગુઝરા તો ઉસે દરિયામેં દૂર એક લૌ નઝર આઈ જો દિયેકી મા'લૂમ હોતી થી. ફિર એક ઔર લૌ નઝર આઈ

ઔર ફિર દોનોં રોશનિયાં બુઝ ગઈ. ઈધર કિનારે પર ભી એક દિયા જલા ઔર બુઝ ગયા. કમાન્ડરને ઉન ગશ્તી સંત્રિયોંકો આવાઝ દી જિન્હેં વહાં ગશ્ત પર હોના ચાહિએ થા. ઉસે કોઈ જવાબ ન મિલા. ઉસ્ને ઔર બુલંદ આવાઝસે પુકારા. ફિર ભી કોઈ જવાબ ન મિલા. ઉસ્ને ઔર ઝોરસે પુકારા. ઉસે અબ દરિયામેં દો કશ્તિયોંકે બાદબાન દિખાઈ દીએ. વહ પરેશાન હો ગયા. વહ ઝોહરાકી મૌજૂદગીકો ભૂલ ગયા ઔર ઘોળેકો કિનારેકે સાથ આગે ચલા દિયા. ઝોહરા ભી ઉસ્કે પીછે ગઈ. કમાન્ડર સંત્રિયોંકો પુકાર રહા થા.

સંત્રિયોંકો ઉસ્કી આવાઝેં સુનાઈ દે રહી થી. લેકિન વહ દોનોં એક દૂસ્રેસે અલગ અલગ ચટ્ટાનોકી ઓટમેં બૂળ્હે ખાવિંદોંકી નૌજવાન બીવિયોંકી જાલમેં ફંસે હૂએ થે. ઉન્હોંને અપને કમાન્ડરકી આવાઝ પેહચાન લી ઔર વહાંસે ઉઠે. વહ જબ વહાં જા કર ઈકટ્ઠે હૂએ જહાં વહ અપને ઘોળે બાંધ ગએ થે તો દેખા કે દોનોં ઘોળે ગાઈબ હેં. વહ વહીં રૂકે રહે. ઉન્હેં દૂર દો ઘોળે જાતે દિખાઈ દીએ.

કમાન્ડર આગે જા રહા થા. ઝોહરાકા ઘોળા ઉસ્કે પહલૂમેં થા. ઉન્હેં આવાઝ સુનાઈ દી "તુમ જિન્હેં પુકાર રહે હો વહ બહુત દૂર આગે હેં."

"તુમ કોન હો ?" કમાન્ડરને પૂછા "આગે આઓ."

"હમ મુસાફિર હેં." ઉસે જવાબ મિલા ઔર દો ઘોળે કમાન્ડરકી તરફ બળ્હને લગે. ફિર એક ઔર આવાઝ આઈ "આગે ચલેં હમ આપકે સાથ ચલેંગે."

કમાન્ડરને તલ્વાર નિકાલ લી. રાતકે વક્ત મુસાફિરોંકા ઘોળોં પર સવાર હોના ઔર ઈસ ઈલાકેમેં હોના મશ્કૂક થા. વહ દોનોં ઉન્કે કરીબ આ ગએ. એકને કમાન્ડરસે કહા "ઉધર દેખો વહ આ રહે હેં. જૂંહી કમાન્ડરને ઉધર દેખા ઉસ આદમીને એક બાઝૂ કમાન્ડરકી ગર્દનકે ગિર્દ લપેટ કર બાઝૂકા શિકંજા તંગ કર દિયા ઔર દૂસ્રે હાથસે ઉસ્કી તલ્વારવાલી કલાઈ પકળ લી. દૂસ્રેને લળકીકો દબોચ લિયા. કમાન્ડરકો જિસ્ને પકળ રખ્ખા થા, ઉસ્ને અપને ઘોળેકો એળ લગા દી. ઘોળા તેઝ ચલા તો કમાન્ડર અપને ઘોળેસે ગિરને લગા. અંધેરેસે દો ઔર આદમી દોળે આએ. ઉન્હોંને

Maktabe Ashraf

કમાન્ડરકો બેબસ કર લિયા.

યહ સાઝિન્દે થે જો દરઅસલ તર્બિયત યાફ્તા છાપામાર સિપાહી થે. ઉન્મેંસે દો તીન ઝોહરાકે પીછે ગએ થે ઔર ઉન્હેં રાસ્તેમેં દેખ કર અંધેરેસે ફાઈદા ઉઠાતે હૂએ ઉન્કે તઆકુબમેં આ રહે થે. સંત્રિયોંકે ઘોળોં પર સવાર હો કર આનેવાલે ઉન્કે સાથી થે. ઉન્મેંસે કિસીને કહા "ઉન્હેં ઝિંદા લે ચલો. યહી હુક્મ મિલા થા કે કોઈ મુશ્તબા આદમી નઝર આએ તો ઉસે ઝિંદા લે આઓ."

કમાન્ડર ઔર ઝોહરાકો જબ પહાળિયોંકી તરફ લે જાયા જા રહા થા તો ઉન્હોંને દેખા કે કશ્તિયોંમેંસે હબ્શી સામાન ઉતાર રહે થે. યહ જંગી સામાન ઔર રસદ થી.

પહાળિયોંમેં દૂર અંદર હઝારોં હબ્શિયોંકા હુજૂમ અભી તક ખામોશ બેઠા થા. શો'લા કભીકા બુઝ ચુકા થા. મઝહબી ગીતકી આવાઝેં સુનાઈ દે રહી થી. હબ્શિયોં પર તિલિસ્મ તારી થા. ઉન્કી જઝબાતી કૈફિયત કુછ ઔર હૂઈ જા રહી થી. વહ અપને આપકો ઉન હબ્શિયોંસે બર્તર સમઝને લગે થે જો સૂડાનમેં રહ ગએ થે..... ગીત ગાનેવાલે ખામોશ હો ગએ. અચાનક સામને પહાળી તક ચમક નઝર આઈ થી જૈસે બિજલી ચમકી. ચમક ફિર પૈદા હૂઈ જો મુસ્તકિલ રોશની બન ગઈ. યહ રોશની અબૂસંબલકે ચેહરે પર પળ રહી થી. કુછ પતા નહીં ચલતા થા કે રોશની કહાંસે આ રહી હે. યૂં લગતા થા જૈસે અબૂસંબલકા ચેહરા અપની રોશનીસે રોશન હો ગયા હો.

રોશની બુઝ ગઈ. ઝરાસી દેર બા'દ ફિર રોશની નઝર આઈ. સબને દેખા કે અબૂસંબલકે પહાળ જૈસે બુતકી ગોદમેંસે એક આદમી ઉતરા ઔર આગે ચલ પળા. બુતકે પીછેસે ચાર આદમી નમૂદાર હૂએ. સબ એક એક સુફેદ ચાદરમેં મલ્બૂસ થે જિન્હોંને કંધોસે પાંવ તક જિસ્મ ઢાંપ રખ્ખે થે. જો આદમી બુતકી ગોદસે આયા થા વહ કોઈ બાદશાહ મા'લૂમ હોતા થા. ઉસ્કે સર પર તાજ થા ઔર તાજ પર એક મસ્નૂઈ સાંપકે ફનકા સાયા થા. ઉસ્કા ચૂગા લાલ રંગકા થા. રોશની જો મા'લૂમ નહીં કહાંસે આ રહી થી ઉસ

આદમી પર પળ રહી થી. ઉસ્કે ચૂગે પર સીતારે થે જો રોશનીમેં ચમકતે ઔર ટિમટિમાતે થે. ઉસ્કે હાથમેં બર્છી ઔર દૂસ્રેમેં હાથમેં નંગી તલ્વાર થી, તલ્વાર ભી ચમકતી. સુફેદ ચાદરોંવાલે આદમી ઉસ્કે પીછે આએ.

વહ ઢલાનસે ઉતર રહે થે ઔર રોશ્ની ઉસ્કે સાથ સાથ આ રહી થી. અગલા આદમી જો બાદશાહ લગ રહા થા રૂક ગયા પીછેવાલે ચારોં આદમિયોંને ઈકટ્ઠે બળી હી બુલંદ આવાઝસે કહા "ખુદા ઝમીન પર ઉતર આયા હે." સજ્દા કરો. ઉઠો ઔર ગોરસે દેખો, સારા હુજૂમ સજ્દેમેં ગિર પળા. સબને સર ઉઠાએ ઔર 'ખુદા'કો દેખા. ઉસ વક્ત 'ખુદા'ને તલ્વાર ઉપર ઉઠાઈ થી. વહ ઢલાનસે ઉતરને લગા. સન્નાટા ઐસા તારી હો ગયા જૈસે વહાં એક ભી ઈન્સાન ન હો. વહ ઉતરતે ઉતરતે ઐસી જગહ આ ખળા હુવા જો બુલંદ થી ઔર હુજૂમકે કરીબ યહ જગહ ચોળી થી. રોશ્ની સિર્ફ ઉસ પર ઔર ઉન ચાર આદમિયોં પર પળ રહી થી જો ઉસ્કે સાથ થી. અચાનક ઈસ રોશનીમેં ચાર લળકિયાં દાખિલ હૂઈ. ઉન્કે લિબાસ ઈત્નેસે હી થે કે સિર્ફ સતર ઢાંપે હૂએ થે. ઉન્કે જિસ્મોકે રંગ ગોરે થે. ઉન્કી પીઠોં પર કંધોસે ઝરા નીચે પરિંદોકી તરહ પર ફેલે હૂએ થે. ઉન્કે બાલ ખુલે થે. વહ યૂં હર્કત કરતી થી જૈસે ઉળ રહી હો. વહ રકસકી અદાઓંસે ઈસ બાદશાહ (હબ્શિયોંકે 'ખુદા')કે ઈર્દ ગિર્દ ઘુમ કર વહીં કહીં ગાઈબ હો ગઈ. શાયદ ચટ્ટાનકે નીચે ઉતર ગઈ થી.

ઉસ વક્ત ચાર આદમી કમાન્ડર ઔર ઝોહરાકો વહાં એક ગારમેં લે ગએ ઔર એક કમરેમેં દાખિલ કર દિયા. એક આદમી બાહર ચલા ગયા. વહ વાપસ આયા તો ઉસ્કે સાથ એક ઔર આદમી થા. ઉસે બતા દિયા ગયા કે યહ ચોકીકા કમાન્ડર હે ઔર યહ રક્કાસા હે ઔર ઉન્હેં દરિયાકે કિનારેસે ઉસ વક્ત પકળા ગયા હે જબ કશ્તિયાં સામાન ઔર મઝીદ હબ્શિયોંકો ઉતાર રહી થી. ઉસ આદમીને કમાન્ડર ઔર ઝોહરાકો દેખા. ઉસ્કે હોટોં પર મુસ્કુરાહટ આ ગઈ. વહ એક આદમીકો સાથ લે કે બાહર નિકલ આયા.

"તુમ ઉન્હેં બળે અછ્છે વક્ત લાએ હો." ઉસ્ને કહા "યહ બદબખ્ત હબ્શી ઈન્સાની કુર્બાની માંગ રહે થે. હમને અલ્કંદકે કહને પર ખુદાકી

આવાઝમેં ઐલાન કર દિયા થા કે એક મર્દ ઔર એક ઔરતકી કુર્બાની દી જાએગી. હમેં કહીંસે એક મર્દ ઔર એક ઔરતકો ઈગ્વા કરકે ઉન્કે હવાલે કરના થા. તુમને હમારા મસ્અલા હલ કર દિયા હે. મા'લૂમ હોતા હે હમ કામ્યાબ હે. હર કામ પૂરી કામ્યાબીસે હો રહા હે. કુર્બાનીકે લિએ અપને આપ હી દો ઈન્સાન આ ગએ હેં.''

''હબ્શિયોંને ખુદા દેખ લિયા હે ?'' એકને પૂછા.

''અગર તુમ હોતે તો દેખતે કે હમને કૈસી ઉસ્તાદીસે ઉન્હેં ખુદા દિખાયા હે.'' ઉસ્ને જવાબ દિયા ''બુતકી સામનેવાલી પહાળીસે જલતે હૂએ ફલીતેવાલે દો તીર ચલાએ ગએ. તીરંદાઝોંને અંધેરેમેં ઐસા નિશાન બાંધા કે સહીહ જગહ પર તીર ગિરે. હમ્ને તેલ ઔર માદ્દા ઝિયાદા જગહ ફેલાયા થા. પહલે હી દો તીરને ઉસે આગ લગા દી. એન્ડર્સન તજરબાકાર આદમી હે. ઉસ્ને કહા થા કે શો'લેને બુત હંસતા, મુસ્કુરાતા ઔર જપકતા નઝર આએગા યહ શો'લેકા કરીશ્મા થા કે ખૂદ હમેં યકીન હોને લગા થા કે બુત ન સિર્ફ આંખો ઔર હોટોંકી હર્કત દે રહા હે બલ્કે ઉસ્કા ચેહરા દાએં બાએં હર્કત કર રહા હે.''

''ઔર હબ્શિયોંકા રદ્દે અમલ કયા થા ?''

''સજ્દેમેં ગિર પળે થે.'' ઉસ્ને જવાબ દિયા ''હમારે આદમિયોંકી આવાઝેં ગૂંજદાર થી. પહાળિયોંમેં ઉન્કી ગૂંજ કુછ દેર તક સુનાઈ દેતી રહી. મેં અંધેરેમેં દેખ નહીં સકા. મુઝે યકીન હે કે હબ્શી ખૌફસે કાંપ રહે હોંગે. અલ્કંદકા નાટક તો બહુત હી કામ્યાબ રહા. શો'લા બુઝા તો હમ્ને ઉસે પોશાક પહના કર, બુતકી ગોદમેં બિઠા દિયા ઔર ચાર આદમી પહલે હી વહાં છુપે બેઠે થે. બુત પર સામનેકી પહાળીસે રોશ્ની ફૈંકનેકા સિલ્સિલા ભી કામ્યાબ રહા. સાથવાલી પહાળીકા જો આગ જલાઈ ગઈ થી વહ નીચે કિસીકો નઝર નહીં આતી થી. ઉસ્કે કરીબ બળા આઈના રખ કર બુત પર અક્સ ફૈંકા તો યૂં લગતા થા જૈસે યહ બુતકે ચેહરેકા નૂર હે. ઉસ્મેંસે અલ્કંદ ખુદા બનકે ઉતરા તો હમારી લળકિયોંને સબકો યકીન દિલા દિયા કે યહ ખુદા હે ઔર વહ પરિયાં હે. હમ કિસી કદમ પર નાકામ નહીં હોંગે. અબ અલ્કંદકો અંદર બિઠા કર તમામ હબ્શિયોંકો ઉસ્કે સામનેસે ગુઝારા જાએગા

તો ઉન્હેં કહા જાએગા કે યહ હે તુમ્હારા ખુદા જો જંગમેં હમારે સાથ હોંગે."

"ઈન દોનોં (કમાન્ડર ઔર ઝોહરા)કો આજ હી કુર્બાન કર દેંગે."

"ઉસ્કા ફેસ્લા હબ્શી કરેંગે. વહ શાયદ ઉન્હેં તીન ચાર રોઝ પાલે પોશેંગે ઔર અપની કુછ રસમેં અદા કરેંગે."

ઉન્હેં કિસીકી આવાઝ સુનાઈ દી "મુઝે મા'લૂમ નહીં થા કે લળનેવાલે સાલારકો યહ સુવાંગ ભી ભરના પળેગા." તીન ચાર આદમિયોંકી હંસી સુનાઈ દી. કિસી ઔરને કહા "ઉસ્કે બગૈર ઈન હબ્શિયોંકો લળાના આસાન નહીં થા. બહર હાલ આપકો ઈસ સુવાંગકી બહુત ઝિયાદા કીમત મિલ રહી હે, પૂરા મિસ્ર."

યહ અલ્કંદ ઔર ઉસ્કે સાથિયોંકી આવાઝેં થી વહ કરીબ આએ તો ઉન દોનોંને બતાયા કે એક મર્દ ઔર એક ઔરત ઈત્તિફાકસે હાથ આ ગઈ હે. ઉન્હેં હબ્શિયોંકે હવાલે કિયા જા સકતા હે. અલ્કંદને યહ ન પૂછા કે " યહ દોનોં કોન હે. વહ સરસે તાજ ઉતાર કર ઉસ કમરેમેં ચલા ગયા જહાં કમાન્ડર ઔર ઝોહરાકો રખ્ખા ગયા થા. અલ્કંદ કમાન્ડરકો ન પહચાન સકા. કમાન્ડરને ઉસે પહચાન લિયા. કમાન્ડરકે કાનોંમેં વહ બાતેં ભી પળી થી જો બાહર એક આદમી દૂસ્રેકો સુના રહા થા. ઉસ્ને ઉસ્કે મુંહ કઈ બાર અલ્કંદકા નામ સુના થા ઔર ઉસે યહ ભી મા'લૂમ હો ગયા થા કે ઉસે ઔર ઝોહરાકો કુર્બાન કિયા જાએગા. અલ્કંદ ઉસ્કે સામને આયા તો ઉસે ઉસ પર હેરત ન હૂઈ કે ઉસ્કા સાલાર યહાં કેસે આ ગયા હે.

અલ્કંદ યહ કહ કર બાહર નિકલ ગયા કે ઉન દોનોંકો હબ્શિયોંકે મઝહબી પેશ્વાઓંકે હવાલે કર દો.

તીન ચાર રોઝ બા'દ કાહિરામેં અલ્આદિલને અલી બિન સુફયાનકો બુલાયા ઔર કહા "તીન ચાર દિનોંસે સાલાર અલ્કંદ નહીં મિલ રહા. મેં ઉસે જબ ભી બુલાતા હૂં જવાબ આતા હે કે વહ નહીં હે. ઉસ્કે ઘરસે ભી યહી જવાબ મિલા હે. વહ કહાં જા સકતા હે ?"

"અગર સર્હદી દસ્તોંકે મુઆઈનેકે લિએ સર્હદકે દોરે પર જાતા તો આપસે ઈજાઝત લે કર જાતા." અલી બિન સુફયાનને જવાબ દિયા "ફોરી

તૌર પર મેરે ઝહનમેં યહી આતા હે કે ઉસે તખ્રીબકારોંને ઈગ્વા યા કત્લ કર દિયા હોગા."

"યહ ભી હો સકતા હે કે વહ તખ્રીબકારોંસે હી જા મિલા હો." અલ્આદિલને કહા.

"કભી એસા શક હુવા નહીં થા." અલી બિન સુફયાનને કહા "મેં ઉસ્કે ઘરસે પતા કરાતા હૂં."

વહ ખૂદ ઉસ્કે ઘર ચલા ગયા. અલ્કંદકે બારા બોડીગાર્ડ મૌજૂદ થે. ઉન્કે કમાન્ડરસે પૂછા કે "સાલાર અલ્કંદ કહાં હે? ઉસ્ને લાઈલ્મીકા ઈઝહાર કિયા. કિસી ભી બોડીગાર્ડકો મા'લૂમ નહીં થા. મુલાઝિમાકો બાહર બુલા કર કહા ગયા કે અલ્કંદકી બીવિયોંસે પૂછે કે અલ્કંદ કહાં ગયા હે. મુલાઝિમા ઉસે અંદર લે ગઈ. અલગ કમરેમેં બિઠાયા. વહ બૂઢી ઔરત થી. ઉસ્ને અલી બિન સુફયાનસે કહા "ઈસ ઘરસે આપકો પતા નહીં ચલેગા કે સાલાર અલ્કંદ કહાં ચલે ગએ હેં. મેં એક અર્સેસે યહાં જો કુછ દેખ રહી હૂં વહ બતા દેતી હૂં. લેકિન મેરી જાનકી હિફાઝત આપકે ઝિમ્મે હોગી. અગર મેં મર ગઈ તો કોઈ ફર્ક નહીં પડેગા. ખાવિંદ મુદ્દત હૂઈ મર ગયા થા. એક હી બેટા થા વહ સૂડાનકી લડાઈમેં શહીદ હો ગયા થા. મેંને યહાં નોકરી કર લી હે. યહ લોગ મુઝે ગરીબ ઔર સીધી સાદી ઔરત સમઝતે રહે. ઉન્હેં મા'લૂમ નહીં થા કે શહીદકી માં ઈસ મુલ્ક ઔર ઈસ મઝહબકે ખિલાફ કોઈ બાત બર્દાશ્ત નહીં કર સકતી, જિસ્કે ખાતિર ઉસ્ને અપના બેટા શહીદ કરવાયા હો..... ઈસ ઘરમેં મશ્કૂકસે લોગ આતે રહતે હેં. મેંને એક રાત એક આદમીકો અંદર આતે દેખા. વહ અરબી લિબાસમેં ઔર ઉસ્કી ડાઢી થી. મુઝે અંદર બુલા કર કહા ગયા કે મેં શરાબ લાનેકા ઈન્તિઝામ કરૂં. શરાબ એક નઈ બેગમેં પિલાયા કરતી હે જો મિસ્રી યા અરબી મા'લૂમ નહીં હોતી. મેંને દેખા કે ડાઢીવાલા મેહમાન ડાઢી ઉતાર રહા થા. ઉસ્કી ડાઢી ઔર મૂછે મસ્નૂઈ થી. ઈસ્સે પહલે ભી યહાં એૈસે લોગ આતે રહે હેં જિન પર મુઝે શક હે કે નેક નિય્યત લોગ નહીં. મેરે કાનોંમેં ઈસ કિસ્મકે અલ્ફાઝ ભી પડે હેં. "આધા મિસ્ર સૂડાનકા.... મિસ્રકી ઈમારત..... એક હી રાતમેં કામ હો જાએગા. સાલાર રાતકો નિકલે થે. ઉન્કે સાથ દો ચીની સૂરત આદમી થે.

મૈંને યહ ભી દેખા થા કે સાલારને મુહાફિઝોંકે કમાન્ડરસે કુછ બાતેં કી થી."

બૂળ્હી મુલાઝિમાને કુછ ઔર બાતેં બતા કર અલી બિન સુફયાન પર યહ ષાબિત કર દિયા કે સાલાર અલ્કંદકો ન ઈગ્વા કિયા ગયા હે, ન કત્લ ઔર યહીં વહ કિસી સરકારી ડયૂટી પર ગયા હે. મિસ્રમેં તખ્રીબકારી ઔર ગદ્દારી ઈત્ની ઝિયાદા હૂઈ થી ઔર હો રહી થી કે કિસી શરીફ ઈન્સાન પર ભી શક ન કરના બહુત બળી લગ્ઝિશ થી. અલ્કંદને કભી શક પૈદા નહીં હોને દિયા થા. લેકિન અલી બિન સુફયાન બાલકી ખાલ ઉતારનેવાલા સુરાગરસાં થા. ઉસ્કે લિએ મુશ્કિલ યહ થી કે કિસી સાલારકે રૂત્બેકે આદમીકે ઘરકી તલાશી કિસી શહાદતકે બગૈર નહીં લે સકતા થા. ઉસ્કે લિએ મિસ્રકે કાઈમ મુકામ સુપ્રીમ કમાન્ડર અલ્આદિલકી ઈજાઝતકી ઝરૂરત થી. ઉસ્ને ફૌરી તૌર પર યહ કારવાઈ કી કે અપને મુહાફિઝકો ભેજ કર અપને શો'બેકે તીન ચાર સુરાગરસાં બુલા લિએ ઔર ઈન્હેં અલ્કંદકે મકાન પર નઝર રખનેકે લિએ ઈધર ઉધર છુપા દિયા. ઉન્હેં હિદાયત યહ દી કે કોઈ મર્દ યા ઔરત મકાનસે બાહર આએ તો ચોરી છુપે ઉસ્કા તઆકુબ કિયા જાએ.

બાહર આ કર ઉસ્ને બોડીગાર્ડકે કમાન્ડરકો હુકમ દિયા કે અપને ઔર તમામ મુહાફિઝોંકે હથિયાર અંદર રખ દો ઔર સબ મેરે સાથ ચલો. બારા આદમિયોંકી ગાર્ડકો નિહત્તા કરકે અલી બિન સુફયાન અપને સાથ લે ગયા ઔર અલ્આદિલકો તફસીલી રીપોર્ટ દી. અલ્આદિલને ઉસ્કો અલ્કંદકે ઘર પર છાપા મારનેકી ઈજાઝત દે દી..... વક્ત ઝાએ કિએ બગૈર સિપાહિયોંકી એક ટોલી બુલા લી ગઈ. ઈધર અલ્કંદકે ઘરમેં કોઈ ઔર હી સૂરત પૈદા હો ગઈ થી. અલી બિન સુફયાન જબ વહાંસે નિકલ થા તો અલ્કંદકી એક બીવી જો જવાન થી મુલાઝિમાકો અપને કમરેમેં લે ગઈ ઔર ઉસ્સે પૂછા કે "અલી બિન સુફયાનને ઉસ્સે ક્યા પૂછા ઔર ઉસ્ને ક્યા બતાયા હે. બુળ્હિયાને જવાબ દિયા કે વહ સાલારકે મુતઅલ્લિક પૂછ રહા થા ઔર મૈંને બતાયા થા કે મૈં ગરીબસી મુલાઝિમા હૂં મુઝે કુછ ખબર નહીં કે વહ કહાં હે.

"તુમ્હેં બહુત કુછ મા'લૂમ હે." બેગમને ઉસે કહા "ઔર તુમ્ને બહુત કુછ બતાયા હે."

બુઢિયા અપની બાત પર કાઈમ રહી. બેગમને એક મુલાઝિમકો બુલાયા ઔર ઉસે સારી બાત બતા કર કહા "ઈસ નામુરાદ બુઢિયાકી ઝુબાન ખોલો. કહતી હે મૈંને કુછ નહીં બતાયા."

મુલાઝિમને બુઢિયાકે બાલ મુઠ્ઠીમેં લે કર મરોળે ઔર ઐસા ઝટકા દિયા કે વહ ચકરા કર ગિરી. મુલાઝિમને ઉસકી શહરગ પર પાંવ રખ કર દબાયા. બુઢિયાંકી આંખે બહાર નિકલ આઈ. મુલાઝિમને દાંત પીસ કર કહા "બતા ઉસે કયા બતાયા હે, ઉસ્ને પાંવ ઉઠા લિયા."

બુઢિયામેં ઉઠનેકી હિમ્મત કમ હી રહ ગઈ થી. વહ ખામોશ રહી. મુલાઝિમને ઉસ્કી પસ્લિયોંમેં લાત મારી. બુઢિયા તળપને લગી. ઉસ્કે બા'દ મુલાઝિમને ઉસે તરહ તરહકી અઝિય્યતેં દે દે કર અધમુવા કર દિયા. તબ ઉસ્ને કહા "જાનસે માર ડાલો, અપને શહીદ બેટેકી રૂહકે સાથ ગદ્દારી નહીં કરૂંગી. તુમ ગદ્દાર હો. તુમ ઈમાન ફરોશકી બદકાર બીવી હો."

"ઉસે તેહખાનેમેં લે જા કર ખત્મ કર દો." બેગમને કહા "રાતકો લાશ ગાઈબ કર દેના. હમારે સરસે અભી ખત્રા ટલા નહીં. વહ હમારે મુહાફિઝોંકો નિહત્તા કરકે અપને સાથ લે ગયા હે. ઈસ બદબખ્ત બુઢિયાંકો બહુત કુછ મા'લૂમ હે. ઉસે ઈસ રાઝ સમેત ઝમીનમેં દબા દો."

બુઢિયાં ફર્શ પર પળી થી. ઉસ પર નીમ ગશીકી કૈફિયત તારી થી. મુલાઝિમને ઉસે હલ્કીસી ગઠરીકી તરહ ઉઠા કર કંધે પર ડાલ દિયા. કમરેસે નિકલ કર વહ બરામદેમેં જા રહા થા કે આવાઝ આઈ, રૂક જાઓ. ઉસ્ને ઘૂમ કર દેખા. સિપાહી દોળે આ રહે થે. અલી બિન સુફયાનકે હુક્મ પર વહ સબ બિખર કર કમરોં ઔર બરામદોં વગૈરામેં ફૈલ ગએ. મુલાઝિમ ભાગ ન સકા. ઉસ્કે કંધેસે બુઢિયાકો ઉતારા ગયા. બુઢિયાકે મુંહસે ખૂન નિકલ રહા થા. ઉસ્ને આંખે ખોલી. અલી બિન સુફયાનકો દેખા તો ઉસ્કે ચેહરે પર મુસ્કુરાહટ આ ગઈ. ઉસ્ને કહા "ઈસ્સે પહલે મુઝે મા'લૂમ નહીં થા કે ઈસ ઘરમેં કયા હો રહા હે. તુમ આએ તો મેરે શક પુખ્તા હો ગએ કે યહ તો ગળ બળ હે. ઉસ્કી આવાઝ ઉખળ રહી થી. ઉસ્ને બળી મુશ્કિલસે બતાયા કે નઈ બેગમ ઔર ઉસ્કે ઉસ નએ મુલાઝિમને ઉસ્સે યહ ઉગલવાનેકે લિએ કે ઈસ્ને અલી બિન સુફયાનકો કયા બતાયા હે ઉસે બહુત મારા હે.

અલી બિન સુફયાનને એક સિપાહીસે કહા કે બુઢિયાકો ફૌરન તબીબકે પાસ લે જાઓ. બુઢિયાને રોક દિયા ઔર કહા "મુઝે કહીં ન ભેજો મેં અપને શહીદ બેટેકે પાસ જા રહી હૂં, મુઝે ન રોકો." ઔર વહ હમેશાકે લિએ ખામોશ હો ગઈ.

અલ્કંદકે ઘરકા કોના કોના છાન મારા ગયા. તેહખાનેમેં ગએ તો યહ અસ્લિહા ખાના બના હુવા થા. ઘરસે સોનેકે ટુકળોં ઔર નકદીકે અંબાર બરામદ હૂએ. એક મુહર ભી બરામદ હૂઈ જિસ પર અલ્કંદકા પુરા નામ ઔર ઉસ્કે સાથ 'સુલ્તાને મિસ્ર' કુંદા થા. અલ્કંદકો અપની ફત્હકા કિત્ના યકીન થા કે ઉસ્ને અપને નામકી મોહર ભી બનવા લી થી. ઈસ મોહરને શુકૂકકો યકીનમેં બદલ દિયા. અલ્કંદકે ઘરમેં છે બીવિયાં થી ઔર શરાબકા ઝખીરા ભી થા. અલ્કંદકે મુતઅલ્લિક મશહૂર થા કે શરાબ નહીં પીતા. અબ ઈસ્કે ઘરસે પતા ચલા કે રાતકો પીયા કરતા થા. અલી બિન સુફયાનને ઉસ્કી તમામ બીવિયોંસે પૂછ ગછ કી તો કારઆમદ મા'લૂમાત હાસિલ હૂઈ. અહમ શહાદત નઈ બેગમકી થી જિસ્ને મુલાઝિમકે હાથોં બુઢિયાકો મરવા દિયા થા. બાકી તમામ બીવિયોંને કહા કે સારા રાઝ નઈ બેગમકે સીનેમેં હે. ઉસ્કે મુતઅલ્લિક યહ ભી બતાયા ગયા કે ઉસ્કી ઝુબાન મિસ્રી નહીં, સૂડાની હે ઔર જબ બાહરકે આદમી આતે હેં તો સિર્ફ યહી લળકી ઉન્મેં ઉઠતી બેઠતી ઔર ઉન્કે સાથ શરાબ પીતી હે. ઈન બીવિયોંકે અંદાઝસે યહ પતા ચલતા થા ઉન્હેં ઔર કુછ ભી મા'લૂમ નહીં.

નઈ બેગમકો અલગ કર લિયા ગયા. બુઢિયાકો મારનેવાલે મુલાઝિમકો અલી બિન સુફયાનને કહા કે વહ અબ કુછ છૂપાનેકી કોશિશ ન કરે. વહ જાન્તા થા કે વહ કુછ નહીં બતાએગા તો ઉસ્કા કયા હશ્ર કિયા જાએગા. ઉસ્ને યહ કહ કર કે વહ હુક્મકા પાબંદ ઔર ઈન્આમો ઈકરામકા તલબગાર થા. અલી બિન સુફયાનકો બતાયા કે અલ્કંદકા મુસલ્સલ રાબિતા સલીબિયોં ઔર સૂડાનિયોંકે સાથ થા ઔર વહ ઈન્હીંકે સાથ ગયા હે. યહ તો હો નહીં સકતા થા કે એક ઘરેલૂ મુલાઝિમકો એક સાલારકે ખુફિયા પ્લાનકા ઈલ્મ હોતા. મુલાઝિમને બતાયા કે અલ્કંદને જાતે હૂએ કહા થા કે બહુત દિનોંકે બા'દ આએગા ઔર જબ તક મુમ્કિન હો સકે ઉસ્કી

ગૈરહાઝિરીકે મુતઅલ્લિક લાઈલ્મીકા ઈઝહાર કરતે રહના. મુલાઝિમકો યહ મા'લૂમ નહીં થા કે અલ્કંદ ગયા કહાં હે.

નઈ બેગમકો અલી બિન સુફયાનને અપને દો આદમિયોંકે સાથ અપને મખ્સૂસ તેહખાનેમેં ભેજ દિયા ઔર ખૂદ કુછ ઔર તફતીશ કરકે ઔર અલ્કંદકે ઘર પર પેહરા લગા કર અપને દફતરમેં ચલા ગયા જહાં અલ્કંદકે બોડીગાર્ડ નિહત્તે બેઠે થે. ઈન સબકો અલી બિન સુફયાનને કહા "તુમ મિસ્ર ઔર શામકી મુત્તહિદા સલ્તનતકે ફૌજી હો. કુછ છુપાઓગે તો ઉસ્કી સઝા મૌત હે ઔર અગર તુમને હુક્મકી પાબંદી કરતે હૂએ સાલાર અલ્કંદકી સરગર્મિયોં પર પર્દા ડાલ રખ્ખા હે તો શાયદ મેં તુમ્હેં કોઈ સઝા ન દૂં."

ગાર્ડકા કમાન્ડર બોલ પળા. ઉસ્ને જો બયાન દિયા, ઉસ્સે ઉસ્કી તસ્દીક હો ગઈ કે અલ્કંદકે પાસ સલીબી ઔર સૂડાની આતે થે ઔર અલ્કંદ ગદ્દારીકા મુર્તકિબ હો રહા થા. ઉન્હેં ભી યહ મા'લૂમ નહીં થા કે અલ્કંદ ગયા કહાં હે. આધી રાતકે કરીબ અલી બિન સુફયાન તેહખાનેમેં ગયા. અલ્કંદકી નઈ બેગમ તંગસી એક કોઠરીમેં બંદ થી ઉસે દેહશતઝદા કરનેકે લિએ ઉસ્કી કોઠરીમેં એક ઐસે કૈદીકો ડાલ દિયા થા, જો મુસલ્સલ અઝિય્યતોંસે તળપતા ઔર કરાહતા થા. વહ સલીબિયોંકા જાસૂસ થા. અપને સાથિયોંકી નિશાનદહી નહીં કરતા થા. નઈ બેગમ દોપહરસે ઉસ્કે સાથ બંદ થી ઔર ઉસે તળપતા દેખ રહી થી. અબ આધી રાત હો ગઈ થી, વહ તો શહઝાદી થી. તેહખાને ઔર કોઠરીકી સિર્ફ બદબૂ હી ઉસે પાગલ કરનેકો કાફી થી. ઉસ આદમીકી હાલતેં દેખ દેખ કર ઉસ્કા ખૂન ખુશ્ક હો ગયા થા. અલી બિન સુફયાન જબ ઉસ્કે સામને ગયા તો લળકી ચીખને ચિલ્લાને લગી ઉસે બાહર નિકાલ કર અલી બિન સુફયાન એક ઔર કોઠરીકે સામને લે ગયા. સલાખોંકે પીછે તંગસી કોઠરીમેં એક સિયાહ કાલા હબ્શી બંદ થા. હૈબતનાક શકલ ઔર જિસ્મ ભેંસે જૈસા. ઉસ્ને સર્દી દસ્તેકે એક કમાન્ડરકો કત્લ કિયા થા. અલી બિન સુફયાનને લળકીસે કહા કે બાકી રાત ઉસે ઉસ્કે સાથ બંદ કિયા જાએગા. લળકી ચીખ કર અલી બિન સુફયાનકે પાંવમેં ગિર પળી.

"પૂછો મુઝસે ક્યા પૂછતે હો !" ઉસ્ને અલી બિન સુફયાનકી ટાંગોસે લિપટ કર કહા.

"અલ્કંદ કહાં ગયા હે ? ક્યૂં ગયા હે ? ઉસ્કે ઈરાદે ક્યા હે ?" અલી બિન સુફયાનને પૂછા "ઔર કહા ઉસ્કે મુતઅલ્લિક જો કુછ જાન્તી હો બતા દો."

નાઝૂકસી લળકીને સબ કુછ બતા દિયા. ઉસે યહ મા'લૂમ નહીં થા કે અલ્કંદ કહાં ગયા હે ? ઉસ્ને બતાયા કે સૂડાનસે હબ્શિયોંકી ફૌજ લાઈ જા રહી હે જો કિસી રાત કાહિરા પર હમ્લા કરકે સારે મિસ્ર પર કાબિઝ હો જાએગી. યહ લળકી ચૂંકે શરાબ પિલાનેકા ફર્ઝ અદા કરતી થી, ઈસ લિએ અલ્કંદકે ઘરમેં આએ હૂએ સલીબી ઔર સૂડાની મેહમાન ઉસે અપના સમઝ કર ઉસ્કે સામને ભી બાતેં કરતે રહતે થે. યહ લળકી સૂડાનકે કિસી બળે આદમીકી બેટી થી. ઉસે અલ્કંદકે લિએ તોહફેકે તૌર પર ભેજા ગયા થા. અલ્કંદને ઉસ્કે સાથ શાદી કર લી થી. લળકી બહુત હોશિયાર ઔર તેઝ થી. વહ સૂડાનકે મકસદકો અચ્છી તરહ સમઝતી થી. ઉસ્કે બતાનેકે મુતાબિક યહ સોના ઔર નકદી જો ઉસ્કે ઘરસે બરામદ હૂઈ થી, સૂડાનસે આઈ થી. યહ જંગકે ઈખ્રાજાતકે લિએ ઔર મિસ્રકી ફૌજસે ગદ્દાર ખરીદનેકે લિએ થી. ઈસ લળકીકો ઈસ મુકામકા ઈલ્મ નહીં થા જહાં હબ્શિયોંકી બહુતસી ફૌજ આ ચુકી થી, ઉસ્ને બતાયા કે ફૌજ કહીં દરિયાકે કિનારે હે ઔર ઉસ્કા હમ્લા શબખૂનકી કિસ્મકા હોગા.

જિસ કદર મા'લૂમાત હાસિલ કી જા સકતી થી કર લી ગઈ. અલી બિન સુફયાનને અલ્આદિલકો તફસીલી રિપોર્ટ દી ઔર તજવીઝ પેશ કી કે દો દો ચાર ચાર સિપાહી દેખભાલકે લિએ હર તરફ ફેલા દિએ જાએ વહ યહ દેખેં કે સુડાની ફૌજકા ઈજ્તમા કહાં હે ઔર યહ ભી મા'લૂમ કિયા જાએ કે હબ્શિયોંકી ફૌજ વાકઈ અંદર આ ગઈ હે તો કિધરસે આઈ હે. ઉસ્ને યહ તજ્વીઝ ભી પેશ કી કે સુલ્તાનકો યહ ઈત્તિલા ન દી જાએ. ક્યૂં કે વહ સિવાએ પરેશાન હોનેકે કોઈ મદદ નહીં કર સકેગા. અલ્આદિલ સુલ્તાન અય્યૂબીકો ઈત્તિલાઅ દેના ઝરૂરી સમઝતા થા. ઉસે ખદશા થા કે હાલાત ઝિયાદા બિગળ સકતે હેં. ઈસ સુરતમેં સુલતાન અય્યૂબીકી ઝરૂરત પૈદા હો સકતી હે. લિહાઝા મુકમ્મલ રિપોર્ટ લિખ કર એક સીનિયર કમાન્ડરકો ચાર મુહાફિઝોંકે સાથ દી ગઈ ઔર ઉસે યહ હુક્મ દિયા ગયા કે હર ચોકી

પર ઘોળે તબ્દીલ કરે ઔર કહીં રૂકે નહીં.

મૈદાને જંગમેં સુલ્તાન અય્યૂબીકા હેડ કવાર્ટર કિસી એર જગહ નહીં રહતા થા. વહ દિનકો કહીં ઓર રાતકો કહીં ઔર હોતા ઔર વહ ખૂદ કહીં ઘુમતા ફિરતા રહતા થા. લેકિન ઉસ્ને ઐસા ઈન્તિઝામ કર રખા થા કે ઉસ તક પહુંચનેમેં દિક્કત નહીં હોતી થી. જગહ જગહ રહનૂમા મૌજૂદ રહતે થે. જિન્હેં ખબર પહુંચા દી જાતી થી કે સુલ્તાન કહાં હે. યહ એ રાઝ હોતા થા. ઈસ લિએ રહનૂમા ઝહીન કિસ્મકે અફરાદ હોતે થે. જિસ દિન તીન દિનોંકી મુસાફતકે બા'દ પૈગામ લે જાનેવાલા કમાન્ડર ચાર મુહાફિઝોંકે સાથ દમિશ્ક પહુંચા ઉસ વક્ત સુલ્તાન અય્યૂબી અર્રસ્તાનકે સિલ્સિલએ કોહમેં થા. સર્દીકા ઉરૂજ થા. કમાન્ડર ઔર ઉસકે મુહાફિઝોંકી યહ હાલત થી કે ભૂક, નીંદ ઔર મુસલ્સલ સવારીસે ઉન્કે ચેહરે લાશોંકી તરહ સૂખ ગએ થે. ઝબાનેં બાહર નિકલી હૂઈ ઓર સર ડોલ રહે થે. ફિર ભી વહ ફૌરન રવાના હોનેકે લિએ તૈયાર હો રહે થે. ઉન્હેં જબરદસ્તી ખિલાયા પિલાયા ગયા ઔર વહ અર્રસ્તાનકે લિએ રવાના હો ગએ.

ત્રિપોલીકા સલીબી હુક્મરાન રેમાન્ડ અલ્મલિકુસ્સાલેહકી મદદકે લિએ આયા ઔર બગૈર લળે વાપસ ચલા ગયા થા ક્યૂંકે સુલ્તાન અય્યૂબીને આગે ઘાત લગાઈ ઔર અકબસે ઉસકી રસદ રોક લી થી. અકબમેં ભી સુલ્તાન અય્યુબીકી ફૌજ દેખ કર રેમાન્ડ અપની ફોજકો કિસી ઔર તરફસે નિકાલ કર લે ગયા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉસકા તઆકુબ મુનાસિબ ન સમઝા. ક્યૂં કે ઉસ્સે વક્ત ઓર તાકત ઝાએ હોતી થી. ઉસ્ને ઝિયાદા નંફરીકે છાપામાર દસ્તે રેમાન્ડકી રસદકો પકળ લાને યા દૂસ્રી સૂરતમેં તબાહ કર દેનેકે લિએ ભેજ દિએ. મૌસમેં સર્માકી બારિશેં ભી શુરૂ હો ગઈ થી. સલીબિયોંકી રસદકા કાફલા બહુત હી બળા થા. રાતકે વક્ત રસદકે મુહાફિઝ ઘોળા ગાળિયોંકે નીચે ઔર ખૈમોંમેં પળે થે. ઉન્હેં રસદ વાપસ લે જાની થી. અગલી સુબ્હા ઉન્હેં કૂચ કરના થા. ઉન્હેં મા'લૂમ નહીં થા કે દિનકે વક્ત પહાળિયોં ઔર ચટ્ટાનોંકી ઓટસે ચંદ આંખે ઉન્હેં દેખતી રહી થી. ઉન્હેં ગાલિબન તવક્કુઅ થી કે ઈત્ની સર્દીમેં ઔર બારિશકે દોરાન ઉન પર કોઈ

Maktabe Ashraf

હમ્લા કરને નહીં આએગા.

રાતકો અચાનક ઉન્કે કેમ્પકે એક તરફ શોર ઉઠા. શોલે ભી ઉઠે. ખૈમે જલ રહે થે. યહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે છાપામારોંકા શબખૂન થા. ઉન્હોંને પહલે છોટી મિંજનીકોંસે આતિશગીર માદ્દેકી હાંડિયાં ફેંકી, ફિર જલ્તે હૂએ ફલીતોંવાલે તીર ચલાએ થે. શોલોંકી રોશનીમેં ઉન્હોંને હમ્લા કર દિયા. બર્છિયોં ઔર તલ્વારોંસે બહુતસે સલીબિયોંકો ખત્મ કરકે છાપામાર પહાળિયોંમેં ગાઈબ હો ગએ. કુછ દેર તક કરીબી ચટ્ટાનોંસે રસદકે કેમ્પ પર તીર બરસતે રહે. ઉસ્કે બા'દ છાપામારોંકી દૂસરી પાર્ટીને હમ્લા કિયા. સુબ્હ તક ડેઢ દો મીલ ઈલાકેમેં ફૈલે હુએ કેમ્પમેં રસદ રહ ગઈ થી યા લાશેં યા ઐસે ઝખ્મી જો ચલનેકે કાબિલ નહીં થે. બહુતસે ઘોળોંકો સલીબી ભગા લે ગએ થે. બહુતસે પિછે ભી રહ ગએ થે. છાપામારોંકે શબખૂનોંકે દરમ્યાની વકફેમેં સલીબી કુછ ઘોળા ગાળિયાં નિકાલ લે જાનેમેં કામ્યાબ હો ગએ થે. જો વહાં ઔર ઘોળે રહ ગએ વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજને કબ્ઝેમેં લે લિએ.

હલબકા મુહાસરા ઉઠા લિયા ગયા થા. સુલ્તાન અય્યૂબી ઈસ અહમ શહરકો એક બાર ફિર મુહાસરેમેં લેનેકી સ્કીમ બના રહા થા. દિનકે વક્ત જબ છાપામારોંકા કમાન્ડર સુલ્તાન અય્યૂબીકો ગુઝિસ્તા રાતકે શબખૂનોંકી રિપોર્ટ દે રહા થા, દરબાન ખૈમેમેં દાખિલ હુવા. ઉસને સુલ્તાનકો ઈત્તિલાઅ દી કે કાહિરાસે એક કમાન્ડર પૈગામ લાયા હે. પૈગામ કાસિદ લાયા લે જાયા કરતે થે. કમાનદારકા નામ સુન કર સુલ્તાન અય્યૂબી દોળ કર બાહર આયા ઔર ઉસ્કે મુંહસે નિકલા "ખૈરિયત ?....તુમ ક્યૂં આએ હો ?"

"પૈગામ અહમ હે." કમાન્ડરને કહા "ખુદાએ ઝુલ્જલાલસે ખૈરિયતકી ઉમ્મીદ રખની ચાહિએ."

સુલ્તાન અય્યૂબીને પૈગામ લિયા ઔર કમાન્ડરકો અંદર લે ગયા. ઉસ્ને પૈગામ પળ્હા ઔર ગહરી સોચમેં ખો ગયા.

"અભી યહ મા'લૂમ નહીં હો સકા કે સૂડાનિયોંકી ફૌજ મિસ્રમેં દાખિલ હો કર કહાં ખૈમાઝન હૂઈ હે ?" સુલ્તાન અય્યૂબીને પૂછા.

"દેખભાલકે દસ્તે ભેજ દીએ ગએ હેં." કમાન્ડરને જવાબ દિયા.

"મુઝે તવક્કુઅ થી કે મેરી ગૈર હાઝિરીમેં કોઈ ન કોઈ ગળબળ ઝરૂર

હોગી.'' સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "મેરે ભાઈ અલ્આદિલસે કહના કે ગબરાએ નહીં. કાહિરાકે દિફાઅકો મઝબૂત કર લે. લેકિન સિર્ફ દિફાઈ લળાઈ ન લળે. ઝિયાદાતર દસ્તે અપને પાસ રખ્ખે ઔર ઉન્મેંસે જવાબી હમ્લેકે લિએ તજરબાકાર દસ્તે અલગ કર દે. લેકિન ઉન્હેં શહરમેં હી રહને દે. ફૌજકી કોઈ નકલો હર્કત ન કરે તાકે દુશ્મનકો યહ ઉમ્મીદ રહે કે વહ તુમ્હેં બેખબરીમેં લે લેગા. ઝાહિર યહ કરતે રહના કે કાહિરાકી ફૌજકો યહ ઈલ્મ નહીં કે કાહિરા પર હમ્લા હોનેવાલા હે. શહરકો મુહાસરેમેં ન આને દેના. ઈસ્સે પહલે હી જવાબી હમ્લા કર દેના. કોશિશ યહ કરો કે દુશ્મનકો હમ્લેસે પહલે હી ઢૂંડ લો. અગર પતા ચલ જાએ કે વહ કહાં હે તો ઝિયાદા નફરીસે હમ્લા ન કરના. શબખૂન મારના. સર્હદી દસ્તોંકી નફરી ઝિયાદા કર દો તાકે દુશ્મન ભાગ કર ન જા સકે. મેં હેરાન હૂં કે ઈત્ની ફૌજ સર્હદ પાર કિસ તરહ કર આઈ હે. કિસી ન કિસી સર્હદી ચોકીકી મદદ યા કોતાહીકે બગૈર યહ મુમ્કિન નહીં હો સકતા, અલ્લાહ તુમ્હેં કામ્યાબી અતા ફરમાએગા. દુશ્મન રસદ ઔર કુમકકે બગૈર નહીં લળ સકેગા. સર્હદકો મઝબૂતીસે બંધ કર દેના. લળાઈકો તૂલ દેના તાકે દુશ્મન ભૂકસે મરે. મેં તુમ્હેં અમલન બતા ચુકા હૂં કે દુશ્મનકો બિખેર કર કિસ તરહ લળા જાતા હે. ઝિયાદા નફરીકે ખિલાફ ઝિયાદા નફરીસે આમને સામને આ કર લળના કત્અન ઝરૂરી નહીં..''

"મુઝે તવક્કુઅ નહીં થી કે અલ્કંદ ભી ગદ્દાર નિકલેગા. ફિર ભી મેં હેરાન નહીં. ઈમાનકી નીલામીમેં કોઈ દેર નહીં લગતી. બાદશાહીકા સિર્ફ તસવ્વુર હી ઈન્સાનકો ઈમાનસે દસ્ત બર્દાર હોને પર મજબૂર કર દેતા હે. ઈક્તિદારકા નશા કુર્આનકો બંદ કરકે, અલગ રખ દેતા હે. મુઝે અફસોસ અલ્કંદ પર નહીં, મેં ઈસ્લામકે મુસ્તકબિલકે મુતઅલ્લિક પરેશાન હૂં. હમારે ભાઈ સલીબિયોંકે હાથોં ફરોખ્ત હોતે જા રહે હેં. ઈધર મેરે ભાઈ મેરે ખિલાફ લળ રહે હેં. મેરા પીરો મુર્શિદ નુરૂદ્દીન ઝંગી દુન્યાસે ઉઠ ગયા હે. કલ પરસોં હમ ભી ઉઠ જાએંગે. ઉસ્કે બા'દ ક્યા હોગા ? યહી સવાલ મુઝે પરેશાન કરને લગતા હે. કોશિશ કરના કે જબ તક ઝિંદા રહો ઈસ્લામકા પર્ચમ સરનિગોં ન હોને પાએ. અલ્લાહ તુમ્હારે સાથ હે. મુઝે બાખબર રખના. ઉસ્ને પૈગામ લાનેવાલે કમાન્ડરકો બહુતસી હિદાયાત દે કર રૂખ્સત

કર દિયા."

મિસ્રી ફૌજકે ચંદ એક દસ્તોંકો દો દો ચાર ચારકી ટોલિયોંમેં તકસીમ કરકે ભેજ દિયા ગયા કે વહ ઘૂમ ફિર કર દુશ્મનકે ઈજતમાકો ઢૂંડે. ઈસ દોરાન ઉસ સર્હદી ચોકીસે જિસ્કા કમાન્ડર ઝોહરાકે સાથ લાપતા હો ગયા થા એક સિપાહીને કાહિરા આ કર રિપોર્ટ દી કે ચોકીકા કમાન્ડર ચંદ દિનોંસે લાપતા હે. સિપાહીને યહ ન બતાયા કે ઈન્કી ચોકી પર નાચ ગાના હુવા થા ઔર એક રક્કાસા કમાન્ડરકે ખેમેમેં ગઈ થી. ઈસ ઈત્તિલાઅસે શક હુવા કે વહ દુશ્મનકે સાથ મિલ ગયા હે ઔર ઉસીકી મદદસે દુશ્મન અંદર આયા હે. અલી બિન સુફયાનને રાય દી કે, ચૂંકે વહ ચોકી દરિયાઈ રાસ્તેકી નિગરાનીકે લિએ હે, ઈસ લિએ દુશ્મન દરિયાકે રાસ્તે આયા હોગા. ફેસ્લા હુવા કે કિસી ઝહીન કમાન્ડરકો ઈસ ચોકી પર મુહાફિઝોંકે એક દસ્તેકે સાથ ભેજા જાએ.

ચોકીકા કમાન્ડર ઔર ઝોહરા હબ્શિયોંકે કબ્ઝેમેં થે. લેકિન કેદ હોતે હૂએ ભી વહ કેદી નહીં થે. ઉન્હેં જો લિબાસ પહનાયા ગયા થા વહ પરિંદોકે રંગ બરંગ પરોંકા બના હુવા થા. જિસ કમરેમેં ઉન્હેં રખ્ખા ગયા થા, ઉન્હેં પરોં ઔર ફૂલોંસે સજાયા ગયા થા. ઉન્હેં ખાસ કિસ્મકે ગિઝા ખિલાઈ જા રહી થી. હબ્શિયોંકે મઝહબી પેશ્વા ઉન્કે આગે સજ્દે કરતે ઔર કુછ બળબળા કર ચલે જાતે થે. કિસી ઔરકો ઉન્કે કરીબ આનેકી ઈજાઝત નહીં થી. એક બાર ઉન્હેં દરખ્તોંકી મઝબૂત ટેહનિયોં ઔર પત્તોંકી બની હૂઈ પાલકિયોં પર ઉઠા કર દરિયામેં નેહલાનેકે લિએ લે જાયા ગયા થા. દોનોંકો મા'લૂમ થા કે ઉન્હેં ઝબહ કિયા જાએગા. રાતકો વહ તન્હા હોતે થે . લેકિન બાહર આઠ દસ હબ્શી મૌજૂદ રહતે થે. કમાન્ડરને કઈ બાર ઉઠ કર દેખા થા કે ફરારકી કોઈ સૂરત બન સકતી હે યા નહીં. ફરાર મુમ્કિન નઝર નહીં આતા થા.

એક રાત હબ્શિયોંકે દો મઝહબી પેશ્વા આએ. કમાન્ડર ઔર ઝોહરા સોએ હૂએ થે. ઉન્હેં જગાયા ગયા. વહ સમઝે કે ઉન્કી મૌત આ પહુંચી હે. મઝહબી પેશ્વાઓંને ઉન્કે આગે સજદા કિયા ઔર દોનોંકો બાહર લે ગએ. બાહર પાલકિયાં રખ્ખી થી. એક પર કમાન્ડર ઔર દૂસ્રે પર ઝોહરાકો

બિઠાયા ગયા. વહ દો દો હબ્શિયોંને એક એક પાલકી ઉઠા લી. મઝહબી પેશ્વા આગે આગે ચલ પળે. વહ દોનોં મિલ કર કુછ ગુન્ગુનાને લગે. પાલકિયોંકે પીછે દો ઔર હબ્શી થે જિન્કે પાસ બર્છિયાં થી. વહ મુહાફિઝ થે. કમાન્ડર ઔર ઝોહરા ખામોશ થે. પહાળિયોંસે નિકલ કર વહ લોગ દરિયાકી તરફ ચલ પળે. કમાન્ડરને દેખા કે ચાંદ ઉફુકસે નિકલ રહા થા. ઉસ્સે ઉસ્ને અંદાઝા કિયા કે રાત આધી ગુઝર ગઈ હે. ઈસ વક્તસે પહલે ચાંદ નહીં હોતા થા.

દરિયાકે કિનારે લે જા કર પાલકિયાં ઉતારી ગઈ. મઝહબી પેશ્વા આગે બળ્હ કર કમાન્ડર ઔર ઝોહરાકા લિબાસ ઉતારને લગે. ચાંદકી રોશનીમેં કમાન્ડરને દેખા મુહાફિઝ ઔર પાલકિયાં ઉઠાનેવાલે દોનોં હબ્શી ઉન્કી તરફ પીઠ કરકે, પહલૂ બ પહલૂ ખળે હો ગએ થે. ઉન્કે લિએ શાયદ યહી હુકમ થા. કમાન્ડરને ચીતેકી તરહ જસ્ત લગાઈ ઔર એક હબ્શીસે બર્છી છિન લી. વહ તજરબાકાર સિપાહી થા. ઉસ્ને પીછે હટ કર દૂસ્રે હબ્શીકે પહલૂમેં બર્છી ઉતાર દી. ઉસ હબ્શીકી બર્છી ગિર પળી. કમાન્ડરને ચિલ્લા કર કહા “ઝોહરા ભાગ કર આઓ, યહ બર્છી ઉઠા લો.”

ઝોહરા દોળી. કમાન્ડરને ગિરી હૂઈ બર્છીકો ઠુડ મારા તો વહ ઝોહરા તક પહુંચ ગઈ. કમાન્ડરને કહા “અબ મર્દ બન જાઓ.” હબ્શિયોંને ખાલી હાથ મુકાબલા કરનેકી કોશિશ કી. લેકિન વહ બર્છિયોંકા મુકાબલા ન કર સકા. મઝહબી પેશ્વા ભાગ ઉઠે. કમાન્ડરને ઉન્હેં દૂર ન જાને દિયા. ઝોહરા ભી ઉધરકો હી દોળ પળી. દોનોં પેશ્વા ખતમ હો ગએ. બાકી ભી મરનેસે પહલે ઝોર ઝોરસે કરાહ ઔર ચિલ્લા રહે થે. કમાન્ડરકી બર્છીને સબકો ખામોશ કર દિયા ઔર વહ ચોકીકી તરફ દોળ પળે. બહુત આગે ગએ તો ઉન્હેં ગશ્તી સંત્રી ઘોળોં પર સવાર આતે નઝર આએ. કમાન્ડરને ઉન્હેં પુકાર કર કહા કે જલ્દી આગે આઓ.

સંત્રિયોંને અપને કમાન્ડરકો પેહચાન લિયા. કમાન્ડરને ઉન્હેં કહા “ઘોળે હમેં દો. હમ કાહિરા જા રહે હે. તુમ દોનોં વાપસ ચોકીમેં ચલે જાઓ. અગર કોઈ હમારી તલાશમેં આએ તો કહના કે તુમને હમેં નહીં દેખા.”

સિપાહી પૈદલ વાપસ ચલે ગએ. કમાન્ડરને ઝોહરાકો ઘોળે પર સવાર

Maktabe Ashraf

કિયા ઔર ખૂદ દૂસ્રે ઘોળે પર સવાર હો કર ઝોહરાસે કહા કે અગર તુમ્ને કભી ઘૂળ સવારી નહીં કી તો ગબરાના નહીં. ઘોળા તુમ્હેં ગિરાએગા નહીં. ડરના મત. ઉસ્ને ઘોળેકો એળ લગાઈ. ઘોળે સરપટ દોળે ઔર ઉસ્કે સાથ હી ઝોહરાને ડરકે મારે ચીખના શુરૂઅ કર દિયા. કમાન્ડરને ઘોળા રોક લિયા ઔર ઝોહરાકો અપને ઘોળ પર અપને પીછે બિઠા લિયા ઔર દૂસ્રે ઘોળેકી બાગે અપને ઘોળેકે પીછે બાંધ કર ઝોહરાસે કહા કે વહ ઉસ્કી કમરકે ગિર્દ બાઝૂ ડાલ લે.

ઘોળા ફિર દોળ પળા. કમાન્ડર પહાળી ખિત્તેસે દૂર હટ કર ઔર ચક્કર કાટ કર જા રહા થા. ઉસે સિમ્ત ઔર રાસ્તેકા ઈલ્મ થા. વહ અભી દો મીલ ભી નહીં ગયા હોગા કે એક તરફસે ઉસે આવાઝ સુનાઈ દી “ઠહર જાઓ. કોન હો ?” કમાન્ડર રૂકા નહીં. બયક વક્ત ચાર ઘોળે ઉસ્કે તઆકુબમેં દોળ પળ . કમાન્ડરને અપને ઘોળેકી રફતાર ઔર તેઝ કરનેકી કોશિશ કી. લેકિન ઉસ્કા ઘોળા થક ગયા થા. ઉસ્ને કોશિશ કી કે દૂસ્રે ઘોળેકો અપને પહલૂમેં કરકે ઉસ પર સવાર હો જાએ. વહ ઘોળા બગૈર વઝનકે ભાગ રહા થા ઈસ લિએ ઝિયાદા થકા હુવા નહીં થા. મગર ઝોહરાકે સાથ ભાગતે ઘોળેસે દૂસ્રે ઘોળે પર સવાર હોના મુમ્કિન નહીં થા. ચાંદ ઉપર આ ગયા થા. જિસ્સે દૂર તક નઝર આ સકતા થા. ચારોં ઘોળે બહુત કરીબ આ ગએ થે.

દો તીર આએ જો કમાન્ડરકે કરીબસે ગુઝર ગએ. ઉન્કે સાથ આવાઝ આઈ “અગર ન રૂકે તો અબ તીર ખોપળીમેં ઉતર જાએંગે.”

કમાન્ડરકો મા'લૂમ થા કે વહ રૂકા તો ભી મૌત હે. યહ લોગ હબ્શિયોંકે હવાલે કરકે આજ હી રાત ઝબહ કર દેંગે. ભાગતે રહનેમેં બચ નિકલનેકી સૂરત પૈદા હો સકતી થી. ઈસ્ને ઘોળા દાએં બાએં ઘુમા ઘુમા કર દોળાના શુરૂઅ કર દિયા તાકે તીર નિશાને પર ન આએ. યહ ઉસ્કી ગલતી થી. ઉસ્કે તઆકુબમેં આનેવાલે સીધે આ રહે થે. જિસ્સે ફાસ્લા કમ હો ગયા ઔર વહ ઘેરેમેં આ ગયા. ઉસ્કે જિસ્મ પર પરોંકા લિબાસ થા જિસ્સે વહ પરિંદા લગતા થા. યહી હાલત ઝોહરાકી થી. કમાન્ડરને ઈન ચારોંકો દેખા તો ઉસે કુછ શક હુવા. ઉન્મેંસે એકને પૂછા “તુમ કોન હો ? યહ લળકી કોન હે ?” દૂસ્રેને કહા “પૂછતે ક્યા હો, સૂડાની હે યહ. દેખો તો ઉન્હોંને પહન

Maktabe Ashraf

કયા રખ્ખા હે."

કમાન્ડર હંસ પળા ઔર બોલા "મેરે દોસ્તોં, મેં તુમ્હારી ફૌજકા એક કમાન્ડર હૂં." ઉસ્ને ઝોહરાકા તઆરૂફ કરવાયા ઔર સારી વારિદાત સુના દી.

યહ ચાર સવાર દેખભાલકે કિસી દસ્તેકે થે. વહ યહી દેખતે ફિર રહે થે કે સૂડાનકી ફૌજ કહા હેં ઔર કહીં હે ભી યા નહીં. વહ કમાન્ડર ઔર ઝોહરાકો સાથ લે કર કાહિરાકી સિમ્ત ચલ પળા.

બળી હી લંબી મુસાફત તે કરકે વહ અગલી રાત કાહિરા પહુંચે. ઉન્હેં સબસે પહલે અલી બિન સુફયાનકે પાસ લે જાયા ગયા ઔર રાતકો હી અલ્આદિલકો જગહ કર બતાયા ગયા કે ચાર હઝારસે ઝિયાદા હબ્શી ફૌજ ફુલાં જગહ છૂપી હૂઈ હે ઔર ઉસ્કી કિયાદત સાલાર અલ્કંદ કર રહા હે. અલ્આદિલને ઉસી વક્ત અપની ફૌજકો કૂચકા હુક્મ દે દિયા. સુલ્તાન અય્યૂબીકે તરીકએ જંગકે મુતાબિક ઉસ્ને હર અવ્વલમેં સવાર દસ્તે રખ્ખે, જિન્કી નફરી ખાસી થોળી થી. દો હિસ્સે પહલૂમેં પીછે રખ્ખે. દરમિયાનમેં અપના હેડક્વાર્ટર ઔર અપને પીછે ઝિયાદાસે ઝિયાદા દસ્તે રીઝર્વમેં રખ્ખે. ઉસે મા'લૂમ થા કે વહ ખિત્તા પહાળી હે. ઉસ્ને ફૌજકો કિલ્એકા મુહાસરા કરનેકી તર્તીબમેં રખ્ખા ઔર કમાન્ડરોંકો વહ જગહ સમઝા કર મુહાસરેકી હી હિદાયત દી. પહાળોં પર ચળનેકે લિએ ઉસ્ને છાપામાર દસ્તે અલગ કર લિએ જિન્હેં ઉસ્ને અપની કમાનમેં રખ્ખા.

ઉધર સુબ્હકે વક્ત કિસીને દેખા કે મઝહબી પેશ્વાઓં ઔર ચાર સિપાહિયોંકી લાશેં દરિયાકે કિનારે પળી હે. અલ્કંદ ઔર ઉસ્કે સલીબી મુશીરોંકો ઈત્તિલાઅ દી ગઈ. કિસી હબ્શીકો પતા ન ચલને દિયા ગયા. અલ્કંદકો યહ ભી બતાયા ગયા કે જિસ મર્દ ઔર ઔરતકો કુર્બાનીકે લિએ રખ્ખા ગયા થા વહ લાપતા હે. તબ અલ્કંદને પૂછા કે "વહ આદમી કોન થા. ઉસે જબ બતાયા ગયા કે વહ ઈસ કરીબી ચોકીકા કમાન્ડર થા તો વહ ચોંકા. ઉસે યાદ આ ગયા કે ઉસ કમાન્ડરને ઉસે દેખા થા.

"વહ સીધા કાહિરા ગયા હોગા." અલ્કંદને કહા "ઉસે ચોકીમેં જા

કર દેખના ઔર પકળના બેકાર હે. અબ એક લમ્હા ભી ઝાએઅ નહીં કરના ચાહિએ. હમ કાહિરા પર બેખબરીમેં હલ્લા બોલના ચાહતે થે. લેકિન હમને વક્ત ઝાએઅ કિયા. અબ હમ બેખબરીમેં મારે જાએંગે. મૈં અપની ફૌજકો જાન્તા હૂં. ખબર મિલ્તે હી ઉળ કર પહુંચેગી...... ઔર એક કામ ફૌરન કરો. હબ્શિયોંકી લાશેં દરિયામેં બહા દો. અગર ઈન હબ્શિયોંકો પતા ચલ ગયા કે ઉન્કે મઝહબી પેશ્વાં ઔર ઉન્કે મુહાફિઝ મારે ગએ ઔર જિન્હેં કુર્બાન કરના થા વહ ભાગ ગએ હેં તો યહ હુજૂમ કાહિરાકે બજાએ ખુર્તૂમકી તરફ ચલ પળેગા.''

ફૌરન હી ઐલાન કર દિયા ગયા કે દરિયાકે કિનારે કુર્બાની દે દી ગઈ હે. ખુદાને હુક્મ દિયા હે કે મેરે દુશ્મનોં પર ફૌરન હમ્લા કર દો..... ઉન્કે જો કમાન્ડર મુકર્રર કિએ ગએ થે ઉન્હોંને હબ્શિયોંકો તા'દાદકે મુતાબિક અલગ અલગ કર લિયા. તીરંદાઝ અલગ હો ગએ. જંગી સ્કીમકે મુતાબિક ઉન્હેં તર્તીબમેં કર લિયા ગયા. ઉન્હેં પહાળિયોંકે અંદરસે નિકાલ કર, દરિયાકે કિનારે ઉસ જગહકે કરીબસે ગુઝારા ગયા જહાં હબ્શિયોંકા ખૂન બિખરા હુવા થા ઔર પાલકિયાં પળી થી. વહાં એક આદમી ખળા ઐલાન કર રહા થા ''યહ ખૂન ઉસ મર્દ ઔર ઔરતકા હે જિન્હેં કુર્બાન કિયા ગયા હે.''

યહ ફૌજ દરિયાકે કિનારે કાહિરાકી સિમ્ત રવાના હૂઈ. હબ્શી જંગી તરાના ગાતે જા રહે થે. દિન ચલતે ગુઝર ગયા રાત આઈ તો પળાવ કિયા ગયા. અગલી સુબ્હ ફિર કૂચ હુવા. પહાળી ખિત્તા બહુત પીછે રહ ગયા. યહ દિન ભી ગુઝર ગયા ઔર એક ઔર રાત આઈ. હબ્શિયોંકો પળાવ કરનેકો કહા ગયા. વહ ખા પી કર સહરાઅમેં બિખર ગએ ઔર બેસુધ સો ગએ, આધી રાતકે વક્ત ઉસ્કે પીછલે હિસ્સે પર અલ્આદિલકે એક છાપામાર ગિરોહને શબખૂન મારા. ઘોળે સરપટ દોળતે આએ ઔર ગાઈબ હો ગએ. હબ્શિયોંમેં હળબૂંગ મચ ગઈ. બહુત દેર બા'દ ઐસા હી એક ઔર હલ્લા આયા જો બહુતસે હબ્શિયોંકો રોંદતા કુચલતા નિકલ ગયા. અલ્કિંદ સબસે આગે થા. ઉસે ઈત્તિલાઅ મિલી તો ઉસ્ને અગલે રોઝકી પેશકદમી રોક દી.

''યહ શબખૂન બતાતે હેં કે હમ મિસ્રી ફૌજકી નઝરમેં આ ગએ હેં.''

ઉસ્ને સલીબી ઔર સૂડાની કમાન્ડરોંસે કહા "યહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા ખુસૂસી તરીકએ જંગ હે. હમ અબ આગે નહીં બળ્હ સકતે. અબ પીછે ચલો ઔર પહાળિયોંમેં લળો. હમારા તમામતર મન્સૂબા નાકામ હો ચુકા હે. કાહિરાવાલે ન સિર્ફ બેદાર હો ગએ હેં, બલ્કે ઉન્હોંને ફૌજ ભેજ દી હે."

"ક્યા હમ સહરાઅમેં મિસ્રી ફૌજકો ઢૂંડ કર ઉસ્સે લળ નહીં સકતે?" એક સલીબીને કહા.

"અગર તુમ લોગ સલાહુદ્દી અય્યૂબીકી ફૌજકો સામને લા કર લળા સકતે તો આજ મિસ્ર તુમ્હારા હોતા." અલ્કંદને કહા "મેં ઈસી ફૌજકા સાલાર હૂં. તુમ મુઝસે બેહતર નહીં સમઝતે કે ઈસ ફૌજસે કૈસે લળના હે."

સહરકે વક્ત હબ્શિયોંકી ફૌજ વાપસ ચલ પળી. હર તરફ હબ્શિયોંકી લાશેં બિખરી હૂઈ થી. અલ્કંદ ઠીક કહતા થા કે ઉસ્કી ફૌજ મિસ્રી ફૌજકી નઝરમેં આ ગઈ હે. મિસ્રી ફૌજકા દેખભાલકા ઈન્તિઝામ અલ્કંદકી એક એક હર્કત દેખ રહા થા. વહ હબ્શિયોંકી ફૌજકો પીછે લે ચલા તો અલ્આદિલ ફૌરન સમઝ ગયા કે અલ્કંદ પહાળિયોંમેં લળના ચાહતા હે. ઉસ્ને ઉસી વક્ત સવાર તીરંદાઝ દસ્તે દૂરકે રાસ્તેસે પહાળી ખિત્તેકી તરફ રવાના કર દિએ. પ્યાદા દસ્તે ભી ભેજે ગએ ઔર ઉસ્ને ઝિયાદાતર દસ્તે અપને પાસ રોકે રખ્ખે. ઈન દસ્તોંકે સાથ વહ હબ્શી ફૌજસે બહુત ફાસલા રખ કર પીછે પીછે ચલ પળા.

રાસ્તેમેં રાત આઈ હબ્શિયોંકા પળાવ હુવા. રાતકો અલ્આદિલકે છાપામાર દસ્તે હર્કતમેં આ ગએ. હબ્શિયોંકે એક જૈશકો બેદાર રખ્ખા ગયા થા. વહ તીરંદાઝ થે. ઉન્હોંને બહુત તીર ચલાએ જિન્સે કુછ સવાર છાપામાર શહીદ હૂએ. લેકિન વહ જો નુકસાન કર ગએ વહ બહુત ઝિયાદા થા. સબસે બળા નુકસાન યહ થા કે હબ્શિયોંકા લળનેકા જઝબા મજરૂહ હો ગયા થા. વહ કુછ ઔર સોચ કર આએ થે. વહ આમને સામને લળનેકે આદી થે. મગર યહાં દુશ્મન ઉન્હેં નઝર હી નહીં આતા થા ઔર તબાહી બપા કર જાતા થા. ઉસ્કે અલાવા વહ આગે બળ્હતે બળ્હતે પીછે હટ રહે થે.

અગલે દિન હબ્શિયોંને અપને સાથિયોંકી લાશેં દેખી ઔર પીછેકો

ચલ પળે.. સૂરજ ગુરૂબ હોનેમેં અભી બહુત દેર બાકી થી જબ વહ પહાળી ખિત્તેમેં દાખિલ હૂએ લેકિન અબ ઉન્હે પહલેકી તરહ એક જગહ જમા નહીં કરના થા. બલ્કે પહાળિયોંકી ઉપર, નીચે ઔર વાદિયોંમેં લળનેકી તર્તીબમેં રખના થા. ઉન્કી આધી નફરી પહાળિયોંમેં પહુંચ ચુકી થી. જબ ઉન પર બુલંદિયોંસે તીર બરસને લગે. અલ્આદિલકે બર્ક રફતાર દસ્તે પહલે હી વહાં પહુંચ કર મોર્ચાબંદ હો ગએ થે. હબ્શિયોંકે કમાન્ડરોંને ચીખ ચિલ્લા કર ઉન્હેં ઓટમેં કિયા ઔર તીરંદાઝીકા હુકમ દિયા. બાકી નિસ્ફ ફૌજ અભી બાહર થી. ઉસે પીછે હટાયા ગયા. અલ્કંદને ઈસ નફરીકો પહાળિયોં પર ચળ્હા કર આગે જાને ઔર ઉપરસે તીર ચલાનેકી ચાલ ચલી, મગર હબ્શી અભી પહાળોં પર ચળ્હને હીવાલે થે કે ઈધરસે અલ્આદિલકી ફૌજ જો ઉન્કે અકબમેં જા રહી થી પહુંચ ગઈ.

હબ્શિયોંકી ખાસ્સી નફરી બુલંદિયોં પર જાનેમેં કામ્યાબ હો ગઈ. જહાંસે હબ્શિયોંને નિહાયત કારગર તીરંદાઝી કી. અલ્આદિલકો નુકસાન ઉઠાના પળા, મગર ઉસ્કી સ્કીમ અછ્છી થી. ઉસ્ને ઈધરસે દસ્તે પીછે હટા લિએ. ઉસ્કી પહલી હિદાયતકે મુતાબિક દૂસ્રી તરફસે તીરંદાઝ ઔર દીગર દસ્તે પહાળી ખિત્તેકી બુલંદિયોં પર જા રહે થે. સવાર દસ્તોંમેંસે એકકો દરિયાકે કિનારે ભેજ દિયા ગયા.

ઉસ્વાનકે ઈસ સિલ્સિલએ કોહમેં ખૂનરેઝ મા'ર્કા લળા ગયા, વાદિયોં ઔર બુલંદિયોં પર તીર બરસ રહે થે. ફિર સવાર દસ્તોંકો વાદિયોંમેં હલ્લા બોલનેકા હુકમ મિલા. રાતકો હબ્શી તો દુબક ગએ, લેકિન અલ્આદિલને મીંજીનીકોંકે દસ્તોંકો હુકમ દિયા કે વહ જગહ જગહ આતિશગીર માદેકી હાંડિયાં ફૈંક કર આગકે ગોલે ફૈંકે. થોળી દેર બા'દ પહાળિયોંકી ઢલાનો પર આગકે શોલે ઉઠે ઔર હર તરફ રોશની હો ગઈ. ઈસ રોશનીમેં રાતકો ભી મા'ર્કા જારી રહા. સુબ્હકે વક્ત હબ્શી ખામોશ હો ચુકે થે. ઉન્મેંસે કુછ ઝમીનદોઝ મહલ્લાતમેં ચલે ગએ થે. ઉન્હેં બળી મુશ્કિલસે બાહર નિકાલા ગયા.

દિનકે વક્ત અલ્કંદકી લાશ મિલ ગઈ. વહ કિસીકે તીરસે યા તલ્વારસે નહીં અપની તલ્વારસે મરા થા. ઉસ્કી અપની તલ્વાર ઉસ્કે દિલકે મુકામ

પર ઉતરી હૂઈ થી. સાફ પતા ચલતા થા કે ઉસ્ને ખૂદકુશી કી હે. ચંદ એક સલીબી ઔર સૂડાની કમાન્ડર ઝિંદા પકળે ગએ ઔર હબ્શી જંગી કૈદિયોંકી તા'દાદ એક હઝારસે ઝિયાદા થી.

અલ્આદિલને વહીંસે કાસિદકો સુલ્તાન અય્યૂબીકે નામ કામ્યાબીકા પૈગામ દે કર રવાના કર દિયા ઔર ઉસે હુકમ દિયા કે બહુત જલ્દી સુલ્તાન તક પહોંચો. વહ બહુત પરેશાન હોંગે.

Maktabe Ashraf

✵ યહ ચિરાગ લહૂ માંગતે હૈં ✵

આલમે ઈસ્લામકે ઉસી ખિત્તેમેં જહાં આજ શામી મુસલમાન લુબનાની સલીબિયોંકે સાથ મિલ કર, ફલસ્તીની હુર્રિય્યત પસંદોકો પૂરી જંગી કુવ્વતસે કુચલ રહે હૈં, વહીં આઠ સો સાલ પહલે બહુતસે મુસલમાન ઉમરાઅ ઔર હાકિમ ઔર સુલ્તાન ઝંગી મર્હુમકા નવ ઉમ્ર બેટા સલીબિયોંસે મદદ લે કર, સુલ્તાન સલાહુદીન અય્યૂબીકે ખિલાફ સફઆરા હો ગએ થે. મુસલમાન મુસલમાનકા ખૂન બહા રહા થા. ઉસ વક્ત ફલસ્તીન સલીબિયોંકે કબ્ઝેમેં થા ઔર સુલ્તાન અય્યૂબી કિબ્લએ અવ્વલકે ઈસ ખિત્તેકો કુફ્ફારસે આઝાદ કરાનેકા અઝમ લે કર નિકલા થા. સલીબી ઉસ્સે ફલસ્તીનકો નહીં બચા સકતે થે. મગર મુસલમાન હી ઉસ્કે રાસ્તેમેં હાઈલ હો ગએ. આજ ભી ફલસ્તીન પર કુફ્ફારકા કબ્ઝા હે ઔર ફલસ્તીની હુર્રિય્યત પસંદ જો કિબ્લએ અવ્વલકો આઝાદ કરાનેકે લિએ ઉઠે થે, શામી મુસલમાનોકી તોપોં ઔર ટૈંકોંસે ભસ્મ કિએ જા રહે હૈં.

માર્ચ ૧૧૭૫ ઈસ્વીમેં સુલ્તાન સલાહુદીન અય્યૂબી ઉસી ખિત્તેકે અર્રસ્તાન સિલ્સિલએ કોહમેં કિસી જગહ અપને હેડ કવાર્ટરમેં બેઠા અપને મુશીરોં ઔર કમાન્ડરોંકે સાથ અગલે ઈકદામકે મુતઅલ્લિક બાતેં કર રહા થા. જૈસા કે પહલે બયાન કિયા જા ચુકા હે કે ઉસ્ને હલબકા મુહાસરા ઈસ લિએ ઉઠા લિયા થા કે અલ્મલિકુસ્સાલેહને સલીબી બાદશાહ રેમાન્ડકે સાથ જો જંગી મુઆહદા કિયા થા, ઉસ્કે મુતાબિક રેમાન્ડ સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજ પર અકબસે હમ્લા કરનેક લિએ આ ગયા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને બરવક્ત મુહાસરા ઉઠા લિયા ઔર ઐસી ચાલ ચલી કે રેમાન્ડકી ફૌજકે અકબમેં ચલા ગયા ઔર રેમાન્ડને લળે બગૈર ભાગ જાનેમેં આફિયત સમઝી. હલબ મુસલમાનોકા શહર થા જો સુલ્તાન અય્યૂબીકે દુશ્મન મુસલમાન ઉમરાઅઅ ઔર અલ્મલિકુસ્સાલેહકા જંગી મર્કઝ બન ગયા થા. હલબકે મુસલમાનોંને ખલીફા ઔર ઉમરાઅકે પ્રોપેગન્ડેસે મુતઅષ્ષિર હો કર, સુલ્તાન અય્યૂબીકા મુકાબલા બેજિગરીસે કિયા થા.

વહ હલબ પર એક બાર ફિર હમ્લા કરકે ગદારોં ઔર ઈમાન ફરોશોંકે

ઈસ મર્કઝકો ખત્મ કરનેકી સ્કીમ બના રહા થા કે ઉસે મિસ્રસે ઈત્તિલાઅ મિલી કે મિસ્રમેં ઉસ્કે એક જરનેલ અલ્કંદને સલીબિયોંકી મદદસે સૂડાની હબ્શિયોંકી ફૌજ ઈસ મકસદકે લિએ તય્યાર કર લી હે કે, સુલ્તાન અય્યૂબીકી ગૈરહાઝિરીસે ફાઈદા ઉઠાતે હૂએ મિસ્ર પર હમ્લા કિયા જાએ ઔર મિસ્રકી ઈમારત સુલ્તાન અય્યૂબીસે છીન લી જાએ લેકિન સુલ્તાન અય્યૂબીકે ભાઈ અલ્આદિલને હબ્શિયોંકો ઉસ્વાનકે મુકામ પર શિકસ્ત દી ઔર અલ્કંદને ખૂદકુશી કર લી. ઉસ્કી ઈત્તિલાઅ અભી સુલ્તાન અય્યૂબી તક નહીં પહુંચી થી. ઈસ લિએ વહ અર્રસ્તાનમેં પરેશાન બેઠા થા.

અઝમતે ઈસ્લામકા યહ પાસ્બાન હર તરફસે ખત્રોંમેં ગિરા હુવા થા. કઈ એક મુસલમાન ઉમરાઅકી ફૌજે ઉસ્કે ખિલાફ મુત્તહિદ થી ઔર સલીબિયોંકા ખત્રા અલગ થા. ઉન સબકે મુકાબલેમેં સુલ્તાન અય્યૂબીકે પાસ બહુત થોળી ફૌજ થી. ઉસ્ને ઐસા ઈકદામ કર દિખાયા થા જો કિસીકે વહમો ગુમાનમેં ભી ન થા. ઉસ્કે દુશ્મનોંકો યહ તવક્કુઅ થી કે ઈસ પહાળી ખિત્તેમેં સર્દિયોંમેં કોઈ જંગકી સોચ હી નહીં સકતા. પહાળિયાં જો બુલંદ થી વહાં બરફ ભી પળતી થી. સુલ્તાન અય્યૂબીને અપની ફૌજકો ટ્રેનિંગ દે કર ઉસ વક્ત હમ્લા કિયા જબ સર્દી ઉરૂજ પર થી. ઈસ દિલેરાના ઔર ગૈરમુતવક્કેઅ ઈકદામસે ઉસ્ને કલીલ ફૌજસે સબકો ખૌફઝદા કર દિયા ઔર ઐસી પોઝીશન હાસિલ કર લી કે દુશ્મનકી કિસી ભી ફૌજકો અપની પસંદકી જગહ ઘસીટ કર લળા સકતા થા. ઉસ્કી ફૌજ ઈત્ની થોળી થી કે ઉસે કભી કભી નાકામીકા ખત્રા ભી મહસૂસ હોને લગતા થા, લેકિન સભી ઉસ્સે ડર રહે થે. ઉસે યહ ડર થા કે રેમાન્ડ સ્કીમ ઔર રાસ્તા બદલ કર ઉસ પર હમ્લા કરેગા. લેકિન રેમાન્ડકી હાલત યહ થી કે ઉસ્ને અપને ઈલાકે ત્રિપોલીકા દિફાઅ ઈસ ડરસે મઝબૂત કર લિયા થા કે સુલ્તાન અય્યૂબી હમ્લા કરેગા.

સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉસે જિસ તરહ ભગાયા થા. ઉસ્સે સુલ્તાન ઉસી સૂરતમેં ફાઈદા ઉઠા સકતા થા કે સલીબિયોંકા તઆકુબ કરતા. મગર ફૌજકી કિલ્લતને ઉસે આગે ન જાને દિયા ઔર બળી વજહ યહ થી કે મિસ્રમેં અલ્કંદકી બગાવતને ઉસે રોક દિયા થા. ઉસે ખત્રા નઝર આ રહા થા કે

મિસ્રકે હાલાત બિગળ જાએંગે. ઉસ સૂરતમેં ઉસે મિસ્ર ચલા જાના થા. વહ ઈસ સૂરતેહાલસે ડરતા થા. અગર ઉસે મિસ્ર જાના પળતા તો મુસલમાન ઉમરાઅ આલમે ઈસ્લામકો સલીબિયોંકે હાથ બેચ ડાલતે. ઈસ્કા દારોમદાર ઈસ પર થા કે મિસ્રસે ઉસે ક્યા ઈત્તિલાઅ મિલ્તી હે.

અપને મુશીરોં ઔર કમાડરોંસે વહ મિસ્રકે મુતઅલ્લિક હી પરેશાનીકા ઈઝહાર કર રહા થા જબ ઉસે ઈત્તિલાઅ મિલી કે કાહિરાસે કાસિદ આયા હે. સુલ્તાન અય્યૂબીને બાદશાહોંકી તરહ યહ ન કહા કે ઉસે અંદર ભેજ દો. વહ ઉઠા ઔર દોળતા ખૈમેસે બાહર નિકલ ગયા. કાસિદ ઈત્ને લંબે સફરકી થકનસે ચૂર ઘોળેસે ઉતર કર ખૈમેકી તરફ આ રહા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને ગબરાહટકે લેહજેમેં પૂછા "કોઈ અછ્છી ખબર લાએ હો ?"

"બહુત અછ્છી સુલ્તાને આલી મુકામ !" ઉસ્ને જવાબ દિયા "મોહતરમ અલ્આદિલને હબ્શિયોંકે લશ્કરકો ઉસ્વાનકી પહાળિયોંમેં ઐસી શિકસ્ત દી હે કે અબ સૂડાનકી તરફસે લંબે અર્સે તક કોઈ ખત્રા નહીં રહા."

સુલ્તાન અય્યૂબીને દોનોં હાથ જોળ કર, આસ્માનકી તરફ દેખા ઔર ખુદાકા શુક્ર અદા કિયા. ખૈમેસે દૂસ્રે લોગ ભી બાહર આ ગએ થે. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉન્હેં યહ ખૂશખબરી સુનાઈ ઔર કાસિદકો ખૈમેમેં લે ગયા. ઉન્કે લિએ ખાના વહીં લાનેકો કહા ઔર ઉસ્સે ઉસ્વાનકે માર્કેકી તફસીલ સૂન કર પૂછા "અપની ફૌજકી શહાદત કિત્ની હે ?"

"તીનસો સત્તાઈસ શહીદ." કાસિદને જવાબ દિયા "પાંચસોસે કુછ ઝિયાદા ઝખ્મી. દુશ્મનકા તમામતર જંગી સામાન હમારે હાથ લગા હે. એક હઝાર દોસો દસ હબ્શી કૈદી પકળે હેં. સલીબી ઔર સૂડાની સરદાર ઔર કમાન્ડર જો કૈદ કિએ ગએ હે અલગ હે." કાસિદને કહા "મોહતરમ અલ્આદિલને પૂછા કે 'કૈદિયોંકે મુતઅલ્લિક ક્યા હુક્મ હે ?"

"સલીબી ઔર સૂડાની સાલારોં ઔર કમાન્ડરોંકો કૈદખાનેમેં ડાલ દો." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા ઔર ગહરી સોચમેં પળ ગયા. કુછ દેર બા'દ કહને લગા "ઔર વહ જો એક હઝાર ઔર કુછ હબ્શી કૈદી હે ઉન્હેં ઉસ્વાનકી

Maktabe Ashraf

પહાળિયોંમેં લે જાઓ. વહ જિન ગારોંમેં છૂપે થે વહ ઉન્સે પથ્થરોંસે ભરવાઓ. વહાં ફિરઔનોકે જોઝમેં દોઝ મહલ હે ઉન્હેં ભી પથ્થરોંસે ભરવા દો. યહ કામ ઉન હબ્શિયોંસે કરવાઓ. અગર પહાળ ખોદને પળે તો ઈન હબ્શિયોંસે ખુદવાઓ. વહાં કોઈ ગાર ઔર પહાળોંકે અંદર કોઈ મહલ ન રહે. અલ્આદિલસે કહના કે કૈદિયોંકે સાથ ઈન્સાનોં જૈસા સુલૂક કરના. રોઝાના ઉન્સે ઈત્ના કામ લેના જિત્ના એક ઈન્સાન કર સકતા હે. કોઈ કૈદી ભૂકા ઔર પ્યાસા ન રહે ઔર કિસી પર સિર્ફ ઈસ લિએ તશદ્દુદ ન હો કે વહ કૈદી હે. વહીં ઉસ્વાનકે કરીબ ખુલા કૈદખાના બના લો ઔર ખાનેકા ઈન્તિઝામ વહીં કરો. ઈસ કામમેં કઈ સાલ લગેંગે. અગર તુમ્હારે સામને કોઈ ઔર કામ હો તો વહ ઉન કૈદિયોંસે કરાઓ ઔર અગર સૂડાની અપની કૈદિયોંકી વાપસીકા મુતાલબા કરેં તો મુઝે ખબર દેના. મેં ખૂદ ઉન્કે સાથ સોદા કરૂંગા.''

ઈસ પૈગામકે સાથ સુલ્તાન અય્યૂબીને કાસિદસે કહા ''અલ્આદિલસે કહના કે મુઝે કુમકકી શદીદ ઝરૂરત હે. અપની ઝરૂરતકા ભી ખયાલ રખના. ભરતી ઔર તેઝ કર દો. જંગી મશ્કેં હર વક્ત જારી રખ્ખો. જાસૂસીકા જાલ ઔર ઝિયાદા ફેલા દો. અગર અલ્કંદ જૈસા કાબિલે એ'તિમાદ સાલર ગદ્દારીકા મુર્તકિબ હો સકતા હે તો તુમ ભી ગદ્દાર હો સકતે હો ઔર મેં ભી. અબ કિસી પર ભરોસા ન કરના. અલી બિન સુફયાનસે કહના કે ઔર તેઝ ઔર ચોકન્ના હો જાએ.''

''મિસ્રસે કુમક આને તક મેં કોઈ જારિહાના કારવાઈ ન કરૂં તો બેહતર હોગા.'' સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કાસિદકો વાપસ રવાના કરકે અપને સાલારોં વગૈરાસે કહા ''અભી હમ ઈન કામ્યાબિયોંકે દિફાઅમેં રહેંગે જો હમ હાસિલ કર ચૂકે હેં. અપની મૌજૂદા સૂરતે હાલ પર એક નઝર ડાલો. તુમ્હારા સબસે બળા દુશ્મન તુમ્હારા અપના ભાઈ હે. તુમ્હારે તાકતવર દુશ્મન તીન હે. હલબમેં અલ્મલિકુસ્સાલેહ બેઠા હે. દૂસ્રા ઉસ્કા કિલ્એદાર ગુમશ્તગીન હે જો હિરામેં ફૌજ તય્યાર કિએ હૂએ હે ઔર તીસ્રા સૈફુદ્દીન હે જો મૂસલકા હાકિમ હે. યહ તીનોં ફૌજેં ઈકટ્ટી હો ગઈ તો હમારે લિએ ઉન્કા

Martabe Ashraf

મુકાબલા આસાન નહીં હોગા. રેમાન્ડકો તુમ્ને પસ્પા કર દિયા હે, લેકિન વહ ઈસ ઈન્તિઝારમેં હે કે મુસલમાન ફોજે આપસમેં ઉલઝ જાએં તો વહ હમારે અકબમેં આ જાએ. મેં મેહસૂર હો કર ભી લળ સકતા હૂં.લેકિન લળ ના ચાહૂંગા નહીં."

"ક્યા એક કોશિશ ઔર ન કી જાએ તો મલિકુસ્સાલેહ, સૈફુદીન ઔર ગુમશ્તગીનકો ઈસ્લામ ઔર કુર્આનકા વાસ્તા દે કર રાહે રાસ્ત પર લાયા જાએ ?" એક સાલારને કહા.

"નહીં." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "જો લોગ અપને દિલ ઔર દિમાગ હકકી આવાઝકે લિએ સર્બમુહર કર લિયા કરતે હે, વહ ખુદાકે કહર ઔર અઝાબકે બગૈર અપને દિલ ઔર દિમાગ નહીં ખોલા કરતે. ક્યા મેં કોશિશ કર નહીં ચુકા ? ઉસ્કે જવાબમેં મુઝે ધમકિયાં મિલી. અગર અબ મેં સુલ્હ ઔર સમઝોતેકે લિએ એલ્ચી ભેજૂંગા તો વહ લોગ કહેંગે કે સુલ્તાન અય્યૂબી લળને ગબરાતા ઔર ડરતા હે. અબ મેં ઉન પર ખુદાકા વહ અઝાબ ઔર કહર બન કર ગિરના ચાહતા હૂં જો ઉન્કે દિલ ઔર દિમાગકી મોહરેં તોળ દેગા. યહ કહર તુમ હો ઔર તુમ્હારી ફોજ." ઉસ્ને આહ ભરી ઔર કહા "તુમ્ને હલબકા મુહાસરા કિયા તો હલબકે મુસલમાન જિસ દીલેરીસે લળ વહ તુમ કભી નહીં ભૂલોગે. વહ બેશક હમારે ખિલાફ લળે. લેકિન મેં ઉન્કી તા'રીફ કરતા હૂં. ઐસી બેજિગરીસે સિર્ફ મુસલમાન લળ સકતા હે. કાશ ! યહ જઝબા ઔર યહ તાકત ઈસ્લામકે લિએ ઈસ્તિઅમાલ હોતી. તુમ જાન્તે હો કે મેં બાદશાહ નહીં બનના ચાહતા. મેરા મકસદ યહ હે કે આલમે ઈસ્લામ મુત્તહિદ હો ઔર યહ કુવ્વત જો બિખર ગઈ હે, મરકૂઝ હો કર, સલીબી અઝાઈમકે ખિલાફ ઈસ્તિઅમાલ હો ઔર ફલસ્તીન આઝાદ કરાકે હમ સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકી તૌસીઅ કરેં."

"હમ માયૂસ નહીં." એક સાલારને કહા "નઈ ભરતી આ રહી હે. ઈસ ઈલાકેમેં જવાન ખાસ્સી તઅદાદમેં ભરતી હો રહે હો. મિસ્રસે ભી કુમક આ રહી હે. હમ આપકી હર તવક્કુઅ પૂરી કરેંગે."

"લેકિન મેં કબ તક ઝિંદા રહૂંગા." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "તુમ કબ તક ઝિંદા રહોગે ? ઈબ્લીસી કુવ્વતેં ઝોર પકળ રહી હે. ઈન્કા દાઈરા

Maktabe Ashraf

વસીઅ હોતા જા રહા હે. મેરે વહ અઝીઝ દોસ્ત જિન પર મુઝે ભરોસા ઔર એ'તિમાદ થા સલીબિયોંકે હાથોંમેં ખેલે ઔર મેરે હાથોં કત્લ હૂએ. અલ્કંદ તુમ્હારે સાથીકા મુઅતમદ સાલાર થા. ક્યા તુમ સુન કર હૈરાન નહીં હૂએ કે અલ્કંદને સૂડાનસે હબ્શિયોંકી ફૌજ બુલાઈ ઔર મિસ્ર પર કાબિલ હોનેકી કોશિશ કી. ઉસ્ને મુઝ પર યહ કરમ કિયા હે કે શિકસ્ત ખા કર અપને હાથોં અપની જાન લે લી હે. મૈંને ઉસે સઝાએ મૌત નહીં દી. હુકૂમતકા નશા, દોલત ઔર ઔરત અછ્છે અછ્છે ઈન્સાનોંકો અંધા કર દેતી હે. ઈમાનમેં ક્યા રખ્ખા હે ! ઈમાન સોનેકી તરહ ચમકતા નહીં, ઔરતકી તરહ અય્યાશીકા ઝરીઆ નહીં બનતા ઔર ઈમાન બાદશાહ ઔર ફિરઔન નહીં બનને દેતા. એક બાર રૂહકે દરવાઝે બંદ કર લો તો ઈમાન બેકાર શય બન જાતા હે, ફિર અકલ પર પર્દે પળ જાતે હૈં....."

"સ્પેનમેં તુમ્હારા પર્ચમ ક્યૂં ઉતરા ? તારીખ કહતી હે કે યહ કુફ્ફારકે સાઝીશકા નતીજા થા, મગર ઉન્કી સાઝીશેં ક્યૂં કામ્યાબ હૂઈ ? ક્યૂંકે ખૂદ મુસલમાનોંને અપને આપકો કુફ્ફારકા આલએ કાર બનાયા ઔર ઉજરત વસૂલ કી. સ્પેન ઉન્કા થા જિન્હોંને સમંદર પાર જા કર કશ્તિયાં જલા ડાલી થી. તાકે વાપસીકા ખયાલ હી દિલસે નિકલ જાએ. સ્પેનકી કીમત વહી જાન્તે હે જિન્હોંને યહ કીમત દી થી. સ્પેન શહીદોંકા થા. યહ હોતા આયા હે ઔર મુઝે ડર હે કે યહી હોતા ચલા જાએગા કે ખૂનકે નઝરાને દે કર, મુલ્ક હાસિલ કરનેવાલે દુન્યાસે ઉઠ જાતે હૈં તો વહ લોગ બાદશાહ બન જાતે હૈં જિન્કે ખૂનકા એક કત્રા ભી નહીં બહા થા. ઉન્હેં ચૂંકે મુલ્ક મુફ્ત હાથ આ જાતા હે ઈસ લિએ ઉસે વહ અય્યાશીકા ઝરીઆ બનાતે હૈં ઔર અપને તખ્તો તાજકી સલામતીકે લિએ દીનો ઈમાનવાલોં ઔર દિલમેં કૌમકા દર્દ રખનેવાલોંકી ઝુબાને બંદ કરતે ઔર ઉન્કા ગલા ઘોંટ દેતે હૈં. ઉન્હેં ઈફલાસ ઔર ફાકોંકી ચક્કીમેં પીસ કર ઉન્કે જઝબોંકો ખત્મ કર દેતે હૈં....."

"સ્પેનમેં યહી હુવા. કુફ્ફારને હમારે બાદશાહોંકો ઝર્રો જવાહિરાત ઔર યૂરોપકી હસીન લળકિયોંસે અપને હાથમેં લિયા. ઉન્હેં ઉન્હીંકી ફૌજકે ખિલાફ કિયા. મુજાહિદીનકો મુજરિમ બનાયા ઔર સ્પેનકી ઈસ્લામી મમ્લકતકો દીમક ખા ગઈ. હમારે રસૂલ અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ

Maktabe Ashraf

સલ્લમકે પર્વાનોંને લહૂકે ચરાગ જલા કર આધી દુન્યાકો હકકી આવાઝસે મુનવ્વર કિયા. કહાં હે વહ ચિરાગ ? એક એક કરકે બુઝતે જા રહે હૈં. યહ ચિરાગ લહૂ માંગતે હૈં. મગર લહૂ દેનેવાલે સલીબિયોંકી શરાબ, ઔરતકે તિલિસ્મમેં ઘુમ હો ગએ હૈં. ઈન લોગોંકો યહ સલ્તનત મુફત હાથ આઈ હે. વહ ઈન શહીદોંકો ભૂલ ચૂકે હૈં જિન્કે ખૂનકે એવઝ ખુદાને કૌમકો યહ સલ્તનત અતા કી થી ઔર ખુદાને યહ સલ્તનતે બાદશાહિયાં કાઈમ કરને ઔર અય્યાશીકે લિએ અતા નહીં કી થી. બલ્કે ઈસ લિએ કે ઈસે મર્કઝ બના કર, ઈસ્લામકા નૂર સારી દુન્યામેં ફેલાયા જાએ ઔર બની નૌએ ઈન્સાનકો શર કીકુવ્વતોંસે નજાત દિલાઈ જાએ. મગર શરકા જાદૂ ચલ ગયા ઔર આજ જબ કિબ્લએ અવ્વલ પર કુફ્ફારકા કબ્ઝા હે હમ એક દૂસરેકા ખૂન બહા રહે હૈં."

"કાફિરસે પહલે ગદારકા કત્લ ઝરૂરી હે." એક મુશીરને કહા "અગર હમ હક પર હૈં તો હમ નાકામ નહીં હોંગે."

"મુઝે યહ નઝર આ રહા હે કે યહ ખિત્તા ખૂનમેં હી ડૂબા રહેગા." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "હુકૂમત શાયદ મુસલમાનોંકી હી રહે મગર ઉન્કે દિલોં પર સલીબિયોંકી હુક્મરાની હોગી."

જંગી નુકતા નિગારસે સુલ્તાન અય્યૂબીને અપની ફૌજકો ઐસી પોઝીશનોંમેં તકસીમ કર રખ્ખા થા કે કિસી ભી ઐસે કિલ્એ પર જો વહ ફતહ કર ચુકા થા. દુશ્મન બરાએરાસ્ત હમ્લા નહીં કર સકતા થા. ઈન કિલ્ઓંમેં ઉસ્ને મુખ્તસરસી નફરી રખ્ખી થી ક્યૂંકે વહ કિલ્આબંદ હો કર લળનેકા કાઈલ નહીં થા. પહાળી ઈલાકેમેં ઉસ્ને તમામ રાસ્તોં ઔર વાદિયોંકી બુલંદિયોં પર તીરંદાઝ બિઠા દિએ થે. જો રાસ્તે તંગ થે ઉન્કે ઉપર પહાળિયોં પર ઉસ્ને બહુત બળે બળે પથ્થર રખ કર કુછ આદમી બિઠા દીએ થે, તાકે દુશ્મન ગુઝરે તો ઉપરસે પથ્થર લુળકા દિએ જાએં. દમિશ્કસે આનેવાલે રાસ્તેકો ઉસ્ને કમાન્ડો કિસ્મકે ગશ્તી દસ્તોંસે મહફૂઝ કર રખ્ખા થા તાકે રસદ દુશ્મનસે મહફૂઝ રહે. એક જગહ ઐસી થી જિસે 'હમ્માતકે સીંગ' કહા જાતા થા. યહ એક વસીઅ વાદી થી. જિસ્મેં એક ટેકરી જો

ખાસ્સી બુલંદ થી આગે જા કર સીંગોકી તરહ દો હિસ્સોંમેં તકસીમ હો ગઈ થી. ઉસે સુલ્તાન અય્યૂબીને ફંદેકી હૈષિયત દી રખ્ખી થી. ઉસ્ને અપને સાલારોંકો તકનીકી લિહાઝસે સમઝા દિયા થા કે દુશ્મન બાહર આ કર લળા તો ઉસે ઈસ વાદીમેં ઘસીટ કર લળાયા જાએગા.

સુલ્તાન અય્યૂબીને તમામ ઈલાકોંમેં ઐસી જગહોં પર પોઝીશને કાઈમ કર લી થી જિન્સે વહ દુશ્મનકો કિસી ભી જગહ લાને પર મજબૂર કર સકતા થા. ઈસ એહતિમામકે અલાવા ઉસ્કે છાપામાર જવાન છોટી છોટી ટોલિયોંમેં દૂર દૂર તક ઘૂમતે ફિરતે રહતે થે. જાસૂસી (ઈન્ટેલીઝન્સ)કા નિઝામ ઐસા થા કે દુશ્મનકે કિલ્ઓંકે અંદર ભી સુલ્તાન અય્યૂબીકે જાસૂસ મૌજૂદ થે જો ખબરેં ભેજતે રહતે થે. ઉસે યહાં તક મા'લૂમ હો ગયા થા કે સુલ્તાનીકે નામ નિહાદ દાવેદાર અલ્મલિકુસ્સાલેહને અપને ગવર્નર (હિરાનકે કિલ્એદાર) ગુમશ્તગીનકો ઔર મોસૂલ તાગીન સૈફુદ્દીનકો મદદકે લિએ બુલાયા હે ઔર મા'લૂમ હોતા હે કે યહ દોનોં કુછ શરાઈતકે બદલે મદદ દેંગે, સિર્ફ બુલાવે પર નહીં જાએંગે. જાસૂસોંને યહ ભી બતાયા થા કે યહ મુસલમાન હુકમરાન ઔર ઉમરાઅ બઝાહિર ઈત્તિહાદી હે. મગર ઉન્કે દિલ આપસમેં ફટે હૂએ હેં. હર એક અપની જંગ લળ કર, ઝિયાદાસે ઝિયાદા ઈલાકે પર કાબિઝ હોનેકી ફિક્રમેં હે ઔર સલીબી ઉન્હેં મદદ કમ ઔર શય ઝિયાદા દે રહે હેં ઔર ઉન્કી બાહમી ચીકપલુશકો હવા ભી દે રહે હેં.

"શમ્સુદ્દીન ઔર શાદબખ્તકી કોઈ ઈત્તિલાઅ નહીં આઈ?" સુલ્તાન અય્યૂબીને હસન બિન અબ્દુલ્લાહસે પૂછા.

"કોઈ તા'ઝા ઈત્તિલાઅ નહીં." હસન બિન અબ્દુલ્લાહને જવાબ દિયા "વહ બળી કામ્યાબીસે અપના કામ કર રહે હેં. ગુમશ્ગીનને કોઈ ભી કદમ ઉઠાયા યહ દોનોં સાલાર અપના પૂરા કામ કરેંગે. ઉન્કા પૈગામ ભી યહી થા કે હાલાતકે મુતાબિક વહ કારવાઈ કરેંગે."

હસન બિન અબ્દુલ્લાહ સુલ્તાન અય્યૂબીકી ઈન્ટેલિજન્સકા સર્બરાહ થા. વહ અલી બિન સુફયાનકા નાઈબ થા. અલી બિન સુફયાન મિસ્રમેં થા. કયૂંકે દુશ્મનકી જાસૂસી ઔર તખ્રીબકારીકા ઝિયાદા ખત્રા મિસ્રમેં

થા. સુલ્તાન અય્યૂબી હસન બિન અબ્દુલ્લાહકે સાથ બાહર ટહલ રહા થા. ઉસ્ને શમ્સુદ્દીન ઔર શાદબખ્તકા નામ લિયા થા. યહ દોનોં ગુમશ્તગીનકે જરનેલ થે. ગુમશ્તગીનકે મુતઅલ્લિક બતાયા જા ચુકા હૈ કે શય્તાન ફિત્રત મુસલમાન થા. ઓહદે ઔર રૂત્બેકે લિહાઝસે વહ ગવર્નર થા ઔર હિરાનકે કિલ્એમેં મુકીમ થા. ઉસ કિલ્એમેં ઔર બાહર ઉસ્ને ખાસી ફૌજ જમા કર રખ્ખી થી. વહ ખિલાફતકે તહત થા ઔર ખલીફાકે અહકામકા પાબંદ, લેકિન ઉસ્ને ઝાતી સિયાસતબાઝી ઔર ચાલ બાઝિયોંસે ફૌજી ઔર સિયાસી લિહાઝસે ઐસી પોઝીશન હાસિલ કર લી થી જહાં વહ કિસીકો પલ્લે નહીં બાંધતા થા. ઉસ્ને સલીબિયોંકે સાથ દરે પર્દા ગંઠજોળ કર રખ્ખા થા. યહાં તકકે ઉસ્કે કિલ્એમેં નુરૂદ્દીન ઝંગીકે પકળે હૂએ સલીબી કૈદી થે જિન્મેં કમાન્ડર ભી થે. ઝંગી ફૌત હો ગયા તો ગુમશ્તગીનને કિસીકે હુક્મકે બગૈર તમામ કૈદી રિહા કર દીએ. ઉસ્ને યહ ઈકદામ સલીબિયોંકી ખૂશ્નૂદીકે લિએ કિયા થા. ક્યૂંકે વહ અબ સલીબિયોંકે ખિલાફ નહીં, બલ્કે ઉન્સે મદદ હાસિલ કરકે સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ લળનેકી તય્યારિયાં કર રહા થા.

ઉસ્કે દો સાલાર થે જો ઝહાનત ઔર જંગી અહલિયતકે બદોલત ઉસ્કે મુઅતમદ થે. યહ દોનોં ભાઈ થે. એકકા નામ શમ્સુદ્દીન અલી ઔર દૂસરેકા શાદબખ્ત અલી થા. યહ દોનોં હિન્દુસ્તાની મુસલમાન થે. ઈરાકકે ઉસ વક્તકે એક મુઅર્રિખ કમાલુદ્દીનને અરબીમેં 'તારીખે હલબ'કે નામસે એક કિતાબ લિખ્ખી થી. ઉસ્ને ઈન્કા ઈત્ના હી ઝિક્ર કિયા હૈ કે યહ દોનોં સગે ભાઈ થે ઔર નુરૂદ્દીન ઝંગીકી ઝિંદગીમેં હિંદુસ્તાનસે ઉસ્કે પાસ આએ થે. ઝંગીને ઉન્હેં ફૌજમેં અચ્છા રૂત્બા દે કર હિરાન ભેજ દિયા થા. કાઝી બહાઉદ્દીન ઈબ્ને શદાદને ભી ઈન્કા અપની ડાયરીમેં ઝિક્ર કિયા હૈ. અરબમેં ચૂંકે નામકે સાથ બાપકા નામ ભી લિખ્ખા ઔર બોલા જાતા હૈ ઈસ લિએ ઈન દોનોં ભાઈયોંકે નામ તહરીરોંમેં ઈસ તરહ આતે હૈં. શમ્સુદ્દીન અલી ઈબ્નુઝિઝયા ઔર શાદબખ્ત અલી ઈબ્નુઝિઝયા. યહ ઈશારા કહીં ભી નહીં મિલતા કે ઝિયા કોન થા. તારીખમેં ઉન દોનોંકા નામ આનેકા બાઈષ એક વાકિઆ હૈ જિસે ઉસ દોરકે વકાએઅ નિગારોંને કલમબંદ કિયા હૈ.

વાકિઆ ઈસ તરહ હે કે ગુમશ્તગીન મન માનીકા કાઈલ થા. હિરાનમેં અમલન ઉસીકી હુકૂમત ચલતી થી. ઉસ્ને અપને એક ખૂશામદી ઔર બદ તબીઅત અફસર ઈબ્નુલ્ખાશિબ અબુલ્ફઝલકો કાઝીકા રૂત્બા દે દિયા થા. ઈસ્લામકે કાઝી ઈન્સાફ ઔર દાનિશકી વજહસે મશ્હૂર થે, લેકિન અબુલ્ફઝલ બેઈન્સાફી ઔર ગુમશ્તગીનકી ખૂશ્નૂદીકી વજહસે મશ્હૂર હુવા. ઉસ્કી બેઈન્સાફીકે કિસ્સે શમ્સ ઔર શાદબખ્ત તક ભી પહુંચતે રહતે થે, લેકિન વહ ખામોશી ઈખ્તિયાર કિએ રખતે થે. વહ ફૌજકે જરનૈલ થે કાઝીકે ફૈસ્લોં ઔર શહરી ઉમૂરકે સાથ ઉન્કા કોઈ તઅલ્લુક ન થા. તબ્અન ભી વહ ખામોશ રહનેવાલે ઈન્સાન થે. યહ મશ્હુર થા કે ગુમશ્તગીન પર ઉન્કા બહુત અષર હે ઔર યહ હે ભી હકીકત કે ઉન્હોંને ગુમશ્તગીન પર અપના અષર પૈદા કર રખ્ખા થા.

ઉન દિનોં જબ સુલ્તાન અય્યૂબી નૂરૂદીન ઝંગીકી વફાતકે બાદ સાતસો સવારોંકે સાથ આયા ઔર શામ ઔર મિસ્રકી વહદતકા એલાન કિયા થા, ઉસ્ને અપને બહુતસે જાસૂસ ઈન ઈસ્લામી ઈલાકોંમેં ભેજ દિએ થે જો ખિલાફતકે તહત હોતે હૂએ ઝાતી રિયાસતોંકી સૂરત ઈખ્તિયાર કર ગએ થે.(ઉન જાસૂસોંકે ચંદ એક કારનામેં સુનાએ જા ચુકે હેં.) ઉન્મેં સુલ્તાન અય્યૂબીકા ભેજા હુવા અંતાનૂન નામકા એક તુર્ક જાસૂસ હિરાન ચલા ગયા. વહ ખૂબરૂ ઔર વજીહ જવાન થા. તુર્કીકે અલાવા વહ અરબી ઝબાન રવાનીસે બોલતા થા. ઉસ્ને ગુમશ્તગીન તક રસાઈ હાસિલ કર લી ઔર યહ કહાની સુનાઈ કે ઉસ્કા ખાનદાન યરૂશલમમેં આબાદ હે જો ઉસ વક્ત સલીબિયોંકે કબ્ઝેમેં થા. ઉસ્ને બતાયા કે સલીબી વહાં મુસલમાનોં પર બેરહમીસે ઝુલ્મો તશદુદ કરતે હેં ઔર બિલા વજહ જિસે ચાહતે હેં બેગાર પર લગા દેતે હેં.ઉન્હોંને ઉસ્કી દો જવાન બહનોકો ઈગ્વા કર લિયા ઔર ઉસકે ભાઈયોં ઔર બાપકો બેગારકે લિએ પકળ લિયા હે. વહ ફરાર હો કર યહાં તક પહુંચા હે ઔર સલીબિયોંસે ઈન્તિકામ લેનેકે લિએ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી ફૌજમેં શામિલ હોના ચાહતા હે.

ઉસ્ને અપના હાલ હુલ્યા બિગાળ રખ્ખા થા ઔર પતા ચલ્તા થા કે વહ યરૂશલમસે પૈદલ આયા હે ઔર ભૂક થકનને ઉસે અધમુઆ કર રખ્ખા

હે. ગુમશ્તગીનને ઉસે ફૌજી નઝરોંસે દેખા તો ઉસ્કા કદબુત ઉસે પસંદ આયા. ઉસ્સે પૂછા ગયા કે વહ ઘૂળવારી ઔર તીરંદાઝી જાનતા હે યા નહીં. ઉસ્ને કહા કે ઉસે ઝરા આરામ ઔર ખાનેકી ઝરૂરત હે. ઉસ્કે બાદ બતાએગા કે વહ કયા કર સકતા હે. ગુમશ્તગીનને ઉસે ખિલા પિલા કર સુલા દિયા. વહ બહુત દેર બાદ ઉઠા તો ઉસે ગુમશ્તગીનકે દરબારમેં પેશ કિયા ગયા. એક ઘોળા મંગવાયા ગયા. બાહર લે જા કર ઉસે એક બોડીગાર્ડકી કમાન ઔર તીર ઉસે દે કર, કહા ગયા કે ખૂદ હી કહીં નિશાને પર તીર ચલા કર દિખાઓ ફિર ઘોળા દોળાઓ.

કરીબ એક દરખ્ત થા જિસ પર પરિંદે બેઠે થે. ઉન્મેં સબસે છોટા પરિંદા એક ચિળિયા થી. ઉસ્ને ઉસ્કા નિશાના લિયા ઔર તીર ચલાયા. તીર ચિળિયાકે જિસ્મમેં ઉતર કર ઉસે અપને સાથ હી લે ગયા. ઉસ્ને એક ઔર તીર માંગા જો લે કર, વહ ઘોળે પર સવાર હુવા ઔર કહા કે વહ કરીબ આએ તો કોઈ ચીઝ ઉપર ફેંકી જાએ. વહાં ગુમશ્તગીનકે બોડીગાર્ડ ખળે થે. એક દોળા ગયા ઔર અપને ખાનેકી પ્લેટ ઉઠા લાયા જો મિટ્ટીકી થી. અંતાનૂન ઘોળેકો દૂર લે ગયા વહાંસે મોળ કર એળ લગાઈ તો ઘોળા સરપટ દોળા. અંતાનૂનને કમાનમેં તીર ડાલા એક બોડીગાર્ડને પ્લેટ હવામેં ઉછાલી. અંતાનૂનને દોળતે ઘોળેસે તીર ચલાયા ઔર પ્લેટકે ટૂકળે હવામેં બિખેર દીએ. ઉસ્ને ઘોળા મોળ કર સવારીકે કુછ ઔર કર્તબ દિખાએ. યહ તો કિસીકો ભી મા'લૂમ ન થા કે વહ તજરબાકાર જાસૂસ ઔર છાપામાર (કમાન્ડો) હે ઔર ઉસે હર એક હથિયારકે ઈસ્તિઅમાલ ઔર ઘૂળસવારીકા માહિર બનાયા ગયા હે.

ઉસ્કે કદબુત, ગઠે હુએ થે જિસ્મ, ગોરેચિટ્ટે રંગ ઔર કર્તબ દેખ કર, ગુમશ્તગીન બહુત મુતઅસ્સિર હુવા ઔર ઉસે અપને બોડીગાર્ડઝમેં રખ લિયા. વહ બોડીગાર્ડઝ ગુમશ્તગીનકે ઘર ભી ડયૂટી દિયા કરતે થે. કુછ દિનોં બા'દ અંતાનૂન ઘરકી ડયૂટી પર ગયા જહાં ઉસે આઠ દિન ઔર આઠ રાતેં રહના થા. મુસલમાન હુક્મરાનોંકી તરહ ગુમશ્તગીનકા હરમ ભી બારોનક થા. ઉસ્મેં બારા ચૌદા લળકિયાં થી. અંતાનૂનને પહલે દિન જા કર ઘરકે તમામ દરવાઝોં ઔર કોનોં ગદરોંકો દેખા. ઉસ્ને વહાંકે તમામ

મુલાઝિમ મર્દો ઔર ઔરતોંસે કહા કે વહ ચૂંકે ઘરકી હિફાઝતકે લિએ આયા હે. ઈસ લિએ સારે ઘરસે વાકિફિયત હાસિલ કરના ઝરૂરી સમઝતા હે. ઉસ્ને કમરે તક દેખ ડાલે. વહ બહુત ચાલાક થા. બાતોંકા જાદૂ ચલાના જાન્તા થા. હરમમેં જાનેકી ઉસે જુર્અત ન હૂઈ. એક જવાન લળકી ઉસે બરામદેમેં મિલ ગઈ. યહ ભી હરમકી મિલ્કિયત થી. ઉસ્ને અંતાનૂનસે શહઝાદિયોંવાલે રો'બસે પૂછા કે "વહ કોન હે ઔર યહાં ક્યા કર રહા હે?"

"મુહાફિઝ હૂં." ઉસ્ને ગર્દન તાન કર જવાબ દિયા " દેખ રહા હૂં કે ઈસ મહલ જૈસે મકાનમેં આને ઔર જાનેકે રાસ્તે કિત્ને હેં ઔર કહાં કહાં હે ઔર યહ ભી દેખ રહા હૂં કે આપકે અલાવા યહાં કોન રહતા હે."

"મુહાફિઝ તો પહલે ભી યહાં રહતે હેં. કભી કોઈ અંદર નહીં આયા." લળકીને કહા "યહ તરીકા હમેં પસંદ નહીં."

"યહ મેરા ફર્ઝ હે." ઉસ્ને જવાબ દિયા "અગર હરમસે કોઈ એક ભી હસીના ગાઈબ હો ગઈ તો મોહતરમ કિલ્એદાર ઉસ્કી જગહ મેરી બહનકો ઉઠા લાએંગે."

"તો ઉસ્કા મતલબ યહ હુવા કે તુમ અપની બહનકી હિફાઝતકે લિએ આએ હો." લળકીને મુસ્કુરા કર કહા.

"અગર મેં ઉસ્કી હિફાઝત કર સકતા તો આજ એક લળકીસે યહ ન કહલવાતા કે તુમ કોન હો ઔર યહાં ક્યા કર રહે હો." ઉસ્ને ચેહરે પર ઉદાસીકા તઅષ્ષુર પૈદા કરકે કહા "મેં અપની બહનકી હિફાઝત નહીં કર સકા થા. ઈસ લિએ આપકી હિફાઝતમેં પૂરી પૂરી એહતિયાત કર રહા હૂં." ઉસ્ને આહ ભર કર કહા "વહ ભી આપ જૈસી થી બિલ્કુલ આપ જૈસી..... મુઝે રોકનેકી કોશિશ ન કરેં કે મેં ક્યા કર રહા હૂં."

ઉસ્ને અંધેરેમેં જો તીર ચલાયા થા વહ નિશાને પર લગા. ઉસ્ને ઔરતકી જઝબાતિયત પર તીર ચલાયા થા. વહ ભી જવાન લળકી થી. પુછે બગૈર ન રહ સકી કે વહ અપની બહનકી હિફાઝત ન કર સકા થા તો ક્યા હૂઆ થા ?" ક્યા ઉસ્કી બહન ઈગ્વા હો ગઈ થી ?"

"અગર ઈગ્વા કરનેવાલે મુસલમાન હોતે યા વહ ખૂદ કિસી

મુસલમાનકે સાથ ઘરસે ભાગ જાતી તો મુઝે ઈત્ના અફસોસ ન હોતા.” ઉસ્ને કહા “દિલકો યહ કહ કર તસલ્લી દે લેતા કે કોઈ ઉસ્સે શાદી કર લેગા યા ઉસે કિસી મુસલમાન અમીરકે હરમમેં દે દિયા જાએગા. ઉસે સલીબિયોંને ઈગ્વા કિયા હે. એક નહીં દો બહનોંકો. મૈં ઉન્કી હિફાઝત નહીં કર સકા.”

લળકીને ઉસ્સે પૂછા કે વહ કહાંસે ઔર કિસ તરહ ઈગ્વા હુઈ હે. ઉસ્ને વહી યરુશલમવાલી કહાની સુના દી ઔર અપને ફરારકી કહાની ઐસી સનસનીખેઝ બના કર સુનાઈ કે લળકીકા ચેહરા બતાતા થા જૈસે યહ તીર ઉસ્કે દિલમેં ઉતર ગયા હે. ઉસ્ને કહા “મૈં વહાંસે પૈદલ યહ ઈરાદા લે કર આયા હૂં કે, સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી ફોજમેં શામિલ હો કર સિર્ફ અપની બહનોંકા હી નહીં, ઉન તમામ બહનોકા ઈન્તિકામ લૂંગા જિન્હેં સલીબિયોંને ઈગ્વા કિયા હે. કિલ્એદારને મુઝે અપને મુહાફિઝ દસ્તેમેં રખ લિયા હે. ઉસ્ને ઔર ભી બહુતસી જઝબાતી બાતેં કી જો લળકીકે દિલમેં ઉતરતી ગઈ.”

અંતાનૂન અછ્છી તરહ જાનતા થા કે હરમકી લળકિયોંકે જઝબાત નાઝૂક હોતે હૈં લેકિન અખ્લાકી લિહાઝસે વહ કમઝોર હોતી હૈં. વજહ સાફ હે એક આદમીકી એક દર્જન યા ઉસ્સે ભી ઝિયાદા બીવિયાં હો, તો કોઈ દા'વા નહીં કર સકતી યહ આદમી ઉસીકો ચાહતા હે ઔર જો બીવિયાં બગૈર નિકાહકે હરમમેં કૈદ રખ્ખી હૂઈ હોં તો ઉન્હેં મુહબ્બતકા ઈશારા ભી નહીં મિલતા. જવાન લળકીકે કુછ જઝબાત ભી હોતે હૈં. હરમકી જવાન લળકી યહ ભી જાન્તી હે કે ચંદ સાલ બા'દ ઉસ્કી કદરો કીમત ખત્મ હો જાએગી. અંતાનૂનકો મા'લૂમ થા કે હરમકી લળકિયોંમેં અપને ખ્વાબો ઔર અરમાનોંકો દબાતે રખ્ખા હોતા હે ઔર વહ ચોરી છૂપે અપને ખાવિંદ યા આકાકે કિસી જવાન દોસ્ત યા કિસી જવાન યા ખૂબરૂ મુલાઝિમકે સાથ ઈશ્કો મુહબ્બતકા નશા પૂરા કર લેતી હે.

અંતાનૂનકે સામને ચૂંકે યહી લળકી ઈત્તિફાકસે આ ગઈ થી. ઈસ લિએ ઉસ્ને ઉસીકે જઝબાતસે ખેલનેકી કોશિશ કી. અપને જાસૂસીકે મકાસીદકે લિએ ઉસે હરમકી એક લળકીકે દોસ્તાનેકી ઝરૂરત થી. ઉસે

ટ્રેનિંગમેં બતાયા ગયા થા કે ગુમશ્તગીન જૈસે અય્યાશ ગવર્નર ઔર ઉમરાઅઅ રક્શ ઔર શરાબકી મહફીલેં જમાતે હૈં જિન્મેં હરમકી લળકિયાં ભી શરીક હોતી હે. શરાબ ઔર ઔરતકે નશેમેં ઉન લોગોંકી ઝબાની બેકાબૂ હો જાતી હે. લિહાઝા રાઝ ઉન્હીં મહફીલોં ઔર ઝિયાફતોમેં બેનકાબ હોતે હૈં. અંતાનૂન ઔર ઉસ્કે સાથી જાસૂસ અલી બિન સુફયાનકે તર્બિયત યાફતા થે ઔર સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઉન્હેં બેદરેગ માલી ઔર દિગર મુરાઆત (રિઆયત) દે રખ્ખી થી. કોઈ જાસૂસ દુશ્મનકે ઈલાકેમેં પકળા યા મારા જાતા તો સુલ્તાન અય્યૂબી ઉસ્કે ખાનદાનકો ઈત્ના ઝિયાદા મુસ્તકિલ વઝીફા દિયા કરતા થા કે, માલી લિહાઝસે ઉસ ખાન્દાનકો કિસીકી મોહતાજી મહસૂસ નહીં હોતી થી.

અંતાનૂનને ઈસ લળકી પર ઐસા અષર પૈદા કર દિયા જો ઉસ્કે ચેહરેસે અયાં થા. ઉસે ઉમ્મીદ નઝર આને લગી કે યહ લળકી ઉસ્કે જાલમેં આ જાએગી. વહ વહાંસે હટને લગા તો લળકીને ઉસે દબી ઝબાનમેં કહા,

"પિછલી તરફ એક બાગીચા હે, રાતકે દૂસ્રે પહર વહાં ભી આ કર દેખ લેના. મકાનમેં કોઈ ઉધરસે ભી દાખિલ હો સકતા હે." લળકીકે હોટોં પર જો મુસ્કુરાહટ થી ઉસ્ને દિલકી બાત કહ દી.

બોડીગાર્ડઝકે ફરાઈઝમેં રાતકો પેહરા દેના નહીં હોતા. વહ બળે દરવાઝેકે સામને નિહાયત અછ્છે લિબાસમેં ચમકતી હૂઈ બર્છિયાં થામે, નુમાઈશકે લિએ મૌજૂદ રહતે હૈં ઔર જબ બોડીગાર્ડઝ અપને આકાકે સાથ હોતે વહ ઉસ્કી હિફાઝતકે ઝિમ્મેદાર હોતે થે. ઉન્કા અસલ કામ મૈદાને જંગમેં સામને આતા થા જબ વહ અપને આકાકે સાથ સાથ રહતે થે. અંતાનૂન રાતકે દૂસ્રે પહર બાગીચેમેં ચલા ગયા ઔર ટહલતા રહા. યહ મકાન મહલ જૈસા થા. અંદરસે ગાને બજાને ઔર નાચનેકી આવાઝેં આ રહી થી. અંતાનૂનને ઈન મેહમાનોંકો બળી ગોરસે દેખા થા જો આએ થે. ઉન્મેં દો તીન સલીબી ભી થે. વહ બાગીચેમેં કુછ દેર ટહલા તો પીછલે દરવાઝેસે લળકી નિકલી ઔર ઉસ્કે પાસ આ ગઈ.

"આપ ક્યૂં આઈ હે ?" અંતાનૂનને અંજાન બન કર પૂછા.

"ઔર તુમ ક્યૂં આએ હો ?" લળકીને પૂછા.

"આપકા હુકમ બજા લાને." અંતાનૂનને જવાબ દિયા "આપને હુકમ દિયા થા કે રાતકે દૂસ્રે પહર બાગીચેમેં આ કર દેખ લેના. કોઈ ઉધરસે ભી દાખિલ હો સકતા હે." ઉસ્ને પૂછા "આપ ઈત્ની ગરમા ગરમ મહફીલ છોળ કર બાહર ક્યૂં આ ગઈ હે."

"વહાં દમ ઘૂટતા હે." લળકીને જવાબ દિયા "શરાબકી બૂસે મતલી આને લગતી હે."

"આપ શરાબકી આદી નહીં ?"

"નહીં." લળકીને જવાબ દિયા "મેં યહાંકી કિસી ભી ચીઝકી આદી નહીં હો સકી.... બેઠ જાઓ." ઉસ્ને પથ્થરકે એક બેખ પર બેઠતે હૂએ કહા.

"મેં માલિકાકી બરાબરીકી જુર્અત નહીં કર સકતા." અંતાનૂનને કહા "કિસીને દેખ લિયા તો....."

"દેખનેવાલે શરાબમેં બદમસ્ત હે." લળકીને કહા "બેઠો ઔર અપની બહનોંકી બાતેં સુનાઓ."

અંતાનૂનને અપને ફનકે કમાલાત દિખાને શુરૂઅ કર દિએ ઔર લળકી ઉસ્કે કરીબ હોતી ગઈ. વહ બાતકો બહનોંસે ફેર કર અપને આપ પર લે આઈ. ઉસ્મેં જો ઝિજક થી વહ અંતાનૂનને ખત્મ કર દી. યહ અંતાનૂન થા જિસ્ને કહા કે ઉસે અબ ચલે જાના ચાહિએ, કહીં ઐસા ન હો કે કિલ્એદાર લળકીકી તલાશકે લિએ નોકરોંકો દોળા દે ઔર વહ પકળી જાએં. લળકીને કહા કે ઉસ્કી ગૈરહાઝિરી કોઈ ભી મહસૂસ નહીં કરેગા. વહાં લળકિયોંકી કોઈ કમી નહીં થી. અંતાનૂનને અગલી રાત ફિર મિલનેકા વા'દા કિયા ઔર ચલા ગયા. લળકીને ઉસે અપને મુતઅલ્લિક જો કુછ બતાયા થા વહ યહ થા કે ઉસે શરાબસે નફરત હે. ઉસે જિસ તરહ અય્યાશીકા ઝરીઆ બનાયા ગયા હે ઉસ્સે ભી ઉસે નફરત હે. વહ હલબકી રહનેવાલી થી. ઉસ્કે બાપકે એક દોસ્તને ઉસે ગુમશ્તગીનકે લિએ મુન્તખબ કિયા ઔર બરાએ નામ નિકાહ પળ્હા કર, બાપને ઉસે રૂખ્સત કર દિયા થા. ઉસ્કા મતલબ યહ થા કે લળકી પ્યારકી પ્યાસી થી.

દૂસ્રી રાત ઉન્કી વહીં મુલાકાત હૂઈ. લળકી અંતાનૂનકે ઈન્તિઝારમેં બેહાલ હો ગઈ થી. વહ આયા તો લળકીને ઉસે પહલી બાત યહ કહી "અગર તુમ મુઝે એક ખૂબસૂરત લળકી સમઝ કર, કિસી ઔર નિય્યતસે આએ હો તો વાપસ ચલે જાઓ. મુઝે તુમસે ઐસી કોઈ ગર્ઝ નહીં."

"જિસ રોઝ મૈંને બદનિય્યતીકા ઈઝહાર કિયા ઉસ રોઝ મેરે મુંહ પર થૂક કર અંદર ચલી જાના." અંતાનૂનને કહા "મૈં તુમ્હેં અપની બહનોં જૈસી પાકીઝા લળકી સમઝતા હૂં."

"લેકિન મુઝે અભી બહન ન કહના." લળકીને સંજીદગીકી મુસ્કુરાહટમેં બદલ કર કહા "મા'લૂમ નહીં હે કિસ વક્ત ક્યા ફૈસ્લા કર બેઠૂં."

"યા'ની તુમ મેરે સાથ કહીં ભાગ ચલનેકા ફેસ્લા કરોગી ?"

"યહ તુમ પર મુન્હસિર હે." લળકીને કહા "સારી ઉમ્ર ચોરી છૂપે મિલ્તે તો નહીં ગુઝરેગી. તુમ યહાં આઠ દસ દિનોંકે લિએ આએ હો. ચલે જાઓગે તો મૈં તુમ્હારી સૂરતકો ભી તરસતી રહૂંગી."

ઈસ રાત વહ એક દૂસ્રેકે દિલમેં ઉતર ગઈ. અગલે દિન લળકી ઈત્ની બેકાબૂ હૂઈ કે ઉસ્ને અંતાનૂનકો દિનકે વક્ત અપને કમરેમેં બુલા લિયા. ઉસ દિન ગુમશ્તગીન હિરાનસે કહીં બાહર ચલા ગયા થા. યહ મુલાકાત દોનોંકે લિએ ખતરનાક થી. લળકી જઝબાતકે જાદૂમેં યહ ભૂલ ગઈ થી કે ઈન મહલ્લાતમેં સાઝીશેં ભી હોતી હૈં ઔર હરમકી લળકિયાં એક દૂસરીકો ખાવિંદકી નઝરોંમેં ગિરાનેકે મૌકે ઢૂંડતી રહતી હે. અંતાનૂનકી શખ્સિયત ઔર ઉસ્કી બાતોંકે તિલીસ્મને ઉસે અંધા કર દિયા થા. યહ મુહબ્બતકી તિશ્નગીકા નતીજા થા. અંતાનૂનને ઉસે શક તક ન હોને દિયા કે ઉસે ઉસ્કે જિસ્મકે સાથ કોઈ દિલચસ્પી હે. વહ લળકીકે લિએ સરાપા ખુલૂસ ઔર પ્યાર બન ગયા થા. વહ જબ ઉસ્કે કમરેસે નિકલા તો લળકીકી યહ કૈફિયત થી જૈસે ઉસ્કે સાથ હી નિકલ જાએગી. રાતકે દૂસ્રે પહર ઉન્હેં ફિર મિલ્ના થા.

વહ જબ વહાંસે નિકલા તો હરમકી એક ઔર લળકી ઉસે દેખ રહી થી. ઉસ લળકીને ઉસે કમરેમેં જાતે ભી દેખા થા.

Maktabe Ashraf

ગુમશ્તગીન રાતકો ભી ગૈરહાઝિર થા. લળકી બાગીચેમેં ચલી ગઈ. અંતાનૂન ભી આ ગયા. અબ ઉન્કે દરમિયાન ન કોઈ હિજાબ રહા થા ઔર ન કોઈ પર્દા. લળકીને ઉસે કહા "તુમને કહા થા કે તુમ અપની બહનોંકા ઈન્તિકામ લેનેકે લિએ સુલ્તાન સલાહુદીન અય્યૂબીકી ફૌજમેં શામિલ હોને આએ થે. ફિર તુમ ઈસ ફૌજમેં ક્યૂં ભરતી હો ગએ ?"

"ક્યા યહ સુલ્તાનકી ફૌજ નહીં ?" અંતાનૂનને ઐસે પૂછા જૈસે ઉસે કુછ ભી મા'લૂમ ન થા. ઉસ્ને કહા "યહ ઈસ્લામી ફૌજ હે, લેકિન ઉસે સુલ્તાનકે ખિલાફ લળનેકે લિએ તય્યાર કિયા જા રહા હે." લળકીને કહા.

"યહ તો બહુત બૂરી બાત હે." અંતાનૂનને કહા "તુમ્હારા ક્યા ખયાલ હે ? ક્યા મુઝે ઐસી ફૌજમેં રહના ચાહિએ જો સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ લળનેકે લિએ તય્યાર હો રહી હે ?" મેં તુમ્હેં બતાતા હૂં કે યરૂશલમમેં ઔર ઉન તમામ ઈલાકોંમેં જહાં સલીબિયોંકા કબ્ઝા હે, મુસલમાન સુલ્તાન સલાહુદીન અય્યૂબીકો ઈમામ મહદી ભી કહતે હૈં. વહ સલીબિયોંકે મઝાલિમસે ખૌફઝદા રહતે હૈં. મસ્જિદોંમેં ઈમામ ભી કહતે હૈં કે યહ કૌમકો ગુનાહોંકી સઝા મિલ રહી હે. દમિશ્કસે ઈમામ મહદી સલાહુદીન અય્યૂબીકે રૂપમેં નજાત દિલાને આ રહા હે..... મુઝે બતાઓ મેં ક્યા કરૂં ?"

"અગર તુમ્મેં હિમ્મત હે તો મુઝે સાથ લો. યહાંસે નિકલો." લળકીને કહા "મેં તુમ્હેં સુલ્તાન સલાહુદીન અય્યૂબીકી ફૌજ તક પહુંચા દૂંગી. તુમ્હેં ઈસ ફૌજમેં નહીં રહના ચાહિએ. લેકિન મેં યહ નહીં ચાહૂંગી કે તુમ મુઝે યહાં છોળ કર ભાગ જાઓ."

"ક્યા તુમ અપને ખાવિંદસે ઈસ લિએ ભાગના ચાહતી હે કે ઉસ્ને તુમ્હેં ઝર ખરીદ લોંડી બના રખ્ખા હે યા વહ બૂળ્હા હે યા ઈસ લિએ કે વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ હે ?"

"મુઝે ઈસ શખ્સસે નફરત હે." લળકીને જવાબ દિયા "વુજૂહાત તુમને ખૂદ હી બતા દી હે ઈસ્ને મુઝે લોંડિયોંકી તરહ કૈદ કર રખ્ખા હે. વહ બૂળ્હા ભી હે ઔર નફરતકી સબસે બળી વજહ યહ હે કે યહ સુલ્તાન અય્યૂબીકા દુશ્મન ઔર સલીબિયોંકા દોસ્ત હે. ઉસ્કે હરમમેં આનેસે પહલે જવાનીકી ઉમંગોકે સાથ મેરે દિલમેં એક ઔર જઝબા ભી થા જો મુઝે

Maktabe Ashraf

મજબૂર કરતા થા કે મેં શાદી ન કરૂં ઔર નુરૂદ્દીન ઝંગીકે પાસ જા કર કહૂં કે મુઝે કોઈસા જંગી ફર્ઝ સોંપ દે. મેં સલીબકે ખિલાફ લળના ચાહતી થી. મેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા નામ સુન રખ્ખા થા. મૈંને તીરંદાઝી સીખી ઔર નિશાને પર બર્છી ફેંકનેકી મશ્ક કી. મગર મેરે જઝબેકો ઈસ બદબખ્તકે હરમમેં કૈદ કરકે ઉસે શરાબસે માર દિયા ગયા. સચ પૂછો તો મેં ઈસ કિલ્એમેં આઈ તો ખૂશ હૂઈ થી કે એક જંગજૂકી બીવી બનકે આઈ હૂં ઔર જંગજૂ સલીબિયોંકે ખિલાફ લળેગા. લેકિન સુલ્તાન નુરૂદ્દીન ઝંગીકી વફાતકે ફૌરન બા'દ ઉસ્ને સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ જંગી તય્યારિયાં શુરૂઅ કર દી."

"યહ અભી તક સુલ્તાન અય્યૂબીકે મુકાબલેમેં આયા હે યા નહીં ?" અંતાનૂનને પૂછા.

"મુકાબલેમેં આનેકે લિએ તય્યાર હે." લળકીને જવાબ દિયા "લેકિન યહ બહુત ગહરા આદમી હે. ખલીફા અલ્મલિકુસ્સાલેહ ઔર ઉસ્કે દરબારી ઉમરાઅકા દોસ્ત હે. વહ સબ સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ લળ રહે હૈં. ગુમશ્તગીનને ઉન્હેં વા'દા દે રખ્ખા હે કે વહ ઉન્હેં અપની ફૌજ દેગા. મગર યહ સલીબિયોંકે સાથ યારાના ગાંઠ કર આઝાદાના તૌર પર સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ લળનેકા ઈરાદા રખતા હે. ઉસે ઉમ્મીદ હે કે વહ બહુતસે ઈલાકે પર કબ્ઝા કર લેગા. અગર ઐસા હુવા તો વહ હિરાન ઔર મફતૂહા ઈલાકોંકા બાદશાહ બન જાએગા."

"તુમને ઉસ્કે સાથ કભી ઈસ મસ્અલે પર બાત કી હે ?"

"કી થી." લળકીને જવાબ દિયા "ઉસ્ને મેરે દિલમેં સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ બાતેં ડાલનેકી કોશિશ કી. મેં સુલ્તાન અય્યૂબીકો અપના પીર ઔર પૈગમ્બર માનતી હૂં. ગુમશ્તગીનકી કિસી બાતને ભી મુઝ પર અષર ન કિયા તો ઉસ્ને મેરે સાથ તઅલ્લુક તોળ લિયા. મુઝે મારતા પીટતા ભી રહા. ઉસ્કે બા'દ ઉસ્ને મુઝસે કહા કે તુમ સુલ્તાન અય્યૂબીકે ઈલાકેમેં ચલી જાઓ. તુમ બહુત ખૂબસૂરત હો ઔર નૌજવાન ભી હો. સુલ્તાન અય્યૂબીકે તીન ચાર સાલારોંકો અપને જાલમેં ફાંસ કર સુલ્તાનકે ખિલાફ કર દો. ઉસ્ને યહ ભી કહા કે તુમ્હારે સાથ દો બહુત હોશિયાર ઔર બહુત ખૂબસૂરત સલીબી

લળકિયાં હોંગી. તુમ તીનો મિલ કર પહાળોંકો ભી અપના મુરીદ બના સકતી હો. ઉસ્ને મુઝે તરીકે બતાએ ઔર કહા કે મૈં જા કર, જાસૂસી ભી કરૂં ઔર અગર મૈં ઉસ્કે સારે કામ કર દૂં તો વહ મેરે ખાનદાનકો બેઅંદાઝ ઝરો જવાહિરાત દેગા ઔર મૂઝે આઝાદ કરકે મેરી પસંદકે આદમીકે સાથ મેરી શાદી કર દેગા. મેને કોઈ ભી શર્ત ન માની.''

''તુમ માન લેતી.'' અંતાનૂનને કહા ''યહાંસે નિકલ કર સુલ્તાન અય્યૂબીકે પાસ ચલી જાતી.''

''ઈસ મર્દૂદને ઔર ઉસ્કે સલીબી દોસ્તોંને ઐસા ઈંતિઝામ કર રખ્ખા હે કે ઉન્કે દુશ્મનોકે ઈલાકેમેં જા કર કોઈ લળકી યા જાસૂસ ગદ્દારી કરે તો ઉસે ઈગ્વા કરકે લે આતે હેં યા વહીં કત્લ કર દેતે હેં. ઉન્કા તઅલ્લુક હસન બિન સબાહકે કાતિલ ફિદાઈયોંકે સાથ ભી હે. મેરી રૂહ મર ગઈ હે. યહ જિસ્મ રહ ગયા થા મેને યહ સોચા થા કે ઐસે હી કરૂં જૈસે તુમને કહા હે. લેકિન હિમ્મત નહીં પળતી થી. તુમ્હેં દેખા ઔર તુમ મેરે કરીબ આએ તો મેરી રૂહ જાગ ઉઠી. મે તુમ્હારા એહસાન ઝિંદગી ભર નહીં ભૂલૂંગી કે તુમ્ને મુઝે અપને દિલમેં બિઠાયા. લૈકિન ઈત્ના હી કાફી નહીં. આઓ યહાંસે નિકલ ચલેં.''

''તુમ યહીં, ઈસી કિલ્એમેં સલીબકે ખિલાફ ઔર સુલ્તાન અય્યૂબીકે દુશ્મનોકે ખિલાફ લળ સકતી હો.''

''વહ કૈસે ?''

''જિસ તરહ તુમ્હારા આકા ગુમશ્તગીન તુમ્હેં સુલ્તાન અય્યૂબીકે ઈલાકેમેં જાસૂસીકે લિએ ભેજના ચાહતા હે. ઈસી તરહ સુલ્તાન અય્યૂબીકો ભી જાસૂસોંકી ઝરૂરત હે જો યહાં રહ કર ઉસે ઈન લોગોંકે ઈરાદો ઔર દૂસ્રે રાઝોંસે આગાહ કરતે રહેં.''

''તુમ્હેં કૈસે પતા હે કે સુલ્તાન અય્યૂબીકો જાસૂસોંકી ઝરૂરત હે ?'' લળકીને પૂછા.

''મૈં ખૂદ સુલ્તાન અય્યૂબીકા ભેજા હુવા જાસૂસ હૂં.'' અંતાનૂનને કહા લળકી ઈસ તરહ ચોંકી જૈસે ઉસે કિસીને ખંજર ઘોંપ દિયા હો. ''ક્યૂં ? તુમ હૈરાન ક્યૂં હો ગઈ હો ? યહ સચ હે. મૈં યરૂશલમસે નહીં, કાહિરાસે આયા

હૂં. મેરી કોઈ બહન ઈગ્વા નહીં હૂઈ."

"તુમ્ને યહાં ઈત્ને ઝૂટ બોલે હૈં વહાં યહ ભી ઝૂટ હોગા કે તુમ્ને મુઝે દીની મુહબ્બત દી હે." લળકીને કહા "તુમ્હારા પ્યાર ઔર તુમ્હારે વા'દે ભી ઝૂટે હોંગે."

"મેરી મુહબ્બતકા ષુબૂત યહ હે કે મૈંને તુમ્હેં અપના રાઝ દે દિયા હે." અંતાનૂનને કહા "યૂં સમઝો કે મૈંને અપની ઝિંદગી તુમ્હારે કદમોંમેં રખ દી હે. તુમ ગુમશ્તગીનકો મેરી અસલિયત બતા કર મુઝે મરવા સકતી હો. કોઈ જાસૂસ અપના આપ ઝાહિર નહીં કિયા કરતા. મુઝે તુમ્હારે જઝબેને ઔર તુમ્હારી મુહબ્બતને ઈત્ના મજબૂર કિયા કે મૈંને અપના આપ તુમ પર ઝાહિર કર દિયા હે. મુહબ્બતકા દૂસરા ષુબૂત ઉસ વકત દૂંગા જબ યહાંસે અપના કામ કરકે વાપસ જાઉંગા. મૈં અકેલા નહીં જાઉંગા. તુમ મેરે સાથ હોગી, લેકિન એક બાત સાફ સાફ સુન લો. અગર તુમ્હારી મુહબ્બત ઔર મેરા ફર્ઝ ઈકઠે મેરે સામને આ ગએ ઔર ખુદાને મેરા ઈમ્તિહાન લેના ચાહા કે મૈં કિસે પસંદ કરતા હૂં તો મૈં ફર્ઝકા ઈન્તિખાબ કરૂંગા. તુમ્હારી મુહબ્બતકો કુર્બાન કર દૂંગા. ધોકા નહીં દૂંગા. તુમ નહીં જાન્તી કે જાસૂસસે ઉસ્કા ફર્ઝ કૈસી કૈસી કુર્બાની માંગતા હે. સિપાહી મૈદાને જંગમેં લળતા ઔર મરતા હે. ઉસ્કે દોસ્ત ઉસ્કી લાશ ઘર લે જાતે ઔર બળી ઈઝ્ઝતસે દફ્ન કરતે હૈં. જાસૂસ મારા નહીં, પકળા જાતા હે. દુશ્મન ઉસે કૈદખાનેમેં લે જા કર ઐસી ઐસી અઝિયતે દેતા હે જો તુમ સુન કર હી બેહોશ હો જાઓ. જાસૂસ મરતા ભી નહીં, ઝિંદા ભી નહીં રહતા. જાસૂસકે લિએ ફૌલાદ જૈસે મઝબૂત ઈમાનકી ઝરૂરત હોતી હે. મૈં ઐસા હી ઈમાન લે કર આયા હૂં. તુમસે મુહબ્બત કી હે તો ફૌલાદકી તરહ મઝબૂત રહૂંગા. મગર ઈમાનકા હુકમ નહીં ટાલ સકૂંગા."

લેકિન ઉસ્કા હાથ અપને દોનોં હાથોંમેં લે લિયા ઔર ચૂમ કર અપને મુંહ પર ફેરા. ઉસ્ને કહા "તુમ મુઝે ભી ઈત્ના હી મઝબૂત પાઓગે. બતાઓ મૈં કયા કરૂ ?"

અંતાનૂનને બતાના શુરૂઅ કર દિયા કે વહ કયા કરે. ઉસ્કે લિએ ઝરૂરી હિદાયત યહ થી કે, વહ ગાને બજાને ઔર પીને પિલાનેકી ઈન મહફીલોંસે

Maktabe Ashraf

ગૈરહાઝિર ન હુવા કરે જિસ્મેં સલીબી ભી શરીક હોતે હે. અગર ઉસે શરાબકે દો ઘૂંટ પીને પળ તો પી લિયા કરે ઔર ઉન લોગોંમેં ઘુલ મિલ કર ઉન્કી બાર્તે સુને. સુલ્તાન અય્યૂબીકો બુરા ભલા કહે ઔર ઈન સાલારોંકે સીનોંસે યહ રાઝ નિકલવાએ કે ઉન્કે જંગી ઈરાદે ક્યા હે. સલીબિયોંકી બાર્તે ગોરસે સુને. અંતાનૂનને ઉસ્સે ઉન દો સાલારોંકે મુતઅલ્લિક પૂછા જિન્કે મુતઅલ્લિક બતાયા ગયા થા કે હિંદુસ્તાનકે રહનેવાલે હે.

"શમ્સુદીન અલી ઔર શાદબખ્તકો મેં અછ્છી તરહ જાન્તી હૂં." લળકીને કહા "ગુમશ્તગીન ઉન્કે બગૈર કોઈ કદમ નહીં ઉઠાતા. વહ અકષર યહાં આતે હે. રાગ રંગમેં ભી શરીક હોતે હેં, લેકિન શરાબ નહીં પીતે."

"તુમ ઉન્કે કરીબ હો જાઓ." અંતાનૂનને કહા "બાતોં બાતોંમેં ઉન્સે પૂછના, ક્યા અર્રસ્તાનમેં બરફ પિઘલ રહી હે ? વહ તુમસે પૂછેંગે ક્યા તુમ અર્રસ્તાન જા રહી હો ? તુમ મુસ્કુરા કર કહના ઈરાદા તો યહી હે. ઉસ્કે બા'દ વહ તુમ્હારે સાથ કુછ બાર્તે કરેંગે ઔર શાયદ યહ ભી પૂછેંગે કે ઉધરસે કોન આયા હે. તુમ બતા દેના કે વહ તુમસે મિલ જાએગા."

"મેં કુછ સમઝી નહીં." લળકીને કહા.

"સબ સમઝ જાઓગી." અંતાનૂનને કહા "ફાતિમા ! મેં તુમ્હેં કભી ઈન ઝમેલોંમેં ન ડાલતા, લેકિન ફર્ઝકા તકાઝા હે કે હમ અપની અઝીઝતરીન શયકો ભી અપને ફર્ઝ પર કુર્બાન કર દે. તુમ મુઝે કુર્બાન કર દો, મેં તુમ્હેં કુર્બાન કર દૂં. ગબરા ન જાના ફાતિમા ! આનેવાલા વક્ત મા'લૂમ નહીં હમારે લિએ કૈસે કૈસે મસાઈબ ઔર કૈસી કૈસી આઝમાઈશેં લા રહા હે. અગર હમ દોનોં કૈદખાનેકે જહન્નમમેં ચલે ગએ યા મારે ભી ગએ તો હમારા ખૂન ઝાએઅ નહીં હોંગા. ખુદાએ ઝુલ્જલાલ હમેં ફરામોશ નહીં કરેગા. ઈસ્લામકી અઝમતકી પાસ્બાની ખૂન દીએ બગૈર નહીં હો સકતી."

"તુમ મુઝે ષાબિત કદમ પાઓગે." ફાતિમાને કહા "તુમ્ને મેરે ઉસ જઝબેકો ભી ઝિંદા કર દિયા હે જો મેં સમઝતી થી કે મર ગયા હે."

"મેં જા રહા હૂં." અંતાનૂનને કહા "અપના કામ આજ હી શુરૂઅ કર દો."

અંતાનૂન ચલા ગયા. ફાતિમા ઉસે દેખતી રહી. વહ ઉસ્કી નઝરોંસે ઓઝલ હો ગયા તો ફાતિમાને મહસૂસ કિયા કે વહ અકેલી નહીં. ઉસ્કે પાસ કોઈ ખળા થા. ઉસ્ને બિદક કર દેખા. હરમકી હી એક લળકી ખળી થી. વહ ભી ફાતિમાકી હી તરહ જવાન ઔર ખૂબસૂરત થી. ઉસ્ને કહા "ફાતિમા ! ઈસ મુહબ્બતકા અંજામ સોચ લો. તુમ આઝાદ નહીં હો. મેરે જઝબાત ભી તુમ જૈસે હેં. મેં ભી પીંજરા તોળ કર ઉળ જાના ચાહતી હૂં. લેકિન યહ મુમ્કિન નહીં. હમારી કિસ્મતમેં જો લિખ્ખા થા વહ હમેં મિલ ગયા હે. દિલકો કુચલ ડાલો. અગર દિલકી તસ્કીનકા સામાન કરના હી હે તો ઔર બહુત હે. અપને મુહાફિઝકો ઈત્ના બળા દર્જા ન દો."

"કોન મુહાફિઝ ?" ફાતિમાને હૈરાન સા હો કર પૂછા "તુમ ક્યા કહ રહી હો ?"

"મેંને અભી વહ નહીં કહા જો મેંને સુના હે." દૂસ્રી લળકીને કહા "મુઝસે અબ કુછ છુપાનેકી કોશિશ ન કરો. તુમ્ને ઉસ્કે સાથ જો સો'દા કિયા હે વહ તુમ્હેં બહુત મહેંગા પળેગા." યહ કહ કર વહ ચલી ગઈ ઔર ફાતિમા વહીં ખળી અંધેરેમેં ખલાઓંમેં ઘૂરતી રહી.

ઉસે યાદ આ ગયા કે અંતાનૂન ઉસે કહ ગયા થા કે કામ આજ હી સે શુરૂઅ કર દો. ઉસે યહ ભી યાદ આ ગયા કે ઉસ્ને અંતાનૂનસે કહા થા કે તુમ મુઝે ષાબિત કદમ પાઓગે. ઉસ્ને દિલ હી દિલમેં ઉસ લળકી પર લા'નત ભેજી ઔર અપને આપસે કહા કે જુર્મમેં ઐસી બાતેં તો હોતી હી રહતી હે. કોઈ લળકી કિસી લળકીકો હમદર્દીસે કુછ સમઝાતી હે ઔર બા'ઝ આકાકી નઝરમેં એક દૂસ્રીકો ગિરાનેકી કોશિશ કરતી હે. ઉસે અબ એક સહારા ઔર કૌમી જઝબેકી તસ્કીનકા ઝરીઆ મિલ ગયા થા, મગર વહ નાતજરબાકાર થી. ઉસે મા'લૂમ નહીં થા કે હરમમેં કુછ ભી કિસીસે છુપાયા નહીં જા સકતા ઔર યહ ભી કે ઈસ માહોલમેં અખ્લાક ઔર કિરદાર નાપૈદ હે ઔર યહાં કિસી ભી વક્ત કોઈ ભી અન્હોની હો સકતી હે. ગુનાહોંકે ઈસ પૂર અસ્રાર દુન્યામેં વહ બહુત બળા ખત્રા મોલ લે રહી થી.

દો તીન રોઝ બા'દ ઉસ્કી મુલાકાત શમ્સુદ્દીન ઔર શાદબખ્તસે હો

ગઈ. ઉસ રાત ભી ગુમશ્તગીનને બઝમેં ઐશો તર્બ મુનઅકિદ કી થી. અપને સાલારોં, સલીબી મુશીરોં ઔર આ'લા અફસરોંકો અપને હાથમેં રખનેકે લિએ વહ ઉન્હેં ખૂબ ઐશ કરાતા થા. ઈન દો તીન દિનોંકી મુલાકાતોંમેં અંતાનૂનને ફાતિમાકો ટ્રેનિંગ દે દી થી. ફાતિમા ઈસ ઝિયાફતમેં ખૂબ દિલચસ્પી લે રહી થી. ગુમશ્તગીન હેરાન હોતા હોગા ઔર ખૂશ ભી કે ઈસ લળકીમેં તબ્દીલી આ ગઈ હે. વહ હર કિસીકે સાથ હંસ હંસ કર બાતેં કર રહી થી. વહ શમ્શુદ્દીનકે પાસ જા રૂકી ઔર ઈધર ઉધરકી બાતેં કરતે કરતે ઉસ્ને કહા "ક્યા અર્રસ્તાનમેં બરફ પિઘલ રહી હે ?"

સાલાર શમ્સુદીન ચોંક ઉઠા. ગુમશ્તગીન જૈસે ચાલાક ઔર સખ્ત મિજાઝ કિલ્એદારકે હરમકી કિસી લળકીકી ઝુબાનસે ઐસે અલ્ફાઝ નિકલનેકી ઉસે તવક્કુઅ નહીં થી. ક્યૂંકે યહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે જાસૂસોંકે ખુફયા અલ્ફાઝ થે જો બોલ કર જાસૂસ એક દૂસ્રેકો પેહચાનતે થે. ઈન અલ્ફાઝસે જાસૂસોંકે સિવા ઔર કોઈ વાકિફ નહીં હો સકતા થા. શમ્સુદીનકો યહ ભી મા'લૂમ થા કે ઈસ કિલ્એમેં કોઈ જાસૂસ કેદ નહીં થા જિસ્ને યહ અલ્ફાઝ બતા દીએ હોં. ઉસ્ને કોડકા અગલા મુકાલમા બોલા "ક્યા તુમ અર્રસ્તાન જા રહી હો ?"

ફાતિમાને મુસ્કુરા કર કહા "ઈરાદા તો યહી હે."

શમ્સુદીન બાતેં કરતે કરતે ફાતિમાકો અલગ લે ગયા. દૂસ્રે લોગ શરાબ ઔર રકશમેં મહવ થે. શમ્સુદીનને ઉસ્સે પૂછા "તુમ જાન્તી હો મેં સાલાર હૂં."

"મેં કુછ ઔર ભી જાન્તી હૂં." ફાતિમાકી મુસ્કુરાહટમેં તંઝ નહીં અપનાઈય્યત ઔર એક મતલબ થા.

"કોન આયા હે ?" શમ્સુદીનને રાઝદારીસે પૂછા.

"વહ આપકો મિલ જાએગા." ફાતિમાને જવાબ દિયા " તુમ જાન્તી હો કે મુઝે ધોકા દે કર તુમ્હારા અંજામ ક્યા હોગા ?"

"ધોકા નહીં." ફાતિમાને જવાબ દિયા " આપ ટહલતે ટહલતે બળે દરવાઝે તક ચલે જાએં. વહાં દો ઔર મુહાફિઝ ખળે હેં. પૂછના કે યરૂશલમસે કૌન આયા હે ?"

શમ્સુદ્દીન દરવાઝે પર ચલા ગયા. વહાં દો મુહાફિઝ ખળે થે જિન્હેં વહ જાન્તા થા. ઉસ્ને પૂછા "તુમ્મેંસે યરૂશલમસે કૌન આયા હે ?" અંતાનૂનને આગે બળ્હ કર બતાયા કે વહ યરૂશલમસે આયા હે. શમ્સુદ્દીનને પૂછા "તુમ અગર અર્રસ્તાનકી તરફસે આએ હો તો વહાં બરફ પિઘલ રહી હોગી."

"ક્યા આપ અર્રસ્તાન જા રહે હેં ?" અંતાનૂનને પૂછા.

"ઈરાદા તો યહી હે." શમ્સુદ્દીનને મુસ્કુરા કર કહા.

જબ ઉસે યકીન હો ગયા કે અંતાનૂન વાકિઈ જાસૂસ હે તો ઉસ્ને પૂછા "વહ લળકી ધોકા તો નહીં દે રહી ?"

"નહીં." અંતાનૂનને જવાબ દિયા " મુલાકાતકા મૌકા દેં. સારી બાત બતાઉંગા."

મુલાકાતકા મૌકા પૈદા કર લિયા ગયા. શમ્સુદ્દીન આખિર સાલાર થા. વહ મૌકા પૈદા કર સકતા થા. ઉસ્ને અંતાનૂનસે પૂછા કે "ઉસ્ને ફાતિમાકો કિસ તરહ અપને જાલમેં ફાંસા હે ઔર ઉસે કિસ તરહ ઈત્ના કાબિલે એ'તિમાદ સમઝતા હે. ખુફિયા (કોડ) અલ્ફાઝ તક બતા દિએ હે. અંતાનૂનને ઉસે શુરૂસે આખિર તક સુના દિયા કે યહ લળકી કિસ તરહ ઉસે મિલી ઔર ઉન્કે દરમિયાન ક્યા ક્યા બાતેં હૂઈ થી.

"મેં એક ખત્રા મહસૂસ કર રહા હૂં." શમ્સુદ્દીનને કહા "તુમ જવાન હો, ખૂબરૂ ઔર તંદુરસ્ત હો. લળકી જવાન હે ઔર ઉસ્કી ખૂબસૂરતી ગૈરમા'મૂલી હે. જઝબાત ફર્ઝ પર ગાલિબ આનેકે ઈમ્કાનાત મુઝે સાફ નઝર આ રહે હે. તુમ્હારા દિનકે દોરાન ઉસ્કે કમરેમેં જાના જઝબાતકે તહત થા. તુમને એહતિયાત નહીં કી. લળકીમેં મુહબ્બત ઔર ખુલૂસકી તશ્નગી હે. તુમ્ને ઉસે મુહબ્બત ભી દી ખુલૂસ ભી દિયા હે. ઐસી લળકિયોંકે જઝબાત નાઝુક ઔર ખતરનાક હોતે હે મુઝે ડર હે કે તુમ અપને ફર્ઝકો રૂમાની ગલ્બાતકે જઝબેસે તબાહ કર દોગે. જવાની ઔર તશ્નગી મિલ કર બારૂદ બન જાતી હે.... ક્યા તુમ મુઝે યકીન દિલા સકતે હો કે તુમ્હારે દિલમેં ઈસ લળકીકી મુહબ્બત પૈદા નહીં હો ગઈ ?" મેં તુમ્હારે ઈમાનકા ઈમ્તિહાન

લેના ચાહતા હૂં.''

"મૈંને ઉસે અપને કામકે લિએ ગર્વીદા બનાયા હે." અંતાનૂનને કહા "લેકિન મૈં ઝૂટ નહીં બોલૂંગા. યહ લળકી મેરે દિલમેં ઉતર ગઈ હે. મૈં આપકો ખુદા ઔર રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકી કસમ ખા કર, યકીન દિલાતા હૂં કે યહ મેરે ફર્ઝ પર ગાલિબ નહીં આએગી."

ફિર ઉન્કે દરમિયાન અપને કામકી કુછ બાતેં હૂઈ ઔર શમ્સુદીનને ઉસે કુછ હિદાયાત દે કર રૂખ્સત કર દિયા. ઉસી રોઝ શમ્સુદીનને અપને ભાઈ શાદબખ્તકો બતાયા કે સુલ્તાન અય્યૂબીને યહાં એક ઔર આદમી ભેજ દિયા હે જિસ્કા નામ અંતાનૂન હે ઔર વહ મુહાફિઝ દસ્તેમેં શામિલ હોનેમેં કામિયાબ હો ગયા હે. ઉન દોનોં ભાઈયોંકે દો ઝાતી મુહાફિઝ, ઉન્કે ઓર્ડર્લી (સાથ રહનેવાલે સિપાહી) ઔર દો મુલાઝિમ ભી સુલ્તાન અય્યૂબીકે લળાકા જાસૂસ થે. શમ્સુદીન ઔર ઉસ્કે ભાઈને ઉન્હેં ભી બતાયા કે ઉન્કા ઔર એક સાથી આ ગયા હે જિસ્ને યહાં આ કર, અપને આપકો ખત્રેમેં ડાલ દિયા હે. યહ ઉસ્કા કારનામા હે કે ઉસ્ને કિલ્એદારકી ઝાતી રહાઈશગાહમેંસે એક મછલી પકળ લી હે મગર ઉસ્મેં ખત્રા ભી હે. શમ્સુદીનને અપને આદમિયોંકો યહ ખત્રા તફસિલસે બતાયા ઔર કહા "અભી તક હિરાનમેં હમારા કોઈ જાસૂસ નહીં પકળા ગયા. મુઝે ડર હે કે અંતાનૂન પકળા જાએગા. હમ ઉસ પર નઝર રખ્ખેંગે, તાહમ તુમ સબકો તય્યાર રહના હોગા. અગર વહ પકળા ગયા તો હમારી બેઈઝ્ઝતી હોગી. યહ ડર ભી હે કે અઝિય્યતોંસે ગબરા કર વહ હમ સબકી નિશાન દહી કર દે, લેકિન મુઝે સુલ્તાન અય્યૂબીકા ખયાલ આતા હે. વહ કહેંગે કે વહ સાલાર ઔર છે લળાકા જાસૂસ એક આદમીકી હિફાઝત ન કર સકે."

"આપ ઔર હમ મૌજૂદ થે તો એક ઔર આદમીકે ભેજનેકી ક્યા ઝરૂરત થી ?" એકને પૂછા.

"યહી ઝરૂરત થી જો ઉસ્ને પૂરી કર લી હે." શમ્સુદીનને જવાબ દિયા " ગુમસ્તગીનકે હરમ તક રસાઈ ઝરૂરી થી. તુમ ઈન બહસોંમેં ન પળો. મૈં જાન્તા હૂં યહ હસન બિન અબ્દુલ્લાહકા ફૈસ્લા હે જો સહીહ હે. મૈં તુમ્હેં ઉસ્કે ખત્રોંસે આગાહ કર રહા હૂં. તય્યાર રહના, હો સકતા હે ઉસ

લળકીકો ઈગ્વા કરકે, ગાઈબ કરના પળે. ઉસ્કે લિએ ભી તય્યાર રહો."

"હમ તય્યાર હૈં." સબને કહા "લેકિન હમેં બર વક્ત ઈત્તિલાઅ મિલ્ની ચાહિએ."

"યહ મુમ્કિન નહીં કે ઈત્તિલાઅ બરવક્ત મિલે." શમ્સુદ્દીનને કહા "હો સકતા હે મુઝે ભી ઉસ વક્ત પતા ચલે જબ અંતાનૂન શિકંજેમેં જકળા હુવા હો ઔર ઉસ્કી હડ્ડિયાં તોળી જા રહી હો."

"ક્યા તુમ દોનોં ભાઈ પસંદ કરોગે કે હમ કિસીસે મદદ લિએ બગૈર અપની જંગ આઝાદીસે લળેં ?" ગુમસ્તગીન સાલાર શમ્સુદ્દીન ઔર શાદબખ્તસે પૂછ રહા થા. "આપ દોનોં જાન્તે હૈં કે સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ હમ કઈ એક લોગ હૈં. હમ સબને બઝાહિર મુત્તહિદા મુહાઝ બના રખ્ખા હે, લેકિન હમ દિલસેં એક દૂસ્રેકે સાથ નહીં. અલ્મલિકુસ્સાલેહ બચ્ચા હે. વહ જિન ઉમરાઅકે હાથમેં ખેલ રહા હે, વહ સલાહુદ્દીનકો શિકસ્ત દે કર અસ્સાલેહકો બાહર ફૈંક દેંગે ઔર ખૂદ મુખ્તાર હાકિમ બન જાએંગે. મોસૂલકા હાકિમ સૈફૂદ્દીન ભી હમારા દોસ્ત હે ઔર સલાહુદ્દીનકા દુશ્મન, લેકિન વહ ભી અપની રિયાસત અલગ બનાના ચાહતા હે. આપકો મા'લૂમ હે કે મેંને હિરાનકે ગિર્દો નવાહસે કાફી ફૌજ તય્યાર કર લી હે. મેને સલીબી હુક્મરાન રીજનાલ્ડકો ઔર ઉસ્કે તમામ જંગી કેદિયોંકો ઈસ મુઆહદેકે તહત આઝાદ કર દિયા થા કે, મેં સલાહુદ્દીનકે મુકાબલેકે લિએ આઉં તો સલીબી અગર મેરી મદદ બરાહે રાસ્ત મદદ ન કરેં તો અકબસે યા પહલૂસે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી પર હમ્લા કર દેં યા ઉસે હમ્લેકા ધોકા દે કર, ઉસ્કી તવજ્જુહ મુઝસે હટા દે. અગર હમ કામિયાબ હો ગએ તો એક વસીઅ વ અરીઝ ઈલાકા આપકી અમલદારીમેં હોગા. મુઝે ઉમ્મીદ હે કે હમ સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો શિકસ્ત દે સકેંગે. વહ સલીબિયોંકો પસ્પા કર સકતા હે. સલીબી ઉસ્કી જંગી ચાલોંસે વાકિફ નહીં. હમ વાકિફ હૈં ઔર હમ ભી મુસલમાન હૈં. અગર ઉસ્કી ફૌજ બેજિગરીસે લળ સકતી હે તો હમ ઉસ્સે ઝિયાદા બહાદુરીકા ષુબૂત દે સકતે હૈં. સલાહુદ્દીન પહલી બાર હલબમેં મુસલમાનોં પર હમ્લાઆવર હુવા

થા. હલબવાલોંને ઉસકે છક્કે છુળા દીએ. ઉસ્સે મેરી હોસ્લા અફઝાઈ હૂઈ હે."

શમ્સુદીન ઔર શાદબખ્તને ઉસે બિલ્કુલ ન કહા કે મુસલમાનકો મુસલમાનકે ખિલાફ નહીં લળના ચાહિએ ઔર સલીબી જો હમ સબકે દુશ્મન હેં હમેં મદદકા ધોકા દેંગે, મદદ નહીં દેંગે. ઉન દોનો ભાઈયોંને ઉસે યહ ભી યાદ ન દિલાયા કે અલ્મલિકુસ્સાલેહને સલીબી હુક્મરાન રેમાન્ડકો સોનેકી શકલમેં મુઆઝરા દિયા ઔર યહ મુઆહદા કિયા થા કે સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ જંગકી સૂરતમેં રેમાન્ડ ઉસ પર અકબસે હમ્લા કરેગા. સુલ્તાન અય્યૂબીને હલબકા મુહાસરા કિયા તો રેમાન્ડ ફૌજ લે કર આ ગયા, મગર સુલ્તાન અય્યૂબીકે છાપામાર દસ્તોંને ઉસે રોક દિયા ઔર રેમાન્ડ લળે બગૈર વાપસ ચલા ગયા થા. શમ્સુદીન ઔર શાદબખ્તને ગુમશ્તગીનકે સાથ કિસી ભી નુકતે પર બહષ ન કી. ઉસ્કી તાઈદ કી ઔર ઉસે મશ્વરા દિયા કે ઈસ વક્ત સુલ્તાન અય્યૂબી અર્રસ્તાનકી પહાળિયોંમેં બેઠા હે. ઈસ સિલ્સિલએ કોહમેં ' હમ્માતકે સિંગ 'નામકી જો વાદી હે ઉસે મૈદાને જંગ બનાયા જાએ તો સુલ્તાન અય્યૂબીકો શિકસ્ત દી જા સકતી હે. ઉન્હોંને યહ મશ્વરા ભી દિયા કે અપની જંગ આઝાદીસે લળી જાએ ઔર સલીબિયોંસે મદદ લી જાએ.

"મુઝે કુછ એસી ઈત્તિલાએં મિલ રહી હે કે સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે જાસૂસ હમારે દરમિયાન મૌજૂદ હેં ઔર વહ હર એક ખબર ઉસે પહુંચા રહે હેં." ગુમશ્તગીનને કહા "આપ દોનોં મોહતાત ઔર ચોકન્ને રહેં ઔર છાનબીન કરેં."

"કહનેકી ઝરૂરત નહીં." સાલાર શાદબખ્તને કહા "હમ જાન્તે હેં કે સુલ્તાન અય્યૂબીકા નિઝામેં જાસૂસી બહુત મઝબૂત ઔર તેઝ હે. હમ્ને યહાં અપને જાસૂસ છોળ રખ્ખે હેં જો હમેં મુશ્તબા ઔર મશ્કૂક અફરાદસે આગાહ કરતે રહતે હેં."

"મેં ઈસ મુઆમલેમેં બહુત સખ્ત હૂં." ગુમશ્તગીનને કહા "અગર મુઝે અપને બેટેકે મુતઅલ્લિક ભી શક હુવા કે જાસૂસ હે તો મેં ઉસે ભી શિકંજેમેં ડાલ દૂંગા. ઝર્રા ભર રહમ નહીં કરૂંગા."

ગુમશ્તગીનકે વહમો ગુમાનમેં ભી ન થા કે વહ જિન દો સાલારોંસે ઈત્ને નાઝુક મશ્વરે લે રહા હે વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે જાસૂસ હેં. યહ દોનોં ભાઈ તો બહુત હી ખતરનાક જાસૂસ થે. ક્યૂંકે વહ દોનો ઉન્કી ફૌજકે જર્નેલ થે ઔર ફૌજોકી કમાન ઉન્હીંકે પાસ થી. ગુમશ્તગીનને ફારિગ હો કર, વહ જબ અકેલે બેઠે તો ઉન્હોંને આપસમેં યહ સ્કીમ બનાઈ કે વહ જબ ફૌજ લે કર, સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ જાએંગે તો ઉસે અપની પેશકદમીકે મુતઅલ્લિક પેહલે ઈત્તિલાઅ દે દેંગે. વહ ઉન્કી ફૌજકો ઘેરેમેં લે લેગા ઔર હથિયાર ડાલ દીએ જાએંગે. દોનોં ભાઈ દેર તક સ્કીમ બનાતે ઔર હર પહલૂ પર ગોર કરતે રહે. ઉન્હેં અભી યહ મા'લૂમ નહીં થા કે ગુમશ્તગીન કબ હમ્લા કરના ચાહતા હે. ઉન્હેં ઉસે ઈસ પર આમાદા કરના થા કે વહ જલ્દી હમ્લા કરે.

અંતાનૂન અબ ગુમશ્તગીનકી રહાઈશગાહકી ડયૂટીસે હટ ગયા થા. ક્યૂંકે ઉસ્કી ડયૂટીકે આઠ દિન પૂરે હો ચૂકે થે. ફાતિમાને ઉસે કામકી કુછ બાતેં બતાઈ થી. અબ ઉસ્કા ફાતિમાસે મિલ્ના મુશ્કિલ હો ગયા થા. વહ હર લમ્હા ઉસે મિલ્નેકે લિએ બેતાબ રહતા થા જિસ્કી એક વજહ તો અપને ફર્ઝકી અદાઈગી થી ઔર દૂસ્રી વજહ જઝબાતી ઔર રૂમાની થી. ફાતિમાને એક ખાદિમાકો હાથમેં લે લિયા થા. એક શામ ઉસ ખાદિમાકે ઝરીએ ફાતિમાને અંતાનૂનકો ઈત્તિલાઅ ભિજવાઈ કે રાત ઉસી વકત વહ બાગીચેમેં આ જાએ. બળે દરવાઝેસે અંદર જાના નામુમ્કિન થા. બાગીચેકે પીછે ઊંચી દિવાર થી. ફાતિમાને કહલા ભેજા થા કે દિવારકે બાહર રસ્સા લટક રહા હોગા. ઉસ રાત વહાં બહુત બળી ઝિયાફત થી. ગુમશ્તગીનને ઐસે તમામ બળે બળે લોગોંકો મદઉ કિયા થા જો જંગમેં ઉસ્કે મદદગાર હો સકતે થે. ઉન્મેં સલીબી કમાન્ડર ભી થે ઔર ચંદ એક મુસલમાન ફૌજી અફસર ભી મૂસલસે ચોરી છૂપે આએ થે. ગુમશગીનને ઐસે ગૈરફૌજી આદમિયોંકો ભી મદઉ કિયા થા જિન્કે પાસ બેઅંદાઝ દૌલત થી. ઉન સબ મેહમાનોંસે વહ જંગકે લિએ મદદ લેના ચાહતા થા. ઈન્મેં શમ્સુદ્દીન ઔર શાદબખ્ત ભી થે ઔર ઉન્મેં ગુમશ્તગીનકા કાઝી ઈબ્નુલ્ખાશિબ અબુલ્ફઝલ ભી થા.

યહ ઈજ્તમાઅ ફાતિમાકે લિએ બહુત અચ્છા થા. ઉસે ઉસ્કી અહમિયતકા ઈલ્મ હો ગયા થા. ઉસ્ને અપને મિઝાજકે ખિલાફ અપના બનાવ સંગાર ઐસે તરીકેસે કિયા થા જિસ્મેં મર્દોંકે લિએ બેપનાહ કશિશ થી. ઉસ્કી જવાની ઔર ખૂબસૂરતીકી કશિશ અલગ થી. વહ ફુદકતી ફિર રહી થી. હર મેહમાનકે સાથ હંસ હંસ કર બાતેં કરતી થી. ઉસે જહાં ભી કોઈ સલીબી ઔર અપની ફૌજકા કોઈ આ'લા અફસર બાતેં કરતા નઝર આતા વહાં ઈસ તરહ પીઠ કરકે ખળી હો જાતી કે ઉન્હેં શક ન હો. વહ ઉન્કી તરફ કાન લગા દેતી વહ શમ્સુદ્દીન ઔર શાદબખ્તકે પાસ ભી ગઈ. દોનોંને ઉસે કહા કે વહ બહુત મોહતાત રહે ઔર ઉસ્કે કાનમેં કોઈ રાઝકી બાત પળે તો ઉન્હેં બતા દે. અંતાનૂનસે ઝિયાદા મુલાકાતેં ન કરેં, લેકિન ઉસ્ને યહ રાઝ ઉન્સે છુપાએ રખ્ખા કે ઉસ્ને આજ રાત અંતાનૂનકો બુલા રખ્ખા હે ઔર થોળી હી દેર બા'દ વહ ઉસ્સે બાગીચેમેં મિલને જાએગી. ફિર વાપસ આ કર અપના કામ કરેગી. ઉસ્ને શામકા અંધેરા ગેહરા હોતે હી ખાદિમાસે રસ્સા દીવારકે ઉપર બંધવા કર પિછલી તરફ લટકવા દિયા થા. દીવારકી અંદરકી તરફ એક દરખ્ત થા. અંતાનૂનકો બાહરસે રસ્સેકે ઝરીએ ઉપર આના ઔર ઉસી રસ્સેકો અંદરકી તરફ લટકા કર દરખ્તકી ઓટમેં ઉતરના થા.

ઈસ ઝિયાફતમેં બાહરસે નિહાયત આ'લા દર્જેકી નાચનેવાલિયાં બુલાઈ ગઈ થી. ઉન્કે અલાવા લળકિયોં જૈસે ખૂબસૂરત નવઉમ્ર લળકે ભી બુલાએ ગએ થે જો નીમ ઉર્યાં હો કર ખાસ કિસ્મકા રકસ કરતે થે. હરમકી સારી લળકિયાં ગુમશ્તગીનકી ઈસ હિદાયત યા હુક્મકે સાથ મૌજૂદ થી કે મેહમાનોંકો પૂરી તરહ અપની ગિરફતમેં લેનેકી કોશિશ કરે. ઉન્હેં બતાયા ગયા થા કે ઈસ ઈજ્તમાકા મકસદ ક્યા હે. શરાબકે મટકોંકે મુંહ ખોલ દીએ ગએ થે. ફાતિમા ભી ઉસ્મેં આઝાદ થી કે મેહમાનોંમેંસે કૈસી મિલ્તી હે ઔર ઈસ્કે સાથ કૈસી બાતેં ઔર હરકતે કરતી હે.

મેહફીલકી રોનક ઔર સાઝોંકે હંગામેમેં ઈઝાફા હોતા જા રહા થા ઔર ફાતિમા બેચેન હોતી જા રહી થી. ક્યૂંકે અંતાનૂનકે આનેકા વક્ત હો ગયા થા. ઉસ વક્ત વહ એક સલીબી કમાન્ડરકે સાથ બાતેં કર રહી થી.

યહ સલીબી રવાનીસે અરબી ઝુબાન બોલતા થા. ફાતિમા સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ બાતેં કર રહી થી તાકે યહ સલીબી અપને દિલકી બાતેં ઉગલ દે. ઐસા ઈલ્મ વહ ફાતિમાકો બતાને લગા કે વહ કિસ તરહ સુલ્તાન અય્યૂબીકો ખત્મ કરેંગે. ઈન બાતોંકે દોરાન ઉસ્ને ફાતિમાકી બેતકલ્લુફી પૈદા કર લી. ફાતિમાને મુઝાહમત ન કી. ઉસે કુછ કિમતી રાઝ હાસિલ હો રહે થે. સલીબી ઉસે બાતોંમેં લગાએ મેહફીલસે પરે લે ગયા. ચલતે ચલતે વહ અંદરવાલે બાગીચેમેં ચલા ગયા. વહાં રોશ્ની નહીં થી. વહાં જા કર ફાતિમાને મહસૂસ કિયા કે અંતાનૂન આ ગયા હોગા ઔર ઉસ્કે ઈન્તિઝારમેં પરેશાન હો રહા હોગા. ઉસ્ને સલીબીસે કહા કે આઓ વાપસ ચલે લેકિન સલીબી અભી વાપસ નહીં જાના ચાહતા. ફાતિમા કોઈ ઝૂટ મૂટ વજહ બતાએ બગૈર ભાગ ભી નહીં સકતી થી. મગર ભાગનેકે સિવા ચારા ભી નહીં થા. ભાગનેકી બઝાહિર વજહ ભી કોઈ નહીં થી.

સલીબીને ઉસે બાઝૂસે પકડ કર અપને સાથ ઘાંસ પર બિઠા લિયા ઔર હુસ્નકી તા'રીફેં શુરૂઅ કર દી. ફાતિમાને ઉસે ટાલનેકી કોશિશ કી. સલીબી નશેમેં ભી થા. ઉસ્ને દસ્ત દરાઝી કી તો ફાતિમાને હંસ કર કહા "યહ સોચ લો કે મેં કિસ્કી બીવી હૂં."

"ઉસીકી ઈજાઝતસે યહ જુર્અત કર રહા હૂં." ઉસ્ને કહા ઔર ફાતિમાકો અપને કરીબ ઘસીટ લિયા. કહને લગા "તુમ જિસે અપના ખાવિંદ કહ રહી હો વહ તુમ્હારા ખાવિંદ નહીં હે." સલીબીને કહા "ઈસ હકીકતસે તુમ ભી વાકિફ હો. અગર વહ તુમ્હારા ખાવિંદ હી હે તો ઉસ્ને સલાહુદીનકો શિકસ્ત દેને ઔર બાદશાહ બનનેકે લિએ અપની તમામ બીવિયાં આજ રાતકે લિએ ઉન પર હલાલ કર દી હે."

"વહ બેગૈરત હે." ફાતિમાને ગુસ્સેકો હંસીમેં દબા કર કહા હાલાંકે વહ જાન્તી થી કે યહ સલીબી જો કુછ કહ રહા હે ઠીક કહ રહા હે.

"જો આદમી અપના ઈમાન બેચ ડાલતા હે વહ અપની બીવી, અપની બહ ઔર અપની બેટીકી ઈઝ્ઝતસે ભી દસ્ત બર્દાર હો જાતા હે. તુમ બેવકૂફ લડકી હો. ઐશો ઈશ્રતસે ક્યૂં બેઝાર હો ?" કહતી હો મેં શરાબ ભી નહીં પિતી."

ફાતિમાકો દો બાતેં પરેશાન કર રહી થી. પહલી યહ કે અંતાનૂન આ ગયા હોગા ઔર દૂસ્રી યહ કે ગુમશ્તગીન અગર ગૈરતમંદ હોતા તો વહ દોળતી ઉસ્કે પાસ જાતી ઔર ઉસે બતાતી કે યહ આદમી મુઝસે દસ્ત દરાઝી કરતા હે. મગર વહાં સૂરત યહ પૈદા કર દી ગઈ થી કે કિસી મેહમાનકો ખુસૂસન કિસી સલીબી કમાન્ડરકો નારાઝ કરના ગુમશ્તગીનકે હુક્મકે ખિલાફ વર્ઝી થી. વહ અપની બીવિયોંકી ઈસ્મતકે એવઝ સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ જંગી મદદ લે રહા થા. ફાતિમા જાલમેં ઉલઝ કર રહ ગઈ. વહ ઈસ સલીબીકે મુંહ પર થૂક નહીં સકતી થી ઔર ઉસે ધુત્કાર ભી નહીં સકતી થી. ઈન મજબૂરિયોંકે બાવુજૂદ અપની ઈઝ્ઝતસે ભી દસ્ત બર્દાર નહીં હો સકતી થી. ઉસ્કે લિએ ફેસ્લા કરના મુશ્કિલ થા કે ક્યા કરે.

ઉસ્ને ઉસે ઝરા સુલ્ઝે હૂએ તરીકેસે ટાલનેકી કોશિશ કી જો મહઝ બેકાર ષાબિત હૂઈ. ઉસે બળી શિદ્દતસે ખયાલ આયા કે અંતાનૂન આ ગયા હોગા. વહ પેચ વ તાબ ખાને લગી. ઉસ ઝહની કૈફિયતને સલીબીને એક બેહૂદા હર્કત કી. ફાતિમા ભળક ઉઠી. વહ ઘાંસ પર બેઠે થે. ઉસ્ને સલીબીકો બળે ઝોરસે ધક્કા દિયા. વહ પીઠકે બલ ગિરા. ઔરતમેં ગૈરત બેદાર હો જાએ તો વહ ચટ્ટાનકો ભી ધક્કા દે કર ગિરા સકતી હે. યહ સલીબી તો નશેમેં થા. ઉસ્ને ઉસે ફાતિમાકા મઝાક સમઝા ઔર કહકહા લગાયા. કરીબ હી મિટ્ટીકા એક બળા ગમ્લા (મિટ્ટીકી બળી ફૂલદાની) રખ્ખા થા. ફાતિમાકો ગુસ્સેને પાગલ કર દિયા. ઉસ્ને ગમ્લા ઉઠાયા યહ બહુત વઝની થા. ગમ્લા ઉપરકો ઉઠા કર ઉસ્ને સલીબીકે મુંહ પર દે મારા. વહ પીઠકે બલ લેટા કહકહે લગા રહા થા. ગમ્લા ઉસ્કી પેશાની પર ગિરા ઔર ઉસ્કે કહકહે ખામોશ હો ગએ. ફાતિમાને ગમ્લા ફિર ઉઠાયા સલીબી બેહોંશ હો કર પહલૂકે બલ હો ગયા થા. ફાતિમાને ગમ્લા અપને સરસે ઉપર લે જા કર ઉસ્કે સર પર ફેંકા ઔર વહાંસે ગુલામ ગર્દિશમેં ચલી ગઈ. કિસી કમરેમેં દાખિલ હૂઈ ઔર અંધેરેમેં પિછલે બાગીચેમેં ચલી ગઈ.

મેહફીલ પર શરાબકા નશા તારી હો ચૂકા થા. રક્શ ઉરૂજ પર થા. શરાબિયોંકી હાઓ હૂને ઈસ કિલ્આનુમા મહલકો સર પર ઉઠા રખ્ખા થા. કિસીકો હોંશ ન થા કે કોન ઝિંદા હે ઔર કોન કત્લ હો ગયા હે. ઈસ હંગામેંસે

Martabe Ashraf

લાતઅલ્લુક હો કર ફાતિમા પિછલે બાગીચેમેં ગઈ. અંતાનૂનકી મુહબ્બતકે જોશ ઔર નશેમેં ઉસે અભી યહ એહસાસ નહીં થા કે વહ એક ઈન્સાનકો કત્લ કર આઈ હે ઔર મકતૂલ સલીબી હે. વહ અંતાનૂનકો ફખ્રસે બતાના ચાહતી થી કે ઉસ્ને અપની ઈઝ્ઝતકી હિફાઝતમેં એક સલીબીકો કત્લ કર દિયાં હે. મગર અંતાનૂન વહાં નહીં થા. ફાતિમાકા દિલ ઈસ ખયાલસે ડૂબને લગા કે વહ આ કર ચલા ગયા હે. ઉસ્ને દરખ્તકે પીછે જા કર દેખા કે રસ્સા બાહર હે યા અંદર. રસ્સા અંદર થા. ઉસ્કા મતલબ યહ થા કે અંતાનૂન આયા હે. ઈસી લિએ રસ્સા અંદર હે. મગર વહ હે કહાં ?'' અગર વહ વાપસ ગયા હોતા તો રસ્સા બાહરકો હોતા.

વહ વહાં ખળી ઈધર ઉધર દેખ રહી થી. ઉસે અંધેરેમેં એક સાયાસા હર્કત કરતા નઝર આયા. ઉસ્ને ગોરસે દેખા. ઉસ્કી ખાદિમા મા'લૂમ હોતી થી. ફાતિમાને ઉસે આહિસ્તાસે આવાઝ દી. વહ ખાદિમા હી થી. ફાતિમાકી તરફ દોળી ગઈ. ઉસ્ને ફાતિમાસે કહા "ઉસે યહાં ન ઢૂંડો. વહ આયા થા. મેં ઉસ્કે ઈન્તિઝારમેં છુપ કર ખળી થી. મેંને ઉસે દીવાર પર દેખા. ઉસ્ને રસ્સા અંદર ફેંકા ઔર ઉતરને લગા. ઉધરસે દો આદમી આતે નઝર આએ. ઉસ વક્ત વહ રસ્સેસે ઉતર રહા થા. દોનોં આદમી કરીબ આ ગએ. મેં ઉસે ખબરદાર ન કર સકી. વહ દોનોં દરખ્તકે તનેસે લગ ગએ. વહ જૂંહી ઉતરા ઉન દોનોંને ઉસે એસા જકળા કે વહ ઉન્સે આઝાદ ન હો સકા. મેં આપકો ઢૂંડતી રહી, લેકિન મેં મેહમાનોંમેં નહીં જા સકતી થી.''

ફાતિમાકો ચક્કર આ ગયા ઔર જબ ઉસે ખયાલ આયા કે વહ સલીબીકે કત્લ કર આઈ હે તો ઉસ્કે હોંશ ઉળ ગએ. યહ અલીફ લૈલાકી પૂર અસ્રાર ઔર તિલિસ્માતી દુન્યા થી, જિસે ફાતિમા જૈસી લળકી નહીં સમઝ સકતી થી. ઉસે હરમકી એક લળકીને ખબરદાર કિયા ભી થા કે વહ એક મુહાફિઝ સિપાહીકે સાથ મુહબ્બતકા ખેલ ખેલ કર, ગલતી કર રહી હે. ઉસે અબ યહ મસ્અલા પરેશાન કરને લગા કે અંતાનૂનકો કિસ્ને ગિરફતાર કરાયા હે. ઉન દોનોં આદમિયોંકો પહલેસે મા'લૂમ હોગા કે વહ આ રહા હે. અબ ફાતિમાકો યહ ખદશા નઝર આને લગા કે ઉન્સે ભી ગિરફતાર કિયા જાએગા. ઉસે અપની ખાદિમા પર ભી શક થા. વહ ભી તો મુખ્બિરી કર

Maktabe Ashraf

સકતી થી.

વહ કુછ ભી ન સમઝ સકી. ખાદિમાકે સાથ લે કર ઉસ્ને ઉપરસે રસ્સા ખુલવાયા ઔર ઉસ્સે કહા કે ઈસે કહીં છુપા દે. વહ ખૂદ ઈન્તિહાઈ ગબરાહટકે આલમમેં સાલાર શમ્સુદીન ઔર શાદબખ્તકે તરફ દોળી ગઈ. રકશ ઔર શરાબકી મહફીલ ગરમ થી. ફાતિમાકો શાદબખ્ત નઝર આ ગયા. ઉસે મહફીલકે અંદાઝસે મા'લૂમ હુવા કે સલીબીકે કત્લકા કિસીકો પતા નહીં ચલા. વહ ખરામા ખરામા શાદબખ્ત તક ગઈ ઔર ઉસે ઈશારેસે બુલાયા. અલગ જા કર ઉસે બતાયા કે વહ એક સલીબીકો કત્લ કર આઈ હે. ઉસ્ને કત્લકી વજહ ભી બતાઈ.

શાદબખ્તને યહ ખત્રા મહસૂસ કરતે હૂએ કે ફાતિમાકો કિસી ન કિસીને ઈસ સલીબીકે સાથ ઉધર જાતે દેખા હોગા જહાં ઉસ્કી લાશ પળી હે ઔર ઉસ્કે પકળે જાનેકા ઈમ્કાન બળા વાઝેહ હે. ઉસે કહા "તુમ્હેં અબ યહાં નહીં રહના ચાહિએ. તુમ અગર ગિરફતાર હો ગઈ તો મેં હી બેહતર જાન્તા હૂં કે ગુમશગીન તુમ જૈસી ખૂબસૂરત લળકીકા કેદખાનેમેં ક્યા હાલ કરાએગા. અગર ઈસ્કા બાપ મારા જાતા તો વહ ઉસ્કી પર્વાહ ન કરતા. વહ એક સલીબી કમાન્ડરકે કત્લકા બળા ભયાનક ઈન્તિકામ લેગા."

"મેં કહાં જાઉ ?" ફાતિમાને પૂછા.

"થોળી દેર યહીં ઘૂમો ફિરો." શાદબખ્તને કહા "મેરા ભાઈ શમ્સુદીન આ જાએ તો ઉસ્સે બાત કરૂંગા."

"વહ કહાં ચલે ગએ હેં ?" ફાતિમાને ખૌફસે કાંપતી આવાઝમેં પૂછા.

"કુછ દેર ગુઝરી ઉન્હેં ઈત્તિલાઅ મિલી થી કે પીછવાળેકી દીવાર રસ્સેસે ફલાંગ કર એક આદમી અંદર આ ગયા થા. મા'લૂમ નહીં વહ કોન હે ઔર કિસ ઈરાદેસે અંદર આયા થા. શમ્સુદીન ઉસે દેખને ઔર ઉસે કેદખાનેમેં ડાલ્ને યા જો ભી કારવાઈ મુનાસિબ સમઝેગા કરનેકે લિએ ગયા હે. અગર થોળી દેર તક ન આયા તો મેં ખૂદ ચલા જાઉંગા. દિલ મઝબૂત રખના હમ તુમ્હેં છુપા લેંગે."

ફાતિમાકે ઝહનમેં ખયાલ આયા કે પકળા જાનેવાલા અંતાનૂન હી હોગા. ઈસે ઈત્મીનાન સા હુવા કે અંતાનૂનકો સાલાર શમ્સુદીનકે હવાલે

Maktabe Ashraf

કિયા ગયા હે ઔર વહ ઉસે બચાનેકી કોશિશ કરેગા.

વહ અંતાનૂન હી થા. ઉસે દો સિપાહિયોંને પકળા થા. ક્યૂંકે યહ શમ્સુદ્દીનકે શોબેકી ઝિમ્મેદારી થી કે ઈસ કિસ્મકે મુજરિમોંસે પૂછગછ કરકે, કારવાઈ કરે ઈસ લિએ ઉસીકો ઈત્તિલાઅ દી ગઈ કે આદમી દીવાર ફલાંગ કર અંદર આતે પકળા ગયા હે. શમ્સુદ્દીન મેહફીલસે ઉઠ કર બાહર ગયા તો સિપાહિયોંને અંતાનૂનકો પકળ રખ્ખા થા. શમ્સુદ્દીનને યહ ઝાહિર કરનેકે લિએ કે વહ ઈસ મુજરિમકો નહીં જાન્તા ઉસ્સે પૂછા "તુમ તો શાયદ મુહાફિઝ દસ્તેકે જવાન હો. દીવાર ક્યૂં ફલાંગી હે? સચ સચ બતા દો વર્ના સઝાએ મૌતસે કમ સઝા નહીં દૂંગા."

અંતાનૂન ખામોશ રહા. શમ્સુદ્દીનકો ઈસ ખયાલસે ગુસ્સા આ રહા થા કે ઉસે ઉસ્ને કહા ભી થા કે મોહતાત રહે ઔર ફર્ઝ પર જઝબાતકો ગાલિબ ન આને દો. ઉસ્ને ઈસ હિદાયત પર અમલ ન કિયા. એક તરફ તો ઉસ્ને ફનકા યહ કમાલ દિખાયા થા કે એક હી કોશિશમેં મુહાફિઝ દસ્તેમેં ભી શરીક હો ગયા ઔર ફૌરન બા'દ ઉસ્ને હરમ તક રસાઈ હાસિલ કર લી. મગર દૂસ્રી તરફ ઉસ્ને ઐસી હિમાકત કી કે એક હી હલ્લેમેં પકળા જાએ. જાસૂસકી હૈષિયતસે યહ ઉસ્કા જુર્મ થા. લેકિન ઉસ્કી સઝા ઉસે યહાં નહીં દી જા સકતી થી, યહાં કે ઉસે બચાના ઔર નિકાલના થા. ઉસ્કે સાથ હી ફાતિમાકો ભી વહાંસે નિકાલના ઝરૂરી થા. ક્યૂંકે ઈસ ઈન્કિશાફકા ભી ખત્રા થા કે અંતાનૂનકો ફાતિમાને બુલાયા થા ઔર રસ્સા લટકાનેકા ઈન્તિઝામ ઉસીને કિયા થા.

શમ્સુદ્દીનને દોનોં સિપાહિયોંકો એક જગહ બતા કર કહા કે ઉસે વહાં લે જાએ ઔર વહ ઉસે કૈદખાનેમેં લે જાનેકા ઈન્તિઝામ કરને જા રહા હે. સિપાહી ઉસે લે ગએ તો શમ્સુદ્દીન કિસી ઔર તરફ ચલા ગયા. ઉસ્ને અપને બોડીગાર્ડકો બુલાયા જો વહીં કહીં મૌજૂદ થા. બોડીગાર્ડ ચલા ગયા. ઉસ્કે બા'દ શમ્સુદ્દીન અંદર ચલા ગયા ઔર અપને ભાઈ શાદબખ્તકો અપને પાસ બુલાયા. રકસ હો રહા થા. મેહમાન અશ્અશ કર રહે થે. શરાબ બહ રહી થી. મશ્અલોંકે શોઅલોં ઔર ફાનૂસકી રંગબરંગી રોશ્નિયોંને નાચનેવાલિયોંકે રંગારંગ લિબાસોંસે મિલ કર, ઐસી રોનક પૈદા કર રખ્ખી

Maktabe Ashraf

થી જિસ્મેં અલીફ લૈલાકા તિલિસ્મ થા. સબ મદહોશ ઔર મખ્મૂર હૂએ જા રહે થે. સલીબીકી લાશ અભી વહીં પળી થી. ઈસ તિલિસ્માતી માહોલ ઔર ફિઝામેં શમ્સુદીન ઔર શાદબખ્તકે દરમિયાન અંતાનૂન ઔર ફાતિમાકે મુતાબિક બાતેં હૂઈ. શાદબખ્તને શમ્સુદીનકો બતાયા કે ફાતિમા એક સલીબીકો કત્લ કર ચૂકી હે.

ઉન્હોંને ફાતિમાકો અપને પાસ બુલાયા ઔર ઉસે અપને કમરેમેં જા કર લિબાસ ઔર હુલિયા બદલ કર, વહાંસે નિકલનેકી તર્તીબ અછ્છી તરહ સમઝા દી. વહ ખરામા ખરામા વહાંસે ગાઈબ હો ગઈ.

કુછ દેર બા'દ દરબાનને અંદર આ કર શમ્સુદીનકો ઈત્તિલાઅ દી કે બાહર ફુલાં કમાન્ડર ખળા હે. શમ્સુદીન બાહર ગએ. એક કમાન્ડર ગબરાયા હુવા ખળા થા. ઉસ્ને રિપોર્ટ દી "અંતાનૂન નામકે જિસ મુહાફિઝકો દીવાર ફલાંગતે પકળા ગયા થા વહ ફરાર હો ગયા હે."

"ક્યા વહ દો સિપાહી મર ગએ થે જિન્કે હવાલે મેં ઉન્હેં કરકે આયા થા ?" શમ્સુદીનને ગરજ કર પૂછા.

"મા'લૂમ હોતા હે યહ અકેલે અંતાનૂનકા નહીં એકસે ઝિયાદા આદમિયોંકા કામ હે." કમાન્ડરને બતાયા "દોનોં સિપાહી વહાં બેહોંશ પળે હેં. ઉન્કે સરોં પર જર્બોંકે નિશાન હે."

શમ્સુદીનને મૌકાએ વારિદાત પર જા કર દેખા. દોનોં સિપાહી હોંશમેં આ ચૂકે થે. ઉન્હોંને બતાયા કે વહ યહાં ખળે થે. અંધેરેમેં પીછેસે ઉન્કે સરોં પર કિસીને એક એક ઝર્બ લગાઈ ઔર વહ બેહોંશ હો ગએ. શમ્સુદીનને ભાગદોળ શુરૂઅ કર દી. ઉસ વક્ત એક ઔરત જિસ્ને સરસે પાંવ તક બુર્કેકી તર્ઝકા યા રેશ્મી લુબાદા લે રખ્ખા થા ઔર ઉસ્મેંસે ઉસ્કી સિર્ફ આંખે નઝર આ રહી થી, ગુમશ્તગીનકી રહાઈસગાહકે બળે દરવાઝેસે નિકલી ઔર જાને કહાં ચલી ગઈ. ઉસ રાત મેહમાનોંકા તો આના જાના તો જારી હી થા. દરબાન ઔર મુહાફિઝોંને યહ દેખનેકી જુર્અત હી મહસૂસ ન કી કે યહ કોન હે જો મસ્તૂર હો કર જા રહી હે.

આધી રાતકે બા'દ જબ મેહમાન રૂખ્સત હૂએ તો કિલ્એકા દરવાઝા ખોલ દિયા ગયા. ઘોળે ઔર બગિયાં ગુઝરને લગી. ઉન્હીંમેં એક ઘૂળસવાર

ગુઝરા જિસ્કા ચેહરા ઢંકા હુવા થા. ઉસ્કે સાથ દૂસ્રે ઘોળે પર વહી મસ્તૂર ઔરત થી જો ગુમશ્તગીનકે ઘરસે અકેલી નિકલી થી. યહ ઈન્તિઝામ શમ્સુદીન ઔર શાદબખ્તને કિયા થા. ઉસ્ને ઉન દો સિપાહિયોંકો એક જગહ બતા કર કહા થા કે અંતાનૂનકો વહાં લે જા કર મેરા ઈન્તિઝાર કરે. ઉસ્ને અપને બોડીગાર્ડસે કહા થા કે વહ અંતાનૂનકો આઝાદ કરાએં ઔર ઉસ્કે ઘરમેં છુપા દેં. પહલે બતાયા જા ચૂકા હે કે શમ્સુદીન ઔર શાદબખ્તકે બોડીગાર્ડ, દો ઓર્ડલી ઔર દો મુલાઝિમ સુલ્તાન અય્યૂબીકે કમાન્ડો જાસૂસ થે. ઉન્હોંને બર વક્ત હર્કત કી ઔર અંતાનૂનકો છુળા કર લે ગએ. ઉધરસે ફાતિમા ભી કામ્યાબીસે નિકલ ગઈ ઔર શમ્સુદીનકે ઘર પહુંચ ગઈ. વહાં ઈન્તિઝામાત મુકમ્મલ થે. જબ મેહમાન નિકલે તો ઉન્હેં ઘોળે દે કર વહાંસે નિકાલ દિયા ગયા. યહ રાત તો રકસ ઔર શરાબકી મદહોશીમેં ગુઝર ગઈ. અગલી સુબ્હ સલીબીકી લાશ દેખી ગઈ ઔર ગુમશ્તગીનકો યહ ઈત્તિલાઅ ભી મિલી કે ઉસ્કા એક મુહાફિઝ ઔર ઉસ્કે હરમકી એક લળકી લાપતા હેં. ઉસ્ને યહ હુક્મ દે દિયા કે જિન દો સિપાહિયોંકી હિરાસતસે અંતાનૂન ભાગા હે ઈન દોનોંકો ઉમ્ર ભરકે લિએ કેદખાનેમેં ડાલ દિયા જાએ.

અંતાનૂન ઔર ફાતિમાકા ફરાર સબકો ભૂલ હી ગયા. ક્યૂંકે ગુમશ્ગીનકે સલીબી દોસ્તોંને અપને એક કમાન્ડરકે કત્લ પર ઉધમ બપા કર દિયા થા. ઉન્હેં દરઅસલ અપને કમાન્ડરકે મારે જાને પર ઈત્ના અફસોસ નહીં થા જિત્ના ઉન્હોંને ગુલગપાળા મચાયા થા. વહ દરઅસલ ગુમશ્તગીનકે સાથ નારાઝગીકા ઈઝહાર કરકે ઉસ્સે કુછ ઔર મુરાઆત લેના ચાહતે થે ઔર યહ શય દેના ચાહતે થે કે વહ સુલ્તાન સલાહુદીન અય્યૂબી પર હમ્લા કર દે. સલીબી જાન્તે થે કે તો મુસલમાનોંકે હરમોંમેં ઐસે ડ્રામે ખેલે હી જાતે રહતે હે જિન્મેં લળકિયાં ઈગ્વા ભી હોતી હેં, અબ ખૂદ ભી ગાઈબ હોતી હે ઔર વહાં પૂરઅસ્રાર કત્લ ભી હોતે હેં, લેકિન વહ ગુમશ્તગીનકો મજબૂર કર દેના ચાહતે થે કે, સર ઉન્કે કદમોંમેં રખ દે. જિન્સે મદદ માંગી જાતી હે વહ અપની હર શર્ત મનવાતે ઔર ગુલામ બનાનેકી કોશિશ કરતે હેં. સલીબિયોંકી તો નિય્યત હી કુછ ઔર થી.

યહ સૂરતે હાલ છુપાઈ ન જા સકી. હલબ તક ઉસ્કી ખબર પહુંચ ગઈ. વહાંકે દરબારી ઉમરાઅ જો સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ લળ રહે થે ગુમશ્તગીનકો ભી અપના ઈત્તિહાદી બનાના ચાહતે થે. ઉન્હોંને અલ્મલિકુસ્સાલેહકી તરફસે ગુમશ્તગીનકી તરફ એક એલ્ચી ભેજા. ઉસ્કે સાથ રિવાઝકે મુતાબિક બેશ કીમત તહાઈફ થે. ઈન તહાઈફમેં દો જવાન લળકિયાં ભી થી. ગુમશ્તગીન આરામ કર રહા થા. એલ્ચી ઔર લળકિયોંકો શમ્સુદીનકે પાસ લે ગએ. ક્યૂંકે ગુમશ્તગીનકે બા'દ વહી સાલાર થા જો સરકારી ઉમૂરકી દેખભાલ કરતા થા. અપને ઘરમેં લળકિયોંકો અલગ બિઠા કર ઉસ્ને એલ્ચીસે પૂછા કે "વહ ક્યા પૈગામ લાયા હે. ઉસ્ને જો તવીલ પૈગામ દિયા વહ મુખ્તસરન યૂં થા કે, સુલ્તાન અય્યૂબીને હલબકા મુહાસરા કિયા તો રેમાન્ડ સલીબી ફૌજ લે કર આયા ભી જિસ્સે સુલ્તાન અય્યૂબીને મુહાસરા ઉઠા દિયા. મગર રેમાન્ડ બગૈર લળે ફૌજ વાપસ લે ગયા. સલીબી આઈંદા ભી હમેં ધોકા દેંગે. હમ અગર અલગ અલગ હો કર સલાહુદીન અય્યૂબીકે ખિલાફ લળેંગે તો હમ સબ શિકસ્ત ખાએંગે. હમેં મુત્તહિદ હો જાના ચાહિએ તાકે અય્યૂબીકો હમેશા લિએ ખત્મ કર સકેં.

ઈસ પૈગામ્કે સાથ મુત્તહિદા મહાઝ બનાનેકા એક મન્સૂબા થા જો કુછ ઈસ તરહ થા કે અર્ઝસ્તાનકી પહાળિયોંકી બરફ પિઘલ રહી હે. જાસૂસોંને બતાયા હે કે સુલ્તાન અય્યૂબીકે સિપાહી બુલંદિયોં પર નહીં રહ સકતે. ક્યૂંકે વહાં પિઘલતી બરફકા પાની ઉન્કે લિએ રૂકાવટ પૈદા કરતા હે. હમારે લિએ યહ મૌકા અચ્છા હે. હમ સબ અપની ફૌજોંકો ઈકઠ્ઠા કર લે તો અય્યૂબીકી ફૌજકો ઘેરેમેં લે કર, ઉસે શિકસ્ત દે સકતે હૈં. ઈસ મન્સૂબેમેં યહ ભી થા કે સલીબી હુક્મરાન રિજસ્ટાલ્ડકો અપને સાથ મિલાયા જા સકતા હે. ઉસ્કી સૂરત યહ હો સકતી હે કે આપ (ગુમશ્તગીન) ઉસે મન્સૂબા બતાએં ઔર ઉસે અપના મુઆહદા યાદ દિલાએં જિસ્કે તહત ઉસે જંગી કેદસે રિહા કિયા ગયા થા.

શમ્સુદીનને યહ પૈગામ શાદબખ્તકો સુનાયા. દોનોં ભાઈયોંને આપસમેં સલાહ મશ્વરા કિયા ઔર સોચને લગે કે યહ પૈગામ ગુમશ્તગીન તક ન પહુંચને પાએ. વહ દોનોં ઈસ કોશિશમેં થે કે ગુમશ્તગીન અકેલા

સુલ્તાન અય્યૂબીસે લળે. ક્યૂંકે ઈસ તરહ ઉસ્કી શિકસ્તકા ઈમ્કાન થા. ઉન્હેં મા'લૂમ થા કે સુલ્તાન અય્યૂબીકે પાસ ફૌજ થોળી હે. ઈસ્સે વહ અકેલે અકેલે ગદ્દાર હુક્મરાનકો આસાનીસે ખત્મ કર સકતા થા.....યહ દોનોં ભાઈ અપની અસ્લિય્યતકો છુપાનેકે લિએ પૂરી પૂરી એહતિયાત કરતે થે. મગર ઈસ મૌકા પર ઉન પર જઝબાતકા ગલ્બા હો ગયા. જઝબાતકો મુશ્તઅલ ઈન લળકિયોંને કિયા. વહ ઈસ તરહકે ઉન્હોંને લળકિયોંસે ઉન્કા મઝહબ પૂછા. ઉન્હોંને બતાયા કે વહ મુસલમાન હે. ઉમરકે લિહાઝસે વહ તો જવાન થી. શમ્સુદ્દીન ઔર શાદબખ્તને અફસોસ સા મહસૂસ કિયા કે એક તો મુસમલાનોંને અપને આપમેં યહ કમઝોરી પૈદા કર લી હે કે, ખૂબ સૂરત લળકીકે એવઝ અપના ઈમાન તક અલગ ફૈંક દેતે હેં ઔર દૂસરે યહ કે જિન મુસલમાન લળકિયોંકો શરીફ઼ ઘરાનોંમેં આબાદ હોના હોતા હે ઉન્હેં લાલચી વાલીદૈન ઉમરાઅકે હરમોંમેં દે દેતે હેં.

"તુમ કહાંકી રહનેવાલી હો ઔર ઈન લોગોંકે હાથ કિસ તરહ લગી હો ?" શાદબખ્તને પૂછા "તુમ્હારે બાપ ઝિંદા હે ?" ભાઈ નહીં હે ?"

લળકિયોંને ઉન્હેં જો જવાબ દિયા ઉસ્સે દોનોં ભાઈયોંકે જઝબાત ભળક ઉઠે. જિન ઈલાકોં પર સલીબી કાબિઝ થે વહાંકે મુસલમાનોંકા જીના હરામ હો રહા થા. કિસી મુસલમાનકી ઈઝ્ઝત મહફૂઝ નહીં થી. પહલે ભી સુનાયા જા ચુકા હે કે વહાંકે મુસલમાન બાશિંદે કાફલોંકી સૂરતમેં નકલે મકાની કરતે થે. ઉન્કે સાથ તાજીર ભી ચલ પળતે થે. ઈસ તરહ હર કાફલેકે સાથ લળકિયાં ભી હોતી થી ઔર માલો દોલત ભી. સલીબિયોંને કાફલોંકો લૂટનેકા ઈન્તિઝામ ભી કર રખ્ખા થા. યહ તો યૂરપી મુઅર્રિખોંને ભી લિખ્ખા હે કે બા'ઝ સલીબી હુક્મરાન જો મશ્રિકે વુસ્તામેં કિસી ન કિસી ઈલાકે પર કાબિઝ થે, ઈન કાફલોંકો અપની ફૌજકે હાથોં લૂટવાતે થે. લૂટનેવાલે મિસ્કીન લળકિયોં, જાનવરોં ઔર માલો દોલતકો ઉળા લે જાતે થે. લળકિયોંકો વહ મંડિયોંમેં નીલામ કરતે યા મુસલમાન ઉમરાઅકે હાથ ફરોખ્ત કરતે થે. ઉન્મેં કુછ લળકિયાં સલીબી અપને લિએ રખ લેતે ઔર ઉન્હેં જાસૂસી ઔર અખ્લાકી તખ્રીબકારીકે લિએ તય્યાર કરતે થે. ઉન્હેં મુસલમાનોંકે ઈલાકોંમેં ઈસ્તિઅમાલ કિયા જાતા થા.

Maktabe Ashraf

ઈન દોનોં લળકિયોંકો એક કાફલેસે છીના ગયા થા. ઉસ વક્ત દોનોં તેરા ચૌદા સાલકી થી. વહ ફલસ્તીનકે કિસી મકબૂઝા ઈલાકેસે અપને કુંબોકે સાથ કિસી મહફૂઝ ઈલાકેકો જા રહી થી. બહુત બળા કાફલા થા જિસ પર સલીબી ડાકૂઓંને રાતકે વક્ત હમ્લા કિયા ઔર બહુત સી લળકિયોંકો ઉઠા લે ગએ. યહ દોનોં ચૂંકે ગૈરમા'મૂલી તૌર પર ખૂબસૂરત થી ઈસ લિએ ઉન્હેં અલગ કરકે ઉન્કી ખુસૂસી પરવરિશ ઔર તર્બિયત શુરૂઅ કર દી ગઈ. ઉન પર ગૈરઈન્સાની તશદ્દુદ કિયા ગયા. ફિર ઉન્કે સાથ ઐસા અચ્છા સુલૂક હોને લગા જૈસે વહ શહઝાદિયાં હોં. ઉન્હેં ફિલ્વાકેઅ શહઝાદિયાં બનાયા ગયા. શરાબ પિલાઈ ગઈ ઔર નિહાયત ખૂબીસે ઉન્કે ઝહનોંકો સલીબિયોંને અપને રંગમેં ઢાલ લિયા. ચાર પાંચ સાલ બા'દ જબ સુલ્તાન નૂરૂદ્દીન ઝંગી ફૌત હો ગયા તો સલીબિયોંકી તરફસે ઈન દોનોં લળકિયોંકો તોહફેકે તૌર પર દમિશ્ક ભેજા ગયા. ઉન્હેં સલીબિયોંકા એક મુસલમાન એલ્ચી સાથ લાયા થા. યહ સલીબિયોંકી ખૈરસગાલી (ભલાઈ સોચને)કા તોહફા થા. વહ અલ્મલિકુસ્સાલેહ ઔર ઉસ્કે ઉમરાઅકો સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ ઔર અપને હકમેં કરના ચાહતે થે.

ઉન લળકિયોંને બતાયા "હમારે ઝહનોંસે મઝહબ ઔર કિર્દાર નિકાલ દિયા ગયા થા. હમ ખૂબસૂરત ખિલોને બન ગઈ થી. લેકિન હમેં જબ દમિશ્ક ભેજા ગયા તો હમારે ઝહનોમેં અપના મઝહબ ઔર કિર્દાર બેદાર હો ગયા. હમારે ખૂનમેં જો ઈસ્લામી અષ્રાત થે વહ ઉમડ કર હમારી રૂહોં પર છા ગએ. હમેં અપને માં બાપ ઔર બહન ભાઈ તો નહીં મિલ સકતે થે. હમને ઈન મુસલમાન હાકિમોં ઔર બાદશાહોંકો અપને બાપ ઔર ભાઈ સમઝ લિયા. લેકિન ઉન્મેંસે કિસી એકને ભી હમેં બેટી ઔર બહન નહીં સમઝા. સલીબિયોંકે હાથોં બેઆબરૂ હો કર, હમેં ઈત્ના દુખ નહીં હુવા થા જિત્ના મુસલમાન ભાઈયોંકે પાસ આ કર હુવા. ક્યૂંકે સલીબિયોંસે હમેં ઐસે હી સુલૂકકી તવક્કુઅ થી. હમને હર ઉસ મુસલમાન હાકિમકે પાંવ પકળે જિન્કે હવાલે હમેં કિયા ગયા. હાથ જોળે, ઈસ્લામકે, ખુદા ઔર રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકે વાસ્તે દિએ કે, હમ ઉન્કી બેટિયાં હે, મઝલૂમ હેં, ઉન્કી ઈઝ્ઝત હે: મગર ઉન્કી આંખોમેં શરાબ ઔર શય્તાનને સલીબ ઔર

સિતારેમેં કોઈ ફર્ક નહીં રહને દિયા થા....."

"હમારે અંદર ઈન્તિકામકા જઝબા બેદાર હો ગયા. જબ સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબી દમિશ્કમેં આયા તો હમ બહુત ખૂશ હૂઈ. સલીબિયોંકે ઈલાકોમેં મુસલમાન સુલ્તાન અય્યૂબીકી રાહ દેખ રહે હેં. ઉસે વહ ઈમામે મહદી ભી કહતે હેં. વહ દમિશ્કમેં આયા તો હમને તહિય્યા કર લિયા કે, ઉસ્કે પાસ ચલી જાએંગી ઔર ઉસે કહેંગી કે હમેં અપની ફોજમેં રખ લે ઔર કોઈસા કામ હમેં દે દે. મગર હમેં વહાંસે ઝબરદસ્તી ભગા કર હલબ લે આએ. અબ ઉન્હોંને હમેં આપકે પાસ ભેજ દિયા હે. હમ આપસે ભી તવક્કુઅ નહીં રખતે કે આપ હમેં બેટિયાં સમઝેંગે. હમ ઈત્ના ઝરૂર કહેંગી કે હમારી ઈસ્મત તો હમારે હાથસે નિકલ ગઈ હે ઈસ્લામ હાથસે ન જાએ. હમ સલીબિયોંકે હાં રહી તો ભી સુલ્તાન અય્યૂબી ઔર ઈસ્લામકે ખિલાફ મન્સૂબે બનતે દેખે. મુસલમાનોંકે પાસ રહી તો વહાં ભી સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ હી બાતેં સુની. આપ હમેં આઝમાએ. હમને સુના હે કે સલીબી લળકિયાં યહાં જાસૂસીકે લિએ આતી હે. આપ હમેં સલીબિયોંકે ઈલાકેમેં ભેજેં. હમેં યહ ડર તો રહા નહીં કે હમારી ઈસ્મત લૂટ જાએગી વહ તો લૂટ હી ચૂકી હે. હમેં ઈસ્લાકે દિફાઅ ઔર ફરોગકે લિએ ઔર સલીબિયોંકી શિકસ્તકે લિએ કુછ કરનેકા મૌકા દેં."

ઉન લળકિયોંકી યહ રૂએદાદ ઐસી થી જિસ્ને શમ્સુદીન ઔર શાદબખ્તકો શદીદ જઝબાતી ઝટકા દિયા. ઉન્હોંને લળકિયોંસે કહા કે ઉન્હેં અબ કિસી ઐશ પરસ્ત હુક્મરાનકે હવાલે નહીં કિયા જાએગા.

વહ બાતેં કર હી રહે થે કે બોડીગાર્ડને અંદર આ કર ઉન્હેં ઈત્તિલાઅ દી કે કાઝી સાહબ આ રહે હે. દોનોં ભાઈ મુલાકાતવાલે કમરેમેં ચલે ગએ. વહાં હિરાનકા કાઝી ઈબ્નુલ્ખાશિબ અબૂલ્ફઝલ બેઠા થા. વહ અધેડ ઉમર આદમી થા. ઉસ્ને કહા "સુના હે હલબસે એલ્ચી આયા હે ઔર પૈગામકે સાથ તોહફે ભી લાયા હે."

"હાં." શાદબખ્તને કહા "કિલ્એદાર સોએ હૂએ હેં. મૈંને એલ્ચીકો

અપને પાસ રોક લિયા હે.''

"મેં વહ દો તોહફે દેખને આયા હૂં." ઈબ્નુલ્ખાશિબને આંખ માર કર કહા "ઉન્કી એક ઝલક દિખા દો."

દોનોં ભાઈ જાન્તે થે કે યહ કાઝી કિસ કિસ્મકા આદમી હે. વહ ગુમશ્તગીન પર છાયા હુવા થા. શમ્સુદ્દીનને દોનોં લળકિયોંકો ઈસ કમરેમેં બુલાયા. કાઝીને ઉન્હેં દેખા તો ઉસ્કી આંખે ફટકને લગી. ઉસ્કે મુંહસે હૈરતઝદા શરગોશી નિકલી "આફરીન.... ઐસા હુસ્ન ?''

શમ્સુદ્દીનને લળકિયોંકો દૂસ્રે કમરેમેં ભેજ દિયા. કાઝીને કહા "ઉન્હેં મેરે હવાલે કર દો. મેં ખૂદ કિલ્એદારકે સામને લે જાઉંગા.'' ઉસ્કી આંખોસે શય્તાન ઝાંક રહા થા.

"આપ કાઝી હેં.'' શમ્સુદ્દીનને ઉસે કહા "કૌમકી નઝરોંમેં આપકા મુકામ ગુમશ્તગીનસે ઝિયાદા બુલંદ હે. આપકે હાથમેં અદલ ઔર ઈન્સાફ હે.''

કાઝીને કહકહા લગાયા ઔર કહા "તુમ ફૌજી અહમક હોતે હો. તુમ શહરી ઉમૂરકો નહીં સમઝ સકતે. વહ કાઝી મર ગએ હેં જિન્કે હાથમેં અલ્લાહકા કાનૂન ઔર અદલો ઈન્સાફ હુવા કરતા થા. વહ અપને હુક્મરાનસે નહીં, ખુદાસે ડરા કરતે થે. બલ્કે હુક્મરાન ભી ઉન્કે ડરસે કિસીકે સાથ બેઈન્સાફી નહીં કરતે થે. અબ હુક્મરાન ઉસે કાઝી બનાતે હેં જો ઉન્કી બેઈન્સાફિયોંકો જાઈઝ કરાર દે ઔર જો કાનૂનકો નહીં હુક્મરાનકો ખૂશ રખ્ખે. મેં અપને ખુદાકા નહીં, અપને હુક્મરાનકા કાઝી હૂં.''

"ઔર યહ ઉસીકા નતીજા હે કે કુફ્ફાર તુમ્હારે દિલોં પર કાબિઝ હો ગએ હેં.'' શાદબખ્તને કહા "ઈમાન ફરોશ હુક્મરાનકા કાઝી ભી ઈમાન ફરોશ હોતા હે. તુમ જૈસે કાઝિયોં ઔર મુન્સિફોંને ઉમ્મતે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકો યહાં તક પહુંચા દિયા હે જહાં હમારે ઉમરાએ ઔર હુક્મરાન અપની હી બેટિયોંકી ઈસ્મતોંસે ખેલ રહે હેં. યહ આપકી મુસલમાન બચ્ચિયાં હે જિન્હેં આપ અપને સાથ લે જાના ચાહતે હૈં.''

કાઝી પર શય્તાનકા ઈત્ના ગલ્બા થા કે ઉસ્ને શમ્સુદ્દીન ઔર

શાદબખ્તકી બાતોંકો મઝાકમેં ઉળાનેકી કોશિશ કી ઔર હંસ કર કહા "હિંદી મુસલમાન મુર્દાદિલ હોતે હૈં. તુમ હિંદુસ્તાનસે યહાં ક્યૂં ચલે આએ થે ?"

"ગોરસે સુનો મેરે દોસ્ત !" શમ્સુદ્દીનને કહા "મૈં તુમ્હારી ઈઝ્ઝત સિર્ફ ઈસ લિએ કરતા રહા કે તુમ કાઝી હો, વર્ના તુમ્હારી અસલિય્યત ઈત્ની સી હે કે તુમ મેરે માતેહત કમાન્ડર થે. તુમને ખુશામદ ઔર ચાપલૂસીસે યહ મુકામ હાસિલ કર લિયા હે. મૈં તુમ્હારી ગૈરતકો બેદાર કરનેકે લિએ તુમ્હેં બતાતા હૂં કે હમ હિંદુસ્તાનસે ક્યૂં આએ થે. છે સો સાલ ગુઝરે મુહમ્મદ બિન કાસિમ નામકા એક નૌજવાન જરનેલ એક લળકીકી પુકાર ઔર ફરિયાદ પર, ઈસ સરઝમીનસે જા કર હિંદુસ્તાન પર હમ્લાઆવર હુવા થા. તુમ જાન્તે હો હિંદુસ્તાન કિત્ની દૂર હે. તુમ અંદાઝા કર સકતે હો કે ઈસ લળકેને ફૌજ કિસ તરહ વહાં પહુંચાઈ હોગી. તુમ ખૂદ ફૌજી હો. અછ્છી તરહ સમઝ સકતે હો કે ઉસ્ને મર્કઝસે ઈત્ની દૂર જા કર રસદ ઔર કુમકકે બગૈર જંગ કિસ તરહ લળી હોગી. જઝબાતસે નિકલ કર ઉસ્કે અમલી પહલૂ પર ગોર કરો...."

"ઉસ્ને ઐસી મુશ્કિલાતમેં ફત્હ હાસિલ કી જિનમેં શિકસ્તકે ઈમ્કાનાત ઝિયાદા થે. ઉસને સિર્ફ ફત્હ હી હાસિલ નહીં કી, હિન્દુસ્તાનિયોંકે દિલોં પર કબ્ઝા કિયા ઔર કિસી ઝુલ્મો તશદ્દુદકે બગૈર ઉસ કુફ્રસ્તાનમેં ઈસ્લામ ફૈલાયા. ફિર વહ ન રહા. જિન્હોંને ઈત્ની દૂર જા કર એક લળકીકી ઈસ્મતકા ઈન્તિકામ લિયા ઔર ઈસ્લામકા નૂર ફૈલાયા થા. દુન્યાસે ઉઠ ગએ ઔર વહ મુલ્ક ઉન્કે બાદશાહોંકે હાથ આયા જો મુજાહિદીનકે કાફલેમેં થે હી નહીં. ઉન્હેં વહ મુલ્ક મુફ્તમેં મિલ ગયા. ઉન્હોંને વહાં વહી હર્કતેં શુરૂ કર દી જો આજ યહાં હો રહી હે. સલીબી મુસલમાનોં પર ઉસી તરહ ગાલિબ આતે ગએ જીસ તરહ યહાં સલીબી ગાલિબ આ રહે હૈં. સલ્તનતેં ઈસ્લામિયા સુકળને લગી ઔર જબ હમ જવાન હુએ તો ઉસ સલ્તનતકી જળેં ભી ખુશ્ક હો ગઈ થી જિસે મુહમ્મદ બિન કાસિમ ઔર ઉસ્કે ગાઝિયોંને ખૂનસે સીંચા થા. મુસલમાન હુકમરાનોંને અરબસે રિશ્તા તોળ લિયા. હમ દોનોં ભાઈ જિન્કે ખાનદાનકો અસ્કરી રિવાયાતસે પેહચાના જાતા થા વહાંસે માયુસ હો કર યહાં આ ગએ. હમ હિંદી મુસલમાનોંકે એલ્ચી બન કર

આએ થે. ટૂટે હૂએ રિશ્તે જોળને આએ થે....''

"સુલ્તાન નુરૂદ્દીન ઝંગીસે મિલે તો ઉસ્ને બતાયા કે વહ હિન્દુસ્તાનકા રૂખ કિસ તરહ કર સકતા હે. અરબકી સરઝમીન ગદ્દારોંસે ભરી પળી હે. ઝંગી મર્હુમ દૂરકે કિસી મહાઝ પર ઈસ લિએ નહીં જાતા થા કે ઉસ્કી ગૈર હાઝિરીમેં ઈધર બગાવત હો જાએગી જિસ્સે સલીબી ફાઈદા ઉઠાએંગે. હમેં યહ દેખ કર અફસોસ હુવા કે હિન્દુસ્તાનમેં મુશ્રિકીન મુસલમાનકે કિર્દાર પર ગાલિબ આ ગયા ઔર યહાં સલીબી ગાલિબ આ ગયા હે. ઝંગીને હમેં અપની ફૌજમેં રખ લિયા ઔર જબ ગુમશ્તગીન, સૈફુદ્દીન ઔર ઈઝઝુદ્દીન વગૈરાને સલીબિયોંકે સાથ દરે પર્દા ગઠ જોળ શુરૂ કર દિયા તો સુલ્તાન ઝંગી મર્હુમને હમ દોનોંકો ગુમશ્તગીનકી ફૌજમેં ઈસ મકસદકે લિએ ભેજ દિયા કે હમ ઈસ પર નઝર રખ્ખેં કે ઉસ્કી ખુફિયા સરગર્મિયાં ક્યા હૈં."

"યા'ની તુમ દોનોં જાસૂસ હો ?" કાઝી ઈબ્નુલ્ખાશિબને તંઝિયા કહા.

"મેરી બાત સમઝનેકી કોશિશ કરો." શમ્સુદ્દીનને કહા "તુમ દેખ રહે હો કે હમારે મુસલમાન ઉમરાઅ ઉસ મર્દે મુજાહિદકે ખિલાફ લળ રહે હૈં જો ઈસ્લામકો સલીબકે અઝાઈમસે મહફૂઝ કરના ચાહતા હે. આજકા એલ્ચી બહુત ખતરનાક પૈગામ લાયા હે." ઉસ્ને પૈગામ સુના કર કહા "ગુમશ્તગીન પર તુમ્હારા અષર હે. તુમ ઉસે રોક સકતે હો. તુમ અગર હમારા સાથ દો તો આઓ ગુમશ્તગીનકો ઈસ પર કાઈલ કરેં કે વહ ગદ્દારોંકે સાથ ઈત્તિહાદ કરનેકે બજાએ સુલ્તાન અય્યૂબીકે સાથ મિલ જાએ. વર્ના ઉસે ઐસી શિકસ્ત હોગી જો ઉસે સારી ઉમ્ર કૈદખાનેમેં બંદ રખ્ખેગી."

"ઈસ્સે પહલે મેં તુમ દોનોંકો કૈદખાનેમેં બંદ કરવાતા હૂં." ઈબ્નુલ્ખાશિબને કહા "દોનોં લળકિયાં મેરે હવાલે કર દો."

વહ ઉઠ કર ઉસ કમરેકી તરફ જાને લગા જિસ્મેં લળકિયાં થી. શાદબખ્તને ઉસે બાઝૂસે પકળ કર પીછે કિયા. ઉસ્ને શાદબખ્તકો ધક્કા દિયા. શાદબખ્તને ઉસે મુંહ પર ઈત્ની ઝોરસે ઘૂંસા મારા કે વહ પીછેકો ગિરા. શમ્સુદ્દીન વહાં ખળા થા. ઉસ્ને અપના એક પાંવ ઉસ્કી શહરગ પર રખ કર દબાયા. અબ ઐસા દબાયા કે તળપ કર બેહિસ હો ગયા. દેખા, વહ મર ચુકા થા. ઈન ભાઈયોંકા ઈરાદા કત્લકા થા યા નહીં, વહ તો મર ગયા.

ઉન્હોંને સોચા કે અબ પકળે તો જાના હી હે, ઉન્હોંને અપને દોનોં ઓર્ડર્લિયોંકો બુલાયા. ઉન્હેં ચાર ઘોળે તય્યાર કરનેકો કહા. ઘોળે તય્યાર હો ગએ તો ઉન્હોંને દો ઘોળોં પર દોનોં લળકિયોંકો બિઠાયા. ઓર્ડર્લિયોંકો તલ્વારે ઔર તીર કમાન દે કર દૂસ્રે ઘોળોં પર સવાર હોનેકો કહા. વહ ઔર શાદબખ્ત ઉન્કે સાથ ગએ ઔર કિલ્એકા દરવાઝા ખુલ્વા કર ઈન ચારોંકો ભાગ જાનેકો કહા. ઉન્હેં ઉન્હોંને યહ હિદાયત દી થી કે સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજ તક પહુંચ જાએં. ઉન્હોંને ઈન ઓર્ડર્લિયોંકો તફસીલસે બતા દિયા થા કે ગુમશ્તગીનકા મન્સૂબા ક્યા હે.

ચારોં ઘોળે બાહર નિકલતે હી સરપટ દોળ પળે. દોનોં ભાઈયોંકો ભી નિકલ જાના ચાહિએ થા. મા'લૂમ નહીં ક્યા સોચ કર વહ વાપસ આએ. ગુમશ્તગીન જાગ કર આ ચૂકા થા. ઉસ્ને એલ્ચીકો દેખા તો ઉસ્સે પૂછા કે ''વહ કોન હે ઔર કહાંસે આયા હે. ઉસ્ને બતા દિયા. મગર વહાં લળકિયાં નહીં થી જો વહ તોહફેકે તૌર પર લાયા થા. શમ્સુદીન ઔર શાદબખ્તને કહા કે લળકિયાં જા ચૂકી હે. ક્યૂંકે મુસલમાન થી. હમને ઉન્હેં વહાં ભેજ દિયા હે જહાં ઉન્કી ઈઝ્ઝત મહફૂઝ રહેગી. ઉન્હોંને યહ ભી બતા દિયા કે કાઝીકી લાશ અંદર પળી હે.

ગુમશ્તગીનને લાશ દેખી. એલ્ચી દૂસ્રે કમરેમેં ઈન દોનોં ભાઈયોંકી વહ બાતેં સુન રહા થા જો વહ કાઝી ઈબ્નુલ્ખાશિબસે કર રહે થે. ગુમશ્તગીન જલ ઉઠા. ઉસ્ને સાલાર શમ્સુદીન અલી ઔર સાલાર શાદબખ્ત અલીકો કેદખાનેમેં ડાલ દિયા.

હિરાનકે કિલ્એસે દૂર ચાર ઘૂળ સવાર સરપટ ઘોળે દોળાતે નિહાયત કીમતી રાઝ સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે લિએ લે જા રહે થે ઔર ઉસ વક્ત અર્રસ્તાનકી પહાળિયોંમેં સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબી હસન બિન અબ્દુલ્લાહસે પૂછ રહા થા કે ઉન દોનોં ભાઈયોંકી તરફસે કોઈ ઈત્તિલાઅ નહીં આઈ.

* જબ સુલ્તાન અય્યૂબી પરેશાન હો ગયા *

સાલાર શમ્સુદ્દીન ઔર સાલાર શાદબખ્તકો જબ કાઝી ઈબ્નુલ્ખાશિબકે કત્લ ઔર તોહફેકે તૌર પર આઈ હૂઈ દો લળકિયોંકો કિલ્એસે ભગા દેનેકે જુર્મમેં કૈદખાનેમેં ડાલા જા રહા થા, ઉસ વક્ત ઐસા હી એક એલ્ચી જો ઈસ કિલ્એમેં આયા થા મૂસલમેં ગાઝી સૈફુદ્દીનકે પાસ પહુંચા. ગાઝી સૈફુદ્દીન ખિલાફતકે તહત મૂસલ ઔર ઉસ્કે ગર્દો નવાહકે ઈલાકેકા ગવર્નર મુકર્રર કિયા ગયા. લેકિન નુરૂદ્દીન ઝંગીકી વફાતકે બા'દ ઉસ્ને અપને આપકો વાલિએ મૂસલ કહલાના શુરૂ કર દિયા થા. વહ સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખાનદાનકા હી ફર્દ થા. મગર કિર્દાર ઔર ઝહનીયતકે લિહાઝસે સુલ્તાન અય્યૂબીકે ઉલટ થા. મહસૂલ ઈસ્લામી સલ્તનતકા હિસ્સા થા મગર સૈફુદ્દીન વહાંકા આઝાદ હુકમરાન બન ગયા થા ઔર સુલ્તાન અય્યૂબીકે મુખાલિફાના મહાઝમેં શામિલ હો ગયા થા. ઉસ્કા ભાઈ ઈઝઝુદ્દીન તજરબાકાર જર્નેલ થા. ફૌજકી આ'લા કમાન્ડ ઉસીકે પાસ થી. સૈફુદ્દીન ચૂંકે અપને આપકો બાદશાહ સમઝતા થા. ઈસ લિએ ઉસ્કી આદાત બાદશાહોં જૈસી થી. ઉસ્ને હરમમેં મુલ્ક મુલ્કકી લળકિયાં ઔર નાચનેવાલિયાં ભર રખ્ખી થી. ઉસ્કા દૂસ્રા શોક પરિંદે રખનેકા થા જિસ તરહ ઉસ્ને હરમમેં એકસે એક ખૂબસૂરત લળકી રખ્ખી હૂઈ થી ઈસી તરહ ઉસ્ને રંગબરંગે પરિંદે ભી પિંજરોંમેં બંદ કર રખ્ખે થે. ઉસ્કી ઝાતી દિલચસ્પિયાં હરમ ઔર પરિંદોંકે સાથ થી.

ઉસે અપને ભાઈ ઈઝઝુદ્દીનકી અસ્કરી અહમિય્યત પર એ'તમાદ થા ઔર ઉસે તવક્કુઅ થી કે વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકો શિકસ્ત દે કર, અપની રિયાસત અલગ બનાએ રખ્ખેગા. ઈસ મકસદકે લિએ ઉસ્ને હિરાનકે કિલ્એદાર ગુમશ્તગીનકી તરહ ઔર નામનિહાદ અલ્મલિકુસ્સાલેહકી તરહ અપને પાસ સલીબી મુશિર રખ્ખે હૂએ થે જિન્હોંને ઉસે ઉમ્મીદ દિલા

Maktabe Ashraf

રખ્ખી થી કે સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ જંગકી સૂરતમેં સલીબી ઉસે જંગી મદદ દેંગે. ઈસ તરહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે લિએ સૂરત યહ પૈદા હો ગઈ થી કે મુસલમાનોંકી તીન ફૌજેં ઉસ્કે ખિલાફ લળનેકો તય્યાર ઔર પા બરિકાબ થી. એક હલબમેં ઔર દૂસ્રી હિરાનમેં ઔર તીસ્રી મોસૂલમેં. યહ તો બળે બળે મુસલમાન હુકમરાન ઔર ઉમરાઅ થે. છોટે છોટે શેખ ઔર છોટી છોટી મુસલમાન રિયાસતોંકે નવાબ જિન્કી તા'દાદકા ઈલ્મ નહીં ઈન તીન હુક્મરાનોંકે હામી ઔર મુઆવિન થે. ઉન્હોંને ઈન તીનોંકો ફૌજી ઔર માલી મદદ દેનેકા વાદા કર રખ્ખા થા ઔર મદદ દે ભી રહે થે. ઉન્હેં કહા ગયા થા કે અગર સુલ્તાન છા ગયા તો જિસ તરહ ઉસ્ને શામ ઔર મિસ્રકા ઈલ્હાક કરકે એક સલ્તનત બના લી હે. ઈસી તરહ વહ હર એક મુસલમાન રિયાસતકો અપની સલ્તનતમેં મુદગમ કરકે સબકો ગુલામ બના લેગા.

વહ બઝાહિર મુત્તહિદ થે. લેકિન અંદરસે ફટે હૂએ થે. વહ નહીં ચાહતે થે કે એક દૂસ્રેસે કમઝોર રહે. ઉન્કી હાલત છોટી બળી મછલિયોંકી માનિંદ થી. હર છોટી મછલી બળી મછલીસે ખાઈફ થી ઔર ખ્વાહિશમંદ કે વહ ભી બળી મછલી બન જાએ. સુલ્તાન અય્યૂબી અપને ઈન્ટેલીજન્સકે નિઝામકે ઝરીએ અછ્છી તરહ જાન્તા થા કે ઉન્કે મુખાલિફીનમેં નિફાક હે, તાહમ વહ કોઈ ખત્રા મોલ નહીં લેના ચાહતા થા. વહ હર લમ્હા ઈસ હકીકતકો સામને રખતા થા કે તીન બળી ફૌજેં ઉસ્કે ખિલાફ મહાઝઆરા હે. ફૌજ આખિર ફૌજ હોતી હે, ભેળ બકરીકા રેવળ નહીં હોતી. ઉસે યહ એહસાસ ભી થા કે તીનોં અફવાજકે કમાન્ડર ઔર જવાન મુસલમાન હેં ઔર ફન્ને સિપાહગિરી ઔર શુજાઅત જો મુસલમાનકે હિસ્સેમેં આઈ હે વહ ખુદાને કિસી ઔર કૌમકો અતા નહીં કી. સલીબી ચાર પાંચ ગુના તાકતવર લશ્કર લે કર આએ તો મુસલમાન સિપાહને કલીલ તા'દાદમેં ઉન્હેં શિકસ્ત દી ઔર ઈન અહવાલ ઔર કવાઈફમેં ભી શિકસ્ત દી કે સલીબિયોંકા અસ્લિહા ભી બર્તર થા ઔર ફૌજેં ઝિરહપોશ થીં. ઘોળોંકી પેશાનિયાં ઔર પિછલે હિસ્સે ભી ઝિરહપોશ થે.

સુલ્તાન અય્યૂબીને હલબકા મુહાસરા કરકે દેખ લિયા થા. યહ પહલા મૌકા થા કે મુસલમાન ફૌજ મુસલમાન ફૌજકેકે મુકાબલેમેં આઈ થી.

હલબકી મુસલમાન ફૌજ ઔર વહાંકે શહરિયોંને જિસ બેજીગરીસે હલબકા દિફાઅ કિયા થા ઈસ્સે સુલ્તાન અય્યૂબીકે પાંવ ઉખળને લગે થે. વહ ઈસ માર્કેકો ઝહનસે ઉતાર નહીં સકતા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીકો યહ ઈલ્ઝામ આઈદ કિયા ગયા થા કે વહ મુસલમાનોં પર ફૌજકશી કર રહા હે. યહ ઈલ્ઝામ આઈદ કરનેવાલે ઉસી અબ્બાસી ખિલાફતકે હામી થે જિસે ઉસ્ને મિસ્રમેં મઅઝૂલ કિયા થા. લેકિન હકીકત યહ થી કે યહ મુસલમાન હુક્મરાન ઔર ઉમરાઅ સુલ્તાન અય્યૂબીકે ઈસ અઝમકે રાસ્તેમેં આ ગએ થે કે વહ ફલસ્તીનકો આઝાદ કરાએગા. ઉસે યહ ખયાલ ચેન નહીં લેને દેતા થા કે કિબ્લએ અવ્વલ પર કુફ્ફારકા કબ્ઝા રહે ઔર વહ યહૂદિયોંકે અઝાઈમસે ભી બેખબર ન થા. વહ જાન્તા થા કે યહૂદી યહ દા'વા લિએ ફિરતે હૈં કે ફલસ્તીન ઉન્કા વતન હે ઔર કિબ્લએ અવ્વલ મુસલમાનોંકી નહીં, યહૂદિયોંકી ઈબાદતગાહ હે. યહૂદી ફૌજ લે કર સામને નહીં આ રહે થે, વહ સલીબિયોંકો માલી ઈમ્દાદ દે રહે થે ઔર ઉન્હોંને જો સબસે ઝિયાદા ખતરનાક મદદ સલીબિયોંકો દે રખ્ખી થી વહ ગૈરમા'મૂલી તૌર પર ખૂબસૂરત, જવાન ઔર નિહાયત હોશિયાર ઔર ચાલાક લળકિયોંકી સૂરતમેં થી. ઈન લળકિયોંકો જાસૂસીકે લિએ ઈસ્તિઅમાલ કિયા જાતા થા ઔર મુસલમાનોંકી કિર્દારકુશીકે લિએ ભી. સુલ્તાન અય્યૂબીકો યહ હકીકત ઔર ઝિયાદા પરેશાન કરતી થી કે સલીબી ફૌજેં ભી મૌજૂદ હે જિન્કે આ'લા કમાન્ડર ઔર હુક્મરાન ઉસ્કે મુસલમાન મુખાલિફીનકો શૈ દે રહે હૈં. ઈન હાલાતમેં સુલ્તાન અય્યૂબી ચોકન્ના થા. વહ અપની ફૌજકો નિહાયત અચ્છે તરીકેસે ડીપ્લાય કિએ હૂએ થા ઔર ઉસ્ને ઈન્ટેલીજન્સકે નિઝામકો દુશ્મનોંકે ઈલાકેમેં ભેજ રખ્ખા થા. ઉસ્કા જો જંગી પ્લાન થા ઉસ્મેં ઉસ્ને ઝિયાદાતર ભરોસા છાપામાર (કમાન્ડો) ટોલિયોં ઔર જાસૂસોં પર કિયા થા.

મૂસલમેં ભી હલબકા એલ્ચી પહુંચા. અલ્મલિકુસ્સાલેહ ઔર દરબારી ઉમરાઅને વાલીએ મૂસલકે લિએ પૈગામકે સાથ જો તોહફે ભેજે થે ઉન્મેં ઉસી તરહકી દો લળકિયાં થી જિસ તરહ હિરાનકે કિલ્એદાર

ગુમશ્તગીનકો ભેજી ગઈ થી. હિરાનમેં તો દો હિંદુસ્તાની જર્નેલો, શમ્સુદ્દીન ઔર શાદબખ્ને ઈન લળકિયોંકો ફરાર કરા દિયા, કાઝીકો કત્લ કિયા ઔર કેદખાનેમેં બંદ હો ગએ થે. લેકિન મૂસલમેં જો લળકિયાં ગઈ ઉન્હેં વહાંકે વાલી સૈફુદ્દીનને બ સરો ચશ્મ કબૂલ કિયા. ઉસ્કે હરમમેં યહ નિહાયત દિલનશીં ઈલાકા થા. હલબકે એલ્ચીને વહી પૈગામ દિયા જો ગુમશ્તગીનકો દિયા ગયા થા. વહ યહ થા કે સલીબી હલબવાલોંકો મદદકે મુઆમલેમેં ધોકા દે ચૂકે હે. ઈસ લિએ ઉન પર ઝિયાદા ભરોસા નહીં કરના ચાહિએ ઔર ઉન્કી દોસ્તીસે હમેં દસ્તબર્દાર ભી નહીં હોના ચાહિએ. ઉન્સે મદદ હાસિલ કરનેકા બેહતરીન તરીકા યહ હે કે હમ આપસમેં મુત્તહિદ હો કર, સુલ્તાન અય્યૂબી પર હમ્લા કર દે. વહ અરસ્તાનકે સિલ્સિલએ કોહમેં કુરૂને હમ્માત (હમ્માતકે સીંગ) કે મુકામ પર ખેમાઝન હો. હમ હમ્લા કરેંગે તો સલીબી ઉસ પર અકબસે હમ્લા કર દેંગે.

ઈસ પૈગામમેં એક પ્લાન ભી થા જિસ્મેં કુછ ઈસ કિસ્મકી વઝાહત કી ગઈ થી કે વહાં બરફ પિઘલ રહી હે. જાસૂસોંકી ઈત્તિલાઆતકે મુતાબિક સુલ્તાન અય્યૂબીકી મોર્ચા બંદિયાં બરફકે બહતે પાનીકી વજહસે તહસ નહસ હો ગઈ હેં. હમ તીન ફૌજોંસે ઉન્હેં ઉન્હીં વાદિયોંમેં મુહાસરેમેં લે કર આસાનીસે શિકસ્ત દે સકતે હેં. પૈગામમેં કહા ગયા થા કે ગુમશ્તગીનકો ભી પૈગામ ભેજા ગયા હે. ઉમ્મીદ હે કે વહ મુત્તહિદા મહાઝમેં અપની ફૌજકો શામિલ કર દેગા. આપ (સૈફુદ્દીન) ભી મઝીદ વક્ત ઝાએઅ કિએ બગૈર અપની ફૌજકો મુશ્તરકા કમાનમેં લે આએ તાકે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો ફેસ્લાકુન શિકસ્ત દી જાએ.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને પૈગામ મિલતે હી અપને ભાઈ ઈઝ્ઝુદ્દીનકો દો સીનિયર જર્નેલોંકો ઔર મૂસલકે એક નામી ગિરામી ખતીબ ઈબ્નુલ્મખદુમ કકબૂરીકો બુલાયા. સબ આ ગએ તો ઉસ્ને એલ્ચીકા યહ પૈગામ સબકો સુના કર કહા "આપ સબ મેરે ઈસ ફેસ્લે ઔર ઈરાદેસે અચ્છી તરહ આગાહ હે કે મેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી ઈતાઅત કબૂલ નહીં કરુંગા. મેરી રગોંમેં ભી વહી ખૂન હે જો ઉસ્કી રગોંમેં હે. આપ લોગ મુઝે યહ મશ્વરા દે કે મેં ફૌરી તૌર પર અપની ફૌજ મુશ્તરકા કમાનમેં દે દૂં યા

નહીં. મેરા ઈરાદા યહ હે કે હમારી ફૌજ ઝાહિરી તૌર પર મુશતરકા કમાનમેં રહે, લેકિન આપ લોગ ઉસે અલગ થલગ લળાએં તાકે જો ઈલાકા હમારી ફૌજ ફતહ કરે ઉસ્કા માલિક મેરે સિવા ઔર કોઈ ન બન સકે.

એક સાલારને કહા "આપને જો ફેસ્લા કિયા હે ઉસ્સે બેહતર ઔર કોઈ ફેસ્લા નહીં હો સકતા. આપકે ઈરાદે ઈત્ને બુલંદ હે જો કિસી ઔરકે નહીં હો સકતે."

"સલાહુદ્દીન અય્યૂબી સલીબિયોં ઔર સૂડાનિયોંકો શિકસ્ત દે સકતા હે, હમેં નહીં." દૂસ્રે સાલારને કહા "આપ અપની ફૌજ મુત્તહિદા મહાઝમેં શામિલ કર દો, લેકિન કમાન અપને હાથમેં રખ્ખો. હમ અપની ફૌજકો ઈસ તરહ લળાએંગે કે હમારી કામિયાબિયાં હલબ ઔર હિરાનકી ફૌજસે અલગ થલગ નઝર આએંગી."

"હમ આપકે હુકમ પર જાનેં કુર્બાન કર દેંગે શહનશાહે મૂસલ !" પહલે સાલારને કહા "હમ આપકો ઉસ સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકા શહનશાહ બનાએંગે જિસ્કે ખ્વાબ સલાહુદ્દીન અય્યૂબી દેખ રહા હે."

"સલાહુદ્દી અય્યૂબીકા સર કાટ કર આપકે કદમોંમેં રખ્ખૂંગા." દૂસ્રેને કહા "ઉસ્કી ફૌજ અર્રસ્તાનકી વાદિયોંસે ઝિંદા નહીં નિકલ સકેગી. આપ ફૌરી તૌર પર કુચકા હુક્મ દે. ફૌજ તય્યાર હે."

દોનોં સાલાર એક દૂસ્રેસે બળ્હ ચળ્હ કર અપની વફાદારી ઔર ઈષારકા ઈઝહાર કર રહે થે. ઈઝ્ઝુદ્દીન ખામોશ બેઠા અપની બારીકા ઈન્તિઝાર કર રહા થા ઔર ખતીબ ઈબ્નુલ્મખ્દૂમ કભી ઈન સાલારોંકો ઔર કભી સૈફુદ્દીનકો દેખ કર ઔર સર ઝૂકા લેતા થા.

"ઈઝ્ઝુદ્દીન તુમ્હારા ક્યા ખયાલ હે ?" સૈફુદ્દીનને અપને ભાઈસે પૂછા.

"મુઝે આપકે ઈસ ફેસ્લેસે ઈત્તિફાક હે કે હમેં સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ લળના હે." ઈઝ્ઝુદ્દીનને કહા "લેકિન હમારે સાલારોંકો ઈસ કિસ્મકી જઝબાતી બાતેં ઝેબ નહીં દેતી જૈસી ઈન દોનોંને કી હે. સિર્ફ યહ કહ દેનેસે કે અય્યૂબી સલીબિયોં ઔર સૂડાનિયોંકો શિકસ્ત દે સકતા હે હમેં નહીં, અય્યૂબીકો શિકસ્ત નહીં દી જા સકતી. મેં યહ કહૂંગા કે જિસ્ને

કમ તા'દાદમેં સલીબિયોંકી કઈ ગુનાહ ઝિયાદા ફૌજકો શિકસ્ત દી હે વહ આપકો ભી શિકસ્ત દે સકતા હે. જિસ્ને સહરાઈ ફૌજ બર્ફાની વાદિયોંમેં લળા કર, ચાર કિલ્એ ફતહ કર લિએ ઔર રેમાન્ડકી ફૌજકો પસ્પા હોને પર મજબૂર કિયા હે વહ બરફ પિઘલ જાનેકે બા'દ ઝિયાદા અચ્છી તરહ લળેગા. હમેં કિસી ખૂશફહમીમેં મુબ્તલા નહીં હોના ચાહિએ. દુશ્મનકો કમતર નહીં સમઝના ચાહિએ. આપ યહ સોચે કે વહ હાલાત કૈસે હે જિન્મેં આપકો લળના હે. ઉસ મેદાનકી બાત કરે જહાં આપ લળેંગે ઔર ઉસ દુશ્મનકી ફૌજકી બાત કરે જો આપકે મુકાબિલ હે."

ઈઝઝુદ્દીનને સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજકી ખૂબિયાં બયાન કી, ફિર સુલ્તાન અય્યૂબીકે લળનેકે તરીકે બયાન કિએ ઔર જિસ મેદાનમેં લળાઈ મુતવક્કેઅ થી ઉસ્કે કવાઈફ પર રોશની ડાલ કર કહા "બરફ પિઘલ રહી હે ઔર બહારકી બારિશેં ઈસ સાલ તાખીરસે બરસ રહી હે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી ફૌજ ખૈમોમેં હે, લેકિન ઘોળોંકો ખૈમોમેં નહીં રખ્ખા જા સકતા. ઈસ વક્ત ઉસ્કી ફૌજકે જાનવર દરખ્તોંકે નીચે યા ખોહોં ઔર ગારોંમેં રહતે હે. ઘોળે ઔર ઊંટ ઈસ હાલતમેં ઝિયાદા દેર તંદુરસ્ત નહીં રહ સકતે. યહ તવક્કુઅ ભી રખની ચાહિએ કે, અય્યૂબીકે સિપાહી પહાળી ઈલાકેસે ઉકતા ચૂકે હોંગે. યહ ભી પેશેનઝર રખ લે કે હમને અપની ફૌજ હલબ ઔર હિરાનકી ફૌજસે મિલા દી તો અય્યૂબી મુહાસરેમેં લિયા જા સકેગા. લેકિન યહ ભી ન ભૂલે કે મુસલમાન સિપાહી જબ મુસલમાન સિપાહીકે આમને સામને આએગા તો ઈસ્લામકા અબદી રિશ્તા ઉન્હેં ગુથ્થમગુથ્થા કરનેકી બજાએ ઉન્હેં બગલગીર ભી કર સકતા હે. તલ્વારેં જો વહ એક દૂસ્રેકે ખિલાફ નિકાલેંગે ઝૂક ભી સકતી હે ઔર ખૂન બહાએ બગૈર નિયામોમેં વાપસ જા સકતી હે."

"ઈઝઝુદ્દીન !" સૈફુદ્દીનને ઉસ્કે બા'દ કાટતે હૂએ કહા "તુમ સિર્ફ ફૌજી હો. તુમ સિર્ફ ખૂન, તલ્વાર ઔર નિયામકી બાતેં સોચ સકતે હો. યહ ચાલે મુઝસે સિખો કે મુસલમાન સિપાહીકો મુસલમાન સિપાહીકે ખિલાફ કિસ તરહ લળાયા જા સકતા હે. પરસોં માહે રમઝાન શુરૂઅ હો રહા હે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી નમાઝ રોઝેકા જિસ કદર ખૂદ પાબંદ હે, ઈત્ની હી

પાબંદી અપની ફૌજસે કરાતા હે. ઉસ્કી તમામ ફૌજ રોઝેસે હોગી. હમ અપની ફૌજસે કહ દેંગે કે જંગમેં રોઝેકી કોઈ પાબંદી નહીં. મોહતરમ ખતીબ તુમ્હારે પાસ બેઠે હે. મેં ઈન્કી જાનીબસે એલાન કરા દૂંગા કે જંગમેં રોઝે મા'ફ હે. હમ હમ્લા દોપહરકે બા'દ કરેંગે. અલસ્સુબ્હ હમ્લા કિયા તો અય્યૂબીકે સિપાહી તરોતાઝા હોંગે. દોપહરકે બા'દ હમારે સિપાહિયોંકે પેટમેં ખાના હોગા ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે સિપાહી ભૂકે ઔર પ્યાસે હોંગે. મેં સિર્ફ યહ મા'લૂમ કરના ચાહતા હૂં કે મેરા યહ ફેસ્લા ગલત તો નહીં કે હમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ લળના હે."

"આપકા યહ ફેસ્લા બરહક હે." એક સાલારને કહા.

"આપકે ફેસ્લેકો હમ અમલી શકલ દે કર, ષાબિત કરેંગે કે યહ ફેસ્લા લિહાઝસે સહીહ હે." દૂસ્રે સાલારને કહા.

"આપકે ફેસ્લેકે ખિલાફ મેંને કોઈ બાત નહીં કહી." ઈઝઝુદ્દીનને કહા "એક મશ્વરા ઔર દૂંગા. મુઝે આપ મહફૂઝમેં રખ્ખે. અગર ઝરૂરત પળી તો મેં બા'દમેં હમ્લા કરૂંગા. પહલે તસાદુમકી કમાન આપ અપને હાથમેં રખ્ખે."

"ઐસા હી હોગા." સૈફુદ્દીનને કહા "ફૌજકો દો હિસ્સોંમેં તકસીમ કર લો ઔર ફૌરી તય્યારીકા હુક્મ દે દો. મહફૂઝમેં જો હિસ્સા રખના ચાહતે હો ઉસે અપને પાસ રખ્ખો."

વહાં ખતીબ ઈબ્નુલ્મખ્દૂમ ભી મૌજૂદ થા. સૈફુદ્દીનને ઉસ્કી તરફ દેખા ઔર મુસ્કુરા કર કહા "કાબિલે સદ એહતિરામ ખતીબ ! આપને કઈ બાર કુર્આનસે ફાલ નિકાલ કર મુઝે ખત્રોંસે આગાહ કિયા હે. આપને મેરી કામ્યાબી ઔર સલામતીકે વઝીફે કિએ ઔર ખુદાકે હુઝૂર મેરે લિએ દુઆ ભી કી હે. આપકો મા'લૂમ હે કે આપસે બળ્હ કર મેં કિસીકો બરગુઝીદા નહીં સમઝતા. અગર કિસી ઈન્સાનકે આગે સજદેકી ઈજાઝત હોતી તો મેં આપકે આગે સજદા કરતા. અબ મેં ઐસે મુહિમ પર જા રહા હૂં જિસ્કી કામ્યાબી મશ્કૂક હે. મેં એક તાકતવર દુશ્મનકે મુકાબલેમેં જા રહા હૂં. જંગમેં

ફતહ હોતી હૂં યા શિકસ્ત મુઝે કુર્આનસે ફાલ નિકાલ કર બતાઈએ કે મેરી કિસ્મતમેં ફતહ લિખ્ખી હે યા શિકસ્ત."

"અમીરે મોહતરમ !" ખતીબ ઉઠ ખળા હુવા કહને લગા "યહ સહીહ હે કે આપને કઈ બાર મુઝસે કુર્આનમેંસે ફાલ નિકલવાઈ હે. સુલ્તાન નુરૂદ્દીન ઝંગી મરહુમ વ મગ્ફુરકી ઝિંદગીમેં આપ ડાકૂઓંકે બહુત બળે ગિરોહકે તઆકુબમેં ગએ થે તો મેંને કુર્આનમેંસે ફાલ નિકાલ કર, કામ્યાબીકા મુઝદા સુનાયા ઔર આપ કામ્યાબ લોટે થે. સલીબિયોંકે ખિલાફ આપ જબ ભી ગએ હેં મેંને ફાલ નિકાલી ઔર આપકો ખત્રોંસે ખબરદાર કિયા ઔર કામ્યાબીકી ખબર દી. અલ્લાહકા શુક્ર મેરી નિકાલી હૂઈ હર ફાલ સહીહ નિકલી, મગર...." ખતીબને પહલે ઈઝઝુદ્દીનકી તરફ, ફિર દોનોં સાલારોંકો દેખા ઔર કહા "મગર મૂસલકે અમીર ! અબ બગૈર ફાલ નિકાલે મેં આપકો બતા દેતા હૂં કે જિસ મુહિમ પર આપ ફૌજ લે જા રહે હેં ઉસ્મેં આપ કામ્યાબ લોટેંગે યા નાકામ."

"જલ્દી બતાઈએ મેરે મોહતરમ ઉસ્તાદ !" સૈફુદ્દીનને બેતાબ હો કર કહા.

"આપકો ઐસી બુરી શિકસ્ત હોગી જિસ્મેં આપ વક્ત પર ન ભાગે તો આપ હલાક હો જાએંગે." ખતીબને કહા "ઈસ મુહિમ પર ન ખૂદ જાએં, ન અપને ભાઈકો ભેજે, ન આપકી ફૌજકો ભેજે."

સૈફુદ્દીનકે ચેહરેકા રંગ બદલ ગયા. યહ બતાના મુશ્કિલ થા કે વહ ગબરાયા હે યા ડરા હુવા હે. ઈઝઝુદ્દીન ઔર સાલારોં પર ભી ખામોશી તારી હો ગઈ. ખતીબ સૈફુદ્દીન પર નઝરેં ગાળે હૂએ થા.

"આપને કુર્આન તો ખોલા નહીં." સૈફુદ્દીનને કહા "કુર્આનકે બગૈર આપને ફાલ કૈસે નિકાલી ? મેં કૈસે માન લૂં કે આપને મુઝે જો બૂરી ખબર સુનાઈ હે વહ સહીહ હે ?"

"સુનો મૂસલકે અમીર !" ખતીબ ઈબ્નુલ્મખ્દૂમને કહા "મેં આજ આપકો બતાતા હૂં કે કુર્આનસે જો ફાલે નિકાલ કર મેં, આપકો કામ્યાબીકે મુઝદે સુનાતા રહા ઉન્કા કુર્આનકે સાથ કોઈ તઅલ્લુક નહીં થા. કુર્આન કિસી જાદુગરકી લિખ્ખી હૂઈ કિતાબ નહીં. કુર્આન સિર્ફ યહ ફાલ બતાતા હે

કે જો ઈસ મુકદસ કિતાબમેં અહકામાતે ખુદાવંદી તહરીર હે ઈન પર જો અમલ નહીં કરેગા વહ નાકામ ઔર નામુરાદ રહેગા. ઈસ્સે પહલે આપ સલીબકે પરસ્તારોંકે ખિલાફ લળને ગએ તો આપકે કહને પર, મેં કુર્આનકી ફાલ આપકો બતાઈ કે આપ કામ્યાબ લોટેંગે. ઉસ્કે બા'દ આપ જિસ મુહિમ પર ભી ગએ મેંને આપકો કામ્યાબીકા મુઝદા સુનાયા ઔર કહા કે યહ કુર્આનકી ફાલ હે. હર ફાલ નેક થી જિસ્કી વજહ સિર્ફ યહ થી કે આપકી હર મુહિમ ઔર હર કામ ખુદાકે હુકમકે ઐન મુતાબિક થા, મગર યહ મુહિમ જિસ પર આપ જા રહે હેં ખુદાઈ અહકામકી સરીહ ખિલાફવર્ઝી હે. આપ કુફ્ફારકે હાથ મઝબૂત કર રહે હેં. ઉન્સે મદદ માંગ કર રસૂલે મકબૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકી નામૂસ પર ફિદા હોનેવાલોંકે ખિલાફ લળને જા રહે હેં.''

''આપ કેસે કહ સકતે હે કે સલાહુદીન અય્યૂબી રસૂલે મકબૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકી નામૂસ પર ફિદા હોને આયા હે ?'' સૈફુદીનને ભળક કર કહા ''મેં કહતા હૂં વહ એક વસીઅ સલ્તનતકી સુલ્તાનીકા ખ્વાબ દેખ કર આયા હે. હમ ઉસ્કા યહ ખ્વાબ પૂરા નહીં હોને દેંગે. ઉસે મૌત યહાં લે આઈ હે. ઉસે મૌતકે હવાલે કરકે હમ સલીબકે પરસ્તારોંકો ખત્મ કરેંગે.''

''આપ મુઝે ખોખલે લફઝોંકા ફરેબ દે સકતે હે, ખુદાકો નહીં.'' ખતીબને કહા ''ખુદા વહ સબ કુછ જાન્તા હે જો હમ સબને અપને અપને દિલોંમેં છુપા રખ્ખા હે. ફતહ ઉસ્કી હે જિસ્ને અપને નફસ પર ફતહ પા લી. મેં આજ આખરી પેશીંગોઈ કર રહા હૂં. શિકસ્ત આપકા મુકદર હો ચૂકી હે. અગર આપ ઈસ્લામકે પર્ચમ તલે ચલે જાએં ઔર અલ્લાહકી રાહમેં કિતાલ ઔર જિહાદકે લિએ નિકલ ખળે હો તો આપકે મુકદરકા લિખ્ખા ટલ સકતા હે.''

''મોહતરમ ખતીબ !'' ઈઝઝુદીન બોલ પળા ''આપ અપની મઝહબ ઔર મસ્જિદસે સરોકાર રખ્ખે. જંગી ઉમૂર ઔર સલ્તનતોંકે મુઆમલાતકો આપ નહીં સમઝ સકતે. આપ હમારા દિલ ઔર હમારા જઝબા તોળનેકી કોશિશ ન કરે. હમ ઉન અનાસિરસે માલામાલ હે જિન્સે જંગ જીતી જા

MaktabeAshraf

સકતી હે.”

“અગર આપ જંગકો મઝહબ ઔર મસ્જિદસે અલગ કરકે લળેંગે તો ન દિલ આપકા સાથ દેગા, ન જઝબા.” ખતીબને કહા “આપને સહીહ ફર્માયા કે મેં જંગી ઉમૂર સમઝનેસે કાસિર હૂં. લેકિન મેં યહ ઝરૂર જાન્તા હૂં કે જંગ સિર્ફ હથિયારોં ઔર ઘોળોંસે નહીં જીતી જા સકતી ઔર જંગ ઉસ અસ્કરી કાબિલીયતસે ભી નહીં જીતી જા સકતી જિસ પર આપકો નાઝ હે ઔર જિસ્કે ભરોસે પર આપ કુર્આનકે અહકામકે ખિલાફ વર્ઝીકે મુર્તકિબ હો રહે હેં. એક અન્સર ઔર ભી હે જો ફતહકો શિકસ્તમેં બદલ દિયા કરતા હે.”

સબને ચોંક કર ઉસ્કી તરફ દેખા. ઉસ્ને કહા “જિસ કૌમકા હુક્મરાન ખુશામત પસંદ હો જાએ વહ અપને સાથ કૌમ ઔર મુલ્કકો ભી લે ડૂબતા હે. વહ હુકૂમતકે ઉમૂર ખુશામદિયોં ઔર ગુલામાના ઝહનિયત રખનેવાલોંકે હવાલે કર દે તો વહ એક આઝાદ ઔર ખુદ્દાર કૌમકી ભૂકી, નંગી ઔર ગુલામ રિઆયામેં બદલ દેતે હે ઔર જબ યહ હુક્મરાન ફૌજકી કમાન ખુશામદી સાલારોંકો દે દેતે હે તો મુલ્કકો દુશ્મન ખા જાતા હે. ખુશામદી સાલાર અપને માતેહતોંસે ખુશામદ કરવાતે હેં, ફિર ઉન્કા મકસદ કૌમ ઔર મુલ્કકે લિએ લળના નહીં, બલ્કે હુક્મરાનકી ખુશનુદી હાસિલ કરના બન જાતા હે. મેંને આપકે ઈસ દરબારમેં દેખા હે કે દોનોં સાલારોંમેં આપકી હાંમેં હાં મિલાઈ હે ઔર ઐસી જઝબાતી બાતેં કી હે જો જંગજૂ નહીં કિયા કરતે. દોનોંને આપકે ફેસ્લે ઔર ઈરાદેકી તા'રીફ તો કર દી હે. લેકિન આપકો ખત્રોંસે ખબરદાર નહીં કિયા. ઉન્હોંને આપકો યહ મશ્વરા નહીં દિયા કે સલીબી તુમ સબકો ઘેરેમેં લિએ હૂએ હે. મસ્જિદે અકસા પર કુફ્ફારકા કબ્ઝા હે. લિહાઝા ઈન હાલાતમેં બેહતર યહ હોગા કે આપ, ગુમશ્તગીન ઔર હલબકે ઉમરાઅ વગૈરા સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે પાસ જાએ ઔર અગર આપ હી સચ્ચે હે તો ઉસે ઝૂટા ઔર સુલ્તાનીકા લાલચી હોનાષાબિત કરેં....”

“મગર આપકે સાલારોંને આપકો ઐસા કોઈ મશ્વરા નહીં દિયા. આપકે સાલારોંને આપકો યહ ભી નહીં બતાયા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને અર્દસ્તાનકે પહાળી ઈલાકેકો અડ્ડા બના કર, દૂર દૂર તક ઈસ તરહ ફેલા

દિએ હૈં કે આપ ઉસે મુહાસરેમેં લેનેકા ખ્વાબ ભી નહીં દેખ સકતે. આપ ઉસ્કે છાપામારોંસે અચ્છી તરહ વાકિફ હૈં લેકિન આપકે સાલારોંને આપકી આંખો પર પટ્ટી બાંધ કર યહ પહલૂ આપકી નઝરોંસે ઓઝલ કર દિયા હે કે અય્યૂબીકે જાસૂસ ઔર છાપામાર આપકે સીનેસે રાઝ નિકાલ કર લે જા સકતે હે ઔર આપકી હરમકી લળકિયોંકો ઉઠા લે જા સકતે હૈં. આપકી ફૌજ યહાંસે કૂચ કરેગી તો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો આપકી ફૌજકી રફતાર, તા'દાદ ઔર કૂચકી સિમ્તકા ઈલ્મ હો જાએગા."

"સુલ્તાને મૂસલ !" એક સાલારને ગુસ્સેમેં આ કર કહા "ક્યા હમ અપની તોહીન બર્દાશ્ત કરતે રહે ? મસ્જિદમેં દિન રાત બેઠ કર અલ્લાહુ અલ્લાહુકા વિર્દ કરનેવાલા હમારા ઉસ્તાદ બનનેકી જસારત કર રહા હે. યહ આપકે ફેસ્લેકી મુખાલફત કરકે હમારે સામને આપકી તોહીન કર રહા હે."

"મુઝે સુન લેને દો." સૈફુદ્દીનને કહા "મેં મોહતરમ ખતીબકો અભી તક એહતિરામકી નિગાહોંસે દેખ રહા હૂં."

"બોલિએ મોહતરમ ખતીબ !" ઈઝઝુદ્દીનને તંઝિયા કહા "ઈસ્કે બા'દ આપકો યહ ભી બતાના હોગા કે આપકી વફાદારિયાં કિસ્કે સાથ હૈં. હમારે સાથ યા સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે સાથ."

"મેરી વફાદારિયાં અલ્લાહ ઔર ઉસ્કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકે સાથ હૈં." ખતીબને ઈઝઝુદ્દીનસે કહા "મેં આપકી તા'રીફ ઈન્તીસી કરૂંગા કે આપને અપને ભાઈકો દો ચાર બાતેં તો હકીકતકે રંગમેં બતાઈ હે. બાકી આપને ભી દિમાગ ઔર આંખે બંદ કરકે બાત કી હે. ઈમાદુદ્દીન ભી તો આપકા ભાઈ હે. કભી સોચા આપને કે વહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા દોસ્ત ક્યૂં હે ઔર આપકી હિમાયતકે લિએ ક્યૂં નહીં આતા?"

"આપ હમારે ખાનદાની મુઆમલાતમેં દખલ ન દે." ઈઝઝુદ્દીનને કહા "આપ દરઅસલ હમ પર યહ ષાબિત કરના ચાહતે હે કે સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ખુદાકા ભેજા હુવા પૈગમ્બર હે ઔર હમ સબકો ઉસ્કે આગે સજદે કરને ચાહિએ. આપકો સિર્ફ યહ કહા ગયા થા કે કુર્આનસે ફાલ નિકાલ કર બતાએં કે હમારી યહ મુહિમ કામ્યાબ રહેગી યા નાકામ."

"કુર્આન અપના હુકમ સાદિર કર ચૂકા હે." ખતીબને આવાઝમેં જોશ પૈદા કરતે હૂએ કહા "અબ મેં આપકે સામને હકીકત પૂરી તરહ બેનકાબ કરતા હૂં. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ખુદાકા ભેજા હુવા પૈગમ્બર નહીં, વહ એક તૂફાન હે, એક સૈલાબ હે જો કુફ્રકો ઘાસકી સૂખી હૂઈ પત્તિયોંકી તરહ બહા લે જાનેકે લિએ દમિશ્કસે ઉઠા હે. આપ સબ દરખ્તસે ટૂટ કર ગિરી હૂઈ ટેહનિયા હે. આપકે પત્તે મુર્ઝા રહે હે જો ઝળ કર ઈસ તૂફાનકે સાથ ગાઈબ હો જાએંગે. અય્યૂબીને આપ પર ચળ્હાઈ નહીં કી. આપ ઉસ્કે રાસ્તેમેં આ ગએ હેં. આપકા હશર વહી હોગા જો સૈલાબકે રાસ્તેમેં આનેવાલોંકા હોતા હે."

"ખતીબ!" સૈફુદ્દીનને ગરજ કર કહા "મેરે દિલસે અપના એહતિરામ ન નિકાલો."

"તુમ !.... સૈફુદ્દીન !...." ખતીબને બા રોઅ્બ આવાઝમેં કહા "તુમ ઝમીનકી ઈસ ઝરાસે ખિત્તેકે બાદશાહ હો. ડરો ઉસ્કી ઝાતસે જો દોનોં જહાંકા બાદશાહ હે. મેરા એહતિરામ ન કરો. મેરે મુંહ પર થૂક દો. મગર અપને રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકે રાસ્તેસે ન હટો. તુમ પર બાદશાહીકા નશા તારી હે. ઈન બેવકાર સાલારોંને ઔર તુમ્હારી હુકૂમતકે ઓહદેદારોંને તુમ્હેં ખૂશ રખનેકે લિએ તુમ્હેં બાદશાહ બના ડાલા હે. તુમ નહીં સમઝતે કે યહ મહઝ ખૂશામદ હે ઔર તુમ બાદશાહ નહીં હો. તુમ નહીં જાન્તે કે યહ બેવકાર ખૂશામદી તુમ્હારે દુશ્મન હે, અપની કૌમકે ઔર અપને મુલ્કકે દુશ્મન હે. તુમ પર ઝવાલ આએગા તો યહ તુમ્હેં પેહચાનનેસે ભી ઈન્કાર કર દેંગે ઔર ઉસ્કે પાપોશ ચાટેંગે જો તુમ્હારી ગદ્દી પર બેઠેંગે. મુઝે ગુસ્સેસે ન દેખ, સૈફુદ્દીન ! અપના ઘર દોઝખમેં ન બના. તારીખસે ઈબ્રત હાસિલ કર. ઈન ગુલામોંકી ઝહનિયતવાલોંને એકસે એક જાબિર બાદશાહકો ગદા કિયા હે. તારીખ બતાતી હે કે યહ હોતા આયા હે ઔર હોતા રહેગા. અફસોસ ઈસ પર હે કે રસૂલે મકબૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકી ઉમ્મત ભી ઈસ તબાહીકે રાસ્તે પર ચલ પળી હે. તેરે જૈસે બાદશાહ ઉમ્મતે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકો તારીખકી નઝરોંસે ઓઝલ કરકે હી દમ લેંગે."

Maktabe Ashraf

"લે જાઓ ઉસે યહાંસે." સૈફુદીન ગુસ્સેસે કાંપતી આવાઝમેં ગર્જા. "ઉસે વહાં બંદ કરો જહાંસે ઉસ્કી આવાઝ મેરે કાનોં તક ન પહુંચ સકે."

એક સાલારકે પુકારને પર દો બોડીગાર્ડ અંદર આએ. ઉન્હેં હુકમ દિયા ગયા કે ખતીબકો કૈદખાનેમેં લે જાએ. ઉસે જબ દોનોં બાઝૂઓંસે પકળ કર લે જા રહે થે તો સૈફુદીનકો ઉસ્કી આવાઝેં સુનાઈ દેતી રહી "બાદશાહીકા લાલચ મઝહબસે બેગાના કરતા હે. ખુશામદ પસંદ હુક્મરાન મુલ્ક ઔર કૌમકો બેચ ખાતા હે. કાફિરકી દોસ્તી દુશ્મનીસે ઝિયાદા ખતરનાક હે. ફલસ્તીન હમારા હે. ફલસ્તીન મેરે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકા હે. તુમ્હેં કાફિર ઈસ લિએ આપસમેં લળા રહા હે કે ફલસ્તીન પર ઉસ્કા કબ્ઝા રહે. આપસમેં લળતે રહોગે તો કિબ્લએ અવ્વલ તુમ પર લા'નત ભેજતા રહેગા."

ખતીબુલ્મખ્દૂમકો ઘસીટ કર લે જા રહે થે ઔર વહ બુલંદ આવાઝસે બોલતા જા રહા થા. બહુતસે ફૌજી બાહર નિકલ આએ ઔર આનકી આનમેં યહ ખબર તમામતર મૂસલમેં ફેલ ગઈ "ખતીબુલ્મખ્દૂમ પાગલ હો ગયા હે..... ખતીબકો કૈદખાનેમેં બંદ કર દિયા ગયા હે." યહ આવાઝેં શહરમેં ઘૂમતે ફિરતે ખતીબકે ઘરકે દરવાઝેમેં દાખિલ હો ગઈ. ઈસ ઘરમેં ખતીબકી નૌજવાન બેટી થી. ઈસ ઘરમેં યહી દો અફરાદ થે. યહ લળકી ઔર ઉસ્કા બાપ ખતીબ. ખતીબકી યહ વાહિદ ઔલાદ થી. ઉસ્કી બીવી અર્સા ગુઝરા મર ગઈ થી. ખતીબને દૂસ્રી શાદી નહીં કી થી. વહ ઈસ બેટીકે સહારે જી રહા થા ઔર બેટી ઉસ્કે ખાતિર ઝિંદા થી.

બહુતસી ઔરતેં ઉસ્કે ઘરમેં ચલી ગઈ. યહ ઘર સબકે લિએ બળા હી કાબિલે એહતિરામ થા. ક્યૂંકે યહ ખતીબકા ઘર થા. ઔરતોંને લળકીસે પૂછા કે "ઉસ્કે બાપકો અચાનક ક્યા હો ગયા હે ? ક્યા વાકિઈ વહ પાગલ હો ગયા હે ?"

"ઐસા હોના હી થા." લળકીને કહા "ઐસા હોના હી થા." ઉસ્કે અંદાઝમેં ઠેહરાવસા થા, અફસોસ ઔર ગબરાહટ નહીં થી. ઉસ્કે બા'દ ઉસ્કે પાસ જો ભી ઔરત આઈ લળકીને યહી કહા "ઐસા હોના હી થા."

Maktabe Ashraf

મૂસલકો ખતીબકો કૈદખાનેમેં ડાલ દિયા ગયા. હિરાનમેં દો સાલારોં શમ્સુદીન ઔર શાદબખ્તકો ગુમશ્તગીનને કૈદખાનેમેં ડાલ દિયા થા. ગુમશ્તગીનકો પહલી બાર પતા ચલા કે યહ દોનોં સાલાર દરઅસલ સલાહુદીન અય્યૂબીકે આદમી હે ઔર જાસૂસ. ઉન દોનોંકો કૈદખાનેમેં ડાલ કર ગુમશ્તગીન રાતકે વક્ત કૈદખાનેમેં ગયા. શમ્સુદીન ઔર શાદબખ્તકો ઉન્કી કાલ કોઠરિયોંસે નિકલવા કર, ઉન્હેં ઉસ જગહ લે ગયા જહાં કૈદિયોંસે રાઝ ઉગલવાનેકે લિએ કઈ એક વેહશિયાના તરીકે ઈખ્તિયાર કિએ જાતે થે. વહાં દો આદમી ઈસ તરહ લળતે થે કે છતકે સાથ બંધી હૂઈ રસ્સિયોંસે ઉન્કી કલાઈયાં બંધી હૂઈ થી. ઉન્કે પાંવ ઝમીનસે કોઈ દો ફીટ ઉપર થે ઔર ટખનોંકે સાથ કમો બેશ દસ દસ સેર વઝનકે લોહેકે ઠોસ ગોલે બંધે હૂએ થે. મૌસમ સર્દ હોનેકે બાવુજૂદ ઉન્કે જિસ્મોંસે પસીના ઈસી તરહ ફૂટ રહા થા જૈસે ઉન પર પાની ઉન્ડેલા ગયા હો. ઉન્કે બાઝૂ કંધોંસે અલગ હૂએ જા રહે થે. વહાં ખૂનકી બદબૂ થી ઔર ગલી સળી લાશોંકા તઅફ્ફુન ભી.

"ઉન્હેં દેખ લો." ગુમશ્તગીનને દોનોં ભાઈયોંસે કહા "ઈસ કૈદખાનેમેં આને તક તુમ મેરી ફૌજોંકે માલિક થે, શહઝાદે થે. અબ તુમ બેકાર જઝબાતમેં ઉલઝ કર ઈસ દોઝખમેં આ ગએ હો. તુમ ગદ્દાર હો. તુમ મેરી આસ્તીનમેં સાંપોકી તરહ પલતે રહે હો. મેં તુમ્હેં અબ ભી બખ્શ દેનેકે લિએ તય્યાર હૂં. મુઝે સિર્ફ યહ બતા દો કે જિન લળકિયોંકો તુમ્ને યહાંસે ભગાયા ઔર જો દો આદમી ઉન્કે સાથ ગએ હે વહ કહાં ગએ હે ઔર યહાંસે ક્યા ક્યા રાઝ લે કર ગએ હેં." શમ્સુદીન ઔર શાદબખ્ત મુસ્કુરા દિએ ઔર ખામોશ રહે. ગુમશ્તગીનને કહા "વહ સલાહુદીન અય્યૂબીકે પાસ ગએ હેં. ક્યા યહ ઝૂટ હે ?" દોનોંને કોઈ જવાબ ન દિયા. ગુમશ્તગીનને કહા "ઈન દોનોંકો દેખ લો યહ તો જવાન હે ઈસ લિએ અભી બર્દાશ્ત કર રહે હે. તુમ દોનોંકો મેંને ઉન્કી તરહ લટકા કર પાંવકે સાથ વઝન બાંધ દિયા તો તુમ થોળીસી દેરમેં અપના સીના ખોલ કર મેરે આગે રખ દોગે. ઉસ્કે બગૈર હી મુઝે સબ કુછ બતા દો."

"વહ કોઈ રાઝ નહીં લે ગએ." શમ્સુદીનને કહા "યહાં કોઈ રાઝ નહીં. તુમ્હારે મુતઅલ્લિક સુલ્તાન અય્યૂબી અચ્છી તરહ જાન્તા હે કે તુમ

Maktabe Ashraf

સલીબિયોંકી મદદસે ઉસ્કે ખિલાફ લળનેકી તય્યારીમેં હો. અય્યૂબી પૂરી તય્યારી કરકે તુમ્હારી સરકોબીકે લિએ આયા હે. યહાંસે કોઈ ક્યા રાઝ લે કર જાએગા. રાઝ સિર્ફ યહ ફાશ હુવા હે કે હમ દોનોં ભાઈ તુમ્હારી ફૌજકે સાલાર થે. તુમ હમેં અપના મોઅતમદ સમઝતે રહે લેકિન હમ દરઅસલ સુલ્તાન અય્યૂબીકે આદમી હે."

"મેં દૂસ્રા રાઝ ભી તુમ્હેં બતા દેતા હૂં." શમ્સુદીનકે ભાઈ શાદબખ્તને કહા "યહ ઈત્તિફાક ઐસા હો ગયા હે કે દો મુસલમાન લળકિયાં તુમ્હારે પાસ તોહફેકે તૌર પર આ ગઈ. હમેં પતા ચલ ગયા કે વહ મઝલૂમ હે ઔર મુસલમાન હે. તુમ્હારા બનાયા હુવા કાઝી અબુલ્ખાશિબ તુમ્સે પહલે ઈન લળકિયોંકો અપને સાથ લે જાના ચાહતા થા. હમને લળકિયોંકો અપની બેટિયાં સમઝ કર ભગા દિયા ઔર અબૂલ્ખાશિબને હમારે લિએ ઐસે હાલાત પૈદા કર દિએ કે હમને ઉસે કત્લ કર દિયા ઔર તુમ્હેં પતા ચલ ગયા. તુમ્ને હમેં કૈદ કર દિયા. અગર હમ કૈદ ન હોતે તો હમારા ઈરાદા યહ થા કે જબ તુમ સુલ્તાન સલાહુદીન અય્યૂબીકે ખિલાફ હમેં ભેજોગે તો હમ પૂરી ફૌજકો લે જા કર હથિયાર ડાલ દેંગે. હમારી યહ આરઝૂ પૂરી ન હો સકી."

"હમ ભી કામ્યાબ હેં." શમ્સુદીનને કહા "તુમ હમેં સઝાએ મૌત દે દો. હમે છતસે લટકા કર હમારે પાંવમેં બીસ સેર વઝન બાંધ દો. હમારે બાઝૂ હમારે કંધોસે અલગ કરો હમેં અઝિય્યતકા કુછ એહસાસ નહીં હોગા. અલ્લાહકી રાહ પર ચલનેવાલોંકે લિએ તીર ફૂલ બન જાતે હેં. જિસ્મ ફના હો જાતે હેં, રૂહેં નહીં મરા કરતી. અલ્લાહકી રાહમેં કુર્બાન હોનેવાલોંકી રૂહેં અલ્લાહકો અઝીઝ હોતી હે."

"મુઝે વા'ઝ ન સુનાઓ." ગુમશ્તગીનને કહા "મુઝે વહ રાઝ બતાઓ ગદ્દારોં, વહ રાઝ બતાઓ જો તુમ્ને સલાહુદીન અય્યૂબીકો ભેજા હે."

"તુમ હમેં ગદ્દાર કહતે હો ?" શમ્સુદીનને કહા "યહી રાઝ હે જિસે તુમ છુપાના ચાહતે હો કે ગદ્દાર કૌન હે? તુમ યહ રાઝ આનેવાલી નસ્લોંસે ઔર તારીખસે ભી નહીં છુપા સકોગે કે તુમ ગદ્દાર હો. તારીખ પુકાર પુકાર કર કહેગી કે, સલાહુદીન અય્યૂબી ફલસ્તીનકો સલીબિયોંસે આઝાદ કરાનેકે લિએ નિકલા થા, મગર ગુમશ્તગીન નામકા એક મુસલમાન

કિલ્એદાર ઉસ્કે રાસ્તેમેં હાઈલ હો ગયા થા."

"તુમ અગર ઈત્ને પક્કે મુસલમાન હોતે તો હિન્દુસ્તાન હિંદૂઓંકે હવાલે કરકે નૂરૂદ્દીન ઝંગીકે પાસ ન ભાગે આતે." ગુમશ્તગીનને તંઝિયા કહા "તુમ ગુલામ મુલ્કસે આએ હો."

"હિંન્દુસ્તાનકો હમ્ને હિંદૂઓંકે હવાલે નહીં કિયા થા." શાદબખ્તને જવાબ દિયા " વહાં ભી તુમ જૈસે મુસલમાન મૌજૂદ થે જિન્હોંને હિંદૂઓંસે દોસ્તી કી ઔર તુમ્હારી તરહ હી અપની ઝાતી બાદશાહીકે ખ્વાબ દેખે. બાદશાહીકા નશા ઉન્હેં લે બેઠા ઔર હિંદૂ સારે મુલ્ક પર હાથ સાફ કર ગયા. અગર મુલ્કકી કિસ્મત સાલારોંકે હાથમેં હોતી તો આજ હિંન્દૂસ્તાન અરબકી સરઝમીનકે સાથ મિલા હુવા હોતા. મગર વહાંકી ફૌજોંકો બાદશાહોંને અપના ગુલામ બના લિયા થા."

"મેં તુમ્હેં દો દિન ઔર સોચનેકા મૌકા દેતા હૂં." ગુમશ્તગીનને કહા "અગર મેરે સવાલોંકે જવાબ મુઝે દે દોગે તો હો સકતા હે તુમ્હેં ઈસ જહન્નમસે નિકાલ કર તુમહારે ઘરોંમે તુમ્હેં નઝરબંદ કર દૂં. અગર મુઝે માયૂસ કરોગે તો મેં તુમ્હેં સઝાએ મૌત નહીં દૂગા. ઈન્હીં કાલ કોઠરિયોંમેં પળે ગલતે સળતે રહોગે, સોચ લો...." ઔર વહ હુકમ દે કર કે "ઉન્હેં કોઠરિયોંમે બંદ કર દિયા જાએ," ચલા ગયા.

ગુમશ્તગીનને અપને કિલ્એમેં સલીબી મુશીર રખ્ખે હૂએ થે. ઉસ્ને ઈન પર વાઝેહ કર દિયા કે ઉન્કા એક સાથી જો કત્લ હો ગયા હે વહ કિસી સાઝિશકા શિકાર નહીં હુવા, બલ્કે વહ હરમકી એક લળકીકે હાથોં કત્લ હુવા હે. ગુમશ્તગીનને ઉન્હેં યહ ભી બતાયા કે ઉસ્ને અપને દો સાલારોંકો કાઝીકે કત્લ ઔર ગદ્દારીકે જુર્મમેં કૈદખાનેમેં ડાલ દિયા હે. ઉસ્ને ઉન્સે મશ્વરા લિયા કે વહ ફૌરી તૌર પર સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ ફૌજ ભેજના ચાહતા હે.

"મુઝે મા'લૂમ નહીં કે ઈન દોનોં સાલારોંને કૈસે કૈસે રાઝ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો ભેજ દિએ હેં." ગુમશ્તગીનને કહા "પેશ્તર ઈસ્કે કે વહ ઈન

રાઝોંસે ફાઈદા ઉઠાએ હમેં હમ્લા કર દેના ચાહિએ. ઈસ સૂરતમેં મુઝે આપકી મદદકી ઝરૂરત હોગી. સલીબી મુશીરોંને મદદકા વા'દા કિયા ઔર કહા કે વહ અપને એક આદમીકો આજ હી રાત સલીબિયોંકે કેમ્પકો રવાના કર દેતે હે. ઉસી રાત એક સલીબી રવાના હો ગયા."

મૂસલમેં ખતીબુલ્મખ્દૂમ કેદખાનેકી એક કોઠરીમેં બંદ થે ઔર ઉન્કી નૌજવાન બેટી જિસ્કા નામ સાઈકા થા, ઘરમેં અકેલી બેઠી થી. દિનભર ઔરતેં ઉસ્કે પાસ જાતી રહી થી ઔર સાઈકા સબસે યહી કહતી રહી થી "ઐસા હોના હી થા." ઔરતોંને ગોર નહીં કિયા થા કે, ઈસ્સે ઈસ્કા મતલબ ક્યા હે?" દો જવાન લળકિયોંને ઉસ્કે ઈન અલ્ફાઝ ઔર અંદાઝકો નઝરઅંદાઝ ન કિયા. ઉન્હેં કુછ શક હુવા. રાત જબ સાઈકા ઘરમેં અકેલી થી યહ દોનોં લળકિયાં ઉસ્કે ઘરમેં દાખિલ હૂઈ. સાઈકા ઉન્હેં અછ્છી તરહ નહીં જાન્તી થી.

"તુમ સારા દિન યહ ક્યૂં કહતી રહી હો કે ઐસા હોના હી થા ?" એક લળકીને પૂછા.

"ખુદાકો ઐસે હી મંઝૂર થા." સાઈકાને જવાબ દિયા "ઉસ્કે સિવા ઔર મેં ક્યા કહ સકતી હૂં."

કુછ દેર ખામોશી તારી રહી. આખિર દૂસ્રી લળકીને કહા "અગર ઈસ્સે તુમ્હારા મતલબ કુછ ઔર હે તો સાફ બતા દો. હો સકતા હે હમ કુછ મદદ કર સકેં."

"ખુદાકે સિવા મેરી મદદ કોઈ નહીં કર સકતા." સાઈકાને કહા "મેરે વાલિદે મોહતરમને કોઈ અખ્લાકી જુર્મ નહીં કિયા. ઉન્હોંને અમીરે મૂસલકો કોઈ ખરી બાત કહ દી હોગી. વહ હમેશા હક બાત કહા કરતે હૈં. ઈસ લિએ મેં કહતી હૂં કે ઐસા હોના હી થા. ક્યૂંકે વહ ખૂશામદ કરનેવાલે ઈન્સાન નહીં."

"યહ તો ખુદા હી બેહતર જાન્તા હે કે ઉન્હોંને ક્યા કહા ઔર ક્યા કિયા હે." દૂસ્રી લળકીને કહા "હમ યહ કહના ચાહતી હે કે, ઉન્હોંને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી હિમાયતમેં કોઈ બાત કહ દી હોગી. યહ તો તુમ હી બતા સકતી હો કે વહ મૂસલકે વાલીકે હામી થે યા સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે."

"તુમ જિસે સચ્ચા સમઝતી હો વહ ઉસીકે હામી થે." સાઈકાને મુસ્કુરા કર પૂછા "તુમ કિસ્કી હામી હો ?"

"સલાહુદીન અય્યૂબીકી." દોનો લળકિયોંને જવાબ દિયા.

"વહ ભી અય્યૂબીકે હામી થે." સાઈકાને જવાબ દિયા " સૈફૂદીનકો પતા ચલ ગયા હોગા."

"વહ ઝબાની હિમાયત કરતે થે યા અમલન ભી ?" એક લળકીને પૂછા.

"ક્યા તુમ જાસૂસી કરને આઈ હો ?" સાઈકા ભળક કર બોલી. ક્યા મૂસલકે નવજવાનકા ખૂન ભી કુફ્ફારકા હામી હો ચૂકા હે ?"

"હાં !" એક લળકીને જવાબ દિયા " હમ દોનોં જાસૂસી કરને આઈ હે ઔર તુમ્હેં યહ યકીન દિલાને આઈ હે કે મોસૂલકે નવજવાનકા, ખૂન કુફ્ફારકા હામી નહીં ,બલ્કે કુફ્ફારકે પાંવ તલેસે અરબકી ઝમીન નિકાલનેકે લિએ બેતાબ હે ઔર ઈસ અઝમ પર અમલ કરકે દિખાનેકો ઉબલ રહા હે. તુમ હમારી ઝહાનતકા અંદાઝા ઈસ્સે કરો કે તુમ્હારે ઈન અલ્ફાઝકો કે ઐસા હોના હી થા, હમારે સિવા કોઈ ભી નહીં સમઝ સકા. હમ સમઝ ગઈ થી કે તુમ્હારે વાલિદે મોહતરમ સુલ્તાન અય્યૂબીકે હામી હોંગે ઔર ઉન્કી સરગર્મિયોંકા ઈલ્મ વાલીએ મૂસલપે હો ગયા હોગા."

કુછ દેર તબાદલએ ખયાલાત ઔર બહસકે બા'દ સાઈકાકો યકીન હો ગયા કે યહ દોનોં લળકિયાં ઉસે ધોકા નહીં દે રહી. ઉસ્ને ઉન્સે પૂછા કે "વહ ક્યા કરના ચાહતી હે ઔર વહ કર ક્યા સકતી હે.

"સબસે પહલે યહ મા'લૂમ કરના હે કે મોહતરમ ખતીબકો કૈદખાનેમેં પરેશાન તો નહીં કિયા જા રહા ?" એક લળકીને કહા "અગર પરેશાન કિયા જા રહા હે તો ઉન્હેં કૈદખાનેસે ગાઈબ કરનેકા ઈન્તિઝામ કિયા જાએગા."

"યહ કૈસે મા'લૂમ કિયા જા સકતા હે કે કૈદખાનેમેં ઉન્કે સાથ ક્યા સુલૂક કિયા જા રહા હે." સાઈકાને પૂછા.

"હમ અપને તૌર પર મા'લૂમ કરનેકી કોશિશ કરેંગી." દૂસ્રી લળકીને કહા "તુમ દાઈએ મૂસલકે પાસ જાઓ ઔર અપને વાલિદસે મિલ્નેકી

Maktabe Ashraf

અરઝ કરો. અગર ઉસ્ને ઈજાઝત ન દી તો હમ કુછ કરેંગી."

"મેં કલ સુબ્હ જાઉંગી." સાઈકાને કહા "ઔર યહ ભી પૂછૂંગી કે મેરે બાપકા જુર્મ ક્યા હે ?"

લળકિયાં જાનેકે લિએ ઉઠી તો ઉન્હેં ખયાલ આ ગયા કે સાઈકા ઘરમેં અકેલી હે. ઉન્હોંને ઉસે કહા કે વહ રાત ઉસ્કે સાથ ગુઝારેંગી. લેકિન સાઈકા તન્હાઈમેં કોઈ ડર યા ખત્રા મહસૂસ નહીં કર રહી થી. લળકિયોંને અપને ઘરવાલોંકો જા કર બતાયા કે વહ સાઈકાકે પાસ રહેંગી. ક્યૂંકે વહ અકેલી હે. વહ ઉસ્કે પાસ ચલી ગઈ..... સર્દિયોંકા મોસમ થા. વહ કમરેમેં સોઈ. આધી રાતકે વક્ત એક લળકી બૈતુલ્ખલામેં જાનેકે લિએ બાહર નિકલી તો સહનસે આગે જો બરામદા થા, વહાં ઉસે એક સિયાહ સાયા હર્કત કરતા નઝર આયા ઔર વહી કહીં ગાઈબ હો ગઈ. લળકી ડરી નહીં. વહ કમરેમેં ચલી ગઈ. અપની સહેલીકો જગાયા ઔર ઉસે બતાયા. દોનોંકે પાસ ખંજર થે. ખંજર હાથમેં લે કર વહ બરામદેમેં ગઈ. ઈધર ઉધર દેખા ઉન્હેં કુછ ભી નઝર ન આયા.

વહ સહનમેં આઈ. ઉન્હોંને સાઈકાકો નહીં જગાયા થા. લેકિન સાઈકાકી આંખ ખુલ ગઈ દોનોં સહેલિયોંકો કમરેસે ગૈરહાઝિર દેખ કર વહ બાહર ચલી ગઈ. સહેલિયોંકો પુકારા. વહ આઈ તો ઉન્હોંને ઉસે બતાયા કે બરામદેમેં એક સાયા હર્કત કર રહા થા. કિસી ઈન્સાનકા મા'લૂમ હોતા થા.

"ચલો ચલ કર સો જાઓ." સાઈકાને ઉન્સે કહા "તુમ જબ ભી બાહર નિકલોગી તુમ્હેં એક સાયા હિલ્તા ઝુલ્તા નઝર આએગા. આગે જા કર ઈસી સાએકો ખંજર ન માર દેના."

"યહ સાએ કૈસે હે ?" એક લળકીને પૂછા "ઈન્સાન નહીં યહ ?"

"યહ જો કુછ ભી હે મુઝે ઉન્સે કોઈ ખત્રા નહીં." સાઈકાને કહા "તુમ ભી ઉન્સે ન ડરો."

મગર અબ દોનોં લળકિયાં ડરને લગી થી. વહ સિર્ફ ઈન્સાનોંસે નહીં ડરતી થી. યહ સાએ સાઈકાકે કહનેકે મુતાબિક ઈન્સાનોંકે નહીં તો ફિર યહ જિન હી હો સકતે થે. સાઈકાને કહા "યહ મેરે વાલિદ મોહતરમકે અકીદતમંદોકે સાએ હેં. ઉન્હેં જિન હી સમઝના. મેં ઉન્કે કરીબ કભી નહીં

ગઈ. મુઝે યકીન હે કે યહ મેરી હિફાઝતકે લિએ યહાં ઘૂમતે ફિરતે રહતે હું."

"મોહતરમ ખતીબ બરગુઝીદા શખ્સિયત હૈં." એક લળકીને કહા "ઉન્કે અકીદતમંદ જિન ભી હોંગે."

"કુછ ઐસી હી બાત હે." સાઈકાને કહા "ઉન્સે ડરના નહીં ઔર ઉન્કે કરીબ ભી ન જાના."

ઉસ રાત ખતીબ કોઠરીમેં બંદ થે કે ઉન્હેં અભી કુછ ઈલ્મ નહીં થા કે ઉન્કે સાથ ક્યા સુલૂક કિયા જાએગા. એક સંત્રી ઉન્કી કોઠરીકે સામનેસે ગુઝરા. ખતીબને ઉસે રોક કર કહા "મુઝે કુર્આનકી ઝરૂરત હે. કૈદખાનેમેં કુર્આન તો ઝરૂર હોગા."

"યહાં ? કુર્આન ?" સંત્રીને તંઝિયા લેહજેમેં કહા "યહાં કુર્આન પળ્હનેવાલે નહીં આયા કરતે. યહ જહન્નમ હે. ક્યૂંકે યહાં ગુનહગાર આતે હે. સો જાઓ." સંત્રી આગે ચલા ગયા.

ખતીબ હાફીઝે કુર્આન નહીં થા. ઈસે બહુત સી સૂરતેં ઔર આયતેં યાદ થી. ઉસ્ને સૂરે રહમાનકી તિલાવત બુલંદ આવાઝસે શુરૂઅ કર દી. એક તો સૂરે રહમાનકા અપના તઅષ્ષુર હે જો પહાળોંકા ભી જીગર ચાક કર ડાલતા હે, ઉસકે સાથ ખતીબ ઈબ્નુલ્મખ્દૂમકી સૂરીલી આવાઝકા સિહર અંગેઝ સોઝ. કૈદખાનેકે મુકય્યદ માહોલ પર જૈસે વજદ તારી હો ગયા હો. ઉસ્ને યહ સૂરએ મુબારકા ખત્મ કી તો ઉસે મહસૂસ હુવા કે વહ અકેલા નહીં. દરવાઝેકી તરફ દેખા. વર્દીમેં જેલકા કોઈ ઓહદેદાર ખળા થા. ઉસ્કી આંખોસે આંસૂ બહ રહે થે.

"તુમ કોન હો ?" ઓહદેદારને ખતીબસે પૂછા "મેં છે સાલસે ઈસ કૈદખાનેમેં નોકરી કર રહા હૂં. કુર્આનકી આવાઝ પહલી બાર સુની હે જો મેરે દિલમેં ઉતર ગઈ હે. મૈંને કુર્આન નહીં પળ્હા, હાલાંકે યહ મેરી માદરી ઝુબાનમેં લિખ્ખા ગયા હે."

"મેં મૂસલકા ખતીબ હૂં." ખતીબને જવાબ દિયા.

"ઔર આપકા જુર્મ ?" ઓહદેદારને હૈરતસે ચોંક કર પૂછા.

"સિર્ફ યહ કે મૈં કુર્આનકી ઝુબાનમેં બાત કિયા કરતા હૂં." ખતીબને જવાબ દિયા "મેરા જુર્મ યહ હે કે મૈંને અપને બાદશાહકા હુક્મ ન માના ઔર કુર્આનકે હુક્મકો મુકદ્દમ જાના."

"ફિર પઢો." ઓહદેદારને ઈલ્તિજાકે લેહજેમેં કહા "મેરે અંદર એક ઝહર હે જો કુર્આનકે અલ્ફાઝને ઔર આપકી આવાઝને નિકાલના શુરૂઅ કર દિયા હે. મૈં આપકો હુક્મ નહીં દે રહા, ઈલ્તિજા હે."

ખતીબને પહલેસે ઝિયાદા વજદ આફરીં આવાઝમેં સૂરએ રહમાન પઢી. ઓહદેદાર કોઠરીકી મોટી મોટી સલાખોંકો પકડે ખડા રહા ઔર ઉસ્કે આંસૂ બહતે રહે. ખતીબ ખામોશ હુવા તો ઓહદેદારને આંખે બંદકરકે ધીમી આવાઝમેં સૂરએ રહમાનકી બા'ઝ આયાત દોહરાની શુરૂઅ કર દી.

"અગર આપકી આવાઝમેં યહ જાદૂ હે તો આપકે મોઅતકીદોંમેં જિન્નાત ભી હોંગે." ઓહદેદારને કહા "મૈં એક બાત પૂછના ચાહતા હૂં. મૈંને સુના હે કે કુર્આનસે ફાલ નિકાલી જાતી હે. કોઈ સવાલ પૂછો તો જિન્નાત કુર્આનકે લફઝોંમેં જવાબ દેતે હૈં."

"લેકિન સવાલ યહ હે કે તુમ્હારા સવાલ ક્યા હે ?" ખતીબને કહા "કુર્આન સિર્ફ ઈમાનવાલોંકો મુઝદા સુનાયા કરતા હે."

"ઔર જિસ્કા ઈમાન પુખ્તા ન હો ?"

"ઉસ્કે સીનેમેં ઈમાનકી કિંદીલ રોશન કરતા હે." ખતીબને કહા "તુમ્હારા સવાલ ક્યા હે ?"

"મેરી એક આરઝૂ હે." ઓહદેદારને કહા "મેરે સીનેમેં આગ જલ રહી હે. મા'લૂમ નહીં યહ ઈમાનકી કિંદીલકા શોલા હે યા યહ આગ ઈન્તિકામકી હે. મૈં ઉસ ફૌજમેં શામિલ હોના ચાહતા હૂં જો યરૂશલમકો ફત્હ કરેગી. મુઝે ઈન્તિકામ લેના હે."

"અગર યરૂશલમકી ફત્હકો તુમ ઈમાન કહો તો વહાં જલ્દી પહોંચોગે." ખતીબને કહા "ઈન્તિકામ ઝાતી ફેઅલ હે, ઈમાન અલ્લાહકા હુક્મ હે.... તુમ ઈન્તિકામ ક્યૂં કહ રહે હો ? ઔર યરૂશલમ ક્યૂં કહ રહે હો ? બૈતુલ્મુકદ્દસ કહો."

"મૈંને કિસી કૈદીકે સાથ ઐસી બાતેં કભી નહીં કી થીં." ઓહદેદારને કહા "આપ ખતીબ હે, આપકે સામને મેં અપના દિલ ખોલ કર રખના ચાહતા હૂં. મેરી રૂહકો તસ્કીનકી ઝરૂરત હે. મેં બૈતુલ્મુકદસકા રહનેવાલા હૂં. વહાં સલીબિયોંકી હુકમરાની હે. મુસલમાનોંકો વહાં ભેળ, બકરિયાં ઔર જાનવર સમઝા જાતા હે. સલીબી જિસ મુસલમાનકો ચાહે કત્લ કર દે? જિસે ચાહે કેદખાનેમેં ડાલ દેં. બેગારકા રિવાઝ તો આમ હે જિસ ઘરમેં લળકી જવાન હો ઉન્કા દમ તો ખુશ્ક રહતા હે. વહાંકે મુસલમાન સુલ્તાન અય્યૂબીકી રાહ દેખ રહે હેં. સાત સાલ ગુઝરે, એક રોઝ સલીબીને મુઝે પકળ લિયા ઔર સાથ લે ગયા. ઉસ્કા કોઈ સામાન ઉઠા કર ઉસ્કે ઘર તક લે જાના થા. ઉસ્ને મુઝે સામાન ઉઠાનેકો કહા તો મૈંને ઈન્કાર કર દિયા. ઉસ્ને મેરે મુંહ પર થપ્પળ માર કર કહા કે, મુસલમાન હો કર તુમ મેરા હુકમ ન માનનેકી જુર્અત કર રહે હેં ? મૈંને ઉસ્કે મુંહ પર ઘૂંસા મારા વહ ગિરા તો મૈંને ઉસ્કે સરકે બાલ મુટ્ઠીમેં લે કર ઉસે ઉઠાયા ઔર દૂસ્રા ઘૂંસા માર કર ઉસે ફિર ગિરા દિયા....."

"ઈત્નેમેં મુઝે પીછેસે કિસીને જકળ લિયા. ફિર સલીબિયોંકા હુજૂમ જમા હો ગયા. સિપાહી ભી આ ગએ ઔર મુઝે બેગાર કેમ્પમેં લે ગએ. મૈંને વહાં તીન દિન ગુઝારે ઔર તીસ્રી રાત મૈંને એક સંત્રીકો પીછેસે દબોચા ઔર ઉસ્કે ખંજરસે ઉસ્કા પેટ ચાક કરકે ભાગ નિકલા. મેં ઘર પહુંચા તાકે રાત હી રાત સારે કુમ્બેકો બૈતુલ્મુકદસસે ભગા લે જાઉં. વર્ના સબકે સબ પકળે જાનેકા ખત્રા થા, મગર મેરા ઘર ખંડર બન ચૂકા થા. અંદર ગયા તો, ઘર જલા હુવા થા. મૈંને એક મુસલમાન પળોસીકે દરવાઝેપે દસ્તક દી વહ ડરતા ડરતા બાહર આયા. મૈંને પૂછા કે "મેરે ઘરવાલે કહાં ભાગ ગએ હે ? ઉસ્ને યહ ખબર સુના કર મેરે પાંવ તલેસે ઝમીન નિકાલ દી કે ઘરકે મર્દોંકો સલીબી પકળ લે ગએ હેં ઔર મેરી દોનોં કુંવારી બહનોંકો સલીબી ફૌજી લે ગએ થે. ફિર ઉન્હોંને ઘરકો આગ લગા દી....."

"મેરે દિલ પર જો ગુઝરી ઉસ્કા તસવ્વુર આપ કર સકતે હે. મુઝે મા'લૂમ થા કે મુઝે બહને વાપસ નહીં મિલ સકતી ઔર મેં યહાં રૂકા રહા તો પકળા જાઉંગા ઔર સલીબી મુઝે કત્લ કર દેંગે યા કૈદખાનેમેં બંદ કરકે

Maktabe Ashraf

સારી ઉમ્ર અઝિય્યતે દેતે રહેંગે. મૈં કિસી મુસલમાનકે ઘર છુપનેકી ગલતી નહીં કર સકતા થા. ક્યૂંકે વહ પૂરા ઘરાના મારા જાતા. મૈં રાતકો હી બૈતુલ્મુકદ્દસસે નિકલ આયા. ખૂન ખોલ રહા થા, મગર મૈં બેબસ થા. મૈંને ઈસ તરફકા રૂખ કર લિયા. સુબ્હ તુલૂઅ હૂઈ તો મૈંને એક સલીબીકો દેખા જો ઘોળે પર સવાર મેરે રાસ્તે પર સામનેસે આ રહા થા. વહ સિપાહી નહીં થા. ઉસ્ને ઉસે રોક લિયા ઔર ઉસે બાતોંમેં ઉલ્ઝા કર ઘોળેસે ઉતાર લિયા. ઉસ્કા એક પાંવ રિકાબમેં દૂસ્રા ઝમીન પર થા કે મૈંને પીછેસે ઉસ્કી ગરદન અપને બાઝૂકે ઘેરેમેં લે લી. ઉસ્કે કમરબંદકે સાથ છોટી તલ્વાર થી. વહ ખેંચ લી ઔર ઉસે કત્લ કર દિયા. ઉસ્કે ઘોળે પર સવાર હો કર મૈંને ઘોળેકો એળ લગા દી....."

"યહ દૂસ્રા સલીબી થા જિસે મૈંને કત્લ કિયા. ઉસ્કે પહલે મૈં એક સંત્રીકો કત્લ કર આયા થા લેકિન મેરે દિલકો ઈત્મીનાન ન હુવા. મૈં તમામ સલીબિયોંકો કત્લ કરનેકે લિએ પાગલ હુવા જા રહા થા. મુઝે યાદ નહીં કે મૈંને કિત્ને દિન ઔર કિત્ની રાતેં સફર કિયા ઔર કહાં કહાં મારા મારા ફિરતા રહા. મુઝે ભૂક મહસૂસ ન હૂઈ, પ્યાસકા એહસાસ તક ન રહા. બહનેં યાદ આતી થી ઔર મૈં ઘોળા રોક કર સલીબીસે છીની હૂઈ તલ્વાર હાથમેં લે કર, બૈતુલ્મુકદ્દસકી તરફ દેખને લગ જાતા થા. મેરા જિસ્મ કાંપને લગ જાતા થા. મૈંને કઈ બાર ખુદાકો પુકારા ઔર ખુદાસે પૂછા કે "ઉસ્ને મુઝે કોનસે ગુનાહકી સઝા દી હે. અગરમેં ગુનહગાર થા તો સઝા મુઝે મિલ્ની ચાહિએ થી, મેરી બહનેં ઔર મેરા કમસિન છોટા ભાઈ બેગુનાહ થે. ગોયાકે મુઝે ખુદાને કોઈ જવાબ ન દિયા. મૈંને સજ્દેમેં ગિર કર ખુદાકો પુકારા ઔર માયૂસ હુવા. મૈંને ખુદાસે યહ ઈલ્તિજા ભી કી કે મુઝે સુકૂન મિલ જાએ યા મેરે અંદર ઈન્તિકામકી આગ બુઝ જાએ. મેરા એહસાસ મુર્દા હો જાએ....."

"મૈં મૂસલકે એક ગાંવમેં પહુંચ ગયા જહાં યહ ખત્રા નહીં થા કે સલીબી મુઝે પકળ લેંગે.. લેકિન મેરે દિલકો કિસી બેરહમકે હાથોંને એસા જકળ રખ્ખા થા કે મૈં હર લમ્હા બેકરાર ઔર બેચેન રહતા થા. મૈં મસ્જિદમેં ચલા ગયા. ઈમામસે કહા કે વહ મુઝે દિખા દે કે ખુદા કહાં મિલેગા, મેરી

રૂહકો સુકૂન કહાં મિલેગા. ઉસ્ને મેરી કોઈ મદદ ન કી. મેં વહાંસે એક ઔર ગાંવ ચલા ગયા. ફિર વહાંસે ભી ચલા ગયા. ઉસ્કે બા'દ યહી યાદ આતા હે કે મેં મસ્જિદોંમેં ખુદાકો ઢૂંડતા ફિરતા રહા. ઈમામોંસે રૂહાની સુકૂન માંગતા રહા. મગર કિસીને મેરી દસ્તગીરી ન કી. મુઝે કિસીને ખુદાકા અતા પતા ન બતાયા. કિસીને કોઈ તરીકા ન બતાયા જિસ્સે મેં ખુદાસે હમકલામ હો સકૂં ઔર ઉસ્સે રૂહાની સુકૂન માંગ સકૂં. રાતોંકો અકષર બહનોંકો ખ્વાબમેં દેખતા થા. વહ રોતી નઝર આતી થી. મુઝે ઉસ્કી સીસ્કિયાં ઔર ઉસ્કી હીચકિયાં ઉસ વકત ભી સુનાઈ દેતી થી જબ જાગ ઉઠતા થા. રોઝ બરોઝ મેરે અંદર યહ એહસાસ પૈદા હોતા ગયા કે મેરી બહને મુઝ પર લા'નત ભેજ રહી હૈં....."

"કિસીને બતાયા કે સલીબિયોંસે ઈન્તિકામ લેના હે તો ફૌજમેં ભરતી હો જાઓ. સુલ્તાન નુરૂદ્દીન ઝંગી ફલસ્તીનકો આઝાદ કરાનેકે લિએ લળ રહા હે. યહ તો મુઝે મા'લૂમ થા કે મુસલમાનોં ઔર સલીબિયોંકી લળાઈયાં હો રહી હે. હમેં બૈતુલ્મુકદ્દસમેં મા'લૂમ હો જાતા થા કે કોનસી જંગમેં કિસે શિકસ્ત હૂઈ હે. બૈતુલ્મુકદ્દસમેં સલીબી જબ વહાંકે મુસલમાન બાશિંદો પર ઝુલ્મ વ સિતમ અચાનક ઝિયાદા કર દેતે થે તો હમ સમઝ જાતે થે કે કિસી મૈદાનમેં ઉન્હેં શિકસ્ત હૂઈ હે. જિસ્કા ઈન્તિકામ વહ યહાંકે નિહત્તે દેખતે ઔર બેબસ મુસલમાનોંસે લે રહે હૈં. ફિર હમેં વહાં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા નામ સુનાઈ દેને લગા. યહ નામ ઈત્ના મશ્હૂર હુવા કે વહાંકે સલીબી બાશિંદે ઈસ નામસે ડરતે થે ઔર ઉસ્સે નફરત કરતે થે. યહ ભી પતા ચલા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી તૂફાનકી તરહ આ રહા હે. મગર વહ ન આયા. ઉસ્કે બજાએ મેં યહાં સીનેમેં એક ગહરા ઝખ્મ લે કર આ ગયા મેં ફૌજમેં ભરતી હો ગયા લેકિન મહાઝ પર ભેજનેકે બજાએ મુઝે ઈસ કૈદખાનેમેં ભેજ દિયા ગયા, યહાં મુઝે તરક્કી ભી મિલ ગઈ....."

"યહાં મૈંને ઈન્સાનોં પર ઝુલ્મ હોતે દેખા ઈસ્સે મેં કાંપ કાંપ ઉઠતા થા. યહાં ઈન્સાનોંકી હડ્ડિયાં તોળી જાતી હે. બૈતુલ્મુકદ્દસમેં સલીબી મુસલમાનોંકા યહી હશ્ર કરતે થે, યહાં મુસલમાનોંકો મુસલમાનોં પર વહી ઝુલ્મ કરતે દેખા. મુઝે બતાયા ગયા કે યહાં બેગુનાહોંકો ભી લાયા ઔર

અઝિય્યતમેં ડાલા જાતા હે. ઉન્કા ગુનાહ વહી હે જો આપને કિયા હે. મેં સમઝ ગયા હૂં કે આપકો યહાં લા કર, ક્યૂં બંદ કિયા ગયા હે. યહ કામ મુઝે ભી કરના પળા મેંને ભી ઈન્સાનોંકો ઐસી ઐસી અઝિય્યતે દી જો આપકો સુનાઉ તો આપ બેહોંશ હો જાએ. મેરે સાથી પૂરી તરહ વહશી દરિંદે બન ગએ હેં. ઉન્મેં ઈન્સાનિયત સિર્ફ ઈત્ની સી રહ ગઈ હે કે, વહ ઈન્સાનોંકી તરહ ચલતે ફિરતે ઔર બાતેં કરતે હેં. મેં ઉન્સે ઈસ લિહાઝસે મુખ્તલિફ હૂં કે મેં ચોરી છૂપે કૈદિયોંકે સાથ હમદર્દીકી દો ચાર બાતેં કર લેતા હૂં. ઉન્સે પૂછતા હૂં કે ઉન્કા જુર્મ ક્યા હે, મગર હમદર્દીકે ઈસ જઝબેને મેરી રૂહસે બોઝ ઉતારનેકે બજાએ, ન જાને કૈસા બોઝ ડાલ દિયા હે. મુઝે સુકૂન નહીં મિલ્તા. મુઝે ખુદા નઝર નહીં આતા, મેરી આંખોકે સામનેસે મેરી બહને હટતી નહીં. મેં ફિર યહી મહસૂસ કરતા હૂં કે જબ તક સલીબિયોંસે ઈન્તિકામ નહીં લૂંગા મેં ઈસી તરહ બેચેન રહૂંગા....."

"આજ આપકી આવાઝમેં કુર્આનકે યહ અલ્ફાઝ સૂને. "ગુનહગાર અપને ચેહરોંહીસે પેહચાન લિએ જાએંગે. ફિર વહ બાલોં ઔર પાંવસે પકળ લિએ જાએંગે.... તુમ અપને પરવરદિગારકી કોન કોન સી નેઅમતકો ઝુટલાઓગે. યહી વહ જહન્નમ હે જિસે ગુનહગાર લોગ ઝુટલાતે થે. વહ દોઝખ ઔર ખોલ્તે હૂએ ગરમ પાનીકે દરમિયાન ઘૂમતે ફિરેંગે." તો મા'લૂમ નહીં મેરે દિલમેં ક્યા હલચલ બપા હો ગઈ હે. મુઝે ઐસે મહસૂસ હોને લગા હે જૈસે વહ રાઝ ઈન્હીં લફઝોંમેં હે જો ઢૂંડતા ફિર રહા હે. ઉસ્ને સલાખોંમેંસે હાથ અંદર કરકે ખતીબ ઈબ્નુલ્મખ્દૂમકા ચૂગા પકળ લિયા ઔર બેતાબ હો કર બોલા, મુઝે બતાઓ યહ રાઝ ક્યા હે. ક્યા મેરે દિમાગ પર ખૂન સવાર હે ? અગર ઐસા હે તો મેં ઈન્તિકામ કિસ તરહ લૂંગા ? મેં પાગલ તો નહીં હો જાઉંગા. અગર ખુદા હે તો ઉસ્સે પૂછ કર મુઝે બતાઓ કે મેરે સવાલોંકા જવાબ ક્યા હે ?"

"તુમ્હારે દિમાગ પર ખૂન સવાર હે ખતીબને કહા "તુમ્ને ખુદાકી આવાઝ સુન લી હે. મેરી આવાઝમેં ખુદા બોલ રહા થા. તુમ ઈન્તિકામ લેનેકો બેતાબ હો. લેકિન યહાં તુમ ઈસી તરહ બેહાલ ઔર બેચેન રહોગે. તુમ જિસ ફૌજકે મુલાઝિમ હો વહ કભી બૈતુલ્મુકદસ નહીં જાએગી."

"ક્યૂં ?"

"ક્યૂંકે યહ ફૌજ પહલે સુલ્તાન અય્યૂબીકો શિકસ્ત દેગી." ખતીબને જવાબ દિયા "ફિર સુલ્તાન અય્યૂબીકો કત્લ કિયા જાએગા ઔર ફિર સલીબિયોંકે સાથ દોસ્તી કી જાએગી."

ઓહદેદારકી આંખે ખૂલ્તી ગઈ. ખતીબ ઉસે બતાતા રહા કે મુસલમાન હુક્મરાન ક્યા કર રહે હૈં. ઓહદેદારને કહા "મૈં કુછ અર્સેસે ઈસ કિસ્મકી બાતેં સુન રહા થા. લેકિન યકીન નહીં આતા થા. મૈં તસ્લીમ કરનેકો તૈયાર નહીં થા કે, હમારે હુક્મરાન કૌમકી ઉન બેટિયોંકો ભૂલ જાએંગે જો સલીબિયોંકી બર્બરિયતકા નિશાના બની રહી ઔર જિન્હેં ઉન્હોંને ઈગ્વા કરકે, ન જાને કહાંસે કહાં પહુંચા દિયા હે."

"વહ ભૂલ ચૂકે હૈં." ખતીબને કહા "વહ ઈસ હદ તક ભૂલ ચૂકે હૈં કે ઈગ્વા કી હૂઈ મુસમલાન લળકિયાં ઉન્હેં તોહફોકે તૌર પર પેશ કી જાતી હે ઔર યહ ઉન્હેં અપને હરમોંકી ઝીનત બનાતે હૈં. ઈસ લિએ સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે દુશ્મન બન ગએ હૈં. ક્યૂંકે વહ કુર્આનકે અહકામકા પાબંદ હે ઔર કૌમકી ઈસ્મતકા ઈન્તિકામ લેના ચાહતા હે. ઉસે યહ ભી યાદ નહીં રહા કે ઉસ્કા કોઈ ઘર હે યા નહીં. ઉસ્કી ઉમ્ર સહરાઓં ઔર પહાળોંમેં ગુઝર રહી હે. મેરા ભી ઝુર્મ યહી હે કે મૈંને વાલીએ મૂસલકો કુર્આનકે અહકામ યાદ દિલા દિએ થે ઔર ઉસે કહા થા કે એક મર્દ મુજાહિદકે ખિલાફ લળોગે તો શિકસ્ત ખાઓગે. કુર્આનકે જિન મુકદ્દસ અલ્ફાઝને અભી અભી તુમ પર જાદુ કિયા હે, મૈંને યહી અલ્ફાઝ મૂસલકે બાદશાહ સૈફુદ્દીનકો યાદ દિલાએ થે. મૈંને ઉસે કહા થા કે તુમ જૈસે ગુનહગાર ચેહરોંસે પહચાને જાએંગે ઔર બાલોં ઔર પાંવસે પકળ લિએ જાએંગે. મૈંને ઉસે કુર્આનકા યહ હુક્મ ભી સુનાયા થા કે તુમ દિમાગસે બાદશાહીકા નશા નહીં ઉતારોગે તો દોઝખ ઔર ખોલતે હૂએ ગરમ પાનીમેં ઘૂમો ફિરોગે. મગર ઉસ્ને ખુદાકા હુક્મ માનનેસે ઈન્કાર કર દિયા ઔર અપને નફસકા હુક્મ માના ઉસ્ને મુઝે કૈદખાનેમેં બંદ કરા દિયા."

"આપકો યહાં બહુત તકલીફ હોગી." ઓહદેદારને કહા "મૈં જો ખિદમત કર સકા કરૂંગા."

"યહ દુન્યવી ઔર જિસ્માની અઝીય્યતેં મુઝે કોઈ તકલીફ નહીં દે સકતી." ખતીબને કહા "તુમ્ને મેરી આવાઝમેં જો સોઝ ઔર તઅષ્ષુર મહસૂસ કિયા હે વહ મેરી રૂહકી આવાઝ થી. દુન્યાકી જહન્નમને મેં મુત્મઈન હૂં. મેરી આવાઝ અલ્લાહકી આવાઝ હે. મુઝે કોઈ તકલીફ નહીં. હાં ! એક ગમ હે જો મુઝે પરેશાન કરતા હે. મેરી બેટી જવાન હે ઔર યહ મેરી વાહિદ ઔલાદ હે. મેરી બીવી મુદ્દત હૂઈ મર ગઈ થી. મેંને ઈસ બચ્ચીકી ખાતિર દૂસ્રી શાદી નહીં કી. હમ એક દૂસ્રેકી ખાતિર ઝિંદા હે વહ ઘરમેં અકેલી હે."

"મેં ઉસ્કી હિફાઝત કરૂંગા ઓહદેદારને કહા."

"સબકી હિફાઝત કરનેવાલા ખુદા હે." ખતીબને કહા "મેં તુમ્હેં અપને ઘરકા પતા બતા દેતા હૂં. મેરી બેટી સાઈકાસે કહ દેના કે ષાબિત કદમ રહે ઔર મેરે મુતઅલ્લિક કોઈ ફિક્ર ન કરે. અગર યહાં કુર્આન પઢનેકી ઈજાઝત હો તો મેરી બેટીસે મેરા કુર્આન લે આના."

ઓહદેદાર અલસ્સુબ્હ ખતીબકે ઘર ચલા ગયા ઔર ઉસ્કી બેટીકો તસલ્લી દી કે, અપને બાપકે મુતઅલ્લિક વહ પરેશાન ન હો. ઉસ્ને સાઈકાકો બતાયા કે, વહ ઉસ્કે બાપસે બહુત મુતઅષ્ષિર હુવા હે, ઉસ્કી જો મદદ વહ કર સકતા હે કરેગા લેકિન ઉપરકે હુકમકે ખિલાફ કોઈ કારવાઈ નહીં કર સકતા. ક્યૂંકે કૈદખાનેકા અદના મુલાઝિમ હે. ઉસ્ને લળકીસે કહા કે મોહતરમ ખતીબકા કુર્આન દે દે. લળકીને કુર્આન દેનેસે પહલે ઓહદેદારકે સાથ બહુતસી બાતેં કરકે, યકીન કર લિયા કે વહ તહે દિલસે ઔર જઝબેકે તહત ઉસ્કે બાપકી મદદ કરના ચાહતા હે. વહ જઝબાતી લગતા થા. ઉસ્ને જબ યહ કહા કે વહ ઉસ્કે ખાતિર ઔર ઉસ્કે બાપકે ખાતિર જાન પર ભી ખેલ જાએગા તો સાઈકાને ઉસે કહા "આપકો યહ તો મા'લૂમ હો ગયા હે કે મેરે વાલિદકો કિસ જુર્મમેં કૈદ કિયા ગયા હે. મુઝે ડર હે કે સૈફુદ્દીન ઉન્હેં અઝિય્યતખાનેમેં ડાલ દેગા. તાકે ઉન્કે દિલસે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી હિમાયત નિકલ જાએ. ક્યા યહ મુમ્કિન નહીં હો સકતા કે આપ ઉન્હેં કૈદખાનેસે ફરાર હોનેમેં મદદ દે ? હમ દોનોં મૂસલસે ગાઈબ હો જાએંગે."

ઓહદેદાર મુસ્કુરાયા ઔર બોલા "જો અલ્લાહકો મંઝૂર હોગા. મેંને

તુમ્હારે વાલિદકી આવાઝમેં અલ્લાહકી આવાઝ સુની હે ઔર ઉન્કી આંખોંમેં ઈમાનકા નૂર દેખા હે. અલ્લાહકી આવાઝ ઔર ઈમાનકે નૂરકો કોઈ ઈન્સાન કૈદખાનેમેં મહબૂસ નહીં કર સકતા. હો સકતા હે ઈસ આવાઝ ઔર ઈસ નૂરકો આઝાદ કરાનેકા નેક કામ ખુદાને મેરી કિસ્મતમેં લિખ દિયા હો ઔર ઉસ્કે એવઝ મેરે સીનેકી આગ સર્દ હો જાએ. મેં તુમ્હેં બતા નહીં સકતા કે મેં ક્યા કરૂંગા. ક્યૂંકે તુમ ઔરત ઝાત હો ઔર નૌજવાન હો. શાયદ રાઝકો રાઝ ન રખ સકો.''

''મેં વાલિદે મોહતરમકે લિએ કુર્આન લે આતી હૂં.'' વહ અંદર ચલી ગઈ ઔર બહુત દેર બા'દ બાહર આઈ. ઉસ્કે હાથમેં કુર્આન થા જો ઓહદેદારકો દે કર ઉસ્ને કહા ''મેં વાલીએ મૂસલકે પાસ જા રહી હૂં કે વહ મુઝે બાપસે મિલ્નેકી ઈજાઝત દે દે.''

''હાં !'' ઓહદેદારને કહા ''મુલાકાતકા યહી તરીકા હે ઔર વહ કુર્આન લે કર ચલા ગયા.''

સાઈકા તૈયાર હો કર સૈફુદીનકે દરબારમેં ચલી ગઈ. ઉસે બાહર રોક દિયા ગયા. સૈફુદીન, સલાહુદીન અય્યૂબી નહીં થા કે હર કિસીકો મિલ્નેકી ખુલી ઈજાઝત થી. સૈફુદીન તો બાદશાહ થા ઔર ઉસ્કે તૌર તરીકે શાહાના થે. ઉસે શરાબ ભી પીની હોતી થી, હરમકે લિએ ભી વક્ત નિકાલના હોતા થા. રકશકી મહફીલેં ભી મુન્અકિદ કરની હોતી થી ઔર જો વક્ત બચતા થા વહ અપની બાદશાહીકો સુલ્તાન અય્યૂબીસે બચાનેકે મન્સૂબે બનાતે સર્ફ હોતા થા. ઉસે અપની રિઆયાકા કોઈ ઈલ્મ ન થા. હુકૂમતકે નશી રિઆયાકો ઈસ્તિઅમાલ કિયા કરતે હેં, ઉન્કે નેકો બદકી ઉન્હેં કોઈ પર્વાહ નહીં હોતી. વહ રિઆયાકે પેટમેં સિર્ફ ઈત્ના સા અનાજ જાને દેતે હેં જિસ્સે રિઆયા સિર્ફ ઝિંદા રહે ઔર ઉન્કે આગે સજદારેઝ રહે.

સાઈકા ઉસી રિઆયાકી એક લળકી થી. દરબાનને ઉસ્સે પૂછા કે '' વહ કોન હે તો ઉસ્ને બતાયા કે વહ મૂસલકે ખતીબ ઈબ્નુલ્મખ્દૂમ કકબોરીકી બેટી હે. દૂસ્રોંકી તરહ દરબાનકો ભી યહી મા'લૂમ થા કે ખતીબ અચાનક

પાગલ હો ગયા હે ઔર ઉસે કૈદખાનેમેં ડાલ દિયા ગયા હે. ખતીબકા એહતિરામ હર કિસીકે દિલમેં થા ઔર ઉસ્કે પાગલ હો જાનેકી વજહસે સબકે દિલોંમેં હમદર્દી ભી પૈદા હો ગઈ થી. દરબાનને કિસીસે કહ કર સૈફુદ્દીનસે ઈજાઝત લે લી કે સાઈકાકો ઉસ્કે પાસ ભેજા જાએ.

સાઈકા જબ સૈફુદ્દીનકે સામને ગઈ તો વહ ઉસ લળકીકી ખૂબસૂરતી દેખ કર ચોંક ઉઠા. વહ લળકિયોંકા શિકારી થા. ઉસ્ને સાઈકાકો દિલચસ્પીસે અપને પાસ બિઠાયા. વહ સમઝ ગયા હોગા કે લળકી અપને બાપકી રિહાઈકી દરખ્વાસ્ત લે કર આઈ હે.

"સુનો લળકી !" ઉસ્ને સાઈકાકી બાત સુને બગૈર કહા "મેં જાન્તા હૂં તુમ ક્યૂં આઈ હો. લેકિન મેંને બહુત મઝબૂર હો કર તુમ્હારે બાપકો કૈદમેં ડાલા હે. અગર ઉસે એક દો દિનોં બાદ હી રિહા કરના હોતા તો મેં ઉસે ગિરફતાર હી ન કરતા. મેં ઉસે રિહા નહીં કર સકૂંગા."

"ઉન્કા જુર્મ ક્યા હે ?" સાઈકાને પૂછા.

"ગદ્દારી." સૈફુદ્દીનને જવાબ દિયા.

"ક્યા ઉન્હોંને આપકે ખિલાફ સલીબિયોંકે હકમેં ગદ્દારી કી હે ?"

"રિયાસતકા દુશ્મન સલીબી હો યા મુસલમાન." સૈફુદ્દીનને જવાબ દિયા "ઉસ્કે સાથ મિલ કર રિયાસતકો નુકસાન પહુંચાના જુર્મ હે. ક્યા તુમ્હારા બાપ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા હામી નહીં થા ?"

"મુઝે કુછ ઈલ્મ નહીં." સાઈકાને જવાબ દિયા "મેરા ખયાલ યહ હે કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા હામી હોના જુર્મ નહીં."

"યહી બાત તુમ્હારા બાપ ભી નહીં સમઝ સકતા." સૈફુદ્દીનને કહા "મેં હૈરાન હૂં કે બહુતસે લોગ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો ફરિશ્તા સમઝતે હે. વહ ઔરતકે મુઆમલેમેં દરિંદા હે. દમિશ્ક ઔર કાહિરામેં ઉસ્ને અપના હરમ તુમ જૈસી સેકળોં લળકિયોંસે ભર રખ્ખા હે. હર લળકી તીન ચાર મહીનોં બા'દ અપને સાલારોંકે હવાલે કર દેતા હે ! ઉસ્કી ફૌજ જહાં હમ્લા કરતી હે વહાં ન મુસલમાન ઘરાના દેખતી હે. ન ગૈરમુસ્લિમ. હર ઘરકો લૂટતી ઔર હર લળકીકો અપને સાથ લે જાતી હે. તુમ જૈસી હસીન લળકી ઉસ્સે કભી મહફૂઝ નહીં રહ સકતી. યહ મેરા ફર્ઝ હે કે તુમ્હારી

ઈઝ્ઝતકી હિફાઝત કરૂં ખૂદ મુઝે તુમ્હેં અપને ઘરમેં રખના પળે."

"મેરી હિફાઝત ખુદા કરેગા." સાઈકાને કહા "મૈં સિર્ફ યહ ઈલ્તિજા કરને આઈ હૂં કે મુઝે થોળી સી દેરકે લિએ અપને બાપસે મિલ્નેકી ઈજાઝત દી જાએ."

"જબ તક કાઝી ઉસે સઝા નહીં સુના દેતા ઈજાઝત નહીં દી જા સકતી."

"સઝા ક્યા હોગી ?" લળકીને પૂછા.

"મૌત."

સાઈકાકે આંસૂ બહને લગે. ઉસ્ને લળકીકો ઔર ઝિયાદા ખોફઝદા કરનેકે લિએ કહા "લેકિન યહ મૌત ઈત્ની આસાન નહીં હોગી કે તલ્વારસે સર તનસે જુદા કર દિયા જાએગા. ઉસે આહિસ્તા આહિસ્તા અઝિય્યતેં દે દે કર મારા જાએગા. પહલે ઉસ્કી આંખે નિકાલી જાએગી, ફિર ઉસ્કા એક એક દાંત ઝંબૂરસે ખીંચ કર નિકાલા જાએગા, ફિર ઉસ્કે હાથોં ઔર પાંવકી ઉંગલિયાં કાટી જાએગી ઔર ફિર વહ ઝિંદા હી હોગા તો ઉસ્કી ખાલ ઉતારી જાએગી."

લળકીકા જિસ્મ બળી ઝોરસે કાંપા. ઉસ્ને હોંટ દાંતોમેં દબા લિએ ઔર ઉસ્કા રંગ પીલા પળ ગયા. ઉસ્ને લરઝતી હૂઈ આવાઝમેં પૂછા "ક્યા આપ ઉન પર રહમ નહીં કર સકતે કે ઉન્કા સર તલ્વારસે કાટ દિયા જાએ? અગર ઉન્હેં સઝાએ મૌત હી દેની હો તો એક ષાનિયેમેં ઉન્હેં ક્યૂં નહીં ખત્મ કર દેતે ?"

"અગર તુમ્હેં અપની કિયામતખેઝ જવાની પર રહમ આ જાએ તો મૈં તુમ્હારે બાપ પર રહમ કર સકતા હૂં."

સાઈકાને ઉસે સવાલિયા નઝરોંસે દેખા તો સૈફુદ્દીનને કહા "બાપકે મર જાનેકે બા'દ તુમ એક આમસી ઔર ગરીબસી લળકી બન કર રહ જાઓગી. ક્યા યહ બેહતર ન હોગા કે તુમ મેરે અકદમેં આ જાઓ જિસ્સે તુમ્હારે બાપકો ભી ફાઈદા પહુંચેગા ઔર તુમ્હારી હૈષિયત મૂસલકી મલીકાકી હો જાએગી !"

"અગર મેરે બાપને મુઝે ખુદારીકી તા'લીમ ન દી હોતી તો મલિકા

બનના તો બહુત બળી બાત હે, મેં આપકે સાથ એક રાત ગુઝારને પર ભી ફખ્ર મહસૂસ કરતી.'' સાઈકાને કહા ''મેરા બાપ મેરી ઈસ્મતકી હિફાઝતમેં અપની ખાલ હસ્તે ખેલતે ઉતરવા લેગા. યહ સોદા મેરે બાપકે સાથ કરેં. ઉસ્સે પૂછે કે તુમ જલ્લાદકે પાસ જાના ચાહતે હો યા અપની બેટીકો મેરે પાસ ભેજના ચાહતે હો. મેરા બાપ યકીનન કહેગા, મુઝે જલ્લાદકે હવાલે કર દો. મેં સિર્ફ યહ દરખ્વાસ્ત લે કે આઈ થી કે થોળી સી દેરકે લિએ મુઝે અપને બાપસે મિલ્ને દિયા જાએ. અબ મેં અપની દરખ્વાસ્તમેં યહ ઈઝાફા કરતી હૂં કે ઈસ્કે લિએ મેં કોઈ સો'દા કબૂલ નહીં કરૂંગી.''

''ક્યા તુમ્હારા યહ ફેસ્લા હે કે મેરે પાસ નહીં આઓગી ?'' સૈફુદ્દીનને પૂછા.

''અટલ ફેસ્લા.'' સાઈકાને જવાબ દિયા '' આપ મૂસલકે માલિક હે. મુઝે ઝબરદસ્તી અપને હરમમેં દાખિલ કર લે.''

''મેંને ઐસા જુર્મ કભી નહીં કિયા.'' સૈફુદ્દીનને કહા.

સાઈકા ઉઠ ખળી હૂઈ. ઉસે દરઅસલ મુલાકાતકી ઝરૂરત નહીં રહી થી. વહ તો યહ મા'લૂમ કરના ચાહતી થી કે ઉસ્કે બાપકે સાથ કૈદખાનેમેં ક્યા સુલૂક હો રહા હે. વહ ઉસે કૈદખાનેકે એક ઓહદેદારસે મા'લૂમ હો ગયા થા ઔર ઉસે યહ ઉમ્મીદ ભી થી કે યહ ઓહદેદાર ઉસ્કે બાપકો ફરારમેં મદદ દેગા. ઉસ્ને સૈફુદ્દીનકો સલામ કિયા ઔર ચલ પળી. સૈફુદ્દીનને ઉસે જાતે દેખા તો બોલા ''ઠહરો, યહ ન કહના કે વાલીએ મૂસલમેં એક લળકીકી તમન્ના પૂરી નહીં કી થી. તુમ આજ રાત અપને બાપસે મુલાકાત કરનેકે લિએ જા સકતી હો. એક આદમી તુમ્હારે ઘર આએગા વહ તુમ્હેં અપને સાથ કૈદખાનેમેં લે જાએગા. તુમ જિત્ની દેર ચાહો અપને બાપસે બાતેં કર સકતી હો.''

સાઈકા શુક્રિયા અદા કરકે ચલી ગઈ. સૈફુદ્દીનકે પીછે એક બોડીગાર્ડ ખળા થા. સાઈકા ચલી ગઈ તો સૈફુદ્દીનને અપને બોડીગાર્ડસે કહા ''ઈત્ના ખૂબસૂરત પરિંદા પીંજરેમેં આના ચાહિએ. મેંને ઉસે ખોફઝદા કરનેકે લિએ કહા થા કે ઉસ્કે બાપકો કિસ તરહ અઝિય્યતે દે કર મારા જાએગા મગર લળકી દિલગુર્દેકી પક્કી મા'લૂમ હોતી હે. જાન્તે હો મેંને ઉસે ક્યૂં કહા હે કે

એક આદમી તુમ્હારે ઘર આએગા. વહ તુમ્હેં કૈદખાનેમેં બાપસે મુલાકાત કરાને લે જાએગા ?"

"ક્યા મૈં અભી તક આપકે ઈશારે સમઝનેકે કાબિલ નહીં હુવા ?" બોડીગાર્ડને હોટોં પર શય્તાની મુસ્કુરાહટ લાંતે હૂએ કહા "વહ આદમી મૈં હી હોઉંગા જો ઉસે શામકે બા'દ ઘરસે કૈદખાને લે જાનેકે બહાને લે જાઉંગા."

"ઔર તુમ જાન્તે હો કે ઉસે કહાં લે જાના હે ?" સૈફુદ્દીનને પૂછા "ઉસે યહ શક નહીં હોના ચાહિએ કે મૈંને ઉસે ઈગ્વા કરાયા હે."

"સબ જાન્તા હૂં." બોડીગાર્ડને કહા "યહ કામ પહલી બાર તો નહીં કર રહા. મૈં ઉસે જિન ભુલભુલૈયોંસે ગુઝાર કર ઔર ઉસ્કી જો હાલત કરકે આપકે પાસ પહુંચાઉંગા ઈસ્સે વહ યહ સમઝેંગી કે દુન્યામેં આપ વાહિદ ઈન્સાન હે જો ઉસ્કે મુનિસ વ ગમખ્વાર હૈં. આગે આપ જાન્તે હે કે ઈસ કિસ્મકે પરિંદેકો પીંજરેમેં કિસ તરહ બંદ કરતે હૈં."

સૈફુદ્દીનને અપને બોડીગાર્ડકે કાનમેં કુછ કહા. બોડીગાર્ડકી આંખોમેં શય્તાન મુસ્કુરાને લગા.

કૈદખાનેકા જો ઓહદેદાર સાઈકાકે પાસ આયા ઔર ઉસે તસલ્લી દે કર ઔર કુર્આન લે કર ચલા ગયા થા રાતકી ડયૂટી પર થા. શામકે બા'દ વહ કૈદખાનેમેં દાખિલ હુવા. દિનકી ડયૂટીવાલેકો રૂખ્સત કિયા ઔર ખતીબ ઈબ્નુલ્મખ્દૂમકી કોઠરીકે સામને જા ખળા હુવા. ઈધર ઉધર દેખ કર ઉસ્ને કુર્આન ખતીબકો દે દિયા ઔર કહા "અપની બેટીકે મુતઅલ્લિક આપ કોઈ ગમ ન કરેં. વહ હર લિહાઝસે મુત્મઈન હે, મહફૂઝ હે ઔર ખૈરિયતસે હે. ઉસ્ને મુઝે એક બાત કહી હે. દુઆ કરે અલ્લાહ મુઝે બચ્ચીકી તમન્ના પુરી કરનેકી તૌફીક અતા ફરમાએ."

"વહ બાત ક્યા હે ?" ખતીબને પૂછા.

ઓહદેદારને ઈધર ઉધર દેખા ઔર મુંહ સલાખોંકે સાથ લગા કર કહા "ફરાર.... આપમેં ઈત્ની હિમ્મત હે ?"..... મૈં મદદ કરૂંગા.

"જિસ કામમેં અલ્લાહકી ખૂશ્નુદી શામિલ હો ઉસ્કે લિએ અલ્લાહ

હિમ્મત ભી દે દેતા હે." ખતીબને કહા "લેકિન મેં તુમ્હારી મદદસે ફરાર નહીં હોઉંગા. ઉસ્કે બજાએ યહાં મર જાના પસંદ કરૂંગા."

"ક્યૂં?" ઓહદેદારને હૈરાન હો કર પૂછા "ક્યા આપ મુઝે ગુનહગાર સમઝ કર મેરી મદદ કબૂલ નહીં કરના ચાહતે?"

"નહીં." ખતીબને જવાબ દિયા "મેં તુમ્હારી મદદ ઈસ લિએ કબૂલ નહીં કરના ચાહતા કે તુમ ગુનહગાર નહીં હો. મેં તો તુમ્હારી મદદસે યહાંસે નિકલ જાઉંગા. તુમ પીછે રહ જાઓગે ઔર પકળે જાઓગે. મેરે જુર્મકી ઔર તુમ્હારી નેકીકી સઝા તુમ્હેં મિલેગી જો બહુત હી ભયાનક હોગી."

"મેં ભી આપકે સાથ હી જાઉંગા." ઓહદેદારને કહા "આપકી કલ રાતકી બાતોંને યહાંસે મેરા દિલ ઉચાટ કર દિયા હે. મેં સલાહુદીન અય્યૂબીકી ફોજમેં જા રહા હૂં. મેં ચૂંકે કેદી નહીં. ઈસ લિએ આસાનીસે ફરાર હો સકતા હૂં, લેકિન અબ આપકો સાથ લેકે જાઉંગા. મેરા ઈસ દુન્યામેં કોઈ ભી નહી. દિલમેં વહી આગ હે જો ગુઝીશ્તા રાત આપકો દિખાઈ થી. ઈસ આગકો સર્દ કરના હે."

"હાં." ખતીબને કહા "મેં ઈસ સુરતમેં તુમ્હારી મદદ કબૂલ કર સકતા હૂં."

"આપકી બેટીને મુઝે બતાયા થા કે વહ વાલીએ મોસૂલકે પાસ જા રહી હે." ઓહદેદારને કહા "વહ આપસે મુલાકાતકી ઈજાઝત માંગેગી."

"નહીં." ખતીબને ગભરા કર કહા "ઉસે સૈફૂદ્દીન જૈસે શય્તાન ફિત્રત ઈન્સાનકે પાસ નહીં જાના ચાહિએ. તુમ ઉસે કહો કે વહાં ન જાએ."

"મેં તો કલ સુબ્હ જા સકૂંગા." ઓહદેદારને કહા.

ઓહદેદાર કોઠરીસે હટ કર ચલા ગયા. ખતીબને કુર્આનકો ચૂમા. ફિર સિનેસે લગા કર અપને આપસે કહા "અબ મેં ઈસ કાલ કોઠરીમેં તન્હા નહીં હૂં." ઉસને ગિલાફ ઉતારા ઔર દીએકી રોશનીમેં બેઠ કર કુર્આન ખોલા. વર્ક ઉલટતે ઉલટતે કુર્આનમેંસે એક કાગઝ નિકલા. ઉસ્કી બેટીકે હાથકા લિખ્ખા હુવા થા "ખુદા સાથ હે જિન્નાત મૌજૂદ હે, પૈગમ્બર બરહક હે, પૈગમ્બરકા ફર્માન સુને, ઈમાન તરોતાઝા હે." ખતીબકે ચેહરે પર મુસ્કુરાહટ ફેલ ગઈ. ઉસ્ને કાગઝકા યહ ટૂકળા, દિયેકી લૌ પર રખ્ખા ઔર

જલા ડાલા. વહ પૈગામ સમઝ ગયા થા. પૈગમ્બરસે ઉસ્કી મુરાદ કૈદખાનેકા યહ ઓહદેદાર થા. વહ કહના યહ ચાહતી થી કે યહ આદમી સચ્ચા મા'લૂમ હોતા હે ઉસ્કી બાત (કરાર) પર અમલ કરેં. જિન્નાત મૌજૂદ હે સે મુરાદ યહ થી કે સાઈકાકી હિફાઝતકે લિએ આદમી મૌજૂદ હૈં.

જિસ વક્ત ખતીબ યહ પૈગામ જલા રહા થા ઉસ વક્ત ઉસ્કે ઘરકે દરવાઝે પર દસ્તક હૂઈ. સાઈકાને દરવાઝા ખોલા. ઉસ્કે હાથમેં કિંદીલ થી. બાહર જો આદમી ખળા થા ઉસે ઉસ્ને પેહચાન લિયા. વહ સૈફુદીનકા બોડીગાર્ડ થા જો સાઈકાકી મુલાકાતકે વક્ત વહાં મૌજૂદ થા. ઉસ્ને સાઈકાસે કહા કે વહ ઉસે બાપકી મુલાકાતકે લિએ કૈદખાને લે જાને આયા હે ઔર વહ ઉસે ઘર વાપસ ભી લાએગા.

સાઈકા તય્યાર થી. ચલને લગે તો બોડીગાર્ડને સાઈકાસે કહા "બાપકે સાથ સિર્ફ ખૈર ખૈરિયત ઔર ઘરકી બાતેં કરનેકી ઈજાઝત હોગી. કોઠરીકી સલાખોંસે તુમ્હેં તીન કદમ દૂર ખળા કિયા જાએગા. કોઈ એસી બાત ન કરના જો વાલીએ મૂસલ ગાઝી સૈફુદીનકે વકારકે ખિલાફ હો."

બોડીગાર્ડ આગે આગે જા રહા થા. સાઈકા ઉસ્સે દો તીન કદમ પીછે થી. દોનોં ખામોશીસે ચલે જા રહે થે. રાત તારીક થી. વહ અંધેરી ગલિયોંસે ગુઝરતે જા રહે થે. વહ એક ગલીકા મોળ મૂળે તો બોડીગાર્ડ રૂક ગયા. ઉસ્ને પીછે દેખા સાઈકાને પૂછા "ક્યા બાત હે ?"

"તુમને અપને પીછે કિસીકે કદમોકી આહટ નહીં સુની થી ?" બોડીગાર્ડને ઉસ્સે પૂછા.

"નહીં." સાઈકાને કહા "મૈં હી તુમ્હારે પીછે પીછે આ રહી હૂં."

"મૈંને કોઈ આવાઝ નહીં સુની થી." બોડીગાર્ડને ઝેરે લબ કહા ઔર આગે ચલ પળા.

"ઈત્ના ડરનેકી ક્યા ઝરૂરત હે ?" સાઈકાને પૂછા, "કોઈ અગર પીછેસે આતા હે તો આતા રહે."

બોડીગાર્ડને કોઈ જવાબ ન દિયા. યહ ગલી ખત્મ હો ગઈ. ઉસ્સે

આગે કોઈ ઔર આબાદી નહીં થી. ઝમીન ઊંચી નીચી થી. ખડનાલે ભી થે. કૈદખાના ઉસી તરફ આબાદીસે કુછ દૂર થા. દોનોં ખડ્ડોંસે બચતે જા રહે થે. વહાં ઝાળિયાં ઔર દરખ્ત થે. બોડીગાર્ડ એક બાર ફિર રૂક ગયા ઔર પીછેકો દેખા. ઉસે પીછે આહટ સુનાઈ દી થી. ઉસ્ને તલ્વાર નિકાલ લી ઔર પીછેકો ગયા. દો તીન ઝાળિયોંકે ઈર્દ ગિર્દ ઘૂમ કર દેખા ઔર વહાં કુછ ભી નહીં થા.

"અબ તો તુમ્ને પીછે કિસીકે પાંવકી આવાઝ સુની હોગી." બોડીગાર્ડને સાઈકાસે કહા "યહ આવાઝ બળી સાફ થી."

સાઈકાને યહ આહટ સુની થી, લેકિન ઉસ્ને ઝૂટ બોલા. કહને લગી "તુમ્હારે કાન બજતે હૈં. અગર યહ કિસીકી આહટ થી હી તો ખરગોશ યા કિસી ઐસે હી જંગલી જાન્વરકી હોગી. તુમ ઈન આહટોંસે ક્યૂં ડરતે હો?"

"મૈં તુમ્હેં જો બાત કહનેસે ઝિઝકતા થા વહ અબ કહ દેતા હૂં." બોડીગાર્ડને જવાબ દિયા "તુમ બહોત હી ખૂબસૂરત ઔર જવાન લળકી હો. તુમ્હેં અપની કિમતકા અંદાઝા નહીં. તુમ્હેં કિસીને ઈગ્વા કરકે કિસી અમીર યા હાકિમકે પાસ બેચ ડાલા તો વહ માલા માલ હો જાએગા. તુમ મેરી ઝિમ્મેદારીમેં હો. કિસીને તુમ્હેં મુઝસે છીન લિયા તો વાલીએ મૂસલ સર તનસે જુદા કર દેગા. તુમ મેરે સાથ ચલો. મેરે પીછે ન રહો."

સાઈકા ઉસ્કે સાથ હો ગઈ. કુછ આગે જા કર પગદંડી શુરૂઅ હોતી થી. વહ વહાં તક ચલે ગએ ઔર પગદંડી પર ચલને લગે. થોળા આગે ઈસ પગદંડીસે એક ઔર રાસ્તા નિકલતા થા જો કિસી ઔર તરફ જાતા થા. બોડીગાર્ડ સાઈકાકો ઉસ રાસ્તે પર લે ગયા. ચંદ હી કદમ આગે ગએ હોંગે કે ઉન્હેં કિસીકે દોળતે કદમોંકી સાફ આવાઝ સુનાઈ દી જો ફૌરન હી ખામોશ હો ગઈ. કોઈ પીછેસે દોળતા આયા ઔર દાએંકો ચલા ગયા. બોડીગાર્ડને એક સાયા એક દરખ્તકે પીછે ગાઈબ હોતા દેખ લિયા થા વહ તલ્વાર સોંત કર ઉસ દરખ્તકી તરફ દોળા. કુછ પીછે ઉસે સાઈકાકી ઘૂટી હૂઈ ચીખ સુનાઈ દી. કિસીને સાઈકાકે ઉપર બોરીકી તરહકા થેલા ડાલ દિયા ઔર ઈસ્સે પહલે ઉસ્કે મુંહમેં કપળા ઠોંસ દિયા થા. બોડીગાર્ડકો અંધેરેમેં ઈત્ના હી નઝર આયા કે જહાં સાઈકા અકેલી થી વહાં દો સાએ ઉછલ કૂદ કર રહે હૈં.

વહ ઉસ્કી તરફ દોળને હી લગા થા કે અકબસે કિસીને ઉસે બાઝૂઓંમેં ઝકળ લિયા. ઉસ્કે ભી મુંહમેં કપળા ઠોંસ દિયા ગયા ઔર ઉપરસે બોરીકી તરહકા થેલા ઉસ પર ચળ્હા દિયા ગયા. વહ તનોમંદ જંગજૂ થા, લેકિન ઉસે ઝકળનેવાલે તા'દાદમેં ઝિયાદા થે ઔર વહ ભી તાકતવંર ઔર અપને ફનકે ઉસ્તાદ થે. ઉધર સાઈકાકો દોહરા કરકે થેલેમેં ડાલ કર થેલેકા મુંહ બંદ કર દિયા ગયા. ઈધર બોડીગાર્ડકો ઈસી તરહ થેલેમેં બંદ કર દિયા ગયા. ઉન્હેં પકળનેવાલે ઉન્હેં ઉઠા કર ચલ પળે, આગે જા કર એક એક થેલા પીઠ પર ઉઠા લિયા ગયા. અંધેરેમેં પાસસે ગુઝરનેવાલેકો ભી શક નહીં હોતા થા કે દો ઈન્સાનોંકો ઈગ્વા કરકે લે જાયા જા રહા હે. વહ એક અંધેરી ગલીમેં ચલે ગએ ઔર કુછ દૂર જા કર એક તંગો તારીક મકાનમેં દાખિલ હો ગએ.

અંદર જા કર વહ સાઈકાકો એક કમરેમેં ઔર બોડીગાર્ડકો દૂસ્રે કમરેમેં લે ગએ. અલગ અલગ કમરોંમેં થેલોંકે મુંહ ખોલ દીએ ગએ. સાઈકા થેલેસે નિકલી તો ઉસ્કે મુંહમેંસે કપળા નિકાલ દિયા ગયા. કમરેમેં દિયા જલ રહા થા. સાઈકાકો દો આદમી ખળે નઝર આએ. ઉસ્ને ગુસ્સેસે લરઝતી હૂઈ આવાઝમેં કહા "તુમને યહ ક્યા તરીકા ઈખ્તિયાર કિયા હે ?"

"મહફૂઝ તરીકા નહીં થા." કમરેમેં ખળે દો આદમિયોંમેંસે એકને જવાબ દિયા "રાસ્તેમેં કોઈ ભી તુમ્હેં હમારે સાથ ચલતા દેખ સકતા થા. યહ ઝરૂરી થા કે તુમ્હેં ભી છુપા કર લાયા જાએ."

"મુઝે પહલે ક્યૂં ન બતાયા કે તુમ યહ તરીકા ઈખ્તિયાર કરોગે ?" સાઈકાને પૂછા "મેં તો યહ સમઝી થી કે યહ તુમ નહીં હો, કોઈ ડાકૂ હે ઔર મુઝે સચમુચ ઈગ્વા કિયા જા રહા હે."

"હમારે તરીકે કુછ ઐસે હી હોતે હે." દૂસ્રે આદમીને કહા.

"ક્યા તુમ્હેં યકીન હો ગયા થા કે વહ મુઝે કહીં ઔર લે જા રહા થા?" સાઈકાને પૂછા.

"યહ યકીન તો હમેં ઉસી વક્ત હો ગયા થા જબ તુમ ઉસ્કે સાથ ઘરસે નિકલી થી." એક આદમીને જવાબ દિયા "અગર વહ તુમ્હેં વાકિઈ કૈદખાનેમેં લે જા રહા થા તો છોટા ઔર સીધા રાસ્તા દૂસ્રી તરફ થા. વહ

ખડ નાલોંકે વીરાનેમેં તુમ્હેં લે ગયા ઔર પગડંડી સે હટ કર એક ઔર રાસ્તે પર ચલ પળા. હમેં પુખ્તા યકીન હો ગયા કે વહ તુમ્હેં કહીં ઔર લે જા રહા હે.''

‘‘ઉસ્ને કઈ બાર તુમ્હારે કદમોંકી આહટ સુની થી.'' સાઈકાને કહા ‘‘ઐસી બેએહતિયાતી નહીં કરની ચાહિએ.''

‘‘અંધેરેમેં ફાસલેકા અંદાઝા નહીં હોતા થા.'' ઉસે બતાયા ગયા ‘‘હમ તુમ દોનોંકે તઆકુબમેં દૂર નહીં થે. દૂર તક નઝર નહીં આતા થા ઈસ લિએ તુમ્હારે કરીબ રહના ઝરૂરી થા.''

સાઈકાકે ચેહરે પર ઈત્મીનાન થા. વહ બોડીગાર્ડકે હાથોં લાપતા ઔર ઝલીલ વ ખ્વાર હોનેસે બાલ બાલ બચ ગઈ થી. દૂસ્રે કમરેમેં બોડીગાર્ડકો થેલેમેંસે નિકાલ કર ઉસ્કે મુંહસે કપળા નિકાલા ગયા. ઉસ્કે સામને તીન નકાબપોશ ખળે થે. ઉસ્કી તલ્વાર ઉન્હીં નકાબપોશોંકે પાસ થી.

‘‘કોન હો તુમ ?'' ઉસ્ને બળે રો'બસે નકાબપોશોંસે કહા ‘‘મેં વાલીએ મૂસલકા ખુસૂસી મુહાફિઝ હૂં. તુમ સબકો સઝાએ મૌત દિલાઉંગા. મુઝે જાને દો.''

‘‘વાલીએ મૂસલકી હિફાઝત અબ ખુદા હી કરે તો કરે.'' એક નકાબપોશને કહા ‘‘તુમ અપની હિફાઝતકી ફિક્ર કરો. ઈસ લળકીકો તુમ કહાં લે જા રહે થે ?''

‘‘કૈદખાનેમેં ઉસ્કે બાપસે મુલાકાત કરાને લે જા રહા થા.'' બોડીગાર્ડને જવાબ દિયા ‘‘યાદ રખ્ખો જિસ લળકીકો તુમને ઈગ્વા કિયા હે ઉસે તુમ હઝમ નહીં કર સકોગે. યહ ખતીબ ઈબ્નુલ્મખ્દૂમકી બેટી હે ઔર વાલીએ મૂસલ ગાઝી સૈફુદીનને અપના ખુસૂસી મુહાફિઝ ઉસ્કે લિએ ભેજા થા. ઈસ્સે તુમ અંદાઝા કર સકતે હો કે યહ લળકી લાપતા હો ગઈ તો વાલીએ મૂસલ શહરકે ઘર ઘરકી તલાશી લેગા. તુમ શહરસે નિકલ નહીં સકોગે. થોળી દેર બા'દ ગાઝી સૈફુદીનકો પતા ચલ જાએગા કે ઉસ્કા મુહાફિઝ ઔર ખતીબકી બેટી લાપતા હે. શહરકી નાકાબંદી ફૌરન કર દી જાએગી. લળકી કહાં હે ?''

‘‘સુનો દોસ્ત !'' એક નકાબપોશને કહા ‘‘લળકી યહીં હે ઉસે ઈગ્વા

નહીં કિયા ગયા. ઉસે ઈગ્વા હોનેસે બચાયા ગયા હે. હમ જાનતે હે કે વાલીએ મૂસલ સૈફુદ્દીનકે લિએ યહ લળકી બહુત અહમ હે ઔર વહ ઉસ્કી તલાશમેં અપની પૂરી ફૌજ લગા દેગા. ક્યૂંકે લળકી ખૂબસૂરત ઔર નૌજવાન હે ઔર ઉસ્કા બાપ કૈદખાનેમેં બંદ હે. વહ સૈફુદ્દીનકો ધુત્કાર આઈ થી. ફિર ઉસ્ને લળકીકો મુલાકાતકે લિએ ઈજાઝત દે દી ઔર કહા કે ઉસે એક આદમી અપને સાથ કૈદખાનેમેં લે જાએગા. મુલાકાતકા વક્ત રાતકા રખ્ખા ગયા. તુમ બતા સકતે હો કે મુલાકાત દિનકો ક્યૂં ન કરાઈ ગઈ ? લળકીને હમેં બતાયા. હમને ઉસ્કી હિફાઝતકા ઈન્તિઝામ કર લિયા. તુમ ઉસે ઘરસે હી ગલત રાસ્તે પર લે ચલે તો હમ તુમ્હારે તઆકુબમેં ચલ પળે. તુમને દો તીન બાર રૂક કર પીછે દેખા થા. વહ હમ હી થે. તુમને જિન્હેં ઝાળિયોંમેં તલાશ કરનેકી કોશિશ કી થી વહ ભી હમ હી થે. હમ દિનકી રોશ્નીમેં ભી કિસીકો નઝર નહીં આતે.''

''તુમને ઈસ લળકી પર ઝુલ્મ કિયા હે.'' બોડીગાર્ડને કહા ''મેં ઉસ્કે બાપકે પાસ લે જા રહા થા.''

''તુમ ઉસે ઈગ્વા કરકે લે જા રહે થે એક નકાબપોશને તલ્વારકી નોક ઉસ્કી શહરગ પર ઝરા સી દબાઈ ઔર કહા ''તુમ ઉસે સૈફુદ્દીનકે લિએ લે જા રહે થે. હમ જાન્તે હે તુમ્હારા વાલીએ મૂસલ કિત્ના કુછ રહમ દીલ હે જિસ્ને ખતીબ તકકો કૈદ કરનેસે ગુરેઝ ન કિયા. ઔર અબ ઉસ્કી બેટીકો મુલાકાતકી ઈજાઝત દે રહા હે. તુમ અછ્છી તરહ જાન્તે હે કે મોહતરમ ખતીબકા જુર્મ હે, મગર તુમ નહીં જાન્તે કે યહ આલીમ મૂસલમેં તન્હા નહીં. વહ કૈદખાનેમેં હે તો ઉસ્કી બેટી તન્હા નહીં. મેં તુમ્હેં યહ ભી બતા દેતા હૂં કે હમ સૈફુદ્દીનકા તખ્તા ઉલટ દેંગે. ઉસ્કે દિન થોળે રહ ગએ હે. હમ ઉસે કિસી ભી વક્ત કત્લ કર સકતે હે. લેકિન સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને હમેં સખ્તીસે હુક્મ દે રખ્ખા હે કે કિસીકો હસન બિન સબાહકે ફિદાઈયોંકી તરહ કત્લ ન કરના. હમ મૈદાનમેં લલકારતે ઔર કત્લ કરતે હેં.''

''તુમ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે આદમી હો ?'' બોડીગાર્ડને પૂછા.

''હાં !'' નકાબપોશને જવાબ દિયા ''હમ જાંબાઝ દસ્તેકે સિપાહી હેં.'' ઉસ્ને તલ્વારકી નોક ઉસ્કી શહરગ પર ઔર ઝિયાદા દબાઈ તો

Maktabe Ashraf

બોડીગાર્ડકી પીઠ દીવારકે સાથ જા લગી. નકાબપોશને કહા "તુમ સૈફુદ્દીનકે ખુસૂસી મુહાફિઝ હો ઔર હર વક્ત ઉસ્કે સાથ રહતે હો. તુમ ઉસ્કે રાઝદાર હો. લળકિયાં ઈગ્વા કરકે ઉસે દેતે હોં. પૂરી તફસીલસે બતાઓ કે સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ ઉસ્કે ઈરાદે ક્યા હે. અગર બતાનેસે ઈન્કાર કરોગે યા યહ કહોગે કે તુમ્હેં કુછ ઈલ્મ નહીં તો તુમ્હારા હાલ વહી કિયા જાએગા જો સૈફુદ્દીન કૈદખાનેમેં અપને મુખાલિફીનકા કરતા હે."

"અગર તુમ સિપાહી હો તો અછ્છી તરહ જાન્તે હોગે કે હાકિમ ઔર બાદશાહકે સામને એક મુહાફિઝકી કોઈ હેષિયત નહીં હોતી." બોડીગાર્ડને જવાબ દિયા "મેં ઉસ્કે ઈરાદોંકે મુતઅલ્લિક ક્યા બતા સકતા હૂં."

એક નકાબપોશને ઉસ્કા સર નંગા કરકે ઉસ્કે બાલ મુટ્ઠીમેં લે કર મરોળે ઔર ઝટકા દે કર ઉસે એક તરફ ઝુકા દિયા. દૂસ્રેને ઉસે ટાંગોસે ઘસીટ કર ગિરા દિયા. એક નકાબપોશ ઉસ્કે પેટ પર ખળા હો ગયા. વહ દો તીન બાર ઉસ્કે પેટ પર ઉછલા તો બોડીગાર્ડકે દાંત બજને લગે. ફિર ઉસે મુખ્તલિફ અઝિય્યતોંકા ઝરા ઝરા ઝાઈકા ચખાયા ગયા ઔર ઉસે કહા ગયા કે વહ વહાંસે ઝિંદા નહીં નિકલ સકેગા.

"મુઝે ઉઠને દો." ઉસ્ને કરાહતે હૂએ કહા.

"ઉસે ઉઠાયા ગયા." ઉસ્ને કહા "સૈફુદ્દીન સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ લળના ચાહતા હે."

"યહ કોઈ રાઝ નહીં." એક નકાબપોશને કહા "હમેં બતાઓ વહ કબ ઔર કિસ તરહ લળના ચાહતા હે. ક્યા વહ હલબ ઔર હિરનકી ફૌજોંકે સાથ અપની ફૌજ શામિલ કરેગા યા અલગ લળેગા."

"ફૌજ દૂસ્રી ફૌજોંમેં શામિલ કરેગા." બોડીગાર્ડને જવાબ દિયા "લેકિન ઐસી ચાલ ચલેગા કે ઉસ્કી ફૌજકી ફતહ અલગ થલગ નઝર આએ. હલબ ઔર હિરનવાલોં પર ઉસે ભરોસા નહીં."

"અપને સાલારોંકો ઉસ્ને ક્યા હિદાયત દી હેં." એક નકાબપોશને પૂછા.

"ઉસ્કા મન્સૂબા યહ હે કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો પહાળી ઈલાકેમેં મહસૂર કર લિયા જાએ." બોડીગાર્ડને જવાબ દિયા.

Maktabe Ashraf

"ફૌજ કિસ રાસ્તેસે જાએગી ?"

"ફુરને હમ્માતકી તરફસે." બોડીગાર્ડને જવાબ દિયા.

"સલીબી કિત્ની મદદ દે રહે હૈં."

"સલીબિયોંને મદદકા વા'દા કિયા હે." બોડીગાર્ડને જવાબ દિયા "લેકિન સૈફુદ્દીન ઉન્હેં ભી ધોકા દેગા. સલીબી ફૌજકે ચંદ એક કમાન્ડર મૂસલકી ફૌજકો તર્બિયત દે રહે હૈં."

યહ નકાબપોશ ઔર વહ આદમી જો દૂસ્રે કમરેમેં સાઈકાકે સાથ થે. સુલ્તાન અય્યૂબીકે છાપામાર જાસૂસ થે. ઉન્કા રાબિતા ખતીબ ઈબ્નુલ્મખ્દૂમકે સાથ થા, બલ્કે ખતીબ ઉન્કા નિગરાન ઔર સર્બરાહ થા. યહ ગિરોહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે લિએ આંખો ઔર કાનોંકા કામ કરતા થા. મોસૂલસે જો ભી ઈત્તિલાઅ વહ હાસિલ કરતે થે સુલ્તાન અય્યૂબીકે જંગી હેડકવાર્ટરકો ભેજ દેતે થે. મોસૂલમેં વહ મુખ્તલિફ કામ ધંદા, મુલાઝમત ઔર દુકાનદારી કરતે થે. ખતીબ કૈદ હો ગયા કે યહ રાતકો બારી બારી ખતીબકે ઘરકા પેહરા દેતે થે. ઉન લળકિયોંને જો સાઈકાકે ઘર ઉસે તન્હા સમઝ કર સોને આઈ થી ઉન્હીંકે સાએ દેખે થે. સાઈકાને ઈન લળકિયોંકો યહ નહીં બતાયા થા કે યહ સાએસે ઈન્સાન હે. ઉસ્ને ઐસા તઅષ્ષુર દિયા થા જૈસે યહ જિન્નાત હે. ઈન આદમિયોંકો મા'લૂમ થા કે સાઈકા સૈફુદ્દીનકે પાસ બાપસે મુલાકાત કી ઈજાઝત લેને ગઈ હે. વાપસ આ કર ઉસ્ને ઈન્મેંસે એક આદમીકો બતા દિયા થા કે રાતકો એક આદમી ઉસે કૈદખાનેમેં લે જાનેકે લિએ આએગા. ઉસ્ને યહ ભી બતા દિયા થા કે સૈફુદ્દીનને ઉસ્કે સાથ નારવાં બાતેં કી ઔર ઉસે અપને અકદમેં લેનેકી પેશકશ કી થી.

ઈસ આદમીને અપને ગિરોહકો બતાયા. યહ સબ બહુત ઝહીન થે. ઉન્હેં શક હુવા કે સાઈકાકો કિસી ઔર તરફ લે જા કર ઉસે ગાઈબ કર દિયા જાએગા. ચુનાંચે સુરજ ગુરૂબ હોનેકે બા'દ પાંચ આદમી સાઈકાકે ઘરમેં જા કર છુપ ગએ થે. સાઈકા બોડીગાર્ડકે સાથ ગઈ તો યહ આદમી ઉનકે તઆકુબમેં ચલ પળે. આગે જા કર ઉનકા શક સહીહ ષાબિત હુવા. ઉન્હોંને કામ્યાબીસે સાઈકાકો બચા લિયા ઔર બોડીગાર્ડકો ભી પકળ લાએ જો સૈફુદ્દીનકા રાઝદાન થા. ઉન્હોંને ફૌજી અહમિયતકે બહુતસે રાઝ ઉસ્સે

ઉગલવા લિએ. ઉનમેં યહ રાઝ અહમ થા કે સૈફુદીનકે ભાઈ ઈઝઝુદ્દીનને ફૌજકો દો હિસ્સોંમે તકસીમ કરકે એક હિસ્સેકો અપની કમાનમેં રખ્ખા હે. યહ હિસ્સા મહફુઝાકે તૌર પર ઈસ્તિઅમાલ હોગા યા'ની ઉસે બા'દમેં ઝરૂરતકે મુતાબિક ઈસ્તિઅમાલ કિયા જાએગા. પહલે હમ્લેકી કિયાદત સૈફુદીનકો કરની થી. દુસ્રી અહમ બાત જો માલૂમ હૂઈ વહ યહ થી કે તબસે ગુમશ્તગીન ઔર સૈફુદીનકે હાં એલ્ચી યહ પૈગામ લે કર ગએ હૈં કે તીનો ફૌજોંકો મુશ્તરકા કમાનમેં રખ્ખા જાએ ઔર સલીબિયોંકી મદદ પર ઝિયાદા ભરોસા ન કિયા જાએ. બાકી મા'લૂમાત ભી અહમ થી.

બૉડી ગાર્ડને યહ માલૂમાત ઉગલ કર કહા કે ઉસે રિહા કિયા જાએ. નકાબપોશને ઉસે રિહાઈકે વાદે પર ટાલ દિયા. સાઈકાકો ઈસી કમરેમેં રહને દિયા ગયા. ઉસે ઉસકે ઘરમે રખના મુનાસિબ નહીં થા. બોડીગાર્ડકો ઈસ મકાનકી એક અંધેરી કોઠરીમેં બંદ કર દિયા ગયા.

હિરન ઔર હલબસે તકરીબન પચાસ મીલ દૂર સલીબી ફૌજકા જંગી હેડ ક્વાર્ટર થા જહાં ઝિયાદા સરગર્મિયાં જાસૂસીકે મુતઅલ્લિક થીં. વહાં જો સલીબી હુક્મરાન ઔર કમાન્ડર થે વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ ખુલી જંગ લળનેકી બજાએ ઉસ્કે મુસલમાન મુખાલિફીનકો મુત્તહિદ કરકે, ઉસ્કે ખિલાફ લળાનેકી ઈસ્કિમેં બના રહે થે ઔર ઉસ પર અમલ ભી કર રહે થે. પહલે બતાયા જા ચૂકા હે કે ઉન્હોંને મુસલમાનોંકે બળે બળે ઉમરાઅકો અપને ફૌજી મુશીર દે રખે થે, જો ઉન્હેં જંગી મશ્વરે દેનેકે અલાવા ફૌજોંકો જંગી તર્બિયત ભી દેતે થે. અપની અસલ નિય્યત પર પર્દા ડાલે રખનેકે લિએ વહ મુસલમાન ઉમરાઅકો ઐશો ઈશ્રતકા સામાન ભી મુહય્યા કરતે રહતે થે. ઉન્કે જાસૂસ ભી ઈન ઉમરાઅકે દરબારોંમે મૌજૂદ રહતે ઔર અપને હેડક્વાર્ટરકો ખબરેં ભેજતે રહતે થે.

હીરનસે ગુમશ્તગીનકા એક સલીબી મુશીર અપને ઈસ જંગી હેડ ક્વાર્ટરમેં પહુંચા. ઉસ વક્ત સલીબિયોંકે દો મશ્હૂર જંગી હુક્મરાન રેમાન્ડ ઔર રૈજનાલ્ડ વહાં મૌજૂદ થે. રેમાન્ડ વહ હુક્મરાન થા જિસે હાલ હી મેં

સુલ્તાન અય્યૂબીને એક બરવક્ત ઔર બર્કરફતાર ચાલ ચલ કર ભગા દિયા થા ઔર રીજનાલ્ટ વહ મશ્હૂર સલીબી હુક્મરાન થા જિસે નુરૂદીન ઝંગીને એક મા'કેમેં જંગી કૈદી બના લિયા થા. ઉસે ઔર દિગર સલીબી કૈદિયોંકો હિરનને ગુમશ્તગીનકે હવાલે કર દિયા ગયા થા. ઉસ વક્ત ગુમશ્તગીન ખિલાફતે બગ્દાદકા એક કિલ્એદાર થા. ઝંગી ફોત હો ગયા તો ઈસ કિલ્એદારને ખૂદ મુખ્તારીકા એલાન કર દિયા ઔર સલીબિયોંકે સાથ દોસ્તી ગહરી કરનેકે લિએ રીજનાલ્ટ જૈસે કિમતી કૈદીકો તમામ સલીબી કૈદિયોં સમેત રિહા કર દિયા. નુરૂદીન ઝંગીને કહા થા કે રીજનાલ્ટકે એવઝ વહ સલીબિયોંસે અપની શરતેં મનવાએગા. ઝંગી મર ગયા તો ઉમરાઅમેં અય્યાશી ઔર હુકૂમતકે નશેમેં ઉસ્કે તમામતર મન્સૂબે ઉલટ કર દિએ ઔર સલીબી સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકી બુન્યાદોંમેં ઉતરના શુરૂઅ હો ગએ.

હિરનસે સલીબી મુશીર જો દરઅસલ જાસૂસ થા રેમાન્ડ ઔર રીજનાલ્ટકે પાસ પહુંચા ઔર હિરનકે તાઝા વાકિઆતકી તફસીલી રીપોર્ટ દી. ઉસ્ને કહા "હલબસે અલ્મલિકુસ્સાલેહને ગુમશ્તગીન ઔર સૈફુદ્દીનકો તોહફોંકે સાથ પૈગામ ભેજે હૈં કે વહ અપની ફૌજેં ઉસ્કી ફૌજકે સાથ મુશીરકી કમાનમેં દે દે. વહાં યહ અજીબ વાકિઆ હુવા હે કે ગુમશ્તગીનકે દો સાલારોંને હિરનકે કાઝીકો કત્લ કર દિયા ઔર દો લળકિયોંકો જો હલબસે અલ્મલિકુસ્સાલેહને પૈગામકે સાથ તોહફેકે તોર પર ભેજી થી ભગા દિયા. ફિર ઉન્હોંને એ'તિરાફ કિયા હે કે વહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે હામી હે ઔર વહ ઉસીકે લિએ ઝમીન હમ્વાર કર રહે થે. યહ દોનોં સાલાર સગે ભાઈ હે ઔર હિંદુસ્તાનસે આએ હૈં. દોનોંકો ગુમશ્તગીનને કૈદખાનેમેં ડાલ દિયા હે. ઈસ્સે એક હી રોઝ પહલે હમારા એક સાથી મુશીર ગુમશ્તગીનકે દરમેં દા'વતકે દોરાન પૂર અસ્રાર તરીકેસે કત્લ હો ગયા હે. અગલે દિન મા'લૂમ હુવા કે ગુમશ્તગીનકે હરમકી એક લળકી ઔર ઉસ્કા એક બોડીગાર્ડ લાપતા હે."

સલીબિયોંકી ઈસ કાન્ફ્રન્સમેં કહકહા બુલંદ હુઆ ઔર કુછ દેર તક સબ હંસતે રહે. રેમાન્ડને કહા "યહ મુસલમાન કૌમ ઈસ કદર જિન્સિય્યત પસંદ હો ગઈ હે કે ઉસ્કે હુક્મરાન ઔર ઉમરાઅ, વુઝરાઅ, જંગ ઔર

સિયાસતકે ફેસલે જિન્સી લઝઝત પરસ્તીસે મગ્લૂબ હો કર કરતે હેં. ઝરા ગૌર કરો કે ગુમશ્તગીન જૈસે જાબિર ઔર જંગજૂ કિલ્એદારકી ફૌજકી આ'લા કમાન જિન દો સાલારોંકે પાસ થી વહ દો તો ઉસ્કે દુશ્મન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે કેમ્પકે સાલાર થે. મુઝે યકીન હે કે ઈન દોનોંને તોહફેમેં આઈ હૂઈ લળકિયોંકી ખાતિર કાઝીકો કત્લ કિયા હોગા ઔર લળકિયોંકો સલાહુદ્દીન ઔર લળકિયોંકો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે પાસ ભેજ દિયા ઔર ખૂદ કૈદ હો ગએ. ગુમશ્તગીનકે હરમકી દો લળકી લાપતા હો ગઈ હે વહ ઉસ મુહાફિઝમેં ભગાઈ હોગી ઔર હમારા આદમી મા'લૂમ નહીં કિસ ચક્કરમેં કત્લ હો ગયા. મુસલમાન ઉમરાએ, કિલ્એદારોં ઔર હાકિમોંકે હરમોંકી મુકય્યદ દુન્યા બળી હી પૂર અસ્રાર દુન્યા હે. મેં આપકો યકીન દિલાતા હૂં કે યહ કૌમ ઐશો ઈશ્રત ઔર લઝઝત પરસ્તીસે તબાહ હોગી.''

''મેં દો બાતેં કહૂંગા.'' એક ઔર સલીબીને કહા યહ સલીબી અપની અફવાજકી ઈન્ટેલીજન્સકા સર્બરાહ થા. ઉસ્ને કહા ''આપને કહા હે કે તોહફેમેં આઈ હૂઈ લળકિયાં હિરનસે ભગા કર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે પાસ ભેજ દી ગઈ હોંગી. મેં યહ તસ્લીમ નહીં કરતા. મેં જાસૂસીકા માહિર હૂં. દુશ્મનકે ફૌજી રાઝ હાસિલ કરનેકે અલાવા મેરે શો'બેકા કામ યહ ભી હોતા હે કે દુશ્મનકે ફૌજી કાઈદીન ઔર દીગર આ'લા હુક્કામકે ઝાતી કિર્દાર ઔર જંગી ચાલોંકે મુતઅલ્લિક ભી મા'લૂમાત હાસિલ કરે ઔર અપની ફૌજકો આગાહ કરે. મેં આપકો પૂરે વુષૂકસે બતાતા હૂં કે ઔરત ઔર શરાબકે મુઆમલેમેં સલાહુદ્દીન પથ્થર હે. યહી એક વજહ હે કે આપ ઉસે ઝહર દે કર નહીં માર સકતે, ન ઉસે કિસી હસીન લળકીકે જાલમેં ફાંસ કર, ફિદાઈયોંસે કત્લ કરા સકતે હેં. યહ ઈન્સાની ફિત્રતકા અટલ ઉસૂલ હે કે જો ઈન્સાન ઝહની અય્યાશીકા આદી ન હો ઉસ્કા અઝમ પુખ્તા હોતા હે ઔર જો મુહિમ હાથમેં લેતા હે ઉસે સર કરકે હી દમ લેતા હે. આપકે દુશ્મન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીમેં યહી ખૂબી હે. યહ ઉસીકા અષર હે કે ઉસ્કા દિમાગ પૂરા કામ કરતા હે ઔર વહ ઐસી ઐસી ચાલે ચલતા હે કે જો આપકે વહમો ગુમાનમેં ભી નહીં હોતી ઔર આપકે પાંવ ઉખળ જાતે હેં. જહાં તક મેંને ઉસ્કે મુતઅલ્લિક મા'લૂમાત હાસિલ કી હે ઉન્સે મા'લૂમ હોતા હે કે વહ

Maktabe Ashraf

જિસ્માની ઝરૂરિયાતસે બેનિયાઝ હે. ઉસ્મેં યહ ખૂબી અપની ફોજમેં પૈદા કર રખ્ખી હે, વર્ના સહરાઅમેં લળનેવાલે સિપાહી બરફપોશ વાદિયોંમેં ઔર પહાળિયોં પર ઈસ યખ મૌસમમેં કભી ન લળ સકતે. જબ તક આપ અપને હાં ભી યહી ખૂબી પૈદા નહીં કરેંગે અપને ઈસ દુશ્મનકો જિસે આપ સલાહુદ્દીન અય્યૂબી કહતે હે કભી શિકસ્ત નહીં દે સકતે....."

"ઔર દૂસ્રી બાત યહ હે કે દૂસ્રે મુસલમાન ઉમરાઅ, વુઝરાઅ ઔર હુક્મરાનોંમેં જો ઝનપરસ્તી પૈદા હો ગઈ હે વહ મેરે શો'બેકા કમાલ હે. યહૂદી દાનિશમંદોને એક સદીસે ઝિયાદા અર્સેસે મુસલમાનોંકી કિર્દારકુશીકી મુહિમ ચલા રખ્ખી હે. યહ દરઅસલ ઉન્કી કામ્યાબી હે કે હમને લળકિયોં ઔર ઝરો જવાહિરાતકે ઝરીએ મુસલમાન સર્બરાહોંકા કિર્દાર ખત્મ કિયા હે. હમ તો ઉન્હેં અખ્લાકી લિહાઝસે તબાહ કરનેકે લિએ, હસીન ઔર તેઝ તર્રાર લળકિયાં બાકાઈદા તર્બિયતકે સાથ ઉન્કે હાં તોહફેકે તૌર પર ભેજતે હેં. ઉન કમબખ્તોને આપસમેં ભી લળકિયોંકો બતોરે તોહફા ભેજના શુરૂઅ કર દિયા હે. ઉન્કે હાં કોમી કિર્દાર ખત્મ હો ચૂકા હે. યહ હમારી કામ્યાબી હે કે, હમને ઉન્કે દરમિયાન તફરકા ઔર બાદશાહીકા લાલચ પૈદા કર દિયા હે."

"ઉસ કૌમકો હમ ઉસી તરહ ખત્મ કરેંગે." રીજનાલ્ટને કહા "ઔર યહ કૌમ અપને કિર્દારકે હાથોં તબાહ હોગી. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ખૂશ હો રહા હોગા કે ઉસ્ને હમારે ભાઈ રેમાન્ડકો પસ્પા કર દિયા હે. વહ યહ નહીં જાન્તા કે રેમાન્ડ મૈદાને જંગસે પસ્પા હુવા હે. યહ તો ઉસ્કી કૌમકે સીનેમેં ઘુસ ગયા હે. ઝરૂર નહીં કે હમ મૈદાનમેં હી લળેં, હમ કિસી દૂસ્રે મુહાઝ પર ભી લળ સકતે હેં."

"ઈસ મુહિમકો મઝીદ તેઝ કરનેકી ઝરૂરત હે." ઉસ મુશીરને કહા "જો હિરનસે ગયા થા. મેંને આપકો ગુમશ્તગીનકે અંદરૂને ખાનાકે વાકિઆત સુનાએ હેં. ઈન્સે યહ ષાબિત હોતા હે કે વહાં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે જાસૂસ ઔર તખ્રીબકાર સિર્ફ મૌજૂદ હી નહીં, બલ્કે ગુમશ્તગીનકે ઘરકે અંદર ઔર ઉસ્કી આ'લા કમાનમેં પૂરી તરહ સરગર્મ હે. હમેં ઉન્કે ખિલાફ કોઈ કારવાઈ કરની ચાહિએ."

"હમેં ક્યા ઝરૂરત હૈ કે ગુમશ્તગીન ઔર સૈફુદ્દીન ઔર અલ્મલિકુસ્સાલેહ ઔર ઉન્કે મુત્તહિદા મુહાઝકે દૂસરે ઉમરાઅ વગૈરાકો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી જાસૂસી ઔર તબાહકારીસે બચાએ." એક સલીબી કમાન્ડરને કહા "હમ તો ઉન્કી તબાહીકે અમલકો તેઝ કરેંગે. યહ તબાહી હમારે હાથોં હો યા ઉન્કે અપને હી કિસી ભાઈકે હાથોં. ક્યા આપ ઈન મુસલમાનોંકો જો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ લળ રહે હૈં સચ્ચે દિલસે અપના દોસ્ત સમઝ બેઠે હૈં ? અગર ઐસા હૈ તો ઈસ્કા મતલબ યહ હૈ કે આપ સચ્ચે સલીબી હૈ. આપ શાયદ અભી તક યહ નહીં સમઝે કે હમારી દુશ્મની નુરૂદ્દીન ઝંગીકે સાથ નહીં થી, ન હી સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે સાથ હૈ. અગર સલાહુદ્દીન અય્યૂબી કભી મેરે સામને આ ગયા તો મૈં ઉસ્કા એહતરામ કરૂંગા. વહ જંગજૂ હૈ, મૈદાને જંગકા બાદશાહ હૈ, તેગઝન હૈ. હમારી દુશ્મની ઈસ મઝહબકે ખિલાફ હૈ જિસે ઈસ્લામ કહતે હૈં. હમ હર ઉસ આદમીકે ખિલાફ લળેંગે જો ઈસ મઝહબકા દિફાઅ કરેગા ઔર જો ઈસે ફરોગ દેગા. હમારે ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે મરનેકે બા'દ યહ જંગ ખત્મ નહીં હો જાએંગી. ઈસી લિએ હમ મુસલમાનોંમેં ઐસી બુરી આદતેં પૈદા કર રહે હૈ જો ઉન્કી આઈન્દા નસલોંમેં ભી મુન્તકિલ હોંગી. હમ ઐસે તરીકે ઈખ્તિયાર કર રહે હૈં કે મુસલમાન અપની રિવાયાતકો ભૂલ જાએં ઔર હમારી પૈદા કર્દા ખુબિયોંકે દિલદાદા હો જાએં."

"હમેં ઉન્કે અસલ તહઝીબ વ તમદ્દુનકો બિગાળના હૈ." રેમાન્ડને કહા "હમ ઉસ દોરમેં ઝિંદા નહીં હોંગે, હમ દેખ નહીં સકેંગે. મૈં પૂરે યકીનસે કહતા હૂં કે હમને કિર્દારકી તબાહકારીકી મુહિમ જારી રખ્ખી તો વહ દોર આએગા કે ઈસ્લામ અગર ઝિંદા રહા તો યહ ઈસ્લામકી બદરૂહ હોગી જો ભટકતી ફિરેંગી. મુસલમાન નામકે મુસલમાન હોંગે. ઉન્કી કોઈ આઝાદ ઈસ્લામી મમ્લકત રહ ભી ગઈ તો વહ ગુનાહોં ઔર બદીકા ઘર હોગી. યહૂદી ઔર ઈસાઈ દાનિશ્વરોને ઈસ કૌમમેં બદીકી મુહબ્બત પૈદા કર દી હૈ."

"બહરહાલ અબ ઝરૂરત યહ હૈ કે વહ લોગ હમારી મદદકી તવક્કુઅ લિએ બેઠે હૈં." સલીબી મુશીરને કહા "ગુમશ્તગીનને મુઝે ઈસી લિએ

ભેજા હે.''

બહુત દેર ઈસ મસ્અલે પર તબાદલએ ખયાલાત હોતા રહા. આખિર યહ ફેસ્લા હુવા કે ફૌજોંકી સૂરતમેં ઉન્હેં કોઈ મદદ ન દી જાએ, ઉન્હેં મદદકા જાંસા દિયા જાએ. ઉન્હેં યહ યકીન દિલાયા જાએ કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી પર હમ્લા કરકે ઉસે અર્રસ્તાનકે અંદર હી લળાતે રહે ઔર હમ અપની ફૌજેં ઉસકે કિસી નાઝૂક મુકામ પર લે જા કર ઉસે મઝબૂર કર દેંગે કે વહ અર્રસ્તાનસે પસ્પા હો જાએ. યહ ફેસ્લા ભી કિયા ગયા કે હલબ, હિરન ઔર મૂસલકી ફૌજોંકે લિએ ઈસ મુશીરકે હમરાહ કમાનોં ઔર તીરોંકા ઔર આતિશગીર માદ્દેકા ઝખીરા ભેજ દિયા જાએ. ઈસકે અલાવા પાંચસો ઘોળે ભી ભેજ દિએ જાએં, લેકિન યહ ખયાલ રખ્ખા જાએ કે, ઝિયાદા તા'દાદ એૈસે ઘોળોંકી હો જો હમારી ફૌજકે કામકે નહીં રહે. બઝાહિર તંદુરસ્ત હો.

''ઔર આઈન્દા યૂં કિયા જાએ કે ઉન ઉમરાઅ વગૈરાકો થોળા થોળા અસ્લિહા દિયા જાતા રહે. રીજનલ્ટને કહા. ઈસકે સાથ સાથ ઈન્હેં અય્યાશીકી તરફ માઈલ કિયા જાએ. ઉન્હેં યહ તઅષ્ષુર દિયા જાએ કે ઉન્હેં જબ કભી અસ્લિહા ઔર ઘોળોંકી ઝરૂરત હોગી વહ હમ પૂરી કર દેંગે. ઈસ તરહ વહ ખૂદ અપની ઝરૂરત પૂરી કરનેસે ગાફિલ હો જાએંગે ઔર હમારે મોહતાજ રહેંગે. ઈસ મદદસે ઔર અપને મુશીરોંકી વસાતતસે હમ ઉન્કે દિલોં ઔર દિમાગોં પર ગાલિબ આ જાએંગે.''

''ઈન્તિહાઈ ઝરૂરી બાત તો રહ ગઈ હે.'' એક કમાન્ડરને કહા ''શેખ સન્નાનકે ભેજે હૂએ નવ ફિદાઈ ચલે ગએ હેં. અબકે ઉમ્મીદ હે કે વહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો કત્લ કર દેંગે. વહ જો હલફ ઉઠા કર ગએ હેં ઉસ્મેં ઉન્હોંને યહ ભી કહા હે કે વહ જાન કર ખેલ કર ઉસે કત્લ કરેંગે, વર્ના વહ ઝિંદા વાપસ નહીં આએંગે.''

ઉસી રોઝ પાંચસો ઘોળે, હઝારો કમાને ઔર લખોખા તીર ઔર આતિશગીર માદ્દેકે સર્બમોહર મટકે હલબકો ઈસ પૈગામકે સાથ રવાના કર દિએ ગએ કે ઈસ ઠોસ મદદકા સિલ્સિલા જારી રહેગા ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબી પર ફૌરન હમ્લા કર દિયા જાએગા.

સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબી અપને હેડ ક્વાર્ટરમેં બેઠા થા. ઉસ્કે પાસ સબસે પહલે અંતાનૂન ઔર ફાતિમા પહુંચે. ફાતિમા ગુમશ્તગીનકે હરમકી વહ લળકી થી જિસ્ને એક સલીબી મુશીરકો કત્લ કિયા ઔર અંતાનૂન નામકે મુહાફિઝકે સાથ ભાગ ગઈ થી. અંતાનૂન સુલ્તાન અય્યૂબીકા ભેજા હુવા જાસૂસ થા જો જઝબાતસે મગ્લૂબ હો ગયા થા, ઈસી લિએ વહ ગિરફતાર હુવા થા. યહ તો સાલાર શમ્સુદ્દીન ઔર સાલાર શાદબખ્તકી બદોલત થા કે, ઉસે ધોકેસે ભગા દિયા ગયા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીકી ઈન્ટેલિજન્સ સર્બરાહ હસન બિન અબ્દુલ્લાહ થા જો અંતાનૂન ઔર ફાતિમાકો સુલ્તાન અય્યૂબીકે પાસ લે ગયા થા. અંતાનૂનને અપની વારિદાત મિન્નો અન સુના દી, જો સુલ્તાન અય્યૂબીકો પસંદ ન આઈ લેકિન ઉસે ઈસ લિએ મુઆફ કર દિયા ગયા કે, વહ કામ્યાબીસે ગુમશ્તગીનકે દસ્તેમેં શામિલ હો ગયા થા. ઉસ્ને દૂસ્રા કારનામા યહ કિયા થા કે ઉસ્ને ફાતિમાકે સાથ તઅલ્લુકાત પૈદા કરકે હરમ તક રસાઈ હાસિલ કર લી થી. સુલ્તાન અય્યૂબીને અંતાનૂનકે મુતઅલ્લિક હુકમ દિયા કે ઉસે ફૌજમેં ભેજ દિયા જાએ, ક્યૂંકે જાસૂસીકે નાઝૂક કામકે લિએ ઉસ્કે જઝબાત પુખ્તા નહીં હે. ફાતિમાકો દમિશ્ક ભેજ દેનેકા હુકમ દિયા ગયા.

"મેં અંતાનૂનકે સાથ શાદી કરના ચાહતી હૂં." ફાતિમાને કહા.

"ઐસા હી હોગા." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "લેકિન શાદી દમિશ્કમેં હોગી. મૈદાને જંગ શહાદતકે લિએ હે, શાદીકે લિએ નહીં."

"સુલ્તાને મોહતરમ!" અંતાનૂનને કહા "મેંને આપકો નારાઝ કિયા હે. મેં અપને લિએ યહ સઝા તઝવીજ કરતા હૂં કે મેં જબ તક સુલ્તાનકો ખૂશ ન કર લૂં, શાદી નહીં કરૂંગા." ઉસ્ને ફાતિમાસે કહા "તુમ સુલ્તાનકે હુકમકે મુતાબિક દમિશ્ક ચલી જાઓ. વહાં તુમ્હારે રહને સહનેકા બહુત અચ્છા ઈન્તિઝામ હે. તુમ્હારી શાદી મેરે સાથ હોગી. ઉસ્ને સુલ્તાન અય્યૂબીસે કહા "મેરી યહ અર્ઝ માની જાએ કે મેં આપકે કિસી છાપામાર દસ્તેમેં શામિલ હોના ચાહતા હૂં. મેંને શબખૂન મારનેકી તર્બિયત હાસિલ કર રખ્ખી હે."

ઉસે એક છાપામાર દસ્તેમેં ભેજ દિયા ગયા. વહાંસે રૂખ્સત હોતે વક્ત ઉસ્ને ફાતિમાકી તરફ દેખા ભી નહીં.

દૂસ્રે દિન જબ ફાતિમાકો દમિશ્ક ભેજા જાને લગા તો વહ લળકિયાં પહુંચ ગઈ જો અલ્મલિકુસ્સાલેહને ગુમશ્તગીનકો તોહફેકે તૌર પર ભેજી થી. ઉન્કે સાથ સાલાર શમ્સુદીન ઔર શાદબખ્તકે ભેજે હૂએ દો આદમી થે. ઉન્હોંને સુલ્તાન અય્યૂબીકો બતાયા કે હિરનમેં ક્યા હો રહા હે. ઉન્હેં મા'લૂમ નહીં થા કે દોનોં સાલારોંકો ગિરફતાર કર લિયા ગયા હે. લળકિયોંને સુલ્તાન અય્યૂબીકો અપની કહાની સુનાઈ.

"ક્યા આપકો મા'લૂમ હે કે ફલસ્તીનકે મુસલમાન આપકી રાહ દેખ રહે હેં ?" એક લળકીને કહા "વહાંકી લળકિયાં આપકે ગીત ગાતી હે. મસ્જિદોંમેં આપકી ફતહકી દુઆએં માંગી જાતી હેં." ઉસ્ને પૂરી તફસીલસે સુનાયા કે મકબૂઝા ઈલાકોંમેં સલીબિયોંને મુસલમાનોંકા જીના હરામ કર રખ્ખા હે ઔર ઉન્કે લિએ દુન્યા જહન્નમ બના ડાલી હે.

"વહાં હમારી બચ્ચિયોંકી નહીં, હમારી અઝમતકી ઈસ્મતદરી હો રહી હે." દૂસ્રી લળકીને કહા "મેં તો યહ કહૂંગી કે કૌમકી અઝમતકી ઈસ્મતદરી હમારે અપને હુક્મરાન કર રહે હેં. હમેં ઉન્કે પાસ તોહફેકે તૌર પર ભેજા ગયા. હમને ઉન્હેં ખુદાકે વાસ્તે દિએ ઔર બતાયા કે હમ ઉન્કી બેટિયાં હે, મગર ઉન્હોંને એક ન સુની. ઉન્હોંને હમેં એક દૂસ્રેકી તરફ તોહફેકે તોર પર ભેજના શુરૂઅ કર દિયા."

"ફલસ્તીનકે રાસ્તેમેં ભી વહી હાઈલ હે." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "મેં ઘરસે ફલસ્તીન પહુંચનેકે લિએ હી નિકલા થા, મગર મેરે ભાઈ મેરા રાસ્તા રોક કર ખળ હો ગએ હેં. તુમ અબ મહફૂઝ હો. એક લળકી પહલે ભી યહાં આઈ હે. ઉસે દમિશ્ક ભેજા જા રહા હે. તુમ ભી ઉસીકે સાથ દમિશ્ક જા રહી હો."

"હમ અપની ઈસ્મતકા ઈન્તિકામ લેના ચાહતી હેં." એક લળકીને કહા "હમેં યહીં રખ્ખા જાએ ઔર હમેં કોઈ ફર્ઝ સોંપા જાએ. હમ અબ કિસી હરમમેં યા કિસી ઘરમેં કૈદ નહીં હોના ચાહતી."

"અભી હમ ઝિંદા હે." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "તુમ દમિશ્ક ચલી જાઓ. વહાં તુમ્હેં કોઈ કેદ નહીં કરેગા. વહાં લળકિયાં કઈ ઔર તરીકોંસે હમારી મદદ કર રહી હે. વહાં તુમ્હેં કોઈ ફર્ઝ સોંપ દિયા જાએગા."

Maktabe Ashraf

લળકિયોંકો રૂખ્સત કરકે સુલ્તાન અય્યૂબી બેચેનીસે ઈધર ઉધર ટહલને લગા. ઉસ વક્ત હસન બિન અબ્દુલ્લાહ ઉસ્કે સાથ થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "મિસ્રસે અભી કુમક નહીં પહુંચી. અગર તીનોં ફૌજેં હમ પર હમ્લેકે લિએ આ ગઈ તો હમારે લિએ મુશ્કિલ પૈદા હો જાએગી. મા'લૂમ હોતા હે દુશ્મનકો મા'લૂમ નહીં કે મેરે પાસ ફૌજ કમ હે ઔર મેં કુમકકા ઈન્તિઝાર કર રહા હૂં. અગર ઉન્કી જગહ મેં હોતા તો મેં ફૌરન હમ્લા કર દેતા ઔર દુશ્મનકી કુમક ઔર રસદકા રાસ્તા રોક લેતા."

"મિસ્રસે કુમક આ હી રહી હોગી." હસન બિન અબ્દુલ્લાહને કહા "મોહતરમુલ્આદિલ ઐસે તો નહીં કે વક્ત ઝાએઅ કરેંગે. મુઝે યહ ભી યકીન હે કે દુશ્મનમેં હમારી કુમકકા રાસ્તા રોકા હુવા નહીં."

તમામ મુઅર્રિખ લિખતે હેં કે ઈસ મૌકે પર સુલ્તાન અય્યૂબી બળી નાઝુક ઔર પુર ખતર સૂરતે હાલમેં થા. વહ મિસ્રસે કુમકકા ઈન્તિઝાર કર રહા થા. અગર ઈસ વક્ત અલ્મલિકુસ્સાલેહ, સૈફુદ્દીન ઔર ગુમશ્તગીનકે મુશ્તરકા ફૌજ ઉસ પર હમ્લા કર દેતી તો ઉસે આસાનીસે શિકસ્ત દી જા સકતી થી. ક્યૂંકે ઉસ્કે પાસ ફૌજ થોળી થી. પહાળી ઈલાકેમેં વહ સહરાઅકી ચાલે નહીં ચલ સકતા થા, લેકિન ઉસ્કે દુશ્મન ન જાને ક્યા સોચતે રહે. સલીબી ઉસ પર હમ્લા કરનેકે બજાએ મુસલમાન ઉમરાઅકો ઉસ્કે ખિલાફ લળાના ચાહતે થે. ઉન્હોંને ભી ન દેખા કે સુલ્તાન અય્યૂબી મજબૂરીકી હાલતમેં બેઠા અલ્લાહસે દુઆએં માંગ રહા હે કે, ઈસ હાલતમેં દુશ્મન ઉસ પર હલ્લા ન બોલ દે. વહ તો ઈસ કાબિલ ભી નહીં થા કે, પાનીકી ઉસ નદીકી હિફાઝત કર સકતા જિસ્સે ઉસ્કી ફૌજકે ઘોળે ઔર ઊંટ પાની પીતે થે. સલીબી યા ઉસ્કે મુસલમાન દુશ્મન અગર અકલસે કામ લેતે છાપામારોંકે ઝરીએ ઉસ્કી કુમક ઔર રસદકા રાસ્તા રોક સકતે થે યા કુમકકી રફતાર સુસ્ત કર સકતે થે. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉસ રાસ્તેકો ગસ્તી છાપામારોંકે ઝરીએ મહફૂઝ રખ્ખા હુવા થા.

કાઝી બહાઉદ્દીન શદ્દાદ જો ઉસ વક્તકા ઐની શાહિદ ઔર મુબસ્સિર હે અપની યાદ દાસ્તોં "સુલ્તાન યૂસુફ (સલાહુદ્દીન અય્યૂબી) પર ક્યા ઉફતાદ (પરેશાની) પળી"મેં લિખતા હે "અગર ખુદા ઉન્હેં (દુશ્મનોંકો)

ફત્હ દેના ચાહતા તો, વહ સુલ્તાન અય્યૂબી પર ઉસ વક્ત હમ્લા કર દેતે, મગર ખુદા જીસે ઝલીલ કરના ચાહતા હે વહ ઝલીલ હોકે રહતા હે. (કુર્આન.) ઉન્હોંને સુલ્તાન અય્યૂબીકો ઈત્ના વક્ત દે દિયા કે મિસ્રસે કુમક પહુંચ ગઈ. સુલ્તાનને ઉસે અપની ફોજમેં મુદગમ કરકે અપની મોર્ચાબંદીકો નઈ તર્તીબ દે લી ઔર હમ્લેસે પહલે ઉસ્ને તમામતર ઘોળોંકો પાની ભી પિલાયા ઔર પાનીકા ઝખીરા ભી કર લિયા."

સુલ્તાન અય્યૂબીકી બેચેનીકા યહ આલમ થા કે રાતકો સોતા ભી નહીં થા. ઉસ્ને જહાં જહાં અપની મુખ્તસરી ફોજ મોર્ચાબંદ કર રખ્ખી થી, વહાં જાતા, ગોર કરતા ઔર અપની સ્કીમકે મુતાબિક યકીન કર લેતા થા કે ઉસ્કે યહ થોળેસે સિપાહી દુશ્મનકા હમ્લા રોક લેંગે. કુરને હમ્માતમેં જહાં એક પહાળી સીંગોકી તરહ દો હિસ્સોમેં બટ જાતી થી ઉસ્ને દુશ્મનકે લિએ ફંદા તૈયાર કર રખ્ખા હુવા થા, મગર ઉસ્કા મસ્અલા યહ થા કે ઉસ જગહ ઈત્ની થોળી નફરીસે વહ સિર્ફ દિફાઈ જંગ લળ સકતા થા, જવાબી હમ્લા જો જંગકા પાંસા પલટનેકે લિએ ઝરૂરી હોતા હે મુમ્કીન નઝર નહીં આતા થા. ઉસ્કે જાસૂસોંને ઉસે યહ ભી બતા દિયા થા કે સલીબી કોશિશ કરેંગે કે મુસલમાન ઉમરાઅકો સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ ઈસ તરહ લળાયા જાએ કે જંગ તૂલ પકળ જાએ તાકે સુલ્તાન અય્યૂબી પહાળી ઈલાકેસે બાહર ન નિકલ સકે ઔર મહસૂર હો કર દિફાઈ જંગ લળતા લળતા ખત્મ હો જાએ.

ઉસ્કે જાસૂસ ઉસે યહ નહીં બતા સકે થે કે નવ ફિદાઈ ઉસે કત્લ કરનેકે લિએ આ રહે હૈં. ઉસ્કી નઝર અપની જાન પર નહીં, મૈદાને જંગ પર થી. ઉસ્ને દેખભાલકે લિએ દૂર દૂર તક આદમી ફેલા રખ્ખે થે.

ઉસ્કે દૂસ્રે હી દિન હિરનસે સુલ્તાન અય્યૂબીકા એક જાસૂસ આયા જિસ્ને ઈત્તિલાઅ દી કે સાલાર શમ્સુદ્દીન ઔર સાલાર સાદ બખ્તકો કૈદખાનેમેં ડાલ દિયા ગયા હે. ક્યૂંકે ઉન્હોંને કાઝી ઈબ્નુલ્ખાશીબકો કત્લ કર દિયા હે. જાસૂસકો કત્લકી વજહકા ઈલ્મ નહીં થા. સુલ્તાન અય્યૂબીકે ચેહરેકા રંગ બદલ ગયા. ઈન દોનોં ભાઈયોંકે સાથ ઉસ્ને બહુતસી ઉમ્મીદેં વાબસ્તા કર રખ્ખી થી. ઉસે મા'લૂમ થા કે ગુમશ્તગીનકી ફોજકી કમાન ઈન દોનોંકે હાથ હોગી ઔર ઉન્કી ફોજ લળે બગૈર તિત્તર બિત્તર કર દી જાએગી.

જાસૂસને યહ ખબર ભી દી કે અબ મૈદાને જંગમેં ફૌજકી કમાન ગુમશ્તગીન ખૂદ કરેગા ઔર યહ ભી કે વહ અપની ફૌજ મુશ્તરકા કમાનમેં દે રહા હૈ.

"હસન બિન અબ્દુલ્લાહ !" સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "યહ દોનોં ભાઈ ઝિયાદા દિન કૈદમેં ન રહેં. ઈસ આદમીસે મા'લૂમ કરો કે હિરનમેં અપને કિત્ને આદમી હૈ ઔર ક્યા ઈન દોનોં સાલારોંકો કૈદખાનેસે ફરાર કરા સકતે હૈ ? મુઝે ડર હૈ કે ઈન દોનોંકો ગુમશ્તગીન કત્લ કરા દેગા. ઉસે પતા ચલ ગયા હોગા કે યહ દોનોં સાલાર મેરે જાસૂસ હૈં. મૈં ઈન્તિઝાર નહીં કર સકતા કે હિરનકો જા કર મુહાસરેમેં લૂં ઔર કિલ્આ સર કરકે ઉન્હેં રિહા કરાઉં. પેશ્તર ઉસ્કે કે ગુમશ્તગીન કોઈ ઓછા ફેસ્લા કર બૈઠે, ઉન્હેં ઉસ્કે કૈદખાનેસે આઝાદ કરાઓ. મૈં દો સાલારોંકે લિએ અપને દોસો છાપામારોંકો મરવાનેકે લિએ તય્યાર હૂં. હિરનમેં અપને આદમિયોંકી કમી હો તો યહાંસે છાપામાર ભેજો."

"બંદોબસ્ત હો જાએગા." હસન બિન અબ્દુલ્લાહને કહા.

હલબ ચૂંકે સુલ્તાન અય્યૂબીકે મુખાલિફીનકા મર્કઝ બન ગયા થા, ઈસ લિએ સલીબિયોંને જો તીરોં કમાન, આતિશ્ગીર માદ્દેકે મટકે ઔર ઘોળે મદદકે તોર પર ભેજે ગએ થે વહ હલબ લે જાએ ગએ. હલબવાલોંમેં સલીબિયોંને યહ ખૂબી ભી દેખી થી કે ઉન્હોંને સુલ્તાન અય્યૂબીકે મુહાસરેકા મુકાબલા બળી હી બેજીગરીસે કિયા થા. ઉસ્કે અલાવા હલબ સલ્તનતકી ગદ્દી ભી બન ગયા થા. સલીબી મુશીરોંને મોસૂલમેં સૈફુદ્દીનકો ઔર હિરનમેં ગુમશ્તગીનકો પૈગામ ભેજે કે ઉન્કી મુશ્તરકા ફૌજકે લિએ મદદ આ ગઈ હૈ ઔર વહ ફૌરન હલબમેં આ જાએં. મુઅર્રિખીનકે મુતાબિક ઉન્કી મુલાકાત હલબ શહરસે બાહર એક હરે ભરે મુકામ પર હૂઈ જહાં તીનોંમેં ઐસા મુઆહદા હુઆ જો તહરીરમેં ન લાયા ગયા. મુઆહદેકો આખરી શકલ સલીબી મુશીરોંને દી.

ઉસ રાત મૌસૂલકે કૈદખાનેમેં ખતીબ ઈબ્નુલ્મખ્દૂમ હસ્બે મા'મૂલ દીએકી રોશનીમેં બેઠા કુર્આન પઢ રહા થા. ઉસ્કી બેટી સાઈકા ઉસી મકાનકે એક કમરેમેં થી જહાં ઉસે થેલેમેં ડાલ કર લે જાયા ગયા થા. જિસ બોડીગાર્ડકો

Maktaba Ashraf

ઉસ્કે સાથ પકળા ગયા થા વહ દૂસ્રે કમરેમેં બંદ થા. ઉસ મકાનમેં ઉન્હોંસે સિર્ફ દો આદમી થે. દિવારકા બાલાઈ હિસ્સા કિલ્એકી દિવારકી તરહ થા જિસ્મેં મોર્ચેસે બને હૂએ થે. દિવાર પર સંત્રી ઘૂમ ફિર રહે થે. ઉન્કી તા'દાદ ઝિયાદા નહીં થી. વહ ઓહદેદાર જિસ્ને ખતીબકો ફરાર કરાનેકા વા'દા કિયા થા, દીવાર પર ચલા ગયા. વહ સંત્રિયોંકો દેખતા ફિર રહા થા. ઉસ્ને ઉસ દીવારવાલે સંત્રીકો જિસ્કે નીચે આદમી ખળે થે બુલાયા ઔર ઉસે અપને સાથ લે ગયા.

ઉસ્ને કોઈ ઈશારા કિયા. નીચે છૂપે હૂએ આદમિયોંને રસ્સા ઉપર ફેંકા. રસ્સેકા સિરા એક મઝબૂત ડંડેકે દરમિયાનમેં બંધા હુવા થા ઔર ડંડેસે પૂર કપળે લપેટ દિએ થે, તાકે ઉપર દિવાર પર ગિર કર ઝિયાદા આવાઝ ન પૈદા કરે. ડંડા ઉપર જા કર અટક ગયા. એક તો અંધેરા થા દૂસ્રે ઓહદેદાર સંત્રીકો દૂર લે ગયા થા. ચાર આદમી રસ્સેકે ઝરીએ ઉપર ચળ ગએ. યહી રસ્સા ઉપર ખીંચ કર અંદરકી તરફ નીચે ગિરા દિયા ગયા. ચારોંને ખંજર નિકાલ કર અપને અપને મુંહમેં પકળ લિએ ઔર રસ્સેસે નીચે ઉતર ગએ. ઉન્હેં ઓહદેદારને અંદરકા નકશા સમઝા રખ્ખા થા. અંદર કુછ રોશની થી. કહીં કહીં મશાલેં જલ રહી થી. કોઠરીકી એક કતારકે આગે બરામદા થા જિસ્મેં એક સંત્રી ટહલ રહા થા. યહ ચારોં છૂપ ગએ. સંત્રી ઉન્કી તરફ આયા તો એક આદમીને કહા "" ઈધર આના ભાઈ." વહ જૂંહી ઉધર ગયા દો આદમિયોંકી ગિરફ્તમેં આ ગએ. દિલ પર ખંજરકે દો વાર કામ કર ગએ.

ચારોં આદમી છુપ છુપ કર આગે બળ્હ રહે થે. એક ખાસ્સા આગે થા. બાકી તીન બિખર કર, છુપતે છુપાતે ઉસ્કે પીછે જા રહે થે. વહ કૈદખાનેકે ઉસ હિસ્સેમેં પહુંચ ગએ જો ગોલાઈમેં થા. ખતીબકી કોઠરી ઈસી હિસ્સેમેં થી. આગે જાનેવાલા આદમી ઉસ કોઠરી તક પહુંચ ગયા. ખતીબને દરવાઝેકી તરફ દેખા. ઉસ્ને કુર્આન બંદ કિયા ઔર ઉઠ કર દરવાઝેકી તરફ આયા. ઉસ આદમીકે હાથમેં બળીસી એક ચાબી થી. યહ ઓહદેદારને એક લુહારસે બનવાઈ થી. ઉસે કૈદખાનેકી ચાબિયોંસે પૂરી તરહ વાકીફિયત થી. ઉસી આદમીને તાલેમેં ચાબી લગાઈ તો તાલા ખુલ ગયા. દૂસ્રે લમ્હે

ખતીબ કોઠરીસે બાહિર થા. વહ લાંપેસેં ચલે પળે.

દોળતે કદમોંકી આહટ સુનાઈ દી ઔર યહ આવાઝ "ઠહર જા, કૌન હે?" ઈધરસે ઉસે કહા ગયા "ભાગકે આઓ દોસ્ત." યહ આવાઝ અંધેરેસેં ઉભરી થી. વહ જૂંહી ઈસ જગહ પહુંચા એક ખંજર ઉસ્કે દિલમેં ઉતર ગયા. વહ આગેકો ઝૂકા તો ઉસ્કી પીઠકી તરફસે એક ઔર ખંજર ઉસ્કે દિલ તક જા પહુંચા. ખતીબકો રસ્સે તક લે આએ. સબસે પહલે એક આદમી ઉપર ચળ્હા. ફિર ખતીબ ઉપર આયા. ઓહદેદારને સંત્રીકો અભી તક કહીં દૂર બાતોંમેં ઉલ્ઝા રખ્ખા થા. વહ સબ ઉપર આએ ફિર રસ્સા ખીંચ કર બાહરકી તરફ ફેંકા ઔર સબ નીચે ઉતર ગએ. ઓહદેદારકો કૈદખાનેકે બાહરસે એક ગીદળકે બોલનેકે આવાઝ સુનાઈ દી. ઉસ્ને સંત્રીકો દૂસ્રી તરફ ભેઝ દિયા ઔર ખૂદ વહાં આયા જહાં રસ્સા લટક રહા થા. વહ તેઝીસે રસ્સા ઉતર ગયા.

યહ સબ ઉસ મકાનમેં ચલે ગએ જહાં સાઈકા ઔર બોડીગાર્ડ થે. અપને બાપકો દેખ કર સાઈકાકે જઝબાત બેકાબૂ હો ગએ. જબ સુબ્હ તુલૂઅ હૂઈ તો મોસૂલસે મીલોં દૂર ચાર ઘોળે જા રહે થે. એક પર ખતીબ સવાર થા, દૂસ્રે પર સાઈકા, તીસ્રે પર કૈદખાનેકા ઓહદેદાર ઔર ચોથે પર એક ઔર આદમી. યહ આદમી સુલ્તાન અય્યૂબીકે જાસૂસોંમેંસે થા. વહ બોડીગાર્ડકો પકળ લાનેવાલી પાર્ટીમેં ભી થા. ઉસીને બોડીગાર્ડસે બળે કિમતી રાઝ ઉગલવાએ થે. વહ જબ મોસૂલસે બહુત દૂર પહુંચ ગએ થે ઉસ વક્ત બોડીગાર્ડકી લાશ ઉસી મકાનમેં કહીં દફન કી જા ચૂકી થી. રાતકો જબ યહ પાર્ટી ફરાર હૂઈ થી બોડીગાર્ડકો કત્લ કર દિયા ગયા થા.

ઉસ વક્ત કૈદખાનેમેં ભી કિયામત બપા હો ચૂકી થી. અંદર દો સંત્રિયોંકી લાશેં પળી થી. ખતીબ ગાઈબ થા. ઓહદેદારકા ભી કિસીકો ઈલ્મ ન થા કે, કહાં ચલા ગયા હે ઔર દીવારકે સાથ બાહરકી તરફ એક રસ્સા લટક રહા થા. વાલીએ મોસૂલકે હાં તો એક રોઝ પહલેસે હી યહ કિયામત બપા હો ચૂકી થી કે, સૈફુદ્દીનને યહ હુકમ દે દિયા થા કે ઉસ્કા બોડીગાર્ડ સાઈકાકો કૈદખાનેકે બહાને કિસી ઔર જગહ લે જાને ઔર ઉસ તક પહુંચાનેકે લિએ ગયા થા, લેકિન લળકી ઈત્ની ખૂબસૂરત થી કે

બોડીગાર્ડકી નિય્યત ખ઼રાબ હો ગઈ ઔર વહ ઉસે કહીં ભગા લે ગયા. યહ તો વહ સોચ ભી નહીં સકતા થા કે બોડીગાર્ડકો લળકી સમેત પકળ લિયા ગયા હે.

હિરનકે કૈદખાનેમેં સાલાર શમ્સુદ્દીન ઔર શાદબખ્ત કૈદ થે. સુલ્તાન અય્યૂબીને હુકમ દે દિયા થા કે ઉન્હેં વહાંસે નિકાલનેકા બંદોબસ્ત કિયા જાએ. લેકિન ઉન્હોંને હિરનમેં અપના જો ગિરોહ તય્યાર કર રખ્ખા થા વહ પહલે હી બંદોબસ્ત કર ચૂકા થા. તીન સાલારોંને ફૌજ ઔર ઈન્તિઝામિયાકી હર સતહ પર એક એક દો દો આદમી દાખિલ કર રખ્ખે થે. સાલારોંકે ફરારમેં દુશ્વારી યહ થી કે ઉન્હેં કૈદખાનેકે તેહખાનેમેં રખ્ખા ગયા થા. વહાંસે નિકાલનેકે લિએ કોઈ ખુસૂસી તરીકા ઈખ્તિયાર કરનેકી ઝરૂરત થી. ખુદાને ઉન્કી મદદ કી. ગુમશ્તગીનકો હલબસે બુલાવા આ ગયા ઔર વહ અપને આ'લા હુક્કામ, મુશીરોં ઔર મુહાફિઝોંકો સાથ લે કર રવાના હો ગયા. શમ્સુદ્દીન ઔર શાદબખ્તકી ગિરફતારીકે મુતઅલ્લિક સિર્ફ ગુમશ્તગીનકે કરીબી હલ્કોંકો ઈલ્મ થા. કાઝીકે કત્લકો ભી શોહરત નહીં દી ગઈ થી. ફૌજ તકકો અભી મા'લૂમ ન થા કે ઉન્કે દો આ'લા કમાન્ડરોંકો કૈદખાનેમેં ડાલ દિયા ગયા હે.

ગુમશ્તગીનકે જાનેકે એક રોઝ બા'દ કૈદખાનેકે દારોગાને દેખા કે તીન ઘૂળસવાર ઘોળે દોળાતે આ રહે હૈં. વહ ગર્દસે બાહિર આએ તો ઉસ્ને દેખા કે ઉન્કે સાથ દો ઘોળે ખાલી હે. દિનકા વક્ત થા. ઘોળે કૈદખાનેકે દરવાઝે પર આ કર રૂક ગએ. એક સવારને હિરનકી ફૌજકા ઝંડા ભી ઉઠા રખ્ખા થા. યહ ઝંડા મૈદાને જંગમેં સાલારે આ'લાકે સાથ હોતા થા. ઈન સવારોંમેંસે એક કમાન્ડર થા ઔર દૂસરે દો સવાર સિપાહી થે. વહ મુહાફિઝ દસ્તેકે મા'લૂમ હોતે થે. કૈદખાનેકા દારોગા જો બળે દરવાઝોંકી સલાખોંમેંસે દેખ રહા થા, ઉસ કમાન્ડરકો જાન્તા થા. વહ બાહર આ ગયા. કમાન્ડરસે પૂછા કે "વહ ક્યૂં આએ હે ?"

"બાદશાહોંકે હુક્મ નિરાલે હોતે હૈં." કમાન્ડરને કહા "શરાબકે નશેમેં

ઈન સાલારોંકો કૈદખાનેમેં ડાલ દિયા જિન્કે બગૈર ફૌજ એક કદમ નહીં ચલ સકતી. અબ હુક્મ મિલા હે કે દોનોંકો કૈદખાનેસે નિકાલા જાએ."

"આપ દોનોં સાલારોંકો લેને આએ હૈં ?" દારોગાને પૂછા.

"હાં !" કમાન્ડરને કહા "ઈન્હેં જલ્દી લે જાના હે."

"આપકે પાસ કિલ્એદાર અમીર ગુમશ્તગીનકા તહરીરી હુક્મનામા હે ?" દારોગાને કહા "વહ તો કહીં બાહર ચલે ગએ હૈં."

"મૈં વહીંસે આયા હૂં." કમાન્ડરને કહા "મૈં રાતકો હી આ ગયા થા. ઉન્હેં અબ તહરીરી હુક્મનામા જારી કરનેકા હોંશ નહીં રહા. હમારી ફૌજ હલબ ઔર મૂસલકી ફૌજોંકે સાથ મિલ કર સુલ્તાન અય્યૂબી પર હમ્લા કરને જા રહી હે. અગર હમને વક્ત ઝાએઅ કર દિયા તો અય્યૂબી હમ્લા કર દેગા. ખત્રા બળ્હ ગયા હે. ગુમશ્તગીન ઈસી સિલ્સિલેમેં હલબ ગયા હે. ઉસે જો ખત્રા નઝર આ રહા હે, ઉસ્ને ઉસ્કે હોંશ ઠિકાને કર દિએ હે. ઉસે એહસાસ હો ગયા હે કે ઈન દો સાલારોંકે બગૈર વહ લળ નહીં સકેગા. ઉસ્ને મુઝે હલબકે રાસ્તેસે વાપસ દોળા દિયા કે ઉન દોનોંકો ઉન્કે ઝંડેકે સાથ પૂરે એ'જાઝસે લાઓ ઉસી હુક્મકે તહત હમ ઉન્કા ઝંડા ઔર ઘોળે લાએ હૈં."

દારોગા ઉસે અંદર લે ગયા. દોનોં સિપાહી ભી સાથ ચલે ગએ. વહ તેહખાનેમેં ગએ. સાલાર દો મુખ્તલિફ કોઠરિયોંમેં બંદ થે. પહલે એક સાલારકા નિકાલા ગયા. કમાન્ડરને ઉસે ફૌજી અંદાઝસે સલામ કરકે કહા "અમીરે હિરન ગુમશ્તગીનને આપકી રિહાઈકા હુક્મ ભેજા હે. આપકા ઘોળા ઔર આપકા ઝાતી મુહાફિઝ હમારે સાથ હે. આપકે લિએ હુક્મ હે કે ફૌરન તૈયાર હો કર હલબ પહુંચે."

"મા'લૂમ હોતા હે શરાબકા નશા ઉતર ગયા હે." સાલારને કહા.

"મેરી હૈષિયત ઐસી નહીં કે આપકી રાયકી તાઈદ યા તર્દીદ કર સકૂં." કમાન્ડરને કહા "મેરા કામ હુક્મ પહુંચાને ઔર આપકે સાથ જાને તક મહદૂદ હે."

દારોગાને ઉન્કી બાતેં ગોરસે સુની. ઉસે યકીન હો ગયા કે યહ કોઈ ગળબળ નહીં, લેકિન દૂસરે સાલારકો નિકાલને લગે તો દારોગાકો શક હો

ગયા. ઉસ સાલારને કમાન્ડરકો દેખા તો જઝબાતસે મગ્લૂબ હો કર બોલા "તુમ આ ગએ ? સબ ઠીક હે ?" ઉસ્ને દારોગાકી મૌજૂદગીકો નઝર અંદાઝ કર દિયા થા. દારોગા અનાળી નહીં થા. ઉસ્કી ઉમ્ર કૈદખાનેમેં ગુઝરી થી. ઉસ્ને કોઠરીકા તાલા ખોલ દિયા થા દરવાઝા ખોલના બાકી થા. ઉસ્ને તાલા ફિર ચળ્હા દિયા ઔર બોલા "તહરીરી હુકમનામેકે બગૈર મેં ઉન્હેં રીહા નહીં કરુંગા."

કમાન્ડરને ઉસ્કે હાથ પર હાથ મારા ઔર ચાબી છીન લી. દો સિપાહી જો સાલારોંકે બોડીગાર્ડ બન કર આએ થે, દારોગાકી પીઠકે સાથ લગ ગએ. દોનોંને ખંજર નિકાલ કર ઉન્કી નોકેં ઉસ્કી પીઠ પર રખ દી. કમાન્ડરને ઉસે સરગોશીમેં કહા "તુમ સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે છાપામાર જાંબાઝોંકે કબ્ઝેમેં હો. તુમ જાન્તે હો સુલ્તાન અય્યૂબીકે છાપામાર ક્યા ક્યા કરતે હેં. ઊંચી આવાઝ ન નિકલે."

કમાન્ડરને દરવાઝા ખોલા. દારોગાકો ધકેલ કર ઈસ તરહ કોઠરીમેં લે ગએ કે કરીબસે ગુઝરનેવાલોંકો ભી શક નહીં હો સકતા થા કે યહાં કોઈ ઝુર્મ હો રહા હે. અંદર લે જા કર ઉસે સલાખોંવાલે દરવાઝેસે પરે કર લિયા ગયા. એક સિપાહીને બળી તેઝીસે એક રસ્સી જો બમુશ્કીલ પોન ગઝ લંબી થી, ઉસ્કી ગરદનકે ગિર્દ લપેટ કર રસ્સીકો મરોળા ઔર દો તીન ઝટકે દિએ. દારોગાકી આંખે બાહર નિકલ આઈ. વહ ઠંડા હો ગયા તો ઉસે પથ્થરકે ઉસ ચોળે બેખ પર ડાલ દિયા ગયા જિસ પર કૈદી સોયા કરતે થે. લાશ પર કમ્બલ ડાલ દિયા ગયા. ઈસ સાલારને બેમોકા જઝબાતી હો કર યહ મુશ્કિલ પૈદા કર દી થી.

ઈન લોગોંને બાહર નિકલ કર દરવાઝે પર તાલા ચળ્હા દિયા ઔર ચાબી અપને સાથ લે ગએ. બાહરકે દરવાઝેકી ચાબિયાં દારોગાકે પાસ થી. વહ ભી ઉસ્સે છીન લી ગઈ થી. યહ પાર્ટી વહાંસે ચલી. તહખાનેસે ઉપર આઈ તો નીચેકે સંત્રીને જા કર ખાલી કોઠરિયોંકો દેખના ચાહા. વહ દૂરસે દેખ રહા થા કે કૈદખાનેકા દારોગા દો કૈદિયોંકો રિહા કર રહા થા. સંત્રી યહ દેખ કર હેરાન રહ ગયા કે ઉસ્ને દોનોં કૈદી સાલારોંકો બાહર જાતે દેખા હે, લેકિન એક કોઠરીમેં એક કૈદી પળા હે ઈસ પર ચૂંકિ કમ્બલ પળા

થા, ઈસ લિએ વહ પેહચાન ન સકા કે વહ કોન હે. દૂસ્રી કોઠરી ખાલી થી. ઈસ્ને કમ્બલમેં લિપટે હૂએ કૈદીકો આવાઝેં દી, મગર વહ ન બોલા. દરવાઝા મુકફ્ફલ થા. સંત્રીને સલાખોંમેંસે બર્છી અંદર કી. ઉસ્કી નોક કૈદી તક પહુંચ ગઈ. ઉસ્ને નોક કૈદીકો ચુભોઈ. વહ ફિર ભી ન ઉઠા. બર્છીસે ઉસ્ને કમ્બલ હટા કર ઉસ્કા ચેહરા નંગા કર દિયા. યહ દેખ કર ગભ્રા ગયા કે વહ તો કૈદખાનેકા દારોગા થા. આંખો ઔર ચેહરેસે સાફ પતા ચલતા થા કે વહ મરા હુઆ હે.

ઉસ્ને વહીંસે ચિલ્લાના શુરૂઅ કર દિયા "ખબરદાર, ખબરદાર, કૈદી નિકલ ગએ." વહ ઉપરકો દોળા. ઉસ્કી પુકાર પર નક્કારા બજને લગા. યહ એલાર્મ થા. ઉસ વક્ત ફરાર હોનેવાલી પાર્ટી બળે દરવાઝે પર પહુંચ ગઈ થી. સંત્રી દોળા આ રહા થા. બળે ગેટકી ચાબિયાં કમાન્ડરકે પાસ થી. ઉન્હોંને કદમ તેઝ કર દિએ ઔર અંદરૂની તાલેકો ચાબી લગાઈ. સંત્રીને દૂરસે કહા "ઉન્હેં રોક લો. દારોગા તો કોઠરીમેં મરે હૂએ હેં."

નક્કારેકી આવાઝ પર કૈદખાનેકે તમામ સંત્રી અપની અપની ડયૂટી પર પહુંચ ગએ. બાહરકી ગાર્ડ દોળી આઈ. દરવાઝા ખોલ દિયા ગયા. ચૂંકે યહ ખત્રેકા અલાર્મ થા, ઈસ લિએ બાહર આનેવાલી ગાર્ડકી નફરી ટ્રેનિંગકે મુતાબિક બહુત તેઝીસે દરવાઝેમેં દાખિલ હૂઈ. સબસે બળા ખત્રા યહ હુવા કરતા થા કે કૈદિયોંને બગાવત કર દી હોગી યા કહીં આગ લગ ગઈ હોગી. વહ સંત્રી જો ચિખતા ચિલ્લાતા આ રહા થા, બાહરસે આનેવાલી ગાર્ડકે સૈલાબમેં ઘૂમ હો ગયા. ઈસ હળબૂંગસે ફાઈદા ઉઠાતે હૂએ ફરાર હોનેવાલે બાહર નિકલ ગએ. ઘોળે બાહર ખળે થે. વહ ઘોળોં પર સવાર હૂએ, લેકિન ઘોળે ઘૂમ કર ચલે તો કિસીને ઉન્હેં લલકારા. "રૂક જાઓ મારે જાઓગે." ઉન્હોંને ઘોળોંકો એળ લગા દી. પીછેસે એક હી બાર તીરોંકી બોછાળ આઈ. દો તીર કમાન્ડરકી પીઠમેં ઉતર ગએ ઔર એક તીર એક સાલારકે ઘોળેકે પીછલે હિસ્સેમેં લગા. કમાન્ડરને જિસ્મમેં દો તીર લે કર ભી અપને આપકો સંભાલે રખ્ખા. સાલાર શમ્સુદીનકા ઘોળા તીર ખા કર બીદકા શમ્સુદીનને ઉસે સંભાલનેકી કોશિશ કી ઔર ઉસ્ને કમાન્ડરકે ઘોળેકે કરીબ લે જા કર ઉસ્કે ઘોળે પર કૂદ ગયા. કમાન્ડર આગેકો ઝૂક ગયા શમ્સુદીનને ઉસ્કે હાથસે

બાગેં લે લી. પીછેસે ઔર તીર આએ, લેકિન ઘોળોંકી રફતાર અછ્છી થી, ઝદસે નિકલ ગઈ.

ઉન્હોંને પીછે દેખા. કૈદખાના દૂર રહ ગયા થા લેકિન દસ બારા ઘૂળસવાર ઉન્કે તઆકૂબમેં ઘોળે દોળા ચૂકે થે. આગે ઈલાકા ખુલ્લા થા. આબાદી દૂસ્રી તરફ થી. ફરાર હોનેવાલોંને ઘોળોંકો ઈન્તિહાઈ રફતાર પર ડાલ દિયા. ઉન્કે પાસ હથિયારોંકી કમી થી. દોનોં સાલાર નિહત્તે થે. કમાન્ડર શહીદ હો રહા થા. વહ મુકાબલા કરનેકી હાલતમેં નહીં થે. આગે ચટ્ટાને ઔર ટીલે આ ગએ. એક સાલારને કહા "બિખર જાઓ, અકેલે અકેલે હો જાઓ" વહ મંજે હૂએ સવાર થે. તઆકૂબ કરનેવાલે અભી દૂર થે. ઉન્હોંને દેખા કે ફરાર હોનેવાલે એક દૂસરેસે દૂર દૂર હો કર ચટ્ટાનોંમેં ગાઈબ હો ગએ હૈં. વહ સુસ્ત પળ ગએ ઔર નિકલનેવાલે નિકલ ગએ.

Maktabe Ashraf

✷ ગુનાહોંકા કફફારા ✷

ઉસ વકત હલબકે બાહર તીનોં મુસલમાન ઉમરાઅકી જો કાનફન્સ મુન્અકિદ હૂઈ થી બરખાસ્ત હૂઈ. ઉન્હોંને સુલ્તાન પર હમ્લેકા પ્લાન બના લિયા થા. ઝિયાદાતર અકલ મુશિરોંકી ઈસ્તિઅમાલ કી ગઈ થી. ઉન્હોંને યહ ભી તે કર લિયા થા કે તીનો ફૌજોંકી તર્તીબ કયા હોગી. હમ્લેકે લિએ ગુમશ્તગીનકી ફૌજકો આગે રખના થા. ઉસ્કે પેહલુંઓકી હિફાઝતકી ઝિમ્મેદારી હલબ્નકી ફૌજકી થી ઔર પેહલે હમલેકે બાદ દુસ્રા હમ્લા જો સુલ્તાન અય્યુબીકે હમ્લેકો રોકનેકે લિએ કરના થા, સૈફુદ્દીનકે સુપુર્દ કિયા ગયા થા. સૈફુદીનને ઈસ મુત્તહિદા મુહાઝકો યહ ધોકા દિયા કે વહ અપની ફૌજકા એક હિસ્સા અપને ભાઈ ઈઝઝુદીન મસ્ઉદકી કમાનમે છોળ આયા થા. મુશ્તરકા કમાનકો ઉસ્ને યહ બતાયા થા કે યહ મહફૂઝા હે જિસે યહ હંગામી હાલાતમેં ઈસ્તિઅમાલ કરેગા. મગર અપને ભાઈકો ઉસ્ને કહા થા કે વહ હલબ ઔર હિરનકી ફૌજોંકી કૈફિયત દેખ કર આગે આએ. અગર જંગકી હાલત હમારે ખિલાફ હો ગઈ તો મહફૂઝાકો મૂસલકે દિફાઅમેં ઈસ્તિઅમાલ કિયા જાએ ઔર અગર જવાબી હમ્લેમેં શરીક હોના હી પળા તો, યહ શિર્કત ઐસી હો કે મૂસલકા ઔર અપને મફાદકા ઝિયાદા ખયાલ કિયા જાએ.

માહે રમઝાન શુરૂઅ હો ચૂકા થા. ઈન તીનો ફૌજોમેં હેરાન કર દિયા ગયા થા કે જંગકે દોરાન રોઝેકી કોઈ પાબંદી નહીં. તીન ચાર રોઝ બા'દ તીનો અફવાજ અપને અપને શહરસે કૂચ કર ગઈ. ઉન્હેં કુરૂને હમ્માતકે કરીબ આ કર ઈકટ્ઠે હોના ઔર હમ્લેકી તર્તીબમેં હોના થા.

ઈસ કૂચસે દો રોઝ પહલે સુલ્તાન અય્યૂબી અપની મોર્ચાબંદી દેખ રહા થા જબ ઉસે ઈત્તિલાઅ મિલી કે હિરનસે દો સાલાર મફરૂર હો કર આએ હેં ઔર ઉન્કે સાથ એક લાશ હે. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઘોળેકો એળ લગા દી. વહાં જા કર વહ ઘોળેસે કૂદ કર ઉતરા દોનોં સાલારોંકો ગલે લગાયા. ફિર દોનોં સિપાહિયોંસે ગલે મિલા. યહ દોનોં ઉસ્કે નામવર છાપામાર જાસૂસ થે.

કમાન્ડર ભી ઉસ્કા જાસૂસ થા ઔર એક અર્સેસે ગુમશ્તગીનકી ફૌજમેં થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને લાશકે ગાલોંકા બોસા લિયા ઔર હુક્મ દિયા કે લાશ દમિશ્ક ભેજ દી જાએ ઔર શહીદોંકે કબ્રસ્તાનમેં દફન કી જાએ.

"આપ યહાં બેઠે ક્યા સોચ રહે હૈં ?" સાલાર શમ્સુદ્દીનને અપની બિપતા સુનાનેસે પહલે જંગી બાતેં શુરૂઅ કર દી.

"મૈં કુમકકા ઈન્તિઝાર કર રહા હૂં." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "ગુઝિશ્તા રાત ઈત્તિલાઅ મિલી હે કે કુમક આજ રાત પહુંચ જાએગી. ઉસે કાહિરાસે આના થા, ઈસ લિએ ઈત્ને દિન લગ ગએ હૈં."

સુલ્તાન અય્યૂબીને દોનોં ભાઈયોંકો તફસીલસે બતાયા કે ઉસ્કી નફરી કિત્ની હે ઔર ઉસે ઉસ્ને કિસ તરહ ડિપ્લોય કર રખ્ખા હે. ઉસી વક્ત સુલ્તાન અય્યૂબીને અપને તમામ દસ્તોંકે કમાન્ડરોંકો બુલાયા ઔર શમ્સુદ્દીન ઔર શાદબખ્તસે મિલાયા. પુરાને અફસર દોનોંકો જાનતે થે. સુલ્તાન અય્યૂબીને દોનોંસે કહા કે વહ ઉસ્કે કમાન્ડરોંકો બતાએં કે જો અફવાજ હમ્લા કરને આ રહી હે ઉન્કી જંગી અહલિયત કૈસી ઔર જઝબાતી કૈફિયત ક્યા હે. ઉન્હોંને બતાયા કે ફૌજ બહર હાલ ફૌજ હોતી હે. દુશ્મનકો અનાળી ઔર કમઝોર સમઝના એક જંગી લગ્ઝીશ તસવ્વુર કી જાતી હે. યહ ન ભૂલે કે યહ મુસલમાન અફવાજ હે જિન્કે સિપાહી પીઠ દિખાનેકે આદી નહીં. સિપાહિયોંને અસ્કરી રૂહ મૌજૂદ હે. વહ પૂરે જોશ વ ખરોશસે લળેંગે. ઉન્કે ઝહનોંમેં યહ ડાલા ગયા કે આપ લોગ દરિંદે, વહશી ઔર ઔરતોંકે શિકારી હે ઔર સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અપની સલ્તનતકો વુસ્અત દેને આયા હે. સલીબિયોંને ઉન્કે દિલોંમેં આપકે ખિલાફ નફરત ભર રખ્ખી હે.

સાલારોંને બતાયા કે જહાં તક ઉન્કી કિયાદતકા તઅલ્લુક હે, વહ કાબિલે તા'રીફ નહીં. ઉન્મેં કોઈ ભી સુલ્તાન અય્યૂબી નહીં. સૈફુદ્દીન ઔર ગુમશ્તગીન અપને ઝાતી મફાદકે લિએ લળને આ રહે હે. દોનોં અપને હરમ ઔર શરાબકે મટકે સાથ લાએંગે. હમારી જગહ ગુમશ્તગીન અપની ફૌજકી કમાન ખૂદ કરેગા. યહ કિયાદત ફૌજકો તરીકેસે લળા નહીં સકેંગી. ફિર ભી આપકો મોહતાત હો કર લળના પળેગા. વહ આપકો ઈન પહાળિયોંમેં મુહાસરેમેં લેના ચાહતે હે. તીનો ફૌજોંકી કમાન મુશ્તરક હો

ગઈ હે, લેકિન વહ દિલસે મુત્તહિદ નહીં.

યહ બાતેં હો હી રહી થી કે ખતીબ ઈબ્નુલ્મખ્દૂમ, સાઈકા, કૈદખાનેકા ઓહદેદાર ઔર એક જાસૂસ પહુંચ ગએ. વહ રાસ્તા ભૂલ ગએ થે ઈસ લિએ દેરસે પહુંચે. સુલ્તાન અય્યૂબીકો મા'લૂમ થા કે ખતીબ ઉસ્કા હામી હે ઔર વહ મૂસલમેં ઉસ્કે જાસૂસોંકી રહનુમાઈ ઔર નિગરાની કરતા રહા હે. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉસે ભી ઈજલાશમેં શામિલ કર લિયા ઔર ઉસે કહા કે વહ મૂસલકી ફૌજકે મુતઅલ્લિક કુછ બતાએ.

"વહ અમીર અપની ફૌજકો કિસ તરહ લળાએગા જો શરાબ ઔર ઔરતકા રસિયા હો ઔર કુર્આનસે ફાલ નિકાલ કર ફેસ્લે કરતા હો." ખતીબને કહા "જિસ્કે સીનેમેં ઈમાન હી નહીં વહ મૈદાને જંગમેં ઝિયાદા દેર નહીં ઠહર સકતા. ઉસ્ને મુઝસે કહા કે મેં કુર્આનસે ફાલ નિકાલ કર બતાઉં કે સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ જંગમેં ઉસે ફતહ હોગી યા શિકસ્ત. મેંને ઉસે બતાયા કે ચૂંકે ઉસ્કા યહ ઈકદામ કુર્આની અહકામકે ખિલાફ હે ઈસ લિએ ઉસે શિકસ્ત હોગી. ઉસ્ને મુઝે કૈદમેં ડાલ દિયા. વહ કુર્આનકો જાદૂકી કિતાબ સમઝતા હે. મેં આપકો કુર્આનકી કરામાત સુનાતા હૂં. મેરા ફરાર કુર્આનકી બદોલત મુમ્કિન હુવા હે. સૈફુદીનને મેરી બેટીકો ઈગ્વા કરનેકી કોશિશ કી લેકિન મેરી બેટી બાલબાલ બચ ગઈ. મેં આપ સબકો યહ મુઝદા સુનાતા હૂં કે અગર આપ કુર્આની અહકામકે પાબંદ રહે ઔર જંગકો કૌમી ઔર મઝહબી સતહ પર રહને દિયા કે ફતહ આપકી હોગી. યહ જંગકા મઝહબી પહલૂ હે. ફન્ની પહલૂકે મુતઅલ્લિક મેં યહ મશ્વરા દૂંગા કે છાપામારોંકો ઝિયાદા ઈસ્તિઅમાલ કરેં. આપકા તો તરીકા હી યહી હે, લેકિન ઈન મુસલમાન ભાઈયોંકે ખિલાફ યહ તરીકા ઝિયાદા ઈસ્તિઅમાલ કરેં. ઉન્હેં રાતોંકો ભી ચેન ન લેને દેં."

ખતીબકો જિસ ઓહદેદારને ફરાર કરાયા થા વહ ભી સાફ થા. ઉસ્કી દરખાસ્ત પર ઉસે ફૌજમેં શામિલ કર લિયા ગયા ઔર ખતીબકો ઉસ્કી બેટી સાઈકાકે સાથ દમિશ્ક ભેજ દિયા ગયા. સાલાર શમ્સુદીન ઔર સાલાર શાદબખ્તકો સુલ્તાન અય્યૂબીને અપને સાથ રખ્ખા.

હલબ, હિરન ઔર મૂસલકી અફવાજ કૂચ કરતી આ રહી થી. ઈધર સુલ્તાન અય્યૂબીકે લિએ મિસ્રસે જો કુમક આ રહી થી વહ કરીબ આ ગઈ થી. તારીખ યહ દેખ રહી થી કે સુલ્તાન અય્યૂબી તક દુશ્મનકી ફૌજ પહલે પહુંચતી હે યા કુમક. વહ બહુત પરેશાન થા. વહ મુહાસરેસે ડરતા થા. કુમકકે બગૈર મુહાસરા તોળના આસાન નહીં થા. ઉસ્ને દિમાગી કુવ્વતકા આખરી ઝર્રા ભી ઈસ મસ્અલે પર સર્ફ કર ડાલા કે વહ મુહાસરેમેં આ ગયા તો, અપની થોળી નફરીસે મુહાસરા કિસ તરહ તોળેગા. વહ ઈસ કદર પરેશાન હો ગયા કે ઉસ્ને અપની આ'લા કમાનકે સાલારોંકે ઈસ્કા ઈઝહાર કર દિયા. ઉસ્ને કહા "છાપામાર દસ્તોંકો મુકમ્મલ તૌર પર અપને કાબૂમેં ઔર અપની નઝરમેં રખના. કુમકકા કુછ પતા નહીં. મુહાસરેકા ખત્રા હે. મુહાસરા સિર્ફ છાપામાર હી તોળ સકેંગે."

"અલ્લાહકો જો મંઝૂર હોગા વહ હો કર રહેગા" એક સાલારને કહા "યહ કિલ્આ તો નહીં જિસ્મેં મહસૂર હો કર હમ લળ નહીં સકેંગે. ઈન ચક્રાનોં પર હમ ઘૂમ ફિર કર લળેંગે."

ઉસ રાત ભી વહ અચ્છી તરહ સો ન સકા. ઉસ્કે ખૈમેમેં કિન્દીલ જલતી રહી. ઉસ્ને મૈદાને જંગ ઔર ઉસ ઈલાકેકા જો નકશા બનાયા થા ઉસીકો દેખતા ઔર ઉસ પર નિશાન લગાતા રહા. અગર ઉસે કોઈ ગૈરફૌજી દેખતા તો યહી કહતા કે વહ શતરંજ ખેલનેકી મશ્ક કર રહા હે. સહરી ખાનેકે લિએ જબ નક્કારે બજે ઔર ઉસ્કી ફૌજ જાગ ઉઠી તો ઉસ્કી ભી આંખ ખુલી ઉસે દો ખબરેં ઈકટ્ઠી મિલી. એક યહ કે કુમક પહુંચ ગઈ હે ઔર દૂસ્રી યહ કે દુશ્મનકી અફવાજ આઠ દસ કોસ તક આ ગઈ હેં ઔર શાયદ કલ હમારે સર પર આ જાએંગી. યહ દેખભાલકી કિસી પાર્ટીકા કમાન્ડર થા. ઉસ્ને બતાયા કે દુશ્મનકી પેશ કદમી તીન હિસ્સોંમેં હો રહી હે. એક હિસ્સા આગે હે દૂસ્રા પીછે ઔર તીસ્રા ઉસ્સે પીછે.

સુલ્તાન અય્યૂબીને જો મા'લૂમાત લે લીં. ઉસ્ને યહ ઈત્તિલાઅ લાનેવાલેકો ભેજ દિયા ઔર દરબાનસે કહા કે વહ છાપામાર દસ્તોંકે કમાન્ડર ઔર કુમકકે આ'લા કમાન્ડરોંકો ફૌરન બુલા લાએ ઔર ઉન્હેં કહે કે વહ સહરી ઉસ્કે સાથ ખાએં. ઉસ્ને જલ્દી જલ્દી વુઝૂ કિયા ઔર કુમક આ જાને

પર શુકરાનેકે નફલ પળ્હે, ફિર ખુદાસે કામ્યાબીકી ઈલ્તિજા કી..... થોળી હી દેરમેં છાપામારોંકા કમાન્ડર આ ગયા ઔર ઉસ્કે બા'દ કુમકકે ચાર કમાન્ડર આ ગએ. સહરીકા ખાના ભી આ ગયા. કુમક ઉસ્કી તવક્કુઅસે કમ થી, લેકિન ઈન હાલાતમેં યહી કાફી થી. અલ્આદિલને અસ્લિહા જો ભેજા થા ઉસ્સે સુલ્તાન અય્યૂબી મુત્મઈન હો ગયા. અસ્લિહાને છોટી ઔર બળી મિંજનીકેં ઝિયાદા થી ઔર આતિશગીર માદ્દા ભી બહુત ઝિયાદા થા. કુમક નફરીકે લિહાઝસે થોળી થી, લેકિન યહ નફરી ચૂંકે તજર્બાકાર થી ઈસ લિએ કારગર તસવ્વુર કી જાતી થી. અલબત્તા યહ દુશ્વારી નઝર આ રહી થી કે ઈસ ફૌજ ઔર ઘોળોંકો પહાળી લળાઈકા તજર્બા નહીં થા.

ઈત્નેમેં ઈન્ટેલીજન્સકા સર્બરાહ હસન બિન અબ્દુલ્લાહ ભી આ ગયા. ઉસ્ને બતાયા કે હલબસે અપના એક જાસૂસ આયા હે જિસ્ને યહ મા'લૂમાત દી હે કે સલીબિયોંને ઈસ મુશ્તરકા લશ્કરકો તીરોં ઔર કમાનોંકા ઝખીરા, આતિશગીર માદ્દેકે મટકે ઔર પાંચસો ઘોળે ભેજે હે. જાસૂસને યહ ભી બતાયા હે કે વહ પેશકદમીકે બા'દ આયા હે. ઈસ લિએ ઉસ્ને દેખા હેં કે યહ મટકે ઊંટ પર લાદ કર લાએ ગએ હેં. યહ કાફલા અલગ થલગ ફૌજકે સાથ હે. મિન્જીનીકેં ભી સાથ હે. ઈસ્સે ઝાહિર હોતા હે કે દુશ્મન મિન્જીનીકોંસે આગકે ગોલે ફેંકેગા ઔર ફલીતેવાલે આતશી તીર ચલાએગા.

સુલ્તાન અય્યૂબીને છાપામાર દસ્તોંકે આ'લા કમાન્ડરસે કહા "" તુમ્હેં સબ કુછ બતાયા જા ચૂકા હે. અપના કામ તુમ જાનતે હો. અબ પહલે મન્સુબેમેં યહ તર્મીમ કર લો કે જબ તક દુશ્મન હમ્લા ન કરે ઉસ પર કહીં ભી શબખૂન ન મારના. ઈત્તિલાઅકે મુતાબિક વહ સીધા કુરૂને હમ્માતકી તરફ આ રહા હે. શબખૂન મારોગે તો ઉસ્કી રફતાર સુસ્ત હો જાએગી. હમ્લેકે બા'દ તુમ્હેં મા'લૂમ હે કે મેં જવાબી હમ્લા નહીં કરૂંગા. દુશ્મનકો મેરે હમ્લેકી તવક્કુઅ હોગી જો મેં સામનેસે નહીં, ઉકબસે કરૂંગા. તુમ્હારા કામ ઉસ વક્ત શુરૂઅ હોગા જબ દુશ્મન અકબકે હમ્લેસે ઘબરા કર, ઈધર ઉધર નિકલનેકી કોશિશ કરેગા. ઈન પહાળિયોંમેંસે દુશ્મનકા એક ભી સિપાહી નિકલ કર ન જાએ. ઝિયાદાસે ઝિયાદા કેદી પકળો. વહ મુસલમાન સિપાહી હે. તુમ્હારી કેદમેં આએંગે તો હક ઔર બાતિલકો સમઝ જાએંગે. યહી

Maktabe Ashraf

મેરા મન્શા હે. હમારે મુકાબલેમેં આ કર હમારે તીરોંસે ઔર હમારી તલ્વારોંસે જો મરતા હે ઉસે મરનેસે મેં રોક નહીં સકતા.....

"તુમ્હારે સામને યહ ઈત્તિલાઅ આઈ હે કે દુશ્મન આતિશગીર માદ્દેકે મટકે લા રહા હે. હોના તો યહ ચાહિએ કે યહ સહીહ હાલતમેં હમારે કબ્ઝેમેં આ જાએ લેકિન ઈન્સે તુમ એક ફાયદા ઉઠા સકતે હેં. અપને કિસી દસ્તેકે દસ બારા મુન્તખબ છાપામારોંકો યહ કામ સોપો કે વહ હમ્લેકે દોરાન શબખૂન માર કર, ઈન મટકોંકો તોળ દેં ઔર આગ લગા દેં. દિનકે વક્ત વહ દેખ લેં કે મટકોંકા કાફલા કહાં હે. સબસે ઝિયાદા ઝરૂરી બાત યહ હે કે દુશ્મન અભી નદી તક નહીં પહુંચે. ઘોળોંકો પાની પિલા લો ઔર મશ્કીઝે ભર લો. મોસમ સર્દ હે ઔર યહ સહરાઅ નહીં, પ્યાસસે કોઈ મરેગા નહીં, ફિર ભી યહ જંગ હે ઔર પ્યાસ પરેશાન કરેગી."

ઉસે રૂખ્સત કરકે ઉસ્ને કુમકકે કમાન્ડરોંસે કહા "તુમ લોગ સિર્ફ યહ ઝહનમેં રખના કે યહ મિસ્રકા સહરાઅ નહીં, પહાળી ઈલાકા હે ઔર ઠંડ હે. ધૂપ નિકલેગી ઔર ભાગો દોળોગે તો ગર્મી આ જાએગી. યહાં તુમ્હેં, ઝર્બ લગાઓ ઔર કિસી ઔર તરફ નિકલ જાઓ, કા મૌકા ઝરૂર મિલેગા. તુમ્હેં ઉસ્કી તર્બિયત દી ગઈ હે, લેકિન યહાં ખયાલ રખના કે તુમ્હારે લિએ ઝમીન મહદૂદ હે. સહરાઅમેં તો કઈ કઈ કોસકા ચક્કર કાટ કર, દુશ્મનકે ઉપર આ સકતે હો ઔર તુમ્હેં અપની ચાલ દોહરાનેકે લિએ લામહદૂદ મૈદાન મિલ સકતા હે. યહાં મેંને દુશ્મનકો જિસ જગહ ઘસીટ કર લાનેકા બંદોબસ્ત કિયા હે વહ મૈદાન હી હે, લેકિન મહદૂદ હે. વક્ત નહીં કે તુમ્હેં ચટ્ટાનોં ઔર ટેકરિયોંસે મુતઆરિફ કરાયા જાએ, ઈસ લિએ અપની અકલ ઈસ્તિઅમાલ કરના. તિરંદાઝોંકો ચટ્ટાનોં પર રખના. ઘોળોંકો ટેકરિયોં પર ન લે જાના, જલ્દી થક જાએંગે. હમારે ઘોળે કુછ આદી હો ગએ હેં."

ઉસ્ને કુમકકો મહફૂઝાકે તૌર પર રખ દિયા ઔર કમાન્ડરોંકો અપની આ'લા કમાનકે સાલારોંકે સુપુર્દ કર દિયા. ઈન સાલારોંકો જંગકા પ્લાન દિયા જા ચૂકા થા.

વાદિયોંમેં સુબ્હકી અઝાન કી કઈ મુકદ્દસ આવાઝેં ગુંજ રહી થી.

Maktabe Ashraf

સુલ્તાન અય્યૂબીને ગુસ્લ કિયા. અપની તલ્વાર નિયામસે નિકાલી. ઉસ્કી ચમક ઔર ધાર દેખી ઔર જઝબાત અચાનક ઉબલ પળે. ઉસ્ને તલ્વાર દોનોં હાથોં પર રખ્ખી, કિબ્લારૂ હો કર હાથ ઉઠાએ. આંખે બંદ કરકે ઉસ્ને ખુદાકો પુકારા "ખુદાએ અઝ્ઝ વ જલ્લ ! તેરી ખુશી ભી ઉસ્મેં હે કે મુઝે શિકસ્ત દે તો મૈં ઈસ ઝિલ્લતકે લિએ તય્યાર હૂં. ફતહ દે તો તેરી ઝાતે બારીકા શુક્ર અદા કરૂંગા. આજ મૈં તેરે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકે નામ લેવાઓંકે ખિલાફ લળ રહા હૂં. અગર યહ ગુનાહ હે તો મુઝે ઈશારા દે કે મૈં અપની તલ્વાર અપને પેટમેં ઉતાર દૂં. મૈં ઉન બચ્ચિયોંકી રૂહકી પુકાર પર આયા હૂં જિન્કી ઈસ્મતે સિર્ફ ઈસ લિએ લુટ ગઈ હે કે વહ તેરે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમકી ઉમ્મતસે થીં. મુઝે તેરે વહ બેબસ બંદે પુકાર રહે હૈં જો મુસલમાન હોનેકી વજહસે કુફ્ફારકે ઝુલ્મો તશદ્દુદકા નિશાના બને હૂએ હે. મૈં તેરે અઝીમ મઝહબકી અઝમત ઔર ઈસ્મતકી હિફાઝતકે લિએ સહરાઓં, જંગલોં ઔર પહાળોંમેં ભટકતા ફિર રહા હૂં. મેરે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમ ! મેરે રસૂલે મકબૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમ ! મેરે સચ્ચે રબ્બે ઝુલ્જલાલ ! મૈં આપકે કિબ્લએ અવ્વલકો આઝાદ કરાને ચલા થા. રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકી ઉમ્મત મેરે રાસ્તેમેં આ ગઈ હે. મુઝે ઈશારા દો કે ઈન્કા ખૂન બહાના મુઝ પર હલાલ હે યા નહીં. મૈં ગુમરાહ તો નહીં હો ગયા ? મુઝે અપને નૂરકી રોશની દિખાઓ, અગર મૈં હક પર હૂં તો હિમ્મત વ ઈસ્તિકલાલ અતા ફરમાઓ."

ઉસ્ને સર ઝૂકા લિયા ઔર બહુત દેર ઈસી હાલતમેં ખળા રહા. ફિર અચાનક તલ્વાર નિયામમેં ડાલ લી ઔર બાહર નિકલ ગયા. ઉસ્કે કદમોંમેં કુછ ઔર હી શાન થી. વહ ઉસ જગહ ચલા જા રહા થા જહાં ઉસ્કે મરકઝ ઔર આ'લા કમાનકે કમાન્ડર ઔર દિગર અફરાદ બાજમાઅત નમાઝ પળ્હા કરતે થે. જમાઅત ખળી હો રહી થી. વહ પિછલી સફમેં ખળા હો ગયા. ઉસ્કે એક તરફ ઉસ્કા બાવરચી ઔર દૂસ્રી તરફ ઉસ્કે કિસી કમાન્ડરકા ઓર્ડરલી ખળા થા.

નમાઝસે ફારિગ હો કર સુલ્તાન અય્યૂબી કુરૂને હમ્માતકી તરફ રવાના હો ગયા. રાસ્તેમેં ઉસે બારી બારી ચાર કાસિદ મિલે ઔર ઝબાની પૈગામ દિએ. યહ દેખભાલકી પાર્ટિયોંકે કાસિદ થે જો હિરન, હલબ ઔર મૂસલકી મુશ્તરકા ફૌજોંકી નકલો હર્કત ઔર સરગર્મિયોંકી ખબરેં લાએ થે. યહ સિલ્સિલા દિન રાત ચલતા રહતા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને કાસિદોંકો રૂખ્સત કર દિયા. ઉસ્કે સાથ સાલાર શમ્સુદ્દીન થા. ઉસ્કે ભાઈ સાલાર શાદબખ્તકો ઉસ્ને કિસી ઔર તરફ મુતઅય્યન કર દિયા થા.

"દુશ્મનકે મુતઅલ્લિક જો ખબરેં મિલ રહી હે ઉસ્કે મુતઅલ્લિક આપકા ક્યા ખયાલ હે ?" શમ્સુદ્દીનને પુછા "ક્યા હમ અપની થોળી ફૌજસે ઈત્ને બળે લશ્કરકા મુકાબલા કર સકેંગે ?"

"મેરે લિએ યહ મસ્અલા નહીં કે દુશ્મન કિત્ના લશ્કર લાયા હે ઔર મેરે પાસ ક્યા હે." સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને જવાબ દિયા "મેં પરેશાન ઈસ પર હૂં કે દુશ્મન હમ્લા ક્યૂં નહીં કરતા. મેરે ઈન મુસલમાન ભાઈયોંકે પાસ સલીબી જાસૂસ હે. ક્યા સલીબી ઈત્ને અનાળી હો ગએ હેં કે ઉન્હેં યહ ભી મા'લૂમ નહીં હો સકા કે મિસ્રસે મેરી કુમક આ રહી હે ઔર મેં કુમકકે બગૈર લળ નહીં સકતા ? અગર દુશ્મન સરગર્મ હોતા તો મેરે તમામ મસ્અલે હલ હો જાતે. દુશ્મનકા યૂં આ કે બેઠ જાના ઔર મુઝે ઈત્ના વક્ત દે દેના કે મેં કુમક હાસિલ કર લૂં, ઉસે ઠિકાને ભી લગા લૂં. તમામતર ફૌજકે ઘોળોંકો પાની પિલા કર પાનીકા ઝખીરા ભી કર લૂં, મેરે લિએ પરેશાન કુન હે. મુઝે ખદશા હે કે દુશ્મન કોઈ એૈસી ચાલ ચલેગા જો કભી મેરે દિમાગમેં નહીં આઈ. યહ લોગ ખેલ તમાશેકે લિએ તો નહીં આએ !"

"જહાં તક મેં ઈન લોગોંકો જાન્તા હૂં," શમ્સુદ્દીનને કહા "ઈન્કે પેશે નઝર કોઈ એૈસી ચાલ નહીં. મુઝે અપને અલ્લાહ પર ભરોસા હે. ખુદાને ઈન્કે દિમાગોં પર મોહર ષબ્ત કર દી હે. ક્યૂંકે વહ બાતિલકી અંગેખ્ત ઔર મદદસે હકકે ખિલાફ લળને આએ હેં. ઉન્કી આંખો પર પટ્ટી બંધી હૂઈ હે મેં કિસી ગહરી ઔર ખતરનાક ચાલકા ખદશા મહસૂસ નહીં કર રહા હૂં."

"શમ્સ ભાઈ !" સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "મુઝે ભી અલ્લાહ પર હી ભરોસા હે. લેકિન મેં જઝબાત ઔર ફલ્સફેકી બજાએ હકીકતકો દેખા કરતા

હૂં. હક પર બાતિલને ભી કઈ બાર ફતહ પાઈ હે. ક્યૂંકે હકવાલે અલ્લાહકે ભરોસે હાથ પર હાથ ધર કર બેઠ ગએ થે. હક ખૂન ઔર જાનકી કુર્બાની માંગતા હે. અગર હમ યહ કુર્બાની દેનેકે લિએ તય્યાર હે તો હકકી ફતહ હોગી. બાતિલમેં જો કુવ્વત હે ઉસ્કા મુકાબલા હમેં મૈદાનમેં કરના હે. હમેં હકાઈક પર નઝર રખની હે. અપની પૂરી સલાહિયતે ઔર જિસ્મકી તમામતર તાકત ઈસ્તિઅમાલ કરની હે. ઉસ્કે બા'દકે નતાઈજ અલ્લાહ પર છોળ દો. અપને આપકો ખૂશ ફહમિયોંમેં મુબ્તલા ન કરો."

વહ ઘોળેસે ઉતરા, સાલાર શમ્સુદ્દીન, દો ઔર મુશીર ઔર મુહાફિઝ જો ઉસ્કે સાથ થે, ઘોળોંસે ઉતરે. સુલ્તાન અય્યૂબી, શમ્સુદ્દીન ઔર દો મુશીરોંકો એક બુલંદ ચટ્ટાન પર લે ગયા. ઉન્કે સામને ચટ્ટાનોંમેં ગિરા હુવા વસીઅ મૈદાન થા. જો સીંગોકી શકલકી ચટ્ટાનોંસે આગે ફેલતા ચલા ગયા થા. ઈસ તરફ જહાં સુલ્તાન અય્યૂબી ખળા થા દો ચટ્ટાને આગે પીછે થી. યહ ઘૂમ ફિર કર ઈસ તરફ બાહર નિકલ જાતી થી. મૈદાનમેં ચટ્ટાનોંકે સાથ સાથ સેંકળો છોટે બળે ખેમે ખળે થે. એક તરફ ઈસ ફૌજકે ઘોળે બંધે થે જો ખેમોંમેં થી. સિપાહી ઘૂમ ફિર રહે થે. કુછ એૈસે ભી થે જો ધૂપમેં લેટે હૂએ યા સોએ હૂએ થે. ઉન્હે દેખ કર મા'લૂમ હોતા થા જૈસે ઉન્હેં મા'લૂમ હી નહીં કે ઉન પર એક બહુત બળા લશ્કર કિસી ભી વક્ત હમ્લા કરનેકે લિએ ઉન્કે સર પર બેઠા હે. અગર વહ જંગી તય્યારીમે હોતે તો ઉન્કે ખૈમે ખળે રહનેકે બજાએ લિપટે હૂએ કહીં ઔર રખ્ખે હૂએ હોતે ઔર ઉન્કે ઘોળોં પર ઝીનેં કસી હૂઈ હોતી.

"ઈન દસ્તોંકે સાલારોં ઔર કમાન્ડરોંકો મૈને જો હિદાયાત દી હે વહ તુમ તીનો એક બાર ફિર સુન લો." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા. "હો સકતા હે મેં તુમસે પેહલે મારા જાઉં ઔર જંગ શુરૂ હોતે હી મારા જાઉં. મેરે બાદ મૈદાનકી ઝિમ્મેદારિયાં તુમ સંભાલોગે. મૈને ઉન્હેં બતાયા હે કે ખેમે લગે રહને દો. ઘોળે ઝિનોંકે બગૈર બંધે રહને દો. ફરાગતકી હાલતમેં ઘૂમો ફિરો, ઈધર ઉધર બેઠે ઔર લેટે રહો, લેકિન ખેમોંમેં અપને હથિયાર ઔર ઘોળોંકી ઝીનેં તય્યાર રખ્ખો. દુશ્મનકે જાસૂસ તુમ્હેં દેખ રહે હેં. ઉન્હેં યહ તઅષ્ષુર દો કે તુમ્હેં દુશ્મનકી કુછ ખબર નહીં. જબ દુશ્મનકા લશ્કર આએ તો

ઘબરાહટકા મુઝાહરા કરો. હથિયાર ઉઠા લો. ખૈમે ફિર ભી ખળે રહને દેના. આગે બળ્હ કર મુકાબલા ન કરના. દુશ્મન ઉપર ચળ્હ આએ તો લળતે હૂએ ઈત્ની તેઝીસે પીછે હટના કે દુશ્મનકે હમ્લા આવર દસ્તે તુમ્હારે સાથ હી ઈન ચટ્ટાનોંકે ઘેરેમેં આ જાએં. દુશ્મનકો પસ્પાઈકા તઅષ્ષુર દો.''

સુલ્તાન અય્યૂબીને દો મુતવાઝી ચટ્ટાનોંકે દરમિયાન ગલીકી તરફ ઈશારા કરકે કહા ''મૈંને ઈન દસ્તોંકો બતા દિયા હૈ કે ઈસ ગલીમેં આ કર પીછેકો નિકલ જાએ. ઉન્હેં જહાં ઈકટ્ઠા હોના હૈ વહ જગહ ભી ઉન્હેં બતા દી હૈ.'' ઉસ્ને વહ જગહ અપને રફીકોંકો બતા કર કહા ''ઈન દસ્તોંકો દુશ્મનકે અકબમેં જાના હોગા. ઈન ચટ્ટાનોં પર મૈંને દુશ્મનકે ઈસ્તિકબાલકા જો બંદોબસ્ત કર રખ્ખા હૈ વહ તુમ્હેં મા'લૂમ હૈ. યાદ રખ્ખો મેરે દોસ્તો ! હમેં યહાં કોઈ ઈલાકા ઔર કોઈ કિલ્આ ફતહ નહીં કરના. હમેં દુશ્મનકો બેબસ ઔર બેકાર કરના હૈ તાકે વહ હમારે રાસ્તેસે હટ જાએ. મુઝે અપને મુસલમાન ભાઈયોંકો દુશ્મન કહતે હૂએ શર્મ આતી હૈ. મગર હાલાતકા તકાઝા યહી હૈ. મૈં ઉન્હેં હલાક નહીં કરના ચાહતા. મૈંને અહકામ જારી કર દિએ હૈ કે ઝિયાદાસે ઝિયાદા અફરાદકો ઝિંદા પકળો ઔર જંગી કૈદી બનાઓ. મૈં ઉન્હેં તલ્વારસે ઝેર કરકે અખલાકસે ઝહન નશીન કરાઉંગા કે તુમ મુસલમાન સિપાહી હો ઔર તુમ્હારે બાદશાહ તુમ્હારે મઝહબકે દુશ્મનકે હાથોંમે ખેલ રહે હૈં.''

''કિસી કૌમકો મારના હો તો ઉસ્મેં ખાનાજંગી કરા દો.'' સાલાર શમ્સુદીનને કહા ''સલીબિયોંને કામિયાબીસે યહ હર્બા ઈસ્તિઅમાલ કિયા હૈ.''

''મુસલમાન કૌમકી મિષાલ બારૂદ કી સી હૈ.'' સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા ''યહ કૌમ જઝબાતી હોતી ચલી જા રહી હૈ. બારૂદકે ઈસ ઢેરમેં કહીંસે ભી ચિંગારી આન ગીરે યહ ધમાકેસે ફટ જાતા હૈ. યહ ચિંગારી મસ્જીદકે ઈમામસે મિલે યા ઐશ પરસ્ત હુક્મરાનસે યા દુશ્મન હમારે હી ભાઈયોંકે હાથોં યહ ચિંગારી ફૈંકે, જઝબાત બારૂદકી તરહ ફટતે હૈં. અગર કૌમકી યહ કમઝોરી જળ પકળ ગઈ તો કૌમકા અલ્લાહ હી હાફિઝ હૈ. કૌમ અગર ઝિંદા રહી તો કુફ્ફાર ઉસે અપને ધળો (જમાઅતોં)મેં તકસીમ કરકે લળાતે

રહેંગે ઔર કૌમકે સર્બરાહ હુક્મરાનીકે નશે ઔર લાલચમેં આપસમેં લળતે રહેંગે. યહ જો તીન ફૌજેં અપની હી કૌમકે ખિલાફ યલ્ગાર કરકે આઈ હે, ઉન્કે સર્બરાહ ઈકટ્ઠે હોતે હૂએ ભી એક દૂસ્રેકે દુશ્મન હે. વહ એક દૂસ્રેકો ધોકા ફરેબ દે કર સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકે બાદશાહ બનના ચાહતે હે. મેં ઈન લોગોંકે દિમાગોંસે બાદશાહીકા કીળા નિકાલ કર કૌમકો રાહે રાસ્ત પર લાનેકી ફિક્રમેં ભી મેરે પેશે નઝર ઈસ્લામકા તહફ્ફુઝ ઔર ફુરૂગ હે."

ફુરૂને હમ્માતસે થોળી હી દૂર હિરનકા કિલ્અેદાર ગુમશ્તગીન જિસ્ને ખૂદ મુખ્તારીકા એલાન કર દિયા થા અપને સાલારોં ઔર છોટે બળે કમાન્ડરોંકો ઈકટ્ઠા કરકે કહ રહા થા "સલાહુદીન અય્યૂબી સલીબિયોંકો શિકસ્ત દે સકતા હે. વહ જબ તુમ્હારે સામને આએગા તો લોમળીકી સારી ચાલે ભૂલ જાએગા વહ હમમેંસે નહીં, વહ કુર્દ હે, તુમ પક્કે મુસલમાન હો, દીનદાર ઔર પર્હેઝગાર હો. વહ સિર્ફ નામકા મુસલમાન હે, મક્કાર ઔર અય્યાર હે. વહ યહાં અપની સલ્તનત કાઈમ કરકે ઉસ્કા બાદશાહ બનનેકી કોશિશમેં હે. મેં તુમ્હેં ઉસ્કી જંગી કેફિયત ભી બતા દેતા હૂં. ઉસ્કે પાસ ફૌજ બહુત થોળી હે ઔર વહ પહાળિયોંમેં ઘિરા બેઠા હે. થોળી હી દેર પહલે જાસૂસોંને મુઝે ઈત્તિલાઅ દી હે કે ઉસ્કી ફૌજ ખેમોંમેં આરામ કર રહી હે ઔર ઉસ્કે ઘોળે ભી તય્યારીકી હાલતમેં નહીં. ઉસ્કી વુજૂહાત દો હો સકતી હે. એક યહ કે ઉસે યકીન હે કે ઉસે હમ શિકસ્ત નહીં દે સકતે. દૂસ્રે યહ કે ઉસે યહ ખૂશફહમી ભી હો સકતી હે કે હમ ઉસ પર હમ્લા નહીં કરેંગે. વહ શાયદ સુલ્હકે લિએ હમારે પાસ એલચી ભી ભેજેગા. અબ હમ ઉસ્કે સાથ કોઈ સુલ્હ યા સમજોતા નહીં કરેંગે. વહ અબ હમારા કૈદી હે. અગર ઝિંદા હમારે હાથ ન આયા તો મેં તુમ્હેં ઉસ્કી લાશ દિખાઉંગા. અપને સિપાહિયોંસે કહ દો કે સલાહુદીન અય્યુબી ઈમામ મહદી યા પૈગમ્બર નહીં ઔર ઉસ્કી ફૌજમેં કોઈ જિન ભૂત નહીં. હમ ઉસ્કી ફૌજકો બેખબરીમેં જા પકળેંગે."

અપને સામિઈનકો ઈશ્તઆલ દિલા કર ઔર ઉન્કા હોસ્લા બળ્હા કર ઉસ્ને ઉન્હેં રૂખ્સત કર દિયા ઔર અપને ઉન ખેમોંમેં ચલા ગયા જિન્હોંને

Maktabe Ashraf

જંગલમેં મંગલ બના રખ્ખા થા. ઉસ્કા અપના ખૈમા બહુત બળા થા જિસ્કે અંદર કાલિન બીછે હૂએ થે ઔર બેશ કિમત પલંગ થા. શરાબકી સુરાહી ઔર નિહાયત દિલકશ પ્યાલે રખ્ખે થે. અંદરસે ખૈમા કિસી મહલકા કમરા મા'લૂમ હોતા થા. ઉસ્કે ઈર્દ ગિર્દ કઈ ઔર ખૈમે થે જો ફૌજી ખૈમોંસે મુખ્તલિફ ઔર ખૂબસૂરત થે. ઉન્મેં હરમકી લળકિયાં ઔર નાચને ગાનેવાલિયાં રહતી થી. ખૈમોંસે દૂર દૂર પહરેદાર ખળે થે. ગુમશ્તગીનકે ખૈમેકે બાહર નવ આદમી ઉસ્કે ઈન્તિઝારમેં ખળે થે. ઉન્હેં દેખ કર ગુમશ્તગીન તેઝ ચલ પળા ઔર કરીબ જા કર ઉન્હેં અંદર ચલનેકો કહા. અંદર જાતે હી લળકિયોંકી એક કતાર હાથોંમેં તશ્તરિયાં ઉઠાએ ખૈસેમેં દાખિલ હૂઈ. ખાના ચૂન દિયા ગયા ઔર શરાબકી સુરાહિયાં ભી આ ગઈ. ગુમશ્તગીન ઈન નવ આદમિયોંકે સાથ ખાને પર બેઠ ગયા.

યહ નવ આદમી ખાને પર ટૂટ પળે. ઉન્હોંને ભુને હૂએ ગોશ્તકે બળે બળે ટૂકળ હાથોંમેં લે કર મુર્દારખોર દરિંદોકી તરહ ખાને શુરૂઅ દિએ. સાથ સાથ વહ શરાબ પાનીકી તરહ પી રહે થે. ઉન્કી આંખે લાલ સુર્ખ થી જિન્સે વહ વહશી ઔર ખૂંખાર લગતે થે. તીન ચાર ખૂબ સૂરત લળકિયાં ઉન્કે પ્યાલે શરાબસે ભરતી જા રહી થી ઔર યહ વહશી કભી કિસી લળકીકે બિખરે હૂએ બાલોં પર હાથ ફેરતે, કભી ઉન્કે ઉર્યાં બાઝૂઓંકો પકળ કર ઉન પર અપને ગાલ રગળતે. ખાના ઔર છેળખાની ચલતી રહી. ગુમશ્તગીન ઉન્કી હર્કતેં ઔર ખાનેકા અંદાઝ દેખ કર મુસ્કુરાતા રહા. મગર ઉસ્કી મુસ્કુરાહટ બતાતી થી કે વહ ઝબરદસ્તી મુસ્કુરા રહા હે ઔર ઉસે યહ લોગ બિલ્કુલ પસંદ નહીં.

ખાને પીનેસે ફારિગ હો કર ગુમશ્તગીનને લળકિયોંકો બાહર ભેઝ દિયા ઔર ઈન નવ આદમિયોંકે સાથ કુછ દેર ગપશપ લગા કર કહા "અબ વક્ત આ ગયા હે કે મેં તુમ્હેં સલાહુદ્દીનકી તરફ રૂખ્સત કરૂં. અબકે વાર ખાલી નહીં જાના ચાહિએ."

"અગર આપ હમેં રોક ન લેતે તો અબ તક આપ યહ ખૂશ ખબરી સુન ચૂકે હોતે કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી કત્લ હો ગયા હે ઔર કાતિલ મા'લૂમ નહીં કોન થે." એક આદમીને કહા. — —

યહ હસન બિન સબાહકે વહી નવ ફિદાઈ થે. જિન્હેં ઉન્કે મુર્શિદ શૈખ સન્નાનને ત્રીપોલીસે સુલ્તાન અય્યૂબીકે કત્લકે લિએ ભેજા થા. યહ મુન્તખબ અફરાદ થે જો બઝાહિર ઈન્સાન થે, લેકિન ખસ્લતકે દરિંદે થે. ઉન્હોંને અપને અપને દાએં હાથકી દરમિયાની ઉંગલીસે ખૂનકે દસ દસ કત્રે નિકાલ કર મુકદ્દસ પ્યાલેમેં ગિરાએ, ઉન પર શરાબ ઔર હશીશ ડાલી ઔર તીનોં ચીઝેં મિલા કર, હર એકને એક એક ઘૂંટ પિયા ઔર અપને મખ્સૂસ અલ્ફાઝમેં હલફ ઉઠાયા થા કે, વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકો કત્લ કરેંગે યા ઝિંદા નહીં રહેંગે. શૈખ સન્નાનને ઉન્હેં તારીકુદ્દુન્યા સુફિયોંકે લિબાસમેં, હાથોંમેં તસ્બીહેં ઔર ગલેમેં કુર્આન લટકા કર ઈસ હિદાયતકે સાથ રવાના કિયા થા કે વહ સુલ્તાન અય્યૂબી તક રસાઈ હાસિલ કરેં ઔર ઉસ્કે સામને યહ મસ્અલા રખ્ખેં કે મુસલમાનકો મુસલમાનકે ખિલાફ નહીં લળના ચાહિએ ઔર વહ થાલિષ બન કર આપસમેં ટકરાનેવાલે મુસલમાન ઉમરાઅકા સુલ્હનામા કરાએંગે. ઈસ તરહ તન્હાઈમેં યહ સુલ્તાન અય્યૂબીકો કત્લ કર દેંગે.

શૈખ સન્નાનને તરીકા અચ્છા સોચા થા. સુલ્તાન અય્યૂબી મઝહબી પેશ્વાઓંકો એહતિરામસે અપને પાસ બિઠાને ઔર ઉન્કી બાત તવજ્જુહસે સુનનેકા આદી થા. ઉસ્કી દૂસરી કમઝોરી યહ થી કે વહ ચાહતા હી યહી થા કે કોઈ દરમિયાનમેં આ કર મુખાલિફીનકે સાથ ઉસ્કા સમઝોતા કરા દે, તાકે મુસલમાન મુસલમાનકે હાથોં કત્લ ન હો વર્ના સલીબિયોંકો જંગી તય્યારિયોંકા ઔર હમ્લા કરકે બહુત બળી કામિયાબી હાસિલ કરનેકા મૌકા મિલ જાએગા. ઉસ્ને હલબ વગૈરામેં અપને એલચી ભેજે ભી થે, જો તોહિન આમેઝ જવાબ લાએ થે. અબ નવ સૂફી મુનિશ ચૂગોંમેં ખંજર ઔર તલ્વારેં છૂપાએ ઉસ્કી ખ્વાહિશ પૂરી કરનેકા ધોકા લે કર આ રહે થે. વહ ઉસે આસાનીસે કત્લ કર સકતે થે. ત્રીપોલીસે વહ રવાના હૂએ ઔર હિરન પહુંચે થે ગુમશ્તગીનકો ઉસ્કે સલીબી મુશીરોંને બતાયા થા કે યહ સુલ્તાન અય્યૂબીકો કત્લ કરને જા રહે હૈં. ઉસ્ને ઉન્સે કત્લકા તરીકા સુના તો ઉસે મુસ્તરદ કરકે ઉન્હેં અપને પાસ શાહી મેહમાનોંકી હૈષિયતસે રોક લિયા ઔર સલીબી મુશિરોંસે કહા થા કે વહ સુલ્તાન અય્યૂબી પર હમ્લા કરને

જા રહા હે. ઉન નવ ફિદાઈયોંકો વહ અપને સાથ લે જાએગા ઔર મૌઝૂ મૌકે પર ઔર કિસી બેહતર તરીકેસે સુલ્તાન અય્યૂબીકો કત્લ કરાએગા. ચુનાંચે વહ ઉન્હેં અપને સાથ મુહાઝ પર લે આયા થા.

અબ ગુમશ્તગીનને મૈદાને જંગમેં ઉન્કે લિએ મૌકા પૈદા કર લિયા ઔર ઉન્કા બેહરૂપ ભી તય્યાર કર લિયા થા. ઉસ્ને ખાનેસે ફારિગ હો કર ઉન્હેં કહા "આજ મેં તુમ્હેં બતાતા હૂં કે મેંને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે કત્લકા ક્યા તરીકા સોચા હે. તુમને સુફિયોંકા જો રૂપ ધારા હે વહ શક પૈદા કર સકતા હે. અય્યૂબીકી નઝર બળી ગહરી હે. ઉસ પર પહલે ચાર પાંચ કાતિલાના હમ્લે હો ચૂકે હે. વહ ઔર મોહતાત હો ગયા હે. ઉસ્કે સાથ દો બળે હી તજર્બાકાર સુરાગરસાં હેં, એક અલી બિન સુફયાન ઔર દૂસ્રા હસન બિન અબ્દુલ્લાહ. વહ એક નઝરમેં ઈન્સાનકો ભાંપ લેતે હે. હમારે જાસૂસોંકી ઈત્તિલાઅકે મુતાબિક ઈસ વક્ત હસન બિન અબ્દુલ્લાહ ઉસ્કે સાથ હે ઔર અલી બિન સુફયાન કાહિરામેં હે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીસે કોઈ અજનબી મિલ્ને જાતા હે તો દો તિન સાલાર ઔર હસન બિન અબ્દુલ્લાહ ઉસ્કી બળી ગહરી છાન બિન કરતે હેં. ઉન્હેં શક હો તો ઉસ્કી તલાશી ભી લેતે હેં....."

"અય્યૂબી યા હસન બિન અબ્દુલ્લાહકો યહ ખયાલ આ સકતા હે કે યહ ચપ્કલિશ તો કઈ મહીનોંસે ચલ રહી હે, તુમ્હેં સુલ્હનામેકા ખયાલ આજ કૈસે આયા હે ? અય્યૂબી યહ ભી પૂછ સકતા હે કે તુમ કહાંકે મઝહબી પેશ્વા હોં ઔર વહ કોઈ ઐસા સવાલ પૂછ સકતા હે જિસ્કા તુમ લોગ જવાબ ન દે સકો યા ઐસા જવાબ દો જો તુમ્હેં બેનકાબ કર દે. વહ ખૂદ આલિમ હે, મઝહબ ઔર તારીખકા ઉસ્કા ગહરા મુતાલઆ હે. ઉસ્કે અલાવા તુમ્હારે ચેહરોં પર ડાળ્હિયોંકે સિવા સુફિયોંવાલી કોઈ નિશાની નઝર નહીં આતી. તુમમેંસે ચારકી ડાળ્હિયાં અભી છોટી હે જિન્સે પતા ચલ્તા હે કે એક મહીનેસે બળ્હાઈ ગઈ હે. તુમ્હારી આંખોમેં હશીશ ઔર શરાબકા નશા ચળ્હા હુવા હે. મુઝે ઈન ચેહરોં પર પાકિઝગીકા શાઈબા તક નઝર નહીં આતા."

ઈન નવમેંસે કિસીને ભી બુરા ન માના. ઉન્કે સર્ગનાને કહા "મુઝે

આપકી હર એક બાતસે ઈત્તિફાક હે અગર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને હમેં સુફિયા ઈમામ સમઝ કર ઈઝ્ઝતસે અપને ખૈમેમેં બિઠા લિયા ઔર કુછ ખાને પીનેકે લિએ હમારે આગે રખ દિયા તો મેરે યહ દોસ્ત ટૂટ પળેંગે. હમમેંસે કિસીકો ભી ઈલ્મ નહીં ઈમામ ઔર ખતીબ ખાતે કિસ તરહ હે. આપને ક્યા તરીકા સોચા હે ?"

"નિહાયત સહલ ઔર બેખતર." ગુમશ્તગીનને કહા "મેં તુમ્હેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે રઝાકાર મુહાફિઝ બના કર કુરૂને હમ્માત ભેજ રહા હૂં. ઉસ્કે મુહાફિઝ ગહરી છાન બિનકે બા'દ મુન્તખબ કિએ જાતે હે. ઉન્કે ખાનદનોંકી ભી જાંચ પળતાલ હોતી હે, ઈસ લિએ યહ નામુમ્કિન હે કે તુમ જાતે હી ઉસ્કે મુહાફિઝ દસ્તેમેં શામિલ હો જાઓગે. મેંને એક તરીકા સોચા હે જો મુઝે ઉમ્મીદ હે કામ્યાબ હોગા. જાસૂસોંને બતાયા હે કે દમિશ્કકે લોગોંમેં હમારે ખિલાફ ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે હકમેં ઈત્ના જોશ વ ખરોશ ઔર જઝબા પાયા જાતા હે કે વહ રઝાકારાના તૌર પર મુહાઝ પર આ રહે હેં. વહાં જિસે દેખો દેગઝની ઔર તિરંદાઝીકી મશ્ક કર રહા હે. મુઝે મા'લૂમ હુવા હે કે અય્યૂબી ઈન રઝાકારોંકો બાકાઈદા ફૌજમેં તો નહીં રખતા, દૂસ્રે કામોંકે લિએ રખ લેતા હે. મેં ઈસ ફિઝાસે ફાઈદા ઉઠા રહા હૂં."

ઉસ્ને અલગ રખ્ખા હુવા લકળીકા એક બકસ ખોલા. ઉસ્મેં કપળે થે. ઉસ્ને ફિદાઈયોંસે કહા "તુમ સબ યહ લિબાસ પહન કર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે પાસ જાઓગે. યહ ઉસ્કે મુહાફિઝ દસ્તેકા મખ્સૂસ લિબાસ હે. તુમમેંસે એક આદમીકે હાથમેં અય્યૂબીકા ઝંડા હોગા. બાકી આઠકી બર્છિયોંકે સાથ ઉસ્કી ફોજકી ઝંડિયાં હોંગી. તુમ સીધે અય્યૂબીકે પાસ જાઓગે. તુમ્હેં રોક લિયા જાએગા. ઉસ તક નહીં પહુંચને દિયા જાએગા. તુમ જોશ ઔર જઝબાતસે કહના કે હમ રઝાકાર હેં ઔર દમિશ્કસે સુલ્તાન અય્યૂબીકી હિફાઝતકે લિએ આએ હેં. યહ ભી કહના કે હમને બળી મુહબ્બતસે મુહાફિઝ દસ્તેકા લિબાસ સિલ્વાયા ઔર દિલમેં સુલ્તાનકી અકીદત લે કર આએ હેં. હમેં સુલ્તાનકે ઈર્દ ગિર્દ ચેહરે પર લગાયા જાએ યા હમેં જાંબાઝ દસ્તેમેં શામિલ કિયા જાએ. હમ વાપસ નહીં જાએંગે..... તુમ્હેં સલાહુદ્દીન તક જાને નહીં દેંગે. તુમ ઝિદ કરના ઔર કહના કે હમ

ઈત્ની દૂરસે અકીદત ઔર જઝબાતસે આએ હેં, હમ સુલ્તાનસે મિલે બગૈર વાપસ નહીં જાએંગે. મૈં તુમ્હેં યકીન દિલાતા હૂં કે વહ જઝબેકી બહુત કદર કરતા હે, તુમ્સે મિલેગા ઝરૂર. બર્છિયાં તુમ્હારે હાથોંમેં હોંગી. અગર વહ બાહર હુવા તો ઘોળોંસે ઉતરના નહીં. કરીબ જા કર ઘોળોંકો એળ લગા દેના ઔર ઉસ્કા જિસ્મ બર્છિયોંસે છલની કરકે નિકલનેકી કોશિશ કરના. તુમ સબને જાનકી બાઝી લગાનેકા હલફ ઉઠાયા હે. લેકિન મુઝે ઉમ્મીદ હે તુમ સબ નિકલ આઓગે. મુઝે પૂરી તવક્કુઅ હે કે અપને સુલ્તાનકો ઝખ્મી હાલતમેં દેખ કર મુહાફિઝોંમેં અફરા તફરી મચ જાએગી. પેશ્તર ઉસ્કે કે વહ સમઝ પાએં કે યહ હુવા ક્યા હે તુમ ઉન્કે તીરોંકી ઝિદસે નિકલ આઓગે. મૈં તુમ્હેં અરબકી ઉસ નસલકે ઘોળે દે રહા હૂં જિન્કે તઆકુબમેં હવા ભી નહીં પહુંચ સકતી."

"તરીકા બહુત અચ્છા હે." ફિદાઈ કાતિલોંકે સર્ગનાને કહા "હમારે વહ સાથી બદબખ્ત, અનાળી ઔર બુઝદીલ થે જો ઉસે સોતે વક્ત ભી કત્લ ન કર સકે. ઉસીકે હાથોં મારે ગએ ઔર જો ઝિંદા રહે વહ પકળે ગએ. અબ હમ જા રહે હે. અગર ઉસ્કા સર કાટ કર ન લા સકે તો આપ યહ ખબર ઝરૂર સુનેંગે કે સુલ્તાન સલાહુદીન અય્યૂબી કત્લ હો ગયા હે."

"ઔર અગર હમ ઉસે કત્લ કર આએ તો ?" એક ફિદાઈને હરમકી લળકિયોંકે ખેમોંકી તરફ ઈશારા કરકે ઔર શય્તાની મુસ્કુરાહટસે કહા.

ગુમશ્તગીન શય્તાનકી મુસ્કુરાહટોંકો અછ્છી તરહ સમઝતા થા. ઉસ્ને ઐસી હી મુસ્કુરાહટસે કહા "તુમ્મેંસે જો ઝિંદા આએંગે ઔર સલાહુદીન અય્યૂબીકો કત્લ કરકે આએંગે ઉન્હેં મૈં એક એક ખેમેમેં દાખિલ કર દૂંગા. તુમ્હેં જો ઈન્આમ સલીબી દેંગે ઉસ્સે ઈત્ને ઝિયાદા ઝવાહિરાત મૈં દૂંગા જો તુમ્ને કભી ખ્વાબમેં ભી નહીં દેખે ઔર તુમ્મેંસે જો આદમી સલાહુદીન અય્યૂબીકા સર કાટ કર લાએગા, ઉસે ઉસ્કી પસંદકી દો લળકિયાં હમેશાકે લિએ દૂંગા."

ફિદાઈયોંને વહશિયોંકી તરહ ચીખ ચીખ કર કહકહે લગાને શુરૂઅ કર દિએ. ગુમશ્તગીનને બળી મુશ્કિલસે ઉન્હેં ખામોશ કિયા ઔર કહા "આઓ તુમ્હેં વહ રાસ્તા બતા દૂં જો દમિશ્કસે કુરૂનકી તરફ આતા હે. તુમ

યહાંસે દૂરકા ચક્કર કાટ કર દમિશ્કકે રાસ્તે પર પહુંચોગે, લેકિન ખયાલ રખના કે રાસ્તેમેં કોઈ ભી પૂછે કે તુમ કોન હો ઔર કહાંસે આએ હો તો યહી બતાના કે હમ દમિશ્કસે આએ હૈં ઔર મહાઝ પર જા રહે હૈં. રાસ્તેમેં તુમ્હેં સલાહુદીન અય્યૂબીકે જાસૂસ ઔર છાપામાર મિલેંગે, તુમ્હેં આજ હી રાત રવાના હોના હે.''

"આજ હી રાત ?'' એક ફિદાઈને પૂછા "કલ દિનકો ન જાએં ?''

"ઈત્ના વક્ત નહીં.'' ગુમશ્તગીનને જવાબ દિયા " તુમ્હારા ચક્કર બહુત લંબા હે. દો દિનોં બા'દ મંઝિલ પર પહુંચોગે. ઘોળોંકો આરામ દેતે જાના વર્ના થકે હૂએ ઘોળોંસે વહાંસે ભાગ નિકલના દુશ્વાર હો જાએગા.''

ગુમશ્તગીનને બકશસે કપળે નિકાલ કર ઉન્હેં કહા કે યહી પહન લો. ઉસ્ને દરબાનસે કહા કે વહ નવ ઘોળે લે આઓ જો મૈંને અલગ કરવા રખ્ખે હે.

આધી રાતકે બા'દ નવ ઘૂળ સવાર ગુમશ્તગીનકે કેમ્પસે દૂર ઈસ સિમ્ત જા રહે થે જિધર દમિશ્કસે કુરૂને હમ્માતકો રાસ્તા જાતા થા. અગલે ઘૂળ સવારકે પાસ સુલ્તાન અય્યૂબીકા ઝંડા થા ઔર બાકી આઠકી બર્છિયોંકી ઉન્નિયોંકે સાથ છોટી છોટી ઝંડિયાં બંધી થીં.

ઉસી રોઝ જિસ વક્ત ગુમશ્તગીન અપને સાલારોં ઔર કમાન્ડરોંકો ઈશ્તિઆલ અંગેઝ તકરીરસે જોશ દિલા રહા થા, સૈફુદીન ઔર હલબકી ફૌજે ભી ઐસી હી ઈશ્તિઆલ અંગેઝ તકરીરેં સુન રહી થી. હલબકા એક સાલાર ઘોળે પર સવાર અપની ફૌજસે કહ રહા થા "યહ વહી સલાહુદીન હે જિસ્ને હલબકા મુહાસરા કિયા થા. તુમને ઉસી સલાહુદીનકો ઉસ્કી ઈસી ફૌજકો હલબસે ભગાયા થા. રબ્બે કા'બાકી કસમ ! યહ રિવાયત ઝૂટી હે કે સલાહુદીન જિસ કિલ્એ ઔર જિસ શહરકો મુહાસરેમેં લેતા હે ઉસે ફતહ કરકે દમ લેતા હે. વહ હલબકે મુહાસરેમેં ક્યૂં કામ્યાબ નહીં હુવા થા ? ઉસ્ને મુહાસરા ઉઠા ક્યૂં લિયા થા ? સિર્ફ ઈસ લિએ કે તુમ શેર હો. તુમ જાન પર ખેલ જાનેવાલે સરફરોશ હો. તુમને શહરસે નિકલ નિકલ કર ઉસ પર જો હમ્લે કિએ થે ઉન્હેં વહ બર્દાશ્ત ન કર સકા. ફતહ ઉસ્કી હોતી હે જિસ પર ખુદા ખૂશ હોતા હે. ખુદાએ ઝુલ્જલાલકી ખૂશનુદી તુમ્હેં હાસિલ

હે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી પર ખુદા ક્યૂં ખૂશ હોગા. વહ લૂટેરા હે. ઉસ્ને દમિશ્ક પર કબ્ઝા કિયા ઔર ઉસ શહરકે લોગોંકી જો હાલતકી હે વહ વહાં જા કર દેખો. કિસી ઔરતકી ઈઝ્ઝત મહફૂઝ નહીં રહી. હમેં દમિશ્ક છોળ કર હલબ આના પળા. હમેં વહાં વાપસ જાના હે. હમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીસે ઈન્તિકામ લેના હે..... ઔર અલ્લાહકે સિપાહિયોં ! યહ ન સોચના કે તુમ મુસલમાન હો કર મુસલમાન ફૌજકે ખિલાફ લળને જા રહે હો. વહ મુસલમાન કાફિરસે બદતર હે જો મુસલમાનોંકે શહરોંકો ફત્તહ કરતા ફિર રહા હે. તુમ પર ઐસે મુસલમાનકા કત્લ ખુદાને ફર્ઝ કર દિયા હે.....

"ખિલાફતકે મુહાફિઝો ! તુમ્હારે દુશ્મન સલીબી નહીં સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઔર ઉસ્કી ફૌજ હે. સલીબિયોંકો દુશ્મન ઉસ શખ્સને બનાયા હે. નુરૂદ્દીન ઝંગીને સબસે બળા ઝુલ્મ યહ કિયા હે કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો મિસ્રકી ઈમારત દે દી. વર્ના યહ શખ્સ છોટેસે એક જૈશકી કમાન કરનેકે ભી કાબિલ ન થા. મેં ઉસે અપની ફૌજમેં સિપાહીકી હૈષિયતસે ભી ન રખ્ખૂ. આજ ઉસ શખ્સકી મૌત ઉસે ઈન ચટ્ટાનોંમેં લે આઈ હે. અબ ઉસ્કે સામને તુમ્હારી તલ્વારે, તુમ્હારી બર્છિયાં ઔર તુમ્હારે ઘોળહોંગે ઔર ઉસ્કે પીછે ચટ્ટાને ઔર પહાળિયાં હોગી. તુમ ઉસે ઔર ઉસ્કી ફૌજકો પીસ કર રખ દોગે. તુમ્હેં હલબકી તોહિન ઔર બર્બાદીકા ઈન્તિકામ લેના હે. અગર તુમ્ને સલાહુદ્દીનકો યહાં, ઈન્હીં પહાળિયોંમે ખત્મ ન કિયા તો વહ સીધા હલબ પર આએગા. ઉસ્કી નઝરેં હલબ પર લગી હૂઈ હે. વહ તુમ્હેં અપના ગુલામ બનાના ચાહતા હે. તુમ્હારી બહનેં ઔર બેટિયાં ઉસ્કે સાલારોંકે હરમકી ઝીનત બનેગી. અગર મેં ઝૂટા હૂં તો નુરૂદ્દીન ઝંગીકા બેટા ઝૂટા નહીં હો સકતા. સૈફુદ્દીન વાલિએ મૂસલ ઝૂટા નહીં હો સકતા. ગુમશ્તગીન ઝૂટા નહીં હો સકતા. અગર ઈત્ને ઉમરાઅ ઝૂટે નહીં હે તો અકેલા સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઝૂટા હે. યહી વજહ હે કે ઈસ્લામકી તીન ફૌજે ઉસે કુચલનેકે લિએ આઈ હેં. તુમ સબ સચ્ચે હો. ગૈરત ઔર હમિય્યતવાલે હો. ષાબિત કર દો કે ગૈરત ઔર હમિય્યતકી ખાતિર તુમ અપને ભાઈકા ભી ખૂન બહા સકતે હો."

ફૌજ બઝાહિર ખામોશીસે સુન રહી થી, લેકિન ઉસ્કે અંદર ઈશ્તિઆલને

Maktabe Ashraf

તુફાન બપા કર રખ્ખા થા. સાલારને અકાઈદ પર પર્દા ડાલ કર ફૌજકે જઝબાતકો મુશ્તઈલ કર દિયા ઔર ફૌજ ના'રે લગાને લગી. હમ ગુલામ નહીં બનેંગે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઝિંદા નહીં રહેગા. એક શોર થા જો ઝમીન વ આસ્માનકો હિલા રહા થા.

સૈફુદ્દીનકે કેમ્પકી ભી કૈફિયત જઝબાતી થી. વહ ભી અપની ફૌજકે જઝબાતકો ભળકા રહા થા. ઉસ્ને સિપાહિયોંકે લિએ યહ સહૂલત ભી પૈદા કર દી થી કે દો ઉલમાસે યહ ફતવા લે લિયા થા કે મૈદાને જંગમેં રોઝા ફર્ઝ નહીં. તમામ ફૌજ ખૂશ થી. સૈફુદ્દીનને કહા કે હમ ઉસ વક્ત હમ્લા કરેંગે જબ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી ફૌજકા દમ ખમ ટૂટ ચૂકા હોગા. ફિર હમારી મંઝિલ દમિશ્ક હોગી. દમિશ્કમેં બેઅંદાઝ દોલત હે જો તુમ્હારી હોગી.

ઉધર લશ્કરોં ઔર ફૌજોંકી બાતેં હો રહી થી ઈધર સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે કેમ્પમેં છે છે, આઠ આઠ, દસ દસ છાપામારોંકે હિસાબસે સ્કીમે બન રહી થી. સુલ્તાન અય્યૂબીને અપની ફૌજસે કોઈ ખિતાબ નહીં કિયા, કોઈ જોશીલી તકરીર નહીં કી, ઉસ્કી નઝર ઉસ ઝમીન પર થી જિસ પર ઉસે લળના થા. ઈસ ઝમીનકે ખદ્દો ખાલસે વહ ઝિયાદાસે ઝિયાદા જંગી ફાયદા ઉઠાના ચાહતા થા. ઉસ્ને જો ભી બાત કી વહ અપને સીનિયર ઔર જુનિયર કમાન્ડરોંસે કી ઔર વહ ભી હકીકતકી બાત કી. કભી કભી ઈસ વજહસે જઝબાતી હો જાતા થા કે ઉસ્કે મુસલમાન ભાઈ ફલસ્તીનકે રાસ્તેમેં હાઈલ હો ગએ હૈં ઔર મુસલમાન મુસલમાનકે હાથોં કત્લ હોંગે. ઉસ્કા ઉસ્કે પાસ કોઈ ઈલાજ નહીં. વહ સુલ્હ ઔર અમનકે લિએ એલ્ચી ભેજ કર અપની તોહિન કરા ચૂકા થા. અબ વહ તસાદૂમકે લિએ પૂરી તરહ તય્યાર થા. ઉસ્ને મિસ્રસે આઈ હૂઈ કુમકકો અપની સ્કીમકે મુતાબિક તકસીમ કર દિયા થા ઔર દુશ્મનકે ઈન્તિઝારમેં બેચેન હો રહા થા. ઉસ્ને અપને મુશીરોંસે ઈસ ખયાલકા ઈઝહાર ભી કિયા થા કે દુશ્મન શાયદ યહ ચાહતા હે કે પહાળિયોંસે નિકલ કર ઉસ પર હમ્લા કિયા જાએ. સુલ્તાન અય્યૂબી ચટ્ટાનોસે નિકલનેસે ગુરેઝ કર રહા થા. વહ દુશ્મનકો પહલ કરનેકા મૌકા દે રહા થા. વહ અગર ચાહતા તો અપને છાપામારોંસે દુશ્મનકે કેમ્પોમેં

Maktabe Ashraf

તબાહી મચા સકતા થા. યહ ઈસ્કા ખુસૂસી તરીકએ જંગ થા લેકિન ઉસ્ને છાપામારોંકો ભી ઈસ્તિઅમાલ ન કિયા. વહ દુશ્મનકી ચાલ ઔર હર્કત દેખ રહા થા.

દમિશ્કમેં નુરૂદ્દીન ઝંગી મર્હુમ ઝંગીકી બેવાહને અપના એક ઔર મુહાઝ ખોલ રખ્ખા થા. જબસે સુલ્તાન અય્યૂબી દમિશ્કસે નિકલા થા, ઈસ અઝીમ ઔરતને લળકિયોંકી એક રઝાકાર ફૌજ તય્યાર કરની શુરૂઅ કર દી થી. લળકિયોંકો ઝખ્મિયોંકો મૈદાને જંગસે ઉઠાને, ખૂન રોકને ઔર ઈબ્તિદાઈ મર્હમ પટ્ટીકી તર્બિયત દી જાતી થી. લેકિન ઝંગીકી બેવાહ ઉન્હેં તેગઝની, નેઝાબાઝી ઔર તિરંદાઝીકી તર્બિયત ભી દે રહી થી. ઈસ મકસદકે લિએ ઉસ્ને ચંદ એક તજર્બાકાર મર્દ અપને સાથ રખ્ખે હૂએ થે. ઉસે મા'લૂમ થા કે સુલ્તાન અય્યૂબી મહાઝ પર ઔરતકી મૌઝૂદગીકો પસંદ નહીં કરતા ઔર યહ તો સોચા ભી નહીં જા સકતા કે વહ લળકિયોંકો ફૌજમેં શામિલ કરેગા. ઉસ્કે બાવુજૂદ ઝંગીકી બેવાહ લળકિયોંકો જંગી તર્બિયત દે રહી થી. વહાં કૈફિયત યહ થી કે કિસીકો યહ કહનેકી ઝરૂરત હી મહસૂસ નહીં હોતી થી કે વહ અપની બેટીકો મર્હમપટ્ટી વગૈરાકી તર્બિયતકે લિએ ભેજા કરે. લોગ અપની બેટિયોંકો તર્બિયતકે લિએ ભેજ કર ફખ્ર મહસૂસ કરતે થે. દસ બારા સાલકી ઉમ્રકે બચ્ચે અપને તૌર પર લકળીકી તલ્વારેં બના કર તેગઝની કરતે રહતે થે.

ઝંગીકી બેવાહકી ફૌજમેં ચાર લળકિયોંકા ઈઝાફા હુવા. ઉન્મેં એક તો ફાતિમા થી જિસે સુલ્તાન અય્યૂબીકા એક છાપામાર જાસૂસ હિરનસે બલ્કે ગુમશ્તગીનકે હરમસે નિકાલ લાયા થા. દૂસ્રી મૂસલકે ખતીબ ઈબ્નુલ્મખ્દૂમકી બેટી મન્સૂરા થી. આપ પળ્હ ચૂકે હૈં કે ઉસે અપને બાપકે સાથ કિસ તરહ મૂસલસે નિકાલા ગયા થા બાકી વહ દો લળકિયાં થી જિન્હેં હલબસે ગુમશ્તગીનકે પાસ તોહફેકે તૌર પર ભેજા ગયા થા. ઉન્હેં સાલાર શમ્સુદ્દીન ઔર સાલાર શાદબખ્તને હિરનકે કાઝીકો કત્લ કરકે વહાંસે નિકાલા થા. યહ હુમૈરા ઔર સહર થી. યહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે પાસ મહાઝ પર પહુંચી થી જહાંસે ઉન્હેં દમિશ્ક ભેજ દિયા ગયા થા. ઐસી બેઠિકાના લળકિયોંકો નુરૂદ્દીન ઝંગીકી બેવાહકે સુપુર્દ કર દિયા જાતા થા. યહ ચારોં

ઉસ્કે પાસ પહુંચી તો ઉન્હોંને વહાં લળકિયોંકો તર્બિયત હાસિલ કરતે દેખા. યહી ઉન્કી ખ્વાહિશ થી જો ફૌરી તૌર પર પૂરી હો ગઈ.

ઉન્હોંને ઝંગીકી બેવાહકો અપની અપની આપબીતી સુનાઈ. વહ ઉન્હેં ઉન લળકિયોંકે સામને લે ગઈ ઔર ઉન્હેં કહા કે વહ તમામ લળકિયોંકો તફસીલસે સુનાએ કે દુશ્મનકે કબ્ઝેમેં ઉન પર કયા ગુઝરી હે. ચારોંને અપની અપની કહાની સુનાઈ. ખતીબકી બેટી મન્સૂરા ઝહની તૌર પર ઝિયાદા મુસ્તઈદ ઔર હોશિયાર થી. ઉસ્ને લળકિયોંસે કહા, "ઔરત કૌમકી આબરૂ હોતી હે. દુશ્મન જબ કિસી શહર પર કબ્ઝા કરતા હે તો ઉસ્કી ફૌજ સબસે પહલે ઔરતોં પર હલ્લા બોલતી હે. તુમને ઈન દો લળકિયોં (હુમૈરા ઔર સહરસે) સુન લિયા હે કે જો ઈલાકે સલીબિયોંકે કબ્ઝેમેં હેં વહાં સલીબી મુસલમાનોંકે સાથ કિત્ના હોલનાક સુલૂક કર રહે હેં. વહાં કિસી મુસલમાન લળકીકી ઈઝ્ઝત મહફૂઝ નહીં. ખુદા ન ખાસ્તા દમિશ્ક ભી ઉન્કે કબ્ઝેમેં આ ગયા તો તુમ્હારા ભી વહી હશ્ર હોગા. અગર હમને ખૂનકી કુર્બાની દે ન સકી ગુરેઝ કિયા તો સલીબી હમારે આકા બન કર રહેંગે. ઉન્હોંને હમારે બહુતસે ઉમરાઅકો ખરીદ લિયા હે. અબ સલીબી ભી તુમ્હારે દુશ્મન ઔર મુસલમાન ઉમરાઅ ભી તુમ્હારે દુશ્મન હે. અગર તુમ ફતહ હાસિલ કરના ચાહતી હો તો ઈન્તિકામકે જઝબેકો ઝિંદા વ પાઈંદહ રખ્ખો. મેરે મોહતરમ વાલિદ કહા કરતે હે કે જો કૌમ ઈન મા'સૂમોંકો ફરામોશ કર દેતી હે જો કુફ્ફારકી બર્બરિયતકા શિકાર હૂએ થે વહ ઝિયાદા દેર ઝિંદા નહીં રહ સકતી....

"મેરી બહને ! મેં મોહતરમ સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી મુરીદ હૂં. ઉન્કે નામ પર સૂલી ચળ્હનેકો તય્યાર હૂં. લેકિન મુઝે ઉન્કા યહ ઉસૂલ પસંદ નહીં કે ઔરત મુહાઝ પર ન જાએ. ઉન્હોંને જો સોચા હે ઠિક હી સોચા હે. લેકિન ઔરતકો કમઝોર સમઝા જા રહા હે. નૌજવાન ઔર ખૂબસૂરત લળકિયોંકો હરમોંમેં ઠોંસ દિયા જાતા હે. હમેં મર્દકી તફરીહકા ઝરીઆ બના દિયા ગયા હે. ઈસ તરહ કૌમકી આધી કુવ્વત બેકાર હો કર રહ ગઈ હે. દુશ્મન લશ્કર લે કર આતા હે. ઉસ્કે મુકાબલેમેં હમારી ફૌજ આધી ભી નહીં હોતી. હમ મર્દોંકે દોશ બદોશ લળેંગી ઔર ફૌજકી કમી

પૂરી કરેંગી. મેં મોસૂલમેં જાસૂસોંકે ગિરોહમેં રહી હૂં. મેં ઈસ મહાઝ પર લળ કર આઈ હૂં. યહ મેરે વાલિદકી ગલતી થી કે ઉન્હોંને જઝબાતમેં આ કર વાલીએ મોસૂલ પર અપને અસલ ખયાલાતકા ઈઝહાર કર દિયા. અગર વહ ન પકળે જાતે તો વહાં હમારે ઈરાદે કુછ ઔર થે. હમ વહાં તબાહકારી ન કર સકે ઔર હમેં વહાંસે નિકલના પળા."

ઈન ચારોં લળકિયોંકી આપબીતી ઔર મન્સૂરાકી બાતોંને લળકિયોંકે જઝબેકી શિદતમેં ઈઝાફા કર દિયા. ઈન્મેંસે ચારસો લળકિયાં તર્બિયત હાસિલ કરકે તય્યાર હો ચૂકી થી. ઉન્હેં મહાઝકે લિએ રવાના કિયા જાને લગા ચારોં લળકિયોંને ચંદ દિનોંમેં કુછ તર્બિયત હાસિલ કર લી થી. ઉન્હેં રોક લિયા ગયા. લેકિન ઉન્મેં ઈન્તિકામકા જઝબા ઈત્ના ઝિયાદા થા કે વહ ઈસી જૈશકે સાથ મહાઝ પર જાનેકી ઝિદ કરને લગી. ફાતિમા, હુમૈરા ઔર સહરકી ઝિદ ઈત્ની સખ્ત થી કે તીનોં રો પળીં. ઉન્કી આંખોમેં ખૂન ઉતરા હુવા થા. ઝંગીકી બેવાહને ઉન્હેં ભી ચારસોકે ઉસ જૈશમેં શામિલ કર દિયા. ઉન્કે સાથ એકસો મર્દોંકો ભેજા ગયા. યહ રઝાકાર થે. ઉન્હોંને લળનેકી તર્બિયત હાસિલ કર લી થી. ઉન્કા કમાન્ડર હિજાજ અબૂ વક્કાસ થા.

નુરૂદ્દીન ઝંગીકી બેવાહને હિજાજ અબૂ વક્કાસકો એક તેહરીરી પૈગામ દે કર કહા, "યહ સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો દે દેના મૈંને સબ કુછ લિખ દિયા હે. તુમ ઉન્હેં યહ બતાના કે યહ લળકિયાં ઝખ્મિયોંકી દેખભાલકે લિએ તય્યાર કી ગઈ હે. તુમ એક બાર ફિર સુન લો. ઈન લળકિયોં ઔર રઝાકાર ઔર મુહાફિઝોંકો અપને સાથ રખના. સબકો શબખૂન મારનેકી તર્બિયત દી ગઈ હે ઔર લળકિયાં ભી લળ સકતી હે. ઝખ્મિયોંકો સંભાલનેકે બહાને તુમ સબ લળોગે. ફૌજકે સામને રૂકાવટ ન બન જાના. જહાં મૌકા મિલે દુશ્મનકો કમઝોર કરો. મૈંને લળકિયોંકો બતા દિયા હે કે વહ દુશ્મનકે હાથમેં ન આએ વહ ખૂદ કહતી હે કે પકળે જાનેકા ખત્રા હુવા તો વહ અપની તલ્વારસે અપને આપકો ખત્મ કર દેગી."

ચારસો લળકિયોં ઔર એક સો રઝાકાર મર્દોંકા યહ દસ્તા ઘોળોં પર સવાર દમિશ્કસે રવાના હુવા તો સારા શહર ઉમડ કર બાહર આ ગયા. લોગોંને જાનેવાલોંકો ફૂલ બર્સાએ. ઈસ કિસ્મકી સદાએં બુલંદ હો રહી

થી. "વાપસ ન આના આગે જાના..... સલાહુદ્દીન અય્યૂબીસે કહના કે દમિશ્કકી તમામ ઔરતેં આએંગી..... અલ્લાહ તુમ્હેં ફતહ દેગા..... ઈસ્લામકા કોઈ દુશ્મન ઝિંદા ન રહે." શહરકે બહુતસે આદમી ઘોળોં પર ઊંટો પર સવાર દૂર તક ઈસ જૈશકે સાથ ગએ.

રમઝાનકા મહીના થા. રાસ્તેમેં એક રાત પળાવ કરના થા. ઈફતારીકે વક્તસે કુછ દેર પહલે યહ કાફલા એક જગહ રૂક ગયા. લળકિયાં ખાનેકી તય્યારિયોંમેં મસ્રૂફ હો ગઈ ઔર મર્દ ખૈમે નસબ કરને લગે. અપ્રેલકા મહીના થા. રાતેં સર્દ હો જાતી થી. ઘોળોંકે ઈસ કાફલેકે સાથ ઊંટ ભી થે જિન પર ખૈમે લદે હૂએ થે. લેકિન ખૈમોમેં બર્છિયાં, તલ્વારેં ઔર તીરોં કમાન લિપટે હૂએ થે. સૂરજ ગુરૂબ હોનેસે ઝરા પહલે બારહ ઘૂળ સવાર આ ગએ. યહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે છાપામાર થે, જો દમિશ્કસે મહાઝ પર જાનેવાલે રાસ્તેકી હિફાઝતમેં ઘૂમ ફિર કર, કર રહે થે. ઉન્હોંને લળકિયોં ઔર રઝાકારોંકે કાફલેકો દેખ લિયા થા.

ઈન આઠ સવારોંકો અપની તરફ આતા દેખ કર અમીરે કારવાં હિજાજ અબૂ વક્કાસ આગે બળ્હા. છાપામારોંકા કમાન્ડર અંતાનૂન થા. ઉસ્ને અબૂ વક્કાસસે પૂછા કે "વહ કોન હે ઔર કહાં જા રહે હેં. અબૂ વક્કાસને ઉસે મુકમ્મલ જવાબ દિયા ઔર ઉસ્સે મુત્મઈન કર દિયા. છાપામારોંકો દેખ કર બહુતસી લળકિયાં દોળી ગઈ ઔર ઉન્કે ગિર્દ જમા હો ગઈ. સબકા યહી એક સવાલ થા કે મહાઝકી ક્યા ખબર હે. અંતાનૂનને ઉન્હેં બતાયા કે જંગ અભી શુરૂઅ નહીં હૂઈ ઔર કુછ કહા નહીં જા સકતા કે કિસ વક્ત શુરૂઅ હો જાએ.

અંતાનૂન બોલતે બોલતે ચૂપ હો ગયા ઔર ઉસ્કી નઝર એક લળકી પર જબ ગઈ. ઉસ્ને હૈરાનસા હો કર પૂછા, "ફાતિમા ! તુમ કૈસે આ ગઈ હો?"

ફાતિમા બેતાબીસે આગે બળ્હી ઔર અંતાનૂનકા હાથ પકળ લિયા. અંતાનૂનને ફાતિમાકો ગુમશ્તગીનકે હરમસે નિકાલા થા. અબૂ વક્કાસને

અંતાનૂનને કહા કે વહ ઈફતારી ઉન્કે સાથ કરે ઔર ખાના ભી ઉન્હીંકે સાથ ખાએં. સબ બિખર ગએ. હર કોઈ કિસી ન કિસી કામમેં મસરૂફ થા. અંતાનૂન ઔર ફાતિમાને ઈત્નાસા મૌકા પૈદા કર લિયા કે, અંતાનૂનને ઉસે રાતકો મિલ્નેકી એક જગહ બતા દી. દમિશ્કસે દૂર ઈસ વિરાનેમેં અઝાનકી સદાએં મુકદસ ગૂંજી. સબને રોઝા ઈફતાર કિયા. નમાઝ પળ્હી ઔર ખાના ખાયા. સબ દિન ભરકે થકે હૂએ થે. જિન્હેં સોના થા વહ સો ગએ. લળકિયોંને ટોલિયોંમેં બટ કર ગીત ગાને શુરૂઅ કર દિએ. છાપામારોંને ઉન્સે કુછ દૂર અપના ડેરા જમા લિયા. અંતાનૂન અપની પાર્ટીકો યહ કહ કર ચલા ગયા કે વહ ઈધર ઉધર દેખભાલ કરને જા રહા હે.

ફાતિમા ચૂપકેસે લળકિયોંમેંસે ગાઈબ હો ગઈ. વહ ખૈમાગાહસે દૂર એક જગહ ખળી અંતાનૂનકા ઈન્તિઝાર કર રહી થી અંતાનૂન ભી આ ગયા. ફાતિમાકે સાથ ઉસ્કી પહલી મુલાકાત હિરનમેં હૂઈ થી. ઉસ વક્ત અંતાનૂન સુલ્તાન અય્યૂબીકા જાસૂસ થા. ઉસ્ને ઈસ લળકીકો સિર્ફ ઈસ લિએ ફાંસા થા કે વહ હિરનકે હુકમરાન ઔર સુલ્તાન અય્યૂબીકે દુશ્મન ગુમશ્તગીનકે હરમકી લળકી થી. ઉસે વહ અપની જાસૂસીકે લિએ ઈસ્તિઅમાલ કરના ચાહતા થા. હાલાત કુછ ઐસે હૂએ કે ફાતિમાને એક સલીબી મુશીરકો કત્લ કર દિયા ઔર અંતાનૂન ગિરફતાર હો કર ફરાર હુવા ઔર ફાતિમાકો સાથ લે આયા. સુલ્તાન અય્યૂબીને ફાતિમાકો દમિશ્ક ભેજ દિયા ઔર અંતાનૂન અપની દરખાસ્ત પ્રર છાપામાર દસ્તેમે શામિલ હો ગયા. અબ ઈત્ને દિનો બા'દ ફાતિમા ઉસે અચાનક મિલ ગઈ તો અંતાનૂનને બળી શિદતસે મહસૂસ કિયા કે ઈસ લળકીકે બગૈર ઉસ્કી ઝિંદગી રૂખી ફિકી હો ગઈ હે ઔર યહ લળકી ઉસ્કે દિલમેં ઉતર ગઈ હે. યહ તઅલ્લૂક સિર્ફ ઈત્નાહી નહીં થા કે લળકીકો જાસૂસીકે લિએ ઈસ્તિઅમાલ કરના થા. કુછ ઐસી હી કૈફિયત ફાતિમાકી થી.

ઉન્કી મુલાકાત જઝબાતી થી. વહ અપને અપને કાબૂમેં નહીં રહે થે. લેકિન અંતાનૂનને ઉસ્કે બાઝૂઓંસે નિકલ કર કહા "ફાતિમા ! હમારા ફર્ઝ અભી પૂરા નહીં હુવા. મૈં હિરનમેં ભી અપના ફર્ઝ પૂરા નહીં કર સકા થા. તુમ્હેં વહાંસે નિકાલ લાના કોઈ કારનામા નહીં થા ઔર યહ મેરે ફરાઈઝમેં

Maktabe Ashraf

શામિલ ભી નહીં થા. મૈં સુલ્તાનકે આગે શર્મસાર હૂં ઔર મૈં અપની કૌમકે આગે ભી શર્મસાર હૂં. મૈં છાપામાર દસ્તેમેં ઈસ લિએ શામિલ હુવા હૂં કે ફર્ઝ પૂરા ન કર સકનેકે ગુનાહકા કફ્ફારા અદા કર સકૂં. સુલ્તાને મોહતરમને મુઝ પર ઝિમ્મેદારી આઈદ કર દી હે કે ઈન સાત છાપામારોંકી કમાન ઔર કિયાદત મુઝે દે દી હે. અબ એક બાર ફિર તુમ મેરે રાસ્તેમેં ન આ જાના. મુઝે તુમસે મુહબ્બત હે લેકિન મુઝે પહલે ફર્ઝ અદા કરને દો."

"મૈં ભી ફર્ઝ અદા કરને આઈ હૂં." ફાતિમાને કહા "મૈં ગુમશ્તગીનકો કત્લ કરને આઈ હૂં."

"નામુમ્કિન હે." અંતાનૂનને કહા "મોહતરમ સુલ્તાન ઔરતકો મહાઝસે બહુત દૂર રખતા હે. વહ શાયદ તુમ સબકો વાપસ ભેજ દેગા."

"મૈં વાપસ નહીં જાઉંગી." ફાતિમાને ગુસ્સેસે કહા "મૈં ષાબિત કર દૂંગી કે ઔરત હરમકે લિએ નહીં, જિહાદકે લિએ પૈદા કી ગઈ હે..... અંતાનૂન ! મેરી યહ ખ્વાહિશ પૂરી કરો કે મુઝે અપને સાથ લે ચલો મુઝે મર્દાના કપળે પહના દો."

"ઐસા હો નહીં સકતા." અંતાનૂનને કહા "અગર મૈં તુમ્હેં અપને સાથ રખ ભી લૂ તો મેરી તવજ્જુહ તુમ પર લગી રહેગી. મૈં અપના કામ નહીં કર સકૂંગા ઔર અગર મૈં પકળા ગયા તો મુઝે ઈસ જુર્મમેં કૈદખાનેમેં ડાલ દેંગે કે મૈંને એક લળકી અપને સાથ રખ્ખી હૂઈ થી. મેરી ઔર તુમ્હારી નિય્યત કિત્ની હી નેક ક્યૂં ન હો યહ જુર્મ મા'મૂલી નહીં..... ફાતિમા ! જંગ જઝબાતસે નહીં લળી જાતી. અપને આપકો કાબૂમેં રખ્ખો. તુમ જિધર જા રહી હો ઉધર જાઓ. હો સકતા હે સુલ્તાન તુમ સબકો ઝખ્મિયોંકી મર્હમ પટ્ટીકે લિએ અપને સાથ રખ લે."

"તુમ ફિર મિલ સકોગે ?" ફાતિમાને પૂછા.

"શાયદ કહીં ઝિંદા યા મુર્દા મિલ જાઉં." અંતાનૂનને જવાબ દિયા "છાપામાર અપને મુતઅલ્લિક બતા નહીં સકતા કે વહ કિસ વક્ત કહાં હોગા ઔર ઉસ્કી લાશ કહાંસે મિલેગી. છાપામારોંકી લાશેં મિલા નહીં કરતી. વહ દુશ્મનકી જમઈયતમેં જા કર મરા કરતે હૈં. ઝિંદા રહા તો સીધા તુમ્હારે પાસ આઉંગા."

Maktabe Ashraf

"હો સકતા હે તુમ ઝખ્મી હો જાઓ તો મેં હી તુમ્હારી મર્હમ પટ્ટી કરૂં:" ફાતિમાને કહા.

"છાપામારોંકી મર્હમ પટ્ટી દુશ્મન કિયા કરતા હે." અંતાનૂનને જવાબ દિયા "ફાતિમા જઝબાતમેં ન આઓ. હમેં જઝબાતકો ભી ઔર એક દૂસ્રેકો ભી કુર્બાન કરના પળેગા. અગર તુમ યહ ચાહતી હો કે તુમ જૈસી લળકિયાં હરમોંમેં ન જાએં ઔર વહ સલીબિયોંકો વહશીપનસે બચી રહેં તો મેરા ખયાલ દિલસે નિકાલ લો. મૈદાને જંગમેં તુમ્હેં જો ફર્ઝ સોંપા જાએ સિર્ફ ઉસે દિલમેં રખના. તુમ ગુમશ્તગીનકો કત્લ નહીં કર સકોંગી. યહ ઈરાદા ભી દિલસે નિકાલ દો."

વહ બોઝલ દિલસે જુદા હો ગયા. ફાતિમા પર અંતાનૂનકી કિસી બાતકા અષર ન હુવા. ઉસ્કે દિલસે ગુમશ્તગીનકે કત્લકા વહ ઈરાદા ભી ન નિકલા ઔર અંતાનૂનકી વહ મુહબ્બત ભી ન નિકલી.

સુલ્તાન અય્યૂબીકી સરગર્મિયાં દો હી થીં. મૈદાને જંગકા નકશા દેખના ઔર ઉસ્કી લકીરોંમેં ખોયા રહના યા ઘોળે પર સવાર અપની ફૌજકી મોર્ચાબંદિયાં દેખતા રહતા થા. વહ કુછ દેરકે લિએ યા મોઝૂ વક્ત તકકે લિએ દિફાઈ જંગ લળનેકા ફેસ્લા કર ચૂકા થા. વહ અસલ જંગ કુરૂનકે અંદર લળના ચાહતા થા જિસ્કી ઉસ્ને સ્કીમ બના રખ્ખી થી. લેકિન એક પહલૂ ઉસે પરેશાન કર રહા થા. બાએં પહલૂ પર તો ચટ્ટાને ઔર ઉસ્કે પીછે પહાળિયાં થી લેકિન દાએં પહલૂ પર ચટ્ટાને ઝિયાદા નહીં થી ઉન્કે પીછે ખુલા મૈદાન થા. દુશ્મન ઉસ તરફ પેશકદમી કરતે યા હલ્લા બોલ કર આગે નિકલ સકતા થા. ઉસ્સે સુલ્તાન અય્યૂબીકા સારા પ્લાન તબાહ હોનેકા ખત્રહ થા. ઉસ્કે પાસ ઈત્ની ફૌજ નહીં થી કે ઉસ મૈદાનમેં સવારોં ઔર પ્યાદોંકી દીવાર ખળી કર સકતા. કરીબી ચટ્ટાન પર ઉસ્ને તીરંદાઝ બિઠા દિએ થે, લેકિન યહ ઈન્તિઝામ કાફી નહીં થા. મૈદાનકે લિએ ઉસ્ને દો દસ્તે સવાર ઔર પ્યાદા તય્યાર કર લિએ થે લેકિન ઉન્હેં અભી છૂપા કર રખ્ખા હુવા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીકો યહ મૈદાન પરેશાન કર રહા થા. ઉન દો દસ્તોંકે અલાવા ઉસ્ને એક મુન્તખબ દસ્તા અપને પાસ રખ લિયા થા.

વહ એક ચટ્ટાન પર ખળા ઉધર દેખ રહા થા કે દૂર ઉફકસે ઉસે ગર્દ ઉઠતી નઝર આઈ. ઐસી ગર્દ ફૌજી અચ્છી તરહ પેહચાનતે થે. વહ કોઈ સવાર ફૌજ આ રહી થી ગર્દકે ફેલાવસે પતા ચલતા થા કે ઘોળે એક સફમેં નહીં ચાર ચાર, યા છે છે, કી તર્તીબમેં એક દૂસ્રેકે પીછે આ રહે હૈં. દુશ્મનકે સિવા ઔર કોન હો સકતા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને ગુસ્સેસે પૂછા. "ક્યા ઉસ રાસ્તે પર અપના એક ભી આદમી નહીં થા ? તય્યારીકા હુકમ દો."

તય્યારીકે નક્કારે બજ ઉઠે. ફૌજકો જિસ તરહ દિફાઅકે લિએ તય્યારીકી મશ્ક કરાઈ ગઈ થી વહ ઉસી તરહ તય્યાર હો ગઈ. ઝરાસી દેર બા'દ ઘોળે નઝર આને લગી. ઉન્કી ચાલ દુશ્મનવાલી યા હમ્લેવાલી નહીં થી. સુલ્તાન અય્યૂબીને હુક્મ દિયા કે દો ચાર સવાર દોળાઓ પર દેખો યહ કોન લોગ હે..... સવાર દોળા દિએ ગએ ઔર જબ વાપસ આએ તો દૂરસે ચિલ્લાને લગે "દમિશ્કસે રઝાકાર આએ હે. સાથ ઔરતોંકી ફૌજ હે."

"ઔરતોંકી ફૌજ ?" સુલ્તાન અય્યૂબીને હૈરાન હો કર પૂછા "ઔરતોંકી ફૌજ ?" ઉસ્ને ઝરા તવક્કુફસે સુકૂનકી આહ લે કર કહા "યહ ફૌજ મેરી બેવાહ બહનને તય્યાર કરકે ભેજી હોગી. ઝંગી મર્હુમકી બેવાહ હી યહ કામ કર સકતી હે." સુલ્તાન અય્યૂબીને હંસના શુરૂઅ કર દિયા. ઐની શાહીદોકા બયાન હે કે વહ ઈત્ના કભી નહીં હંસા થા. હંસતે હંસતે વહ સંજીદા હો ગયા ઔર અપને પાસ ખળે સાલારોંસે કહને લગા. "મેરી કૌમકી બચ્ચિયાં તુમ્હેં ફતહયાબ કરકે દમ લેંગી. હમ ક્યૂં ન મર મિટે ઈન બચ્ચિયોંકી આબરૂ પર..... લેકિન મૈં ઉન્હેં વાપસ ભેજ દૂંગા. અગર એક ભી લળકી દુશ્મનકે હાથ ચળ્હ ગઈ તો મૈં મર કર ભી ચેન હાસિલ નહીં કર સકૂંગા."

વહ ચટ્ટાનસે ઉતર કર આગે ચલા ગયા. લળકિયોં ઔર રઝાકારોંકી ફૌજ કરીબ આ ગઈ. ઉસકા કમાન્ડર અબૂ વક્કાસ ઘોળેસે ઉતર કર સુલ્તાન અય્યૂબીકે પાસ આયા. સલામકે બા'દ નુરૂદ્દીન ઝંગીકી બેવાહકા તહરીરી પૈગામ દિયા. ઉસ્ને લિખ્ખા થા, "મેરે ભાઈ! અલ્લાહ તુમ્હારા હામી વ નાસિર હો. મેરા શોહર ઝિંદા હોતા તો તુમ ઈત્ને સારે દુશ્મનોંકે સામને અકેલે ન હોતે. મૈં તુમ્હારી કોઈ મદદ નહીં કર સકતી. જો મુઝસે હો સકતા થા વહ

પેશ કર રહી હૂં. ઈન લળકિયોંકો મેંને ઝખ્મિયોંકો સંભાલને ઔર ઝખ્મિયોંકી મર્હમ પટ્ટીકી તર્બિયત દિલાઈ હે. દવાઈયોંકા ઝખીરા ભી ભેજ રહી હૂં. એક સો રઝાકાર ભી સાથ હે. બૂળ્હે ફૌજિયોંને ઉન્હેં જંગી તર્બિયત દી હે. તકરીબન તમામકો શબખૂન મારનેકી મશ્ક ભી કરાઈ હે. યહ સબ જોશ ઔર જઝબેવાલે હેં. મેં જાન્તી હૂં કે ઈન લળકિયોં તુમ મહાઝ પર રખના પસંદ નહીં કરોગે. મેં તુમ્હારે ખયાલાતસે આગાહ હૂં, લેકિન યહ ખયાલ રખના કે તુમ્ને ઉન્હેં વાપસ ભેજ દિયા તો દમિશ્કવાલોંકા દિલ ટૂટ જાએગા. તુમ નહીં જાન્તે કે ઈસ શહરમેં લોગોંમેં ક્યા જઝબા હે. મર્દ તો મહાઝ પર જાનેકો તય્યાર હે, ઔરતેં ભી તુમ્હારી કિયાદતમેં લળનેકો બેતાબ હે. ઈસ જૈશકો સારે શહરને અકીદત ઔર વલ્વલેસે રૂખ્સત કિયા હે. યહાં તો બચ્ચે ભી ફૌજી તર્બિયત હાસિલ કર રહે હેં. તુમ્હેં ફૌજકી કમી મહસૂસ નહીં હોગી.''

પૈગામ પળ્હ કર સુલ્તાન અય્યૂબીકે આંસૂ નિકલ આએ. ઉસ્ને લળકિયોંકી તરફ દેખા. વહ થી તો લળકિયાં લેકિન ઘોળોં પર વહ સિપાહી લગતી થી. સુલ્તાન અય્યૂબીને સબકો ઘોળોંસે ઉતાર કર અપને સામને ખળા કર દિયા. ઉસ્ને કહા ''મેં તુમ સબકો મૈદાને જંગમેં ખૂશઆમદીદ કહતા હૂં. તુમ્હારે જઝબેકા સિલહ મેં નહીં દે સકતા, ખુદા દેગા. મેંને કભી સોચા ભી નહીં થા કે લળકિયોંકો મહાઝ પર બુલાઉંગા. મેં ડરતા હૂં કે તારીખ કહેગી કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને અપની બેટિયોંકો લળાયા થા. મેં તુમ્હારે જઝબાતકો મજરૂહ ભી નહીં કર સકતા. તુમ્હેં અપને પાસ રખનેસે પહલે મેં તુમ્હેં મૌકા દેના ચાહતા હૂં કે સોચ લો. તુમ્મેં અગર કોઈ ઐસી લળકી હે જો અપની મર્ઝીસે નહીં આઈ તો વહ અલગ હો જાએ ઔર વહ લળકિયાં ભી અલગ હો જાએ જિન્કે દિલમેં ઝરા ભી શક ઔર ખૌફ હે.''

કોઈ એક ભી લળકી અલગ ન હૂઈ સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા ''મેં તુમ્હેં પીછે મહફૂઝ જગહ રખ્ખૂંગા. જંગકે દોરાન તુમ્હેં આગે નહીં જાને દૂંગા. ફિર ભી યહ ઈલાકા ઐસા હે કે તુમ દુશ્મનકી ઝદમેં આ સકતી હો. હો સકતા હે તુમ્મેંસે કઈ તીરોંસે મારી જાએ ઔર યહ ભી હો સકતા હે કે તુમ્મેંસે કોઈ દુશ્મનકે હાથ ચળ્હ જાએ. યહ ભી સુન લો કે બર્છી ઔર તલ્વારકા ઝખ્મ બહુત ગહરા ઔર બળા હી ભયાનક હોતા હે.''

એક લળકીકી આવાઝ બુલંદ હૂઈ "આપ તારીખસે ડરતે હે ઔર હમ ભી તારીખસે ડરતી હે હમ વાપસ ચલી ગઈ તો તારીખ કહેગી કે કૌમકી બેટિયોંને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો તન્હા છોળ દિયા ઔર ઘરોંમેં બેઠી રહી થીં."

એક ઔર લળકીને કહા "ખુદા સલાહુદ્દીનકી તલ્વારમેં ઔર ઝિયાદા કુવ્વત દેં. હમ હરમોંકે લિએ પૈદા નહીં હૂઈ."

તીસ્રી લળકીને કહા "તીન ચાંદ પહલે મેરા બ્યાહ હુવા થા. અગર આપને મુઝે વાપસ ભેજ દિયા તો મેં અપને ખાવિંદકો અપને ઉપર હરામ સમઝૂંગી."

"તુમ્હારા ખાવિંદ ખૂદ ક્યૂં નહીં આયા ?" સુલ્તાન અય્યૂબીને પૂછા "ઉસ્ને અપની દુલ્હનકો ક્યૂં ભેજ દિયા હે. વહ આપકી ફૌજમેં હે." લળકીને જવાબ દિયા.

ફિર તમામ લળકિયોંને ચિલ્લાના શુરૂઅ કર દિયા. ઈસ્કે સિવા કુછ પતા નહીં ચલ્તા થા કે વહ અપને જોશ ઔર જઝબેકા મુઝાહરા કર રહી હે. યહ શોર ઝરા થમા તો કિસી લળકીકી આવાઝ સુનાઈ દી "મોહતરમ સુલ્તાન ! હમેં લળનેકા મૌકા દેં. હમ આપકો માયૂસ નહીં કરેંગી."

"યહ ભૂલ જાઓ કે મેં તુમ્હેં લળનેકા મૌકા દૂંગા." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "તુમ્હેં છોટે છોટે ગિરોહોમેં તકસીમ કર દૂંગા."

ઉસ્ને ઉસી રોઝ લળકિયોંકો ચાર ચારકી ટોલિયોંમેં તકસીમ કર દિયા. હર ટોલીકે સાથ એક એક રઝાકાર લગા દિયા ગયા. રઝાકારોંકે મુતઅલ્લિક કહા ગયા થા કે ઉન્હેં જંગી ટ્રેનિંગ દી ગઈ હે, લેકિન સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉન્હેં ઝખ્મિયોંકી મર્હમપટ્ટીકા કામ દિયા ક્યૂંકે વહ બાકાઈદા ફૌજકે સિપાહી નહીં થે. ઉન્હેં ફૌજકે સાથ મિલ કર લળનેકા તજર્બા નહીં થા. લળકિયોં ઔર રઝાકારોંકી ખૈમાગાહ કુરૂનસે દૂર બનાઈ ગઈ. ઉન્હેં ઉન સિપાહિયોંકે હવાલે કર દિયા ગયા જો ઝખ્મિયોં ઔર લાશોંકો ઉઠાને ઔર ઝખ્મિયોંકી મર્હમ પટ્ટીકા કામ કરતે થે. ઈન સિપાહિયોંને લળકિયોં ઔર રઝાકારોંકો ટ્રેનિંગ દેની શુરૂઅ કર દી.

Maktabe Ashraf

ફાતિમા, મન્સૂરા, હુમૈરા ઔર સહર એક ટોલીમેં આ ગઈ. ઉન્કા એક ટોલીમેં ઈકટ્ઠા હો જાના કુદરતી અમ્ર થા. ક્યૂંકે વહ ઈકટ્ઠી દમિશ્ક પહુંચી ઔર ઉન્કે દિલોંમેં એક હી જૈસી ખ્વાહિશ ઔર વલવલા થા. ઉન્કે સાથ આઝર બિન અબ્બાસ નામકા એક રઝાકાર થા. ઉસ્કા છોટાસા ખૈમા અલગ થા ઔર ઉસ્કે કરીબ હી ચારોં લળકિયોંકે લિએ બળા ખૈમા નસબ કિયા ગયા થા. ઉન લળકિયોંમેં ખતીબકી બેટી મન્સૂરા જિસ્માની ઔર દિમાગી લિહાઝસે તેઝ ઔર હોશિયાર થી. શામસે કુછ દેર પહલે ઉસ્ને દેખા કે ઉન્કા સાથી રઝાકાર આવર એક ચટ્ટાન પર ચળ્હતા જા રહા હે. વહ ઉપર ચલા ગયા ઔર ઈધર ઉધર દેખને લગા. મન્સૂરા ભી ઉપર ચલી ગઈ. ઉસ્ને ઈધર ઉધર દેખા. વાદિયોંમેં ઔર ઢલાનોં પર સિપાહી નઝર આ રહે થે. આઝરને મન્સૂરાસે કહા "આઓ આગે ચલેં." વહ ઉસ્કે સાથ ચલી ગઈ. આઝર કુદરતી મનાઝિર ઔર પહાળી ઈલાકેકી તા'રીફેં કરતા રહા.

આઝર ખૂબરૂ જવાન થા. ઉસ્કી બાતોંમેં ઝિંદા દિલી ઔર ચાશ્ની થી. ઉસ્ને મન્સૂરાકે સાથ બળી શગુફતાસી બાતેં શુરૂઅ કર દી. મન્સૂરાને ભી ઉસ્મેં દિલચસ્પી લેની શુરૂઅ કર દી. વહ સુરજ ગુરૂબ હોનેસે ઝરા પહલે વાપસ આએ. ઈત્નેસે વક્તમેં આઝર મન્સૂરાકે દિલમેં ઉતર ચૂકા થા. ઈફતારીકે બા'દ લળકિયાં અપને ખૈમેમેં બેઠી ખાના ખા રહી થી. ફૌજકે કિસી કમાન્ડરને ખૈમેમેં ઝાંક કર દેખા ઔર લળકિયોંસે પૂછા કે "ઈન્હેં કોઈ તકલીફ તો નહીં ?" લળકિયોંને આરામ ઔર ઈત્મીનાનકા ઈઝહાર કિયા તો કમાન્ડર ખૈમેસે હટ ગયા. બાહર આઝર ખળા થા. ઉસ્ને કમાન્ડરકો બાતોંમેં લગા લિયા. વહ બહુત દેર બાહર ખળે બાતેં કરતે રહે. મન્સૂરા ઉન્કી બાતેં સુન રહી થી. આઝરને કમાન્ડરસે પૂછા કે "ઈત્ની થોળી ફૌજસે વહ તીન ફૌજોંકા મુકાબલા કિસ તરહ કરેંગે ?"

"દુશ્મનકે લિએ ફંદા તય્યાર હે." કમાન્ડરને કહા "જંગ ઈસ મૈદાનમેં નહીં હોગી જહાં દુશ્મનકો તવક્કુઅ હે. હમ ઉસે ઉસ જગહ ઘસીટ લાએંગે જહાં હમને વસીઅ પૈમાને પર ઘાત તય્યાર રખ્ખી હૂઈ હે." ઉસ કમાન્ડરને આઝરકી જઝ્બાતી ઔર જોશીલી બાતોંસે મુતઅષ્ષિર હો કર તફસીલસે બતા દિયા કે સુલ્તાન અય્યૂબીને અપની ફૌજકો કિસ તરહ તકસીમ કિયા

હે ઔર વહ ક્યા કરેગા. મિસ્રકી કુમકકે મુતઅલ્લિક ભી તફસીલ બતા દી.

ઉસી રાતકા વાકિઆ હે. આધી રાતકે લગભગ મન્સૂરાકી આંખ ખુલ ગઈ. ઉસે આઝર બિન અબ્બાસકે ખૈમેસે બાતેં સુનાઈ દી. વહ સમઝીકી આઝરકા કોઈ દોસ્ત હોગા, લેકિન ઉસે યહ અલ્ફાઝ સુનાઈ દિએ. "તુમ અભી નિકલ જાઓ. કુછ બાતેં તુમને ખૂદ મા'લૂમ કર લી હે. બાકી મૈંને બતા દી હે. મેરે લિએ યહાંસે નિકલના મુમ્કિન નહીં થા. અછ્છા હુવા તુમ આ ગએ. અબ રાસ્તા સમઝ લો." ઉસ આદમીને આઝરકી બતાયા કે વહ કિસ તરફસે નિકલે, ઉસે સારા રાસ્તા સમઝા કર કહા, "તુમ પૈદલ જા રહે હો પૈદલ હી જાના ચાહિએ. સુબહસે પહલે પહુંચ જાઓગે. જલ્દી પહુંચનેકી કોશિશ કરના. કહીં ઐસા ન હો કે વહ કલ હી અંધાધૂંદ હમ્લા કર દેં. ફંદા તય્યાર હે ઔર મઝબૂત હે. કુરૂનકે અંદર ન આએ. ખુદા હાફિઝ !"

મન્સૂરાકો ઉસ આદમીકે કદમોંકી આહટ સુનાઈ દી. વહ ચલા ગયા થા. મન્સૂરાને ખૈમેકા પર્દા ઝરા હટા કર બાહર દેખા. આઝર અપને ખૈમેસે બાહર ખળા થા. વહ એક તરફ ચલ પળા મન્સૂરાને અપને ખૈમેકી કિસી લળકીકો જગાએ બગૈર અપને સામાનસે ખંજર નિકાલા ઔર બાહર નિકલ ગઈ.

આસ્માન પર હલકે હલકે બાદલ થે જિન્કી વજહસે ચાંદની બહુત હી ધૂંદલી થી. મન્સૂરાકો આઝર સાએકી તરહ નઝર આ રહા થા. કુછ ફાસ્લા રખ કર ઔર ઓટમેં હો હો કર ઉસ્ને આઝરકા તઆકૂબ કિયા. આઝર એક ચટ્ટાનકે દામનમેં હો ગયા ઔર ચલતા ગયા. મન્સૂરા ભી ઉસી રાસ્તે પર હો ગઈ. રાસ્તેમેં કોઈ સંત્રી યા કોઈ ઔર ફૌજી ઈધર ઉધર આતા જાતા નઝર ન આયા ઈસ્સે મન્સૂરા સમઝ ગઈ કે લળકિયોં ઔર રઝાકારોંકે ખૈમે બહુત પીછે લગાએ ગએ હેં ઔર ઈસ્સે પીછે કોઈ ફૌજ નહીં. મન્સૂરાકો મા'લૂમ નહીં થા. વહાં કહીં જગહોં પર ફૌજ મૌજૂદ થી લેકિન જો આદમી આઝરકે પાસ આયા થા વહ ઉસે ઐસા રાસ્તા બતા ગયા થા જો ઉસે ફૌજકી નઝરસે બચા સકતા થા વહ એક કટી હૂઈ ચટ્ટાનકે અંદર ચલા ગયા. મન્સૂરા રૂકી. ઝરા દેર બા'દ વહ ભી ચટ્ટાનકે કટાવમેં દાખિલ હો ગઈ.

આગે વાદી થી જિસ્મેં દરખ્ત ભી થે. આઝર કિસી દરખ્તકે પીછે રૂક જાતા. ઈધર ઉધર દેખતા ઔર ચલ પળતા. મન્સૂરાકે ભી ચલને, રૂકને સુકનેકા અંદાઝ યહી થા. કુછ દૂર ઊંચી પહાળીકા દામન આ ગયા. આઝર ચલા જા રહા થા ઔર મન્સૂરા ઉસ્કે પીછે પીછે થી. ઉસ પહાળીકે અંદર તંગસા દર્રા થા. આઝર ઉસ્મેં દાખિલ હો ગયા. મન્સૂરા ભી ઉસ્મેં દાખિલ હૂઈ તો યખ હવાકે તેઝ તુંદ ઝોંકેમેં ઉસ્કે પાંવ ઉખાળ દિએ ઔર ઉસ્કા જિસ્મ સુન હોને લગા. આઝરને કિસી શકકી બિના પર પીછે દેખા ઔર રૂક ગયા. મન્સૂરા બળેસે એક પથ્થરકે પીછે બેઠ ગઈ. આઝર આગેકો ચલ પળા. મન્સૂરા ઉઠી ઔર જિસ તરફ પહાળીકા સાયા થા ઉસ તરફ હો ગઈ.

દર્રેસે બાહર નિકલે તો ખુલા મૈદાન થા. આઝર તેઝ ચલ પળા. મન્સૂરાને ભી રફતાર તેઝ કર દી લેકિન વહ ઔરત થી, બહુતસા ફાસ્લા તૈ કર ચૂકી થી. ઠંડી ભી બહુત થી ઔર નીચે પથ્થર થે. વહ થક ગઈ. યહ તો ઉસ્કા જઝબા થા જો ઉસે તઆકુબમેં ચલાએ જા રહા થા. અબ વહ ઈસ સોચમેં પળ ગઈ કે ઈસ તઆકુબકા અંજામ ક્યા હોગા. અગર આઝર દોળ પળા તો વહ ઉસ તક નહીં પહુંચ સકેગી. વહ જિસ શક પર ઉસ્કે તઆકુબમેં ગઈ થી વહ યકીનમેં બદલ ચૂકા થા. આઝર દુશ્મનકી તરફ જા રહા થા. મન્સૂરાને તઆકુબકા યહ પહલૂ તો સોચા હી નહીં થા કે વહ ઉસે પકળે યા પકળવાએગી કૈસે ? અબ તો વહ બહુત તેઝ ચલ પળા થા. અગર ઉસે પકળના હી થા કે યહ દોબદો મુકાબલા થા. મન્સૂરાકે પાસ ખંજર થા. ઉસ્ને ખંજરઝનીકી તર્બિયત મૂસલમેં અપને બાપસે લી થી લેકિન વહ સિર્ફ તર્બિયત થી. દુશ્મનસે કભી મુકાબલા નહીં હુવા થા યહ દુશ્મન તનોમંદ મર્દ થા. ક્યા મન્સૂરા ઉસે ઝેર કરકે પકળ સકેગી ?"

વહ સોચતી ગઈ ઔર તેઝ ચલતી ગઈ. આઝર અચાનક રૂક ગયા ઔર ઉસ્ને પીછે દેખા. મન્સૂરાકે કરીબ એક દરખ્ત થા વહ ફુર્તીસે દરખ્તકી ઓટમેં હો ગઈ. દરખ્તકે સાથ જગહ ઝરા બુલંદ થી ઔર વહાં પથ્થર થે. મન્સૂરાકા પાંવ પથ્થરોં પર ફિસલા ઔર વહ ગિર પળી. રાતકે સુકૂતમેં પથ્થરોંકી આવાઝ બહુત ઊંચી સુનાઈ દી. આઝર પીછેકો આયા. મન્સૂરાને ઉસે આતે દેખ લિયા વહ ઉઠી નહીં, દરખ્તકે પીછે બેઠ ગઈ ઔર આઝરકો

દેખતી રહી. ઉસ્ને ખંજર નિકાલ લિયા. આઝર દરખ્તકે બિલ્કુલ કરીબ આ ગયા તો મન્સૂરાને દેખા કે ઉસ્કે હાથમેં નંગી તલ્વાર થી. આઝર દરખ્તસે ઝરા આગે હુવા તો મન્સૂરાને ઉસ્કે પાંવ પર ઝપટ્ટા મારા ઔર ઉસ્કે દોનોં ટખ્ને પકળ લિએ. વહ અબ પેટકે બલ થી. ઉસ્ને પૂરી તાકતસે આઝરકે ટખ્ને પીછેકો ખીંચે વહ મુંહકે બલ ગિરા. દૂસ્રે લમ્હે મન્સૂરા ઉસ્કી પીઠ પર ઘુટને રખ ચૂકી થી ઔર ઉસ્કે ખંજરકી નોક આઝરકી ગર્દન પર થી. યહ અમલ દો તીન સેકંડમેં મુકમ્મલ હો ગયા.

એક લળકી એક હટ્ટે કટ્ટે જવાનકો અપને ઘુટનોં ઔર જિસ્મકે તમામતર વઝનસે બેબસ નહીં કર સકતી થી, લેકિન ગર્દન પર ખંજરકી નોકને આઝરકો હર્કત ન કરને દી. ઉસ્કી તલ્વાર ઉસ્કે હાથસે છૂટ કર પરેજા પળી થી.

"કોન હો તુમ ?" આઝરને પેટકે બલ બેબસ પળે હૂએ પૂછા.

"જિસ્કે હાથસે તુમ બચ કર નહીં જા સકોગે." મન્સૂરાને જવાબ દિયા.

"તુમ ઔરત હો ?"

"હાં !" મન્સૂરાને જવાબ દિયા "મેં ઔરત હૂં જિસે તુમ અચ્છી તરહ જાનતે હો. મેરા નામ મન્સૂરા હે."

"ઓહ, પાગલ લળકી !" આઝરને હંસ કર કહા "તુમને કયા મઝાક કિયા હે ? મેં તો ડર હી ગયા થા. હટો, ઉતરો, અપના ખંજર હટા લો, મેરી ખાલમેં ઉતર રહા હે."

"યહ મઝાક નહીં હે આઝર..... તુમ કહાં જા રહે હો ?"

"ખુદાકી કસમ મેં કિસી ઔર લળકીકે પીછે તો નહીં જા રહા." આઝરને દોસ્તાના લેહજેમેં કહા "તુમસે ઝિયાદા અચ્છી કોઈ લળકી હે હી નહીં. મેં તુમ્હેં ધોકા તો નહીં દે રહા."

"મુઝે નહીં તુમ મેરી કૌમકો ધોકા દેને જા રહે થે." મન્સૂરાને કહા "તુમ મુઝે સબસે ઝિયાદા અચ્છી લળકી સમઝતે થે ઔર મેંને તુમ્હેં સબસે ઝિયાદા અચ્છા મર્દ સમઝા થા મગર અબ ન મેં તુમ્હારે લિએ અચ્છી હૂં ઔર ન તુમ મેરે લિએ અચ્છે હો. ફર્ઝને જઝબાત પર મોહર ષબ્ત કર દી હે. તુમ અપના ફર્ઝ અદા કરને ચલે થે, મેં અપના ફર્ઝ અદા કર રહી હૂં.

અગર તુમ મેરે ખાવિંદ હોતે, મેરે જિસ્મ ઔર રૂહકે માલિક ઔર મેરે બચ્ચોંકે બાપ હોતે તો ભી મેરા ખંજર તુમ્હારી ગર્દન પર હોતા."

"તુમને મુઝે ક્યા સમઝ કર ગિરા લિયા હે ?" આઝરને પૂછા.

"નામકા મુસલમાન ઔર સલીબિયોંકા જાસૂસ !" મન્સૂરાને કહા "તુમ સલીબિયોંકે દોસ્તોંકો બતાને જા રહે હોં કે એહતિયાતસે હમ્લા કરના ઔર કુરૂનકે અંદર ન આના."

"તુમ ગંવ્વાર લળકી ક્યા જાનો જાસૂસ કિસે કહતે હેં." આઝરને કહા "મેં દુશ્મનકો દેખને જા રહા થા."

"મેં જાનતી હૂં જાસૂસ કૈસે હોતે હેં." મન્સૂરાને કહા "મેં બહુત બળે જાસૂસકી બેટી હૂં. ઈબ્નુલ્મખ્દૂમ કકબોરીકા નામ હે કભી સુના હે વહ મૂસલકે ખતીબ થે મેં ઉન્કે ગિરોહકી જાસૂસ હૂં. મેંને અપને બાપકો મૂસલકે કૈદખાનેસે નિકલવા કર ફરાર કરાયા ઔર ખૂદ ઉન્કે સાથ મૂસલસે ફરાર હો કર આઈ હૂં. તુમ અનાળી જાસૂસ હો. તજર્બાકાર જાસૂસ દૂર જા કર બાતેં કિયા કરતે હેં. કિસીકે ખૈમેકે પાસ ખળે હો કર રાઝકી બાતેં નહીં કિયા કરતે. તુમ રઝાકાર બન કર આએ થે. યહાં ક્યા કર રહે હો ?"

"મેરે ઉપરસે ઉઠો." આઝરને કહા "ખંજર હટાઓ. મેં એક ઝરૂરી બાત કરના ચાહતા હૂં."

"તુમ્હારી ઝુબાન આઝાદ હે." મન્સૂરાને કહા "કહો, ઝરૂરી બાત કહો મેં સુન રહી હૂં."

આઝર ખામોશ હો ગયા. ઉસ્કા જિસ્મ બેહીસ હો ગયા. ઉસ્ને માથા ઝમીનસે લગા દિયા. મન્સૂરાકે સામને અબ યહ મસ્અલા આ ગયા કે ઉસે બાંધે કૈસે ઔર વહાંસે કિસ તરહ લે જાએ. અગર ઉસે કત્લ કરના હોતા તો ઉસ્કે લિએ મુશ્કિલ નહીં થા. વહ ઉસે ઝિંદા સુલ્તાન અય્યૂબીકે પાસ લે જાના ચાહતી થી. ક્યૂંકે વહ ખૂદ જાસૂસોંકે ગિરોહકે સાથ રહ ચૂકી થી, ઈસ લિએ જાન્તી થી કે જાસૂસોંકો ઝિંદા પકળા જાતા હે ઉસે યહ ખયાલ આયા કે ઈર્દ ગિર્દ કહીં અપને સિપાહી હોંગે. ઉસ્ને બળી હી બુલંદ આવાઝસે કહા "કોઈ હે તો પહુંચો, આઓ, આઓ, આઓ." ફિર ઉસ્ને "ઓહો, ઓહો"કી આવાઝેં બુલંદ કહી.

Maktabe Ashraf

આઝર જો બેહોશ હો ગયા થા અચાનક ઈત્ની ઝોરસે ઉછલા કે મન્સૂરા જો ઉસ્કી પીઠ પર ઘુટને દબા કર બેઠી હૂઈ થી. એક તરફ લુળક કર એક તરફ જા પળી. આઝર તલ્વારકી તરફ લપકા મન્સૂરાને બીજલીકી તેઝીસે ઉઠ કર આઝરકો પીછેસે ઈત્ને ઝોરસે ધક્કા દિયા કે વહ આગેકો ગિરા. મન્સૂરાને તલ્વાર ઉઠા લી. આઝર દોળ પળા. ઉસ્કે લિએ મુકાબલા કરનેકે બજાએ નિકલ ભાગના ઝિયાદા ઝરૂરી થા. મન્સૂરા શોર મચાતી ઉસ્કે પીછે દોળી. ઉસ્કે પાંવમેં બલાકી તેઝી આ ગઈ થી. દૂર કહીં ગશ્તી સંત્રી ગશ્ત કર રહે થે ઉન્હેં મન્સૂરાકા વાવેલા સુનાઈ દિયા તો દોળે આએ. આગે નદી થી. આઝરકો રૂકના પળા. મન્સૂરા પહુંચ ગઈ ઔર સંત્રી ભી પહુંચ ગએ આઝરને નદીમેં છલાંગ લગા દી. મન્સૂરા ચિલ્લાઈ "જાને ન દેના જાસૂસ હે. ઝિંદા પકળો."

સંત્રી ભી નદીમેં કૂદ ગએ ઔર આઝર પકળા ગયા. ઉસે બાહર લાએ, લેકિન એક લળકીકો દેખ કર વહ ગલત ફહમીમેં મુબતલા હો ગએ કે યહ કોઈ ઔર ગળબળ હે. ઉન્કે પૂછને પર મન્સૂરાને ઉન્હેં બતાયા કે યહ કોન હે ઔર સહાઝ પર કિસ તરહ પહુંચી હે ઔર યહ આદમી રઝાકાર બનકે આયા હે, લેકિન મુશ્તબા હે. ઉસે સુલ્તાન સલાહુદીન અય્યૂબીકે પાસ લે ચલો.

"સુનો મેરે દોસ્તોં!" આઝરને સંત્રિયોંસે કહા "તુમ્હેં યહાં ક્યા મિલ્તા હે ? ચંદ સિક્કો ઔર દો વક્તકી રોટી કી ખાતિર મરને આએ હો. મેરે સાથ ચલો. શહઝાદે બના દૂંગા. ઈસ જૈસી લળકિયોંકે સાથ શાદી કરાઉંગા. દોલતસે માલામાલ કર દૂંગા."

"હમ તુમ્હારે સાથ ચલે ચલેંગે." એક સંત્રીને કહા "પહલે તુમ હમારે સાથ ચલો. તુમ ભી ચલો લળકી. વહાં જા કર દેખેંગે કે યહ જાસૂસ હે યા તુમ ભી જાસૂસ હો યા દોનોં ઈધર બદમાશી કરનેકે લિએ આએ થે."

સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખૈમેસે થોળી હી દૂર હસન બિન અબ્દુલ્લાહકા ખૈમા થા. સંત્રી, આઝર ઔર મન્સૂરાકો અપને કમાન્ડરકે પાસ લે ગએ. કમાન્ડર ઉન્હેં હસન બિન અબ્દુલ્લાહકે પાસ લે ગયા. ઉસે જગાયા ઔર

આઝરકો ઉસ્કે હવાલે કર દિયા. મન્સૂરાને હસન બિન અબ્દુલ્લાહકો તમામતર વાકિઆત સુનાઈ. તઆકુબકી તફસીલ ભી સુનાઈ. હસન બિન અબ્દુલ્લાહને મન્સૂરાકો ગોરસે દેખ કર પૂછા "તુમ્હારા ચેહરા મેરે લિએ અજનબી નહીં. તુમ શાયદ મૂસલસે ફરાર હો કર આઈ થી. તુમ્હારે સાથ મૂસલકે ખતીબ ઈબ્નુલ્મખ્દૂમ ભી થે ?"

"મેં ઉન્કી બેટી હૂં." મન્સૂરાને કહા.

"તુમને મેરી હૈરત ખત્મ કર દી હે." હસન બિન અબ્દુલ્લાહને કહા "હમારી લળકિયાં તુમસે ઝિયાદા દિલેર હો સકતી હે, લેકિન યહ ઝહાનત (હોશિયારી) કમ હી પાઈ જાતી હે જિસ્કા મુઝાહરા તુમને કિયા હે."

"મુઝે મોહતરમ વાલિદને તર્બિયત દી હે." મન્સૂરાને કહા "મેરે કાનોંમેં સિર્ફ દો જુમલે પળે ઔર મેં સમઝ ગઈ કે યહ મુઆમલા ક્યા હે."

આઝરકી જામેઅ તલાશી લે ગઈ. ઉસ્સે કાગઝ બરઆમદ હૂએ. ઈન પર નિશાન લગે હૂએ થે જો સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજકી પોઝીશન ઝાહિર કરતે થે. કાગઝોં પર ટેળી ટેળી લકીરેં થી. યહ કુરૂને હમ્માતકા ખાકા થા. સાફ મઅલૂમ હોતા થા કે સુલ્તાન અય્યૂબીકા મુકમ્મલ દિફાઈ પ્લાન દુશ્મનકે પાસ જા રહા થા.

"આઝર ભાઈ !" હસન બિન અબ્દુલ્લાહને આઝરકો કાગઝાત દિખાતે હૂએ કહા "ઈન્કે બા'દ કિસી શકકી ગુંજાઈશ રહ ગઈ હે ? તો બતા દો, ફિર મેં તુમ્હેં આઝાદ કર દૂંગા. અગર બેગુનાહ હો તો બોલો. મુઝે યકીન દિલાઓ..... તુમ મુસલમાન હો ?"

"ખુદાએ ઝુલ્જલાલકી કસમ !"

હસન બિન અબ્દુલ્લાહને ઉસ્કે મુંહ પર સીધા ઘૂંસા ઈસ કદર ઝોરસે મારા કે આઝર કઈ કદમ પીછે પીઠકે બલ ગિરા. હસનને ધીમી મગર કહર આલૂદ આવાઝમેં કહા "જાસૂસી કાફિરોંકી કરતે હો ઔર કસમ હમારે ખુદાકી ખાતે હો. મેં તુમસે યહ નહીં પૂછ રહા કે તુમ જાસૂસ હો યા નહીં. મેં યહ પૂછ રહા હૂં કે યહાં તુમ્હારે જિત્ને સાથી હે ઉન્કે નામ બતા દો ઔર બતાઓ કે વહ કહાં કહાં હે."

"મેં મુસલમાન હૂં." આઝરને ઈલ્તિજા કી "સબ કુછ બતા દૂંગા. મુઝે

બખ્શ દો. મેં અગલી સફમેં લળૂંગા."

"પહલે મેરે સવાલકા જવાબ દો." હસન બિન અબ્દુલ્લાહને કહા "અબ તુમ મુઝ પર અપની કોઈ શર્ત નહીં ઠોંસ સકતે." વહ હટકા પક્કા મા'લૂમ હોતા થા બોલા "મેં અકેલા હૂં."

સુલ્તાન અય્યૂબી જબ ફજરકી નમાઝ પળહ કર આયા તો હસન બિન અબ્દુલ્લાહ ઉસ્કે સાથ થા. ઉસ્ને સુલ્તાન અય્યૂબીકો બતાયા કે ખતીબ ઈબ્નુલ્મખ્દૂમકી બેટીને રાત એક જાસૂસ પકળા હે. ઉસ્ને સારા વાકિઆ સુનાયા તો સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "ઈસ્લામકી બેટિયોંકા યહી કિર્દાર થા. અગર હમને અપને કલિમાગો દુશ્મનોંકે ખૂનસે લિખ્ખા હુવા સબક ન પળ્હાયા તો વહ કૌમકી બેટિયોંકા કિર્દાર ખત્મ કર દેંગે..... વહ જાસૂસ કહાં હે ?"

"અભી આપ ઉસે ન દેખે." હસન બિન અબ્દુલ્લાહને કહા "મેં ઉસ્કા સીના ખાલી કર લૂં તો ઉસે આપકે પાસ લે આઉંગા. ખૂબરૂ જવાન હે. અપને આપકો દમિશ્કકા બાશિંદા કહતા હે. યહાં રઝાકાર બનકે આયા થા."

ઉસ વક્ત આઝર એક દરખ્તકે ટહનકે સાથ ઉલ્ટા લટકા હુવા થા. ઉસ્કા સર ઝમીનસે ગઝ દેળ ગઝ ઉપર થા. નીચે અંગારે દહક રહે થે. એક સિપાહી થોળી થોળી દેર બા'દ આગમેં કુછ ફેંકતા થા. જિસ્કે ધૂએંસે આઝર તળપતા ઔર ખાસ્તા થા. હસન બિન અબ્દુલ્લાહને ઉસે નીચે ઉતરવાયા. ઉસ્કી આંખે સુઝ ગઈ થી, સારા ખૂન ચેહરે પર આ ગયા થા. વહ ખળા ન રહ સકા. થોળી દેર ગશીકી હાલતમેં ઝમીન પર પળા રહા. ઉસ્કે મુંહમેં પાની ટપકાયા ગયા. ઉસ્ને આંખે ખોલી તો હસન બિન અબ્દુલ્લાહને કહા "યહ બિસ્મિલ્લાહ હે, નહીં બોલોગે તો તુમ્હારા એક એક જોળ અલગ કિયા જાએગા."

ઉસ્ને પાની માંગા. હસન બિન અબ્દુલ્લાહને કહા "દૂધ પિલાઉંગા મેરે સવાલકા જવાબ દો." ઔર ઉસ્ને એક સિપાહીસે કહા "દૂધ લે આઓ

ઔર એક ઘોળા ઔર રસ્સા ભી લે આઓ. રસ્સા ઉસ્કે પાંવકે સાથ બાંધ કર ઘોળેકે સાથ બાંધ દો."

આઝરને દો નામ બતા દિએ. યહ દોનોં રઝાકાર થે. ઈન્હેં રાતવાલા આદમી ભી થા. ઉસ્ને દમિશ્કકે અડ્ડેકી ભી નિશાનદહી કર દી. હસન બિન અબ્દુલ્લાહને ઉસી વક્ત દોનોં રઝાકારોંકો પકળનેકા હુક્મ દે દિયા ઔર આઝરકો સુલ્તાન અય્યૂબીકે પાસ લે ગએ.

"કહાંકે રહનેવાલે હો ?" સુલ્તાન અય્યૂબીને પૂછા.

"દમિશ્કકા."

"કિસ્કે બેટે હો ?

આઝરને એક જાગિરદારકા નામ બતાયા.

"મૈં શાયદ ઉસે જાન્તા હૂં." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "વહ દમિશ્કમેં હે ?"

"જબ અલ્મલિકુસ્સાલેહકી ફૌજ દમિશ્કસે ભાગી થી તો વહ ભી હલબ ચલા ગયા થા."

"ઔર તુમ્હેં જાસૂસીકે લિએ પીછે છોળ ગયા થા." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા.

"મૈં ખૂદ હી દમિશ્કમેં રહ ગયા થા." આઝરને કહા "મેરે બાપને એક આદમીકે હાથ હલબસે પૈગામ ભેજા થા કે મૈં જાસૂસ હૂં. મુઝે પૂરી હિદાયત મિલી થી." ઉસ્ને હાથ જોળ કર સુલ્તાન અય્યૂબીસે ઈલ્તિજા કી "મૈં મુસલમાન હૂં, મુઝે બાપને ગુમ્રાહ કિયા થા. મુઝે અપને સાથ રખ લે. મૈં ઈસ ગુનાહકા કફ્ફારા અદા કરૂંગા."

"અલ્લાહ તુમ્હારા ગુનાહ માફ કરે." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "મૈં અલ્લાહકે કાનૂનમેં દખલ નહીં દે સકતા. મૈં સિર્ફ યહ દેખના ચાહતા થા કે વહ કોનસા મુસલમાન મર્દ હે જિસ્કે હાથસે એક ઔરતને તલ્વાર ગિરાઈ ઔર ઉસે પકળ લિયા હે..... તુમને યહાં ક્યા ક્યા દેખા હે ?"

"મૈંને યહાં બહુત કુછ દેખ લિયા થા." આઝરને કહા "બાકી મા'લૂમાત મેરે ઉન દો સાથિયોંને દી થી જો યહાં પહલેસે મૌજૂદ થે. મુઝે કહા ગયા થા કે યહ દેખો કે મિંજનીકેં ઔર તિરંદાઝ કહાં હે. મૈંને યહ દેખ

લિએ થે."

"તુમ્સે પહલે તુમ્હારા કોઈ સાથી યહ માલૂમાત લે કર યહાંસે ગયા હે ?" સુલ્તાન અય્યૂબીને પૂછા.

"નહીં." આઝરને જવાબ દિયા "હમ તીનોંકે સિવા યહાં ઔર કોઈ નહીં."

"તુમ્હેં એહસાસ હે કે તુમ કિત્ને ખૂબરૂ ઔર વજીહ જવાન હો ?" સુલ્તાન અય્યૂબીને પૂછા "ઔર ક્યા તુમ જાનતે હો કે એક લળકીને તુમ્હેં કિસ તરહ ગિરા લિયા થા ?"

"અગર વહ પીછેસે મેરે દોનો ટખને ન પકળ લેતી તો મેં ન ગિરતા."

"તુમ ફિર ભી ગિર પળતે." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "જિન્કા ઈમાન ફરોખ્ત હો ચૂકા હોતા હે વહ બળી આસાનીસે ગિરા કરતે હે ઔર વહ તુમ્હારી તરહ મુંહકે બલ ગિરા કરતે હેં. તુમ હકવાલોં ઔર ઈમાનવાલોંકે સાથ હોતે તો દસ કાફિર મિલ કર ભી તુમ્હેં ન ગિરા સકતે. અસલ કુવ્વત બાઝૂ ઔર તલ્વારકી નહીં, ઈમાનકી હોતી હે."

"મુઝે એક મૌકા દેં." આઝરને કહા.

"ઈસ્કા ફેસ્લા દમિશ્કકા કાઝી કરેગા." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "મેં તુમ્હારે સાથ યહ બાતેં ઈસ લિએ કર રહા હૂં કે તુમ મુસલમાનકે બેટે હો. તુમ્હેં હમારે સાથ હોના ચાહિએ થા, મગર તુમ ઉધર ચલે ગએ. મેં જાન્તા હૂં દમિશ્કકી દો ચાર લળકિયાં તુમ્હારી મુહબ્બતકા દમ ભરતી હોગી. ચેહરે ઔર જિસ્મકે લિહાઝસે તુમ ઈસ કાબિલ હો કે લળકિયાં તુમ્હેં પસંદ કરેં, લેકિન અબ વહ લળકિયાં તુમ્હારે મુંહ પર થૂકેંગી. ખુદાને ભી તુમ્સે નઝરેં ફેર લી હે..... મેં કુછ કહ નહીં સકતા કે દમિશ્કકે મોહતરમ કાઝી તુમ્હેં ક્યા સઝા દેંગે અગર વહ સઝાએ મૌત દે તો જિત્ની દેર ઝિંદા હો અલ્લાહસે ગુનાહોંકી બખ્શિશ માંગતે રહના કમ અઝ કમ મરનેસે પહલે મુસલમાન હો જાના."

"મેરે બાપકો કોન સઝા દેગા ?" આઝરને ગુસ્સેસે કહા "ઈસ ગુનાહકી તર્ગીબ મુઝે બાપને દી થી. ઉસીને મેરે દિલમેં દોલતકા લાલચ ડાલા થા. ઉસીને મેરે દિલસે ઈમાન નિકાલા થા."

"અલ્લાહકા કાનૂન ઉસે નહીં બખ્શેગા." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "દોલતકા નશા આરઝી હોતા હે. ઈમાનકી કુવ્વત મર કર ભી ખ઼ત્મ નહીં હોતી."

"મેરી એક અર્ઝ સુન લે." આઝરને કહા "મેરા બાપ કોઈ દોલતમંદ ઈન્સાન નહીં થા. દોલતકા પરસ્તાર થા. મેરી દો બહને જવાન હૂઈ તો ઉસ્ને દોનોંકો દો ઉમરાઅકે હવાલે કર દિએ ઔર દરબારમેં જગહ હાસિલ કર લી. ઉસ્ને અપને બેટિયોંકી બહુત ઝિયાદા કીમત વસૂલ કી. ફિર વહ મુખ્બિરી ઔર ગિબત કરને લગા. મુઝે ભી ઉસ્ને ઉસી કામ પર લગા લિયા ઔર મેરે દિલમેં દોલતકા લાલચ પૈદા કર લિયા. નુરૂદ્દીન ઝંગીકી વફાતકે બા'દ મેરે બાપને ઔર ઝિયાદા ઊંચી હૈષિયત હાસિલ કર લી. વહ અબ તજર્બાકાર સાઝીશી ઔર જોળ તોળકા માહિર હો ગયા થા. ઈસ વક્ત તક વહ ખાસ્સી જાગિર હાસિલ કર ચૂકા થા. આપકી ફૌજ આઈ તો અલ્મલિકુસ્સાલેહ ઔર ઉસ્કે દરબારી ઉમરાઅ ઔર જાગિરદાર દમિશ્કસે ભાગ ગએ. ઉન્મેં મેરા બાપ ભી થા. મેં કિસી ઈરાદેકે બગૈર હી દમિશ્કમેં રહ ગયા થા. કુછ દિનોં બા'દ હલબસે એક આદમી આયા વહ મેરે બાપકા યહ પૈગામ લાયા કે મેં જાસૂસીકા કામ શુરૂઅ કર દૂં. વહ આદમી મુઝે દમિશ્કમેં હી ઉસ અડ્ડે પર લે ગયા જિસ્કી મૈંને નિશાનદહી કી હે. વહાં મુઝે બહુતસી રકમ દી ગઈ ઔર દો તીન દિનોંમેં બતા દિયા ગયા કે મુઝે ક્યા કરના ઔર કિસ તરહ કરના હે. મેં ઉસ ગિરોહમેં શામિલ હો ગયા. ખૂબ ઐશો ઈશ્રત કી. એક રોઝ હમારે સર્ગનાને હમેં કહા કે મહાઝ પર રઝાકાર જા રહે હૈં. તીન ચાર આદમી ઉસ્મેં શામિલ હો જાઓ. હમ તીન આદમી ઉસ્મેં શામિલ હો ગએ. દો પહલે હી યહાં આ ગએ થે. ફિર મુઝે હુક્મ મિલા કે મેં ભી યહાં આઉં ઔર આપકી ફૌજકી સારી કૈફિયત દેખ કર, તમામ મા'લૂમાત મુશ્તરકા કમાન તક પહુંચાઉં. મેં આ ગયા. મેરે સાથી યહાંકા નકશા તય્યાર કર ચૂકે થે. ઉન્હોંને યહ ભી મા'લૂમ કર લિયા થા કે આપ અપને દુશ્મનકી ફૌજકો ઈસ જગહ લા કર લળાના ચાહતે હે જો ચટ્ટાનોંમેં ગિરી હૂઈ હે. મૈંને ચટ્ટાનો પર છૂપે હૂએ આપકે તિરંદાઝ ઔર મિંજનીકેં ભી દેખ લી થી."

ઉસ્કે આંસૂ બહને લગે ઉસ્ને કહા "મેં પકળા ગયા હૂં તો મહસૂસ

કિયા હે કે મેં ગુનાહ કર રહા થા. આપકી બાતોંને મેરે અંદર ઈમાનકી હરારત બેદાર કર દી હે. અગર મેરા બાપ અપની બેટિયોંકો બેચ કર દોલતમંદ ન બનતા તો મેરા ઈમાન કાઈમ રહતા. યહ ગુનાહ મેરે બાપકા હે. સુલ્તાન! આપકા ઈકબાલ બુલંદ હો. મુઝે ગુનાહકા કફફારા અદા કરનેકા મૌકા દો."

સુલ્તાન અય્યૂબીને હસન બિન અબ્દુલ્લાહકો ઈશારા કિયા તો આઝરકો ખૈમેસે બાહર લે ગએ.

ઉસી રોઝ આઝરકો દમિશ્ક રવાના કર દિયા ગયા. ઉસ્કે સાથ દો મુહાફિઝ થે. તીનોં ઘોળોં પર સવાર થે. આઝરકે હાથ રસ્સીસે બંધે હૂએ થે. સૂરજ ગુરૂબ હોનેસે ઝરા પહલે વહ આધા રાસ્તા તે કર ચૂકે થે. રાતકે લિએ રૂકના થા. રાસ્તેમેં દોનોં મુહાફિઝ ઉસ્સે સુનતે રહે થે કે ઉસ્કા જુર્મ કયા હે. આઝરને ઉન્કે સાથ જઝબાતીસી બાતેં કરકે ઉન્હેં મુતઅષ્ષિર કર લિયા થા. શામકે વક્ત આઝરને ઉન્હેં કહા કે થોળીસી દેરકે લિએ વહ ઉસ્કે હાથ ખોલ દે. મુહાફિઝોંને ઈસ ખયાલસે ઉસ્કે હાથ ખોલ દિએ કે યહ નિહત્થા હે. ભાગ કર કહાં જાએગા. ઉન્હોંને દૂસ્રી એહતિયાત યહ કી કે ઉસે ઘોળેસે ઉતાર લિયા. વહ પૈદલ તો ભાગ નહીં સકતા થા. વહ બેઠ ગએ ઔર ઉન્કે પાસ ખાનેકે લિએ જો કુછ થા ખાને લગે.

આઝરને મૌકા દેખ લિયા ઔર અચાનક ઉઠ કર બહુત હી તેઝીસે દોળા. ઘોળા કરીબ હી ખળે થે આઝર એક ષાનિયેમેં ઘોળે પર સવાર હો ગયા. મુહાફિઝ પહુંચ તો ગએ લેકિન આઝરને ઘોળેકો એળ લગા કર રૂખ ઉન્કી તરફ કર દિયા. વહ દોનોં ઈધર ઉધર હો ગએ ઔર અપને ઘોળોં તક બરવક્ત ન પહુંચ સકે. જિત્ની દેરમેં વહ ઘોળોં પર સવાર હૂએ ઈત્ની દેરમેં આઝર બહુતસા ફાસ્લા હાસિલ કર ચૂકા થા. મુહાફિઝોંને ઘોળે તો ભગાએ લેકિન અબ તઆકુબ બેસૂદ થા. શામ ગહરી હોને લગી થી. ઝમીન ઊંચી નીચી થી. કહીં કહીં ટીલે ઔર ચટ્ટાને ભી થી. મુહાફિઝ દૂર તક ગએ મગર આઝર ગાઈબ હો ચૂકા થા.

Markaze Ashraf

દૂસ્રે દિન દોનોં મુહાફિઝ ઔર સર ઝુકાએ હૂએ, શિકસ્તખુર્દા ઔર બૂરી તરહ થકે હૂએ હસન બિન અબ્દુલ્લાહકે પાસ પહુંચે. એકને કહા "હમેં ગિરફતાર કર લેં, કૈદી ભાગ ગયા હે." ઉન્હોંને યહ ભી બતા દિયા કે કૈદીકે કહને પર ઉન્હોંને ઉસ્કે હાથ ખોલ દિએ થે. હસન બિન અબ્દુલ્લાહને ઉન્હેં હિરાસતમેં લે લિયા, લેકિન ગબરાહટસે ઉસ્કા પસીના નિકલ આયા. ક્યૂંકે આઝર મા'મૂલી કિસ્મકા કૈદી નહીં થા. વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકા સારા પ્લાન અપને સાથ લે ગયા થા. ફત્હ વ શિકસ્તકા દારોમદાર ઈસ પ્લાન પર થા. હસન બિન અબ્દુલ્લાહ સુલ્તાન અય્યૂબીકો બતાનેસે ડર રહા થા કે પકળા હુવા જાસૂસ હાથસે નિકલ ગયા હે ઔર અપને સારે મન્સૂબે બેકાર હો ગએ હે. છૂપાના ભી ઠિક નહીં થા.

સુલ્તાન અય્યૂબીકો જબ હસન બિન અબ્દુલ્લાહને બતાયા કે કૈદી ભાગ ગયા હે કે સુલ્તાનકે ચેહરેકા રંગ બદલ ગયા. કિત્ની હી દેર ઉસ્કી ઝુબાનસે એક લફઝ ન નિકલા. ઉઠ કર ખૈમેમેં ટહલને લગા. ઉસ દોરકા એક વકાએનિગાર અસદુલ્અસદી લિખતા હૈં. "સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઈન્તિહાઈ ખતરનાક સૂરતે હાલમેં ભી નહીં ગબરાતા થા, લેકિન ઈન જાસૂસકે ભાગ જાનેકી ખબર સુન કર, ઉસ્કે ચેહરેસે ખૂન ગાઈબ ઔર આંખે બેનૂર હો ગઈ..... ખૈમેમેં ટહલતે ટહલતે વહ રૂક ગયા ઔર આસ્માનકી તરફ દેખ કર બોલા ખુદાએ ઝુલ્જલાલ ! ક્યા યહ ઈશારા હે કે મેં યહાંસે વાપસ ચલા જાઉં ? ક્યા તેરી ઝાતે બારીને મેરે ગુનાહ બખ્શે નહીં ? મેંને કભી હથિયાર નહીં ડાલે થે. કભી પસ્પા નહીં હુવા થા, ફિર ઉસ્કી આવાઝ રૂંધ્યા ગઈ. ઉસે શાયદ ગૈબકા કોઈ ઈશારા મિલ જાયા કરતા થા જો ઈસ મૌકે પર ભી મિલા ઉસ્ને હસન બિન અબ્દુલ્લાહસે કહા. ઉસ દોનોં સિપાહિયોંકો ઝિયાદા સઝા ન દેના. સઝાસે બચનેકે લિએ વહ મફરૂર હો સકતે થે લેકિન વહ તુમ્હારે પાસ આ ગએ. ઉન્હેં ગલતીકી સઝા ઝરૂર દેના, નેક નિય્યતી ઔર સચ બોલનેકા સિલા ભી ઝરૂર દેના.... સાલારોંકો બુલાઓ, ઉસ્કે ચેહરે પર રોનક ઔર આંખોમેં ચમક ઓઢ કર આઈ."

તીન સાલાર આ ગએ. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉન્સે કહા :"વહ જાસૂસ ભાગ ગયા હે. જીસ્કે પાસ દિફાઈ મન્સૂબા થા. ઉસ્ને જો નૂક્તે બનાએ થે વહ

હમારે પાસ રહ ગએ હૈં ઉસ્ને અપની આંખોસે બહુત કુછ દેખ લિયા થા ઔર ઉસે યહ ભી મા'લૂમ હો ગયા થા કે હમ દુશ્મનકો કહાં લા કર લળાના ચાહતે હૈં. ભાગનેવાલેકે દો સાથી અભી હમારે પાસ હે. હસન બિન અબ્દુલ્લાહ અભી ઉન્હેં યહીં રખના ચાહતા થા. હબ હમારે લિએ સૂરત યહ પૈદા હો ગઈ હે કે હમને દુશ્મનકે લિએ જો ફંદા તય્યાર કિયા થા વહ બેકાર હો ગયા હે. વહ કુરૂનકે અંદર નહીં આએગા. હો સકતા હે વહ હમેં મુહાસરેમેં લે લે ઔર હમારી રસદકા રાસ્તા રોક લે. મુઝે મશ્વરા દો કે હમ અપના મન્સૂબા બદલ દેં યા ઉસી પર કાઈમ રહે.''

તીનોં સાલારોંને અપને અપને મશ્વરે દિએ જો એક દૂસ્રેસે મુખ્તલિફ થે. સિર્ફ ઈસ બાત પર તીનોં મુત્તફિક થે કે પ્લાન બદલ દિયા જાએ. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઈત્તિફાક ન કિયા ઔર કહા કે પ્લાન બદલનેકે લિએ વક્ત ચાહિએ. ખત્રહ યહ હે કે ઉસ દૌરાન દુશ્મનને હમ્લા કર દિયા તો હમારે લિએ મુશ્કિલ પૈદા હો જાએગી. ખુલી જંગ લળનેકે લિએ ફૌજ કમ થી. લિહાઝા યહ ફેસ્લા હુવા કે પ્લાનમેં કોઈ તબદીલી ન કી જાએ. ઉસ્કે બજાએ છાપામારોંકો હુકમ દિયા ગયા કે વહ વસીઅ પૈમાને પર શબખૂન મારેં ઔર વહ દુશ્મનકી મુશ્તરકા કમાનકે મર્કઝ ઔર તીનોં ફૌજોંકે મર્કઝોં પર ઝિયાદા શબખૂન મારેં. રસદકે રાસ્તેકો ઔર ઝિયાદા મહફૂઝ કર લિયા જાએ. ઉસ્ને છાપામારોંકે સાલારસે કહા કે વહ અપને ઉસ દસ્તેકો લે આએ જિસે મટકે તોળનેકા કામ સોંપા ગયા હે.

સાલાર નએ અહકામ લે કર ચલે ગએ. સુલ્તાન અય્યૂબીને યહ અહકામ ખૂદ એ'તિમાદીસે દિએ થે લેકિન વહ બહુત પરેશાન થા. ઉસે પૂરા યકીન થા કે ભાગનેવાલે જાસૂસને ઉસ્કા સારા પ્લાન તબાહ કર દિયા હે ઔર અબ મા'લૂમ નહીં ક્યા હોગા.

કુછ દેર બા'દ બારહ છાપામારોંકા એક જૈશ ઉસ્કે સામને લાયા ગયા. સલીબિયોંને હલબવાલોંકો આતિશગીર માદ્દેકે જો મટકે ભેજે થે વહ મૈદાને જંગમેં લાએ ગએ થે. સુલ્તાન અય્યૂબીકે જાસૂસોંને યહ ઝખીરા દેખ લિયા થા. ઉસ્ને કહા થા કે જબ દુશ્મન હમ્લા કરે તો યહ ઝખીરા તબાહ કર દિયા ગયા ઉસ્કે લિએ બારહ જાંબાઝ ઔર જુનૂની કિસ્મકે છાપામાર મુન્તખબ

કિએ ગએ ઔર ઉન્હેં સુલ્તાન અય્યૂબીકે સામને લાયા ગયા. ઉસ્ને દેખા ઔર એક છાપામારકો દેખ કર મુસ્કુરાયા. બોલા. "અંતાનૂન ! તુમ ઈસ જૈશમેં આ ગએ હો ?"

"મુઝે ઈસી જૈશમેં આના ચાહિએ થા." અંતાનૂનને કહા "મૈંને આપસે કહા થા કે મૈં અપને ગુનાહકે કફ્ફારા અદા કરૂંગા."

"મેરે અઝીઝ દોસ્તોં !" સુલ્તાન અય્યૂબીને છાપામારોંસે કહા "તુમને કહાં કહાં કુર્બાની નહીં દી, લેકિન અબ મઝહબ ઔર મિલ્લતકી આબરૂ તુમસે બહુત બળી કુર્બાની માંગ રહી હે. તુમ જંગકા પાંસા પલટ સકતે હો. તુમ્હેં હદફ બતા દિયા ગયા હે. અગર તુમને ઉસે તબાહ કર દિયા તો આનેવાલી નસ્લે ભી તુમ્હેં યાદ રખ્ખેગી. તુમ દેખ રહે હોં કે અપની ફૌજ થોળી હે ઔર દુશ્મનકે તીન લશ્કર હે. ઉન્સે અપની ફૌજકો તુમ બચા સકતે હો."

"હમ મઝહબ ઔર મિલ્લતકી માયૂસ નહીં કરેંગે." છાપામારોં કે કમાન્ડરને કહા. ઉન્હેં ચંદ ઔર હિદાયત દે કર રૂખ્સત કર દિયા ગયા.

અગલી સુબ્હ એક સવાર સરપટ ઘોળા દોળાતા આયા. સુલ્તાન અય્યૂબી અભી અપને ખૈમેમેં થા. સવારને ઈત્તિલાઅ દી કે દુશ્મન આ રહા હે. ફાસ્લા એક મીલ રહ ગયા હે. રૂખ કુરૂનકી તરફ થા. ઈત્નેમેં એક ઔર સવાર આ ગયા. ઉસ્ને ઈત્તિલાઅ દી કે દાંઈ તરફસે ભી દુશ્મનકી ફૌજ આ રહી હે. ઈસ ફૌજકે રૂખસે સુલ્તાન અય્યૂબીને અંદાઝા લગાયા કે દાએં પહલૂ પર આ રહી હે. ઈસ પહલૂકે મુતઅલ્લિક સુલ્તાન અય્યૂબીકો પરેશાની થી. વહ અબ ઔર ઝિયાદા પરેશાન હો ગયા. ઉસ્કે અઅસાબ પર આઝર જાસૂસ સવાર થા જો નિહાયત કિમતી રાઝ લે કર ચલા ગયા થા. ઉસ્ને અંદાઝા લગાયા કે યહ જાસૂસ ગુઝિશ્તા રાત પહુંચા હોગા ઔર ઉસ્કી મા'લૂમાત પર દુશ્મનને હમ્લા કર દિયા હે. સુલ્તાન અય્યૂબીને તય્યારીકા હુક્મ દે દિયા. ઉસ્કે કાસિદ ઈધર ઉધર દોળ પળે. કુરૂનકે દરમિયાન ખૈમે લગે રહે. સિપાહી ખૈમોમેં રહે યા ઈધર ઉધર ઘૂમતે ફિરતે રહે તાકે દુશ્મન યહ સમઝે કે વહ તય્યાર નહીં, ચટ્ટાનો પર તીરંદાઝ તય્યાર

હો ગએ.

દુશ્મનકી રફતાર તેઝ થી. ઉસ્કે હર અવ્વલને દેખા કે ખૈમે અભી તક ખળે હૈં તો હર અવ્વલને ઈસ ખયાલસે કે ઉન્હોંને સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજકો બેખબરીમેં આ લિયા હે પીછે ખબર દે દી કે રફતાર તેઝ કરો. સુલ્તાન અય્યૂબી એક બુલંદ ચટ્ટાન પર ચલા ગયા જહાંસે સારા મંઝર ઔર દાઈ તરફકા મૈદાન ભી નઝર આ રહા થા. યહ દેખ કર વહ હૈરાન રહ ગયા કે ગુમશ્તગીનકી ફૌજ સીધી કુરૂનકી તરફ આ રહી હે. સુલ્તાન અય્યૂબીકે સિપાહિયોંને હિદાયતકે મુતાબિક અપને ઘોળોં પર ઝીને ઉસ વક્ત ડાલી જબ દુશ્મન બિલ્કુલ કરીબ આ ગયા થા. પ્યાદેને આગે બળ્હ કર ચંદ એક તીર ચલાએ. ઉધરસે લલકાર સુનાઈ દેને લગી કુચલ દો, કિસીકો ઝિંદા ન છોળો. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો ઝિંદા પકળો. સર કાટ લો.....

સુલ્તાન અય્યૂબીકે સવાર આગે બળ્હે મગર પીછેકો આ ગએ. પ્યાદો ઔર સવારોંને હમ્લેકી અગલી સફકા મુકાબલા કિયા ઔર લળતે લળતે પીછે હટતે આએ, હત્તાકે તમામ હમ્લાઆવર દસ્તે કુરૂનકે અંદર ઈસી ફંદેમેં આ ગએ જહાં ઉન્હેં સુલ્તાન અય્યૂબી લાના ચાહતા થા. ચટ્ટાનોંમેં ગિરા હુવા યહ મૈદાન દેળ મીલકે લગભગ વસીઅ ઔર અરીઝ થા. જૂંહી દુશ્મન અંદર આયા દોનોં તરફકી ચટ્ટાનોંસે ઉસ પર તીરોંકા મેહ બરસને લગા. દુશ્મનકે ઘોળે તીર ખા કર બિદકતે, મુંહ ઝોર હોતે ઔર અપને હી પ્યાદોંકો કુચલતે ફિરતે થે. દુશ્મનકે કમાન્ડર સમઝ ન સકે કે યહાં ખૈમોમેં જો ફૌજ થી વહ કહાં ગાઈબ હો ગઈ હે. ઉન્હેં મા'લૂમ નહીં થા કે આગે ચટ્ટાનોંમેં એક કટાવ હે જો એક વાદીમેં ચલા જાતા હે ઔર સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજ ઉસ્મે લાપતા હોતી જા રહી હે. મૈદાનમેં ખૈમે ખળે થે જિન્કી રસ્સિયાં રૂકાવટ પૈદા કર રહી થી. થોળી દેર બા'દ ફલીતોંવાલે આતશી તીર આને લગે જો ખૈમો પર ચલાએ જા રહે થે. ઉન્હોંને ખૈમોકો આગ લગા દી ઔર મૈદાને જંગસે શો'લે ઉઠને લગે. દુશ્મનકે કમાન્ડરોંકે લિએ બળી મુશ્કિલ પૈદા હો ગઈ. ઉન્કી જમઈય્યત બિખર ગઈ થી. દસ્તે ગુડમુડ હો ગએ થે. ઘોળોંકે હિનહિનાનેકા, ઝખ્મિયોંકી ચીખોં પુકારકા ઔર કમાન્ડરોંકે વાવેલે ઔર લલકારકા ઈત્ના ઝિયાદા શોર થા કે આવાઝોંકો અલગ કરકે સમઝના

નામુમ્કિન થા. કમો બેશ દો ઘંટે દુશ્મનકે સિપાહી અફરા તફરીકી કૈફિયતમેં ઔર ઉન્કે કમાન્ડર ઉન્હેં સંભાલનેકી કોશિશમેં સુલ્તાન અય્યૂબીકે તીરંદાઝોંસે ઝખ્મી ઔર હલાક હોતે રહે. વહ ભી આખિર મુસલમાન સિપાહી થે. અસકરી જઝબા ઉન્હેં પસ્પા નહીં હોને દે રહા થા. ઉન્મેંસે કઈ એક ઉન ચટ્ટાનોં પર ચઢને લગે જહાંસે તીર આ રહે થે. યહ ઉન્કી દિલેરીકા મુઝાહરા થા લેકિન ઉપરસે આએ હૂએ તીર ઉન્હેં પથ્થરોંકી તરહ લુળકા રહે થે.

બહુત હી મુશ્કિલસે દુશ્મનકે દસ્તોંકો પીછે હટનેકા હુકમ દિયા ગયા. ઉન્હેં પીછે હી હટના થા. મગર પીછે હટે તો ઉન્હેં પતા ચલા કે અકબમેં સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજ ખળી હે. ઐલાન હોને લગે, "હથિયાર ડાલ દો. તુમ હમારે ભાઈ હો. હમ તુમ્હેં હલાક નહીં કરેંગે." ઈન ઐલાનાતકે સાથ સાથ ઘોળે બળ્હતે ઔર ફેલતે આ રહે થે. ગુમશ્તગીનકે ગિરે હૂએ સિપાહિયોંમેં અબ લળનેકા દમ ખમ નહીં રહા થા. ઉન્મેંસે આધે મારે ગએ યા ઝખ્મી હો ગએ થે, જો ઝિંદા થે ઉન પર દહશત તારી હો ગઈ થી. વહ કુછ ઔર તવક્કુઅ લે કર આએ થે. ઉન્હેં બતાયા ગયા થા કે યહ બળી સહલ ફતહ હોગી મગર ઉન્કે લિએ મૈદાને જંગ જહન્નમ બન ગયા. ઉન્હોંને હથિયાર ફૈંકને શુરૂઅ કર દિએ.

સુલ્તાન અય્યૂબીકી યહ ચાલ તો કામ્યાબ રહી લેકિન દૂસરી તરફ દુશ્મનને ઉસ્કે લિએ મુશ્કિલ પૈદા કર દી. યહ દાએં પહલૂકા વહી મૈદાન થા જિસ્કે મુતઅલ્લિક ઉસે શુરૂઅસે હી ફિક્ર થા. ઉસ તરફસે સહરાઈ આંધીકી તરહ દુશ્મનકી ફૌજ આ રહી થી. ઉસ્કે મુકાબલેમેં સુલ્તાન અય્યૂબીકે મુખ્તસરસે દો દસ્તે થે. હમ્લા આવરોંકે ઝંડે નઝર આને લગે. યહ હલબકી ફૌજ થી. સુલ્તાન અય્યૂબીને હલબકા મુહાસરા કરકે ઈસ ફૌજકે જોહર દેખે થે. ઉસે મા'લૂમ થા કે યહ ફૌજ ગુમશ્તગીન ઔર સૈફુદીનકી ફૌજસે મુખ્તલિફ હે. ફન્ની મહારત ઔર શુજાઅતકે લિહાઝસે યહ ફૌજ યકીનન બર્તર થી. સુલ્તાન અય્યૂબીને અપને આપકો કભી ખૂશફહમિયોંમેં મુબ્તલા નહીં કિયા થા. વહ ફૌરન જાન ગયા કે ઉસ્કે યહ દસ્તે ઈસ ફૌજકો

નહીં રોક સકેંગે. વહ અપને રીઝર્વકો અભી ઈસ્તિઅમાલ નહીં કરના ચાહતા થા. ઉસ્ને દિફાઅકો હાઝિર રખ્ખા. અપને પાસ ખળે સાલારોંકો ઉસ્ને કોઈ હિદાયત દે કર ભેઝ દિયા.

ઉસ્ને રિઝર્વ ટોલીકે અલાવા મુન્તખબ સવારોંકા એક દસ્તા અપને સાથ રખ્ખા હુવા થા. ઉસ તરફવાલી ચટ્ટાન પર જો તિરંદાઝ થે ઉન્કે કમાન્ડરકો હુકમ ભેજા કે કુરૂનસે હટ કર મુંહ પીછે કર લે ઔર ઉસી પોઝીશનસે નએ હમ્લા આવરોંકો નિશાના બનાએં. ઉસ્ને અપને મુન્તખબ સવારોંકે કમાન્ડરકો હુકમ દિયાકે દસ્તા મૈદાનમેં લાઓ, મેં ખૂદ કમાન કરૂંગા. નિહાયત થોળે વક્તમેં વહ ચટ્ટાનસે ઉતરા. ઉસ્કા દસ્તા તય્યાર થા. વહ ભી મૈદાનમેં આ ગયા. સુલ્તાન અય્યૂબી મૈદાને જંગમેં અપના ઝંડા નહીં લહરાયા કરતા થા તાકે દુશ્મનકો પતા ચલ ન સકે કે વહ કહાં હે. લેકિન ઈસ મૌકે પર ઉસ્ને બુલંદ આવાઝસે કહા "મેરા ઝંડા ઊંચા રખ્ખો." કાઝી બહાઉદ્દીન શદ્દાદ અપની યાદદાશ્તોમેં લિખતા હે "ઈસ મા'કેમેં અપના ઝંડા ચળ્હા કર સલાહુદ્દીન અય્યૂબી અપને દસ્તોંકો બતાના ચાહતા થા કે ઉન્કી કમાન ઔર કિયાદત સુલ્તાન ખૂદ કર રહા હે ઔર વહ હલબકે હમ્લાઆવરોંકો ભી બતાના ચાહતા થા કે ઉન્કા મુકાબલા સુલ્તાન સલાહુદ્દીનકે સાથ હે."

સુલ્તાન અય્યૂબીને ઈશારે ઔર અલ્ફાઝ મુકર્રર કર રખ્ખે થે. ઉસ્ને નિહાયત તેઝીસે સવારોંકો ઈસ તર્તીબમેં કર લિયા કે દો ઘોળે આગે, ચાર પીછે, ઉન્કે પીછે છે, ઉન્કે પીછે આઠ ઔર ઉન્કે પીછે બાકી તમામ આઠ આઠકી તર્તીબમેં રહે, લેકિન ઉસ્ને તર્તીબ કહીં ખળે હો કર નહીં બનાઈ, બલ્કે તીન ચાર સફોંમેં દોળતે ઘૂળસવારોંકો ઈસ તર્તીબમેં હોનેકા હુકમ દિયા થા. સામનેસે દુશ્મન સફ દર સફ ફૈલા હુવા આ રહા થા. કરીબ જા કર સુલ્તાન અય્યૂબીકે સવાર ઈસ તર્તીબમેં હો ગએ. તસાદુમ ઈસ તરહ હુવા કે યહ ઘૂળસવાર એક કિલકી તરહ દુશ્મનકે લશ્કરમેં દાખિલ હો ગએ. સુલ્તાન અય્યૂબી ઈસ તર્તીબકે દરમિયાનમેં થા. દુશ્મનકે ઘૂળ સવાર દાએં બાએંસે નિકલ ગએ. રાસ્તેમેં જો આયા ઉસે બર્છિયોંસે મજરૂહ કરતે ગએ.

દુશ્મનકે સવારોંકે પીછે પ્યાદા દસ્તે થે. સુલ્તાન અય્યૂબીને દૂર આગે જા કર સવારોંકો પીછે મોળા ઔર ફૌરન સફોંકી તર્તીબમેં લા કર, પૂરી

રફતારસે પ્યાદા દસ્તોં પર હમ્લા કિયા. પ્યાદોંને મુકાબલા તો બહુત કિયા, લેકિન ઘોળે ઔર સવાર ઉન્હેં રોંદતે ઔર કાટતે આગે નિકલ ગએ. સુલ્તાન અય્યૂબીકે પ્યાદા દસ્તે સામને થે. ઉન્હોંને દુશ્મનકે સવારોંકા મુકાબલા કિયા અકબસે સુલ્તાન અય્યૂબીને હલ્લા બોલ દિયા. કરીબી ચટ્ટાનોંસે તીરંદાઝોંને તીર બર્સાને શુરૂઅ કર દિએ. લેકિન હલબકી ફૌજકા હોસ્લા ન ટૂટા. સુલ્તાન અય્યૂબીને અપની કમાન ન બિખરને દી. મા'ર્કા બળા હી ખૂનરેઝ થા ઔર બળા હી શદીદ. તમામ મુઅર્રિખીન લિખતે હૈં કે અગર સુલ્તાન અય્યૂબી ઈસ મા'ર્કેકી કમાન ખૂદ ન લેતા તો ઉસ્કા સારા પ્લાન ઈસ પહલૂસે તબાહ હો જાતા.

કાઝી બહાઉદ્દીન શદ્દાદને મુઅર્રિખીનસે કુછ ઈખ્તિલાફ કિયા હે. ઉસ્કી યાદદાસ્તોંસે ઝાહિર હોતા હે કે હમ્લાઆવર ફૌજ હલબકી નહીં, મૂસલકી થી ઔર ઉસ્કી કમાન સાલાર મુઝફ્ફરૂદ્દીન ઈબ્ને ઝૈનુદ્દીન કર રહા થા ઔર યહ કમાન ઈત્ની દાનિશમંદાના થી કે મુઝફ્ફરૂદ્દીનને સુલ્તાન અય્યૂબીકે ઈસ પહલૂકો ઉખાળ ફૈંકા થા. કિયાદતકી દાનિશમંદીકી વજહ યહ બયાન કી ગઈ હે કે મુઝફ્ફરૂદ્દીન સુલ્તાન અય્યૂબીકે સાથ સાલાર રહ ચૂકા થા ઔર ઉસ્ને યહ ફન સુલ્તાન અય્યૂબીસે હી સીખા થા. નફરી ઝિયાદા હોનેકે અલાવા મુઝફ્ફરૂદ્દીનકો યહ ફાઈદા ભી હાસિલ થા કે વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકી ચાલોંકો અચ્છી તરહ સમઝતા થા.

સુલ્તાન અય્યૂબીને કાસિદોંકો અપને સાથ રખ્ખા ઔર ઉન્કે ઝરીએ છોટેસે છોટે જૈશકે સાથ ભી રાબિતા કાઈમ રખ્ખા. ઉસ્ને ઐસી ચાલ ચલી કે દુશ્મનકો ઉસ ચટ્ટાનકે કરીબ લે ગયા જિસ પર તિરંદાઝ તય્યાર થે. ઉન્હોંને બહુત કામ કિયા. સુલ્તાન અય્યૂબીને અપની નફરીમેં ઈત્ની કમી મહસૂસ કી કે ઉસે ઈબ્તિદાઈ પ્લાન બદલના પળા. ઉસ્ને રિઝર્વ ટ્રૂપ્સકો ભી બુલાનેકા ફેસ્લા કર લિયા, લેકિન ઐન ઉસ વક્ત એક કાસિદને ઉસે બતાયા કે એક તરફસે અપને ચાર પાંચસો સવાર આ રહે હૈં. સુલ્તાન અય્યૂબીને ગુસ્સેસે પૂછા વહ કોન સા દસ્તા હે ઔર ક્યૂં આયા હે ? વહ મૈદાને જંગમેં ડિસિપ્લીનકા ઝિયાદા પાબંદ હો જાતા થા. હાલાંકે ઉસે ઈસ મૈદાનમેં કુમકકી શદીદ ઝરૂરત થી, લેકિન ઉસ્કી ઈજાઝત ઔર હિદાયતકે બગૈર કિસીકી

હર્કત ઉસે પસંદ ન આઈ. ઉસ્ને કાસિદકો દોળાયા કે ખબર લાએં કે યહ સવાર કોન હે.

કાસિદ જો ખબર લાયા ઉસ્ને સુલ્તાન અય્યૂબીકો સુન કર દિએ. ખબર યહ થી કે યહ ચારસો લળકિયાં ઔર એક સો રઝાકાર હે ઉન્કી કિયાદત હજ્જાજ અબૂ વક્કાસ કર રહા હે ઔર વહ સાલાર શમ્સુદીનકી ઈજાઝતસે આએ હેં. સુલ્તાન અય્યૂબી ઉન્હેં રોક સકતા થા, લેકિન જિસ અંદાઝસે યહ પાંચસો ઘૂળ સવાર આએ ઈસ્સે સુલ્તાન અય્યૂબી સમઝ ગયા કે કમાન વાકિઈ શમ્સુદીન કર રહા હે. યહ સવાર દુશ્મનકો ચટ્ટાનકી તરફ ધકેલ રહે થે. ઈસ મા'ર્કેમેં પ્યાદે ઘોળોં તલે કુચલે જા રહે થે. દુશ્મનકી પેશકદમી રોક લી ગઈ થી. વહ આગે નિકલનેકી કોશિશ કર રહા થા મગર ઉસે વહીં ઉલ્ઝા લિયા ગયા.

મુસલમાન, મુસલમાનકે હાથોં કટ રહા થા. અલ્લાહુ અકબરકે ના'રે અલ્લાહુ અકબરકે નારોંસે ટકરા રહે થે. ઝમીન કાંપ રહી થી. આસ્માન ખામોશ થા. સલીબી તમાશા દેખ રહે થે. તારીખ દમ બખૂદ થી. લળકિયાં અપને ભાઈયોં ઔર બાપોંકે દોશ બદોશ ભાઈયોં ઔર બાપોંકે ખિલાફ લળ રહી થી. લહૂ લુહાન હો રહી થી. કૌમકી અઝમત ઘોળોંકે પાંવ તલે રોંદી જા રહી થી ઔર ખુદા દેખ રહા થા.

દિન ભરકે મા'ર્કેકા યહ અંજામ હુવા કે દુશ્મનકા હોસ્લા ખત્મ હો ગયા. ઉસ્કે સિપાહિયોંને હથિયાર ડાલને શુરૂઅ કર દીએ. વહ નીમ મુહાસરેમેં આ ગએ થે. સાલાર નિકલ ગએ. રાત ઝખ્મિયોંકે વાવેલેસે લરઝતી રહી. દિન ભરકી થકી હૂઈ લળકિયાં રાતકો ઝખ્મિયોંકો ઉઠાતી રહી. સુબ્હ હૂઈ તો ઈસ મૈદાનકા મંઝર ભયાનક ઔર હોલનાક થા. દૂર દૂર તક લાશેં બિખરી હૂઈ થી. ઘોળે મરે પળે થે. જંગી કૈદિયોંકો દૂર પરે લે ગએ થે. ઈન લશોંમેં લળકિયોંકી જો લાશેં થી વહ ઉઠા લી ગઈ થી.

“બાદશાહીકા નશા ઈન્સાનકો ઈસ સતહ પર ભી લે આતા હે, જહાં એક ઈન્સાન અપની કૌમકો દો ધળોંમેં કાટ કર ઉન્હેં આપસમેં લળા દેતા હે.” સુલ્તાન અય્યૂબીને મૈદાને જંગકા મંઝર દેખ કર કહા “અપને ભાઈ અપની બહનોંકી ઈસ્મતદરી કરતે હેં. અગર હમને બાદશાહીકે રુજહાનકો

ખત્મ ન કિયા તો કુફ્ફાર ઈસ કૌમકો કૌમકે સર્બરાહોંકે હાથોં આપસમેં લળા લળા કર ખત્મ કર દેંગે."

ફુરૂને હમ્માત ઔર ઉસ્કે પહલૂકા મા'ર્કા ખત્મ હો ગયા થા, જંગ અભી જારી થી. મા'ર્કેકી રાત બારહ છાપામાર હલબકી ફૌજકે ઉસ ઝખીરે તક પહુંચ ચૂકે થે. જહાં આતિશગીર માદ્દેકે મટકે રખ્ખે થે. રાતકે વક્ત મટકે ખોલ કર ઈસ્સે કપળે ભિગોએ જા રહે થે જિન્કે ગોલે બના કર મિંજનીકોંસે ફેંકને થે. હાંડિયાં ભી ભર કર સર્બ મોહર કી જા રહી થી. અભી એક ફૌજ રીઝર્વમેં થી. ઉસે ઈત્તિલાઅ મિલ ગઈ થી કે દોનોં ફૌજોંકે હમ્લે નાકામ હો ચૂકે હેં. લિહાઝા યહ ફૌજ આખરી હમ્લેકે લિએ તય્યાર હો રહી થી હમ્લેકી કામ્યાબીકે લિએ આગ ફેંકનેકા ફેસ્લા કિયા ગયા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીકે બારહ છાપામારોંને અપના હદફ દેખ લિયા. ઉન્મેંસે ચાર પાંચકે પાસ કમાને થી ઔર ફલીતેવાલે તીર ભી થે. વહ ઘોળોંસે ઉતર કર આગે ચલે ગએ. ફલીતે જલા કર ઉન્હોંને તીર ચલા દીએ યકલખ્ત શો'લે બુલંદ હૂએ ઔર વહાં હળબૂંગ બપા હો ગઈ.

છાપામારોંકો બતાયા ગયા થા કે મટકે બેશુમાર હે. વહાં ભગડર મચી તો છાપામારોંને હલ્લા બોલ દિયા. શો'લોંસે વહાં બહુત રોશની હો ગઈ થી. છાપામારોંકો મહફૂઝ મટકે ભી નઝર આ ગએ. ઉન્હોંને અપની બર્છિયોંકે સાથ હથોળિયોંકી તરહ લોહેકે ટૂકળે બાંધ રખ્ખે થે. દોળતે ઘોળોંસે ઉન્હોંને મટકે તોળને શુરૂઅ કર દીએ. ઉન્મેંસે એકને આગ લગાનેકા ઈન્તિઝામ કર દિયા. દુશ્મનને ઉન્હેં ઘેરેમેં લેનેકી કોશિશ કી. યહ એક ખૂનરેઝ મા'ર્કા થા. બારહ જાંબાઝ સેંકળોંકે નર્ગેમેં લળ રહે થે. શો'લે હર તરફ ફેલ ગએ થે. સારે કેમ્પ પર દહશત તારી હો ગઈ. ઘોળે ઔર ઊંટ રસ્સિયાં તુળા કર ભાગને લગે.

જહાં સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજ થી વહાં એક ચટ્ટાન પર ખળે કિસી આદમીને ચિલ્લા કર કહા. "આસ્માન જલ રહા હે, ખુદાકા કહર નાઝિલ હો રહા હે."

સુલ્તાન અય્યૂબીકો ઈત્તિલાઅ મિલી તો વહ દોળતા એક ચટ્ટાન પર જા ચળ્હા. ઉસે દુશ્મનકે કેમ્પકી તરફ આસ્માન લાલ સુર્ખ હોતા નઝર આયા. ઉસ્કે મુંહસે બેસાખ્તા નિકલા. "આફરીન, આફરીન. અલ્લાહ તુમ્હેં સિલહ દે."

મૂસલકી ફૌજ ફૌરી તૌર પર જવાબી હમ્લેકે કાબિલ ન રહી. સુલ્તાન અય્યૂબીકે છાપામાર સરગર્મ હો ગએ. ઉન્હોંને તીન રાતેં ગુમશ્તગીન, સૈફુદ્દીન ઔર અલ્મલિકુસ્સાલેહકે કેમ્પોમેં ઈત્ની તબાહી મચાઈ કે ઉન્કે મર્કઝ ભી હિલ ગએ. આખિર ઉન્હોંને કિસી ઔર તરફસે હમ્લેકા ફેસ્લા કરકે કૂચકા હુક્મ દિયા. તબ ઉન્હેં પતા ચલા કે ઉન્કે અકબમેં સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજ આ ચૂકી હે. યહાં સુલ્તાન અય્યૂબીને અપની મખ્સૂસ ચાલોંસે દુશ્મનકો બેહાલ કર દિએ. વહ મારતા ભી નહીં થા છોળતા ભી નહીં થા. યહ જંગ "ઝર્બ લગાઓ ઔર ભાગો" કે ઉસૂલ પર લળી જા રહી થી. દુશ્મનકી ફૌજ બિખરતી જા રહી થી ઔર ઉસ્કે સિપાહી બિખર બિખર કર હથિયાર ડાલ્તે જા રહે થે. યહી સુલ્તાન અય્યૂબીકા મકસદ થા.

૧૯ રમઝાનુલ્મુબારક સન હિજરી ૫૭૦ (૧૨ એપ્રિલ ઈ.સ. ૧૧૭૫)કી સુબ્હ સહરીસે ફારિગ હોતે હી સુલ્તાન અય્યૂબીને અપને પ્લાનકી આખરી કળી પર અમલ કિયા જિસ્કી હિદાયાત વહ એક રોઝ પહલે જારી કર ચૂકા થા. ઉસ્ને ખુલા હમ્લા કર દિયા. કોઈ કાબિલે ઝિક્ર મઝાહમત ન હૂઈ. સુલ્તાન અય્યૂબી વહાં તક જા પહુંચા જહાં ગુમશ્તગીન ઔર સૈફુદ્દીનકી ખેમાગાહે થી મગર વહ દોનોં ગાઈબ થે. વહ ઐસી બુઝદિલીસે ભાગે કે અપની ઝાતી ખેમાગાહેં જિન્સે જંગલમેં મંગલ બના હુવા થા જોંકી તોં છોળ ગએ. હરમકી લળકિયાં, નાચને ગાનેવાલિયાં ઔર ઉન્કે સાઝિંદે વહીં થે. સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજ ગઈ તો લળકિયાં ખૌફસે ઈધર ઉધર ભાગને લગી. ઉન્હેં પકળ કર સુલ્તાન અય્યૂબીકે સામને લે જાયા ગયા. ઉસ્ને ઉન તમામકો રિહા કરકે દમિશ્ક ભેજનેકા ઈન્તિઝામ કર દિયા. દિલચસ્પ ખેમાગાહ વાલીએ મૂસલ સૈફુદ્દીનકી થી. વહાં લળકિયોંકે અલાવા ખૂશનુમા પીંજરે ભી થે જિન્મેં રંગ બિરંગી પરિંદે બંદ થે.

ઉસ રાત સુલ્તાન અય્યૂબીકે સામને એક ઔર લળકી લાઈ ગઈ જો

દુશ્મનકે ઉસ કેમ્પમેં લાશોંકો પહચાનતી ફિર રહી થી જિસ પર સુલ્તાન અય્યૂબીકે છાપામારોંને શબખૂન મારા ઔર આતિશગીર માદ્દેકે મટકે તબાહ કિએ થે. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉસે પહચાન લિયા ઔર કહા "તુમ મેરે એક જાસૂસ અંતાનૂનકે સાથ હિરનસે આઈ થી."

"જી હાં!" ઉસ્ને કહા "મેરા નામ ફાતિમા હે. મેં લળકિયોંકી ફૌજકે સાથ દમિશ્કસે આઈ હૂં." વહ ઝખ્મી ભી થી કહને લગી "મુઝે મા'લૂમ હો ગયા થા કે અંતાનૂન યહાં શબખૂન મારને આયા થા. ઉસ્કી લાશ ઢૂંઢ રહી હૂં."

"ઢૂંડો સુલ્તાન." અય્યૂબીને કહા.

"વહ ભી કહતા થા કે છાપામારોંકી લાશેં નહીં મિલા કરતી. ફાતિમાને ઉદાસ લેહજેમે કહા "ઉસ્ને મુઝે કહા થા કે આઓ એક દૂસ્રેકો ફર્ઝ પર કુર્બાન કર દેં. મુઝે ખુશી હે કે ઉસ્ને ગુનાહકા કફફારા અદા કર દિયા હે. મેરા ફર્ઝ અભી બાકી હે, મેં ગુમશ્તગીનકો કત્લ કરને આઈ થી."

લળકિયોંકે એહતિજાજ ઔર ગુસ્સેકે બાવુજૂદ ઉન્હેં દમિશ્ક ભેજ દિયા ગયા. સુલ્તાન અય્યૂબી અબ કહીં રૂકના નહીં ચાહતા થા. ઉસ્ને દુશ્મનકો જો શિકસ્તે ફાશ દી થી ઉસ્સે વહ પૂરા પૂરા ફાઈદા ઉઠાના ચાહતા થા. ઉસ્ને હુકમ દે દિયા કે તમામ ફૌજકો હલબકે સિમ્ત કૂચકે લિએ તય્યાર કિયા જાએ. અપને સાલારોંકો વહ અગલે પ્લાનકે મુતઅલ્લિક બતા રહા થા. એક ઘૂળસવાર ઘોળા દોળાતા આ રહા થા. ઉસ્કે હાથમેં બર્છી થી ઔર બર્છીમેં કોઈ ચીઝ ઉળસી હૂઈ થી. વહ કરીબ આયા તો સુલ્તાન અય્યૂબીકે બોડીગાર્ડોને ઉસે રોક લિયા. સુલ્તાન અય્યૂબીને દેખા કે સવારને કિસી ઈન્સાનકા સર બર્છીમેં ઉળસા હુવા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉસે આગે આનેકી ઈજાઝત દે દી.

વહ આઝર બિન અબ્બાસ થા. વહી જાસૂસ જો દમિશ્ક જાતે હૂએ મુહાફિઝોંકી હિરાસતસે ભાગ ગયા થા. ઉસ્ને ઘોળેસે ઉતર કર બર્છીસે સર ઉતારા ઔર સુલ્તાન અય્યૂબીકે કદમોંમેં ફેંક કર કહા "મેં આપકા મફરૂર

કૈદી હૂં. મૈંને કહા થા કે મુઝે બખ્શ દે મૈં ગુનાહોંકા કફફારા અદા કર દૂંગા. આપને મેરી અર્ઝ ન માની. મૈંને રાસ્તેમેં સોચા કે મુઝે જાસૂસ બાપને બનાયા ઔર મેરે દિલમેં દોલતકા લાલેચ પૈદા કિયા હે. મૈં સિર્ફ ઈસ કામકે લિએ ભાગા થા. મૈં હલબ ગયા. અપને બાપકો કત્લ કિયા ઔર ઉસ્કા સર કાટ કર લે આયા હૂં. અગર ઈસ્સે મેરે ગુનાહોંકા કફફારા અદા નહીં હોતા તો મુઝે ફિર કૈદ કર લો ઔર ઈસી તરહ મેરા સર કાટ કર ફેંક દેં.''

સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉસે હસન બિન અબ્દુલ્લાહકે હવાલે કર દિયા ઔર કહા ''ઈસે અગર કાબિલે એ'તિમાદ સમઝા જા સકતા હે તો ઉસ્કે મુતઅલ્લિક કોઈ ફેસ્લા કિયા જાએગા. ઉસ્ને મેરે એક સવાલકા જવાબ દે દિયા હે. મૈં આજ તક સોચતા રહા હૂં કે દુશ્મનકા જાસૂસ પૂરી મા'લૂમાત લે ગયા થા, ફિર ભી દુશ્મન મેરે ફંદેમેં આ ગયા. અબ મા'લૂમ હુવા હે કે યહ ખબર દેને નહીં બલ્કે અપને બાપકો કત્લ કરને ગયા થા.''

ઉસ્કે અગલે દિન સુલ્તાન અય્યૂબી અપને ખૈમેમેં સોયા હુવા થા બાહર બહુતસે આદમિયોંકી બાતોંસે ઉસ્કી આંખ ખુલ ગઈ. બાહર કોઈ ઝગળા હો રહા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને દરબાનકો અંદર બુલા કર પૂછા કે ''બાહર ક્યા હો રહા હે. દરબાનને બતાયા કે નવ આદમી આપકે મુહાફિઝ દસ્તેકી વર્દિયાં પહને ઔર આપકા ઝંડા ઉઠાએ આએ હૈં. કહતે હૈં વહ દમિશ્કસે આએ હૈં. યહ રઝાકારાના આપકે મુહાફિઝ દસ્તેમેં શામિલ હોના ચાહતે હૈં. ઉન્હેં રોકા હે તો કહતે હૈં કે વહ ઈત્ની દૂરસે અકીદત ઔર જઝબેસે આએ હૈં. વહ આપસે મિલ્ના ચાહતે હૈં.

યહ શૈખ સન્નાન ઔર ગુમશ્તગીનકે ભેજે હૂએ ફિદાઈ કાતિલ (હશીશૈન) થે. ઉન્કી ચાલ કામ્યાબ હો ગઈ. સુલ્તાન અય્યૂબીને દરબાનસે કહ દિયા કે ઉન્હેં અંદર ભેજ દો. ઉન્સે બર્છિયાં બાહર રખવા લી ગઈ. વહ ખૈમેમેં ગએ ઔર ફૌરન હી ઉન્હોંને ખંજર ઔર તલ્વારેં નિકાલ લી સુલ્તાન અય્યૂબીકે દો મુહાફિઝ ભી ઉન્કે સાથ અંદર આ ગએ થે. એક ફિદાઈને સુલ્તાન અય્યૂબી પર હમ્લા કિયા. સુલ્તાનને ફુર્તિસે હમ્લા રોક લિયા ઔર અપની તલ્વાર ઉઠા લી પહલે હી વારસે ઉસ્ને હમ્લાઆવરકા પેટ ચાક કર દિયા. ખૈમેમેં જગહ થોળી થી. દૂસ્રે ફિદાઈયોંને ભી સુલ્તાન અય્યૂબી પર

હમ્લે કિએ. દોનોં મુહાફિઝોં જમ કર મુકાબલા કિયા બાહરસે દૂસરે મુહાફિઝ ભી આ ગએ.

ખૈમેકે અંદર તલ્વારેં ઔર ખંજર ટકરાને લગે. બોડીગાર્ડોને કાતિલોંકો અપને સાથ ઉલ્ઝા લિયા. વહ ખૈમેસે બાહર આ ગએ. સુલ્તાન અય્યૂબીકી લંબી તલ્વારને કિસીકો કરીબ ન આને દિયા. ફિદાઈયોંમેંસે પાંચ છે મારે ગએ બાકી ભાગને લગે. ઉન્હેં ઝિંદા પકળ લિયા ગયા. ખૈમેકે અંદરસે એક ફિદાઈ નિકલા. ઉસકે કપળ ખૂનસે લાલ હો ગએ થે સુલ્તાન અય્યૂબીકી ઉધર પીઠ થી. ઝખ્મી ફિદાઈને પીછેસે સુલ્તાન પર હમ્લા કિયા. એક બોડીગાર્ડને બરવક્ત દેખ લિયા. વહ ચિલ્લાયા "સુલ્તાન નીચે" ઔર યહ ચિલ્લાતે હૂએ હમ્લાઆવરકી તરફ દોળા. સુલ્તાન અય્યૂબી ફૌરન બેઠ ગએ. કાતિલકી તલ્વાર હવાકો કાટતી સુલ્તાનકે ઉપરસે ગુઝર ગઈ બોડીગાર્ડને ફિદાઈકો પહલૂમેં બર્છી ઉતાર દી. વહ તો પહલે હી ઝખ્મોસે મર રહા થા. વહ ગિરા ઔર મર ગયા.

સુલ્તાન અય્યૂબી ઈસ હમ્લેસે ભી બાલ બાલ બચ ગયા.

બા'ઝ યૂરપી મુઅર્રિખોને લિખ્ખા હે કે સુલ્તાન અય્યૂબી પર યહ કાતિલાના હમ્લા કરનેવાલે ઉસકે અપને બોડીગાર્ડ થે જો એક અર્સેસે ઉસકે સાથ થે, લેકિન ઉસ દોરકે વકાએઅ નિગારોંકી તહરીરોંસે શુકૂક રફા હો જાતે હે. બહાઉદ્દીન શદ્દાદને ઔર એક મિસ્રી વકાએઅ નિગાર ઔર મુહમ્મદ ફરીદ અબૂ હદીદને લિખ્ખા હે કે યહ શૈખ સન્નાનકે ભેજે હૂએ નવ ફિદાઈ થી, જો હલફ ઉઠા કર આએ થે કે સુલ્તાન અય્યૂબીકો કત્લ કરેંગે વર્ના ઝિંદા નહીં લોટેંગે. વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકો તો કત્લ ન કર સકે અલબત્તા ઉન્મેંસે ઝિંદા કોઈ ભી ન લોટા. જો ઝિંદા રહે ઉન્હેં સઝાએ મૌત દે દી ગઈ.

❋ કૌમકી નઝરોંસે દૂર ❋

કિસી સિપાહીકી બહાદૂરીકા તઝકરા હો રહા થા. સુલ્તાન સલાહુદીન અય્યૂબીકા એક સાલાર ખાનેકી બા'દકી મહફીલમેં કિસી મા'રેકી બાતેં કર રહા થા. એક સિપાહીકી બહાદુરીકા ઝિક્ર આ ગયા. સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "લેકિન તારીખમેં નામ આએગા તો વહ આપકા ઔર મેરા હોગા. તારીખ લિખનેવાલોંકી યહ બેઈન્સાફી હે કે વહ બાદશાહોં, સુલ્તાનોં ઔર સાલારોંસે નીચે કિસીકી તરફ આંખ ઉઠા કર ભી નહીં દેખતે. ફતહ ઔર શિકસ્ત અલ્લાહકે હાથમેં હે લેકિન ફતહકા સહરાઅ હમેશા સિપાહિયોંકે સર હોતા હે. હમારે છાપામાર જાંબાઝ દુશ્મનકે પાસ જા કર ઉસ્કે દોસ્ત બન જાએ તો હમ ઉન્કા ક્યા બિગાળ સકતે હે. મા'રેમેં સિપાહી લળનેકે બજાએ અપની જાનકી ફિક્ર ઝિયાદા કરે તો આપ ફતહ કિસ તરહ હાસિલ કર સકતે હે ? હક યહ હે કે તારીખને હમારે વહ સિપાહિયોંકા ઝિક્ર ઝરૂર આએ જો અકેલે અકેલે દસ દસકા મુકાબલા કરતે હૈં ઔર અપને પર્ચમકો સરે ઈન સર નિગોં નહીં હોને દેતે. યહ સિપાહી જબ કભી હારેંગે તો મેરી ઔર આપકી નાલાયકીકી વજહસે હારેંગે યા ઉન્હેં વહ ગદ્દાર ઔર ઈમાન ફરોશ શિકસ્ત દેંગે જો હમારી સફોંમેં મૌજૂદ હૈં."

"ખુદાને હમેં કિસ ગુનાહકી સઝા દી હે કે હમમેં ગદ્દાર પૈદા કર દિએ હૈં." મહફીલમેં કિસીને ઝુંઝલા કર કહા.

"મૈં આલિમ નહીં કે ઈસ સવાલકા જવાબ દે સકૂં." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "શાયદ ખુદાએ ઝુલ્જલાલને ગદ્દારોંકી સૂરતમેં હમ પર યહ ખત્રહ મુસ્તકીલ તૌર પર સવાર કર દિયા હે કે હમ હર લમ્હા ચોકસ ઔર ચોકનમેં રહે ઔર એકકે બા'દ દૂસ્રી ફતહ હાસિલ કરતે કરતે મગ્રૂર ન હો જાએ..... ખુદાકી બાતેં ખુદા હી જાને. મૈં ડરતા હૂં કે ઈમાન ફરોશી કિસી દોરમેં ઈસ્લામકે વકારકો લે ડૂબેગી. આપ સલીબિયોંકે ઈસ અઝમસે બેખબર તો નહીં કે ઉન્કી જંગ આપકે નહીં ઈસ્લામકે ખિલાફ હે. વહ કહતે હૈં કે જબ તક સલીબ ઝિંદા હે ચાંદ સીતારેકે પર્ચમકે ખિલાફ બસરિ પેકાર રહેગી.

વહ અપને આનેવાલી નસ્લોંકે લિએ યહી અઝમ વીર્સેકે તૌર પર છોળ જાએંગે. મૈં ચાહતા હૂં કે હમ અપને સિપાહિયોંકે કારનામે કલમબંદ કર લે જો શિમાલી મિસ્રકે સહરાઓમેં ભી લળે ઔર હમ્માતકી બર્ફ પોશ વાદિયોંમેં ભી. ઈન છાપામારોંકે ભી તઝકરે કલમબંદ કર લે જો દુશ્મનકી સફોંકે અકબમેં ચલે જાતે ઔર ઈત્ની તબાહી મચાતે હૈં જો પૂરી ફૌજ ભી નહીં મચા સકતી. ઉન્મેંસે કિત્ને ઝિંદા વાપસ આતે હે ?..... દસમેંસે એક વહ ભી ઝખ્મી.''

''હાં, સુલ્તાને મોહતરમ !'' સાલારને કહા ''યહ એક કિમતી વિર્ષા હે જો હમ આનેવાલી નસ્લોંકે લિએ છોળેંગે. કૌમે શુજાઅતકી રિવાયાતસે ઝિંદા રહતી હે.''

''તુમ શાયદ નહીં જાનતે કે હમારે બા'ઝ સિપાહી મુલ્કસે દૂર, કૌમકી નઝરોંસે દૂર ઐસી જંગ લળતે હે જિન્કા ઉન્હેં હમારી તરફસે હુક્મ ભી નહીં મિલ્તા.'' સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા ''ઈન લોગોં પર અપને મઝહબકે વકારકા જુનૂન સવાર હોતા હે. ઉન્કી અપની કોઈ ઝિંદગી નહીં હોતી, કોઈ ઝાત નહીં હોતી. વહ દુશ્મનકે કબ્ઝેમેં હોતે હૈં તો ભી સર્કશ ઔર આઝાદ રહતે હૈં. કૌમકો જબ ફતહ હાસિલ હોતી હે તો કૌમ ઈન્સે નાવાકિફ રહતી હે જો પર્દોંકે પીછે અઝીબો ગરીબ તરીકેસે જંગ લળતે ઔર કૌમકા નામ રોશન કરતે હૈં.''

ઉસ દોરકી ગૈર મત્બૂઆ તહરીરોંમેં ઐસે હી ચંદ એક સિપાહિયોંકા ઝિક્ર મિલ્તા હે જિન્કા ઝિક્ર સુલ્તાન અય્યૂબી કર રહા થા. એકકા નામ અમ્ર દુર્વેશ થા. વહ સૂડાની મુસલમાન થા. ઈસ સિલ્સિલેકી કહાનિયોંમેં જો આપકો સુનાઈ જા ચૂકી હે આપને પળ્હા હોગા કે સુલ્તાન અય્યૂબીકે ભાઈ તકીયુદ્દીનને સૂડાન પર ફૌજકશી કી થી મગર દુશ્મનકે ધોકેમેં આ કર સૂડાનકે સહરાઅમેં ઈત્ની દૂર નિકલ ગયા જહાં તક રસદકા સિલ્સિલા કાઈમ રખના મુમ્કિન નહીં રહા થા. દુશ્મનને રસદકે રાસ્તે રોક લિએ ઔર તકીયુદ્દીનકી ફૌજકો સહરાઅમેં બિખેર કર જમઈય્યત ઔર મર્કઝિય્યત ખત્મ કર દી થી. ઈસ્લામી ફૌજકો બહુત નુકસાન ઉઠાના પળા થા. પેશકદમીકી તો ઉમ્મીદ હી ખત્મ હો ગઈ થી. પસ્પાઈ ભી મુમ્કિન નહીં

રહી થી. જંગી કેદી બહુત હૂએ થે. જિન્મેં તકીયુદ્દીનકે દો તીન નાઈબ સાલાર ઔર કમાન્ડર ભી થે.

ઈન કૈદિયોંમેં મિસરિયોં ઔર બગ્દાદિયોંકી તા'દાદ ઝિયાદા થી. ઈન્મેં કુછ સૂડાની મુસલમાન ભી થે. સુલ્તાન અય્યૂબીને અપની જંગી સૂઝ બૂઝ ઔર ગૈર મા'મૂલી ફહમ વ ફિરાસતસે કામ લેતે હૂએ તકિયુદ્દીનકી બિખરી હૂઈ ફૌજકો સૂડાનસે નિકાલા થા. ઉસ્કે બા'દ ઉસ્ને સૂડાનિયોંકે પાસ ઈસ પૈગામકે સાથ એલ્ચી ભેજે થે કે જંગી કેદિયોંકો રિહા કર દિયા જાએ. સૂડાનિયોંને ઈન્કાર કર દિયા થા ક્યૂંકે ઉન્કા કોઈ કૈદી સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજકે પાસ નહીં થા. સૂડાનિયોંને જંગી કેદિયોંકે અવઝ મિસ્રકે કુછ ઈલાકેકા મુતાલબા કિયા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને જવાબ દિયા થા "તુમ મુઝે મેરી બીવી ઔર મેરે બચ્ચોંકો સૂલી પર ખળા કર દો, મૈં તુમ્હેં સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકી એક ઈંચ જગહ નહીં દૂંગા. મેરે સિપાહી ગૈરતવાલે હે. અપની કૌમકે વકારકે લિએ જાને કુર્બાન કરના જાનતે હૈં."

ઈસ્કે બા'દ સૂડાની હુકૂમતને મિસ્ર પર હબ્શિયોંસે હમ્લા કરાયા થા જિન્મેંસે કોઈ એક ભી વાપસ નહીં જા સકા થા. જો ઝિંદા રહે વહ કૈદમેં ડાલ દિએ ગએ થે. તવક્કુઅ થી કે સૂડાની ઉન્કી રિહાઈકા મુતાલબા કરેંગે લેકિન ઉન્હોંને કોઈ એલ્ચી ન ભેજા. વહ ઈન હબ્શિયોંકો ધોકેમેં મિસ્રમેં લાએ થે. યહ ઉન્કી બાકાઈદા ફૌજ નહીં થી. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઈન હબ્શી કેદિયોંકી મઝદૂર ફૌજ બના લી થી. મિસ્રમેં ઉન્સે ખુદાઈ, બાર બર્દારી ઔર ઈસ કિસ્મકે દૂસ્રે કામ લિએ જાતે થે.

સૂડાનવાલે સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજકે જંગી કૈદિયોંકે દરઅસલ ઈસ વજહસે નહીં છોળ રહે થે કે ઉન્હેં વહ સૂડાની ફૌજમેં શામિલ હો જાનેકી તર્ગીબ દે રહે થે. સૂડાનિયોંકે પાસ સલીબી મુશીર થે..... વહી સૂડાનિયોંકો સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ ઈસ્તિઅમાલ કર રહે થે. યહ મન્સૂબા ઉન્હીંકા થા કે મિસ્રી ફૌજકે કૈદિયોંકો બેહલા ફુસ્લા કર સૂડાની ફૌજમેં શામિલ કર લિયા જાએ. તારિખ ઔર ઉસ દોરકી તહરીરેં યહ બતાનેસે કાસિર હૈં કે ઉન્હોંને કિત્ને મુસલમાન સિપાહિયોંકો અપની ફૌજમેં શામિલ કર લિયા થા. અલબત્તા યહ શહાદત મિલ ગઈ થી કે સૂડાનિયોંકા પ્યાર ઔર

મુહબ્બતકા ઔર અછ્છે સુલૂકકા હર્બા જિસ પર ભી નાકામ ષાબિત હુવા ઉસે ઉન્હોંને બેરહમીસે અઝિય્યતેં દીં ઔર તળપા તળપા કર મારા.

ઈન કૈદિયોંમેં ઈસ્હાક નામકા એક ઓહદેદાર થા જો સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજકે કિસી દસ્તેકા કમાન્ડર થા. વહ સૂડાનકા રહનેવાલા થા ઔર નૌજવાનીમેં મિસ્રી ફૌજમેં શામિલ હુવા થા. સૂડાનકે એક પહાળી ઈલાકેમેં વહાંકે મુસલમાન આબાદ થે જિન્કી તા'દાદ ચાર પાંચ હઝારકે દરમિયાન થી. ઉન્કે મુખ્તલિફ કબીલે થે લેકિન ઈસ્લામને ઉન્મેં ઈત્તિહાદ પૈદા કર રખ્ખા થા. તમામ કબીલોંકે સરદારોંને એક કમીટીસી બના રખ્ખી થી. તમામ કબીલે ઉસ્કે અહકામ ઔર ફેસ્લોંકી પાબંદી કરતે થે. ઈન લોગોંને રિવાયત બના રખ્ખી થી કે મિસ્રી ફૌજમેં ભરતી હો જાતે થે. સૂડાની ફૌજમેં શમૂલિયતસે ગુરેઝ કરતે થે. વહ જંગજૂ ભી થે ઔર ખૂંખાર ભી. તીરંદાઝીકે માહિર થે. સૂડાની ફૌજ ઔર હુકૂમતમેં ઉન્હેં બહુત લાલચ દીએ થે ઉન્હેં જંગકે ઝરિએ ખત્મ કરનેકી ધમકી ભી દી થી લેકિન ઈન મુસલમાન કબાઈલકો પહાળિયોંકા ફાઈદા હાસિલ થા. દો બાર ઉન પર સૂડાની ફૌજને હમ્લા કિયા લેકિન મુસલમાન તીરંદાઝોંને ચટ્ટાનોકી ચોટિયોંસે વહ તીર બરસાએ કે સૂડાનિયોંકે ઘોળે તીર ખા કર અપને પ્યાદા સિપાહિયોંકો કુચલતે ભાગ ગએ.

તકિયુદ્દીનકી જંગી લગ્ઝિશસે સૂડાનવાલોંકે હાથોં જહાં મિસ્રકી બહુતસી ફૌજ કૈદ હો ગઈ થી વહાં એક કમાન્ડર ઈસ્હાક ભી થા. અપને કબીલોં પર ઉસ્કા બહુત અષર વ રૂસૂખ થા. જંગી કૈદીમેં સૂડાનિયોંને ઉસે કહા કે અગર વહ અપને મુસલમાન કબીલોંકો સૂડાનકી ફૌજમેં શામિલ હોને પર રાઝી કર લે તો ઉસે ન સિર્ફ રિહા કર દિયા જાએગા બલ્કે જિસ પહાળી ઈલાકેમેં મુસલમાન આબાદ હે, ઉસ તમામ ઈલાકેકી અલગ રિયાસત બના કર ઉસે ઉસ્કા અમીર યા સુલ્તાન બના દિયા જાએગા.

“મૈં ઈસ રિહાસતકા પહલે હી સુલ્તાન હૂં.” ઈસ્હાકને જવાબ દિયા “યહ હમારી આઝાદ રિયાસત હે.”

Maktabe Ashraf

"વહ સૂડાનકા ઈલાકા હે." ઉસે કહા ગયા "હમ કિસી ભી રોઝ વહાંકે લોગોંકો કૈદ કર લેંગે યા તબાહ કર દેંગે."

"તુમ પહલે ઈસ ઈલાકે પર કબ્ઝા કરો." ઈસ્હાકને કહા "વહાંકે મુસલમાનોંકો તહેતેગ કરો. તુમ ઉન્હે અપની ફૌજમેં શામિલ નહીં કર સકોગે. ઈસ ઈલાકેમેં અપના ઝંડા લે જા કર દિખા દો, ફિર મેં ઉન્હેં તુમ્હારી ફૌજમેં શામિલ હોને પર રાઝી કર લૂંગા."

ઈસ્હાકકો કૈદખાનેમેં રખનેકે બજાએ એક ખૂશનુમા કમરેમેં રખ્ખા ગયા જો કિસી શહઝાદેકા મહલ મા'લૂમ હોતા થા. એક સૂડાની સાલારને ઉસે ઈસ કમરેમેં દાખિલ કરકે અપની તલ્વાર દોનોં હાથોંમેં લે કર ઔર દોઝાનૂં હો કર ઉસે પેશ કી ઔર કહા "હમ આપ જૈસે જંગજૂકી દિલસે કદર કરતે હૈં. આપ હમારે કૈદી નહીં મેહમાન હે."

"મેં આપકી તલ્વાર કબૂલ નહીં કરૂંગા." ઈસ્હાકને કહા "મેં મેહમાન નહીં કૈદી હૂં. મૈંને શિકસ્ત ખાઈ હે. મેં આપસે તલ્વાર ઉસી તરહ લૂંગા જિસ તરહ આપને મુઝસે લી હે. તલ્વાર, તલ્વારકે ઝોરસે લી જાતી હે."

"મગર હમ આપકે દુશ્મન નહીં." સૂડાની સાલારને કહા.

"મેં આપકા દુશ્મન હૂં." ઈસ્હાકને મુસ્કુરા કર કહા "તલ્વારોંકા તબાદલા ઈત્ને ખૂબ સૂરત કમરેમેં નહીં મૈદાને જંગમેં હુવા કરતા હે. મેં આપકા શુક્રિયા અદા કરતા હૂં કે આપને મેરી ઈત્ની ઈઝ્ઝત કી."

"હમ ઈસ્સે ઝિયાદા ઈઝ્ઝત કરેંગે." સાલારને કહા "આપકી મસ્નદ ખુર્તૂમકે તખ્તકે સાથ રખ્ખી જાએગી."

"ઔર રોઝે મહશર મેરી મસ્નદ દોઝખકે તહખાનેમેં રખ્ખી જાએંગી." ઈસ્હાકને કહા "ક્યૂંકે મૈંને દુન્યામેં મસ્નદ તખ્તકે સાથ રખ્ખી થી."

"મેં દુન્યાકી બાત કર રહા હૂં."

"મગર મુસલમાન આખિરતકી બાત કિયા કરતા હે. તબ હમ સબ અપને આ'માલનામે ખુદાકે હુઝૂર પેશ કરેંગે." ઈસ્હાકને કહા "મુઝે યહ બતા દેં કે આપકે બા'દ કોન આએગા ઔર ક્યા તોહફા લાએગા."

સૂડાની સાલારને મુસ્કુરા કર કહા "અબ કોઈ ભી આએ મુઝે ક્યા. મેં સિપાહી હૂં. આપ ભી સિપાહી હે. મૈંને આપકી સિપાહિયાના શાનકો

ખિરાજે અકીદત પેશ કિયા થા. આપને મેરા દિલ તોળ દિયા."

"આપને મેરી સિપાહિયાના શાન દેખી હી કબ હે ?" ઈસ્હાકને કહા " મુઝે તો લળનેકા મોકા' મિલા હી નહીં. મેરા દસ્તા સહરાકે એક ઐસે હિસ્સેમેં જા ફંસા જહાં પાનીકી બૂંદ નઝર નહીં આતી થી. તીન ચાર દિનોંમેં સહરાને મેરે પયાદોં, સવારોં ઔર ઘોળોંકો હડ્ડિયોંમેં બદલ દિયા. સિપાહી ઔર સવાર ઝબાનેં બાહર નિકાલે પાની ઢૂંડને લગે. આપકે એક દસ્તેને હમ્લા કર દિયા ઔર હમ પકળે ગએ. હમેં સહરાને શિકસ્ત દી હે. આપને મેરી તલવારકે જોહર કહા દેખે હૈં કે મુઝે ખિરાજે અકીદત પેશ કર રહે હૈં."

"મુઝે બતાયા ગયા હે કે આપ બહાદુર હૈં." સાલારને કહા.

"સુની સુનાઈ પર યકીન ન કરેં." ઈસ્હાકને કહા "કલ સુબ્હ એક તલ્વાર મુઝે દેં, એક આપ લેં ઔર મેરે મુકાબલેમેં આએં. મુઝે ઉમ્મિદ હે કે મે આપકી તલ્વાર કબૂલ કર લૂંગા મગર ઉસ વક્ત આપ ઝિંદા નહીં હોંગે."

સાલાર કુછ ઔર કહને લગા થા કે ઈસ્હાકને કહા "ગૌરસે સુન લો મોહતરમ સાલાર, મુઝે તુમ લોગ કલ જો કૈદખાનેમેં ડાલ દોગે, અભી ડાલ દો. મૈં ઈત્ની ખૂબ સૂરત કૈદખાનેસે મખ્મૂર હો કર અપના ઈમાન નહીં બેચૂંગા."

"કૈદખાનેકી ગલાઝતકે બજાએ આપ ઈસ દિલનશી માહોલમેં બેહતર તરીકેસે સોચ સકેંગે." સાલારને કહા "મૈં ઉમ્મીદ રખ્ખૂંગા કે આપકે સામને જો શર્ત પેશ કી ગઈ હે, ઈસ પર આપ ગોર કરેંગે. મુઝે એક સિપાહી ભાઈ સમઝ કર મેરા યહ મશ્વરા કબૂલ કર લેં કે અપના મુસ્તકિબલ તારિક ન કરેં. ખુદાને આપકી કિસ્મતમેં બાદશાહી લિખ દી હે. ઉસ પર લકીર ન ફેરેં."

"મેરે ખુદાને મેરી કિસ્મતમેં જો કુછ લિખ્ખા હે વહ મૈં અચ્છી તરહ જાનતા હૂં." ઈસ્હાકને કહા "ઔર તુમ્હારે ખુદાને જો કુછ લિખ્ખા હે મૈં ઉસે ભી જાન્તા હૂં.... તુમ જાઓ મુઝે સોચને દો."

સાલાર ચલા ગયા તો ખાના આ ગયા. ખાના લાનેવાલી તીન લળકિયાં થી. જવાન ઔર બહુત હી ખૂબસૂરત. વહ નીમ ઉર્યાં ભી થી. ખાનેકી અકસામ ઐસી જો ઉસ્ને કભી ખ્વાબમેં ભી નહીં દેખી થી. ખાનેકે સાથ

ખૂશનુમા સુરાહિયોંમેં શરાબ ભી થી. ઈસ્હાકને ઝરૂરતકે મુતાબિક ખાયા ઔર પાની પી લિયા. દસ્તરખ્વાન સમેટ લિયા ગયા ઔર એક લળકી ઉસ્કે પાસ આ ગઈ. ઈસ્હાક ઉસે દેખતા રહા ઔર ઉસ્કી હંસી નિકલ ગઈ જિસ્મેં તંઝ થી.

"ક્યા આપને મુઝે પસંદ નહીં કિયા ?" લળકીને પૂછા.

"મૈંને તુમ જૈસી બદસૂરત લળકી પહલી બાર દેખી હે." ઈસ્હાકને કહા.

લળકીકે ચેહરેકા રંગ બદલ ગયા. વહ તો બહુત હી ખૂબ સૂરત લળકી થી. ઈસ્હાકને ઉસ્કી હૈરત ભાંપતે હૂએ કહા "હુસ્ન હયામેં હોતા હે. ઔરત ઉર્યાં હો જાએ તો ઉસ્કી કશિશ ખત્મ હો જાતી હે. ઉર્યાનીને તુમ્હારા તિલિસ્મ તોળ દિયા હે. મૈં અબ તુમ્હારે કબ્ઝેમેં નહીં આ સકૂંગા."

"ક્યા આપને મુઝે દેખ કર ભી મેરી ઝરૂરત મહસૂસ નહીં કી ?" લળકીને પૂછા.

"મેરે જિસ્મકો તુમ્હારી કોઈ ઝરૂરત નહીં." ઈસ્હાકને કહા "મેરી રૂહકી એક ઝરૂરત હે જો તુમ પૂરી નહીં કર સકોગી. તુમ જાઓ."

"લેકિન મેરે લિએ હુક્મ હે કે આપકે પાસ રહૂં." લળકીને કહા "અગર મૈંને હુક્મકે ખિલાફ કોઈ કામ કિયા તો મુઝે સઝાકે તૌર પર વહશી હબ્શિયોંકે હવાલે કર દિયા જાએગા."

"દેખો લળકી !" ઈસ્હાકને કહા "મૈં મુસલમાન હૂં મેરા અકીદા કુછ ઔર હે. મૈં તુમ્હેં ઈસ કમરેમેં નહીં રખ સકતા. અગર તુમ ઈસ કમરેમેં રાત બસર કરનેકા હુક્મ લે કે આઈ હો તો યહીં રહો ઔર મૈં બાહર સો જાઉંગા."

"યહ ભી મેરા જુર્મ હોગા." લળકીને કહા "આપ મુઝે ઈસ કમરેમેં રહને દે મુઝ પર રહમ કરેં." લળકીને દેખ લિયા થા કે યહ શખ્સ પથ્થર હે. ઉસ્ને ઈસ્હાકકી મન્નત સમાજત શુરૂઅ કર દી.

"તુમ્હારા કામ ક્યા હે ?" ઈસ્હાકને પૂછા "કિસ મકસદકે લિએ તુમ્હેં મેરે પાસ ભેજા ગયા હે ? મુઝે અપના મકસદ બતા દો તો ઈસ કમરેમેં રહને દૂંગા."

"મેરા કામ યહ હે કે આપ જૈસે મર્દોંકો મોમ કર દૂં." લળકીને જવાબ

Maktabe Ashraf

દિયા "આપ પહલે મર્દ હે જિસ્ને મુઝે ઠુકરાયા હે. મૈંને મઝહબકે શૈદાઈયોંકો અપના ગર્વિદા બનાયા ઔર ઉન્હે સૂડાનકે સાંચેમેં ઢાલા હે." ફિર લળકીને પૂછા "ક્યા વાકઈ આપને મુઝે બદસૂરત સમઝા હે યા મઝાક કિયા થા ?"

"તુમ જિસે ખૂશ્બૂ કહતી હો મેરે લિએ બદબૂ હે." ઈસ્હાકને કહા "મેરી નઝરમેં તુમ વાકઈ બદસૂરત હો..... જહાં સોના ચાહતી હો સો જાઓ. પલંગ પર સો જાઓ મેં ફર્શ પર સો જાઉંગા."

લળકી ફર્શ પર લેટ ગઈ.

"તુમ્હારા નામ ક્યા હે લળકી ?" ઈસ્હાકને પૂછા.

"આશી."

"ઔર તુમ્હારા મઝહબ ?"

"મેરા કોઈ મઝહબ નહીં."

"તુમ્હારે માં બાપ કહાં રહતે હેં ?"

"મા'લૂમ નહીં." લળકીને કહા.

ઈસ્હાક પર નીંદકા ગલ્બા હોને લગા ઔર ઝરાસી દેરમેં ઉસ્કે ખર્રાટે સુનાઈ દેને લગે.

"ઈસ શખ્સકે સાથ આપ વક્ત ઝાએઅ કર રહે હેં." ઉસ લળકીને કહા જિસ્ને રાત ઈસ્હાકકો અપના નામ આશી બતાયા થા. ઉસ્કે સામને સૂડાની ફૌજકે આ'લા અફસર બેઠે હૂએ થે. આશીને કહા "ઈસ શખ્સકે અંદર જઝબાત નામકી કોઈ ચીઝ નહીં. આપ જાન્તે હે કે મેંને કૈસે કૈસે પથ્થર મોમ કિએ હેં મગર ઈસ જૈસા કોઈ નહીં દેખા."

"મા'લૂમ હોતા હે તુમ્ને કોઈ કોતાહી કી હે." એક અફસરને કહા.

લળકીને પૂરી તફસીલ સુનાઈ કે ઉસ્ને ઈસ્હાકકો કૈસે કૈસે તરીકોંસે અપને જાલમેં ફાંસનેકી કોશિશ કી મગર વહ હંસ પળતા થા યા ઉસે ખામોશીસે દેખતા રહતા થા. ઝરા દેર બા'દ સો જાતા થા.

ચાર પાંચ દિન સૂડાની હુક્કામ ઈસ્હાકકો અપની બાત પર લાનેકી કોશિશ કરતે રહે. રાતોંકો ઉસ પર બળે બળે હસીન તિલિસ્મ તારી કરનેકે

જતન કિએ ગએ મગર ઈસ્હાકને બાત યહીં પર ખત્મ કી કે મૈં મિસ્રકી ફૌજકે એક દસ્તેકા કમાન્ડર હૂં, મુસલમાન હૂં ઔર કૈદી હૂં.

આખિર ઉસે મહલસે નિકાલ કર કૈદખાનેમેં લે ગએ ઔર એક તંગસી કોઠરીમેં બંદ કર દિયા. સલાખોંવાલે દરવાઝે પર કુફલ ચળ્હા દિયા ગયા. કોઠરીમેં ઐસી બદબૂ થી કે દિમાગ ફટા જાતા થા. એક સિપાહી દિયા લે આયા જો ઉસ્ને સલાખોંમેંસે ઈસ્હાકકો દે દિયા. ઈસ્હાકને દિયા ફર્શ પર રખ્ખા તો ઉસે કોઠરીમેં એક લાશ પળી નઝર આઈ જો ખરાબ હો રહી થી. લાશ મુંહ ખુલા હુવા ઔર આંખે ભી ખુલી હૂઈ થી. લાશ સુઝ ગઈ થી. ઈસ્હાકને કૈદખાનેકે સિપાહીકો આવાઝ દે કર બુલાયા ઔર પૂછા કે "યહ કિસ્કી લાશ હે ?"

"તુમ્હારા હી કોઈ દોસ્ત હોગા." સિપાહીને જવાબ દિયા "કોઈ મિસ્રી થા. જંગમેં પકળા ગયા થા. ઉસે બહુત અઝિય્યતે દી ગઈ થી. પાંચ છે દિન હૂએ કોઠરીમેં મર ગયા."

"લાશ યહાં ક્યૂં પળી હે ?" ઈસ્હાકને પૂછા.

"તુમ્હારે લિએ." સિપાહીને તંઝિયા કહા "ઉસે ઉઠા લિયા તો તુમ અકેલે રહ જાઓગે." સિપાહી હંસતા હુવા ચલા ગયા.

ઈસ્હાકને દિયા ઉપર કરકે લાશ દેખના શુરૂ કર દિયા. કપળોંસે ઉસ્ને પહચાન લિયા કે મિસ્રી ફૌજકા આદમી થા. ઈસ્હાકને કોઠરીમેં જો બદબૂ મહસૂસ કી થી વહ ગાયબ હો ગઈ. ઉસ્ને સૂજી હૂઈ લાશકે ચેહરે પર હાથ ફેરા ઔર કહા "તુમ્હારા જિસ્મ ઉગલ જાએગા. રૂહ તાઝા રહેગી. તુમને ખુદાકી આહમેં જાન દી હે. તુમ મુઝસે બર્તર હો. તુમ ઝિંદા હો. ઝિંદા રહોગે. સિપાહી ઠીક કહ ગયા હે તુમ ન હોતે તો મૈં અકેલા રહ જાતા."

વહ બહુત દેર ઉસ્કે સાથ બાતેં કરતા રહા ઔર લાશકે પાસ લેટ ગયા. ઉસ્કી આંખ લગ ગઈ. સુબ્હ ઉસે જગાયા ગયા. ઉસ્ને દેખા કે વહી સૂડાની સાલાર ખળા થા જિસ્ને ઉસે તલ્વાર પેશ કી થી. સાલારને કહા "કિસી ચીઝકી ઝરૂરત હો તો હાઝિર કરૂં."

"મૈંને તુમ્હારે લેહજેકો પહચાન લિયા હે." ઈસ્હાકને કહા "મૈં હારા હુવા હૂં. તુમ મુઝે તા'ના દે સકતે હો. અગર તુક વાકઈ મેરી કોઈ ઝરૂરત પૂરી કરના ચાહતે હો તો મૈદાને જંગસે તુમ્હેં મિસ્રકે પર્ચમ ભી મિલે હોંગે

એક પર્ચમ લા દો. મેં ઈસ લાશ પર ડાલના ચાહતા હૂં."

સાલારને કહકહા લગા કર કહા "ક્યા તુમ્હારે પર્ચમકો હમને સીનેસે લગા રખ્ખા હોગા ? હમને મિસ્રકે કિસી ઝંડેકો હાથ લગાના ભી ગવારા નહીં કિયા ?" ઉસ્ને સિપાહીસે કહા "ઉસે બાહર નિકાલો ઔર નીચે લે ચલો. લાશ યહીં રહને દો."

ઈસ્હાકકો કૈદખાનેકે તહખાનેમેં લે ગયા. વહાં ઐસી બદબૂ થી જૈસે બેશુમાર લાશેં પળી હો. સૂડાની સાલાર આગે આગે થા. એક જગહ છ સાત મિસ્રી ઉલ્ટે લટકે હૂએ થે ઔર ઉન્કે બાઝૂઓંકે સાથ વઝ્ન બંધા હુવા થા. આગે એક આદમીકો બહુત બળી સલીબકે સાથ ઈસ તરહ લટકાયા હુવા થા કે ઉસ્કી હથેલિયોંમેં એક એક કિલ ગળા હુવા થા. ખૂન ટપક રહા થા. એક જગહ એક ચોળા ઔર બહુત બળા પહિયા થા. ઉસ પર એક આદમી પીઠકે બલ ઈસ તરહ બંધા થા કે ટખનોસે ઝંજીરે બંધી થી જો ફર્શમેં ઠોકી હૂઈ થી. બાઝૂ ઉપર કરકે પહીએકે સાથ બંધે થે. એક આદમી પહિએકો ઝ઼રાસા ચલાતા તો ઉસ આદમીકે બાઝૂ ઔર ટાંગે ઉપર ઔર નીચેકો ખીંચી જાતી થી. વહ દર્દસે ચીખતા થા.

ઈસ્હાકકો તેહખાનેમેં ઘુમા ફિરા કર દિખાયા ગયા કે યહાં કૈસી કૈસી અઝિય્યતેં દી જા રહી હે. જગહ જગહ ખૂન થા. બા'ઝ કૈદી કૈ કરતે થે ઔર ચંદ એક બેહોશ પળે થે. અઝિય્યતકા હર એક તરીકા દિખા કર સૂડાની સાલારને ઈસ્હાકસે પૂછા "આપકો જો તરીકા પસંદ હો વહ બતા દેં. હમ આપકો વહાં લે ચલતે હે. અગર આપ ઈસ્કે બગૈર હી હમારી બાત માન જાએ તો આપકા હી ભલા હોગા."

"જહાં જી ચાહેલે ચલો, કૌમસે ગદ્દારી નહીં કરૂંગા." ઈસ્હાકને કહા.

"મેં એક બાર ફિર બતા દેતા હૂં કે હમ તુમસે ક્યા કરવાના ચાહતે હેં." સાલારને કહા "તુમ્હેં કહા ગંયા થા કે તમામ મુસલમાન કબીલોંકો સૂડાની ફૌજમેં લે આઓ. ઉસ્કે અવઝ તુમ્હેં રિહા ભી કિયા જાએગા ઔર મુસલમાન કબીલોંકે ઈલાકેકા અમીર બના દિયા જાએગા. અબ તુમ અપના યહ હક ખો બેઠે હો. અબ હમારી શર્ત યહી હે મગર તુમ્હેં યહ ઈન્આમ દિયા જાએગા કે કોઈ અઝિય્યત નહીં દી જાએગી ઔર તુમ્હેં સૂડાની ફૌજમેં

અચ્છા ઓહદા દિયા જાએગા.''

''ઓહદેકે બજાએ મુઝે કિસી ભી અઝિય્તમેં ડાલ દો.'' ઈસ્હાકને કહા.

ઉસે ઈસ તરહ ઉલ્ટા લટકા દિયા ગયા કે ટખનોંસે ઝંજીરે ડાલ કર છતસે બાંધ દિયા ગયા. સાલારને સિપાહિયોંસે કહા ''શામ તક ઈસે યહી રહને દો. શામકે વક્ત ઈસે લાશવાલી કોઠરીમેં ફેંક દેના. મુઝે ઉમ્મીદ હે કે ઈસ્કા દિમાગ સાફ હો જાએગા.''

શામ તક વહ બેહોશ હો ચૂકા થા. હોશમેં આયા તો વહ લાશકે પાસ પળા થા. એક કોનેમેં થોળાસા પાની ઔર કુછ ખાના રખ્ખા થા. ઉસ્ને પાની પિયા ઔર ખાના ખા લિયા. ઉસ્ને લાશસે કહા ''મેં તુમ્હારી રૂહકે સાથ ધોકા નહીં કરૂંગા. મેં જલ્દી તુમ્હારે પાસ આ રહા હૂં. બાતેં કરતે કરતે ઉસ્કી આંખ લગ ગઈ.''

આધી રાતકે વક્ત ઉસે ફિર જગહ લિયા ગયા ઔર પહિએકે સાથ બાંધ દિયા ગયા. સૂડાની સાલાર મૌજૂદ થા. ઉસ્ને કહા ''હઝારોં મુસલમાન હમારે સાથ હે. તુમ શાયદ પાગલ હો ગએ હો. તુમ ઈસ્લામકે લિએ કુર્બાની દી રહે હો લેકિન સલાહુદ્દીન અય્યૂબી અપી બાદશાહીકો આધી દુન્યા પર ફેલાનેકે લિએ તુમ જૈસે પાગલોંકો મરવા રહા હે. વહ બદબખ્ત શરાબ ભી પીતા હે ઔર ઉસ્ને પરિયોં જૈસી લળકિયોંસે હરમ ભર રખ્ખા હે ઔર તુમ હો કે ઉસ્કે નામ પર મરતે હો.''

''સાલારે મોહતરમ !'' ઈસ્હાકને કહા ''મેં તુમ્હેં અપને મઝહબકે અમીર ઔર સુલ્તાનકે ખિલાફ ઝૂટ બોલતે રોક નહીં સકતા ઔર તુમ મુઝે અપને અકીદે પર જાન કુર્બાન કરનેસે રોક નહીં સકતે. મેરી કૌમકે કિસી ભી કબીલેકા કોઈ એક ભી મુસલમાન તુમ્હારી ફૌજમેં શામિલ નહીં હોગા. મુસલમાન મુસલમાનકે ખિલાફ તલ્વાર નહીં ઉઠાએગા.''

''તુમ શાયદ નહીં જાન્તે થે કે અરબમેં મુસલમાન મુસલમાનકા ખૂન બહા રહા હે.'' સૂડાની સાલારને કહા ''સલીબી ફલસ્તીનમેં બેઠે તમાશા

દેખ રહે હૈં. તમામ અમીરોં ઔર મુસલમાન હુકમરાનોંને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ બગાવત કર દી હે."

"ઉન્હોંને કર દી હોગી." ઈસ્હાકને કહા "મૈં નહીં કરુંગા. જિન્હોંને બગાવત કી હે વહ ઈસ દુન્યામેં ભી સઝા ભુગતેંગે, અગલે જહાનમેં ભી..... તુમ અપના વક્ત ઝાએઅ ન કરો. મેરે સાથ જો સુલૂક કરના ચાહો કરો ઔર કિસી દૂસ્રે સૂડાની મુસલમાનકો પકળો. શાયદ વહ તુમ્હારા કામ કર દે."

"હમેં બતાયા ગયા હે કે તુમ સિર્ફ ઈશારા કર દો તો તમામ મુસલમાન હમારે સાથ હોંગે." સાલારને કહા "હમ તુમસે યહ કામ મુફ્ત નહીં કરાના ચાહતે. તુમ્હારી કિસ્મત બદલ દેંગે."

"મૈં આખરી બાર કહતા હૂં કે મૈં અપની કૌમકો બેચુંગા નહીં." ઈસ્હાકને કહા.

વહ પહિએકે સાથ બંધા હુવા થા. નીચે ટખને ફર્શકે સાથ, ઉપર કલાઈયાં પહિએકે સાથ. તીન ચાર હબ્શી ઉસ લંબે ખંબેકે સાથ ખળે થે જિસે ધકેલનેસે પહિયા હર્કતમેં આતા થા. સૂડાની સાલારને ઈશારા કિયા તો હબ્શિયોંને ખંબેકો એક કદમ ધકેલા. રેટકી તરહ પહિયા ચલા. ઈસ્હાકકા જિસ્મ ઉપર ઔર નીચેકો ખીંચને લગા. ઈસ્કે બાઝૂ કંધોસે ઔર ટાંગે કૂલ્હોંસે અલગ હોને લગી. ઉસ્કે જિસ્મસે પસીના ઈસ તરહ ફૂટા જૈસે કિસીને ઉસ પર પાની ઉંડેલ દિયા હો.

"અબ સોચો ઔર જવાબ દો." ઉસ્કે કાનોંમેં સૂડાની સાલારકી આવાઝ પળી.

"ઈમાન નહીં બેચૂંગા." ઈસ્હાકને કરાહતી હૂઈ આવાઝમેં જવાબ દિયા "

પહિયા ઔર આગે ચલાયા ગયા. ઉસ્કી ખાલ ફટને લગી.

"અબ અચ્છી તરહ સોચ સકોગે."

"મેરી લાશ ભી યહી જવાબ દેગી. અપના ઈમાન નહીં બેચૂંગા." ઈસ્હાકને યહ અલ્ફાઝ બળી મુશ્કિલસે મુંહસે નિકાલે.

"ઉસે કુછ દેર યહીં રહને દો." સાલારને હુકમ દિયા "માન જાએગા."

ઈસ્હાકને કુર્આનકી આયાતકા વિર્દ શુરૂઅ કર દિયા. સાલાર ચલા

ગયા ઔર ઈસ્હાકકે જિસ્મકે જોળ ખૂલ રહે થે. ખાલ જૈસે ઉતારી જા રહી થી. ઉસ્કા મુંહ આસ્માનકી તરફ થા. ઉસ્ને તષવ્વુરમેં ખુદાકો અપને સામને દેખા ઔર કહા "ખુદાવંદે દો આલમ! મેં ગુનહગાર હૂં તો મુઝે ઔર ઝિયાદા સઝા દો. મેં આપકી રાહમેં સચ્ચા હૂં તો મુઝે સુકૂન અતા કરો. મેં આપકે હુઝૂર શર્મસાર નહીં હોના ચાહતા." ઉસ્ને આંખે બંદ કરકે આયાતકા વિર્દ શુરૂઅ કર દિયા.

"તુમ ચીખતે ક્યૂં નહીં ?" ઉસ્કે પાસ કૈદખાનેકા જો સિપાહી ખળા થા ઉસ્ને કહા "ઝોર ઝોરસે ચીખો. ઈસ્સે તકલીફ ઝરા કમ હો જાતી હે."

"મેં તકલીફમેં નહીં હૂં." ઈસ્હાકને કહા "પહિયા ઔર આગે કર દો."

કૈદખાનેકે સિપાહી દરિંદે થે. ઉસ સિપાહીને હબ્શિયોંસે કહા કે પહિયા ઝરા ઔર ચલાઓ. હબ્શિયોંને ધક્કા લગાયા તો પહિયા ઔર આગે ચલા ગયા. ઈસ્હાકકે જિસ્મસે કળાક કળાકકી આવાઝેં નિકલી. એક ઔર સિપાહી દોળતા આયા. ઉસ્ને અપને સાથીસે કહા "તુમ્હેં કિસ્ને કહા હે કે પહિયા ચલાઓ. યહ મર જાએગા. ઈસે અભી ઝિંદા રખના હે. પહિયા ઝરા નીચે કર દિયા ગયા."

"યહ કહતા હે મુઝે કોઈ તકલીફ નહીં હો રહી." સિપાહીને અપને સાથીસે કહા.

"તુમ હોશમેં હો ?" સિપાહીને ઈસ્હાકસે પૂછા "તુમ ક્યા બોલ રહે હો ?"

"બે હોશીમેં બોલ રહા હે." દૂસ્રેને કહા "તુમ્ને ચક્કર જહાં તક પહુંચા દિયા થા વહાં ઈન્સાન મર જાતા હે. યહ હોશમેં નહીં હો સકતા."

"મેં હોશમેં હૂં દોસ્તોં !" ઈસ્હાકકી ઝઈફ આવાઝ સુનાઈ દી "મેં અપને ખુદાકે સાથ બાતેં કર રહા હૂં."

દોનોં સિપાહિયોંને એક દૂસ્રેકો હેરતસે દેખા. એકને કહા "યહ ઈત્ના તાકતવર તો નહીં લગતા. ઈસ હાલતમેં તો ભેંસો જૈસે વહશી હબ્શી બેહોશ હો જાતે હે. યહ કોઈ આલિમ હોગા ઉસ્કે પાસ ખુદાકી કોઈ તાકત હે."

"હાં, તુમ ઠીક કહતે હો." ઈસ્હાકને કહા "મેરે પાસ ખુદાકી તાકત

હે. મેં ખુદાકા કલામ પઢ રહા હૂં. પહિએકો પૂરા ચક્કર દે કર દેખો. મેરા જિસ્મ દો હિસ્સોંમેં કટ જાએગા. દોનોં હિસ્સોંસે યહી આવાઝ આએગી જો તુમ સુન રહે હો."

વહ ગંવાર સિપાહી થે. તવહ્હુમ પરસ્તી ઉન્કા મઝહબ થા. વહ મુસલમાન નહીં થે. તીરોં ફકીરોં ઔર મજઝૂબોકો ખુદા સમઝતે થે. બુતોંકી ભી ઈબાદત કરતે થે. ઈસ પહિયેકો (જિસે ચક્કર શિકંજા કહતે થે) વહ અચ્છી તરહ જાનતે થે. ઉસ્કે સાથ બંધા હુવા ઈન્સાન પહિએકી ઝરાસી હર્કત પર ચીખ ઉઠતા ઔર હર બાત માન લેતા થા. ઝરા મઝીદ હર્કતસે બેહોશ હોતા ઔર કુછ દેર બા'દ મર જાતા થા લેકિન ઈસ્હાક પહિએકે આખરી નિશાન તક ઝિંદા હી ન રહા હોશમેં ભી રહા. સિપાહી જાન ગએ કે યહ આદમી આમ કિસ્મકા ઈન્સાન નહીં.

"તુમ આસ્માનોંકા હાલ જાન્તે હો ?" એક સિપાહીને પૂછા.

"મેરા ખુદા જાન્તા હે." ઈસ્હાકને જવાબ દિયા.

"તુમ્હારા ખુદા કહાં હે ?"

"મેરે દિલમેં." ઈસ્હાકને જવાબ દિયા "વહ મુઝે કોઈ તકલીફ નહીં હોને દેતા."

"હમ ગરીબ લોગ હેં." એક સિપાહીને કહા "યહાં તુમ જૈસે ઈન્સાનોંકી હડ્ડિયાં તોળ કર બાલ બચ્ચોંકો રોટી ખિલાતે હે. તુમ હમારી કિસ્મત બદલ સકતે હો ?"

"બાહર જા કર." ઈસ્હાકને કહા "મેં જો કુછ પઢ રહા હૂં વહ તુમ્હેં બતા દૂંગા. તુમ્હારી કિસ્મત બદલ જાએગી."

"હમ પહિયા નીચે કર દેતે હેં." એક સિપાહીને કહા "સાલારકો આતા દેખેંગે તો ઉપર કર દેંગે."

"નહીં !" ઈસ્હાકને કહા "મેં તુમ્હેં યહ બદદયાનતી નહીં કરને દૂંગા. યહી મેરી તાકત હે. ઈસે હમ ઈમાન કહતે હેં."

"હમ તુમ્હારી મદદ કરેંગે." એક સિપાહીને કહા "જબ કહોગે જો કહોગે હમ કરેંગે. અગર હો સકા તો તુમ્હેં કૈદખાનેસે નિકાલ દેંગે."

Maktabe Ashraf

સાલાર આ ગયા.

"ક્યૂં ભાઈ ?" ઉસ્ને ઈસ્હાકસે પૂછા "હોશમેં હો ?"

"મેરે અલ્લાહને મુઝે બેહોશ નહીં હોને દિયા." ઈસ્હાકને જવાબ દિયા.

સાલારકે ઈશારે પર પહિયા ઔર આગે ચલાયા ગયા. ઈસ્હાકને સાફ તૌર પર મહસૂસ કિયા કે ઉસ્કા જિસ્મ દો હિસ્સોંમેં કટ ગયા હે ઔર ઉસ્કા આખરી વક્ત આ ગયા હે. ઉસ્ને કરાહતી હૂઈ આવાઝમેં કલામે પાકકા વિર્દ ઔર ઝિયાદા બુલંદ આવાઝસે શુરૂઅ કર દિયા. પહિયા ઔર આગે ચલાયા ગયા. ઉસ્કે જિસ્મસે ઐસી આવાઝેં આઈ જૈસે જોળ ટૂટ રહે હોં.

"ખૂશ ન હો કે હમ તુમ્હેં જાનસે માર દેંગે." સૂડાની સાલારને કહા "તુમ ઝિંદા રહોગે ઔર તુમ્હારે સાથ હરરોઝ યહી સુલૂક હોગા. હમ તુમ્હારી જાન લે કર તુમ્હેં અઝિય્યતસે આઝાદ નહીં કરના ચાહતે."

ઈસ્હાકને કોઈ જવાબ ન દિયા ઉસ્ને વિર્દ જારી રખ્ખા.

સાલારકે ઈશારે પર પહિયા ઝરા નીચે કર દિયા ગયા. સાલારકે સાથ ફૌજકા એક ઔર અફસર થા. સાલાર ઉસે અલગ લે ગયા ઔર કહા "બહુત સખ્ત જાન મા'લૂમ હોતા હે. ઈત્ની દેરમેં યહ બેહોશ ભી નહીં હુવા. હમ્મેં ઝિયાદતી કી તો મર જાએગા. ઉસે અભી ઝિંદા રખના હે. મૈંને એક ઔર તરીકા સોચા હે. મા'લૂમ હુવા હે કે ઉસ્કી એબ બેટીકી ઉમ્ર ચૌદા પંદરહ સાલ હે ઔર ઉસ્કી બીવી ભી હે. ઈન દોનોંકો યહ ધોકા દે કર યહાં બુલાયા જાએ કે યહ શખ્સ કૈદખાનેમેં હે ઔર મર રહા હે. તુમ્હેં ઈજાઝત દી જાતી હે કે ઉસે દેખ જાઓ ઔર અગર યહ મર ગયા તો ઉસ્કી લાશ લે જાઓ."

"હાં." દૂસ્રે અફસરને કહા "ધોકેસે હી બુલાના પળેગા વર્ના વહાંકે મુસલમાન હમારે કિસી આદમીકો અપને ઈલાકેમેં દાખિલ નહીં હોને દેંગે."

"ઈન દોનોંકો બુલા કર ઉસ્કે સામને ઈસે નંગા કરકે ખળા કર દેંગે." સાલારને કહા "ફિર ઉસે કહેંગે કે હમારી શર્ત માન લો વર્ના તુમ્હારી કમ્સીન બેટી ઔર બીવીકો તુમ્હારે સામને બેઆબરૂ કિયા જાએંગા."

દોનોં સિપાહી જો સાલારકી ગૈરહાઝિરીમેં ઈસ્હાકકે સાથ બાતેં કરતે રહે થે કરીબ ખળે સુન રહે થે. સાલારને ઉન્હીંમેંસે એકકો ભેજ કર ફૌજકે

કમાન્ડરકો બુલાયા. ઉસે ઈસ્હાકકે ગાંવકા રાસ્તા બતા કર પૈગામ દિયા ઔર યહ ભી બળી અછ્છી તરહ સમઝા દિયા કે મકસદ ક્યા હે. ઉસે કહા ગયા કે વહ મુસલમાનોંકે સાથ બહુત હી એહતિરામસે બાત કરે ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી તારીફેં ભી કરે વર્ના મુસલમાન ઉસે ઝિંદા નહીં નિકલને દેંગે.

કમાન્ડર ઉસી વકત્ત રવાના હો ગયા. ઈસ્હાકકો ચક્કર શીકંજેસે ઉતાર કર ઉસી કોઠરીમેં ફેંક દિયા ગયા જિસ્મેં કિસી મિસ્રી સિપાહીકી લાશ ગલ સળ રહી થી. ઈસ્હાકસે ઉઠા નહીં જા રહા થા. સારે જિસ્મસે દર્દકી બેરહમ ટીસેં ઉઠ રહી થી મગર ઉસ્ને ધ્યાન ખુદાકી તરફ લગા રખ્ખા થા. ઈત્ને શદીદ દર્દકે બાવુજૂદ વહ અપને આપમેં સુકૂન મહસૂસ કર રહા થા. ઉસ્કી રૂહમેં કોઈ દર્દ નહીં થા. જિસ્માની દર્દકે એહસાસસે વહ બેનિયાઝ હો ચૂકા થા લેકિન ઉસે મા'લૂમ ન થા કે ઉસે ઐસી ઝિલ્લતમેં ડાલનેકા એહતિમામ હો રહા હે જો ઉસ્કી રૂહકો લહૂ લૂહાન કર દેગા. ઉસ્કી કમસિન બેટી ઔર જવાન બીવીકો કૈદખાનેમેં લાનેકે લિએ એક આદમી ચલા ગયા થા.

વહાંસે ઉસ્કા ગાંવ જો પહાળી ઈલાકેમેં થા ઘોળે પર પૂરે દિનકીમસાફત જિત્ના દૂર થા. સુબ્હ અભી અભી તુલૂઅ હૂઈ. સૂડાની સાલાર અપને સાથી અફસરકે સાથ ચલા ગયા. કૈદખાનેમેં દોનોં સિપાહિયોંકી ડ્યૂટી ખત્મ હોનેવાલી થી. દિન ભરકે લિએ દૂસ્રે સિપાહી આ રહે થે. ઈન દોનોં સિપાહિયોંને આપસમેં બાત કી ઔર એક ફેસ્લા કર લિયા. વહ ઈસ્હાકકો બરગુઝીદા ઈન્સાન સમઝને લગે થે જિસ્કા તઅલ્લુક બરાએ રાસ્ત કિસી ગૈબી કુવ્વતકે સાથ થા. જો ઉન્કી બર્દાશ્તસે બાહર થા કે ઈસ બર્ગુઝીદા શખ્સકી બેટી ઔર બીવીકો કૈદખાનેમેં બુલા કર ઝલીલ કિયા જાએ. એક સિપાહીને ઈસ ખત્રેકા ભી ઈઝહાર કિયા કે ઉસ શખ્સકી બેટી ઔર બીવીકી તોહિન કી ગઈ તો સબ પર કહર નાઝિલ હોગા. ઉન દોનોંકો યહ લાલચ ભી થા કે બાહર જા કર ઈસ્હાક ઉન્કી કિસ્મત બદલ દેગા.

એક સિપાહીને કહા કે વહ ઈસ્હાકકી બેટી ઔર બીવીકો યહાં તક નહીં આને દેગા.

શામ હો ચૂકી થી જબ પૈગામ લે જાનેવાલા સૂડાની કમાન્ડર મુસલમાનોંકે પહાળી ઈલાકેમેં દાખિલ હુવા. પહલે ગાંવમેં જા કર ઉસ્ને પૂછા કે "ઈસ્હાક નામકે એક સૂડાની મુસલમાનકા ગાંવ કહાં હે જો મિસ્રકી ફૌજમેં ઓહદેદાર હે. ઈસ્હાકકા તમામ ઈલાકે પર અષર વ રૂસૂખ થા. ઉસે હર કોઈ જાન્તા થા. કમાન્ડરને બતાયા કે વહ ઝખ્મી હાલતમેં જંગી કૈદી હુવા થા. દૂસ્રે કૈદિયોંકી તરહ ઉસે ભી કૈદખાનેમેં ડાલ દિયા ગયા થા. ઉસ્કી હાલત બિગળ રહી હે. ઉસ્ને ખ્વાહિશ ઝાહિર કી હે કે ઉસે ઉસ્કી બેટી ઔર બીવીસે મિલાયા જાએ. મેં ઉન દોનોંકો લેને આયા હૂં.

એક આદમી ઉન્કે સાથ હો ગયા. વાદિયોંસે ગુઝરતે, કુછ વક્ત બા'દ દોનોં ઈસ્હાકકે ગાંવમેં દાખિલ હૂએ. ફિર ઉસ્કે ઘર જા પહુંચે. ઉસ્કે બૂળ્હે બાપસે મુલાકાત હૂઈ. સૂડાની કમાન્ડરને ઝુક કર મુસાફહા કિયા ઔર નિહાયત્ત અછ્છે અંદાઝસે કહા "આપકા બેટા ઈત્ના બહાદુર હે કે હમારે સાલાર ભી ઉસે સલામ કરતે હૈં. વહ બહાદૂરીસે લળા મગર રેગિસ્તાનને ઉસે પ્યાસા રખ કર બેહાલ કર દિયા. વહ ઝખ્મી હાલતમેં પકળા ગયા. ઉસ્કા ઈલાજ ઈસ તરહ કિયા જા રહા હે જિસ તરહ સૂડાની સાલાર ઔર હુક્મરાનોકા કિયા જાતા હે. ઈત્ને અછ્છે ઈલાજકે બાવુજૂદ વહ સેહતયાબ નહીં હુવા. ઉસે બચાનેકી પૂરી કોશિશ કી જા રહી હે. ઉસ્ને ખ્વાહિશ ઝાહિર કી હે કે અપની બેટીકો ઔર અપની બીવીકો આખરી બાર દેખના ચાહતા હૂં."

"અગર તુમ લોગ ઉસ્કી ઈત્ની ઝિયાદા ઈઝ્ઝત કરતે હો તો ઉસે મેરે હવાલે ક્યૂં નહીં કર દેતે ?" ઈસ્હાકકે બાપને કહા "હો સકતા હે હમારે જર્રાહ ઔર તબીબ ઉસે ઠીક કર લેં."

"ફરમાન રવાએ સૂડાનને કહા હે કે વહ હમારા મેહમાન હે." કમાન્ડરને જવાબ દિયા "મેહમાનકો બીમારીકી હાલતમેં રૂખ્સત કરના મેઝબાનકી બેઈઝ્ઝતી હે. સેહતયાબ હોતે હી ઉસે બાઈઝ્ઝત તરીકેસે રૂખ્સત કર દિયા જાએગા."

"ક્યા યહ નહીં હો સકતા કે ઉસ્કી બેટી ઔર બીવી ઉસ્કે પાસ રહે ઔર ઉસ્કી તીમારદારી કરે ?" બૂળ્હે બાપને પૂછા.

"અગર યહ દોનોં વહાં રહના ચાહે તો ઉન્હેં ઈઝ્ઝતસે રખ્ખા

જાએગા." કમાન્ડરને કહા "હમારે યહાં બહાદૂરોંકી ઈઝ્ઝત કી જાતી હે. હમારે મઝહબ અલગ હેં લેકિન હમ ઔર આપ સૂડાની હે. હમ ઝમીનકા એહતિરામ કરતે હે. અગર ઈસ્હાક સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા સિપાહી હે તો કોઈ ફર્ક નહીં પળતા. હમ ભાઈ હે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો હમ બહુત બળા જંગજૂ માનતે હેં. ઉસ્ને સલીબિયોંકો ઘુટનો બિઠા દિયા હે."

"ફિર તુમ ઉસે દુશ્મન ક્યૂં સમઝતે હો ?" બૂળ્હેને પૂછા "તુમ સલીબિયોંકો દોસ્ત ક્યૂં સમઝતે હો ?"

"મોહતરમ બુઝુર્ગ !" કમાન્ડરને કહા "અગર મેં બાતેં કરને બેઠ ગયા તો યહ મેરે ફર્ઝમેં કોતાહી હોગી. મુઝે આપકી બચ્ચી ઔર આપકી બહૂકો સુબ્હસે પહલે આપકે બેટે તક પહુંચાના હે. આપકે બેટેકી ખ્વાહિશ કી તકમીલ હમારા ફર્ઝ હે..... ક્યા આપકી બેટી ઔર બહૂ મેરે સાથ અભી ચલનેકો તય્યાર હેં ?"

પર્દેકે પીછેસે એક નિસ્વાની આવાઝ આઈ "હમ તય્યાર હે."

"કોઈ મર્દ સાથ નહીં જા સકતા ?" બૂળ્હેને પૂછા "મેં ભી તો અપને બેટેકો દેખના ચાહતા હૂં."

"સફર લંબા હે." કમાન્ડરને કહા "આપ ઈત્ની લંબી ઘૂળ સવારી બર્દાશ્ત નહીં કર સકેંગે. મુઝે જો હુક્મ મિલા હે વહ બેટી ઔર બીવીકો લાનેકો કહા હે."

કૈદખાનેકા સિપાહી ડ્યૂટીસે ફારિગ હો કર ઘર ગયા બહુત જલ્દીમેં ઉસ્ને કપળે બદલે. સરકો ઈસ તરહ ઢાંપાકે ચેહરા ભી છૂપ ગયા. ઉસ્ને ઘોળેકે લિએ ચારા ઔર પાની ઘોળેકે સાથ બાંધા ઔર કિસીકો બતાએ બગૈર કે કહાં જા રહા હે રવાના હો ગયા. ઉસ્ને વહ રાસ્તા મા'લૂમ કર લિયા થા જો ઈસ્હાકકે ગાંવકો જાતા થા સાલાર જબ પૈગામ લે જાનેવાલે કમાન્ડરકો રાસ્તા સમઝા રહા થા યહ સિપાહી પાસ ખળા સુન રહા થા ઉસ્કે દિલમેં અકીદત થી. આબાદીસે નિકલ કર ઉસ્ને ઘોળકો એળ લગા દી કમાન્ડર ઉસ્સે બહુત પહલે નિકલ ગયા થા ઈસ લિએ યહ મુમ્કિન નહીં થા કે વહ ઉસ્સે પહલે ઈસ્હાકકે ઘર પહુંચ જાતા. સૂરજ બહુત ઉપર આ ચુકા થા.

ઈસ્હાકકે બાપકે પાસ દો ઘોળે થે. ઉસ્ને દોનોં તય્યાર કિએ. ઈસ્હાકકી બેટી ઔર બીવી જલ્દીમેં તય્યાર હો કર સવાર હો ગઈ. ગાંવકે કુછ ઔર લોગ ભી વહાં આ ગએ થે. સબ સૂડાની કમાન્ડરકી બાતોંમે આ ગએ ઔર ઉન્હોને ઈસ્હાકકી બેટી ઔર બીવીકો કમાન્ડરકે સાથ રૂખ્સત કર દિયા. રાતકા સફર થા. રાસ્તેમે કહીં રૂકના નહીં થા. દોનોં મસ્તુરાતકે દિલોંમે ઈસ્હાકકે મુતઅલ્લિક જો જઝબાત થે ઈન્સે ઉન્કી નિંદ ઉળ ગઈ. ઉન્કે લિએ ઘોળેકી સવારી કોઈ નઈ યા મુશ્કિલ બાત નહીં થી. યહાંકે મુસલમાન અપને બચ્ચોંકો ઘૂળ સવારી ઔર તિરંદાઝી બચપનમેં હી સિખા દિયા કરતે હે.

તીનોં ઘોળે પહાળી ઈલાકેસે નિકલ ગએ. કમાન્ડર ખૂશ થા કે ઉસ્ને કામ્યાબીસે દોનોં મસ્તુરાતકો જાલમેં ફાંસ લિયા થા. ઈસ્હાક ઉસ કોઠરીમેં બેઠા થા જિસ્મેં ગલી સળી લાશ પળી થી. યહ લાશ ઉસે પરેશાન કરનેકે લિએ વહાં રખ્ખી ગઈ થી લેકિન ઈસ્હાકને અપને આપકો જિસ્માની એહસાસાતસે બેગાના કર દિયા થા. વહ લાશકે સાથ ઈસ તરહ બાતેં કરતા થા જૈસે વહ ઝિંદા હો. ઉસે બદબૂકા ઝર્રા ભી એહસાસ નહીં થા. વહ અબ જિસ્મ નહીં રૂહ બન ગયા થા. સારા દિન ઉસે કોઠરીસે બાહર ન નિકાલા ગયા. શામકે બા'દ ભી ઉસે કિસીને ન છેળા. વહ હૈરાન ભી હુવા કે ઉસે ક્યૂં આરામ દિયા જા રહા હે. શાયદ સૂડાની સાલાર ઉસ્સે માયૂસ હો ગયા થા !

કમાન્ડર દોનોં મસ્તુરાતકે સાથ પહાળી ઈલાકેસે નિકલ કર સહરાઅમેં જા રહા થા. વહ ઈન દોનોંકો ઈસ્હાકકી બહુત અછ્છી અછ્છી બાતેં સુના રહા થા. દોનોં પૂરી દિલચશ્પીસે સુન રહી થી. સૂડાની સાલાર અપને સાથીસે કહ રહા થા "અપની બેટી ઔર બીવીકી બેઈઝ્ઝતી કોન બર્દાશ્ત કર સકતા હે. મુઝે ઉમ્મીદ હે કે કમાન્ડર ઈન દોનોંકો લે આએગા. મેં ઈસ્હાકસે કહૂંગા કે જબ તક તુમ મુસલમાન કબીલોંકો સૂડાની ફૌજમેં શામિલ કરકે સૂડાનકા વફાદાર નહીં બના દેતે તુમ્હારી બેટી ઔર બીવીકો આઝાદ નહીં કિયા જાએગા."

"સુબ્હ તક હમારે કમાન્ડરકો આ જાના ચાહિએ થા." સાલારકે સાથીને કહા.

"હો સકતા હે ઝરા પહલે આ જાએ." સાલારને કહા "આદમી

Maktabe Ashraf

હોશિયાર હે."

કૈદખાનેકા જો સિપાહી કમાન્ડરકે પીછે રવાના હુવા થા રેતીલે ટીલોંકે ઈલાકેમેંસે ગુઝર રહા થા. ઉસ્ને આધેસે ઝિયાદા રાસ્તા તે કર લિયા થા. ઉસ રાત ચાંદ નહીં થા. સહરાઅકી ફિઝા રાતકો શફ્ફાફ હો જાતી હે. સિતારોંકી રોશની ભી મુસાફિરોંકો રાસ્તા દિખા દેતી હે. સિપાહીકો રાતકી ખામોશીમેં કિસીકી બાતેં સુનાઈ દી. બોલનેવાલા ઉસીકી તરફ આ રહા થા. ટીલે ગૂંજ પૈદા કર રહે થે. સિપાહી એક ટીલેકી ઓટમેં રૂક ગયા. બાતેં બુલંદ હોતી ગઈ ઔર ઘોળોંકે પાંવકી આહટેં ભી સુનાઈ દેને લગી. થોળીસી દેર બા'દ સિપાહીને ટીલેકી ઓટસે તીન ઘોળે ગુઝરતે દેખે. ઉસ્ને તલ્વાર નિકાલ લી. ઉસ વક્ત ભી કમાન્ડર ઈસ્હાકકી બાતેં કર રહા થા. સિપાહીકો યકીન હો ગયા કે યહ કમાન્ડર હે ઔર ઉસ્કે સાથ ઈસ્હાકકી બેટી ઔર બીવી હે.

ઉસ્ને ઘોળા બાહર નિકાલા ઔર ઉન્કે પીછે ગયા. ઉસ્કે ઘોળોંકે કદમોંકી આવાઝને કમાન્ડરકો ચોંકા દિયા. વહ તલ્વાર સોંત કર પીછેકો મૂળા લેકિન સિપાહી ઘોળેકો એળ લગા ચૂકા થા. ઉસ્ને દોળતે ઘોળેસે કમાન્ડર પર ઐસા વાર કિયા કે ઉસ્કા એક બાઝૂ સાફ કાટ દિયા. ઘોળા રોક કર વહ પીછે મુળા. કમાન્ડર લળનેકી હાલતમેં નહીં થા. ઉસ્ને રહમકે લિએ પૂકારા લેકિન સિપાહીને ઉસ્કી ગર્દન પર વાર કરકે ઉસે ઘોળેસે લુળકા દિયા.

દોનોં મસ્તુરાત સુન હો ગઈ. ઈસ્હાકકી બીવીને અપની બેટીસે કહા "ભાગો ડાકૂ મા'લૂમ હોતે હેં."

ઉન્હોંને ઘોળે મોળે. સિપાહીને અપના ઘોળા ઉન્કે રાસ્તેમેં કર લિયા ઔર કહા "યહાં કોઈ ડાકૂ નહીં હે મુઝસે ન ડરો મેંને તુમ્હેં એક ડાકૂસે બચાયા હે. મેરે સાથ અપને ગાંવ ચલો. મેં તુમ્હેં અપને સાથ નહીં લે જા રહા, તુમ્હારે સાથ ચલ રહા હૂં મેં અકેલા હૂં."

વહ દોનોં હૈરાન વ પરેશાન થી કે યહ મુઆમલા ક્યા હે. સિપાહીને કમાન્ડરકે ઘોળેકી લગામ અપને ઘોળેકી ઝીનકે સાથ બાંધ દી ઔર ઘોળેકો ભી સાથ લે ચલા. રાસ્તેમેં ઉસ્ને બતાયા કે ઈસ્હાક કૈદખાનેમેં બંદ હે. ઉસે કહા જા રહા હે કે મુસલમાન કબીલોંકો સૂડાની ફૌજમેં શામિલ કર દે.

ઈસ્હાક નહીં માન રહા. સિપાહીને ઈન દોનોંકો યહ ન બતાયા કે ઈસ્હાકકે સાથ કયા સુલૂક હો રહા હે. ઉસ્ને કહા કે ઉન દોનોંકો ઉસ્કે સામને ઉર્યાનીકી હાલતમેં ખળા કરકે ઔર તુમ દોનોંકી બેઈઝ્ઝતી કી ધમકી દે કર ઈસ્હાકકો અપની બાત પર લાનેકે લિએ બુલાયા ગયા હે. યહ આદમી જિસે મૈંને કત્લ કિયા હે તુમ દોનોંકો ઉસી નિય્યતસે લે જાને આયા થા. મેં ઈસ્કે પીછે ચલ પળા. મૈંને અપના ફર્ઝ અદા કર દિયા હે.

"તુમ કોન હો ?" ઈસ્હાકકી બીવીને પૂછા "મુસલમાન હો ?"

"મેં કૈદખાનેકા સિપાહી હૂં." ઉસ્ને જવાબ દિયા "મેં મુસલમાન નહીં હૂં."

"ફિર તુમ્હેં હમારે સાથ કૈસે હમદર્દી પૈદા હો ગઈ ?"

"મૈંને સુના થા કે મુસલમાનોંકે પૈગમ્બર હોતે હૈં." સિપાહીને કહા "તુમ્હારા ખાવિંદ પૈગમ્બર મા'લૂમ હોતા હે."

ઈસ્હાકકી બીવીને ઉસ્સે પૂછા કે "વહ ઉસ્કે ખાવિંદકો કયૂં પૈગમ્બર સમઝતા હે. સિપાહીને અસલ બાત ન બતાઈ ઔર કહા "અબ તો મેં ઉસે સચ્ચા પૈગમ્બર સમઝતા હૂં. વહ કૈદખાનેમેં કૈદ હે. મુસલમાન હે. મેં મુસલમાન નહીં હૂં. ઉસે મા'લૂમ હી નહીં કે ઉસ્કી બેટી ઔર બીવીકો બેઈઝ્ઝત કરનેકા ઈન્તિઝામ કર દિયા હે. મેરે દિલમેં ખયાલ આ ગયા કે મેં તુમ દોનોંકી ઈઝ્ઝત કી હિફાઝત કરૂંગા. મૈંને ઐસા કામ કિયા હે જો મેરી હિમ્મતસે બાહર થા. યહ ઉસીકી ગૈબી કુવ્વત હે. મેં ઉસે પૈગમ્બર સમઝતા હૂં."

સહરકે વક્ત ઈસ્હાકકે ઘરકે સામને ચાર ઘોળે રૂકે. દરવાઝે પર દસ્તક હૂઈ. ઈસ્હાકકા બાપ ઈસ્હાકકી બીવી ઔર બેટીકો ઉન્કે સાથ એક ઔર આદમીકો દેખ કર બહુત હૈરાન હુવા. અંદર જા કર સિપાહીને ઉસે તમામ હાલાત ઔર વાકિઆત સુના દિએ લેકિન ઉસે ભી ન બતાયા કે ઈસ્હાકકે સાથ કૈદખાનેમેં કયા સુલૂક હો રહા હે. ઈસ્હાકકે બાપને ઉસી વક્ત અપને કબીલેકે લોગોંકો ઈત્તિલાઅ દે દી. લોગ જમા હો ગએ. સિપાહીને ઉન્હેં બતાયા કે ઈસ્હાકકો ઈસ શર્ત પર રિહાઈ દેનેકા વા'દા કિયા જા રહા હે કે

વહ તમામ મુસલમાનોંકો સૂડાનકી ફોજમેં શામિલ કર દે ઔર તમામ મુસલમાન સૂડાનકે વફાદાર હો જાએં. સિપાહિયોંને બતાયા કે ઈસ્હાક કહતા હે કે મુઝે જાનસે માર દો મેં અપની કૌમકે સાથ ગદ્દારી નહીં કરૂંગા.

તમામ લોગ ભળક ઉઠે. સૂડાનકો ભલા બૂરા કહને લગે. કિસીને કહા "યહાં સલાહુદ્દીન અય્યૂબી આએગા. યહ ખુદાકી ઝમીન હે."

"હમ કેદખાને પર હમ્લા કરકે ઈસ્હાકકો રિહા કરાએંગે." એક આદમીને કહા.

"તુમ્હારે લિએ યહ કામ આસાન નહીં." સિપાહીને કહા "તેહખાનેમેંસે તુમ કિસીકો નહીં નિકાલ સકતે."

"તુમ કેદખાનેકે સિપાહી હો." ઈસ્હાકકે બાપને કહા "તુમ હમારી મદદ કર સકતે હો."

"મેં ગરીબ ઔર અદના સિપાહી હૂં." ઉસ્ને કહા "મેં આપકે બેટેકો પૈગમ્બર સમઝતા હૂં. મેંને ઉસે કહા થા કે મેરી કિસ્મત બદલ દો. ઉસ્ને કહા થા કે બાહર આ કર બદલ દૂંગા. જૂં જૂં વક્ત ગુઝરતા જા રહા હે મેં ઉસ્કા મુરીદ હોતા જા રહા હૂં. યહ સબ લોગ ઉસ પર જાને કુર્બાન કરને પર તય્યાર હે. ક્યા મેરી ઝિંદગી ભી એૈસી હો સકતી હે જૈસી તુમ્હારી હે ?"

"મુસલમાન હો જાઓ ઔર યહીં રહો." ઈસ્હાકકે બાપને ઉસે કહા "હમ લોગ જન્નતમેં રહતે હેં. યહાં પાનીકે ચશ્મે હે ઔર હરે ભરે દરખ્ત હેં. યહાંકી ઝમીન ઈત્ના અનાજ દેતી હે કે જો કાશ્તકારી નહીં કરતા વહ ભી ભૂકા નહીં રહતા.યહ હમારે અલ્લાહકી શાન હે. તુમ હમારે પાસ આ જાઓ ઔર અપની કિસ્મત બદલ લો. હમ લોગ આઝાદ હેં. યહ પહાળિયાં હમારા કિલ્આ હે જો હમારે અલ્લાહને હમારે લિએ બનાયા હે."

સિપાહીને વહીં રહનેકા ફેસ્લા કર લિયા. ઈસ્હાકકે બાપને ઉસે હલ્કા બગોશે ઈસ્લામ કરકે અપને પાસ રખ લિયા.

સુબ્હ તુલૂઅ હો ચૂકી થી સૂડાની સાલાર બેતાબીસે કમાન્ડરકા ઈન્તિઝાર કર રહા થા મગર ઉસ્કા કહીં નામ વ નિશાન ન થા. સૂરજ ઉપર ઉઠતા ગયા ઔર સાલાર બેચેન હોતા ગયા. વહ સમઝા કે કમાન્ડર રાસ્તા ભૂલ ગયા હોગા. ઉસ્ને એક ઔર ઓહદેદારકો બુલાયા ઔર ઉસે વહી

બાતેં બતા કર જો ઉસ્ને પહલે કમાન્ડરકો બતાઈ થી રવાના કર દિયા.

ઈસ્હાક કોઠરીમેં બંદ રહા. યહ દિન ભી કોઠરીમેં ગુઝર ગયા. ઉસ્કી કોઠરીમેં પળી હૂઈ લાશ ફટને લગી થી. કૈદખાનેકે સંત્રી જો ઈન્સાનોંકે જિસ્મ તોળને ઔર તેહખાનેકે બદબૂકે આદી થે. વહ ભી ઈસ્હાકકી કોઠરીકે કરીબ આનેસે ગુરૈઝ કરને લગે. બળી હી બૂરી બદબૂ થી. એક સંત્રીને નાક પર હાથ રખ કર ઈસ્હાકસે પૂછા "ઓય મર્દૂદ ! તુમ ઈસ બદબૂકો કિસ તરહ બર્દાશ્ત કર રહે હો ? યહ લોગ જો કુછ તુમસે મનવાના ચાહતે હૈ માન જાઓ ઔર યહાંસે રિહાઈ લો. ઈસ મુર્દારકી બદબૂસે પાગલ હો જાઓગે."

"મુઝે કોઈ બદબૂ મહસૂસ નહીં હો રહી." ઈસ્હાકને કહા "યહ મુર્દાર નહીં શહીદ હે. મેં રાતકો ઈસ્કે સાથ લગ કર સોતા હો."

"તુમ પાગલ હો ચૂકે હો." સંત્રીને કહા "લાશકી બદબૂકા યહી અષર હોતા હે."

ઈસ્હાકકે ચેહરે પર મુસ્કુરાહટ આ ગઈ ઔર ઉસ્ને લાશકે પાસ બેઠ કર કુર્આનકી એક આયાતકા વિર્દ શુરૂઅ કર દિયા.

યહ રાત ભી ગુઝર ગઈ. સુબ્હકે ધૂંધલકેમેં જિસ દૂસ્રે કમાન્ડરકો સાલારને ભેજા થા વાપસ આ ગયા. એક તો મુસલ્સલ ઈત્ને તવીલ સફરસે ઉસ્કા રંગ ઉળા હુવા થા. ઉસ્કે અલાવા વહ જો કુછ દેખ આયા થા ઉસે બયાન કરનેસે ઉસ્કી ઝુબાન હકલા રહી થી. ઉસ્ને સાલારકો બતાયા કે રાસ્તેમેં કુછ ઈલાકા રેતીલે ટીલોં ઔર ઘાટિયોંકા હે. એક જગહ ગીધ મુર્દાર ખા રહે થે. ઉસ્ને એક જગહ તલ્વાર પળી દેખી. જૂતે ઔર કપળે ભી દેખે ઉસ્ને ગીધોંકો ઉળાયા તો પતા ચલા કે વહ કિસી ઈન્સાનકો ખા રહે થે. ચેહરા ભી ખરાબ હો ચૂકા થા. ઉસે જો ચીઝેં મષલન ખંજર, ચમળેકા કમરબંદ વગૈરા મિલે વહ ઉઠા કર લે ગએ. ઉસે યકીન હો ગયા કે યહ સૂડાની કમાન્ડરકી લાશ થી.

ઉસ્ને આગે જા કર ઝમીન દેખી. ઘોળોંકે પાંવકે નિશાન થે. યહ કમાન્ડર પહાળી ઈલાકે તક ગયા. ઘોળોંકે નિશાન વહાં તક ગએ થે. કુછ કહા નહીં

જા સકતા થા કે કમાન્ડર મસ્તુરાતકો સાથ લાયા થા યા નહીં ઔર ઉસે કિસ્ને કત્લ કિયા હે. સૂડાની સાલારને કહા કે મા'લૂમ હો જાએગા. મુસલમાનોંકે ઈસ ઈલાકેમેં સૂડાનિયોંને જાસૂસ છોળ રખ્ખે થે જો ઈન્હીં મુસલમાનોંમેંસે થે. ઈન જાસૂસોંકા વહાં ઔર કોઈ બસ નહીં ચલતા થા. સિર્ફ મુખબરી કરતે થે. ઈસ્હાકકે મુતઅલ્લિક ઈન્હીં લોગોંને બતાયા થા કે ઈસ ઈલાકે પર ઉસીકા અષર વ રૂસૂખ હે.

હુવા ભી ઐસે હી. શામકે બા'દ દો જાસૂસ પહુંચ ગએ. ઉન્હોંને સાલારકો પૂરી ખબર સુનાઈ કે કમાન્ડર, ઈસ્હાકકી બીવી ઔર બેટીકો લે ગયા થા ઔર કૈદખાનેકે એક સિપાહીને ઉસે રાસ્તેમેં કત્લ કર દિયા ઔર મસ્તુરાતકો વાપસ લે ગયા હે. ઉન્હોંને સિપાહીકા નામ ભી બતાયા સાલારને યહ મસ્અલા સૂડાનકે હુક્મરાનકે આગે રખ્ખા. ઉસ્ને સલીબી મુશીરોંકો બતાયા. ઈન સલીબિયોંને મશ્વરા દિયા કે ખામોશ હો જાઓ. મુસલમાનોં પર ફૌજકશીકી હિમાકત ન કર બેઠના. ઉન્હેં કિસી અછ્છે તરીકેસે દોસ્ત બનાનેકી કોશિશ કરો. ઝિયાદાસે ઝિયાદ યહ કારવાઈ કરો કે ઈસ સિપાહીકો ખુફિયા તરીકેસે કત્લ કરા દો તાકે મુસલમાનોંકો પતા ચલ જાએ કે હમારે હાથ હર જગહ પહુંચ સકતે હૈં. અગર ઈસ્હાક તુમ્હારી શર્ત તસ્લીમ નહીં કરતા તો કિસી ઔર સૂડાની મુસલમાન કૈદીકો કાઈલ કરો. ઈસ્હાક પર તશદ્દુદ જારી રખ્ખો.

ઈસ્હાકકો એક બાર ફિર તશદ્દુદકે શિકંજેમેં જકળ લિયા ગયા. અબ તો સાલાર ઉસ્સે અપને કમાન્ડરકે કત્લકા ઈન્તિકામ ભી લેના ચાહતા થા. ઉસે ઈત્ની દરિંદગીકા તખ્તએ મશ્ક બના દિયા ગયા જિત્ના ઈન્સાની તસવ્વુરસે બાહર થા. રાતકે વક્ત વહ બેહોશ હો ગયા ઔર ઉસે કોઠરીમેં ફૈંક દિયા ગયા. હોશમેં આયા તો કોઠરીમેં અંધેરા થા. બાહર એક મશાલ જલ રહી થી. ઈસ્હાકને હાથ એક તરફ કિયા તો હાથ કિસીકે જિસ્મ પર લગા. ઉસે યાદ આ ગયા કે યહ વહી લાશ હે જો પહલે દિનસે ઉસ્કે સાથ પળી હે મગર ઉસે ઐસે લગા જૈસે લાશ સાંસ લે રહી હો. યહ ઉસ્કે દિમાગકી ખરાબી હી હો સકતી થી. ઉસ્કે જિસ્મકી હાલત યહ હો ગઈ થી કે ઉઠનેકે કાબિલ નહીં રહા થા.

લાશમેં હર્કત કી. ઈસ્હાકને ચોંક કર દેખા. ચેહરે પર નઝર ડાલી. યહ લાશ નહીં થી. કોઈ ઝિંદા ઈન્સાન થા ઔર યહ કોઠરી કોઈ ઔર થી. દૂસરા આદમી ભી શાયદ બેહોશ થા. વહ આહિસ્તા આહિસ્તા હોશમેં આયા ઔર ઉસ્ને આંખે ખોલ દી. ઈસ્હાક બળી મુશ્કિલસે ઉઠા ઔર પૂછા "તુમ કોન હો ?"

"અમ્ર દુર્વેશ !" ઉસ આદમીને મરી હૂઈ આવાઝમેં કહા.

"ઓહ..... અમ્ર દુર્વેશ ?" ઈસ્હાકને હેરાન હો કર કહા "મેં ઈસ્હાક હૂં."

વહ એક દૂસ્રેકો અચ્છી તરહ જાનતે થે. અમ્ર દુર્વેશ ભી સલાહુદીન અય્યૂબીકી ફૌજકે એક દસ્તેકા કમાન્ડર થા. વહ ભી ઉન્હીં મુસલમાન કબીલોંમેંસે થા જો સૂડાની હોતે હૂએ સૂડાનકી ફૌજમેં ભરતી નહીં હોતે થે. અમ્ર દુર્વેશ ભી જંગી કૈદી હો ગયા થા. ઈસ્હાકકા નામ સુન કર ઉઠ બેઠા.

"તુમ્હેં ક્યા કહતે હૈં ?" ઈસ્હાકને પૂછા.

"કહતે હૈં કે આલિમકે રૂપમેં અપને ઈલાકેમેં જાઓ." અમ્ર દુર્વેશને જવાબ દિયા "ઔર લોગોંકે દિલોંમેં સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ દુશ્મની પૈદા કરો. કહતે હૈં કે હમ તુમ્હેં તરીકે બતાએંગે ઔર તુમ્હેં શહઝાદોંકી તરહ રખ્ખેંગે ઔર જિસ લળકીકો પસંદ કરોગે વહ તુમ્હારે સાથ રહેગી. અમ્રને પૂછા તુમસે ક્યા મનવાના ચાહતે હે ?"

"કહતે હૈં અપને તમામ કબીલોંકો સૂડાનકા વફાદાર બના દો." ઈસ્હાકને જવાબ દિયા " ઉસ્કે અવઝ મુઝે મુસલમાનોંકે ઈલાકેકા અમીર બનાનેકા વા'દા કરતે હે. યહ મુસલમાનોંકી અલગ ફૌજ બનાના ચાહતે હૈં."

"મુઝે મા'લૂમ હો ગયા થા કે તુમ્હેં બહુત તકલીફેં દે રહે હૈં." અમ્ર દુર્વેશને કહા "મા'લૂમ નહીં હમેં એક હી કોઠરીમેં ક્યૂં બંદ કર દિયા હે..... શાયદ ઈસ્મેં કોઈ બેહતરી હોગી. મેં ચાહતા થા કે તુમ મુઝે મિલ જાઓ. મેંને એક તરીકા સોચા હે. ઈસ પર અમલ કરનેસે પહલે મેં તુમસે ઈજાઝત લેના ચાહતા થા. અચ્છા હુવા તુમ મિલ ગએ."

"ક્યા તરીકા સોચા હે ?"

Maktabe Ashraf

"તુમને દેખ લિયા હે કે યહ લોગ હમેં છોળેંગે નહીં." અમ્ર દુર્વેશને કહા "હમ અઝિય્યતે કબ તક બર્દાશ્ત કરેંગે. આજ નહીં તો કલ મર જાએંગે. યહાં ઔર કઈ સૂડાની મુસલમાન કેદ હે. કોઈ ન કોઈ ઉન્કે જાલમેં આ જાએગા. મેં ડરતા હૂં કે હમારે ચંદ એક સાથિયોંકો યહ વર્ગલા કર હમારી કૌમમેં તફર્કા ડાલ દેંગે. એક સૂરત યહ હે કે તુમ ઉન્કી શર્ત માન લો. ઈસ બહાને આઝાદ હો જાઓ ઔર અપને ઈલાકેમેં જા કર કૂચ ભી ન કરો. રાતકો અંધેરેમેં મિસ્રકો નિકલ જાઓ. તુમ્હેં ઝિંદા રહના ચાહિએ. દૂસ્રી સૂરત યહ હે કે મેં ઉન્કી બાત માન લૂં. યહ મુઝે જો સબક પળ્હાના ચાહતે હેં વહ પળ્હ લૂં. ઉન્કા બતાયા હુવા બહરૂપ ધર લૂં ઔર અપને તમામ કબીલોંકો ખબરદાર કર દૂં કે વહ સૂડાનિયોંકે કિસી ચક્કરમેં ન આ જાએ. અગર મેં ઉન્કા સાથી બન ગયા તો મેં તુમ્હેં યહાંસે નિકાલનેકી કોશિશ કરૂંગા."

"યહ ભી તો હો સકતા હે કે સૂડાની હમારે ઈલાકે પર હમ્લા કર દે." ઈસ્હાકને કહા "હમારે લોગ ઈત્ની જલ્દી હથિયાર ડાલનેવાલે તો નહીં લેકિન ફૌજકી તાકત ઈત્ની જલ્દી ખત્મ નહીં હોતી. ફૌજ આખિર ફૌજ હે."

"હમેં કુર્બાની દેની પળેગી." અમ્ર દુર્વેશને કહા "હમ મિસ્રસે છાપામારોંકી મદદ હાસિલ કર સકતે હેં. ફિલ્હાલ ઝરૂરત યહ હે કે હમ દોનોંમેંસે એક આદમી બાહર નિકલ જાએ. અગર હમ દોનોં ઈકટ્ઠે ઉન્કી શર્ત માન કર નિકલ જાએ તો વહ ઝિયાદા બેહતર હે."

"મેં યહીં રહૂંગા." ઈસ્હાકને કહા "તુમ ઉન્હેં ધોકા દો અગર હમને ઈકટ્ઠે ઉન્કી બાત માન લી તો ઉન્હેં શક હોગા. યહ સમઝ જાએંગે કે હમને રાત એક કોઠરીમેં રહ કર કોઈ મન્સૂબા તય્યાર કિયા હે. મેં સખ્તિયા બર્દાશ્ત કરતા રહૂંગા તુમ નિકલ જાઓ."

સુબ્હ તુલુઅ હોતે હી કોઠરીકા દરવાઝા ખુલા. એક સિપાહીને ઈસ્હાકકો બર્છી ચુભોઈ ઔર ઉસે ઉઠા કર ધક્કે દેતા અપને સાથ લે ગયા. કોઠરીકા દરવાઝા ફિર બંદ હો ગયા. થોળી દેર બા'દ સૂડાની ફૌજકા એક

ઓહદેદાર આયા. ઉસ્ને સલાખોંમેસે અમ્ર દુર્વેશસે પૂછા "અગર આજ તુમ્ને ઈન્કાર કિયા તો તસવ્વુર નહીં કર સકતે કે તુમ્હારે જિસ્મકા ક્યા હાલ હોગા. હમ તુમ્હેં મરને નહીં દેંગે. તુમ ઈસ દુન્યામેં દોઝખ દેખ લોગે. હરરોઝ મરોગે ઔર હરરોઝ જિયોગે."

"મુજે કિસી અછ્છી જગહ લે ચલો." અમ્ર દુર્વેશને કહા "મેરે જિસ્મકો ઝરાસા સુકુન આને દો. યહાં મે કુછ ભી નહીં સોચ સકતા."

"મેં તુમ્હેં જન્નતમેં બિઠા સકતા હૂં." સૂડાની ઓહદેદારને કહા "તુમ્હેં જન્નતકી પરિયોંમેં બિઠા દૂંગા ઔર અગર વહાં ભી તુમ્ને ઈન્કાર કિયા તો જિત્ને દિન ઝિંદા રહોગે પછતાતે રહોગે. હમેં રો રો કર કહોગે કે મેને તુમ્હારી શર્ત માન લી હે તો ભી હમ તુમ પર એ'તિબાર નહીં કરેંગે."

વહ કરાહ રહા થા. ઉસ્કી આંખેં પૂરી તરહ ખુલ્તી નહીં થી. ઉસ્ને સરગોશીસી કી "ઐસા નહીં હોગા. મુજે કહીં લે ચલો ઔર બતાઓ કે મુજે ક્યા કરના હે."

ઉસે ઉસી વક્ત લે ગએ ઔર વૈસેહી ખૂશ્નુમા કમરેમેં જા રખા જૈસા ઈસ્હાકકો દિયા ગયા થા. થોળી દેર બા'દ એક તબીબ આ ગયા. ઉસ્ને ઉસ્કે જિસ્મકા મુઆઈના કરકે ઉસે દવાઈ પિલાઈ. ઉસે આ'લા કિસ્મકા ખાના ખિલાયા ગયા. ઈસ દૌરાન ઉસી સૂડાની સાલારને જો ઈસ્હાકકા જિસ્મ તોળતા રહતા થા અમ્ર દુર્વેશસે પુછા, ક્યા તુમ્ને હમારી હર બાત માનનેકા ફેસ્લા કર લિયા હે ?"

અમ્ર દુર્વેશને સર હિલા કર રઝામંદીકા ઈઝહાર કિયા. ખાના ખાતે હી વહ લેટા ઔર ગહરી નિંદ સો ગયા. ઉસ્કી જબ આંખ ખૂલી તો રાત ભી ગુઝર ચૂકી થી ઔર અગલા દિન આધા ગુઝર ગયા થા. વહ બહુત દિનોંસે કૈદખાનેકે તેહખાનેમેં અઝિય્યતેં બર્દાશ્ત કર રહા થા. જિસ્મ બહુત હદ તક સુખ ગયા થા. હડ્ડિયાં દુખ રહી થી. ઈત્ને નરમ વહ ગુદાઝ બિસ્તર પર ઈત્ની લંબી નિંદસે ઉસ્કે જિસ્મમેં સેહતકે આષાર નઝર આને લગે. ઉસે દવાઈયાં દી ગઈ ઔર ઉસે બાદશાહોંવાલા ખાના ખિલાયા ગયા થા. ઉસ્કી આંખ ખૂલી તો એક લળકી ખળી મુસ્કુરા રહી થી. વહ બહુત હી ખૂબસૂરત લળકી થી. ઉસ્કે બાલ રેશ્મી થે ઔર ખૂલે હૂએ. ઉસ્કે કંધે, બાઝૂ ઔર

સીનેકા કુછ હિસ્સા ઉર્યાં થા. અમ્ર દુર્વેશ ફૌજી થા. જંગલોંમેં પૈદા હુવા ઔર ફૌજમેં ઉસ્કી ઉમ્ર મૈદાને જંગમેં ગુઝર રહી થી. ઉસ લળકીકો ઉસ્ને ખ્વાબ સમઝા લેકિન લળકીને આગે હો કર ઉસ્કે સર પર હાથ ફેરા તો ઉસે યકીન આયા કે યહ ખ્વાબ નહીં.

લળકી બાહર ચલી ગઈ ઔર તબીબકો બુલા લાઈ. તબીબને ઉસે દેખા ઔર દવાઈ પિલા કર ચલા ગયા. ફૌરન બા'દ દો સલીબી આ ગએ. વહ સૂડાની ઝુબાન રવાનીસે બોલતે થે. તખ્રીબકારીકે માહિર મા'લૂમ હોતે થે. ઉન્હોંને અમ્ર દુર્વેશકો ઈસ મુહિમકે લિએ તય્યાર કરના શુરૂઅ કર દિયા કે વહ અપને ઈલાકેમેં જા કર યહ નહીં બતાએગા કે વહ કૈદમેં રહા હે બલ્કે યહ બતાયા કે મૈદાને જંગમેં ઉસે એક બુઝુર્ગ મિલે થે જિન્હોંને ઉસે કહા થા કે મિસ્રી ફૌજકા સૂડાન પર હમ્લા મિસ્રકે લિએ મહંગા ષાબિત હોગા. મુસલમાનોંકે લિએ બેહતર યહ હે કે સૂડાનકા સાથ દેં વર્ના તબાહ હો જાએંગે...... સલીબિયોંને ઉસે યહ ભી બતાયા કે વહ મજઝૂબ આલિમકે ભેસમેં મુસલમાનોંકે દિલોંમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઔર મિસ્રકી હુકૂમતકે ખિલાફ નફરત પૈદા કરેગા.

અમ્ર દુર્વેશ ખંદા પેશાનીસે રઝામંદ હો ગયા. ઉસી વક્ત ઉસ્કી ટ્રેનિંગ ઔર રીહર્સલ શુરૂઅ હો ગઈ. શામકે બા'દ ઉસ્કે આગે લળકિયોંને ખાના ચૂના શરાબ ભી રખ્ખી ગઈ જો ઉસ્ને કબૂલ ન કી. ખાનેકે બા'દ જબ લળકિયાં દસ્તરખ્વાન સમેટ કર લે ગઈ તો એક ઔર લળકી શબખ્વાબીકે લિબાસમેં આ ગઈ. ઉસ્કા જિસ્મ નીમ ઉર્યાં ઔર ચાલ ઢાલ ઈશ્તઆલ અંગેઝ થી.

"તુમ ક્યૂં આઈ હો ?" અમ્ર દુર્વેશને લળકીસે પૂછા.

"આપકે લિએ." લળકીને જવાબ દિયા "મેં આપકે પાસ રહૂંગી."

"તુમ્હારા નામ ક્યા હે ?"

"આશી !" લળકીને જવાબ દિયા ઔર ઉસ્કે પલંગ પર બેઠ ગઈ.

"આશી !" અમ્ર દુર્વેશને કહા "મુઝે તુમ્હારી ઝરૂરત નહીં, તુમ ચલી જાઓ."

"મેં હુકમ લે કર આઈ હૂં કે મુઝે આપકે સાથ રહના હે."

"મુઝસે યહ લોગ જો બાત મનવાના ચાહતે થે વહ મેંને માન લી હે."

અમ્ર દુર્વેશને કહા "અબ મુઝે તુમ જૈસી હસીન ફરેબકી કોઈ ઝરૂરત નહીં રહી."

"મેં જાન્તી હૂં." આશીને કહા "આપકે મુતઅલ્લિક મુઝે સબ કુછ બતા દિયા હે. મેં ઈન્આમકે તૌર પર આઈ હૂં. મુઝે યહ ભી મા'લૂમ હે કે આપકો મેરી ઝરૂરત હે. સિપાહી જબ મૈદાને જંગસે આતે હેં તો ઉન્કી રૂહ ઔરતકી તલબગાર હોતી હે."

"મેં હારા હુવા સિપાહી હૂં." અમ્ર દુર્વેશને કહા "મેરી રૂહ મર ગઈ હે. મુઝે અપને જિસ્મસે નફરત હો ગઈ હે. મુઝે ઉસ્કી કિસી ભી ઝરૂરતકા એહસાસ નહીં રહા. કેદખાનેમેં ઉબ્લે હૂએ પત્તે ખાતા રહા તો ભી મુત્મઈન રહા. યહાં કિત્ને અછ્છે ખાને ખાએ હે તો ભી મુત્મઈન હૂં લેકિન ખૂશ નહીં હૂં મેં શિકસ્ત ખૂર્દા હૂં."

લળકી હંસ પળી જૈસે કિસીને જલ તરંગ છેળ દિયા હો. "શરાબકે દો ચાર ઘૂંટ આપકો મુસર્રતોંસે માલામાલ કર દેંગે." લળકીને કહા "હલકસે ઉતર જાએ તો મુઝે દેખના મુઝમેં આપકો ફૂલોંકા હુસ્ન નઝર આએગા."

"મેરી મઝબૂરી યહ હે કે મેં મુસલમાન હૂં." અમ્ર દુર્વેશને કહા "હમ ઈસ્મતોંસે ખેલા નહીં કરતે ઈસ્મતોંકી હિફાઝત કિયા કરતે હેં."

"સિર્ફ મુસલમાન-લળકિયોંકી ઈસ્મતોંકી હિફાઝત કરતે હોંગે." લળકીને કહા "મેં મુસલમાન નહીં."

"ઔર તુમ ઈસ્મતવાલી ભી નહીં." અમ્ર દુર્વેશને કહા "ફિર ભી મેરા ફર્ઝ હે કે તુમ્હારી ઈસ્મતકા ખયાલ રખ્ખૂં. લળકી મુસલમાન હો યા કિસી ઔર મઝહબસે તઅલ્લુક રખતી હો, અપની કૌમકી હો યા અપને દુશ્મનકી, મુસલમાન અગર ઈમાનકા પક્કા હે તો ઉસ્કી ઈસ્મતકી હિફાઝત કરેગા. તુમ તમામ રાત મેરે પાસ બેઠી રહો, સુબ્હ સબકો બતાતી ફિરોંગી કે રાત એક પથ્થરકે પાસ બેઠ કર ગુઝારી હે."

"ક્યા મેં ખૂબ સૂરત નહીં?" લળકીને પૂછા.

"તુમ જૈસી ભી હો મેરે કિસી કામકી નહીં." અમ્ર દુર્વેશને કહા "મેં તુમ્હારે કામ આ સકતા હૂં. અગર તુમ ઈસ ઝલીલ ઝિંદગીસે આઝાદ હોના ચાહો તો મેં તુમ્હેં જાન પર ખેલ કર યહાંસે નિકાલ લે જાઉંગા ઔર કિસી

શરીફ ઘરાનેમેં આબાદ કર દૂંગા."

"આપસે પહલે ભી એક યહાં આયા થા." આશીને કહા "વહ ભી આપકી તરહ બાતેં કરતા થા. વહ ભી સૂડાની મુસલમાન થા. મૈં આપકી યહ બાત નહીં માન સકતી કે ચૂંકે આપ મુસલમાન હે ઈસ લિએ ઔરતમેં દિલચશ્પી નહીં લેતે. મૈંને મિસ્રકે કઈ મુસલમાન દેખે હૈં. વહ ઔરતકો દેખ કર ભૂકે દરિંદે બન જાતે હે. મૈં તીન ઐસે મિસ્રી મુસલમાન બતા સકતી હૂં જિન્હેં મૈંને ઔર શરાબકી ઈસ સુરાહીને ગદ્દાર બનાયા હે. વહ કૈસે મુસલમાન હે ?"

"વહ ઈમાન ફરોશ હૈં." અમ્ર દુર્વેશને કહા "તુમ બાતેં કર રહી હો તો મૈં તુમ્હારે ચેહરે પર ઔર તુમ્હારી આંખોમેં તુમ્હારી માં ઔર તુમ્હારે બાપકી ઝલક દેખનેકી કોશિશ કર રહા હૂં. વહ કહાં હે ? ઝિંદા હે ?"

"મા'લૂમ નહીં." આશીને કહા "આપસે પહલે જો યહાં આયા થા ઉસ્ને ભી યહી પૂછા થા કે તુમ્હારે માં બાપ ઝિંદા હે યા મર ગએ હે. વહ ઈસ્હાકકી બાત કર રહી થી. ઈસ્હાકકો જબ ઈસ કમરેમેં લાયા ગયા થા તો ઈસી લળકીકો ઉસ્કે કમરેમેં ભેજા ગયા થા. ઉસ્ને અમ્ર દુર્વેશસે કહા. ઉસ સૂડાની મુસલમાનને મુઝસે મેરે માં બાપકે મુતઅલ્લિક પૂછ કર મુઝે પરેશાન કર દિયા થા. ઐસા સવાલ મુઝસે કભી કિસીને નહીં પૂછા થા. વહ પહલા આદમી થા જિસ્ને પૂછા કે "મૈં રાતભર સોચતી રહી કે મેરે માં બાપ કોન થે ઔર કૈસે થે. થે ઝરૂર મુઝે કુછ યાદ આતા થા ઔર ઝહનકે અંધેરેમેં ગાયબ હો જાતા થા. મૈંને અપને આપકો ઉન્કી યાદસે દૂર રખનેકી કોશિશ શુરૂઅ કર દી મગર મૈં કામ્યાબ નહીં હો સકી. આજ આપને ઉન્કી યાદ ફિર તાઝા કર દી હે. મૈં જબ મહસૂસ હી નહીં કરતી થી કે મેરે ભી માં બાપ હોંગે તો મૈં ખૂશ હોતી થી. આપસે પહલે આનેવાલે સૂડાની મુસલમાનને મેરે અંદર ઐસે જઝબાત બેદાર કર દિએ હૈં કે મેરી ખૂશી પર ઉદાસીકા આસેબ સવાર રહને લગા હે."

"તુમ્હારા કોઈ ભાઈ ભી નહીં થા ?"

"કુછ ભી યાદ નહીં." આશીને કહા "મૈં ખૂનકે રિશ્તોંકો સમઝતી હી નહીં કે ક્યા હોતે હૈં."

"તુમ્હેં નિંદ આ રહી હે તો સો જાઓ." અમ્ર દુર્વેશને કહા.

"આપકો નિંદ આ રહી હો તો મેં ખામોશ હો જાતી હૂં." આશીને કહા "જી ચાહતા હે કે આપ મેરે સાથ બાતેં કરતે રહે. મુઝે આપ જૈસે આદમી અચ્છે લગતે હૈં. મેં જિસ આદમીકે સાથ કુછ વક્ત ગુઝારતી હૂં ઉસ્સે મુઝે નફરતસી હો જાતી હે. મુઝે મુસ્કુરાના પળતા હે. વહ સૂડાની મુસલમાન જો આપસે પહલે યહાં આયા થા, મુઝે સારી ઉમ્ર યાદ રહેગા જિસે ઈસ કમરેમેં લાયા ગયા થા. આપ દૂસ્રે આદમી હે જિન્કી મેં હમેશા કદર કરૂંગી. આપને મેરે અંદર રૂહ ઔર જઝબાતકો બેદાર કર દિયા હે. આપ મુઝે શાયદ રૂહકી નઝરોંસે દેખ રહે હૈં. દૂસ્રે મુઝે જિસ્મકી ભૂકી નઝરોંસે દેખતે હૈં."

"મેં તુમ્હેં આબરૂ બાખતા લળકી સમઝતા થા લેકિન તુમ અકલ ઔર ફિરાસતકી બાતેં કરતી હો." અમ્ર દુર્વેશને કહા "મેં હસીન ઔર મીઠા ઝહર હૂં." આશીને કહા "પથ્થરોંકો મોમ કરનેકી મુઝે તર્બિયત દી ગઈ હે. મેં કોઈ સીધી સાદી લળકી નહીં. જાબિર હુક્મરાનકી તલ્વાર અપને કદમોંમેં રખ્વા સકતી હૂં ઔર આલિમોંકે મુંહ ફેર સકતી હૂં મગર અપને આપકો વહ મોમ સમઝને લગી હૂં જો ઝરાસી હરારતસે પિઘલ જાતા હે કિસી પથ્થરકો નહીં પિઘલા સકતા."

"યહ મેરી બાતોંકા અષર નહીં." અમ્ર દુર્વેશને કહા "યહ મેરે ઈમાનકી હરારત હે જિસ્ને તુમ્હેં પિઘલા દિયા હે. મેંને તુમ્હારે અંદર ખૂનકે રિશ્તે બેદાર કર દિએ હૈં. તુમ ઈન્સાન હો. તુમ કિસીકી બેટી હો. તુમ કિસીકી બહન હો. તુમ કિસી કૌમકી આબરૂ હો. મેં તુમ્હેં હર રંગમેં દેખ રહા હૂં."

રાત ગુઝરતી જા રહી થી. નીંદકા ખુમાર ઔર અમ્ર દુર્વેશકી બાતેં આશી પર ગાલિબ આતી જા રહી થી. નીંદસે ઉસ્કી આંખે બંદ હોને લગી. વહ પલંગકી પાંતી બેઠી હૂઈ થી. વહીં લુળક ગઈ...... ઉસ્કી જબ આંખ ખૂલી તો ઉસ્ને અપને આપકો પલંગ પર ઔર અમ્ર દુર્વેશકો ફર્શ પર સોતે દેખા. ઉસ્ને અમ્ર દુર્વેશકો જગાયા નહીં. ઉસે દેખતી રહી. ઉસ્કે સીનેમેં હલ ચલ બપા હો ગઈ. ઉસ્ને અપને ગાલોં પર અપને આંસૂકી નમી મહસૂસ કી ઔર હૈરાન હૂઈ કે ઉસ્કે જિસ્મમેં આંસૂ ભી હે. ઉસ્કે આંસૂ કભી નહીં

Maktabe Ashraf

નિકલે થે. ઉસ્ને અમ્ર દુર્વેશકે પાસ દો ઝાનૂ હો કર ઉસ્કા હાથ ઉઠાયા ઔર આંખોસે લગાયા.

અમ્ર દુર્વેશકી આંખ ખૂલ ગઈ. આશીકે હોટોં પર મુસ્કુરાહટ ન આઈ. ઉસ્ને ઉસે યહ ભી ન કહા કે તુમ્હેં ફર્શ પર નહીં સોના ચાહિએ થા. વહ ખામોશીસે બાહર નિકલ ગઈ. વાપસ આઈ તો ઉસ્કે હાથમેં પાની થા જિસે અમ્ર દુર્વેશને વુઝૂ કિયા ઔર નમાઝ પળ્હને લગા. આશી કમરેસે ચલી ગઈ.

નાશ્તેકે બા'દ સૂડાની સાલાર દો સલીબિયોંકે સાથ આ ગયા.

"મેરી એક બાત ગોરસે સૂન લેં." અમ્ર દુર્વેશને સાલારસે કહા "મુઝે કિસી ભી વક્ત ઈસ્હાકકી ઝરૂરત મહસૂસ હો સકતી હે. આપ ઉસે પરેશાન કરના છોળ દે. ઉસે કિસી ખૂલી ઔર આરામ દેહ કોઠરીમેં રખ્ખેં. ઉસે તેહખાનેસે નિકાલ કર ઉપર લે આએં. વહ મેરા દોસ્ત હે. મુઝે જબ ઉસ્કી ઝરૂરત મહસૂસ હૂઈ તો મેં ઉસે મના લૂંગા. ઉસે ધોકા ભી દે લૂંગા. અગર વહ ન માના તો આપ ઉસ્કે સાથ જો સુલૂક મુનાસિબ સમઝેં કરેં."

સૂડાની સાલારને કહા કે ઐસા હી હોગા સલીબી મુશીરોંને અમ્ર દુર્વેશકો ટ્રેનિંગ દેની શુરૂઅ કર દી. ઉસ્ને ખૂબીસે નકલ કી. ઉન્હોંને ઉસે જો બાતેં બતાઈ વહ ભી ઉસ્ને ઝુબાની યાદ કરની શુરૂઅ કર દી...... ચાર પાંચ રોઝ ઉસ્કી તર્બિયત હોતી રહી. દિનકે દોરાન સલીબી ઉસ્કે સાથ હોતે થે ઔર રાતકો આશી ઉસ્કે પાસ હોતી થી. યહ લળકી ઉસ્કી મુરીદ બન ગઈ થી. ઉસ કમરેમેં જા કર વહ અપને આપકો પાકીઝા લળકી સમઝને લગતી થી.

છટે સાતવેં રોઝ અમ્ર દુર્વેશ એક દુર્વેશકે રૂપમેં અપને ઈલાકેમેં જાનેકે લિએ તય્યાર હો ગયા. ઉસે દુર્વેશ ઔર મજઝૂબ આલિમોંકે કપળે પહનાએ ગએ. આશીને ઉસે કહા થા કે વહ જબ અપની મુહિમ પર રવાના હો તો ઉસ્સે ભી સાથ લેતા ચલે ઉસ્કી ખ્વાહિશ પર અમ્ર દુર્વેશને સૂડાની સાલારસે કહા કે વહ એક લળકીકો ઈન્આમકે તૌર પર અપને સાથ રખના ચાહતા

હે. લળકી ઉસે દે દી ગઈ. ઉસે મસ્તૂર કરનેકે લિએ લળકીકો બુર્કાનુમા લબાદા દે દિયા ગયા. તીન ઊંટ દિએ ગએ. એક પર અમ્ર દુર્વેશ સવાર હુવા ઔર દૂસ્રે પર આશી ઔર તીસ્રે પર એક ખૈમા ઔર ખાને પીનેકા સામાન લાદ દિયા ગયા. સૂડાની સાલારને અમ્ર દુર્વેશકો દો બાતેં બતાઈ. એક યહ કે ઈસ્હાકકો તેહખાનેસે નિકાલ કર ઉપર ખૂલે કમરેમેં ભિજવા દિયા ગયા હે ઔર દૂસ્રી યહ કે મુસલમાનોંકે ઈલાકેમેં અપને આદમી મૌજૂદ હે જો ઉસે ખૂદ હી મિલેંગે ઔર ઉસ્કી મદદ કરેંગે.

અમ્ર દુર્વેશ આશીકો સાથ લે કર એક ખતરનાક મુહિમ પર રવાના હો ગયા.

સૂડાની સાલાર ઉસ્કે રવાના હોતે હી અપને કમરેમેં ગયા. વહાં છે આદમી બેઠે હૂએ થે. વહ સબ સૂડાની મુસલમાન થે ઔર મુસલમાનોંકે પહાળી ઈલાકેકે રહનેવાલે થે. ઉન્હેં સૂડાનકી હુકૂમતસે બહુત ઈન્આમ વ ઈકરામ મિલ્તા થા. અપને ઈલાકેમેં વહ પક્કે મુસલમાન બને રહતે થે.

"વહ જા ચૂકા હે." સાલારને ઉન્હેં કહા "તુમ દૂસ્રે રાસ્તેસે રવાના હો જાઓ. અકેલે અકેલે જાના. અપને ઈલાકેમેં પહુંચ જાઓ ઔર ઉસ પર નઝર રખ્ખો. જહાં તુમ્હેં શક હો કે યહ શખ્સ ધોકા દે રહા હે. ઉસે ઐસે તરીકેસે કત્લ કર દે જિસે કિસીકો પતા ન ચલે. મેં ઔર આદમી ભેજ રહા હૂં. ઉન્હેં અપને ઘરોંમેં રખ લેના."

યહ સબ એક દૂસ્રેકે બા'દ રવાના હો ગએ. સૂડાની સાલારને દો ઔર આદમી બુલાએ. વહ સિર્ફ સૂડાની થે મુસલમાન નહીં થે. ઉન્સે સાલારને કહા "ઈન મુસલમાનોંકા કોઈ ભરોસા નહીં. અપને ઈલાકેમેં જા કર સબ એકા ન કર લેં. યહ છે આદમી હમારે હી હે લેકિન યહ ન ભૂલના કે મુસલમાન હેં. વહાં જા કર ઉન્કી નિય્યત બદલ સકતી હે. અગર અમ્ર દુર્વેશ ઠીક રહા તો તુમ્હેં આતિશગીર માદ્દેકી ઝરૂરત હોગી. યહ ઉન આદમિયોંને ઘરોંમેં છુપા રખ્ખા હે. તુમ જાનતે હો કે ઉસે કબ ઔર કહાં ઈસ્તિઅમાલ કરના હે.

યહ દોનોં ભી રવાના હો ગએ.

વહ સિપાહી જિસ્ને ઈસ્હાકકી બેટી ઔર બીવીકો બચાયા ઔર

કમાન્ડરકો કત્લ કિયા થા ઈસ્હાકકે ઘર રહતા થા. જિસ રોઝ અમ્ર દુર્વેશ રવાના હુવા ઉસ રોઝ સિપાહી કહીં બાહર ઘૂમ ફિર રહા થા. એક તીર આયા જો ઉસ્કે જિસ્મકો છૂતા હુવા એક દરખ્તમેં જા લગા. સિપાહી દોળ પળા ઔર ઈસ્હાકકે ઘર જા પહુંચા. ઉસ્ને ઈસ્હાકકે બાપકો બતાયા કે ઉસ પર કિસીને તીર ચલાયા હે. કોઈ ભી ન સમઝ સકા કે તીર કિસ્ને ચલાયા હે. કિસીકો મા'લૂમ ન થા કે સૂડાનિયોંને ઉસે કત્લ કરનેકી પહલી કોશિશ કી હે.

સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે મહકમએ જાસૂસી વ સુરાગ રસાની (ઈન્ટેલીજન્સ)કા સર્બરાહ અલી બિન સુફયાન કાહિરામેં થા.

ઉસ વક્ત સુલ્તાન અય્યૂબી સલીબિયોંકે દોસ્ત મુસલમાન ઉમરાઅ સૈફુદીન ઔર ગુમશ્તગીનકો ઔર અલ્મુલ્સ્સાલેહકી ફૌજકો શિકસ્ત દે કર મુખાલિફીનકે મર્કઝી હલબકી તરફ બઢ રહા થા. ઉસ્કે યહ મુસલમાન મુખાલિફીન ઐસી અફરા તફરી ઔર બોખ્લાહટમેં ભાગે થે કે કહીં ભી કદમ જમા ન સકે. રાસ્તેમેં તીન ચાર અહમ મુકામ થે જહાં વહ રૂક જાતે ઔર અપની બિખરી હૂઈ ફૌજકો ઈકટ્ઠા કર લેતે તો સલાહુદીન અય્યૂબીકા મુકાબલા કર સકતે થે લેકિન ઉન્હોને પસ્પાઈકે ઐસે રાસ્તે ઈખ્તિયાર કિએ જો જંગી લિહાઝસે ઉન્કે લિએ મઝીદ નુકસાનકા બાઅષ બને. સુલ્તાન અય્યૂબીને પેશકદમી જારી રખ્ખી ઔર ઈન અહમ મુકામાત પર કબ્ઝા કર લિયા. ઉસ્કી મંઝિલ હલબ થી.

ઉસે કુછ ઈલ્મ નહીં થા કે મિસ્રકે હાલાત કૈસી કૈસી કરવટેં લે રહે હેં. કાસિદ ઉસે રિપોર્ટેં દેતે રહતે થે જિન્સે પતા ચલતા થા કે તરહ તરહકી સાજિશેં સર ઉઠા રહી હેં. વહ મૈદાને જંગમેં કભી પરેશાન નહીં હુવા થા, સાઝિશેં ઉસે પરેશાન કર દિયા કરતી થી ઔર યહ હકિકત ઉસ્કે લિએ ઝહરકી તરહ તલ્ખ થી કે ઈન સાઝિશેં ઔર તખ્રીબકારીકે હિદાયતકાર સલીબી ઔર આલએકાર મુસલમાન થે. અલી બિન સુફિયાન ઉસ્કા દસ્તેરાસ્ત થા બલ્કે ઉસ્કી આંખે ઔર કાન થા. ઉસે સુલ્તાન અય્યૂબીને

મિસ્રસે ગૈરહાઝિરીકે દોરાન મિસ્રમેં હી રહને દિયા થા ઔર અપને સાથ ઉસ્કે મુઆવિન હસન બિન અબ્દુલ્લાહકો રખ્ખા. મિસ્રકી હુકૂમત સુલ્તાન અય્યૂબીકે ભાઈ અલ્આદિલકે હવાલે થી. અપને ભાઈકી ગૈરહાઝિરીમેં અલ્આદિલ રાતોંકો સોતા ભી કમ થા. અલી બિન સુફયાનકો વહ અપને સાથ રખતા થા. ઈસ તરહ મિસ્રકા અમન વ અમાન ઔર ઉસ ખિત્તેમેં ઈસ્લામકી આબરૂકા તહફ્ફુઝ ઈન દોનોંકી ઝિમ્મેદારી થી.

ઉન્હેં અચ્છી તરહ મા'લૂમ થા કે સુલ્તાન અય્યૂબીકી ગૈરહાઝિરીમેં મિસ્રમેં તખ્રીબકારી બળ્હ રહી હે. ઈસ્કે અલાવા સૂડાનકી તરફસે ખત્રા થા. દો ચાર માહ પહલે અલ્આદિલને સૂડાનિયોંકે એક અજીબ વ ગરીબ ઔર બળે હી ખતરનાક હમ્લેકો ગૈરમા'મૂલી કામ્યાબીસે તબાહ કર દિયા થા લેકિન સૂડાનિયોંકે અઝાઈમમેં કોઈ ફર્ક નહીં આયા થા, ક્યૂંકે ઉન્કા યહ હમ્લા જો નાકામ હુવા થા વહ બાકાઈદા ફૌજકા હમ્લા નહીં થા. સૂડાનકી બાકાઈદા ફૌજ નુકસાનકે બગૈર તય્યાર કરી થી. ઈસ ફૌજકો સલીબી તર્બિયત દે રહે થે ઔર બા'ઝ દસ્તોંકી કમાન ભી સલીબિયોંકે હાથ થી.

સૂડાનકે ખત્રેકી પેશબંદી યૂં કી ગઈ થી કે સર્હદ પર સર્હદી દસ્તોંકી નફરીમેં ઈઝાફા કર દિયા ગયા. ઉસ્કે અલાવા અલી બિન સુફયાનને અપને શો'બેકે બેશુમાર આદમિયોંકો સર્હદ પર ફેલા દિયા થા. યહ સબ જાસૂસ ઔર મુખ્બિર થે. વહ સહરાઈ મુસાફિરોં ઔર ખાના બદોશકે ભેસમેં સર્હદ પર ઘૂમતે ફિરતે રહતે થે. ઉન્કા રાબિતા સર્હદી ચોકિયોંકે સાથ થા. ઈન ચોકિયોં પર ઉન્કે લિએ ઘોળે તય્યાર રહતે થે. સર્હદી દસ્તોંકે ગશ્તી સંત્રી ભી ઉન્કે સાથ રાબિતા રખતે થે. એક ઈન્તિઝામ ઔર ભી થા. અલી બિન સુફયાનકે ચંદ એક માહિર જાસૂસ તાજિરોંકે બહરૂપમેં સૂડાનકે સાથ ગૈરકાનૂની તિજારત કરતે થે જિસે આજ કલ સ્મગલિંગ કહા જાતા હે. ઉન્હેં માલ દે કર સર્હદ પાર કરા દી જાતી થી. યહ લોગ સૂડાન જા કર યહ ઝાહિર કરતે થે કે વહ મિસ્રકે સર્હદી દસ્તોંકી આંખોમેં ધૂલ જોંક કર આએ હૈં. સૂડાનમેં બા'ઝ અજનાસકી કિલ્લત થી જિસ્મેં અનાજ ખાસ તૌર પર કલીલ થા. સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી હિદાયતકે તહત ઝિયાદા અનાજ ઉગાયા જાતા થા જિસ્કા કુછ હિસ્સા જાસૂસીકે સિલ્સિલેકી સ્મગલિંગકે લિએ

Maktabe Ashraf

અલગ કર લિયા જાતા થા.

સૂડાનમેં જો તાજીર મિસ્રી "તાજિરોં"કે સાથ કારોબાર કરતે થે ઉન્મેં ઝિયાદાતર જાસૂસ થે જો મિસ્રકે લિએ કામ કરતે થે. ઉન્હેં જાસૂસ મિસ્રી જાસૂસોં (તાજિરોંકે રૂપમેં)ને બતાયા થા. જાસૂસીકા યહ તરીકા કામ્યાબ હુવા તો સુલ્તાન અય્યૂબીને હુકમ દે દિયા થા કે સૂડાનકો અનાજ ઔર ઝિયાદા સસ્તા દો તાકે યહ સિલ્સિલા સારે સૂડાનમેં જાલકી તરહ ફેલ જાએ. ચૂનાંચે જાલ ફેલા દિયા ગયા ઔર સૂડાની ફૌજ ઔર હુકૂમતકી હર એક નકલો હર્કત કાહિરામેં નઝર આને લગી. અલી બિન સુફયાનને સર્હદકે સાથ અપને દો તીન હંગામી મર્કઝ બના દિએ થે. જૂં હી કોઈ ખબર ઉધરસે આતી સર્હદકે કિસી મર્કઝકો દે દી જાતી જહાંસે બર્ક રફતાર ઘોડોંકે ઝરીએ કાહિરા પહુંચા દી જાતી થી. ઈસ મકસદકે લિયે જો સવબર રખ્ખે ગએ થે વહ મુસલ્સલ તમામ દિન ઔર રાત બગૈર આરામ કિએ સવારી કરનેકી મહારત રખતે થે.

સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો મા'લૂમ થા કે સૂડાનમે એક વસીઅ પહાળી ઈલાકા હે જિસ્મે સિર્ફ મુસલમાન આબાદ હે ઔર ઉન મુસલમાનોકી ઝિયાદહ તર તા'દાદ મિસ્રી ફૌજમે હે. ઉસે યહ ભી મા'લૂમ થા કે યહ મુસલમાન સૂડાની ફૌજમેં ભરતી હોના પસંદ નહીં કરતે. ઉસ્કી ઈબ્તિદા ઈસ તરહ હૂઈ થી કે સુલ્તાન અય્યૂબીકે દોરે ઈમારતસે કુછ પહલે મિસ્રી ફૌજમેં સૂડાની હબ્શી ઔર સૂડાની મુસલમાન હુવા કરતે થે. ઈન્કા કમાન્ડર ભી સૂડાની થા. કારીઈનકો યાદ હોગા કે ઉસ કમાન્ડરકા નામ નાજી થા. "દાસ્તાન ઈમાન ફરોશોંકી"કે ઈસ સિલ્સિલેકી પહલી કહાનીમેં ઉસી ફૌજ ઔર ઉસ્કે સાલારે આ'લા નાજીકા તફસીલી તઝકરા કિયા ગયા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીસે પહલે નાજી મિસ્રકા મુખ્તારકુલ થા હાલાંકે યહાં ખિલાફતકી ગદ્દી ભી થી ઔર યહ બાકાઈદા ઈમારત થી. ક્યા ખલીફા ઔર ક્યા અમીર સહીહ માનોમેં બાદશાહ થે. સલીબિયોંને મિસ્રકો સલ્તનતે ઈસ્લામિયાસે કાટનેકે લિએ યહાં તખ્રીબકારી ઔર સાઝીશોંકે અડ્ડે કાઈમ કર લિએ થે. નાજી ઉન્કા ઈત્તિહાદી બન ગયા થા. ઉસ્ને મિસ્રકી સૂડાની ફૌજકો અપને કબ્જેમેં લે રખ્ખા થા. ઈસ ફૌજકી તા'દાદ પચાસ હજાર થી.

સુલ્તાન અય્યૂબીને મિસ્રકી ઈમારત સંભાલી તો ઉસ્કી પહલી ટક્કર

નાજીસે હૂઈ. સુલ્તાન અય્યૂબીને નુરૂદ્દીન ઝંગી મર્હુમસે મુન્તખબ ઔર જાંબાઝ દસ્તોંકી કુમક મંગવા કર મિસ્રકી પચાસ હજાર સૂડાની ફૌજ તોળ દી. ઈસ્કે બા'ઝ સાલારોંકો કૈદમેં ડાલ દિયા ઔર નઈ ફૌજ તય્યાર કર લી. થોળે હી અર્સે બા'દ ઉસ્ને યહ હુક્મનામા જારી કિયા કે ઈસ મા'જૂલ ફૌજકે જો લોગ હલફે વફાદારીકે સાથ ખુલૂસ નિય્યતસે મિસ્રી ફૌજમેં શામિલ હોના ચાહે ઉન્હેં ભરતી કર લિયા જાએ. સૂડાનકે વહ તમામ મુસલમાન જો ઈસ ફૌજમેં થે વાપસ આ ગએ. વહ જાન ગએ થે કે ઉન્હેં ગૈરમુસ્લિમ સાઝીશકા આલએકાર બનાયા ગયા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજમેં શામિલ હો કર ઉન્હોંને જબ સલીબિયોંકે ખિલાફ દો તીન મા'र्કે લળે ઔર સુલ્તાન અય્યૂબીકો ઉન્હોંને કરીબસે દેખા તો ઉન્કા ઈમાન તાઝા હો ગયા. ફૌજી ટ્રેનિંગકે સાથ સાથ ઉન્હેં દિન વ ઈમાન ઔર મિલ્લી વકારકે વઅઝ ભી સુનાએ જાતે ઔર ઉન્હેં બતાયા જાતા થા કે ઉન્કા દુશ્મન, ઉન્કે મઝહબકા દુશ્મન હે જિસ્કી નઝરમેં ઈસ્લામકી બેટિયોંકી કોઈ ઈઝ્ઝત ઔર ઈસ્મત નહીં. અબ સુલ્તાન અય્યૂબીકી જો ફૌજ અરબમેં લળ રહી થી ઉસ્મેં ખાસી નફરી સૂડાની મુસલમાનોંકી થી.

કાહિરાકી ઈન્ટેલીજન્સ ઈસ સૂરતે હાલસે બેખબર નહીં થી કે સૂડાનકી હુકૂમત વહાંકે મુસલમાનોંકો કઈ એક તરીકોસે કાઈલ કરનેકી કોશિશ કર રહી હે કે મિસ્રી ફૌજમેં જાનેકે બજાએ સૂડાનકી ફૌજમેં ભરતી હો. સૂડાનિયોંને મુસલમાનોં પર તશદ્દુદ કરકે ભી દેખ લિયા થા. ઉસ્કે નતીજેમેં સૂડાનકા એક આ'લા ફૌજી અફસર ખૂફિયા તરીકેસે કત્લ હો ગયા થા. સૂડાનને ઈસ ઈલાકેમેં બાકાઈદા ફૌજ ભેજી થી. મુસલમાનોંને ઉસે પહાળિયોં ઔર વાદિયોંમેં બિખેર કર માર ડાલા યા ભગા દિયા થા. મુસલમાનોંકો ઈલાકેકા ફાઈદા હાસિલ થા. ચટ્ટાને ઔર પહાળિયાં ઉન્હેં આળ મુહિય્યા કરતી ઔર તહફ્ફુઝ દેતી થી. યહ મુસલમાન જંગજૂ ભી થે.

સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉન્કે સાથ અલી બિન સુફયાનકે શો'બેકી વસાતતસે રાબિતા કાઈમ રખ્ખા હુવા થા. મિસ્રી તાજીરોંકે કાફલોંકે ઝરીએ ઈન મુસલમાનોંકો ઈત્ના અસ્લિહા દે દિયા થા જિસ્સે વહ સાલ ભરકે મુહાસરેમેં

લળ સકતે થે. ઉન્હેં છોટી મિંજનીકેં ઔર આતિશગીર માદ્દા ભી પહુંચા દિયા ગયા થા જો લોગોંને ઘરોંમેં છૂપા રખ્ખા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીકે મન્સૂબેમેં યહ શામિલ થા કે જંગી કારવાઈસે યા દીગર ઝરાએઅસે ઈસ ઈલાકેકો મિસ્રમેં શામિલ કરના તાકે યહ મુસલમાન સહીહ માનોંમેં આઝાદ હો જાએં. યહ ઈલાકા સર્હદસે આધે દિનકી મસાફત પર થા. અલી બિન સુફયાનને વહાં અપને જાસૂસ ભેજ રખ્ખે થે જો મહઝ મુખ્બિર નહીં થે તજુર્બાકાર લળાતે ઔર છાપામાર (કમાન્ડો) થે.

યહ મુસલમાન અસ્કરી નોઈય્યતકા ખઝાના ઔર બળી કારઆમદ જંગી કુવ્વત થે હાલાંકે ઉન્કી તા'દાદ બમુશ્કિલ પાંચ હઝાર થી. ઉન્હેં છોળ કર સૂડાનકે પાસ હબ્શી રહ જાતે થે જિન્કે હાં કોઈ અસ્કરી તારિખ ઔર જંગી રિવાયત નહીં થી. વહ મુલાઝિમોંકી હૈષિયતસે લળતે થે. મૈદાને જંગમેં ઉન્કા રવય્યા યહ હોતા થા કે ઉન્કે દુશ્મનકે પાંવ ઉખળને લગે તો શેર હો જાતે થે ઔર અગર દુશ્મનકા દબાવ બળ્હ જાએ તો મોહતાત હો કર લળતે ઔર પીછે હટને લગતે થે. ઉન્કી ટ્રેનિંગકે લિએ સલીબી પહુંચ ગએ થે યા મિસ્રી ફૌજકે દો તીન ગદ્દાર સાલાર ઝરો જવાહિરાતકી લાલચમેં સૂડાન ચલે ગએ થે. સલીબી ઔર ઉન્કે મિસ્રી સાલારોંકી બદોલત સૂડાનકી ફૌજમેં કુછ અહલિયત પૈદા હો ગઈ થી. યહી વજહ થી કે સૂડાની હુકૂમત મિસ્ર પર ખુલા હમ્લા કરનેસે ગબરાતી થી ઔર યહી વજહ થી કે વહ મુસલમાનકો અપની ફૌજમેં શામિલ કરનેકી કોશિશ કર રહી થી. સલીબી મુશીર જાન્તે થે કો પચાસ હજાર હબ્શિયોંકી નિસ્બત પાંચ હજાર મુસલમાન કાફી હૈં.

અલી બિન સુફયાનકો ઈત્તિલાઅ મિલી કે મુસલમાનોકે સૂડાની ઈલાકોમેં યહ વાકિઆ હુવા હે કે સૂડાનકે કૈદખાનેકે એક સિપાહીને સૂડાની ફૌજકે કમાન્ડરકો કત્લ કર દિયા ઔર મુસલમાનોકે ઈલાકેમેં પનાહ લે લી હે. યહ ખબર લાનેવાલે જાસૂસને અલી બિન સુફયાનકો પૂરા વાકિઆ સુનાયા. ઉસ્ને ઈસ સિપાહીસે યહ તસ્દીક કર લી થી. સિપાહીસે ઉસ્ને યહ ભી મા'લૂમ કર લિયા થા કે ઈસ્હાક નામકા કમાન્ડર કૈદ ખાનેમેં ઝિંદા હે

Maktabe Ashraf

ઔર ઉસે ઈસ મકસદકે લિએ તય્યાર કરનેકે લિએ કૈદખાનેમે અઝિય્યતોંકા નિશાના બનાયા જા રહા હે કે વહ મુસલમાનોંકો સૂડાનકા વફાદાર બના દે. જાસૂસને યહ ભી બતાયા કે ઈસ ઈલાકે પર ઈસ્હાકકા અષર વ રૂસૂખ હે.

"યહ ઝરૂરી મા'લૂમ હોતા હે કે ઈસ્હાકકો કૈદખાનેસે રિહા કરાયા જાએ." અલી બિન સુફયાનને જાસૂસસે પૂરી રિપોર્ટ લે કર મિસ્રકે કાઈલ મુકામ અમીરૂલ્આદિલસે કહા "આપ જાનતે હૈં કે કૈદખાનેમેં કૈસા કૈસા તશદ્દુદ કિયા જાતા હે. હમ ભી તશદ્દુદ કરતે હૈં. પથ્થર ભી બોલ પળતે હૈં. કહીં ઐસા ન હો કે ઈસ્હાક સૂડાનિયોંકે રંગમેં રંગા જાએ. યહ ભી મા'લૂમ હુવા હે કે હમારે દો તીન ઔર મુસલમાન કમાન્ડર કૈદખાનેમેં હે. સબ પર તશદ્દુદ કિયા જા રહા હે. મૈં તો યહાં તક મશ્વરા દેનેકો તય્યાર હૂં કે અપને કુછ છાપામાર મુસલમાનોંકે ઈલાકેમેં ભેજ દિએ જાએ. મૈં યહ ખદશા દેખ રહા હૂં કે અપને કમાન્ડરકે કત્લકા ઈન્તિકામ લેનેકે લિએ સૂડાની ફૌજ મુસલમાનોં પર હમ્લા કર દેગી."

"દૂસ્રે મુલ્કમેં છાપામાર ભેજનેકે લિએ હમેં હર પહલૂ પર ગોર કરના પળેગા." અલ્આદિલને કહા "ઉસ્કા નતીજા ખૂલી જંગ ભી હો સકતા હે."

"હમારે પાસ ગોર કરનેકે લિએ વક્ત નહીં." અલી બિન સુફયાનને કહા "હમેં ફૌરી તૌર પર દો કરવાઈયાં કરની પળેગી. કિસી ઝહિન કાસિદકો પૈગામ દે કર મોહતરમ સુલ્તાનકી તરફ ભેજા જાએ ઔર દૂસ્રી યહ કે મૈં ખૂદ સૂડાનમેં દાખિલ હો કર મુસલમાનોંકે ઈલાકેમેં ચલા જાઉં. વહાંકે હાલાતકા જાઈઝા લેના ઝરૂરી હે. સહીહ ખાકા સિર્ફ મેરી આંખ દેખ સકતી હે. હો સકતા હે વહાં ફૌજ હમ્લા ન કરે. વહાં સલીબી મૌજૂદ હે વહ મુસલમાનોંકો તવહ્હુમ પરસ્તીમેં મુબ્તલા કરકે ઉન્કે નઝરિયાત ઔર અકીદોકા રૂખ ફેર સકતે હૈં મસ્જિદોંમેં અપને મૌલવી ભેજ કર લોગોંકો ગુમ્રાહ કર સકતે હૈં. વહ ઐસી ચાલેં મિસ્રકે અંદર આ કર ભી કર ચૂકે હૈં. મુઝે યહી ડર હે કે મુસલમાનોંકે અકીદે ઔર મિલ્લી જઝબે પર હમ્લા હોગા. આપ જાન્તે હૈં કે હમારી કૌમમેં યહ ખામી હે કે દુશ્મનકી જઝબાતી ઔર હૈજાની બાતોંમેં જલ્દી આ જાતી હે. દુશ્મન દેખ ચૂકા હે કે મુસલમાનકો

મૈદાને જંગમેં મારના આસાન નહીં. અકીદોં ઔર નઝરિયોંકી મા'ર્કા આરાઈયોંમેં દુશ્મન ઐસે હથિયાર ઈસ્તિઅમાલ કરતા હે કે મુસલમાન ઢેર હો જાતે હૈં. અગર આપ ઈજાઝત દેં તો મેં વહાં ચલા જાઉં ઔર આપ અભી એક કાસિદ સુલ્તાને મોહતરમકી તરફ રવાના કર દેં."

"આપકી ગૈર હાઝિરીમેં આપકી ઝિમ્મેદારિયાં કોન સંભાલેગા ?"

"ગયાષ બિલ્બિસ." અલી બિન સુફયાનને જવાબ દિયા " ઉસ્કે સાથ મેરા એક મુઆવીન ઝાહિદીન રહેગા. આપકો મેરી ગૈર હાઝિરી મહસૂસ નહીં હોગી."

"બહુત બૂરી તરહ મહસૂસ હોગી." અલ્આદિલને કહા "આપ દુશ્મનકે મુલ્કમેં જા રહે હૈં. અગર વાપસ ન આ સકે તો મિસ્ર અંધા ઔર બેહરા હો જાએગા."

"મેં ન હુવા તો કૌમ મર નહીં જાએગી ?" અલી બિન સુફયાનને મુસ્કુરા કર કહા "અફરાદ કૌમોંકી ખાતિર મરતે રહે તો કૌમે ઝિંદા રહતી હે. સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબી યહ સોચ લે કે વહ મારે ગએ તો કૌમ તબાહ હો જાએગી તો વહ ઘર બેઠ જાએં ઔર સલ્તનતે ઈસ્લામિયા પર સલીબી હાથ સાફ કર જાએ. મુઝે સુલ્તાનકા યહ ઉસૂલ બહુત પસંદ હે. વહ કહા કરતે હૈં કે દુશ્મનકા ઈન્તિઝાર ઘર બેઠ કર ન કરો. ઉસ પર નઝર રખ્ખો. વહ તય્યારીકી હાલતમેં હો તો ઉસ્કે પહલૂ યા અકબમેં ચલે જાઓ મેં ઉસૂલ પર સૂડાન જા રહા હૂં. દુશ્મનને મુસલમાનોંકે ઈલાકેમેં કામ્યાબી કર લી તો હમ અપને કૌમસે કારનામે પર ફખ્ર કરેંગે ?"

"આપ ચલે જાઓ." અલ્આદિલને કહા "યહ કહનેકી ઝરૂરત નહીં કે એહતિયાત લાઝિમ હે. મેં સુલ્તાનકે નામ પૈગામ લિખ કર ભેજ દેતા હૂં."

અલી બિન સુફયાન સૂડાનમેં દાખિલ હોનેકી તય્યારી કરને ચલા ગયા. અલ્આદિલને કાતિબકો બુલાયા ઔર સુલ્તાન અય્યૂબીકે નામ પૈગામ લિખવાને લગા. ઉસ્ને સૂડાનસે મુસલમાનોકે ઈલાકેકી ઈત્તિલાઅ તફસિલસે લિખવાઈ. યહ ભી લિખવાયા કે યહ પૈગામ આપ તક પહુંચનેસે પહલે અલી બિન સુફયાન સૂડાનમેં જા ચુકા હોગા. અલ્આદિલને અલી બિન

સુફયાનકે મશ્વરે ભી લિખવાએ ઔર સુલ્તાન સલાહુદીન અય્યૂબીસે પૂછા કે "ક્યા કરના ચાહિએ.

કાસિદકો પૈગામ દે કર અલ્આદિલને ઉસે કહા કે ઉસે હર ચોકીસે ઘોળા બદલના હે ઔર ઘોળેકી રફતાર કિસી ભી હાલતમેં સુસ્ત નહીં હોગી. ખાના પીના દ્દોળતે ઘોળે પર હોગા. અગર રાસ્તેમેં દુશ્મનકે છાપામારોંકા ખત્રહ હુવા તો કાસિદ પૈગામ ઝાએઅ કર દેગા. ઈન હિદાયાતકે સાથ કાસિદકો રવાના કર દિયા ગયા.

અમ્ર દુર્વેશ શહરસે બહુત દૂર નિકલ ગયા થા. ઉસ્કે ઈર્દ ગિર્દ કોઈ આબાદી નહીં થી. સૂરજ ગુરૂબ હો રહા થા. અમ્ર રાતકે કયામકે લિએ કોઈ મોઝૂં જગહ દેખ રહા થા. દૂર ઉસે દરખ્ત નઝર આએ જહાં પાની ભી હો સકતા થા લેકિન ઉસ્કે પાસ પાનીકા ઝખીરહ મૌજૂદ થા. ઊંટોકો પાનીકી ઝરૂરત નહીં થી. વહ નખલિસ્તાનસે દૂર કિયામ કરના ચાહતા થા તાકે સહરાઈ ડાકૂઓંસે બચા રહે. ઉસ્કે સાથ આશી થી જો સિયાહ બુર્કેમેં મસ્તુર થી. યહ કિમતી લળકી થી. કિસી ડાકૂકી નઝર પળ જાનેસે ઉસ્કા બચના નામુમ્કિન થા.... ઉસે એક જગહ નઝર આ ગઈ. ઉસ્ને ઊંટ રોકે ઔર વહીં ખૈમા ગાળ દિયા.

ઉસે દો શુતુર સવાર અપની તરફ આતે નઝર આએ. આશીકો ઉસ્ને ખૈમેમેં ભેજ કર પર્દે ગિરા દીએ ઔર ખૂદ બાહર ખળા હો ગયા. ઉસ્કે ચૂગેમેં તલ્વાર છૂપી હૂઈ થી. ખંજર ભી થા ઔર ખૈમેમેં દો કમાને ઔર બહુતસે તીર ભી થે. શુતુર સવારોંકો અપની તરફ આતા દેખ કર વહ સોચને લગા કે યહ ડાકૂ હૂએ તો ક્યા વહ ઉન્કા મુકાબલા કર સકેગા ? ઉસે યહ ઈત્મિનાન થા કે આશી સિર્ફ દિલ બહલાનેવાલી લળકી નહીં, વહ લળ ભી સકતી હે. તીરંદાઝીકી ભી ઉસે તર્બિયત હાસિલ થી. વહ સલીબિયોંકી તય્યાર કી હૂઈ તખ્રીબકાર લળકી થી. શુતુર સવાર આ રહે થે. અમ્ર દુર્વેશને મુંહ ઉન્હીંકી તરફ રખ્ખા ઔર આશીસે કહા "કમાનમેં તીર ડાલ લો. અગર યહ ડાકૂ નિકલે તો પર્દેકે પીછેસે તીર ચલા દેના."

શુતુર સવાર ખૈમેકે કરીબ આ કર રૂકે. એકને ઊંટકી પીઠસે હી પૂછા "તુમ કોન હો ? કહાં જા રહે હો ?"

અમ્ર દુર્વેશને હાથ આસ્માનકી તરફ કરકે ઝૂમતી હૂઈ આવાઝમેં કહા "જિસ્કે સીનેમેં આસ્માનકા પૈગામ હો, ઉસ્કી કોઈ મંઝિલ નહીં હોતી. મૈં કોન હૂં?..... મુઝે ભી મા'લૂમ નહીં. કભી કુછ હુવા કરતા થા. આસ્માનસે એક પૈગામ આયા. મેરે સીનેમેં ઉતર ગયા. ઝહનસે યહ ખયાલ નિકલ ગયા કે મૈં કોન હૂં. મૈં કહાં જા રહા હૂં ?..... મેરે સીનેમેં જો રોશ્ની ઉતર આઈ હે વહ બતા સકતી હે. ઉસ્ને મેરે ઈરાદોંકા કોઈ દખલ નહીં. મૈં આગે જા રહા થા. સુબ્હકો શાયદ પીછેકો ચલ પળૂં."

દોનોં ઊંટોસે ઉતર આએ એકને કહા "આપ તો કોઈ પીર પૈગમ્બર મા'લૂમ હોતે હેં. હમ દોનોં મુસલમાન હે. ક્યા આપ ગૈબકી ખબર દે સકતે હેં ? હમ ગુનહગારોંકો સીધા રાસ્તા દિખા સકતે હેં ? "

"મૈં ભી મુસલમાન હૂં." અમ્ર દુર્વેશને વજદકી સી કૈફિયતમેં કહા "તુમ ભી મુસલમાન હો મુઝે તુમ્હારી તબાહી નઝર આ રહી હે. મૈં ભી તુમ્હારી તરહ પૂછતા ફિરતા થા કે સીધા રાસ્તા કોનસા હે. કિસીકો મા'લૂમ નહીં થા. ખૂનમેં ડૂબી હૂઈ લાશોંમેં મુઝે સબ્ઝ રંગકા એક ચૂગા ઔર ઉસ્મેં સુફેદ ડાળ્હીવાલા એક ઈન્સાન ખળા નઝર આયા. ઉસ્ને મુઝે લાશોંસે ઉઠાયા ઔર સીધા રાસ્તા દિખાયા ફિર વહ લાશોંકે ખૂનમેં ગાઈબ હો ગયા...... તુમ પહાળિયોંમેં રહતે હો તો સહરાઅમેં ચલે જાઓ. મિસ્રકા નામ દિલસે ઉતાર દો. વહ ફિરઓનોકા મુલ્ક હે. વહાં જો બાદશાહ આતા હે ઉસે મિસ્રકી મિટ્ટી ઔર વહાંકી હવા ફિરઓન બના દેતી હે."

"અબ તો વહાંકા બાદશાહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબી હે." એક શુતુર સવારને કહા "વહ પક્કા મુસલમાન હે."

"ઉસ્કા નામ મુસલમાનોં જૈસા હે." અમ્ર દુર્વેશને ઐસે લેહજેમેં કહા જૈસે ખ્વાબમેં બોલ રહા હો "વહી તુમ્હારી તબાહી લા રહા હે. તુમ જિસ મિટ્ટીસે પૈદા હૂએ હો ઉસ્કી ઈઝ્ઝત પર ખૂન બહાઓ. તુમ સૂડાનકે બેટે હો."

"મગર સૂડાનકા બાદશાહ કાફિર હે." શુતુર સવારને કહા.

"વહ મુસલમાન હો જાએગા." અમ્ર દુર્વેશને કહા "વહ મુસલમાનોંકી રાહ દેખ રહા હે. ઉસ્કી ફોજ કાફિરોંકી ફોજ હે ઈસ લિએ વહ ઈસ્લામકા નામ નહીં લેતા. તુમ સબ જાઓ તલ્વારેં, બર્છિયાં, તીરોં કમાન લે કર જાઓ. ઊંટો ઔર ઘોળોં પર સવાર હો કર જાએ. ઉસે બતાઓ કે તુમ ઉસ્કે મુહાફિઝ હો. તુમ સૂડાનકે મુહાફિઝ હો."

ઉસ્ને બુલંદ આવાઝસે કહા "જાઓ, ઉઠો યહાંસે ચલે જાઓ."

દોનોં ઊંટો પર સવાર હૂએ ઔર ચલે ગએ. કુછ દૂર જા કર એક સવારને દૂસ્રેસે કહા "ધોકા નહીં દેગા."

"મેરા ભી યહી ખયાલ હે." દૂસ્રેને કહા "પક્કા મા'લૂમ હોતા હે. સબક ભૂલા નહીં."

"આશી જૈસા ખૂબસૂરત ઈન્આમ હમેં મિલ જાએ તો હમ અપને માં બાપકે ભી ખિલાફ હો જાએ." શુતુર સવારને કહા.

"વાપસ ચલતે હૈં." દૂસ્રેને કહા "બતાએંગે કે સબ ઠીક હે.... લળકી શાયદ ખૈમેમેં હોગી."

"આદમી હોશિયાર મા'લૂમ હોતા હે. ઉસ્ને લળકીકો છુપા દિયા થા." ઉસ્ને કહા "મેરા ખયાલ હે ઉન્હેં હમારી હિફાઝતકી ઝરૂરત નહીં."

"નહીં હોની ચાહિએ." દૂસ્રેને કહા "સિપાહી હે ઉસ્કે પાસ હથિયાર ભી હે. તીરોં કમાન ભી હે. લળકી ભી હોશિયાર હે."

યહ દોનોં સૂડાની જાસૂસ થે જિન્હેં યહ મા'લૂમ કરનેકે લિએ અમ્ર દુર્વેશકે પીછે ભેજા ગયા થા કે યહ કામ ઉન્કી સ્કીમકે મુતાબિક કર રહા હે યા નહીં. અમ્ર દુર્વેશને બળી અછ્છી અદાકારી કી થી જિસ્સે યહ દોનોં મુત્મઈન હો કર ચલે ગએ.

"યહ ડાકૂ નહીં થે." અમ્ર દુર્વેશને ખૈમેમેં જા કર આશીસે કહા "ચલે ગએ હૈં."

"યહ ડાકૂઓંસે ઝિયાદા ખતરનાક થે." આશીને કહા "તુમને ઉન્હેં બળે અછ્છે તરીકેસે ટાલા હે. ફિર બોલી જિન્હોંને તુમ્હેં ઈધર ભેજા હે ઉન્કે જાસૂસ થે." આશીને કહા "યહ તુમ્હેં દેખને આએ થે કે તુમ ઉન્હેં ધોકા તો નહીં દે રહે."

"તુમ ઉન્હેં જાન્તી હો ?"

"મૈં ઉન્હીંકે દરખ્તકી એક ટહની હૂં." આશીને કહા "ઉન્સે કટ કર ગિર પળી તો સુખ જાઉંગી."

"મુઝે તુમસે ભી મોહતાત રહના પળેગા."

લળકી હંસ પળી ઔર બોલી "તુમને ખૂદ હી મુઝે ઈન્આમકે તૌર પર માંગા થા."

રાત વહ ખૈમેમેં ગહરી નીંદ સોએ હૂએ થે. આશીકી આંખ ખૂલ ગઈ. બાહર ભેળિયે ગુર્રા રહે થે. ઊંટ ડર કર ઉઠ ખળે હૂએ ઔર અજીબ તરીકેસે બોલને લગે. આશીને અમ્ર દુર્વેશકો જગાયા ઔર ઉસે બતાયા કે વહ ખૌફકે મારે મર રહી હે. અમ્ર દુર્વેશને બાહરકી આવાઝેં સુની તો આશીસે કહા "યહ ભેળિયે હૈં. કરીબ નહીં આએંગે. ઊંટ ઉઠ ખળે હૂએ હે કોઈ ડર નહીં. ભેળિયે ઉન્સે ડર કર ભાગ જાએંગે."

અચાનક ભેળિયે આપસમેં લળ પળે. ઐસી ખૌફનાક આવાઝેં થી કે આશી ચીખ માર કર અમ્ર દુર્વેશ પર જા પળી. વહ બેઠા હુવા થા. ઉસ્ને આશીકો ઈસ તરહ અપની આગોશ ઔર બાઝૂઓંકી પનાહમેં લે લિયા ઈસ તરહ માં ડરે હૂએ બચ્ચેકો છુપા લિયા કરતી હે. લળકીકા સારા જિસ્મ કાંપ રહા થા. ઉસ્કે મુંહસે બાત નહીં નિકલ રહી થી. ભેળિયે લળતે લળતે દૂર ચલે ગએ થે.

અમ્ર દુર્વેશ લળકીકો પરે કરને લગા ઔર કહા "વહ ચલે ગએ હૈં સો જાઓ."

"નહીં." આશીને ઉસ્કી આગોશસે સર ન ઉઠાયા. ધીમીસી આવાઝમેં બોલી "ઝરા દેર ઔર યહીં પળે રહને દો."

અમ્ર દુર્વેશકો યહ સૂરત પસંદ નહીં થી. ઉસ્કા ખયાલ થા કે વહ ઉસે અપને હસીન જાલમેં ફાંસનેકી કોશિશ કર રહી હે. વહ ઔર ઝિયાદા પથ બન ગયા. લળકીકા જિસ્મ બળા હી ગુદાઝ ઔર બાલ બહુત હી મુલાઈમ થે. ઉસ્ને ઈત્ની હસીન લળકીકો છૂ કર ભી નહીં દેખા થા અબ મહસૂસ

કરને લગા કે લળકી ઈસી તરહ ઉસ્કી આગોશમેં પળી રહી તો વહ ઈસ અંગેખ્તકા મુકાબલા નહીં કર સકેગા. વહ આખિર ઈન્સાન થા ઔર તનોમંદ મર્દ થા. ઉસ્ને અપને નફ્સકા મુકાબલા શુરૂઅ કર દિયા.

કુછ દેર બા'દ લળકીને સર ઉઠાયા. તારીકીમેં ઉસ્કે ચેહરેકે તઅષુરાત નઝર નહીં આ રહે થે. ઉસ્ને હાથોંસે અમ્ર દુર્વેશકા ચેહરા ટટોલ કર દોનોં હાથોંમેં થામ લિયા ઔર કહા "તુમને એક રાત મુઝસે પૂછા થા કે તુમ્હારે માં બાપ કોન હે ઔર કહાં હે. યહી સવાલ તુમ્હારે દૂસ્રે સાથીને જો તુમસે પહલે ઉસ કમરેમેં આયા થા મુઝસે પૂછા થા. મુઝે ઉન્કે મુતઅલ્લિક કુછ ભી મા'લૂમ ન થા મગર યહ સવાલ મુઝે પરેશાન કરતા રહા ઔર બહુત હી પૂરાની યાદેં બેદાર કરતા રહા મુઝે કુછ યાદ આતા થા લેકિન ઝહનકે અંધેરેમેં ઘૂમ હો જાતા થા. આજ યાદ આ ગયા હે. તુમને મુઝે અપને બાઝૂઓંમેં લે કર મુઝે અપની આગોશમેં છુપા લિયા મેરે ઝહનમેં રોશની સીચમકી. ઉસ્ને મુઝે બહુત હી પૂરાના વક્ત દિખા દિયા. મેં ઉસ વક્ત બહુત છોટી થી. મુઝે બાપને ઈસી તરહ સીનેસે લગા કર અપને બાઝૂઓમેં છુપા લિયા થા."

વહ ચુપ હો ગઈ. વહ યાદોંકી કળિયાં મિલાનેકી કોશિશમેં મસ્રૂફ થી. અચાનક બચ્ચોંકી સી શોખીસે બોલી "હાં વહ મેરા બાપ થા. ઐસા હી રેગિસ્તાન થા. મા'લૂમ નહીં વહ રાત થી યા દિન થા. હમ એક કાફલેકે સાથ જા રહે થે. બહુતસે ઘૂળ સવાર આએ ઔર કાફલે પર ટૂટ પળે. ઉન્કે પાસ તલ્વારેં ઔર બર્છિયાં થી. યહ ડરાવના સા ખ્વાબ હે જો આજ તુમ્હારી આગોશ ઔર બાઝૂઓંકી ગર્મીસે ઝહનમેં ઝિંદા હો ગયા હે. મુઝે બાપને તુમ્હારી તરહ પનાહમેં લે લિયા થા..... યહ ભી યાદ આ ગયા. મેરે બાપકે બાઝૂ ઢીલે પળ ગએ થે ઔર વહ પીછેકો ગિર પળા થા. ઉસ્ને એક બાર ફિર મુઝે બાઝૂઓંમેં ઝકળ લિયા. માં ભી યાદ આ ગઈ હે. વહ મેરે ઉપર ગિરી થી શાયદ મુઝે બચાનેકે લિએ ગિરી થી...... ફિર યાદ આતા હે કે વહ એક તરફ લૂળક ગઈ થી. મુઝે ખૂન ભી યાદ આતા હે. કિસીને મુઝે બાઝૂસે પકળ કર ઉઠા લિયા થા ઔર કિસીને કહા થા યહ ખાલીસી હિરા હે. જવાન હૂઈ તો દેખના, મુઝે અપની ચીખેં ભી યાદ આ ગઈ હે. મેંઆજ રાતકી તરહ ચીખી થી."

"દિમાગ પર ઝિયાદા ઝોર ન દો." અમ્ર દુર્વેશને ઉસ્કે સર પર હાથ ફેરતે હૂએ કહા "મેં સારી કહાની બુજ ગયા હૂં. તુમ મુસલમાનકે ઔલાદ હો. તુમ અરબ યા ફલસ્તીનકી રહનેવાલી હો. સલીબી મુસલમાનોંકે કાફલોંકો લૂટ લિયા કરતે થે. અબ ભી જો ઈલાકે ઉન્કે કબ્ઝેમેં હે વહાં વહ મુસલમાનોંકે કાફલોંકો લૂટ લેતે હે. વહ ઝર વ ઝવાહિરાત ઔર તુમ જૈસી ખૂબસૂરત બચ્ચિયોંકો લે જાતે હૈં. મૈં જાન ગયા હૂં તુમ યહાં તક કૈસે પહુંચે ઔર કૈસે પહુંચી હો."

"મૈં જબ કુછ સોચને સમઝને લગી તો મૈંને અપને જૈસી બહુત સી બચ્ચિયોંકો દેખા." આશીને કહા "હમેં બહુત અચ્છા ખાના ઔર બહુત ખૂબસૂરત કપળે પહનાએ જાતે થે. ગોરે ગોરે આદમી ઔર ઔરતેં હમસે બહુત પ્યાર કરતી થી ઉન્હોંને મેરે ઝહનસે સારી યાદેં મિટા દી થી. મૈં વહીં બળી હૂઈ થી. વહ યરૂશલમ થા. લળકપનસે હમેં બેહયાઈકે સબક મિલ્ને લગે. શરાબ ભી પિલાઈ જાતી થી. અરબી ઝુબાન સિખાઈ ગઈ. મૈં જબ જવાન હૂઈ તો મુઝે ઈસ ઈસ્તિઅમાલમેં લાયા જાને લગા જિસ્મેં તુમને મુઝે દેખા હે. તેગઝની ઔર તિરંદાઝીકી તો હમેં બહુત મશ્ક કરાઈ ગઈ થી..... આજ તુમને મુઝે ખૌફઝદગી હાલતમેં પનાહમેં લિયા તો મુઝે અચાનક અપના બાપ યાદ આ ગયા. મેરે મુતઅલ્લિક ઉસ્કે જઝબાત પાક થે ઔર તુમ્હારે જઝબાત ભી પાક હૈં. ઈસ લિએ મૈંને તુમ્હેં કહા થા કે મુઝે કુછ દેર ઔર અપની આગોશમેં પળા રહને દો. મુઝે અપને બાપકી આગોશકા લુત્ફ આ રહા થા. જબ તક મૈં ઝિંદા હૂં તુમ્હારી ગુલામ રહૂંગી. મૈં અબ સૂડાનિયોં ઔર સલીબિયોંકે કામ નહીં આ સકૂંગી. યહ તુમ્હારી પાકીઝા ખયાલી ઔર નેક નિય્યતીકા કરિશ્મા હે. મૈં મુસલમાન હૂં. તુમને મેરી રગોંમેં મુસલમાન બાપકા ખૂન ગર્મા દિયા હે. અબ મૈં તુમ્હેં યહ કામ નહીં કરને દૂંગી. જિસ્કે લિએ તુમ જા રહે હો. તુમ્ને મેરે અંદર ઈમાનકી કિંદીલ રોશન કર દી."

"ચંદ દિન મુઝે યહ કામ કરના પળેગા." અમ્ર દુર્વેશને કહા "મૈં કિસી ઔર મકસદકે લિએ જા રહા હૂં ઔર મૈં તુમ્હારી મદદ કરૂંગી."

* નૂરકા જલ્વા *

અમ્ર દુર્વેશ જબ ખૈમા ઉખાળ કર સૂડાની મુસલમાનોંકે પહાળી ઈલાકેકો રવાના હોનેકી તય્યારી કર રહા થા તો વહ કુછ હસીનો જમીલ લળકીકે મુતઅલ્લિક સોચ રહા થા જો ઉસ્કી હમસફર થી. લળકી મુસલમાન થી. ઈસ હેષિયતકી વજહસે અમ્ર દુર્વેશ ઉસે સલીબિયોંકા આલએકાર બને રહનેસે બા'ઝ રખના ચાહતા થા મગર વહ ચાર પાંચ સાલકી ઉમ્રમેં સલીબિયોંકે હાથ લગી થી. ઉન્હોંને બીસ સાલકા અર્સા સર્ફ કરકે ઉસ પર જો રંગ ચળા દિયા થા વહ ઉતારના આસાન નહીં થા. બેશક લળકીને અપને ઝહનમેં ઈસ હકીકતકો ખૂદ હી દરયાફ્ત કર લિયા થા કે વહ મુસલમાન માં બાપકી બેટી હે ઔર ઉસ્ને અપને દિલમેં સલીબી આકાઓંકે ખિલાફ નફરત પૈદા કરકે અમ્ર દુર્વેશસે કહા થા કે મેં તુમ્હારી મદદ કરૂંગી મગર અમ્ર દુર્વેશ સોચ રહા થા કે ઈસ લળકી પર એ'તિબાર કરે યા ન કરે.

રાત એક હી ખૈમેમેં ગુઝાર કર સુબ્હ લળકીને અમ્ર દુર્વેશસે પૂછા "મુઝે શક હો કે તુમ મુઝે અભી તક અપના દુશ્મન સમઝ રહે હોં."

"ઔરતકે જાલમેં ઉલઝ કર મુસલમાન કૌમને બહુત નુકસાન ઉઠાયા હે આશી !" અમ્ર દુર્વેશને જવાબ દિયા "તુમ બહુત હી ખૂબસૂરત હો. તુમ્હારી તર્બિયત ઐસી કી ગઈ હે કે તુમ્હારી ચાલ ઢાલ બોલ ચાલ ઔર અંદાઝ ઈન્સાનકે અંદર હૈવાનકો બેદાર કર દેતા હે. મેં જવાન હૂં. કઈ સાલ મૈદાને જંગમેં ઔર કુછ અર્સા સૂડાનકે કૈદખાનેમેં જંગી કૈદીકી હેષિયતસે ગુઝારા હે. ઈત્ની લંબી મુદ્દત ઘરકી ચાર દીવારી નહીં દેખી. રાત ખૈમેમેં તુમ મેરે સાથ તન્હા થી. મેં રાત ભર ખુદાએ ઝુલ્જલાલસે મદદ માંગતા રહા હૂં કે મેં હૈવાનિયતકા મુકાબલા કર સકૂં. મેં કામ્યાબ રહા. ખુદાવંદે દો આલમને મેરી બહુત મદદ કી. ફિર મેં યહ સોચતા રહા કે તુમ્હેં અપના દુશ્મન સમઝૂં યા દોસ્ત. મેં અબ ભી યહી સોચ રહા હૂં. મેં અભી તુમ્હારા યહ શક રફઅ નહીં કર સકતા કે મેં તુમ્હેં અપના દુશ્મન સમઝતા હૂં. તુમ્હેં ષાબિત કરના હે તો તુમ કાબિલે એ'તિમાદ હો."

"મેં તુમ્હેં એક બાર ફિર કહતી હૂં કે તુમને મેરે સીનેમેં ઈમાનકી શમાઅ રોશન કર દી હે." આશીને કહા "ઔર મેં તુમ્હેં યહ ભી બતા દૂં કે તુમ અગર ઈસ મુહિમમેં જિસ પર તુમ્હેં સૂડાનિયોંને ભેજા હે, સૂડાનિયોંકો ધોકા દેના ચાહોગે તો મેં તુમ્હારા સાથ દૂંગી. મેરી જાન ભી ચલી જાએ તો પીછે નહીં હટૂંગી. યહ મૈંને હી તુમ્હેં બતાયા થા કે યહ જો દો આદમી તુમ્હારે મુરીદ બન કર ગએ હે દરઅસલ સૂડાનિયોંકે જાસૂસ હેં."

"મુઝે સોચને દો આશી !" અમ્ર દુર્વેશને કહા "મેં જાન ગયા હૂં કે મેરે ઈર્દ ગિર્દ જાસૂસકા જાલ બિછા હુવા હે. મેં તુમ્હેં ભી ઈસ જાલકા એક હિસ્સા સમઝતા થા. તુમ અભી ઈસી તરહ કરના જિસ તરહ તુમ્હેં બતલાયા ગયા હે. મેં અભી ઉસી સબક ઔર હિદાયત પર અમલ કરૂંગા જો મુઝે દી ગઈ હે. મૈંને તુમ્હેં કહા થા કે મેં કિસી ઔર મકસદકે લિએ જા રહા હૂં મગર મેં ઈસ મુહિમસે ઈન્હિરાફ ભી નહીં કર સકતા. મેં ઈન્હિરાફકા નતીજા જાન્તા હૂં ક્યા હોગા. વહ તીન તીરોંકે રૂખ હર લમ્હા મેરી તરફ રહતે હેં. મેં ઉન્હેં ઉસ વકત દેખ સકૂંગા જબ યહ મેરે સીનેમેં ઉતર જાએંગે."

"મેં હર હાલમેં તુમ્હારા સાથ દૂંગી." આશીને કહા "મેં ષાબિત કરૂંગી કે મેરી રગોમેં મુસલમાન બાપકા ખૂન હે."

વહ ઊંટો પર સવાર મુસલમાનોંકે ઈલાકેકી તરફ જા રહે થે. તીસરે ઊંટ પર ઉન્કા ખૈમા ઔર દીગર સામાન લગા હુવા થા. આશી જો નીમ ઉર્યાં રહતી થી, સિયાહ કપળોંમેં મલ્બૂસ ઔર ઉસ્કા ચેહરા મસ્તૂર થા. દેખનેવાલા કહ નહીં સકતા થા કે યહ આબરૂ બાખતા લળકી સલીબિયોંકા એક ખૂબ સૂરત તીર હે જો પથ્થર જૈસે ઈન્સાનકે દિલમેં ઉતર જાએ તો મોમ હો કર સલીબિયોંકે સાંચેમેં ઢલ જાતા હે. દૂર એક ઘૂળ સવાર ઉસી સિમ્ત જા રહા થા જિધર યહ દોનોં જા રહે થે. અમ્ર દુર્વેશને ઉસ સવારકો કઈ બાર દેખા થા વહ સોચ રહા થા કે યહ સૂડાનિયોંકે ઉન જાસૂસોંમેંસે હી હોગા જો ઉસ્કે સાથ સાએકી તરહ લગે હૂએ હેં. યહ શક ઉસે પરેશાન કર રહા થા કે યહ સહરાઈ રહઝનોકા કોઈ આદમી હુવા તો વહ ક્યા કરેગા.

"આશી !" ઉસ્ને અપની હમસફરસે કહા "ઈસ સવારકો દેખ રહી હો જો ઉફક પર જા રહા હે ?"

"બહુત દેરસે દેખ રહી હૂં."

"અગર યહ રહઝનોંકે ગિરોહકા હુવા તો ક્યા હમ મુકાબલા કર સકેં?"

"હમારે પાસ હથિયાર હૈં." આશીને દિલેરાના જવાબ દિયા "રાતકો સોતેમેં હમ પર આ પળે તો મેં કુછ કહ નહીં સકતી. દિનકે વક્ત હમ ઉન્કા મુકાબલા કરેંગે. તુમ્હારે સાથ મેં હી એક દોલત હૂં. વહ મુઝે ઝિંદા નહીં લે જા સકેંગે."

સહરાઅકે ઈન ખત્રોંમેં વહ ચલતે ગએ. સૂરજ ઉપર આ કર મગ્રિબકી તરફ નીચે જાતા રહા ઔર ઉન્હેં પહાળિયાં નઝર આને લગી. બુલંદ પહાળિયાં તો દૂર થી, યહ ઈલાકા જહાંસે શુરૂઅ હોતા થા વહ જગહ દૂર નહીં થી. ઊંટ ચલતે ગએ ઔર વહ ઈલાકા આ ગયા જહાં અમ્ર દુર્વેશકો અપની મુહિમકા આગાસ કરના થા. મુસલમાનોંકા પહલા ગાંવ થોળી હી દૂર થા. અમ્ર દુર્વેશ ખૂદ ભી ઈસી ઈલાકેકા રહનેવાલા થા. ઘૂળ સવાર જો દૂર દૂર જા રહા થા, રૂખ બદલ કર ઈધર આ ગયા ઔર ઉન્સે આન મિલા.

"તુમ્હારા કિયામ ઈસ જગહ હોગા." ઘૂળ સવારને અમ્ર દુર્વેશસે કહા "તુમ મુઝે નહીં જાન્તે મેં તુમ્હેં જાન્તી હૂં." ઉસે દેખ કર આશીને ચેહરેસે નકાબ ઉઠા દિયા થા ઔર વહ મુસ્કુરા રહી થી. સવારને ઉસ્સે પૂછા, સફર અચ્છા ગુઝરા?"

"બહુત અચ્છા." આશીને બેબાક મુસ્કુરાહટસે જવાબ દિયા

"તુમ દોનોં ગબરાના નહીં." સવારને ઉન્હેં કહા "તુમ્હારે સફરકે દોરાન તુમ્હારી હિફાઝતકા ઐસા ઈન્તિકામ સાથ સાથ રહા હે જિસે તુમ દોનોં દેખ નહીં સકે, વર્ના ઈત્ની ખૂબ સૂરત લળકી યહાં તક ન પહુંચ સકતી."

"તુમ કોન હો ?" અમ્ર દુર્વેશને ઉસે પૂછા.

"સૂડાની મુસલમાન." સવારને જવાબ દિયા. ઉસ્ને કહા "અબ યહ ન સોચો કે તુમ કોન હો ઔર મેં કોન હૂં. તુમ ભી મેરી તરહ ઈસી ઈલાકેકે મુસલમાન હો. તુમ અછ્છી તરહ જાન્તે હોં કે યહાં ઝરાસી ભી ગલ્તી હો ગઈ તો યહાંકે મુસલમાન હમારી બોટિયાં ઉળા દેંગે." સવારને આગે હો કર રાઝદારીસે કહા "ઔર યહ ભી યાદ રખના કે તુમને અપને કામમેં

કોઈ ગળબળ કી તો બગૈર ઈત્તિલાઅ કત્લ હો જાઓગે. તુમ્હેં અછ્છી તરહ મા'લૂમ હે યહાં તુમ્હેં ક્યા કરના હે. આજ રાત તુમ આરામ કરો. કલ તુમ્હારે પાસ યહાંકે લોગ આને લગેંગે. આશીકો મા'લૂમ હે કે ઉસે ક્યા કરના હે.''

અમ્ર દુર્વેશકો સબ કુછ મા'લૂમ થા. ઉસે ઈસ ઈલાકેકે મુસલમાનોંકો ગુમ્રાહ કરના થા. સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ નફરત ફેલાની થી ઔર મુસલમાનોંકો સૂડાનકા વફાદાર બના કર ઉન્હેં ઉસ સૂડાની ફૌજમેં ભરતી હોનેકે લિએ તય્યાર કરના થા, જિસે મિસ્રકા હમ્લા ઔર કબ્ઝા કરનેકે લિએ તય્યાર કિયા જા રહા થા. સુલ્તાન અય્યૂબી મિસ્રસે ગૈરહાઝિર થા. વહ ઈસ વક્ત અરબકી સરઝમીન પર બર્સરે પેકાર થા. સલીબિયોંકા યહ મન્સૂબા થા કે સૂડાની ફૌજકો તય્યાર કરકે મિસ્ર પર હમ્લા કિયા જાએ મગર સૂડાની મુસલમાનોંકે જંગજૂ કબીલે સૂડાનકે બાશિંદે હોનેકે બાવુજૂદ સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે મુઅતકિદ ઔર મુરીદ થે. અમ્ર દુર્વેશ ઉસ્ને અકીદોંકો તહસનહસ કરને આયા થા.

સૂરજ ગુરૂબ હો ગયા થા જબ અમ્ર દુર્વેશને ઈસ સવારકી મદદસે ખૈમા ગાળ લિયા. સવારને જાનેસે પહલે કહા ''કલ શાયદ મુઝે તુમ્હારે સાથ અલગ બાત કરનેકા મૌકા ન મિલે. લોગ સુબ્હ સવેરે યહાં આ જાએંગે.'' ઉસ્ને એક પહાળકી તરફ ઈશારા કરકે કહા ''શામકો ધુંદલાહટમેં ભી વહ ઉપર તુમ્હેં છાતેકી તરહ દરખ્ત નઝર આ રહા હોગા ઉસે યાદ રખના. કલ રાત તુમ્હેં ઉધર મશાલકા ઈશારા કરના હે. કલ જો કપળા તુમ્હેં ઈસ્તિઅમાલ કરના હે ઉસે સુબ્હ તય્યાર કર લેના.... મેં જા રહા હૂં. અબ ઝરા ઝરાસી હર્કતને ભી એહતિયાત કરના.''

વહ લળકીકો ઈશારેસે બાહર લે ગયા ઔર ઉસે કહા ''તુમ્હેં ઝિયાદા એહતિયાતકી ઝરૂરત હે. યહાંકે મુસલમાન વહશી હેં. હમ તુમ્હારી હિફાઝતકે લિએ મૌજૂદ હેં લેકિન તુમ્હેં અપની હિફાઝત ખૂદ ઝિયાદા કરની હોગી. ઉસ આદમીકો અપને કબ્ઝેમેં રખના. ઉસ્ને લળકીકે શાનો પર બિખરે હૂએ બાલોંકો છેળ કર ઔર હોટોં પર શૈતાની મુસ્કુરાહટ લા કર કહા ઈન હસીન ઝંજિરોંમેં તો તુમ શેરકો ભી જકળ સકતી હો.''

"તુમ ભી તો યહીંકે મુસલમાન હો." આશીને તંઝિયા કહા "તુમ વહશી નહીં હો ?"

"તુમ્હેં દેખ કર કોન વહશી નહીં હો જાતા." ઉસ્ને કહા ઔર ઘોળે પર સવાર હો કર શામકે ગહરે હોતે અંધેરેમેં ગાઈબ હો ગયા.

યહ સવાર ઉન મુસલમાનોંમેંસે થા જિન્હોંને ઈમાન બેચ ડાલા થા. વહ દુશ્મનકે ઉસ ઝમીનદોઝ હમ્લેકી કિયાદત કર રહા થા જો સીધે સાદે મુસલમાનોંકે અકીદે પર કિયા જા રહા થા. વહ ઈસી ઈલાકેકે કિસી ગોશેકા રહનેવાલા થા. કિસીકો મા'લૂમ ન થા કે વહ કૌમકી આસ્તીમકા સાથ હે. ઈસ હમ્લેમેં વહ અકેલા નહીં થા. યહ આઠ દસ મુસલમાનોંકા ગિરોહ થા વહ ઘોળે પર સવાર એક ગાંવકી તરફ ચલા જા રહા થા. રાસ્તેમેં ઉસે એક ઔર આદમી મિલ ગયા વહ ઉસીકી રાહ દેખ રહા થા.

"સબ ઠીક હે ?" ઉસ્ને સવારસે પૂછા.

"હે તો સબ ઠીક." સવારને જવાબ દિયા "કિસી ભી વકત મુઆમ્લા ચોપટ હો સકતા હે. અગર સલીબિયોંને મુઝે પક્કે સબક પળ્હાએ હેં તો મેં કહ સકતા હૂં કે લળકીકે તેવર બદલે હૂએ લગતે હેં. વહ કુછ બુઝી બુઝી ઔર ખામોશ ખામોશ નઝર આતી હે."

"આશી તો કહતે હેં બહુત હોશિયાર ઔર તેઝ લળકી હે."

"શાયદ સફરકી થકનસે તેઝી માંદ પળ ગઈ હો." સવારને કહા "અમ્ર દુર્વેશ ભી તો વહશી હે."

વહ બાતેં કરતે ગાંવમેં દાખિલ હૂએ. એક જગહ દો આદમી ખળે બાતેં કર રહે થે. સવાર ઔર સાથી ઉસ્કે પાસ રૂક ગએ બતાયા કે વહ સફરમેં હે ઔર અપને ગાંવકો જા રહે હેં. અપને ગાંવકા નામ ભી બતાયા ઔર હેરતઝદા લેહજેમેં કહા "યહાંસે થોળી દૂર એક બુઝુર્ગ ઉતરા હુવા હે. સિર્ફ ખુદાકે સાથ બાતેં કરતા હે. દિનકે વકત ભી દાએં ઔર બાએં દો મશાલે જલા રખતા હે. હમ ઉસે દેખ કર ઉસ્કે પાસ બેઠ ગએ. વહ કુર્આન પળ્હ રહા થા. ઝુબાની પળ્હતા હે. ઉસ્ને હમારી તરફ તવજ્જુહ નહીં દી. હમને

ઉસે બુલાયા વહ નહીં બોલા. ઉસ્કે ખૈમેકે કરીબસે ઝમીનસે ધૂએંકા બાદલ ઉઠા. બાદલ ઉપર જા કર ગાયબ હો ગયા ઔર ઉસ્મેંસે એક લળકી નિકલી જિસ્કે હુસ્નકો હમ બયાન નહીં કર સકતે. હમ ડર ગએ ક્યૂંકે લળકી ઈન્સાન નહીં જિન મા'લૂમ હોતી થી. ઉસ્ને બુઝુર્ગકિ આગે સજદા કિયા. સજદેસે ઉઠ કર કાન બુઝુર્ગકિ મુંહકે સાથ લગાએ. બુઝુર્ગકે હોંટ હીલે. લળકી હમારે સામને આન ખળી હૂઈ.....

"હમ ડર કર ભાગને લગે લેકિન ઝમીનને હમેં પકળ લિયા, શાયદ લળકીકી આંખોને ઝકળ લિયા ઉસ્ને હમેં કહા "યહ ખુદાકા એલ્ચી હે. તુમ સબકે લિએ પૈગામ લાયા હે. ઉસે પરેશાનન કરો. યહ ઈસ વક્ત ખુદાકે સાથ બાતેં કર રહા હે. કલ આઓ. અગર ઉસ્ને તુમ પર કરમ કિયા તો નૂરકા જલ્વા દિખાએગા. મેં અભી અભી કોહે તૂરસે આઈ હૂં. ઉસ્ને બુલાયા થા. ઉસ્ને મેરે કાનમેં કહા હે કે ઈન્સે કહોકે તુમ્હારી તકલીફ બદલ દૂંગા. બેસબ્ર હો જાઓગે તો કહીં ઔર ચલા જાઉંગા હમ લળકીકે સાથ બાત નહીં કર સકે. હમારે જિસ્મ પર ઉસ્કા કબ્ઝા હો ગયા થા. હમ કુછ ભી નહીં બોલ સકે. બુઝુર્ગકી તરફ દેખા તો ઉસ્કે સર પર નૂરકા હાલા થા. હમ વહાંસે ચલે આએ."

ઉન્કા લેહજા સન્સની ખેઝ થા. સાફ પતા ચલતા થા કે ઉન પર હૈરત ઔર ખૌફ તારી હે. ઈન્સાની ફિત્રતકી યહ કમઝોરી હે કે હૈરતઅંગેઝ બાત જઝબાતકો હિલા દેતી હે. સન્સી સુરૂર દેતી હે. યહી હાલ ઉન દોનોં સુનનેવાલોં કા હુવા. ઉન્હોંને દો ઘરોંકે દરવાઝોં પર દસ્તક દે કર દો તીન આદમિયોંકો બુલા લિયા ઔર જો ઉન્હોંને સુના થા વહ ઉન્હેં સુના દિયા. સવાર ઔર ઉસ્કે સાથીને દિલ પસંદ ઔર લઝીઝસે ઈઝાફે ભી કર દીએ. લળકીકા હુસ્ન ઐસે અલ્ફાઝમેં બયાન કિયા કે સુનનેવાલે ખુદા ઔર કુર્આનકે બજાએ ઔર ઉસ બુઝુર્ગકિ બજાએ અપને દિમાગોં પર લળકીકો સવાર કરને લગે. ઉન આદમિયોંને સવાર ઔર ઉસ્કે સાથીકો મેહમાન ઠહરા લિયા. દૂસ્રે ઘરોંકે આદમી ભી આ ગએ.

અભી સૂરજ નહીં નિકલા થા જબ ઉસ ગાંવકે તમામ આદમી સવાર

ઔર ઉસ્કે સાથીકી રહનુમાઈમેં ઉસ જગહકો રવાના હો ગએ જહાં અમ્ર દુર્વેશ ઔર આશીને ખૈમા લગા રખ્ખા થા. ખૈમેકે સામને છોટેસે કાલીન પર અમ્ર દુર્વેશ આલ્તી પાલ્તી મારે બેઠા, આંખે બંધ કિએ કુછ બળબળા રહા થા. એક ડંડા ઉસ્કી દાઈં તરફ ઔર એક બાઈં તરફ ઝમીનમેં ગળા હુવા થા. ઉન્કે ઉપરવાલે સીરોં પર તેલમેં ભીગે હૂએ કપળે લિપટે હૂએ થે જો જલ રહે થે. યહ મશાલે થી. જબ ગાંવવાલે વહાં પહુંચે તો અમ્ર દુર્વેશસે આઠ દસ કદમ દૂર તીન આદમી ખળે થે. ગાંવકે લોગ આએ તો ઉન તીનોંકે પાસ રૂક ગએ.

ઈન તીનોંમેંસે એકને કહા "મેં આગે જા કર બુઝુર્ગસે બાતેં કરતા હૂં." વહ તીન ચાર કદમ આગે ગયા તો યૂં પીછેકો પીઠકે બલ ગિરા જૈસે આગેસે ઉસે કિસીને ધક્કા દિયા વહ ઉઠ કર લોગોંમેં જા ખળા હુવા. ખૌફસે વહ કાંપ રહા થા. ઉસ્ને ખૌફઝદા આવાઝમેં કહા "આગે ન જાના મુઝે કિસીને આગેસે ધક્કા દિયા. યહ કોઈ જિન થા જો મુઝે નઝર નહીં આયા."

દૂસ્રે દોને કહા "હમ આગે જાતે હેં. તુમ ડર કર ગિર પળે થે." વહ દોનોં ઈકઠ્ઠે આગે ગએ. તીન ચાર કદમ ગએ તો દોનોં પહલે આદમીકી તરહ પીઠકે બલ ગિરે. જલ્દીસે ઉઠે. લોગ ડર ગએ. સબકો યકીન હો ગયા કે ઈસ બુઝુર્ગને પેહરે પર જિન્નાત ખળે કર રખ્ખે હેં જો કિસીકો આગે નહીં જાને દેતે.

ખૈમેસે એક લળકી નિકલી. યહ આશી થી. ઉસ્ને સિયાહ રેસ્મી લિબાસ પહન રખ્ખા થા. થોળી ઔર મુંહ બારીક પર્દેમેં થે. આંખે નંગી થી. સર સિયાહ કપળેસે ઢાંપ રખ્ખા થા. બાલ શાનોંસે હોતે હૂએ સીને પર પળે હૂએ થે. વહ થી મસ્તૂર થી લેકિન લિબાસ ઐસા થા કે નીમ ઉર્યાં લગતી થી. ઈસ પહાળી ઈલાકેકે લોગોંને ઈસ કિસ્મકી લળકી પહલે કભી નહીં દેખી થી. વહ ઉસે જિન્નાતમેંસે સમઝ રહે થે. ઈસ્કી ચાલ ભી નિરાલી ઔર દિલકશ થી. આશીને અમ્ર દુર્વેશકે આગે સજ્દા કિયા. સજ્દેસે ઉઠ કર કાન ઉસ્કે મુંહકે સાથ લગા દિયા. ઉસ્કે હોંટ હિલે. આશી ઉઠ ખળી હૂઈ.

"તુમ લોગ વહીં ખળે રહો." આશીને લોગોંસે કહા "કોઈ આદમી આગે આનેકી જુર્અત ન કરે. ખુદાકે એલ્ચીને પૂછા હે કે તુમ યહાં ક્યૂં આએ

Maktabe Ashraf

હો. તુમ વહીં ખળે ખળે બાત કર સકતે હો.''

ઉન તીન આદમિયોંમેંસે જો આગે ગએ ઔર ગિર પળે થે. એક આદમી બુલંદ આવાઝસે બોલા ''એ ખુદાકી તરફસે આનેવાલે! ક્યા તૂ આનેવાલે વક્તકી ખબર દે સકતા હે?''

''પૂછ ક્યા પૂછતા હે?'' અમ્ર દુર્વેશને મખ્મૂરસી આવાઝમેં કહા.

''ક્યા હમ ઈસ ખિત્તેકો ઈસ્લામકી રિયાસત બના સકેંગે જો સૂડાનકી ગુલામ ન હો?'' ઉસ આદમીને પૂછા.

અમ્ર દુર્વેશને ગુસ્સેસે ઝમીન પર હાથ મારા. આશી દોળ કર ઉસ્કે પાસ જા બેઠી ઔર કાન ઉસ્કે મુંહકે સાથ લગા દિયા. અમ્ર દુર્વેશકે હોંટ હીલે. આશી ઉઠ કર લોગોંસે મુખાતિબ હૂઈ.

''ખુદાકે એલ્ચીને કહા હે કે પાનીકો આગ લગ જાએ તો ઉસ ખિત્તેકો તુમ ઈસ્લામી રિયાસત બના લોગે જો સૂડાનકી ગુલામ નહીં હોગી.'' આશીને કહા ''કિસીકે પાસ પાની હો તો ઈસ કપળે પર ઉંડેલ દો.''

અમ્ર દુર્વેશને ઝરા પરે એક કપળા ઈસ તરહ પળા થા જિસ તરહ કિસીને લિબાસ ઉતાર કર ગઠરીકી સૂરત રખ દિયા હો ઉન્હીં તીન આદમીમેંસે જો આગે બળ્હે ઔર ગિર પળે થે, એક આગે બળ્હા. ઉસ્કે હાથમેં ચમળેકા છોટાસા મશ્કીઝા થા, ઉસ્ને કહા ''મેરે પાસ પાની હે. મેં સફરમેં ઈસ લિએ પાની સાથ રખ્ખા હે. ઉસ્ને આગે જા કર મશ્કીઝેકા મુંહ ખોલા ઔર કપળે પર પાનીકા છિળકાવ કર દિયા.

આશીને ઝમીનસે મસાલ ઉખાળ કર અમ્ર દુર્વેશકે હાથમેં દે દી. અમ્ર દુર્વેશને આસ્માનકી તરફ મુંહ કરકે હોઠ હિલાએ જૈસે સરગોશી કી હો, ફિર ઉસ્ને મશાલ શો'લા કપળેકે સાથ લગા દિયા. કિસીકો તવક્કુઅ નહીં થી કે પાનીસે ભીગા હુવા કપળા જલ ઉઠેગા મગર હુવા યૂં કે જૂં હી મશાલકા શો'લા કપળેકે કરીબ ગયા તો કપળા ભળક ઉઠા ઔર તમામતર કપળા એક શો'લા બન ગયા. કઈ એક આદમિયોંકે મુંહસે હૈરતઝદા આવાઝેં નિકલી ''અલ્લાહ'' ઉન્કી નઝરોંકે સામને પાની જલ રહા થા.

''ખુદાકે ઈશારેકો સમઝ લો.'' અમ્ર દુર્વેશને કહા ''ઔર મુઝે ગોરસે દેખો મેં કોન હૂં. મેં તુમ્મેંસે હૂં.'' ઉસ્ને અપને ગાંવકા નામ લે કર કહા ''મેં

Maktabe Ashraf

ઈસી ઈલાકેકે રહનેવાલા હાશિમ દુર્વેશકા બેટા હૂં. મેં નબી નહીં. મેં પૈગમ્બર નહીં ખુદા અપના આખરી નબી ભેજ ચૂકા હે.'' ઉસ્ને અપની ઉંગલિયાં ચૂમ કર ઔર આંખોસે લગા કર કહા ''મેં ભી તુમ્હારી તરહ ખુદાકે આખરી રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકા પરવાના હૂં. મુઝે ખુદાને રોશની દિખાઈ ઔર હુકમ દિયા હે કે યહ રોશની ઉન્કે પાસ લે જાઓ જો અંધેરેમેં હે.''

વહ ઐસે લેહજેમેં બોલ રહા થા જૈસે ઉસ પર વજદકી કૈફિયત તારી હો. ઉસ્ને કહા ''મેરે ગાંવમેં જા કર પૂછો મેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા કમાન્ડર હૂં. મેં ઉસ ફૌજકે સાથ થા જિસ્ને સૂડાન પર હમ્લા કિયા થા. ઉસ ફૌજકા હમ્લા નાકામ હુવા. હમ સબકો અફસોસ હુવા. તુમ સબકો અફસોસ હુવા હોગા લેકિન ખુદાએ ઝુલ્જલાલને મુઝે મિસ્રકી ફૌજકી લાશોંસે ઉઠાયા ઔર મુઝે ઈશારા દિયા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી ફૌજકો ક્યું શિકસ્ત હૂઈ. મેરા અફસોસ ખૂશીમેં બદલ ગયા.''

મેંને એક દરખ્તકી શાખોમેં ખુદાકા નૂર દેખા. યહ એક રોશની થી જિસે એક સીતારા આસ્માનસે ઉતર કર દરખ્તકી શાખોંમેં અટક ગયા હો. ઉસ સીતારેમેંસે આવાઝ આઈ, આગે દેખ, પીછે દેખ, દાએં દેખ, બાએં દેખ..

''મેંને હર તરફ દેખા આવાઝ આઈ 'કોઈ ઈન્સાન તુઝે ઝિંદા નઝર આતા હે ?' મુઝે હર તરફ લાશેં નઝર આઈ. યહ સબ મેરે સાથિયોંકી લાશેં થી. હાલત સબકી બહુત બૂરી થી. ઝખ્મી બહુત કમ થે. ઝિયાદા સિપાહી પ્યાસસે મરે થે. યહ સબ લળે થે. સીતારેકી રોશનીસે આવાઝ આઈ, ક્યા તુને દેખા નહીં થા કે તુમ્હારે તલ્વારેં કુંદ હો ગઈ થી ?..... ક્યા તુને દેખા નહીં થા કે તુમ્હારે તીરોંકી કોઈ રફતાર હી નહીં થી ? ક્યા તુને દેખા નહીં થા કે તુમ્હારે ઘોળોંકે પાંવ ઝમીનમેં ધંસ ગએ થે ?.....''

''તબ મુઝે યાદ આયા કે મેંને સબ કુછ દેખા થા જો રોશનીકી સદાને યહ બતાયા થા. મેરી તલ્વારકી કાટ ઈત્ની ભી નહીં રહી થી કે ખરાસ ભી ડાલ સકતી. મેંને અપને તીર દેખે થે જો હવામેં યૂં જાતે થે જૈસે હવાકે ઝોંકોસે ઘાસકે તિનકે ઉળ રહે હો. હમારે ઘોળે ચલતે નહીં થે. રેગેઝારને સૂરજકી સારી આગ લે લી ઔર મુઝે ઔર મેરે સાથિયોંકો ભસ્મ કર દિયા. મેં ભી

જલી હૂઈ લાશ થા. સિતારેસે એક શરારા આયા. મેરી આંખોમેં ઉતરા ઔર મેરે વુજૂદમેં ઉતર ગયા. આવાઝ આઈ, હમને તુઝે દૂસરી ઝિંદગીકી અતા કી. હમસે પૂછ હમને યહ કરમ ક્યૂં કિયા ?" મૈંને પૂછા, આઝરને જવાબ દિયા, હમેં મુસલમાનોંસે મુહબ્બત હે. મુસલમાન મેરે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકા કલિમા પળ્હતે હૈં. હમારે હુઝૂર રૂકૂઅ વ સુજૂદ કરતે હૈં. જિન્કી યહ લાશેં હૈં, ઉન્હેં હમને ઈબ્રતકા સામાન બનાયા હે કે યહ ભટક ગએ થે ઔર ભટક રહે હૈં ઉન્હેં હમ સીધા રાસ્તા દિખાના ચાહતે હે. હમને તુઝે મુન્તખબ કિયા હે કે તૂ હર સુબ્હ કુર્આનકી તિલાવત કરતા હે. જાં હમને તુઝે રોશની દી હે. યહ મેરે મુસલમાન બંદોંકો દિખા....."

"મેં અછ્છી તરહ નહીં સમઝા મૈંને કહા એ મેરે રબકે નૂર ! મુઝે પૂરી બાત બતા ઔર બતાકે મેરી બાત કોન માનેગા. કિસ તરહ માનેગા. મુઝે બતા કે હમારી તલ્વારેં કુંદ ક્યૂં હો ગઈ થી ? તીરોંકી રફતાર કહાં ગઈ થી ? રોશનીકી આવાઝને કહા "વહ તલ્વાર કુંદ હો જાતી હે જિસ્કા વાર અપની માં પર કિયા જાતા હે. વહ તીર ખજૂરકા સુખા પત્તા બન જાતા હે જો અપની માંકે સીને પર ચલાયા જાતા. તૂ નહીં જાન્તા કે માં કોન હે. વહ સરઝમીન જિસ્ને તુઝે જન્મ દિયા હે ઔર જિસ્કી મિટ્ટીમેં તૂ ખેલ કર જવાન હુવા હે તેરી માં હે. જા, સૂડાનકે મુસલમાનોંકો કહ કે સૂડાનકી ઝમીન તુમ્હારી માં હે. ઈસ્સે મુહબ્બત કરો. ઈસ્કી મિટ્ટીમેં જન્નત હે ઈસ જન્નતકો ફતહ કરનેકે લિએ બાહરકા કોઈ મુસલમાન ભી આએગા તો વહ દોઝખમેં જાએગા. તૂને દોઝખ દેખ લિયા હે. જા, અપને કલિમા ગો સૂડાની ભાઈયોંકો બતા કે તુમ્હારી માં, તુમ્હારી જન્નત ઔર તુમ્હારા કા'બા સૂડાન હે."

"એ બર્ગુઝીદા હસ્તી કે જિસ્કા એહતિરામ હમ સબ પર ફર્ઝ હે.." એક આદમીને કહા "ક્યા તૂ યહ કહ રહા હે કે સૂડાનકે ઈસ બાદશાહકે હમ વફાદાર હો જાએં ?" જો હમારે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકો નહીં માનતા ? યહ આદમી ઉન તીનોંમેંસે એક થા જો આગે બળ્હે ઔર ગિર પળે થે.

"ખુદાકી આવાઝને કહા કે હે યહ બાદશાહ જો કાફિર હે મુસલમાન હો જાએગા." અમ્ર દુર્વેશને ઝૂમતી હૂઈ અપર અંગેઝ આવાઝમેં કહા "વહ

મુસલમાનોંકી રાહ દેખ રહા હે. ઉસ્કી ફીજ કાફિરોંકી હે ઈસ લિએ વહ ખુદા ઔર રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકા નામ નહીં લેતા. તુમ સબ જાઓ, બર્છિયાં, તીરોં કમાન લે કર જાઓ, ઊંટો ઔર ઘોળોં પર સવાર હો કર જાઓ. ઉસે બતાઓ કે તુમ ઉસ્કે મુહાફિઝ હો. તુમ સૂડાનકે બેટે હો..... મૈંને ખુદાસે કહા કે મેરી ઝુબાનસે યહ બાત કોઈ નહીં માનેગા. મેરે મુસલમાન ભાઈ મુઝે કત્લ કર દેંગે. ખુદાકી આવાઝ જો દરખ્તકે પત્તોમેં અટકી હૂઈ રોશ્નીસે આ રહી થી ને કહા હમારે સિવા પાનીકો કોન આગ લગા સકતા હે. જા, હમને યહ તાકત તુઝે ઈસ શહાદતકે લિએ દે દી કે લોગ તેરી આવાઝકો હમારી આવાઝ સમઝે. કોઈ ઈન્સાન પાનીકો આગ નહીં લગા સકતા.... ફિર રોશ્નીસે આવાઝ આઈ, અગર તેરી આવાઝકો લોગ ફિર ભી બાતિલ જાને તો ઉન્હેં રાતકો અપને પાસ બુલા. મેં ઉન્હેં વહી જલ્વા દિખાઉંગા જો મૂસાકો તૂર પર દિખા થા....."

"ક્યા તુમ તૂરકા જલ્વા દેખ કર હકકી આવાઝકો માનોગે ?" અમ્ર દુર્વેશને પૂછા.

"હાં, એ ખુદાકે એલ્ચી !" ઉન તીનમેંસે એકને કહા "અગર તૂ હમેં તૂરકા જલ્વા દિખા દે તો હમ તેરી આવાઝકો ખુદાકી આવાઝ માન લેંગે."

"જાઓ" અમ્ર દુર્વેશને ઝમીન પર ગુસ્સેસે હાથ માર કર કહા "ચલે જાઓ. ઉસ વકત આના જબ સૂરજ અપને શો'લે પહાળોંકે પીછે લે જાએગા ઔર આસ્માન પર સીતારોંકી કંદિલે રોશન હો જાએગી. જાઓ."

લોગ જબ વાપસ ગએ તો ઉન્કે દિલોંમેં કોઈ શક નહીં થા. જાતે જાતે વહ ચાર ચાર પાંચ પાંચકી ટોલિયોંમેં હો ગએ. ઈન્સાની ફિત્રતકી કમઝોરિયાં ઉભર આઈ. અકીદે દબ ગએ. જઝબે સર્દ હો ગએ. જઝબાત ભળક ઉઠે. યહ સીધે સાદે પસમાંદા લોગ થે. સન્સની ખેઝીને ઉન્કી અકલકા રૂખ ફેર દિયા. અમ્ર દુર્વેશકે અલ્ફાઝમેં કુછ અષર થા યા નહીં, લોગોંને ઉસ અષરકો કબૂલ કિયા જો ઉસ્કી આવાઝમેં ઔર ઉસ્કે બોલનેકે અંદાઝમેં થા. ઈન લોગોંમેંસે અગર કિસીને શકકા ઈઝહાર કિયા તો કિસી ન કિસીને કહ દિયા "ક્યા તુમ પાનીકો આગ લગા સકતે હો ?" અભી રાતકો તૂરકા

જલ્વા દેખના બાકી થા. યહ લોગ આશીકો જિન સમઝ રહે થે જિસ્કા ઉન્હોંને સાફ અલ્ફાઝમેં ઈઝહાર કિયા.

યહ વહ મુસલમાન થે જિન્હોંને સૂડાનકી ગૈર મુસ્લીમી શહનસાહીકો ખૌફઝદા કર રખ્ખા થા. સૂડાનકી ફૌજોંકો ઉન્હોંને ઈસ પહાળી ખિત્તેમેં બેબસ કરકે પસ્પા કર દિયા થા. વહ ખુદા ઔર રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકે પરસ્તાર ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે શૈદાઈ થે. સૂડાનકે બાશિંદે હોતે હૂએ વહ અપનેકો હસ્તાની ખિત્તેકો આઝાદ ઈસ્લામી રિયાસત કહતે થે, મગર અલ્ફાઝકી સન્સની ઔર ચાશ્ની ઔર વજદે આફરીનીને ઉન્હેં રાહસે બેરાહ કર દિયા ઔર ઉન્કી સોચે ભટકને લગી. જિન્હોંને ફૌજોંકો પસ્પા કિયા થા ઉન્કે અકીદે પર સિર્ફ એક ઈન્સાનને દિલકશ વાર કિયા તો ઉન્કે હફિયાર ગિર પળે. યહ લોગ જિધર ગએ અફવાએં ફેલાતે ગએ. ઉન્હોંને જો દેખા ઔર જો સુના થા ઉસે ઔર ઝિયાદા દિલનશીં બનાનેકે લિએ ઈઝાફે કરતે ચલે ગએ.

“મુઝે યહ ખદશા પરેશાન કર રહા હે કે સૂડાની મુસલમાન સન્સની ખેઝ તો હમ્માતકે આગે હથિયાર ડાલ દેંગે.” યહ આવાઝ સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી થી જો સૂડાનસે દૂર, બહુત હી દૂર ફલસ્તીનકી દેહલીઝ પર એક ચટ્ટાનકે દામનમેં અપને મુશીરોં ઔર સાલારોંકે દરમિયાન બેઠા થા. અલ્આદિલકા ભેજા હુવા કાસિદ ઉસ્કે પાસ પહુંચ ગયા થા. ઉસ્ને અલ્આદિલકા પૈગામ પળ્હ લિયા થા. મિસ્રકી ઈન્ટેલીજન્સ (શો'બએ જાસૂસી ઔર સૂરાગરસાની)ને સૂડાની મુસલમાનોંકે મુતઅલ્લિક પૂરી ઈત્તિલાઅ મિસ્રકે કાઈમ મુકામ અમીરૂલ્આદિલકો દી થી જો અલ્આદિલને સુલ્તાન અય્યૂબીકે નામ એક પૈગામમેં લિખ ભેજી થી. ઉસ્મેં યહ ભી લિખ્ખા થા કે અલી બિન સુફયાન તાજીરોંકે ભેસમેં સૂડાન જા રહા હે. પૈગામમેં અલ્આદિલને સુલ્તાન અય્યૂબીસે પૂછા થા કે સૂડાની મુસલમાનોંકે પહાળી ખિત્તેમેં અપને છાપામાર ભેજે જાએ યા નહીં. ઉસ્ને ઈસ ખદશેકા ઈઝહાર ભી કિયા થા કે હમ છાપામાર ચોરી છૂપે ભેજેંગે. અગર સૂડાની હુકૂમતકો પતા ચલ ગયા તો ખૂલી જંગ હો સકતી હે જબકે હમારી ઝિયાદાતર ફૌજ અરબમેં લળ રહી હે. પૈગામમેં તફસીલસે લિખ્ખા ગયા થા કે સૂડાની

હુકૂમત મુસલમાનોંકો અપના વફાદાર બનાનેકે લિએ હમારે જંગી કૈદિયોંકો ઈસ્તિઅમાલ કરનેકી કોશિશ કર રહી હે.

સુલ્તાન અય્યૂબીને યહ પૈગામ પઢ્હ કર અપની કમાન્ડકે સાલારોં ઔર મુશીરોંકો સુનાયા ઔર કહા "સૂડાનકે યહ મુસલમાન સૂડાનકી ફૌજકે લિએ કહરે ઈલાહી હે. તુમ સબ દેખ રહે હો કે ઈન્મેંસે જિત્ને હમારી ફૌજમેં હે વહ કિસ બેજીગરી ઔર જઝબેસે લળતે હે મગર દુશ્મન જબ ઉન્હેં તિલીસ્માતી અલ્ફાઝમેં ઉલ્ઝાતા ઔર ઝહનકો ખયાલી અય્યાશીકી તરફ માઈલ કરતા હે તો વહ રેતકે બૂત બન જાતે હૈં. અલ્આદિલને લિખ્ખા તો નહીં કે સલીબી સૂડાનકે મુસલમાન ઈલાકેમેં કિર્દારકૂશી ઔર ઝહની તખ્રીબકારી કર રહે હૈં. લેકિન તુમ સબ સલીબિયોંકો જાન્તે હોં. વહ ઈસ ફનકે માહિર હૈં. મુઝે મા'લૂમ હે કે સૂડાનિયોંકે પાસ સલીબી મુશીર મૌજૂદ હૈં. વહ ઝહની તખ્રીબકારી ઝરૂર કરેંગે."

સુલ્તાન અય્યૂબીને અલ્આદિલકે કાસિદકો ખાને ઔર આરામકે લિએ ભેજ દિયા ઔર કાતિબકો બુલા કર પૈગામકા જવાબ લિખવાને લગા. ઉસ્ને લિખવાયા :

"મેરે અઝીઝ ભાઈ અલ્આદિલ :

ખુદાએ ઈઝ્ઝોજલ તુમ્હારા હામી વ નાસિર હો. તુમ્હારે પૈગામમેં સૂડાનકે મુસલમાનોંકે મુતઅલ્લિક સૂરતે હાલ વાઝેહ કર દી હે. તુમ્હેં હૈરાન હોના ચાહિએ. તુમ જાન્તે હો કે કુફ્ફાર ઈસ્લામકા ખાતિમા ચાહતે હૈં. વહ હર હર્બા ઔર હર હથકંડા ઈસ્તિઅમાલ કર રહે હૈં. મૈં ઈસ ઈકદામકી તારીફ કરતા હૂં કે અલી બિન સુફયાન સૂડાન ચલા ગયા હે ઔર તુમને ઉસે જાનેકી ઈજાઝત દી હે. અલ્લાહ અલી બિન સુફયાનકી મદદ કરે. વહ નિહાયત હોશિયાર ઔર મુસ્તઈદ સુરાગ રસાં હે. પથ્થરોંકે અંદરસે ભેદ ભી નિકાલ લાતા હે. વહ વાપસ આ કર તુમ્હેં બતાએગા કે વહાંકી સૂરતે હાલ ક્યા હે ઔર ઉસ્કે મુતાબિક ક્યા કારવાઈ કરની ચાહિએ....."

"તુમ્ને મુઝસે પૂછા હે કે સૂડાનકે મુસલમાનોંકો છાપામારોંકી મદદ દી જાએ યા નહીં. તુમ્ને ઈસ ખત્રેકા ભી ઈઝહાર કિયા હે કે છાપામાર ભેજે તો સૂડાની જવાબી કારવાઈ કરેંગે જો ખૂલી જંગકી ભી સૂરત ઈખ્તિયાર કર

સકતે હૈં. તુમ્ને અચ્છા કિયા હે કે મેરી ઈજાઝત ઝરૂરી સમજી હે, લેકિન મેં તુમ્હેં ખબરદાર કરના ઝરૂરી સમજતા હૂં કે અગર કભી હાલાત હંગામી હો જાએ તો મેરી ઈજાઝત લેનેમેં વક્ત ઝાએઅ ન કરના. તુમ્હેં યહ મા'લૂમ હો ગયા થા કે સૂડાનકે કૈદખાનેકે એક સિપાહીને સૂડાની ફૌજકે દો કમાનદારોંકો કત્લ કરકે મુસલમાનોંકે હાં પનાહ લી ઔર ઈસ્લામ કબૂલ કર લિયા હે ઔર તુમ્હેં યહ ભી મા'લૂમ હો ગયા થા કે સૂડાની હમારે કૈદીયોંકો હમારે ખિલાફ તય્યાર કર રહે હૈં ઔર હમારે ઈસ્હાક નામી એક કમાનદારકી બીવી ઔર બેટી તકકો ઉન્હોંને ઈગ્વા કરનેકી કોશિશ કી હે તો તુમ્હેં સમઝ જાના ચાહિએ થા કે સૂડાની મુસલમાનોંમેં કુછ ગદ્દાર ભી હે. ઉન હાલાતમેં તુમ્હેં ફૌરી તૌર પર છાપામારોંકી કુછ નફરી તાજીરોં ઔર મુસાફિરોંકે ભેસમેં સૂડાની સર્હદમેં દાખિલ કર દેની ચાહિએ થી. તાહમ અલી બીન સુફયાનકા ચલે જાના કાબિલે તઅરીફ હે...."

"મેરે અઝીઝ ભાઈ ! યહ અલગ મસ્અલા હે કે હમારે પાસ ફૌજ થોળી હે ઔર હમ દુસ્રા મહાઝ ખોલનેકે કાબિલ નહીં લેકિન કુર્આનકે ઈસ ફર્માનસે ગુરેઝ ન કરો કે કિસી ભી ખિત્તેમેં મુસલમાનોં પર કુફ્ફાર ઝુલ્મ વ તશદ્દુદ કર રહે હોં યા ઉન્હેં લાલચસે યા ધોકેસે અકીદોંસે ગુમરાહ કર રહે હોં ઔર ઉન્કા કૌમી વકાર ઔર દીન વ ઈમાન ખત્રહમેં ડાલ દિયા હો તો તમામ દુન્યાકે મુસલમાનોં પર જિહાદ ફર્ઝ હો જાતા હે. મેં કઈ બાર કહ ચૂકા હૂં કે સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકી કોઈ સર્હદ નહીં. ઈસ્લામકે તહફુઝકે લિએ હમ કિસી ભી મુલ્કકી સર્હદમેં દાખિલ હો સકતે હે. તુમ જાન્તે હો કે હમને સૂડાની મુસલમાનોંકો અપને છાપામાર દે રખ્ખે હૈં જો ઉન્કે સાથ કાશ્તકારોંકે રૂપમેં રહતે હૈં. હમને સૂડાની મુસલમાનોંકો જંગી સામાન ભી દે ચુકે હૈં. અગર તુમ ઝરૂરત મહસૂસ કરો તો ઉન્હેં ઔર ઝિયાદા મદદ દો...."

"અગર સૂડાની અપને સર્હદ બંદ કરનેકે લિએ મિસ્ર પર ફૌજકશી કરેં તો ગબરા ન જાના. તુમ થોળીસી ફૌજસે કઈ ગુનાહ ફૌજકા મુકાબલા કર સકતે હો. તુમ ઉન્કા એક હમ્લા તબાહ કર ચૂકે હો. દૂસ્રા ભી તબાહ કર લોગે. સામનેકી ટક્કર ન લેના. દુશ્મનકો વહાં ઘસીટ લેના જહાં તુમ કમ તા'દાદસે ઝિયાદા નુકસાન કર સકોગે. છાપામારોંકા ઈસ્તિઅમાલ ઝિયાદા

કરના ઔર દુશ્મનકી રસદ કાટનેકા ઈન્તિઝામ કરના. તુમ્હારી આધી જંગ અલી બિન સુફયાનકે જાસૂસ જીત લેંગે. લેકિન મુઝે તવક્કુઅ નહીં કે સૂડાની હમ્લેકી હિમાકત કરેંગે. અગર ઉન્કે સલીબી મુશીરોંને અકલસે કામ લિયા તો વહ હમ્લેકે બજાએ અપને પહાળી ઈલાકેકે મુસલમાનોંકો અપને સાથ મિલાનેકી કોશિશ કરેંગે. અગર મુસલમાન ઉન્કે વફાદાર હો ગએ ઔર ઉન્કી ફૌજમેં શામિલ હો ગએ તો વહ હર ખત્રા મોલ લે સકતે હૈં, ઈસ લિએ તુમ્હારી કોશિશ યહ હોની ચાહિએ કે મુસલમાન ઉન્કી ઝહની તખ્રીબકારીકા શિકાર ન હોં....."

"મૈં વહી બાત દોહરાઉંગા જો સો બાર કહ ચૂકા હૂં. મુસલમાન મૈદાને જંગમેં શિકસ્ત દિયા કરતા હે, શિકસ્ત ખાયા નહીં કરતા, મગર ઉસ્કે જઝબાતને જબ હૈવાની જઝબા બેદાર કર દિયા જાતા હે તો વહ તલ્વાર ઉતાર ફૈંકતા હે. મિલ્લતે ઈસ્લામિયાકો જબ ભી ઝવાલ આયા ઉસી જઝબેકી બદોલત આએગા. હમારા દુશ્મન હમારી કૌમમેં યહી આગ ભળકા રહા હે. ઈસ તરહ હમ બયક વક્ત દો મુહાઝોં પર લળ રહે હૈં. એક ઝમીનકે ઉપર હે દૂસ્રા ઝમીનકે નીચે. હમારા દુશ્મન હમેં ઝહરમેં બુઝે હૂએ તીરોંસે નહીં માર સકા, વહ અબ હમેં ઝુબાનકી મિઠાસ ઔર અલ્ફાઝકે જાદૂસે બેકાર ઔર મફલૂજ કર રહા હે. યહ બળા હી ખતરનાક મહાઝ હે. હોશિયાર રહના મેરે અઝીઝ ભાઈ !...."

"યહાંકે હાલાત સાઝગાર હે. દુશ્મન બુરી તરહ બિખરા હુવા હે. મૈં ઉસે મર્કઝીયત ઔર ઈસ્તિમાકી મોહલત નહીં દૂંગા. અલ્લાહકી મદદ મિલ્તી રહી તો મૈં હલબ લે લૂંગા. મુકાલબા શાયદ અબ ભી સખ્ત હો લેકિન મૈંને કુછ ઔર ઈન્તિઝામાત કર લિએ હૈં. સલીબી અભી સામને નહીં આએ. શાયદ અભી સામને આએંગે ભી નહીં. વહ ભાઈયોંકો આપસમેં લળા કર તમાશા દેખ રહે હૈં. અગર ઉન્કા દુશ્મન આપસમેં હી લળ લળ કર મર જાએ તો ઉન્હેં સામને આનેકી ક્યા ઝરૂરત હે....."

"અલ્લાહ તુમ્હારી મદદ કરે. મુઝે ઉમ્મીદ હે કે તુમ ગબરાઓગે નહીં. ખુદા હાફિઝ."

જિસ વક્ત સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને યહ પૈગામ કાસિદકો દે કર રવાના કિયા ઉસ વક્ત અમ્ર દુર્વેશકે ખૈમેમેં વહ તીન આદમી બેઠે હૂએ થે જો લોગોંકે હુજૂમમેં આગે હો કર અમ્ર દુર્વેશકી તરફ બળ્હે થે મગર ઈસ તરહ પીછેકો ગિર પળે થે જિસે કિસીને ઉન્હેં આગેસે ધક્કા દિયા થા. લોગ ચલે ગએ. અમ્ર દુર્વેશ બાહરસે ઉઠ કર ખૈમેકે અંદર ચલા ગયા થા ઔર યહ તીન આદમી કુછ દૂર તક લોગોંકે સાથ ગએ ઔર ઉન્કી નઝર બચા કર એક એક કરકે વાપસ આએ ઔર અમ્ર દુર્વેશકે ખૈમેમેં ચલે ગએ થે. યહ ઉસીકે ગિરોહકે આદમી થે ઔર વહ ઈસી ઈલાકેકે મુસલમાન થે. સૂડાની હુકૂમતસે ઉન્હેં બહુત ઈન્આમ મિલ્તા થા.

"મેરા ખયાલ થા કે કપળા નહીં જલેગા." અમ્ર દુર્વેશને કહા "ઉસ્કે નીચે આતિશગીર સિયાલ કમ રખ્ખા ગયા ઔર ઉપર પાની ઝિયાદા ઉંડેલ દિયા ગયા થા."

"તુમ્હેં અભી યહ ભી મા'લૂમ નહીં હુવા કે યહ તેલ પાની પર ડાલ દિયા જાએ તો ભી જલ ઉઠતા હે." ઉસ આદમીને કહા જિસ્ને કપળે પર મશ્કીઝેસે પાની છિળકા થા "હમ પહલે આઝમા ચુકે થે."

"લોગોં પર ઉસ્કા અષર કયા હુવા હે ?" અમ્ર દુર્વેશને પૂછા.

"હમ કુછ દૂર તક ઉન્કે સાથ ગએ થે." એકને જવાબ દિયા "વહ પાનીકો આગ લગાનેકો હમારા મો'જીઝા સમઝતે હૈં. કોઈ યકીન નહીં કરતા કે દુન્યાકા કોઈ ઈન્સાન પાનીકો આગ લગા સકતા હે. તુમને જિસ અંદાઝસે બાતેં કી હે વહ ઉન્કે દિલોંમેં ઉતર ગયા હે. ખુદાકી કસમ !....."

"ના દોસ્ત !" અમ્ર દુર્વેશને ઉસે ટોક દિયા ઔર સંજીદા લેહજેમેં બોલા "ખુદાકી કસમ ન ખાઓ. હમ ઉસ હકસે મહરૂમ હો ગએ હૈં કે ઉસ સચ્ચે ખુદાકી કસમ ખાએ જિસ્કે અહકામકી હમ ખિલાફ વર્ઝી કર રહે હૈં."

"મા'લૂમ હોતા હે અભી તુમ્હારે દિલમેં સચ્ચા ખુદા મૌજૂદ હે." એક આદમીને કહા "અમ્ર દુર્વેશ ! તુમ અપના ખુદા ઔર અપના ઈમાન ફરોખ્ત કર આએ હો."

દૂસ્રે આદમીને પાસ બેઠી હૂઈ આશીકી રાન પર હાથ ફેર કર કહા

"ઔર કીમત દેખો કૈસી મિલી હે ! યહ સલીબકે બાદશાહોંકા હિરા હે જો સૂડાનકે હાકિમોંને તુમ્હેં દે દિયા હે."

અમ્ર દુર્વેશને આશીકી તરફ દેખા તો આશીને ઉસે ગહરી નઝરોંસે દેખતે હૂએ આંખે સીકેળી. ઉસ્કે માથે પર શિકન પૈદા હૂઈ. અમ્ર દુર્વેશ ઈસ ઈશારેકો સમઝ ગયા ઔર હંસ કર બોલા "મુઝે યાદ નહીં રહા થા. મેં ઈત્ની ઝિયાદા કિમતકે કાબિલ નહીં થા.... જાને દો ઈન બાતોંકો આનેવાલી રાતકી બાતેં કરો."

"સબ ઈન્તિઝામ તય્યાર હે." એક આદમીને કહા "તુમને હમારા કમાલ દેખ લિયા હે. દેખા હમ કિસ તરહ પીછેકો ગિરે થે ? ઔર તુમ ઉસ્કી તા'રીફ કરો કે હમને કિસી ઔરકો બોલને નહીં દિયા."

"રાતકો તુમ તૂરકા જલ્વા દિખાઓગે." એક ઔર આદમીને કહા "યાદ કર લો કે તુમ્હેં ક્યા કરના હે. હમારે આદમી તય્યાર હૈં."

"હમેં ચલે જાના ચાહિએ." તીસ્રે આદમીને કહા "અબ ખૈમેસે બાહર ન નિકલના. વહ તીનોં ચલે ગએ."

સૂરજ ગુરૂબ હોતે હી લોગ આના શુરૂઅ હો ગએ. દિનકે વક્ત જો લોગ અમ્ર દુર્વેશકી બાતેં સુન ગએ ઔર પાનીકો આગ લગનેકા કરિશ્મા દેખ ગએ થે ઉન્હોંને જહાં તક વહ પહુંચ સકે 'ખુદાકે એલ્ચી'કી તશ્હીર કર દી થી કે આજ રાતકો અમ્ર દુર્વેશ ઉન્હેં તૂરકા વહી જલ્વા દિખાએગા જો ખુદાને હજરત મૂસાકો દિખાયા થા. સૂડાનકે જાસૂસ ભી વહાં મૌજૂદ થે ઉન્હોંને અફવાહેં ફૈલાનેકા કામ જાંફિશાનીસે કિયા. ઉસ્કે નતીજેમેં શામકે બા'દ અમ્ર દુર્વેશકે ખૈમેકે સામને લોગોંકા હુજૂમ દિનકી નિસ્બત ઝિયાદા થા. ખૈમેકે અકબમેં ઔર દાએં બાએં કિસીકો ખળા હોનેકી ઈજાઝત ન થી.

અમ્ર દુર્વેશ અભી ખૈમેમેં થા. બાહર વહ મશાલે જલ રહી થી જિન્કે ડંડે ઝમીનમેં ગળ્હે હૂએ થે. લોગ 'ખુદાકે એલ્ચી'કો દેખનેકે લિએ બેચેન હો રહે થે. ખૈમેકે પર્દેકો જુંબિશ હૂઈ. આશી સામને આઈ. ઉસ્કા લિબાસ સિયાહ થા. યહ એક ફરાકસા થા જો કંધોસે પાંવ તક થા. ઈસ પર અબ્રકકે

Maktabe Ashraf

ઝરેં ચિપ્કે હૂએ થે જો મશાલોંકી રોશ્નીમેં સિતારોંકી તરહ ટિમટિમાતે ઔર ચમકતે થે. આશીકે સર પર રેશમકા બારીક રૂમાલ થા. ઉસ્કે બાલ ઉસી રેશમ જૈસે થે જો શાનોં પર ઈસ અંદાઝસે પળ હૂએ થે કે ઉર્યાં શાનોંકી સૂફેદી ઉન્મેં સિતારોંકી તરહ નઝર આતી થી. વહ ખૂબસૂરત તો થી હી, ઉસ્કા બનાવ સિંગાર ઔર સજ ધજ ઐસી થી જિસ્મેં તિલિસ્માતીસા તઅષ્ષુર થા જો હૈવાની જઝબેકો ઉકસાતી થી.

પહાળિયોં ઔર જંગલોંમેં રહનેવાલે ઈન લોગોંકે લિએ યહ લળકી, ઉસ્કી ચાલ ઔર ઉસ્કા લિબાસ અજૂબેસે કમ ન થા. ઉન્કી નઝરેં ગિરફતાર હો ગઈ ઔર ઉન પર સહર તારી હો ગયા. આશીકે એક હાથમેં ગઝ ડેળ ગઝ લંબે ઔર ઉસ્સે આધે ચોળે કાલિનકા એક ટૂકળા થા જો ઉસ્ને દોનોં મશાલોંકે દરમિયાન બિછા દિયા. ઉસ્ને દોનોં બાઝૂ ફૈલાએ ઔર આસ્માનકી તરફ દેખા. ખૈમેકા પર્દા હટા ઔર અમ્ર દુર્વેશ મસ્તાના ચાલ ચલતા કાલિન પર ખળા હો ગયા. ઉસ્ને ભી આશીકી તરહ બાઝૂ દાએં બાએં ફેલાએ, આસ્માનકી તરફ દેખા ઔર કુછ બળબળાને લગા.

“એ ખુદાકી બર્ગુઝીદા હસ્તી જિસ્કા એહતિરામ હમ સબ પર ફર્ઝ હે, હમ તેરે હુઝૂર હાઝિર હૂએ હેં.” યહ ઉન તીન આદમિયોંસે એક થા જિન્કા ઉપર ઝિક્ર આ ચૂકા હે. ઉસ્ને કહા “તેરી દિનકી બાતેં હમારે દિલોંમેં ઉતર ગઈ હે મગર એક શક હે. હમેં તૂરકા જલ્વા દિખા જિસ્કા તૂને વા'દા કિયા થા.”

“મિસ્ર ફિરઔનોકા મુલ્ક હે.” અમ્ર દુર્વેશને બુલંદ આવાઝસે કહા “ફિરઔન મર ગએ મગર ખુદાને મિસ્રકી બાદશાહી જિસ્કો ભી દી વહ ફિરઔન બના. યહ મિસ્રકી ઝમીનકી, મિસ્રકે પાનીકી ઔર મિસ્રકી હવાકી તાષીર હે જો કલિમા રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમ વહ ભી ફિરઔન બને. હઝરતે મૂસા અલય્હિસ્સલામને ફિરઔનોકી ‘ખુદાઈ'કો લલકારા ઔર નીલકે પાનીકો કાટ કર દિખા દિયા. અબ મિસ્ર એક બાર ફિર ફિરઔનોકે કબ્ઝેમેં આ ગયા હે. વહાં શરાબકી નહરેં બેહતી હે ઔર પર્દા નશીન કુવારિયોંકી ઈસ્મતોંસે ખેલા જાતા હે. ખુદાએ ઝુલ્જલાલને હમારે ઈસ ખિત્તેકો યહ શઆદત બખ્શી હે કે મિસ્રકો ફિરઔનસે આઝાદ કરાઓ.

ખુદાવંદે દો આલમને ઉન્હેં કોહે તૂરકા જલ્વા બખ્શા હે."

અમ્ર દુર્વેશને બાઝૂ ફેલાએ ઔર આસ્માનકી તરફ દેખ કર જોશીલી આવાઝમેં કહા "અપને ભટકે હૂએ બંદોકો અપના વહી નૂર દિખા જો તૂને મૂસાકો દિખાયા થા."

ઉસ્ને લપક કર એક મશાલ ઝમીનસે ઉખાળી. રાત તારિક હો ચૂકી થી. પહાળ ચટ્ટાને ઔર દરખ્ત અંધેરીકી સિયાહીમેં રૂપોશ હો ગએ થે. રોશની સિર્ફ ઈન દો મશાલોંકે શો'લોકી થી જિસ્મેં અમ્ર દુર્વેશ ઔર આશી નઝર આ રહે થે. અમ્ર દુર્વેશને મશાલ ઉપર કી ઔર એક સિમ્ત ઈશારા કરકે કહા "ઉધર દેખો, ઉધર એક પહાળી હે. તુમ ઉસ પહાળીકો નહીં દેખ સકતે ઉસ્કા જલ્વા દેખો."

ઉસ્ને મશાલ ઔર ઝિયાદા ઉપર કરકે દાએં બાએં લહરાઈ. ઉસ્કે સાથ હી સામને પહાળીસે એક શો'લા ઉઠા ઔર ઝરાસી દેરમેં કમ હોતે હોતે ખત્મ હો ગયા. લોગોંકે મુંહ ખુલેકે ખુલે રહ ગએ. હૈરતઝદગીને ઉન્કી ઝુબાને ગુંગ કર દી.

"અગર તુમને ખુદાકે ઈસ જલ્વેકો ભી અપને દિલોંમેં ન ઉતારા તો યહ શો'લા જો તુમ્ને દેખા હે તુમ્હારે ઈસ સર સબ્ઝ ઈલાકેકો રેગેઝાર બના દેગા." અમ્ર દુર્વેશને કહા "મૈં ઉસે રોક નહીં સકૂંગા. ઉસે તુમને દા'વત દી હે."

અમ્ર દુર્વેશ અપને ખૈમેમેં ચલા ગયા. આશીને લોગોંકો ઈશારા કિયા કે વહ ચલે જાએં. લોગ વહાંસે જાને લગે તો એક દૂસરેકે સાથ બાત કરતે હૂએ ભી ગબરાતે થે. ઈન્કે દિલોંમેં કોઈ શક નહીં રહા થા. વહ જબ ખૈમેસે દૂર નિકલ ગએ તો એક આદમી જો ઉન્કે સાથ થા, દોળ કર આગે હુવા ઔર સબકી તરફ મુંહ કરકે રૂક ગયા. સબને દેખા. વહ એક ગાંવકી મસ્જિદકા પેશ ઈમામ થા.

"ઝરા રૂક જાઓ." ઈમામને બાઝૂ ફેલા કર કહા, સબ રૂક ગએ તો ઉસ્ને કહા "અપને ઈમાનકો કાબૂમેં રખ્ખો, મુસલમાનોં ! યહ જાદૂગીરી હે. જો તુમ દેખ આએ હો યહ શો'બદાબાઝી હે. રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકે બા'દ ન કોઈ પૈગમ્બર આયા હે ઔર ન આએગા.

Maktabe Ashraf

ખુદા ઐસે ગુનહગારોંકો જલ્વે ઔર નૂર નહીં દિખાયા કરતા જો અપને સાથ બહયા લળકિયાં લિએ ફિરતે."

"યહ લળકી નહીં જિન હૈં." એક આદમીને કહા.

"જિન્નાત ઈન્સાનોંકે રૂપમેં નહીં આ સકતે." ઈમામને કહા "જિન્નાત કિસી ઈન્સાનકે ગુલામ નહીં હો સકતે. મુસલમાનોં ! અપને અકીદેકી હિફાઝત કરો. સુલ્તાન સલાહુદ્દુન અય્યૂબી ફિરઔન નહીં, વહ ખુદાકા સચ્ચા બંદા હે. ઉસ્ને પૈગમ્બરકા દા'વા નહીં કિયા. વહ તુમ્હારે મઝહબકા પાસબાન ઔર સલીબકા દુશ્મન હે."

"મોહતરમ ઈમામ !" એક આદમીને કહા "ક્યા આપ પાનીકો આગ લગા સકતે હૈં ?"

"ઉસ્કી ન સુનો." એક ઔરને કહા "યહ અપની ઈમામત કાઈમ રખના ચાહતા હે."

"હમને જો દેખા હે વહ આપ દિખાએં." એક ઔરને કહા "ફિર હમ આપકી ઈતાઅત કબૂલ કર લેંગે."

"મેરે સાથ ઉસ પહાળી પર ચલો જહાંસે શો'લા ઉઠા થા." ઈમામને કહા "મેં તુમ્હેં દિખા દૂંગા કે યહ ક્યા શો'બદા હે. અગર મેં ગલત હુવા તો મઝે ઉસી જગહ કલ કર દેના જહાં શો'લા ભળકા થા."

"હમ ખુદાકે કામોંમેં દખલ દેનેકી જુર્અત નહીં કરેંગે." એક આદમીને કહા.

દો તીન આદમી બયક વક્ત બોલ પળે. વહ ભી ઈમામકે ખિલાફ બોલ રહે થે. ઉન્હોંને લોગોંકો ઐસા ઈશ્તિઆલ દિલાયા કે સબ ચલ પળે ઔર ઈમામકો ધક્કે દેતે આગે ચલે ગએ. ઈમામ અકેલા ખળા રહા.

કુછ દેર વહાં ખળે રહ કર ઈમામ ઉસ પહાળીકી તરફ ચલ પળા જિસ પર શો'લા ઉઠા થા. વહ બહુત હી તેઝ ચલા જા રહા થા. એક પથરીલે વીરાનેસે ગુઝર કર ચટ્ટાનકે દામનમેં પહુંચા તો દો આદમી ઉસ્સે કુછ દૂર પીછે ચલે જા રહે થે.

Maktabe Ashraf

ઈમામ ચટ્ટાનકે સાથ સાથ ચલા જા રહા થા. પીછે જાનેવાલે દોનોં આદમી ઔર તેઝ હો ગએ. ઉન્કી કદમોંકી આહટેં સુન કર ઈમામ રૂક ગયા. વહ દોનોં ઉસ્કે કરીબ જા ચૂકે. ઉન્કે ચેહરે કપળોંમેં છૂપે હૂએ થે. ઈમામને ઉન્સે પૂછા કે "વહ કોન હે. ઉન્હોંને કોઈ જવાબ ન દિયા. ઉન્મેંસે એક ઈમામકે પીછે ચલા ગયા. ઈમામ ઉસ્કી તરફ મુળા તો દૂસ્રેને ઈમામકી ગર્દનકે ગિર્દ અપના બાઝૂ લપેટ લિયા. ઈમામને કમરબંદસે ખંજર નિકાલા મગર ઉસ્કા ખંજરવાલા હાથ એક આદમીકે હાથકે શિકંજેમેં આ ગયા. ઉસ્કી ગર્દન દૂસ્રે આદમીકે બાઝૂકે શિકંજેમેં થી જો ઈત્ના તંગ ઔર સખ્ત હો ગયા થા કે ઉસ્કા સાંસ રૂક રહા થા.

ઉસ્ને આઝાદ હોનેકી આખરી કોશિશ કી. વહ પૂરી તાકતસે ઉછલા. દોનોં પાંવ જોળ કર સામનેવાલેકે પેટમેં મારે ઉસે પીછેસે એક આદમીને ઝકળ રખ્ખા થા. સામનેવાલા ઈમામકી લાતોંસે પીછેકો ગિરા ઔર ઉસ્કે પીછેવાલા ધક્કા બર્દાશ્ત ન કર સકા. વહ ભી પીછેકો ગિરા ઔર ઈમામકી ગર્દન પર ઉસ્કે બાઝૂકી ગિરફ્ત ઢીલી પળ ગઈ. ઈમામને એક ઔર ઝટકા દિયા ઔર આઝાદ હો ગયા. વહ અબ એક ખૂનરેઝ લળાઈકે લિએ તય્યાર હો કર ઉઠા લેકિન વહ દોનોં આદમી ભાગ ગએ. ઉન્કે ભાગનેકી વજહ સિર્ફ યહ હો સકતી થી કે વહ દોનોં ઉસી ઈલાકેકે મુસલમાન થે. ઉન્હેં પેહચાને જાનેકા ખત્રા થા ઈમામને ઉન્હેં લલકારા લેકિન વહ ગાઈબ હો ગએ થે. ઈમામને આગે જાના મુનાસિબ ન સમઝા ઔર વહીંસે વાપસ ચલા ગયા.

અમ્ર દુર્વેશકે ખૈમેમેં વહી તીન આદમી બેઠે થે જો દિનકે વક્ત ભી ઉસ્કે પાસ આએ થે. ઉન્હોંને અમ્ર દુર્વેશકો બતાયા કે લોગ વહી તઅષ્ષુર લે કર ગએ હૈં જો ઉન પર પૈદા કરનેકી કોશિશ કી ગઈ થી. ઉન્હોંને ઉસે યહ ભી બતાયા કે કલ રાત ઉસે આગે એક ઔર ગાંવકે કરીબ જાના હે ઔર 'નૂરકા જલ્વા' એક ઔર પહાળી પર દિખાના હે. તીનોં ચલે ગએ. આશી અમ્ર દુર્વેશકે સાથ અકેલી રહ ગઈ.

"ક્યા તુમ અપની કામ્યાબી પર ખૂશ હો ?" આશીને પૂછા.

"આશી !" અમ્ર દુર્વેશને આહ લે કર કહા "મેં તુમ્હેં ઈસ કિસ્મકે

સવાલોંકા જવાબ દેનેસે ડરતા હૂં.''

''ક્યા તુમ ચાહતે હો કે મેં સલીબિયોં ઔર સૂડાનિયોંકે હાથોંમેં ખિલૌના બની રહૂં?'' આશીને કહા ''તુમને મેરે અંદર ઈમાન બેદાર કિયા હે ઔર અબ તુમ મુઝ પર એ'તિબાર નહીં કરતે.''

''મેં એ'તિબાર તુમ્હારે અમલ પર કરૂંગા.'' અમ્ર દુર્વેશને કહા ''તુમ્હારે અલ્ફાઝ પર નહીં.''

''મુઝે બતાઓ મેં ક્યા કરૂં.'' આશીને કહા ''જો કહોગે કરૂંગી.''

''અભી યહી કરતી રહો જો કર રહી હો.'' અમ્ર દુર્વેશને કહા ''વક્ત આને પર તુમ્હેં બતાઉંગા કે ક્યા કરના હે.''

''હો સકતા હે તુમ્હેં યહ દિખાનેકા વક્ત હી ન મિલે કે મુઝે ક્યા કરના હે.'' આશીને કહા ''તુમ્ને દખ લિયા હે કે તુમ્હારે ઈર્દ ગિર્દ જાસૂસોંકા જાલ બિછા હુવા થા. જહાં તુમને ઝરાસી મશ્કૂક હર્કતકી યહ જાસૂસ તુમ્હેં ગાઈબ યા કત્લ કર દેંગે ઔર મુઝે અપને સાથ લે જાએંગે. અગર તુમ મુઝે પહલે હી બતા દો કે તુમ્હારા ઈરાદા ક્યા હે તો મેં તુમ્હેં બરવક્ત ખબરદાર કર સકૂંગી. મુઝે તો વહ બહરહાલ અપને ગિરોહકા ફર્દ સમઝતે હેં.''

આશીકે અંદાઝમેં કુછ ઐસી સાદગી ઔર ખુલૂસ થા જિસ્સે અમ્ર દુર્વેશ કાઈલ હો ગયા કે યહ લળકી ઉસે ધોકા નહીં દેગી. ઉસ્ને કહા ''તુમ્હારી કમાલાત દેખતા હૂં તો ડરતા હૂં કે તુમ મુઝે ધોકા દોગી.''

''કમાલાતમેં તો તુમ ભી કમ નહીં હો.'' આશીને કહા ''ઈસી લિએ તો મેં મહસૂસ કર રહી હૂં કે તુમને અપની કૌમકો ધોકા દેનેકા પુખ્તા ઈરાદા કર લિયા હે.''

''મેં તુમ્હેં અપના ઈરાદા બતા દેતા હૂં.'' અમ્ર દુર્વેશને કહા ''ઔર યહ ભી બતા દેતા હૂં કે તુમને અપના વા'દા પૂરા ન કિયા ઔર મુઝે ફરેબ દિયા તો તુમ ઝિંદા નહીં રહોગી. મેં કત્લ હો જાનેસે નહીં ડરતા ઔર કત્લ કરનેસે ભી નહીં ડરૂંગા. મેંને રાસ્તેમેં તુમ્હેં બતાયા થા કે મેં કિસી ઔર મકસદકે લિએ જા રહા હૂં. મુઝે ઉમ્મીદ થી કે મેં યહાં અપને ઈલાકેમેં આ કર અપને ખુફયા મકસદમેં આસાનીસે કામ્યાબ હો જાઉંગા મગર યહાં આ કર દેખા હે કે સૂડાનિયોંને મુઝે જાસૂસોંકે ઘેરેમેં લે રખ્ખા હે. મુઝે દૂસ્રા ગમ

યહ હો રહા હે કે મૈંને અપની કૌમકી પીઠમેં ખંજર ઉતાર દિયા હે. મૈં અપને અસલ મકસદકી ખાતિર અપને આપકો પોશીદા રખ રહા હૂં મગર મેરી કારસ્તાની જિસે તુમ મેરા કમાલ કહતી હો મેરી કૌમકે મઝહબી અકીદેકો ઝહરકી તરહ માર રહી હે. મૈંને અગર યહ સ્વાંગ જારી રખ્ખા કે યહ મુસલમાન સૂડાનિયોંકી ગુલામીકી ઝંજીરોંમેં બંધ જાએંગે ઔર ઉન્કા કૌમી વકાર હમેશાકે લિએ ખત્મ હો જાએગા."

"તુમ ક્યા કરના ચાહતે હો ?" આશીને પૂછા.

"મૈં ઈસ્હાકકે ગાંવ તક પહુંચના ચાહતા હૂં." અમ્ર દુર્વેશને કહા "તુમ ઈસ્હાકકો જાન્તી હોના. વહી કમાન્ડર જો જંગી કૈદીકી હૈષિયતસે કૈદખાનેમેં પળા હે. ઉસે અપને રંગમેં રંગનેકે લિએ તુમ્હેં ભી એક રાત ઉસ્કે પાસ ભેજા ગયા થા."

"ઉસ શખ્સકો તો મૈં સારી ઉમ્ર નહીં ભૂલ સકૂંગી." આશીને કહા "મૈં ઉસ્કી ભી ઈત્ની હી મુરીદ હૂં જિત્ની તુમ્હારી હૂં."

"મૈં ઉસ્કે ઘર તક પહુંચના ચાહતા હૂં." અમ્ર દુર્વેશને કહા "ફિર મૈં અપને ગાંવ જાનેકા ઈરાદા રખતા હૂં. મૈં યહ સોચ કર આયા થા કે યહાં આ કર ગાયબ હો જાઉંગા ઔર યહાંકે લોગોંકો બતાઉંગા કે વહ સૂડાનિયોંકે હથકંડેસે બચેં."

"મા'લૂમ હોતા હે તુમ્ને કોઈ બાકાયદા મન્સૂબા નહીં બનાયા થા." આશીને કહા "હમેં જિસ કામકે લિએ ભેજા જાતા હે ઉસ્કા હમેં બળા વાઝેહ મન્સૂબા દિયા જાતા હે."

"મૈં કૈદખાનેમેં ઝાલિમાના અઝિય્યતેં સહસહ કર નિકલા હૂં." અમ્ર દુર્વેશને કહા "ઈત્નીસી અકલ રહ ગઈ થી કે કૈદખાનેસે નિકલનેકા યહ તરીકા સોચ લિયા થા. યહાં આ કર હાલાત ઐસે હો ગએ હે કે અપને મકસદકી કામ્યાબી નામુમ્કિન નઝર આતી હૈ."

"અબ મુઝે ભી સોચને દો." આશીને કહા "અગર હમ ખુદાકી રાહમેં ષાબિત કદમ રહે તો તુમ અપને મકસદમેં કામ્યાબ હો જાઓગે. કલ હમ આગે જા રહે હૈં. કોઈ સૂરત નિકલ આએગી."

"ઝરૂરત યહ હે કે હમેં યહાં કે કિસી અકલમંદ આદમીકે સાથ

મુલાકાતકા મૌકા મિલ જાએ."

ઉસે ઈલાકેમેં અમ્ર દુર્વેશકે ખેમેસે દો અઢાઈ મીલ દૂર મિસ્રી તાજીરોંકા એક કાફલા આયા. ચાર આદમી ઔર છે ઊંટ થે. કાફલેકા સરદાર લંબી ડાળ્હીવાલા એક બુઝુર્ગ સીરત ઈન્સાન થા. જિસ્ને એક આંખકા સબ્ઝ રંગકે કપળેકા ટૂકળા લટકા રખ્ખા થા જૈસે ઉસ્કી યહ આંખ ખરાબ હો. યહ કાફલા દો રાતેં પહલે સૂડાનકી સર્હદમેં દાખિલ હુવા થા. પહલે બતાયા જા ચૂકા હે કે સુલ્તાન અય્યૂબીને મિસ્રસે સૂડાનમેં અનાજ સ્મગલ કરનેકી દરેપર્દા ઈજાઝત દે રખ્ખી થી. દૂસ્રી અજનાસ ભી સ્મગલ કી જાતી થી. સૂડાનમેં ઈન અશ્યાકી કિલ્લત થી. મિસ્રકે યહ સ્મગલર દરઅસલ સુલ્તાન અય્યૂબીકી ઈન્ટેલિજન્સકે આદમી થે. ઉન્હેં મિસ્રકે સર્હદી દસ્તે નહીં રોકતે થે ઔર સૂડાનકી સર્હદકે પહરેદાર ભી ઉન્હેં નઝરઅંદાઝ કર દેતે થે.

યહ કાફલા ભી બિલારોક ટોક સર્હદ પાર કરકે સૂડાનમેં દાખિલ હો ગયા લેકિન રાતકી તારીખી ઈસ વજહસે સૂડાનકે સર્હદી પહરેદાર યહ ન દેખ સકે કે ચાર તાજીરોં ઔર છે ઊંટોકા યહ કાફલા સૂડાનકે કિસી શહરકી તરફ જાનેકે બજાએ ઉસ પહાળી ઈલાકેકી સિમ્ત ચલા ગયા હે જહાં મુસલમાન આબાદ થે. ઉધર તાજીરોંકે કિસી કાફલેકો જાનેકી ઈજાઝત નહીં થી ક્યૂંકે સૂડાનકી હુકૂમત મુસલમાનોંકો અનાજ ઔર દીગર અજનાસસે ઔર તિજારતસે મહરૂમ રખના ચાહતી થી. યહ કાફલા રાત ભર ચલતા રહા. સુબ્હ હૂઈ તો ઊંટોંકો ટીલોંકે ઈલાકેમેં છૂપા દિયા ગયા થા. સર્હદ દૂર પીછે રહ ગઈ થી. ઉન લોગોંને સારા દિન વહીં છુપ કર ગુઝારા.

રાત તારીક હૂઈ તો કાફલા ફિર ચલ પળા ઔર આધી રાતકે વક્ત પહાળી ઈલાકેમેં દાખિલ હો ગયા. યહી કાફલેકી મંઝિલ થી. સહરકે વક્ત કાફલા એક ગાંવમેં દાખિલ હુવા. મીરે કારવાં ઈસ મકાનકે સામને રૂકા ઔર દરવાઝે પર દસ્તક દી. કુછ દેર બા'દ દરવાઝા ખુલા. એક આદમી હાથમેં દિયા લિએ બાહર આયા. મીરે કારવાંને ઉસ્કે કાનમેં કુછ કહા. દરવાઝા ખોલનેવાલેને કહા "ખૂશ આમદીદ..... તુમ સબ ફૌરન અંદર ચલો. ઊંટોકો હમ સંભાલ લેંગે."

ચારોં તાજીર અંદર ચલે ગએ. મેઝબાનને અપને ઘરવાલોંકો ઔર

પળોસકે દો તીન આદમિયોંકો જગાયા સબને ઊંટોકો મુખ્તલિફ ઘરોંકે ઊંટોંમેં બાઠ કર બાંધ દિયા. સામાન ઉતાર કર મેઝબાનકે ઘરમેં રખ દિયા ગયા. મીરે કારવાંને કહા કે સામાન ફૌરન ખોલો ઔર ગાઈબ કર દો. સબને સામાન ખોલા તો ઉસ્મેં અનાજકે બજાએ તીરોંકા ઝખીરા થા. કમાને, તલ્વારેં ઔર ખંજર થે ઔર તીન ચાર બોરિયોંમેં આતિશગીર માદેસે ભરી હૂઈ હાંડિયાં થી. યહ સામાન ગાઈબ કર દિયા ગયા.

"ક્યા મેં અપને આપમેં આ જાઉં ?" મીરે કારવાંને પૂછા "તંગ આ ગયા હૂં."

"કોઈ ખત્રા નહીં." મેઝબાનને કહા "સબ અપને લોગ હે."

મીરે કારવાંને લંબી ડાળ્હી ઉતાર દી ઔર આંખસે સબ્ઝ કપળા ભી ઉતાર દિયા. યહ ડાળ્હી નકલી થી. ઉસ્કી અસલ ડાળ્હી છોટી થી. ઔર સલીકેસે તરાશી ભી. સામાન ઈધર ઉધર છુપા કર જબ આદમી મેહમાનોંકે પાસ આએ તો એક આદમી મીરે કારવાંકો દેખ કર ઠિઠક ગયા. મીરે કારવાં મુસ્કુરાયા ઔર પૂછા "પેહચાના નહીં થા મુઝે ?"

"ઓહ મેરે દોસ્ત અલી બિન સુફયાન !" ઉસ આદમીને કહા "ખુદાકી કસમ મૈંને નહીં પેહચાના થા." ઉસ્ને આહ ભર કર કહા "હમારી ખૂશનસીબી હે કે આપ ખૂદ આ ગએ હૈં. યહાંકે હાલાત ઠીક નહીં."

"મુઝે ઈત્તિલાઅ મિલ ગઈ થી કે સૂડાનકે કૈદખાનેકે એક સિપાહીને સૂડાની ફૌજકે દો કમાન્ડરોંકો કત્લ કર દિયા હે." અલી બિન સુફયાનને કહા "ઔર મુઝે યહ ભી પતા ચલા હે કે સૂડાની હમારે જંગી કૈદિયોંકો હમારે ખિલાફ ઈસ્તિઅમાલ કરનેકી કોશિશ કર રહે હૈં."

લંબી ડાળ્હી ઔર આંખ પર સબ્ઝ પટ્ટી તાજીરોંકે ચૂગેકે બહરૂપમેં સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા જાસૂસ ઔર સુરાગરસાં અલી બિન સુફયાન થા જો યહાંકે હાલાતકા જાઈઝા લેને આયા થા. ઉસે જાસૂસોંને કાહિરા જા કર જો ખબરેં દી થી વહ ઉસ્કી રોશનીમેં બાતેં કર રહા થા ઔર વહ જિસ ઘરમેં બેઠા થા વહ ઉસ્કે ભેજે હૂએ જાસૂસોંકા મર્કઝ થા. ઉસ્કા મેઝબાન સૂડાની બાશિંદા થા. યહ સબ લોગ સુલ્તાન અય્યૂબીકે પરસ્તાર થે. ઉન લોગોંને અલી બિન સુફયાનકો એક નઈ બાત સુનાઈ.

“અફવાહ ફેલ રહી હે કે ખુદાકા કોઈ એલ્ચી આયા હે જો પાનીકો આગ લગાતા હે.” મેઝબાનને અલી બિન સુફયાનકો બતાયા “ઔર વહ લોગોંકો ઈસ કિસ્મકી બાતેં કહતા હે કે ખુદાને મુઝે યહ પૈગામ દે કર મુર્દોંમેંસે ઉઠાયા હે કે મુસલમાનોંસે કહો કે સૂડાનકે વફાદાર હો જાએ ક્યૂંકે યહ ઝમીન તુમ્હારી માં હે, ઉસ્ને અમ્ર દુર્વેશકે મુતઅલ્લિક સારી બાતેં સુના દી લેકિન ઉસે યહ મા'લૂમ નહીં થા કે અમ્ર દુર્વેશ રાતકો તૂરકા જલ્વા દિખા કર લોગોંકે દિલોંમેં બેહદ ખતરનાક શુકૂક પૈદા કર ચુકા હે.”

“મુઝે યહી ડર થા કે દુશ્મન અકીદોં પર હમ્લા કરેગા.” અલી બિન સુફયાનને કહા “ઈસી લિએ મેં ખૂદ આયા. સલીબી તખ્રીબકારીકે માહિર હે ઔર હમારી કૌમ જઝબાતી હે. સલીબી અલ્ફાઝકા બળા હી દિલ ફરેબ જાલા તન દેતે હેં. હમારે ભાઈ ખીંચે હૂએ ઉસ્કે હસીન તારોંમેં ઉલઝ જાતે હેં..... મુઝે ફૌરી તૌર પર ઈસ ફિત્નેકે મુતઅલ્લિક ઝિયાદાસે ઝિયાદા મા'લૂમાત મિલ્ની ચાહિએ. મેરા ખયાલ હે કે અમ્ર દુર્વેશકો મેં જાન્તા હૂં. હમારી ફૌજકે એક દસ્તેકા કમાન્ડર થા.”

ઈસ ઈલાકેમેં મિસ્રી જાસૂસ છાપામાર ભી થે. અલી બિન સુફયાનને મેઝબાનસે કહા કે વહ ચંદ એક આદમિયોંકો બુલાનેકા ઈન્તિઝામ કરે તાકે ઈસ તખ્રીબકારી પર જવાબી હમ્લા કિયા જા સકે.

સૂરજ તુલૂઅ હો રહા થા. જાસૂસોંકો બુલાનેકે લિએ આદમી દોળા દીએ ગએ. વહ ગએ હી થે કે એક ઘોળા જો સરપટ દોળતા આ રહા થા ઈસ મકાનકે સામને આ રૂકા. સવાર ઉતર કર અંદર આયા તો સબ એહતિરામકે લિએ ઉઠે. યહ ઈમામ થા ઔર યહ વહી ઈમામ થા જિસ્ને અમ્ર દુર્વેશકે ખિલાફ આવાઝ ઉઠાઈ થી. લોગ ઉસે ધક્કે દેતે ચલે ગએ થે, ફિર રાતકો ઉસ પર દો નામા'લૂમ આદમિયોંને કાતિલાના હમ્લા કિયા થા. ઈમામ વહીંસે વાપસ આ ગયા થા. ઉસે મા'લૂમ થા કે મુસલમાનોંને ઈસ્લામ ઔર ઈસ ઘરકો જાસૂસી ઔર દીગર સરગર્મિયોંકા ખુફયા મર્કઝ બના રખ્ખા હે. ઈમામ અપને ઘર ગયા ઔર ઘોળે પર સવાર હો કર ઈસ ગાંવકો રવાના હો ગયા. યહ ઈમામ ઈસ પર યકીન રખતા થા કે અમ્ર દુર્વેશ શો'બદા બાઝ

હે. વહ ઉસ ગાંવમેં રિપોર્ટ દેને ઔર શો'બદા બાઝીકે ખિલાફ કારવાઈ કરનેકે લિએ મદદ લેને આયા થા. આગે અલી બિન સુફયાન બેઠા થા. ઈમામ અલી બિન સુફયાનસે વાકિફ નહીં થા. તઆરૂફ કરાયા ગયા તો ઈમામને તફસીલસે સુનાયા કે અમ્ર દુર્વેશને ક્યા શો'બદા દિખાયા હે ઔર મુસલમાન તમાશાઈયોંને ઉસ્કા કિસ તરફ અષર કબૂલ કિયા હે.

"અગર હમને યહ સિલ્સિલા ન રોકા તો મુસલમાન અપને અકીદોંસે મુન્હરિફ હો જાએંગે ઈમામને કહા "યહ શખ્સ જો અપના નામ અમ્ર દુર્વેશ બતાતા હે આજ રાત અગલે ગાંવકો જા રહા હે ઔર યહી શો'બદા દિખાએગા.

ઉન્હોંને થોળી દેર ઉસ મસ્અલે પર ગોર કિયા. એક તરીકા યહ સોચા ગયા કે અમ્ર દુર્વેશકો કત્લ કર દિયા જાએ. અલી બિન સુફયાનને ઈત્તિફાક ન કિયા. ઉસ્ને ઈસ કિસ્મકા ઈઝહાર કિયા કે ઉસે યકીન હે કે અમ્ર દુર્વેશકો કત્લ કિએ બગૈર રાહે રાસ્ત પર લાયા જા સકેગા ઔર ઉસીકી ઝુબાનસે કહલવા લિયા જાએગા કે ઉસ્ને જો કરિશ્મે દિખાએ હેં વહ શો'બદા બાઝી થી. કત્લકે ખિલાફ દલાઈલ દેતે હૂએ ઉસ્ને કહા કે ઈસ તરહ લોગ ઉસે ઔર ઝિયાદા બરહક માનને લગેંગે.

અલી બિન સુફયાનકે સાથ તાજીરોંકે ભેસમેં જો તીન આદમી આએ થે વહ મિસ્રી ફૌજકે ગૈરમા'મૂલી તૌર પર ઝહીન, અપને ફનકે માહિર ઔર તજર્બાકાર લળાકા જાસૂસ થે. અલી બિન સુફયાનને ઉન્હેં તાજીરોંકે ભેસમેં સાથ લિયા. ખૂદ લંબી ડાળ્હી ઔર એક આંખ પર સબ્ઝ પટ્ટીકા બહરૂપ ચળ્હાયા. ઘોળે મંગવાએ. ચંદ ઔર આદમિયોંસે કહા કે વહ ઘોળોં ઔર ઊંટોં પર સવાર હો કર ઉસ્કે પીછે પીછે આએ. ઉસ્ને સબકો હિદાયત દી ઔર ઈમામકે સાથ ઉસ સિમ્ત રવાના હો ગએ જહાં અમ્ર દુર્વેશકો ખેમાઝન હોના થા.

અમ્ર દુર્વેશ સુબ્હ તુલૂઅ હોતે હી અગલે મુકામકે લિએ રવાના હો ગયા થા. ઉસ્કે સાથ ઉસ ઈલાકેકે લોગોંકે લિબાસમેં ઉસ્કી હિફાઝતકે લિએ જા રહે થે. ઉસ્કી તશ્હીર દૂર દૂર તક હો ગઈ થી.... વહ એક ઔર ગાંવસે કુછ દૂર રૂક ગયા ઔર ખેમા ગાળ દિયા. થોળીસી દેરમેં વહ ઔર આશી

તય્યાર હો ગએ. ખૈમેકે સામને દો મશાલે જલા કર ગાળ દી ગઈ. ઉસ્કે સાથિયોંને ગાંવવાલોકો જા બતાયા કે ઉન્હોંને ખુદાકે જિસ એલ્ચીકે કરીશ્મે સુને હૈં વહ ઉન્કે ગાંવકે બાહર ખૈમાઝન હે. લોગ દોળ ગએ. જિન લોગોંને એક રોઝ પહલે અમ્ર દુર્વેશકો દેખા થા વહ ભી દૂરકા ફાસ્લા તે કરકે આ ગએ.

અમ્ર દુર્વેશ દોનોં મશાલોંકે દરમિયાન છોટેસે કાલીન પર બેઠ ગયા. આશી અપને ઉસી ભળકીલે લિબાસ ઔર તિલિસ્માતી બનાવ સિંગારસે આરાસ્તા થા. અમ્ર દુર્વેશકે સામને કપળા લિપટા પળા થા. ઉસ્ને વહી અદાકારી શુરૂઅ કર દી જો વહ પહલે કર ચૂકા થા. એક આદમીને વહી સવાલ પૂછા જો પહલે પૂછા ગયા થા. અમ્ર દુર્વેશને વહી બાતેં ઉસી અંદાઝસે દોહરા કર કહા કે કિસીકે પાસ પાની હો તો ઈસ કપળે પર ડાલા જાએ. અલી બિન સુફયાન અપની પાર્ટીકે સાથ પહુંચ ચુકા થા ઔર ઉસ્ને અમ્ર દુર્વેશકો પેહચાન લિયા થા. ઉસે અચ્છી તરહ મા'લૂમ થા કે યહ શખ્સ મિસ્રી ફૌજકે એક દસ્તેકા કમાન્ડર હે.

અલી બિન સુફયાનકો બતા દિયા ગયા થા કે અમ્ર દુર્વેશ પાનીકો આગ લગાતા હે. અલી બિન સુફયાનકો એક શક થા. યહ તસ્લીમ નહીં કિયા જા સકતા થા કે પાનીકો આગ લગ સકતી હે. ઈસ્કે દિમાગમેં જો શક પૈદા હુવા થા, ઉસ્કે મુતાબિક વહ છોટેસે મસ્કીઝેમેં પાની અપને સાથ લે ગયા થા. જૂં હી અમ્ર દુર્વેશને કહા કે કિસીકે પાસ પાની હો તો ઈસ કપળે પર ડાલે તો એક આદમી તેઝીસે આગે બળ્હા. ઉસ્કે પાસ મસ્કીઝા. ઉસ્ને કુછ પાની કપળે પર ઉંડેલ દિયા.

અલી બિન સુફયાન આગે બળ્હા ઔર મશાલ ઝમીનસે ઉખાળ કર લોગોંસે કહા "તુમ્મેંસે કોઈ આદમી આગે આએ." એક આદમી જો અલી બિન સુફયાનકે સાથ આયા થા આગે ગયા. અલી બિન સુફયાનને મશાલ ઉસ્કે હાથમેં દે કર કહા "ઈસ કપળે પર શો'લા રખ્ખો." વહ આદમી હિચકિચાયા. અલી બિન સુફયાનને લોગોંસે કહા "તુમ્મેંસે કોઈ ભી આદમી ઈસ પાનીકો આગ લગા સકતા હે."

ઉસ આદમીને મશાલકા શો'લા કપળેકે કરીબ કિયા તો કપળેસે શો'લા

ભળક કર ઉઠા. એક આદમી જો અમ્ર દુર્વેશકા સાથી થા બોલા "તુમ કોઈ શો'બદા બાઝ હો. પીછે હટો, વર્ના તુમ પર ખુદાકી ઈસ બર્ગુઝીદા શખ્સિયતકા કહર નાઝિલ હોગા."

અમ્ર દુર્વેશ ખામોશીસે ઔર હૈરતસે અલી બિન સુફયાનકો દેખ રહા થા. અલી બિન સુફયાનને અપના કમર બંદ ખોલ કર અમ્ર દુર્વેશકે આગે રખ દિયા ઔર ઉસ પર પાની ઉંડેલ કર કહા "અગર તુમ ખુદાકે એલ્ચી હો તો ઈસ કપળેકો આગ લગાઓ." ઉસ્ને મશાલ અમ્ર દુર્વેશકે આગે કર દી મગર અમ્ર દુર્વેશ ઉસ્કે મુંહકી તરફ દેખતા રહા.

લોગોંને આપસમેં ફુસર ફુસર શુરૂઅ કર દી. અલી બિન સુફયાનકે સાથ આએ હૂએ આદમિયોંને અમ્ર દુર્વેશકે ખિલાફ બોલના શુરૂઅ કર દિયા. ઈમામકી આવાઝ સબસે ઝિયાદા બુલંદ થી. અમ્ર દુર્વેશકે આદમીને ઉસ્કી હિમાયતમેં બોલના શુરૂઅ કર દિયા. દોનોં તરફસે બોલનેવાલે જાસૂસ થે. યહ ભી જંગ થી ઔર બાતિલ મા'ર્કા આરા થે. અલી બિન સુફયાનને લોગોંકો ઉધર ઉલ્ઝા હુવા દેખા તો અમ્ર દુર્વેશકે સામને બેઠ ગયા.

"અમ્ર દુર્વેશ !" ઉસ્ને ધીમી આવાઝમેં કહા "ઈમાનકી કિત્ની કીમત મિલી હે ?"

"તુમ કોન હો ?" અમ્ર દુર્વેશને પૂછા.

"બહુત દૂરસે આયા હૂં." અલી બિન સુફયાનને કહા "તુમ્હારી શોહરત સર્હદ પાર સુની થી ઔર તુમ્હેં દેખને આયા હૂં." અમ્ર દુર્વેશને બેચેનીસે ઈધર ઉધર દેખા ઔર પૂછા "મેં તુમ પર કિસ તરહ એ'તિબાર કર લૂં ?"

"મેરી ડાળ્હી પર હાથ ફેરો." અલી બિન સુફયાનને કહા "મસ્નૂઈ હે. ઈમાનકી જો કીમત વસૂલ કી હે ઉસ્સે દૂગ્ની દૂંગા. યહ શો'બદા બાઝી ખત્મ કરો મેં તુમ્હેં સાથ લે જાઉંગા."

"મેં કાતિલોંકે ઘેરેમેં હૂં." અમ્ર દુર્વેશને કહા.

"મેરી નહીં માનોગે તો ભી કત્લ હો જાઓગે." અલી બિન સુફયાનને કહા "તુમ જાન્તે હો કે યહાં હમારે બહુતસે આદમી મૌજૂદ હેં..... તુમ્હારે સાથ કિત્ને આદમી હેં ?"

Maktabe Ashraf

"મુઝે મા'લૂમ નહીં." અમ્ર દુર્વેશને કહા ઔર પૂછા ""તુમ્હારા નામ ક્યા હે ?"

"બતા નહીં સકતા." અલી બિન સુફયાનને કહા "મેં જો પૂછતા હૂં વહ બતાઓ.... તૂરકા જલ્વા ક્યા હે ?..... સાફ બતા દો. તુમ્હારી હિફાઝતકી ઝિમ્મેદારી લેતા હૂં."

"જબ ઉઠોગે તો અપની દાઈ તરફ દેખના." અમ્ર દુર્વેશને કહા "ઊંચી પહાળીકે આગે એક ઊંચી ચટ્ટાન હે. એક બહુત બળા દરખ્ત હે. શામસે ઝરા બા'દ વહાં અપને આદમી છુપા દેના. જિસ તરહ પાનીકો આગ લગનેકા ભેદ જાન ગએ હો, તૂરકા જલ્વા ભી જાન જાઓગે. મુઝે મૌકા દો કે યહ તમાશા દિખાઓ. તુમ વહાંસે શો'લા ન ઉઠને દેના. મેરે ફરારકા ઔર મેરી હિફાઝતકા ફર્ઝ તુમ પૂરા કરોગે બસ મેરી શો'બદા બાઝી યહી હોગી કે યહાંસે નિકલ ભાગો. મુઝે ઈસ્હાકકો કૈદખાનેસે આઝાદ કરાના હે..... ઉઠો ઔર એલાન કરો કે રાતકો તૂરકા જલ્વા દિખાઉંગા."

અલી બિન સુફયાનકી જગહ કોઈ ઔર આદમી હોતા તો વહ અમ્ર દુર્વેશકી યહ અધૂરીસી બાત ન સમઝ સકતા. અલી બિન સુફયાન ઉસી મૈદાનકા ખિલાળી થા. વહ ઈશારે સમઝ લેતા થા. ઉસ્ને ઉઠ કર એલાન કિયા "ખુદાકો યહ બરગુઝીદા ઈન્સાન રાતકો તૂરકા જલ્વા દિખાએગા. મેંને ઉસ્કી બાત સમઝ લી હે. તુમ સબ ચલે જાઓ. શામકે બા'દ આના."

અલી બિન સુફયાન ઉઠ કર ચલા ગયા. લોગોંને ઉસે ઘેર લિયા ઔર પૂછા કે "અમ્ર દુર્વેશકે સાથ ઉસ્કી ક્યા બાતેં હૂઈ હે. ઉસ્ને બુલંદ આવાઝસે કહા "ઈસ બર્ગુઝીદા હસ્તીકે સીનેમેં એક પૈગામ ઔર એક રાઝ હે. મેંને અપના શક રફઅ કર લિયા હે. રાતકો ઈસ્કા કરિશ્મા ઝરૂર દેખના."

અમ્ર દુર્વેશકે આદમી ઉસ્કે પાસ જા બેઠે ઔર પૂછા કે "ઈસ આદમીકે સાથ ક્યા બાતેં હૂઈ હે. અમ્ર દુર્વેશને જવાબ દિયા મેંને ઉસે કાઈલ કર લિયા હે."

"લેકિન યહ હે કોન ?" એક આદમીને કહા "ઉસે ઝરૂર પતા ચલ ગયા હે કે કપળેમેં આતિશગીર સિયાલ હે જો જલ ઉઠતા હે."

"તુમ ક્યૂં ફિક્ર કરતે હો ?" અમ્ર દુર્વેશને મુસ્કુરા કર કહા "મેં આજ

રાત ઉસ્કે સારે શુકૂક રફઅ કર દૂંગા.''

''અગર યહ રાતકો આયા તો ઉસે હમ કત્લ કર દેંગે.'' દૂસ્રે આદમીને કહા.

''અભી નહીં.'' અમ્ર દુર્વેશને કહા ''કહીં ઐસા ન હો કે બના બનાયા ખેલ બિગળ જાએ. અગર યહ રાતકો મેરે પાસ આયા તો મેં ઈસ ખૈમેમેં બિઠા લૂંગા. તુમ ઉસે બાંધ કર ઉઠા લે જાના.''

''હમ ઈસ્કા પીછા કરતે હૈં.'' તીસ્રે આદમીને કહા ''ઈસે નઝરમેં રખના ઝરૂરી હે.''

દો આદમી ઉઠે ઔર ઉન લોગોંસે જા મિલે જો વાપસ જા રહે થે. ઉન દોનોંને અલી બિન સુફયાનકો ઢૂંડા મગર વહ ઉન્મેં નહીં થા. લોગોંને પૂછા તો કોઈ ભી ન બતા સકા કે વહ આદમી કહાં હે જિસ્કી ડાળ્હી લંબી ઔર એક આંખ પર સબ્ઝ પટ્ટી બંધી થી.

અલી બિન સુફયાન ઘોળે પર સવાર હો કર દૂર નિકલ ગયા થા.

અમ્ર દુર્વેશ ખૈમેમેં આશીકે સાથ અકેલા રહ ગયા તો આશીને ઉસ્સે પૂછા ''યહ આદમી કોન થા ? ઉસ્ને તુમ્હારે સાથ ઈસ તરહ બાતેં કી થી જૈસે વહ તુમસે ઔર તુમ્હારે બહરૂપસે વાકિફ હે.''

''સુનો આશી !'' અમ્ર દુર્વેશને કહા ''આજ રાત કુછ હોનેવાલા હે. મેં બતા નહીં સકતા કે ક્યા હોગા. ઉસ આદમીકો મેં પેહચાન નહીં સકા. ઉસ્ને બતાયા ભી નહીં કે વહ કોન હે. લેકિન યહ કોઈ મા'મૂલી આદમી નહીં. મુઝે ઉમ્મીદ નહીં કે આજ રાત હમ ફરાર હો સકે ઔર યહ તવક્કુઅ ભી હે કે મેં કત્લ હો જાઉંગા. આજ રાત તુમ્હેં ષાબિત કરના હોગા કે તુમ્હારી રગોંમેં મુસલમાન બાપકા ખૂન હે. અગર તુમને ધોકા દેનેકી કોશિશ કી તો તુમ મેરે હાથોં કત્લ હોગે.''

''અગર તુમ મુઝે કુછ ઔર ભી બતા દો કે ક્યા હોગા ઔર મુઝે ક્યા કરના હે તો શાયદ મેં ઝિયાદા અછ્છે તરીકેસે તુમ્હારી મદદ કર સકૂંગી.'' આશીને કહા ''મેં તુમ્હારી ખાતિર કત્લ હોનેકે લિએ તય્યાર હૂં લેકિન

ઈસ્સે તુમ્હારા મકસદ પૂરા ન હુવા તો મેરી જાન રાએગા જાએગી.''

''તુમ્હેં યહ કરના હે.'' અમ્ર દુર્વેશને કહા ''કે અપને આદમિયોંકી બાતોંમેં ન આના. કોશિશ કરના કે ઉન્કા ઈરાદા કબ્લ અઝ વકત મા'લૂમ કરલો ઔર મુઝે ખબરદાર કરદો. મેં બતા નહીં સકતા કે આજ રાત ક્યા હોગા. તુમ તય્યાર રહના.''

''તુમ કઈ બાર કહ ચુકે હો કે તુમ્હેં મુઝ પર એ'તિબાર નહીં.'' આશીને કહા ''લેકિન મેંને તુમસે એક બાર ભી નહીં કહા કે મુઝે તુમ પર એ'તિબાર નહીં. અગર તુમ યહાંસે આઝાદ હો ગએ તો ક્યા તુમ મુઝે ભી અપને સાથ લે જાઓગે ?''

''તુમ વાપસ જાના પસંદ નહીં કરોગી ?''

''નહીં.'' આશીને રંજીદા મગર પુર અઝમ લેહજેમેં કહા ''મર જાના પસંદ કરોગી.''

''તુમ શહઝાદી હો આશી !'' અમ્ર દુર્વેશને કહા ''મેંને યહ તો સોચા હી નહીં થા કે તુમ મેરે સાથ ચલોગી તો તુમ્હારા મુસ્તકબિલ ક્યા હોગા. તુમ ઈન જંગલોંમેં રહના યકીનન પસંદ નહીં કરોંગી. મેં તુમ્હેં કાહિરા લે જાઉંગા. વહાં તુમ્હારે મુતઅલ્લિક સોચનેકે લિએ બળે અછ્છે દિમાગ મૌજૂદ હેં.''

''તુમ મુઝે અપને સાથ નહીં રખ્ખોગે ?'' આશીને પૂછા ''મુઝે અપની બીવી નહીં બનાઓગે ?''

''અગર યહ શર્ત હે તો મેં ઉસે કબૂલ નહીં કરૂંગા.'' અમ્ર દુર્વેશને કહા ''લોગ કહેંગે કે મેં ને અપના ફર્ઝ તુમ્હેં હાસિલ કરનેકે લિએ અદા કિયા હે. મેરા ઘર જહાં મેરી એક બીવી મૌજૂદ હે તુમ્હારે કાબિલ નહીં. આશી ! મેં એક સિપાહી હૂં. મેરા ઘર મૈદાને જંગ હે. મુઝે અપની બીવીકી સૂરત દેખે તીન સાલસે ઝયાદહ અર્સા ગુઝર ગયા હે. તુમ અગર ઈસ લિએ મેરી બીવી બનના ચાહતી હો કે મેં તુમ્હારી પસંદકા મર્દ હૂં તો તુમ માયૂસ હોગી. તુમ્હારી મુહબ્બત ઔર તુમ્હારી દુઆએં ઉસ તીરકો નહીં રોક સકેંગે જીસે મેરે સીનેસે પાર હોના હે....તુમ મુઝે અપની ખ્વાહિશ બતા દો.''

''મેં ઝિલ્લત ઔર ખ્વારીકી ઈસ ઝિંદગીસે આઝાદ હોના ચાહતી

હૂં.'' આશીને કહા ''મુઝે તુમ્હારી મદદ ઔર સહારેકી ઝરૂરત હે. બાદમેં જો હોગા દેખા જાએગા. મેં તુમ્હારે રાસ્તેમેં નહીં આઉંગી.''

''અગર ઝિંદા રહા તો-તુમ્હેં પૂરી મદદ ઔર સહારા દૂંગા.''

''આખિર વહ ગયા કહાં ?'' યહ આવાઝ ઉન જાસૂસોંમેંસે એકકી થી જો અમ્ર દુર્વેશકે સાથ લગે હૂએ થે. વહ ઈસ વક્ત અમ્ર દુર્વેશકે ખૈમેસે કહીં દૂર ખળે અલી બિન સુફયાનકે મુતઅલ્લિક સોચ રહે થે. ઉસ્ને કહા ''યહ ભી હો સકતા હે કે અમ્ર દુર્વેશ ઉસ્કે દિલકો અપને કબ્ઝેમેં લેનેકે બજાએ અપના દિલ ઉસ્કે કબ્ઝેમેં દે ચૂકા હો. હમેં અબ બહુત હી મોહતાત હોના પળેગા. હમેં બતાયા ગયા થા કે અમ્ર દુર્વેશ પર ભરોસા ન કરના.''

''વહ લંબી ડાળ્હીવાલા આદમી આપકા ભેદ જાન ગયા હે.'' દૂસ્રેને કહા ''અબ યહ દેખના હે કે અમ્ર દુર્વેશને ઈસ ભેદ પર પર્દા ડાલા હે યા ઉસ આદમી પર.''

''આશી કિસ મર્ઝકી દવા હે ?'' તીસ્રેને કહા ''ક્યા અમ્ર દુર્વેશકે દિલકા હાલ મા'લૂમ નહીં કર સકતી ? યહ તો હો નહીં સકતા કે યહ લળકી ભી અમ્ર દુર્વેશકી સાઝિશમેં શરીક હો ગઈ હો.''

''અગર કોઈ સાઝિશ હે ઔર આશી ઉસ્મેં શરીક હે તો ઉસ્કે મુતઅલ્લિક હુક્મ સાફ હે કે કત્લ કર દો.'' એકને કહા.

''ક્યા તુમ ઈત્ની કિમતી ચીઝકો યૂં ઝાએઅ કર દોગે ?'' દૂસ્રેને કહા ''ઉસે ઉળા લે જાએંગે ઔર કિસી દોલતવાલેકો મુંહ માંગે દામોંમેં યહ હીરા દે દેંગે. વહાં યહ બતાએંગે આશીકો કત્લ કરકે દફન કર દિયા હે.''

તીનોંને એક દૂસ્રેકો ઐસી નઝરસે દેખા જૈસે ઉન્મેં ઈત્તિફાકે રાએ હો ગયા હો. એકને કહા ''આજ રાત હમેં હૂરકા જલ્વા દિખાના હે. દેખ લેંગે કે અમ્ર દુર્વેશ યા ઉસ આદમીકી નિય્યત ક્યા હે. રાતકો હમમેંસે એકકો આશીકે સાથ રહના હોગા. કહીં ઐસા ન હો કે લળકી હાથસે નિકલ જાએ.''

ઉન્હોંને તૈ કર લિયા કે રાત અમ્ર દુર્વેશ ઔર આશીકે સાથ કોન હોગા.

''ચાર આદમી કાફી હોંગે.'' અલી બિન સુફયાનને કહા ''મેં અમ્ર દુર્વેશકે સાથ હૂંગા તુમ સબને ઈન તીન ચાર આદમિયોંકો પેહચાન લિયા

હોગા જો અમ્ર દુર્વેશકી હિમાયતમેં બોલ રહે થે. તુમ્હારે ઈલાકેકે વહ મુસલમાન હો જો સૂડાનિયોંકે કામ કર રહે હૈં. અમ્ર દુર્વેશને મુઝે ઉન્હીંકે મુતઅલ્લિક બતાયા હે કે વહ કાતિલોંકે ઘેરેમેં હૈં. ઉન્હેં નઝરમેં રખના. ઝરૂરત પળે તો ખત્મ કર દેના લેકિન ઝિંદા પકળના બેહતર હોગા.''

ઉસ વક્ત અલી બિન સુફયાન એક મસ્જિદમેં બેઠા થા. ઈમામ ઉસી મસ્જિદકા થા. અલી બિન સુફયાનને અપના બેહરૂપ ઉતાર દિઆ થા. ઉસ્ને મસ્જિદમેં હી રાતકે લિએ અપને આદમિયોંકો મુખ્તલિફ કામ બાંપ દીએ ઔર કહા ''મુઝે જો શક થા વહ સહીહ ષાબિત હુવા હે. મુઝે ઉમ્મીદ હે કે રાતકો ભી મુઝે કામ્યાબી હોગી.''

સૂરજ ગુરૂબ હોનેસે પહલે ઉસ પહાળી પર જો વીમ હે અલી બિન સુફયાનકો દિખાઈ થી એક આદમી ચળ રહા થા. વહ ઈસ એહતિયાતકે સાથ ચળ રહા થા કે કોઈ દેખ ન લે. દૂસ્રી તરફસે દો આદમી ઉસીકી તરહ ઝૂકે ઝૂકે ઉપર જા રહે થે ઔર એક ઔર આદમી કિસી ઔર તરફસે ઉપર જા રહા થા. યહ આદમી જબ ઉપર ચલા ગયા તો રેંગ કર એક બહુત બળે દરખ્ત તક પહુંચા. ઈધર ઉધર દેખા ઔર દરખ્ત પર ચળને લગા. દો આદમી એક બહુત બળે પથ્થરકે અકબમેં બેઠ ગએ. યહ જગહ દરખ્તસે દૂર નહીં થી. ચોથા આદમી ભી ઉપર ચલા ગયા ઔર એક મોઝૂ જગહ છુપ ગયા. જો આદમી દરખ્ત પર ચળ્હા થા વહ ઉપર એક મોટે ટહન પર ઈસ તરહ બેઠ ગયા કે ટાંગે ઉપર કરકે સુકેળ લી. શાખે ઔર પત્તે ઈત્ને ઘને થે કે યહ આદમી નીચેસે નઝર નહીં આ સકતા થા. વહ આહિસ્તાસે એક પરિંદેકી તરહ બોલા. ઉસે પરિંદેકી આવાઝમેં તીન સાથિયોંકા જવાબ મિલા.

સૂરજ પહાળકે અકબમેં ઉતર ગયા થા ઔર તીન આદમી ઈકટ્ઠે પહાળી પર ચળતે જા રહે થે. ઉન્કે પાસ આગ જલાનેકા સામાન ઔર મિટ્ટીકે બર્તનમેં આતિશગીર માદા થા. ઉન્કે પાસ લંબે ખંજર ભી થે. શામકા ધૂંધલકા ગહરા હોતા જા રહા થા. ઉન તીન આદમિયોંકા અંદાઝ ઐસા થા જૈસે ઉન્હેં કિસી ભી તરફસે કોઈ ખત્રા નહીં. વહ બાતેં કરતે જા રહે થે. ઉન્કી બાતેં ઈન ચાર આદમિયોંકો સુનાઈ દેને લગી જો પહલેસે વહાં છૂપે બેઠે થે. વહ પૂરી તરહ છુપ ગએ. વહાંસે દૂર નીચે અમ્ર દુર્વેશકા ખૈમા થા

જો શામકે અંધેરેમેં નઝર નહીં આતા થા. ખૈમેકે બાહર ગાળી હૂઈ દો મશાલોંકે શો'લે દિખાઈ દે રહે થે.

"ખુદાકા એલ્ચી તય્યાર હો ગયા હે." ઉન તીન આદમિયોંમેંસે એકને હંસ કર કહા જો બા'દમેં ઉપર આએ થે "સામાન ખોલ કર તય્યાર કર લો, આજ મેરા દિલ કિસી ઔર તરીકેસે ધળક રહા હે." દૂસ્રેને કહા "ઉસ્કે અંદર કોઈ વહમ બેઠ ગયા હે. ક્યા તુમ મહસૂસ નહીં કર રહે કે આજ કુછ ગળબળ હે ?"

"મેં ભી કુછ ગળબળ ઉસ આદમીકી વજહસે મહસૂસ કર રહા હૂં જિસ્ને એક આંખ પર સબ્ઝ પટ્ટી બાંધ રખ્ખી થી." ઉન્મેંસે એકને કહા "ગબરાઓ નહીં. હમ તૂરકા જલ્વા દિખા કર સબકે વહમ દૂર કર દેંગે. અગર લોગ માન ગએ તો ઈસ એક આદમીકી કોઈ પર્વાહ નહીં કરેગા. તુમ અપના કામ કરો. વક્ત થોળા રહ ગયા હે. અંધેરા ગહરા હો રહા હે."

એક આદમીને મિટ્ટીકે બર્તનકા મુંહ ખોલ કર તેલકી તરહકા સિયાલ ઝમીન પર ઉંડેલ દિયા. ચૂંકે પથરીલી થી ઈસ લિએ યહ માદ્દા જઝબ ન હો સકા. ઉસ્સે ઝરા દૂર હટ કર એક આદમીને છોટાસા દિયા જલા કર બળે પથ્થરોંકે દરમિયાન રખ દિયા તાકે દૂરસે ઉસ્કી લો નઝર ન આ સકે. ઉસ્કી રોશનીમેં યહ તીનોં આદમી નઝર આ રહે થે.

"અબ ઉધર મશાલ પર નઝર રખ્ખો." એકને કહા "જૂં હી મશાલ ઉપર નીચે હર્કત કરે દિયા તેલ પર ફેંક દો. લોગોંકો તૂરકા જલ્વા નઝર આ જાએગા."

યહ એહતિમામ ઉસ બળે દરખ્તકે નીચે કિયા ગયા થા જિસ પર એક આદમી બેઠા હુવા થા. નીચે તીનોં આદમી ઈકટ્ઠે ખળે હો ગએ. ઉસ્ને ઝિંગરકી આવાઝ પૈદા કી. એક બહુત બળે પથ્થરકે પીછેસે ભી ઝિંગરકી આવાઝ સુનાઈ દી. તીનોં આદમી બેપર્વાહ હો કે ખળે રહે. અચાનક ઉપરસે એક આદમી ઉન તીનોંમેંસે એક આદમીકે કંધો પર ગિરા. નીચેલાવા આદમી ઉપરવાલેકે નીચે આ ગયા. દૂસ્રે દો બુરી તરહ ગબરા ગએ ઔર ઈધર ઉધર હૂએ. ઝરાસી દેરમેં તીન આદમી મુખ્તલિફ ઓટોંસે ઉઠે ઔર ઉન દોનોં પર ઝપટ પળે. ઉન્હેં ખંજર નિકાલનેકી મોહલત ન મિલી. ઉન્મેંસે જો

આદમી ઉપરવાલેકે નીચે પળા થા વહ કવી હૈકલ થા. ઉસ્ને ઉપરવાલેકો લુળકા દિયા. અલી બિન સુફયાનને કહા થા કે ઉન્હેં ઝિંદા પકળના હે મગર ઉસ આદમીકો હલાક કરના ઝરૂરી હો ગયા. જો આદમી ઉસ્કે ઉપર ગિરા થા ઉસ્ને ખંજર નિકાલા ઔર ઈસ કવી હૈકલ આદમીકે દિલમેં ઉતાર દિયા. દૂસ્રે દો આદમિયોંકો ઉન રસ્સિયોંસે બાંધ દિયા ગયા જો ઉસી મકસદકે લિએ સાથ લે જાઈ ગઈ થી.

અમ્ર દુર્વેશકે ખૈમેકે બાહર લોગ જમા હો ગએ થે. ઉન્મેં અલી બિન સુફયાન ભી થા ઔર ઉસ્કે સાથ મિસ્રી ફૌજકે છાપામાર ભી ખાસી તા'દાદમેં થે જો ઈસ ઈલાકેમેં મુખ્તલીફ બહરૂપોમેં રહતે થે. ઉન્હેં દિનકે દૌરાન ઈકટ્ઠા કર લિયા ગયા ઔર બતા દિયા ગયા થા કે ઉન્કા મિશન ક્યા હે. ઉન્મેં ચંદ એક ઘોળોં પર સવાર થે. ઉન્કે પાસ હથિયાર ભી થે.... લોગોંમેં અમ્ર દુર્વેશ પર નઝર રખનેવાલે ઔર ઉસ્કી મદદ કરનેવાલે સૂડાની જાસૂસ ભી થે. ઉન્કી તા'દાદ પાંચ છેસે ઝિયાદા નહીં થી. અલી બિન સુફયાનને ઉન્હેં પેહચાન રખ્ખા થા. વહ ભી મરને મારનેકે લિએ તય્યાર હો કર આએ થે લેકિન ઉન્હેં યહ અંદાઝ નહીં થા કે ઉન્કે મદે મુકાબિલ કિત્ને આદમી હે.

આશી અપને મખ્સૂસ તિલિસ્માતી લિબાસ ઔર હુલિયેમેં બાહર નિકલી. ઉસ્ને અદાકારી કી. દોનોં મશાલોંકે દરમિયાન છોટાસા કાલિન બિછાયા. અમ્ર દુર્વેશ ખૈમેસે નિકલા ઔર મસ્તાના ચાલ ચલ્તા કાલિન પર આન ખળા હુવા. દોનોં બાઝૂ ફૈલા કર આસ્માનકી તરફ કિએ ઔર મુંહ ઉપર કરકે કુછ બળબળાને લગા. આશીને ઉસ્કે આગે સજદા કિયા ફિર ઉસ્કે સામને દોઝાનૂ બેઠ ગઈ.

"એ ખુદાકે મુકદસ એલ્ચી ! જિસ્કા એહતિરામ હમ સબ પર ફર્ઝ હે." આશીને કહા "ઈન્સાનોંકા યહ ગિરોહ તૂરકા વહ જલ્વા દેખને આયા હે જો ખુદાએ ઝુલ્જલાલને મૂસાકો દિખાયા થા ઔર જિન્નાત ભી જિન્સે મેં હૂં તૂરકા જલ્વા દેખને આએ હેં."

"ક્યા ઈન સબકો શક હે કે મેં ખુદાકા જો પૈગામ લાયા હૂં વહ બરહક

નહીં ?" અમ્ર દુર્વેશને પૂછા.

"અગર ગુસ્તાખી હો તો મુઝે બખ્શ દેના એ ખુદાકે ભેજે હૂએ એલ્ચી!" એક આદમીને કહા "તૂરકા જલ્વા દિખા કર હમ ગુનહગારોંકે દિલોંસે સારે શક નિકાલ દે."

અલી બિન સુફયાનને ઈસ આદમીકો દેખા. ઉસે વહ પેહચાનતા થા વહ અમ્ર દુર્વેશકે સાથકા આદમી થા.

"હાં,મુકદ્દસ હસ્તી !" અલી બિન સુફયાનને આગે આ કર કહા "હમ શકમેં હે. હમેં તૂરકા જલ્વા દિખા ઔર અગર યહ લળકી જિન્નાતમેંસે હે તો ઉસે કહોકે થોળીસી દેરકે લિએ ગાઈબ હો જાએ, ફિર હમારે શક ખત્મ હો જાએંગે."

અમ્ર દુર્વેશને દરખ્તવાલી પહાળીકી તરફ ઈશારા કરકે કહા "ઉધર દેખો અંધેરેમેં તુમ્હેં કુછ ભી નઝર નહીં આ રહા." ઉસ્ને ઝમીનસે એક મશાલ ઉખાળી ઔર બુલંદ કી. ઉસ્ને ઊંચી આવાઝમેં કહા "ખુદાએ ઝુલ્જલાલ ! તેરે સાદા ઔર જાહિલ બંદે શુકૂકકે અંધેરોમેં ભટક રહે હેં. ઉન્હેં વહી જલ્વા દિખા જો તુને મૂસા અલય્હિસ્સલામકો દિખાયા થા જિસ્સે ફિરઔનોકે નશેમનકો જલાયા થા."

ઉસ્ને મશાલ દાએં બાએં લહરાઈ ફિર ઉપર કરકે નીચે કી મગર પહાળી પર કોઈ શો'લા નમૂદાર ન હુવા. અમ્ર દુર્વેશને એક બાર ફિર મશાલકો ઉપરસે નીચેકો લહરાયા મગર પહાળી પર છોટાસા શરારા ભી ન ચમકા. પહાળી પર અમ્ર દુર્વેશકા એક આદમી મરા પળા થા ઔર દો રસ્સિયોંસે બંધે હૂએ થે. વહ અલી બિન સુફયાનકે ચાર આદમિયોંકે કબ્ઝેમેં થે. ઉન્હેં વહાંસે અમ્ર દુર્વેશકી મશાલકી હર્કત નઝર આ રહી થી. કિસીને કહા "આજ કિસીકો તૂરકા જલ્વા નઝર નહીં આએગા." સબને કહકહા લગાયા.

"આજ તૂરકા જલ્વા નઝર નહીં આએગા." અલી બિન સુફયાનને બુલંદ આવાઝસે કહા, વહ અમ્ર દુર્વેશસે મુખાતિબ હુવા "અમ્ર દુર્વેશ ! અગર તૂ આજ પહાળીસે શો'લા ઉઠા દે તો મેં ખુદાકે બજાએ તુમ્હારી ઈબાદત કરૂંગા."

એક આદમીને ખજર નિકાલા ઔર અલી બિન સુફયાનકી પીઠકી તરફસે આગે ગયા. વહ દો ચાર કદમ આગે ગયા હોગા કે પીછેસે એક બાઝૂ ઉસ્કી ગર્દનકે ગિર્દ લિપટ ગયા. કોઈ ભી ન દેખ સકા કે એક આદમી ખૈમેકે અકબસે ખૈમેકે અંદર ચલા ગયા હે. ઉસ્ને ખૈમેમેંસે આશીકો પુકારા. આશી અંદર ગઈ.

"ફૌરન નિકલો." ઉસ આદમીને આશીસે કહા "હમારા રાઝ ફાશ હો ચૂકા હે. યહ આદમી જિસ્ને કહા હે કે આજ તૂરકા જલ્વા નઝર નહીં આએગા. યહાંકા આદમી મા'લૂમ નહીં હોતા. યહ મિસ્રસે આયા હે. હમારા એક સાથી પકળા ગયા હે. યહાંકે મુસલમાન જંગલી ઔર વહશી હે. હો સકતા હે યહ અમ્ર દુર્વેશકો કત્લ કર દેં. હમ તો નિકલ જાએંગે, તુમ ઉન્કે હાથ આ ગઈ તો તુમ્હારે સાથ વહશિયોં જૈસા સુલૂક કરેંગે."

"મેં નહીં જાઉંગી." આશીને મુસ્કુરા કર કહા "મુઝે ઈન વહશિયોં ઔર જંગલિયોંસે કોઈ ખત્રા નહીં."

"ક્યા તુમ પાગલ હો ગઈ હો ?"

"મેં પાગલ થી." આશીને કહા "અબ દિમાગ દુરૂસ્ત હો ગયા હે. અબ વહાં જાઉંગી જહાં અમ્ર દુર્વેશ કહેગા."

બાહર અલી બિન સુફયાન ઔર ઈમામ લોગોંસે કહ રહે થે કે વહ ઉન્હેં વહાં લે જાએંગે જહાંસે તૂરકા જલ્વા નઝર આતા થા. વહાં ઉન્હેં દિખાયા જાએગા કે ઉન્હોંને એક રાત પહલે જો જલ્વા દેખા થા ઉસ્કી હકીકત ક્યા થી. અલી બિન સુફયાનકે છાપામારોંને લોગોંમેંસે તીન આદમિયોંકો ઈસ તરહ પકળ લિયા થા કે કિસીકો પતા ન ચલ સકા. ઉન્કે પહલૂઓંકે સાથ ખંજરોંકી નોકેં લગા કર ઉન્હેં અલગ અંધેરેમેં લે ગએ ઔર ઉન પર કાબૂ પા લિયા ગયા થા. અમ્ર દુર્વેશ અભી વહીં ખળા થા.

ખૈમેકે અંદર એક સૂડાની જાસૂસ આશીકો બચાનેકે લિએ ઉસે સાથ લે જાના ચાહતા થા, મગર આશી જાનેસે ઈન્કાર કર રહી થી. વહ આદમી હૈરાન થા કે લળકી ઈન્કાર ક્યૂં કર રહી હે. વહ બાર બાર યહી કહતા થા કે મુસલમાન જંગલી ઔર વહશી હેં. આશીને કહા "તુમ ભી મુસલમાન હો

મેં ભી મુસલમાન હૂં મેં અબ અપની કૌમકો છોળ કર નહીં જાઉંગી."

બાહર ગુલગપાળા બળ્હતા જા રહા થા. ઉસ આદમીને લંબા ખંજર નિકાલ લિયા ઔર આશીકો કત્લકી ધમકી દે કર સાથ ચલનેકો કહા...... આશીને તલ્વાર ઐસી જગહ રખ્ખી હૂઈ થી જહાંસે ફૌરન નિકાલી જા સકતી થી. અમ્ર દુર્વેશને ઉસે કહ રખ્ખા થા કે હથિયાર હર લમ્હા તય્યાર રહને ચાહિએ. આશીને લપક કર તલ્વાર ખીંચ લી ઔર કહા "હમ દોનોંમેંસે કોઈ ભી બાહર નહીં જાએગા."

એક મર્દકે લિએ યહ બહુત બળા ચેલેંજ થા કે ઉસે એક ઔરત લલકારે. વહ જાન ગયા કે યહ મુઆમ્લા ગળબળ હે ઔર ઈત્ની કિમતી લળકી હાથસે જા રહી હે. ઉસે કત્લ કરના યા ઉળા લે જાના ઝરૂરી હો ગયા થા. ઉસે તવક્કુઅ નહીં થી કે આશી તેગ ઝનીકી સૂઝ બૂઝ રખતી હે યા નહીં. વહ ખંજરસે ઉસ પર હમ્લાઆવર હુવા. આશીને ઉસ્કે ખંજર પર તલ્વાર મારી. ખંજર ઉસ્કે હાથસે છૂટ ગયા લેકિન ખૈમેસે ટકરા કર ઉસ્કે કરીબ ગિરા. ઉસ્ને ખંજર ઉઠા લિયા. આશીને ઉસ પર તલ્વારકા વાર કિયા. વહ તજર્બાકાર તેગઝન થા. વાર બચા ગયા. આશીને કહા "મેરા ઉસ્તાદ ભી વહી હે જીસ્ને તુમ્હેં તેગઝની સિખાઈ હે."

ઉસ્ને આશીકા એક ઔર વાર ઈસ તરહ રોકા કે એક તરફ હુવા ઔર આશીકે સંભલને તક ઉસ્કે ઉપર આ ગયા. ઉસ્ને આશીકી કલાઈ પકળ લી ઔર બોલા "મેં તુમ્હેં કત્લ નહીં કરૂંગા આશી ! હોશમેં આઓ." આશીને ઉસ્કી નાક પર ટક્કર મારી. વહ પીછે હટા તો વાર ઉસ્કે ખંજર પર કરકે ખંજર ફિર ગિરા દિયા. વહ વાર બચાનેકે લિએ પીછે હટા તો ખૈમેને ઉસે રોક લિયા. અબ તલ્વારકી નોક ઉસ્કી શહરગ પર થી. આશીને કહા "મેં મુસલમાન બાપકી બેટી હૂં." ઉસ્ને નોક ઉસ આદમીકી શહરગમેં દબાઈ ઔર બોલી "બેઠ જાઓ. હાથ પીછે કરલો. મેરી તાકત મેરા ઈમાન હે. મેં અબ ખિલૌના નહીં."

બાહર અબ યહ આલમ થા કે એક મશાલ અલી બિન સુફયાનને ઉઠા લી થી ઔર દૂસ્રી ઈમામને. ચાર પાંચ છાપામારોંને અમ્ર દુર્વેશકો અપને ઘેરેમેં લે લિયા થા. ઉસે ઉન્હોંને મુજિરમકી હૈષિયતસે હિરાસતમેં

નહીં લિયા થા બલ્કે હિફાઝતકે લિએ ઉસે અપની પનાહમેં લે લિયા થા. ખત્રહ યહ થા કે જો સૂડાની જાસૂસ ઉસ્કે સાથ લગે હૂએ થે, વહ ઉસે કત્લ કર સકતે થે. લેકિન મા'લૂમ હોતા થા કે ઉન્મેંસે અબ કોઈ ભી આઝાદ નહીં થા. યહ હિદાયત અલી બિન સુફયાનને દી થી કે જૂં હી હંગામા શુરૂઅ હો અમ્ર દુર્વેશકો પનાહમેં લે લિયા જાએ.

અમ્ર દુર્વેશને એક છાપામારસે કહા "ખૈમેમેં લળકી હે, ઉસે ભી સાથ લે ચલના હે. વહ મુસલમાન હે."

ખૈમેમેં ગએ તો વહાં કુછ ઔર હી મંઝર થા. આશીને તલ્વારકી નોક પર એક આદમીકો બિઠા રખ્ખા થા. ઉસ આદમીકો પકળ લિયા ગયા. અમ્ર દુર્વેશસે અલી બિન સુફયાનને કહા "મુઝે યકીન હે કે મેરે આદમી ઉસ પહાળી પર પહુંચ ગએ હૈં. ઈસી લિએ વહાંસે શો'લા નહીં ઉઠા. બેહતર યહ હે કે લોગોંકો અભી વહાં લે જા કર દિખા દિયા જાએ કે શો'લા કૈસે પૈદા કિયા જાતા હે તાકે જો ઈસ શો'બદા બાઝીકે ઝાંસેમેં આ ગએ હૈં, ઉન્કે ઝહન સાફ હો જાએ."

"એક મસ્અલા ઔર હે જિસ્કી ફૌરી તવજ્જુહકી ઝરૂરત હે." અમ્ર દુર્વેશને કહા "ઈસ્હાકકો કૈદખાનેસે રિહા કરાના હે. ઈસ ઈલાકેમેં સૂડાનિયોંકે બહુતસે જાસૂસ હે. ઉન્મેંસે કોઈ ન કોઈ યહાં કે હાલાતકી અચાનક ઔર ગૈરમુતવકકેઅ તબ્દીલી દેખ કર હુકૂમત ઔર ફૌજકો ઈત્તિલાઅ દે દેગા. ઉસ્કા નતીજા યહ હોગા કે ઈસ્હાકકો કૈદખાનેકે તેહખાનેમેં ડાલ કર ઉસે અઝિય્યત રસાનીસે માર દિયા જાએગા. મૈં સૂડાની સાલારકો યહ ધોકા દે કર આયા થા કે મૈં યહાંકે મુસલમાનોંકે ઝહન બદલ દૂંગા. મૈંને કૈદખાનેમેં ઈસ્હાકકે સાથ બાત કર લી થી ઔર ઉસે બતા દિયા થા કે મૈં સૂડાનિયોંકી બાત માન લેતા હૂં ઔર અપને ઈલાકેમેં જા કર ચંદ દિન ઉન્કી મર્ઝીકે મુતાબિક કામ કરૂંગા. મેરા ઈરાદા થા કે યહાં આ કર લોગોંકો દરેપર્દા બતા દૂંગા કે મેરા અસલ મકસદ ક્યા હે. મેરા ઈરાદા યહ ભી થા કાહિરા ભી ઈત્તિલાઅ ભિજવા દૂંગા ઔર ઈસ્હાકકો ફરાર કરાનેકી ભી કોઈ સૂરત પૈદા કરૂંગા.."

"યહાં આયા તો મુઝે યહ પતા ચલા કે બહુતસે સૂડાની જાસૂસ જો ઈસી ઈલાકેકે મુસલમાન હૈં મેરે ઈર્દ ગિર્દ ફિર રહે હૈં ઔર મૈં આઝાદ નહીં

હૂં. ઈત્તિફાકસે યહ લળકી મુસલમાન નિકલી.'' ઉસ્ને આશીકે માઝીકે મુતઅલ્લિક સબકો તફસીલ સુનાઈ ઔર કહા ''મુઝે ઉમ્મીદ નહીં થી કે મેં અપને મકસદ મેં કામ્યાબ હો જાઉંગા. મેં બહુત પરેશાન હૂં. હમારે મુસલમાન ભાઈ ઈસ કદર સાદા ઔર જઝબાતી હે કે મેરી બાતોં ઔર શો'બદા બાઝિયોંકે કાઈલ હોતે ગએ. મુઝે કુછ સમઝ નહીં આ રહી થી કે મેં ક્યા કરૂં. મેં હર લમ્હા સૂડાની જાસૂસોંકી નઝરમેં રહતા થા. ખુદાને મેરી નિય્યતકી કદર કી ઔર આપકો ભેજ દિયા..... લંબી બાતેં બા'દમેં સુનાઉંગા. મેં ઈસ્હાકકો આઝાદ કરાના ચાહતા હૂં. મુઝે દો બહુત હી દિલેર ઔર અક્લમંદ છાપામાર દે દેં.''

ઉસ્ને અલી બિન સુફયાનકો બતાયા કે ઉસ્ને ક્યા સોચા હે. અલી બિન સુફયાનને ઉસ્કી સ્કીમ પર ગોર કિયા. કુછ રદો બદલ કી ઔર ઉસે કહા કે વહ દો છાપામારોં ઔર આશીકે સાથ ઉસી વક્ત રવાના હો જાએ ઔર ઈસ્હાકકો રિહા કરાએ. અલી બિન સુફયાનને ઉસે બતાયા કે વહ લોગોંકો ઈસ પહાળી પર લે જાએગા ઔર ઉન્હેં બતાએગા કે તૂરકે જલ્વેકી હકીકત ક્યા થી.

અમ્ર દુર્વેશ ઔર છાપામાર ઔર આશી ઉસી વક્ત ઘોળોં પર રવાના હો ગએ.

વહ ખૈમેંકી પિછલી જાનિબસે ચુપકેસે નિકલ ગએ થે. અલી બિન સુફયાન ખૈમેસે બાહર નિકલા. લોગ પરેશાની ઔર હૈરતકે આલમમેં બાહર ટોલિયોંમેં ચે મેં ગોઈયાં કર રહે થે અલી બિન સુફયાનને બુલંદ આવાઝસે કહા ''અગર તુમ તૂરકે જલ્વેકી હકીકત દેખના ચાહતે હો તો હમારે સાથ આઓ. તુમ સબ જાન્તે હો કે રસૂલે કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વ સલ્લમકે બા'દ પૈગમ્બરી ઔર નુબુવ્વતકા સિલ્સિલા ખત્મ હો ગયા હે. ઉસ્કે બા'દ ખુદાને ન કિસીકો કભી જલ્વા યા મો'જીઝા દિખાયા હે ન દિખાએગા. ઉસ આદમીકો તુમ્હારે અકીદે ખરાબ કરનેકે લિએ ભેજા ગયા થા. તુમને ગોર નહીં કિયા કે યહ શખ્સ તુમ્હેં સિર્ફ યહ બાત કહતા રહા હે કે સૂડાનકી ફીજકો તુમને ઈસ ઈલાકેસે હમેશા દૂર રખ્ખા હે. અબ સૂડાનિયોંને તુમ્હારે

દિલોં પર કબ્ઝા કરનેકે લિએ યહ હર્બા ઈસ્તિઅમાલ કિયા હે....."

"ગય્યુર મુસલમાનોં ! દુશ્મન જબ ઈસ કિસ્મ ઓછે હર્બો પર ઉતર આતા હે તો યહ ઈસ હકીકતકા સુબૂત હોતા હે કે વહ મૈદાનમેં તુમ્હારે મુકાબલેમેં આનેસે ડરતા હે. તુમ હક પર હો. યહ ખિત્તા તુમ્હારા હે. યહાં ઈસ્લામકી હુકૂમત હોગી. કુફ્ફાર તુમ્હારે દિલોં કૌમ ઔર મઝહબકા એહસાસ ખત્મ કરનેકે જતન કર રહા હે. ખાસ તુમ્હેં તૂરકે જલ્વે દિખાએ જા રહે હૈં. કલ તુમ્હેં સલીબી લળકિયોંકે જલ્વે દિખા કર તુમ્મેં બેહયાઈ પૈદા કી જાએગી. તુમ્હેં ઈન્સાનસે હૈવાન બનાયા જાએગા ફિર તુમ મહસૂસ ભી નહીં કરોગે કે તુમ ઈઝ્ઝત, ગૈરત ઔર વકારસે મહરૂમ હો ગએ હો. તુમ કુફ્ફારકે ગુલામ હોગે. સૂડાનકા બાદશાહ મુસલમાન નહીં હે. વહ કાફિર હે. ઈસ્લામકા દુશ્મન ઔર સલીબિયોંકા દોસ્ત હે. ક્યા તુમ પસંદ કરોગે કે તુમ્હારી બેટિયાં કુફ્ફારકી બેટિયોંકી તરહ મર્દોંકે સાથ શરાબ પીએ ઔર બદકારી કરેં ? ક્યા તુમ પસંદ કરોગે કે મસ્જિદે વિરાન હો જાએ ઔર કુર્આનકે વર્ક ઝમીન પર રોંદે જાએ ?"

"રબ્બે કા'બાકી કસમ ! હમ ઐસા નહીં ચાહતે." એક આવાઝ આઈ "ઉસે હમારે સામને લાઓ જો અપને આપકો ખુદાકા એલ્ચી કહતા હે."

"વહ બેકસૂર હે." અલી બિન સુફયાનને કહા "વહ તુમ્મોંસે હી હે. વહ અબ અસલી રૂપમેં તુમ્હારે સામને આએગા ઔર તુમ્હેં બતાએગા કે કુફ્ફાર કિસ તરહ તુમ્હારી જળે ખોકલી કર રહે હૈં. અભી તુમ મેરી બાતેં સુનો. તુમ મુસલમાન હો. ખુદાને તુમ્હેં બર્તરી ઔર ફૌકિયત અતા કી હે. કુફ્ફાર તુમ્હેં ખુદાકી અતા કી હૂઈ અઝમતસે બેગાના કરના ચાહતા હે."

"તુમ કોન હો ?" કિસીને બુલંદ આવાઝસે કહા "તુમ્હારી બાતોંમેં દાનાઈ હે. ક્યા તુમ હમેં દિખા સકતે હો કે યહ સબ ક્યા થા જો હમેં દિખાયા ગયા હે."

"મેં તુમ્હેં દિખાતા હૂં." અલી બિન સુફયાનને કહા "ખૈમેમેંસે વહ એક બર્તન ઉઠા લાયા જિસ્મેં તેલકી કિસ્મકા આતિશગીર સિયાલ થા. ઉસ્ને યહ તેલ એક કપળે પર ડાલ કર ઝમીન પર રખ દિયા. ઉસ પર પાની ડાલા. મશાલ ઉઠા કર ઉસ્કા શો'લા કપળેકે કરીબ કિયા તો કપળા ભળક

કર શો'લા બન ગયા. ઉસ્ને સબકો બતાયા કે જિસ કપળે પર પાની ડાલ કર અમ્ર દુર્વેશ આગ લગાતા થા વહ ભી ઈસી તેલસે ભીગા હુવા હોતા થા."

"અબ મેં તુમ્હેં વહ આદમી દિખાતા હૂં જો ઈસ્કે સાથી થે." અલી બિન સુફયાનને કહા ઉસ્ને કિસીકો આવાઝ દે કર કહા "ઉન્હેં સામને લે આઓ."

લોગોંકે હુજૂમસે કુછ દૂર અંધેરેમેં વહ આદમી પકળે ખળે થે જો અમ્ર દુર્વેશકે સ્વાંગમેં શામિલ થા. ઉન્હેં છાપામારોંને ઘેરેમેં લે રખ્ખા થા. અચાનક શોર ઉઠા. ઘોળા દોળનેકી આવાઝેં સુનાઈ દી. કિસીને બુલંદ આવાઝસે કહા "એક ભાગ ગયા." એક જાસૂસ નિકલ ગયા દૂસ્રોંકો સામને લાયા ગયા. મસાલ ઉપર કરકે ઈન્કે ચેહરે સબકો દિખાએ ગએ.

"યહ મુસલમાન હૈં." અલી બિન સુફયાનને કહા "ઈસી ઈલાકેકે રહનેવાલે હે. યહ ઈમાન ફરોશ હે." અલી બિન સુફયાનને તફસીલસે બતાયા યહ ક્યા કરતે હે.

"ઉન્હેં કત્લ કર દો." કઈ આવાઝેં ઉઠી "સંગસાર કર દો." લોગ ઉન્કી તરફ બળ્હે. મશાલોંકી રોશનીમેં તલ્વારેં ચમકી "રૂક જાઓ." અલી બિન સુફયાનને દરમિયાનમેં આ કર કહા "ખુદાકા કાનૂન અપને હાથમેં ન લો. ઉન્કી સઝા તુમ્હારે બુઝુર્ગ મુકર્રર કરેંગે. ઉન્હેં હિરાસતમેં લે લો..... ઔર મેરે સાથ આઓ."

સારે લોગ અલી બિન સુફયાનકે પીછે ચલ પળે. વહ ઉન્હેં ઉસ પહાળીકી તરફ લે જા રહા થા જહાં ઉસ્કે છાપામારોંને એક આદમીકો હલાક કર દિયા થા ઔર દો કો રસ્સિયોંસે બાંધ કર રખ્ખા થા.

ઉસ વક્ત અમ્ર દુર્વેશ, આશી ઔર દો છાપામાર દૂર નિકલ ગએ થે. વહ સૂડાનકે દારૂલ હુકૂમતકી તરફ જા રહે થે.

"દોસ્તોં !" અમ્ર દુર્વેશને દોળતે ઘોળેસે કહા "હમેં બહુત જલ્દી પહુંચના હે..... આશી ! અગર તુમ સવારીસે થક જાઓ તો મેરે પીછે બેઠ જાના. સફર બહુત હી લંબા ઔર વક્ત બહુત હી થોળા હે. મુઝે ડર હે કે

કોઈ જાસૂસ હમસે પહલે ન પહુંચ જાએ."

જાસૂસ ભી દારૂલ હુકૂમતકો રવાના હો ગયા થા. યહ વહી થા જો અલી બિન સુફયાનકી હિરાસતસે ભાગા થા. વહ એક વાદીમેં ચલા ગયા થા ક્યૂંકે ઉસે તઆકુબકા ડર થા. વહ વાદીસે નિકલા ઔર ઉસ્ને દારૂલ હુકૂમતકા રૂખ કરતે બહુત દૂરકા ચક્કર કાટા. ઈત્ને વક્તમેં અમ્ર દુર્વેશ બહુત દૂર નિકલ ગયા થા. જાસૂસકો યહ ખબર દેની થી કે અમ્ર દુર્વેશકા રાઝ બેનકાબ હો ગયા હે. ઉસે અમ્ર દુર્વેશ પર શકકા ઈઝહાર ભી કરના થા ઈસ્કા મતલબ યહ થા કો અમ્ર દુર્વેશકો એક બાર ફિર કેદખાનેમેં બંદ હોના થા. અમ્ર દુર્વેશ ઉસ્સે પહલે પહુંચ કર સૂડાની સાલારકો ધોકા દેના ઔર ઈસ્હાકકો રિહા કરાના ચાહતા થા. આશીકો ઈસ સ્કીમકા ઈલ્મ થા ઔર વહ ગવાહકી હૈષિયતસે સાથ જા રહી થી.

લોગ શો'લોકી રોશનીમેં પહાળી પર ચળ્હતે જા રહે થે. અલી બિન સુફયાન આગે આગે થા. પહાળીકી ચોટી પર ઉસ્કે આદમીને દો જાસૂસોંકો બાંધ રખ્ખા થા. ઉન્હેં મશાલે ઉપર આતી નઝર આ રહી થી. એક આદમીને દિયા ઉપર કર દિયા તાકે આનેવાલોંકો મા'લૂમ હો જાએ કે ઉન્હેં કહાં આના હે.

"હમારે સાથ ચલો." રસ્સિયોંસે બંધે હૂએ એક આદમીને કહા "જો માંગોગે મિલેગા હમેં છોળ દો."

"ક્યા તુમ હર મુસલમાનકો ઈમાન ફરોશ સમઝતે હો ?" ઉસે જવાબ મિલા "દુન્યાકી દોલત ઔર દોઝખકી આગમેં કોઈ ફર્ક નહીં. તુમ અપની કૌમકો ધોકા દે રહે થે."

"વહ આ રહે હે." દૂસ્રે કૈદીને કહા "વહ હમેં સંગસાર કર દેંગે. યહ બળી અઝિય્યતનાક મૌત હોગી..... કહો ક્યા લેતે હો. હમ દૂસ્રી તરફસે ભાગ ચલતે હે. સોના દેંગે."

જૂં જૂં મશાલે ઉપર આ રહી થી, દોનોં કેદિયોંકી બેચેની બળ્હતી જા રહી થી. એકને કહા "તુમ્હારી પાસ તલ્વારેં હે ઈન્સે હમારી ગર્દને કાટ દો. હમેં ઈન લોગોંસે બચાઓ."

"અલ્લાહસે ગુનાહોંકી બખ્શીસ માંગો."

મશાલેં ઉન્કે સર પર આન રૂકી. અલી બિન સુફયાનને લોગોં દૂર દૂર

Maktabe Ashraf

ખળા કર દિયા. લોગ દો આદમિયોંકો રસ્સિયોંમેં બંધા દેખ કર હૈરાન હોને લગે.

"યહ હે તૂરકા જલ્વા દિખાનેવાલે." અલી બિન સુફયાનને લોગોંસે કહા. ફ઼િર ઝમીન પર દેખા. વહાં આતિશગીર સિયાલ ગિરા હુવા થા. જરા પરે બર્તન પળા થા. ઉસ્ને કહા "ઈસ બર્તનમેં વહી તેલ થા જો મેંને કપળે પર ડાલ કર દિખાયા થા. યહ તેલ યહાં ગિરાયા ગયા હે. મેંને ચાર આદમી શામકે વક્ત યહાં છુપા દિએ થે. અમ્ર દુર્વેશકી મશાલકે ઈશારે પર ઈન દોનોંને ઈસ દિયેસે ઈસ તેલકો આગ લગાનેકી ઔર યહ તૂરકા જલ્વા થા જો તુમ લોગ ન દેખ સકે ક્યૂંકે મેરે આદમિયોંને આગ લગાનેસે પહલે ઉન્હેં પકળ લિયા થા."

"યહ તીન થે." એક આદમીને કહા "તીસ્રેને હમારા મુકાબલા કિયા. ઉસ્કી લાશ દરખ્તકે સાથ પળી હે."

અલી બિન સુફયાનને મશાલકા શો'લા તેલ પર રખ્ખા તો તેલ જલ ઉઠા. શો'લા ઉપર તક આયા ઔર આહિસ્તા આહિસ્તા બુઝને લગા. અલી બિન સુફયાનને કહા "ક્યા ઈસ્કે બા'દ કિસી શકકી ગુંજાઈશ રહ જાતી હે જો ખુદાસે તુમ્હારા રિશ્તા તોળ કર તુમ્હેં આતિશ પરસ્ત બનાયા જા રહા થા." ઉસ્ને ઈન દો આદમિયોંસે જો રસ્સિયોંસે બંધે હૂએ થે પૂછા "ક્યા મેં ઝૂટ કહ રહા હૂં ?"

"મુઝે બખ્શ દો." એકને ખૌફઝદા આવાઝમેં કહા "તુમ્ને જો કહા સચ કહા હે."

"ક્યા તુમ ઈસી ઈલાકેકે મુસલમાન નહીં હો ?"

"હાં !" દોનોંને સર હિલાએ.

"ક્યા તુમ્હેં સલીબિયોં ઔર સૂડાની કુફ્ફારને ઈસ કામકી તર્બિયત નહીં દી ?"

"ઉન્હોંને હી દી હે."

"ઔર તુમ અપની કૌમકો ધોકા દેને ઔર અપને મઝહબકો તબાહ કરનેકા ઈન્આમ લે લેતે હો ?"

"હાં !" એકને જવાબ દિયા "હમ ઉસ્કા ઈન્આમ લેતે હેં."

"હમેં બખ્શ દો." દૂસ્રેને કહા "હમ અપની કૌમકે લિએ અબ જાનેં કુર્બાન કર દેંગે."

પીછેસે એક જોશીલે મુસલમાનને ઈન્તી તેઝીસે તલ્વારકે દો વાર કિએ કે દોનોંકે સર જિસ્મોંસે જુદા હો કર ગિર પળે.

"અગર મેં કાતિલ હૂં તો મુઝે કત્લ કર દિયા જાએ." તલ્વાર ચલાનેવાલેને તલ્વાર લોગોંકે આગે ફેંક કર કહા.

"ખુદાકી કસમ, યહ શખ્સ કાતિલ નહીં હે." ઈમામને કહા.

"યહ કત્લ જાઈઝ થા." એક શોર ઉઠા.

અમ્ર દુર્વેશને સહરકે આગાઝમેં ઘોળે રોકે. છાપામારોં ઔર આશીસે કહા કે ઝરા આરામ કર લેં..... ઘોળોંકો ભી આરામ દેના ઝરૂરી થા. દારૂલ હુકૂમતકી તરફ જાનેવાલા જાસૂસ આધી રાત તક ચલા ઔર એક જગહ આરામ કરનેકે લિએ રૂક ગયા. ઉસે મા'લૂમ નહીં થા કે અમ્ર દુર્વેશ આગે આગે જા રહા હે. વહ લેટા ઔર સો ગયા. સુબ્હ તુલૂઅ હોતે હી અમ્ર દુર્વેશને અપને કાફલેકો ઘોળોં પર સવાર કિયા ઔર રવાના હો ગયા. વહ ફૌજી થા છાપામાર ભી સખ્તિયાં બર્દાશ્ત કરનેકે આદી થે. આશી લળકી થી જો મોહલ્લાતમેં રહનેકી આદી થી. ઉસે ટ્રેનિંગ તો મિલી થી લેકિન ઉસ્કી ઝિંદગી ઐશ વ ઈશ્રતસે ગુઝર રહી થી.

"આશી !" અમ્ર દુર્વેશને ઉસે દોળતે ઘોળેસે કહા "તુમ્હારા ચેહરા ઉત્તર ગયા હે. તુમ સબ બેદારીકી આદી નહીં. મેરે ઘોળે પર આ જાઓ."

આશી મુસ્કુરાઈ મગર ઉસ્કી આંખે બંદ હો રહી થી. અમ્ર દુર્વેશને ઉસે એક બાર ફિર કહા કે વહ અપના ઘોળા છોળ દે. આશીને ઈન્કારમેં સર હિલાયા. ઘોળે દોળે જા રહે થે. કુછ દૂર આગે જા કર એક છાપામારને અમ્ર દુર્વેશસે કહા "લળકી ઉંઘ રહી હે ગિર પળેગી."

અમ્ર દુર્વેશને અપના ઘોળા આશીકે કરીબ કિયા ઔર બાગેં ખેંચ લી. આશી બેદાર હો ગઈ. અમ્ર દુર્વેશને ઉસે કહા કે વહ ઉસ્કે આગે સવાર હો જાએ.

"મેં સહારા લેના નહીં ચાહતી." આશીને કહા "સહારા દૂંગી. મુઝે અપના અહદ પૂરા કરના હે. મુઝે અપને માં બાપકે કત્લકા ઔર અપની ઈસ્મતકા ઈન્તિકામ લેના હે. મેં જાગનેકી કોશિશ કર રહી હૂં."

ઘોળે ચલે. બહુત આગે જા કર આશી નીંદ પર કાબૂ ન પા સકી. અમ્ર દુર્વેશ ઉસ્કે કરીબ થા. અગર વહ દેખ ન લેતા તો આશી ગિર પળતી. ઉસ્ને ઘોળે રોક કર આશીસે કોઈ બાત કિએ બગૈર કમરસે પકળા ઔર અપને ઘોળે પર અપને આગે બિઠા લિયા. એક છાપામારને આશીકે ઘોળેકી બાગેં અપની ઝિનકે સાથ બાંધ લી ઔર ઘોળે દોળ પળે. આશીને સર અમ્ર દુર્વેશકે સીને પર ફેંક દિયા ઔર ગહરી નિંદ સો ગઈ. ઉસ્કે ખૂલે બાલ અમ્ર દુર્વેશકે ચેહરે પર પળને લગે. ઐસે મુલાઈમ ઔર રેશમી બાલોંસે વહ આશ્ના નહીં થા મગર ઈન બાલોંસે વહ આશ્ના નહીં થા મગર ઈન બાલોંને ઉસ પર વહ અષર ન કિયા જો એક જવાન મર્દ પર હોના ચાહિએ થા. ઉસે આશીકી બાતેં યાદ આને લગી.

"તુમ્હારી આગોશમેં મુઝે અપને બાપકી આગોશકા સુરૂર આયા થા." આશીને ઉસે ઈસી સહરાઅમેં ચંદ રાતેં પહલે કહા થા "મુઝે તો યહ ભી યાદ નહીં થા કે મેરે ભી માં બાપ થે. તુમને મેરા માઝી મેરે આગે રખ દિયા હે." ફિર અમ્ર દુર્વેશકો યૂં મહસૂસ હોને લગા જૈસે હવાકે ઝન્નાટોંસે ઉસે આશીકી સરગોશિયાં સુનાઈ દે રહી હો "મુઝે અપને સીને ઔર અપને બાઝૂઓંકી પનાહમેં લિએ રખ્ખો. મેં મુસલમાનકી બચ્ચી હૂં. મુઝે સલીબિયોંકે હવાલે ન કર દેના..... ખૂન..... ખૂન..... મુઝે ખૂન નઝર આ રહા હે. યહ મેરે બાપકા ખૂન હે. યહ મેરી માંકા ખૂન હે. દોનોં ખૂન મિલ કર બૈતુલ્મુકદસકી રેતમેં જઝબ હો ગએ હૈં..... અમ્ર દુર્વેશ..... તુમ્હારી રગોંમેં હાશિમ દુર્વેશકા ખૂન દોળ રહા હે. તુમ્હેં ઈસ લહૂકા ખિરાજ વસૂલ કરના હે જો બૈતુલ્મુકદસકી રેતમેં જઝબ હો ગયા થા. તુમ્હેં ફલસ્તીનકી આબરૂ પૂકાર રહી હે. કિબ્લએ અવ્વલકો દિલસે ઉતાર ન દેના હાશિમકે બેટે!"

છાપામારોંને દેખા કે અમ્ર દુર્વેશને ઘોળેકો એળ લગા દી થી. છાપામારોંકો ભી અપને ઘોળોંકી રફતાર તેઝ કરની પળી. આશીકે બાલ ઔર ઝિયાદા બિખર કર હવાકે ઝન્નાટોંસે ઉસ્કે ચેહરે પર ઉળને લગે.

Maktabe Ashraf

"અમ્ર દુર્વેશ !" એક છાપામારને ઘોળા ઉસ્કે કરીબ કરકે કહા "ઘોળે કિસ ચોકીસે બદલનેકી તો ઉમ્મીદ નહીં, ઘોળેકો ઈસ તરહ ન મારો. ઝરા આહિસ્તા..... ઝરા આહિસ્તા."

અમ્ર દુર્વેશને છાપામારકી તરફ દેખા ઔર મુસ્કુરા દિયા. ઉસ્ને ઘોળેકી રફતાર ઝરા કમ કર દી ઔર બોલા "ખુદાએ ઝુલ્જલાલ હમારે સાથ હે. ઘોળે થકેંગે નહીં."

ઉસ્કી આવાઝસે આશીકી આંખ ખૂલ ગઈ. ઉસ્ને ઘબરા કર પૂછા "મેં કિત્ની દેર સોઈ રહી ? મેરા ઘોળા કહાં હે ?"

"તુમ તો સો ગઈ થી." અમ્ર દુર્વેશને કહા "લેકિન મેરે ઈમાનકી જો રગ સોઈ હૂઈ થી વહ જાગ ઉઠી હે..... ઉઠો. અપને ઘોળે પર સવાર હો જાઓ. હમ શામ તક મંઝિલ પર પહુંચ જાએંગે."

અલી બિન સુફયાન ઉસી ગાંવમેં ચલા ગયા થા જિસે મુસલમાનોંને અપની ઝમીન દોઝ સરગર્મિયોંકા મર્કઝ બના રખ્ખા થા. ઉસ્ને અપને છાપામારોં ઔર જાસૂસોંકે સુપુર્દ યહ કામ કિયા કે તમામ ઈલાકોંમેં ખેલ કર અમ્ર દુર્વેશકી શો'બદા બાઝિયોંકી હકીકત બતા દેં. ઉસ્ને વહાંકે લીડરોંકો બતાયા કે વહ લોગોંકો તય્યાર કર લે. યહ ઈલાકા બહરહાલ સૂડાનકા થા. જહાં મુસલમાનોંકો મનમાની કરનેકી ઈજાઝત નહીં થી. સૂડાની ફૌજ હમ્લા કરનેકા હક રખતી થી. મુસલમાનોંને અપને ઈલાકેમેં અપના કાનૂન રાઈઝ કર રખ્ખા થા. ઉન્હોંને જિન જાસૂસોંકો ગિરફતાર કિયા થા ઉન્હેં અપને બનાએ હૂએ કૈદખાનેમેં ડાલ દિયા થા. ઉન્હેં સઝા દેની થી જો સૂડાની કાનૂનકે મુતાબિક જુર્મ થા. ઈન મુજરીમોંને જો કુછ કિયા સૂડાની હુકૂમતકી બેહતરીકે લિએ કિયા થા. અલી બિન સુફયાનને ખત્રા મોલ લે લિયા થા. ઉસ્ને છાપામારોંકી દો પાર્ટિયાં તય્યાર કર લી.

કૈદખાનેમેં ઈસ્હાકકો એક અછ્છે કમરેમેં રખ્ખા ગયા થા. ઉસે નિહાયત અચ્છા ખાના બાઈઝ્ઝત તરીકેસે દિયા જાતા થા. વહ અછ્છી તરહ સમઝતા થા કે ઉસ્કે સાથ ઈત્ના અચ્છા સુલૂક ક્યૂં હો રહા હે. અમ્ર દુર્વેશ ઉસે અપની

પૂરી સ્કીમ બતા કર ગયા થા. ઈસ્હાક તન્હાઈમેં બેઠા ઉસ્કે મુતઅલ્લિક સોચતા રહતા થા. ઉસે દો ખત્રે નઝર આ રહે થે. એક યહ કે અમ્ર દુર્વેશને કૈદખાનેકી અઝિય્યતોંસે તંગ આ કર સૂડાનિયોંકે હાથોંમેં ખેલના શુરૂઅ કર દિયા હોગા. દૂસ્રા ખત્રા યહ કે અમ્ર દુર્વેશ કહીં અપને હી મન્સૂબેકી નઝર ન હો ગયા હો. ઈસ્હાક અપને ફરારકે મુતઅલ્લિક ભી સોચતા રહતા થા લેકિન ઉસે કોઈ સૂરત નઝર નહીં આતી થી. સૂડાનિયોંકે લિએ વહ કિમતી કૈદી થા જિસ પર ઉન્હોંને ઈઝાફી પહરે લગા રખ્ખે થે. જબસે અમ્ર દુર્વેશ ઉસ્સે અલગ હુવા થા ઉસે કિસીને નહીં કહા થા કે વહ અપની કૌમકો સૂડાનકા વફાદાર બનાએ..... સૂડાની સાલાર જો ઉસ્કે પીછે પળા રહતા થા ઉસ્કે સામને ભી નહીં આયા થા.

સૂરજ ગુરૂબ હો ચુકા થા. ચાર ઘોળે સૂડાનકે દારૂલ હુકૂમતમેં દાખિલ હૂએ ઔર સીધે ફૌજકે મર્કઝકે સામને જા રૂકે. અમ્ર દુર્વેશકો મા'લૂમ થા કે ઉસે કહાં જાના ઔર કિસે મિલના હે. ઉસે ઝહની તખ્રીબકારીકી તર્બિયત યહીંસે મિલી થી. ઉસ્ને મુહાફિઝ દસ્તેકે કમાન્ડરકો ઉસ સૂડાની સાલારકા નામ બતાયા જિસ્ને ઉસે ઈસ કામકે લિએ તય્યાર કિયા થા. ઉસે ફૌરન સાલારકે ઘર પહુંચા દિયા ગયા.

"નાકામ લોટે હો યા કોઈ અચ્છી ખબર લાએ હો ?" સૂડાની સાલારને ઉસે દેખતે હી કહા.

"અચ્છી ખબર ઈસ્સે સુનેં." અમ્ર દુર્વેશને આશીકી તરફ ઈશારા કરકે કહા "આપ મુઝ પર શાયદ એ'તિબાર ન કરે."

આશી થકનસે ચૂર પલંગ પર ગિર પળી. વહ મુસ્કુરા રહી થી. ઉસ્ને અમ્ર દુર્વેશસે કહા "ઉન્હેં સારી બાત ખૂદ હી બતાઓ ઔર ઝરા જલ્દી કરો. હમારે પાસ ઈત્ના વક્ત નહીં હે."

"હમારી મુહિમ ઈત્ની જલ્દી કામ્યાબ હૂઈ હે જિસ્કી મુઝે બિલ્કુલ ઉમ્મીદ નહીં થી." અમ્ર દુર્વેશને કહા ઔર પૂરી તફસીલસે સુનાયા કે ઉસ્ને કિસ તરહ પાનીકો આગ લગાઈ ઔર તૂરકે જલ્વે દિખાએ હેં.

"ઔર ઉસ્કે બોલનેકા જો અંદાઝ થા ઉસ્ને મુઝે તો હૈરાન હી કર દિયા થા." આશીને અમ્ર દુર્વેશકે મુતઅલ્લિક કહા "લોગ ઉસ્કે શો'બદોંસે ઈત્ને

Maktabe Ashraf

મુતઅષ્બિર નહીં હૂએ જિત્ને ઉસ્કી ઝુબાનસે."

"ક્યા આપકો અભી તક કોઈ બતાને નહીં આયા કે વહાં હમને કિસ હદ તક કામ્યાબી હાસિલ કર લી હે ?" અમ્ર દુર્વેશને પૂછા.

"કોઈ ભી નહીં આયા." સૂડાની સાલારને કહા "મેં તુમ દોનોંકે મુતઅલ્લિક પરેશાન થા."

અમ્ર દુર્વેશકો યહ સૂન કર ઈત્મિનાન હુવા કે યહાં અભી તક કોઈ જાસૂસ નહીં પહુંચા. જાસૂસ જો મુસલમાનોંકી હિરાસતસે ફરાર હો કર આ રહા થા અભી દૂર થા. ઉસ્કી રફતાર વહ નહીં થી જો અમ્ર દુર્વેશકી થી. ઈસ રફતારસે ઉસે સુબ્હકે વક્ત તક પહુંચના થા. અમ્ર દુર્વેશકા ધોકા ઉસી જાસૂસકી ગૈરહાઝિરીમેં હી ચલ સકતા થા. ઉસ્કે પહુંચતે હી અસલ સૂરતે હાલકો બેનકાબ હોના ઔર અમ્ર દુર્વેશકો કૈદખાનેમેં બંદ હોના થા.

"અબ મુઝે ઈસ્હાકકી ઝરૂરત હે." અમ્ર દુર્વેશને કહા "મેં આધેસે ઝિયાદા મુસલમાનોંકે ઝહ્ન સાફ કર ચૂકા હૂં. મેંને ઉન્હેં ઈસ પર આમાદા કર લિયા હે કે વહ સૂડાનકે વફાદાર હો જાએ. મેંને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ નફરત ઔર દુશ્મની પૈદા કર દી હે. મેંને ષાબિત કર દિયા હે કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ફિરઔનોકા જાનશીન હે. અબ મુસલમાનોંકો અપના કોઈ કાઈદ કહ દે કે હમેં સૂડાનકા વફાદાર હોના ચાહિએ. ઈસ ઈલાકેકી તમામતર આબાદી આપકી હોગી. મેંને વહાં મા'લૂમ કિયા હે ઔર મેં ખૂદ ભી જાન્તા હૂં કે યહ કાઈદ ઈસ્હાકકે સિવા ઔર કોઈ નહીં હો સકતા. ઉસે વહાંકે મુસલમાન પીર ઔર પૈગમ્બર માનતે હેં."

"મગર ઈસ્હાકસે મનવાએ કોન ?" સૂડાની સાલારને કહા "મેં ઉસે ઈસ ખિત્તેકી ઈમારતકે લાલચ દે ચૂકા હૂં. ઉસે ઐસી ઐસી અઝિય્યતે દી હે જો ઘોળા ભી બર્દાશ્ત નહીં કરતા. આશી ભી નાકામ હો ચૂકી હે."

"અબ મુઝે કોશિશ કરને દે." અમ્ર દુર્વેશને કહા "ઉસે કૈદખાનેસે નિકાલ કર ઉસી કમરેમેં ભેજ દે જહાં આપને ઉસે એક બાર રખ્ખા થા ઔર મુઝે ભી રખ્ખા થા. આપ ઉસ્કે દુશ્મન હે મેં ઉસ્કા સાથી હૂં."

"ક્યા વહાં આશીકો એક બાર ફિર આઝમાઓગે ?" સૂડાની સાલારને પૂછા.

"નહીં." અમ્ર દુર્વેશને જવાબ દિયા "મેં અબ અપની ઝુબાનકા જાદૂ આઝમાઉંગા. ઉસે અગર અભી ઉસ કમરેમેં લે જાએં તો મુઝે ઉમ્મીદ હે કે સુબ્હ તક મેં ઉસે અપને જાલમેં ફાંસ લૂંગા. મેરે પાસ ઝિયાદા વક્ત નહીં. ઉસ ઈલાકેસે મેરી ગૈરહાઝિરી લંબી નહીં હોની ચાહિએ. આપ જાન્તે હૈં કે વહાં મિસ્રી જાસૂસ ભી હે. મેંને વહાં જો જાદૂ ચલાયા હે ઉસે મિસ્રી જાસૂસ મેરી ગૈરહાઝિરીમેં બેકાર કર સકતે હૈં."

સૂડાની સાલારને ઈન દો છાપામારોંકે મુતઅલ્લિક પૂછા જો અમ્ર દુર્વેશકે સાથ થે. ઉસ્ને બતાયા કે યહ ઉસ્કે મુહાફિઝ ઔર મુરીદ હે ઔર યહ ઉસ્કે સાથ રઝાકારાના તૌર પર આએ હૈં.

વહ એક ઈમારતકા ખૂશનુમા કમરા થા જિસ્મેં ઈસ્હાકકો બુલાયા ગયા. સાલાર ખૂદ ઈસ્હાકકો કૈદખાનેમેંસે લાનેકે લિએ ગયા થા. ઉસ્ને ઈસ્હાકસે કહા થા "મેં તુમ્હારે કૌમી જઝબે ઔર ઈમાનકા કાઈલ હો ગયા હૂં. તુમ્હારા એક દોસ્ત અમ્ર દુર્વેશ તુમસે મિલનેકા ખ્વાહિશમંદ હે. મેં ચાહતા હૂં કે તુમ્હારી મુલાકાત અચ્છે માહોલમેં હો."

"મુઝે કૈદખાનેસે ઝિયાદા ગલીઝ ઔર ઝહન્નમી માહોલ ઔર તુમ્હારે મુહલ્લાતસે ઝિયાદા દિલ ફરેબ માહોલ યા અપની મૌતસે હટા નહીં સકતે." ઈસ્હાકને કહા "મુઝે તેહખાનેમેં લે ચલો યા બાલાખાનેમેં, મેં અપના ઈમાન નહીં બેચૂંગા."

સૂડાની સાલાર હંસ પડા ઔર ઉસે ઉસ કમરેમેં લે ગયા જહાં અમ્ર દુર્વેશ ઉસ્કે ઈન્તિઝારમેં મૌજૂદ થા. સૂડાની સાલાર ભી કમરેમેં રહા.

"તુમ્હારા ચેહરા બતા રહા હે કે તુમને ઈન કાફિરોંકે હાથ અપના ઈમાન બેચ ડાલા હે." ઈસ્હાકને અમ્ર દુર્વેશસે કહા "તુમ્હારે ચેહરેકી રોનક ઔર આંખોકી ચમક બતા રહી હે કે તુમ બહુત દિનોંસે કૈદખાનેસે બાહર ઘૂમ ફિર રહે હો. મુઝસે ક્યૂં મિલ્ના ચાહતે હો ?"

"મેં તુમ્હારે ચેહરે પર ભી યહી રોનક ઔર આખોંમેં યહી ચમક દેખના ચાહતા હૂં જો તુમ મેરે ચેહરે પર ઔર આખોંમેં દેખ રહે હો." અમ્ર

દુર્વેશને કહા "ઝરા મુઝે મોહલત દો. ઝરાસી દેરકે લિએ અપના દિલ ઔર અપના ઝહન મુઝે દે દો. તહમ્મુલ ઔર ઈત્મિનાનસે મેરી બાત સુનો."

સૂડાની સાલાર પાસ ખળા થા. વહ ખત્રહ મોલ નહીં લેના ચાહતા થા. ઈસ્હાક ઉસ્કા નિહાયત અહમ કૈદી થા ઔર અમ્ર દુર્વેશ ભી કૈદી હી થા. યહ અમ્ર દુર્વેશકા ધોકા ભી હો સકતા થા. વહ ઈન દોનોંકો એક ઐસે કમરેમેં આઝાદ નહીં છોળ સકતા થા જો કૈદખાનેકા કમરા નહીં થા. ઉસ્ને ચાર સંત્રિયોંકા ઈન્તિઝામ કર દિયા થા. દો કમરેકે સામને ખળે થે ઔર દો પિછલે દરવાઝેકે સામને. બર્છિયોં ઔર તલ્વારોંકે અલાવા ઉન્હેં તીરોં કમાન ભી દીએ ગએ થે તાકે ફરારકી કોશિશ કામ્યાબ ન હો સકે. અમ્ર દુર્વેશ ચાહતા થા કે સાલાર વહાંસે ચલા જાએ મગર સાલાર વહાંસે ટલ્તા નઝર નહીં આ રહા થા. ઉસ્કી મૌજૂદગીમેં અમ્ર દુર્વેશ ઈસ્હાકકો બતા નહીં સકતા થા કે ઉસ્કા મન્સૂબા ક્યા હે.

આશીકો સૂડાની સાલારને નહાને ધોને ઔર આરામકે લિએ ઈસી ઈમારતકે એક કમરેમેં ભેજ દિયા થા વહ સૂડાની સાલારકો ઈસ કમરેસે લે જા સકતી થી મગર ઉસ્કે ઈધર આનેકા કોઈ ઈમ્કાન નહીં થા. સૂડાની સાલાર અલગ હો કર બેઠ ગયા. વહ જાસૂસ જો સહીહ સૂરતે હાલ બતાને આ રહા થા શહરસે થોળી હી દૂર રહ ગયા થા. વક્ત તેઝીસે ગુઝર રહા થા. અમ્ર દુર્વેશકે દોનોં છાપામાર ઈસી ઈમારતકે એક બરામદેમેં અમ્ર દુર્વેશકે ઈશારેકા ઈન્તિઝાર કર રહે થે. કુછ દેર બા'દ આશી બાહર આઈ. વહ નહા ધો કર કપળે બદલ કર આઈ થી. ઉસ્કા હુસ્ન નિખર આયા થા. ચેહરેસે સફરકી થકન ભી ધુલ ગઈ થી. વહ છાપામારોંકે પાસ જા રૂકી.

"સાલાર ચલા ગયા હે ?" આશીને ઉન્સે પૂછા.

"નહીં." એક છાપામારને જવાબ દિયા "વહ અંદર હે."

"ઉસે ચલા જાના ચાહિએ." આશીને કહા ઔર વહ ઉસ કમરેકી તરફ ચલ પળી.

અમ્ર દુર્વેશને ઉસે કમરેમેં દાખિલ હોતે દેખા તો ઉસે ઉમ્મીદકી કિરન નઝર આઈ. સૂડાની સાલારને ઉસે દેખા તો ઉસ્કે હોટોં પર વહી મુસ્કુરાહટ આ ગઈ જો ઉસ જૈસે મર્દોંકે હોટોં પર આશી જૈસી દિલકશ લળકીકો દેખ

કર આયા કરતી હે. આશી ટહલતે ટહલતે સાલારકે પીછે ચલી ગઈ. ઉસ્ને અમ્ર દુર્વેશકો ગહરી નઝરોંસે દેખા. અમ્ર દુર્વેશકો મૌકા મિલ ગયા. ઉસ્ને આશીકો ઈશારા કિયા કે સાલારકો યહાંસે ગાઈબ કરો.

"ઈસ્હાક ભાઈ !" અમ્ર દુર્વેશને પૂછા "ક્યા હમ સૂડાનકે બેટે નહીં હે ?"

"મૈં સબસે પહલે ઈસ્લામકા બેટા હૂં." ઈસ્હાકને જવાબ દિયા "ઔર મૈં અબ ભી મિસ્રી ફૌજકા કમાન્ડર ઔર સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા વફાદાર હૂં. અગર સૂડાનકી ઝમીન મેરી માં હે તો મૈં અપની માંકો ઈસ્લામકે દુશ્મનોંકે હવાલે નહીં કર સકતા. અમ્ર દુર્વેશ ! મૈં તુમ્હારી તરહ ઈસ્લામકી અઝમત ઔર અપની ગૈરતકો ફરોખ્ત નહીં કર સકતા."

આશીને પીછેસે સૂડાની સાલારકે કંધો પર દોનોં બાઝૂ રખ્ખે ઔર મુંહ ઉસ્કે કાનસે લગા કર કહા "ચંદ દિનોંમેં આપકા દિલ ભર ગયા હે ?"

સૂડાની સાલારને ઘૂમ કર દેખા તો આશીકે ગાલ ઔર બિખરે હૂએ બાલ સાલારકે ગાલોંસે ટકરા ગએ. આશી મુસ્કુરા રહી થી. ઉસ્ને મખ્મૂર ઔર તશ્ના લેહજેમેં કહા "મૈં ઈત્ની ખતરનાક ઔર થકા દેનેવાલી મુહિમસે વાપસ આઈ હૂં. કલ ફિર ઉન્હીં જંગલિયોંકે પાસ ચલી જાઉંગી જિન્કે પાસ પીનેકો પાનીકે સિવા કુછ ભી નહીં મૈં તો શરાબકી બૂ કો ભી તરસ ગઈ હૂં."

"ઓહ !" સૂડાની સાલારને ચોંક કર કહા "મૈં તો ઈસ કિસ્સેમેં તુમ્હેં ભૂલ હી ગયા થા. મૈં કિસીસે કહ દેતા હૂં. તુમ ઉસી કમરેમેં ચલો."

"ઉંહા !" આશીને કહા "અકેલે ક્યા ખાક મઝા આએગા. આપ ભી ચલિએ. યહાં કોઈ ખત્રા નહીં. દોનોં તરફ સંત્રી ખળે હે. કુછ દેર બા'દ યહીં આ જાના."

આશી ઈસ ફનકી ઉસ્તાદ થી. બચપનસે અબ તક ઉસે મર્દોંકો અપની જાલમેં ફાંસને ઔર ઉંગલિયોં પર નચાનેકી તર્બિયત દી ગઈ થી. ઉસ્ને યહી ફન અપને આકાઓ ઔર ઉસ્તાદોંકે ખિલાફ આઝમાના શુરૂઅ કર દિયા. સૂડાની સાલાર ઉસ્કી મુસ્કુરાહટકે ફરેબમેં આ ગયા ઔર ઉસ્કે સાથ ચલ પળા. બાહર જા કર ઉસ્ને એક મુલાઝિમકો શરાબ લાનેકો કહા ઔર

આશીકે સાથ કમરેમેં ચલા ગયા. આશીને ઉસે અપને બાઝૂઓંકે ઘેરેમેં લે લિયા ઔર ઝરાસી દેરમેં બૂઢે સાલાર પર જવાન લળકીકા તિલિસ્મ તારી હો ગયા. ઈત્નેમેં શરાબ આ ગઈ. આશીને સાલારકો જામપે જામ પિલાના શુરૂઅ કર દિએ.

"નિય્યત સાફ હો ખુદા ભી મદદ કરતા હે." અમ્ર દુર્વેશને ઈસ્હાકસે કહા "મેંને જો સોચા થા વહ હર લિહાઝ ઔર હર પહલૂસે અસલી સકલમેં આ ગયા હે. તુમ્હારી બાત શહરસે નિકલ કર સુનાઉંગા. દો છાપામાર સાથ લાયા હૂં. દો સંત્રી ઈધર ખળે હેં દો ઉધર. હેં સિર્ફ ઉસ તરફકે સંત્રિયોંકો ખત્મ કરના હે જિસ તરફસે નિકલના હે. ચાર ઘોળે તય્યાર હે. ચાર ઘોળે સંત્રિયોંકે તય્યાર ખળે હેં તાકે ફરારકી સૂરતમેં વહ હમારા તઆકુબ કર સકે. અપને હાં મિસ્રકે કુછ લોગ આએ હે. એક આદમી બહુત હી દાનિશમંદ મા'લૂમ હોતા હે. ઉસ્ને અપના નામ નહીં બતાયા કાહિરા ઈત્તિલાઅ પહુંચ ગઈ હે કે યહાં ક્યા હુવા હે. સાલારકો લળકી લે ગઈ હે. મેં ઝરા બાહિરકા જાઈઝા લે લૂં. લળકીકો ભી સાથ લે જાના હે."

"ક્યૂં?" ઈસ્હાકને પૂછા "ઈસ બદકારકે સાથ તુમ્હારા ક્યા તઅલ્લુક હે."

"બાહર ચલ કર બતાઉંગા." અમ્ર દુર્વેશને કહા "યહ કોઈ ઐસા વૈસા તઅલ્લુક નહીં. લળકી મુસલમાન હે."

અમ્ર દુર્વેશ બાહર નિકલા. સંત્રિયોંને ઉસે સૂડાની સાલારકે સાથ ઈસ કમરેમેં આતે દેખા થા, ઈસ લિએ ઉન્હોંને ઉસે એહતિરામકી નઝરોંસે દેખા. વહ અપને છાપામારોંકે પાસ ગયા ઔર ઉન્હેં બતાયા કે સંત્રિયોંકો સંભાલનેકા વક્ત આ ગયા હે. ફિર ઉસ્ને ઉસ કમરેકા દરવાઝા આહિસ્તાસે ઝરાસા ખોલા. સાલારકે હોશ શરાબમેં ડૂબ ચૂકે થે. ઉસ્ને ઝૂમ કર પૂછા "કોન હે ?"

"મેં દેખતી હૂં." આશીને કહા "હવાસે દરવાઝા ખૂલ ગયા હે." ઉસ્ને સાલારકો સહારા દે કર પલંગ પર લેટા દિયા. સાલારને બાઝૂ ફેલા

કર લળખળાતી આવાઝમેં કહા "તુમ ભી આઓ નશેકો દુગ્ના કર દો."

આશી બાહર નિકલ આઈ ઔર આવાઝ પૈદા કિએ બગૈર દરવાઝા બાહરસે બંદ કર દિયા. અમ્ર દુર્વેશ ઔર આશીને દોનોં છાપામારોંકો સાથ લિયા ઔર ઈસ્હાકવાલે કમરેકી તરફ ગએ. સૂડાની જાસૂસ શહરમેં દાખિલ હો ચૂકા થા ઔર વહ જાસૂસીકે મર્કઝકી તરફ જા રહા થા. અમ્ર દુર્વેશને દોનોં સંત્રિયોંસે કહા "દોનોં અંદર ચલો ઔર કૈદીકો કૈદખાનેમેં લે જાઓ. સાલારને હુક્મ દિયા હે કે હાથ બાંધ કર લે જાના."

દોનોં સંત્રી ઈકટ્ઠે અંદર ગએ. ઉન્કે પીછે દરવાઝા બંદ હો ગયા. દોનોં છાપામાર બયક વક્ત ઉન પર ઝપટે. દોનોંકી ગર્દને એક એક છાપામારકે બાઝૂકે શિકંજેમેં આ ગઈ. છાપામારોંને ખંજર પહલે હી નિકાલ દિએ થે. ઉન્હોંને સંત્રિયોંકે દિલોં પર વાર કિએ ઔર ઉન્હેં ખત્મ કર દિયા. સૂડાની જાસૂસ અપને ઠિકાને પર પહુંચ ગયા થા ઔર એક નાઈબ સાલારકો સહીહ રિપોર્ટ દે રહા થા. અમ્ર દુર્વેશને ઈસ્હાકસે કહા "ફૌરન નિકલો." બાહર ચાર ઘોળે અમ્ર દુર્વેશકે ખળે થે ઔર ચાર સંત્રિયોંકે. દૂસરી તરફકે સંત્રિયોંકો મા'લૂમ હી ન હો સકા કે અંદર ક્યા હો રહા હે.

યહ સબ ઘોળોં પર બેઠે. રાતને ફરાર પર પર્દા ડાલે રખ્ખા. શહર ગહરી નીંદ સોયા હુવા થા. ફરાર હોનેવાલેને ઘોળોંકો ફૌરન એળ ન લગાઈ. આશી ભી ઉન્કે સાથ થી. સૂડાની જાસૂસને અપની રિપોર્ટ દી તો નાઈબ સાલાર ઉસે સૂડાની સાલારકે પાસ લે ગયા. ઉન્હેં બતાયા ગયા કે વહ કહાં હે. વહ દોનોં ઈધર આએ તો રાસ્તેમેં ઉન્હોંને પાંચ ઘૂળ સવાર જાતે દેખે. એક દૂસ્રેકે કરીબસે ગુઝર ગએ અંધેરેકી વજહસે કોઈ કિસીકો પેહચાન ન સકા.

નાઈબ સાલારને ઉસ બરામદેમેં જા કર ઈધર ઉધર દેખા જહાં કુછ દેર પહલે દો સંત્રી ખળે થે. ઉસ્ને કમરેકા દરવાઝા ખોલા તો દોનોં સંત્રિયોંકી લાશેં પળી નઝર આઈ. ખૂન બહ બહ કર હર તરફ ફેલ ગયા થા. નાઈબ સાલારને અંદર જા કર દૂસ્રા દરવાઝા ઉધર દો સંત્રી આરામસે ખળે થે. ભાગ દોળ શુરૂઅ હો ગઈ. એક કમરેમેં સાલાર પલંગ પર પળા નશેમેં બદમસ્ત આશીકો પૂકાર રહા થા. નાઈબ સાલારને ઉસે બુલાયા ઔર ઉઠાયા.

આશીને ઉસે બહુત હી ઝિયાદા પિલા દી થી. ઉસે બતાયા ગયા કે દો સંત્રી કમરેમેં મરે પળે હે તો ઝરા હોશમેં આયા. જબ વહ બાત સુનને ઔર સમઝનેકી હાલતમેં આયા ઉસ વક્ત અમ્ર દુર્વેશ, ઈસ્હાક, દો છાપામાર ઔર આશી શહરસે બહુત દૂર નિકલ ગએ થે. તઆકુબ બેકાર થા સુબ્હકે વક્ત ઉસે સહીહ સૂરતે હાલકા ઈલ્મ હૂવા.

અગલી રાત આધી ગુઝર ગઈ થી. જબ અમ્ર દુર્વેશ અપને કાફલેકે સાથ અપને પહાળી ઈલાકેમેં દાખિલ હુવા. અલી બિન સુફયાન ઉન્કે ઈન્તિઝારમેં બેતાબ હો રહા થા. ઝરૂરત યહ થી કે ઈસ્હાક ઔર અમ્ર દુર્વેશકો ફૌરન મિસ્ર ભેજ દિયા જાએ લેકિન એક ઝરૂરત યહ ભી થી કે ઉન્હેં ઉસ ઈલાકેમેં ઘુમાયા ફિરાયા જાએ તાકે જિન લોગોંને સૂડાનિયોંકી શો'બદા બાઝિયાં દેખી હૈં ઉન્હેં અસલ હકીકત મા'લૂમ હો જાએ. અલબત્તા ફૌરી તૌર પર યહ ઈન્તિઝામ કર દિયા ગયા કે કુછ આદમિયોંકો દેખભાલકે લિએ મુકર્રર કર દિયા ગયા તાકે સૂડાની ફૌજ હમ્લા કરે તો કબ્લ અઝ વક્ત ઈત્તિલાઅ મિલ જાએ. દૂસ્રી ઝરૂરત યહ થી કે મિસ્રી ફૌજકે કુછ ઔર છાપામાર ઈસ ઈલાકેમેં બુલા લિએ જાએ જો સૂડાની ફૌજકે હમ્લેકી સૂરતમેં અકબસે શબખૂન મારે ઔર ફૌજકો ઈસ ઈલાકેસે દૂર રખ્ખેં.

ઈસ તરહ અમ્ર દુર્વેશ, અલી બિન સુફયાન ઔર ઉસ્કે છાપામારોંને વહ મા'ર્કા જિત લિયા જો કમાન્ડરોં, બાદશાહોં ઔર કૌમકી નઝરોંસે ઓઝલ હો કર લળા ગયા થા. યહ એક ઈન્ફિરાદી જંગ થી જો ઈમાન ઔર કૌમી જઝબેકી કુવ્વતસે લળી ગઈ થી સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઈસ દરેપર્દા જંગ પર હમેશા તવજ્જુહ મર્કુઝ રખ્ખી થી. ઉસ્કા ઈન્ટેલિજન્સકા નિઝામ બહુત હોશિયાર થા.

ઉસ વક્ત જબ સૂડાની મુસલમાનોંને યહ મા'ર્કા જીત લિયા થા, સલાહુદ્દીન અય્યૂબી મુસલમાન ઉમરાએ ગુમશ્તગીન, સૈફુદ્દીન ઔર અલ્મલિકુસ્સાલેહકી મુત્તહિદા અફ્વાજકો શિકસ્તફાશ દે કર ઉન્કે તઆકુબમેં જા રહા થા. રાસ્તેમેં ઉસ્ને ચંદ એક અહમ મુકામાત ઔર છોટે છોટે કિલ્ઓં પર કબ્ઝા કર લિયા થા. વહ હલબકી તરફ બળ્હ રહા થા જો એક અહમ શહર ઔર અલ્મલિકુસ્સાલેહકી ફૌજકા મર્કઝ થા. સુલ્તાન અય્યૂબી શહરકો

મુહાસરેમેં લે કર મુહાસરા ઉઠા ચુકા થા. વહાંકે મુસલમાનોંને ઉસ્કા મુકાબલા ઐસી બેજીગરીસે કિયા થા કે સુલ્તાન અય્યૂબી અશ અશ કર ઉઠા થા. મુહાસરા ઉઠાનેકી વજહ ઈસ્સે પહલે સુનાઈ જા ચૂકી હે.

ઈસ્કે બા'દ મુસલમાન અફવાજકી આપસમેં જો જંગ હૂઈ ઉસ્કે તફસીલાત ભી સુનાઈ જા ચૂકી હે. સુલ્તાન અય્યૂબીને તીનોં મુસલમાન ફૌજોંકો બેતહાશા નુકસાન પહુંચા કર ઈસ તરહ પસ્પા કિયા કે ફૌજે બિખર ગઈ. સુલ્તાન અય્યૂબીને તઆકુબ જારી રખ્ખા. ઉસ્કી ઝિયાદાતર તવજ્જુહ હલબકી ફૌજ પર થી ક્યૂંકે યહ બહાદૂરીસે લળનેવાલી ફૌજ થી. યહ હલબકી સિમ્ત પસ્પા હો રહી થી. સુલ્તાન અય્યૂબી ઉસે રાસ્તેમેં હી તબાહ કર દેના ચાહતા થા ક્યૂંકે વહ હલબ પર કબ્ઝા કરનેકો પેશ કદમી કર રહા થા. ઉસ્ને તઆકુબકા અંદાઝ યહ ન રખ્ખા કે અપને ફૌજકો ઉસ્કે પીછે ડાલ દિયા બલ્કે ઉસ્ને અપને બર્કરફતાર દસ્તે કિસી દૂસ્રે રાસ્તેસે આગે ભેજ દિએ ઔર કુછ છાપામાર દોનોં પહલૂઓં પર ભેજ દિએ.

હલબકી ફૌજ અફરા તફરીકે આલમમેં હલબકો જા રહી થી. આગે જા કર ઉસ્કે કમાન્ડરોંને દેખા કે સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજને રાસ્તા રોક રખ્ખા હે. હલબકી ફૌજ રૂક ગઈ. ઉસ્કે સિપાહિયોંમેં લળનેકી હિમ્મત નહીં રહી થી. ઉન્કા સાઝો સામાન ભી કમ રહ ગયા થા. રસદ ઔર ખૂરાકકી ભી કમી થી. યહ ફૌજ રૂકી તો પહલૂઓં પર સુલ્તાન અય્યૂબીકે છાપામારોંને શબખૂન ઔર છાપે મારને શુરૂઅ કર દિએ. સુલ્તાન અય્યૂબીકે કમાન્ડરોંને એલાન કરને શુરૂઅ કર દિએ "હલબવાલોં હથિયાર ડાલ દો."

સુલ્તાન અય્યૂબી મહાઝસે પીછે થા. ઉસે ઈત્તિલાએં મિલ રહી થી કે હલબકી ફૌજ હથિયાર ડાલનેકી હાલતમેં આ રહી હે. ઉસ્ને કહા "અગર યહ ફૌજ સલીબિયોંકી હોતી તો મેં ઉસ્કે એક ભી સિપાહીકો ઝિંદા ન છોળતા મગર યહ મેરે અપને ભાઈયોંકી ફૌજ હે. યહ લોગ હથિયાર ડાલ દેંગે તો મેં ઉન્હેં બખ્શ દૂંગા. મુઝે ખૂશી ફિર ભી નહીં હોંગે. મરનેકે બા'દ મેરી રૂહ ભી બેચેન રહેગી કે મેરે દોરમેં મુસલમાનોંકી તલ્વારેં આપસમેં ટકરાઈ થી. અગર હમારે યહ ભાઈ અબ ભી દોસ્ત ઔર દુશ્મનકી પેહચાન કર લેં તો ઈસ શર્મનાક ગલતીકા ઈઝાલા હો સકતા હે."

દૂસ્રે દિન ખુદાને સુલ્તાન અય્યૂબીકી દુઆ સુન લી. ઉસ્ને દો ઘૂળ સવાર અપની તરફ આતે દેખે. ઉન્મેંસે એકને સુફેદ ઝંડા ઉઠા રખ્ખા થા ઉન્કે દાએં બાએં સુલ્તાન અય્યૂબીકી અપની ફૌજકે દો કમાન્ડર થે. કરીબ આ કર ઘોળે રૂક ગએ. એક કમાન્ડરને ઘોળેસે ઉતર કર સલામ કિયા ઔર કહા "હલબકે હાકિમ અલ્મુલ્સ્સાલેહને સુલ્હકા યહ પૈગામ ભેજા હે."

"યહ દો એલ્ચી જંગ બંદી ઔર સુલ્હકા પૈગામ લાએ હૈં."

એક એલ્ચીને પૈગામ સુલ્તાન અય્યૂબીકે હાથમેં દિયા. સુલ્તાન અય્યૂબીને પૈગામ પળ્હ કર કહા "અલ્મલિકુસ્સાલેહસે કહના સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને જબ જંગસે પહલે સુલ્હકા પૈગામ ભેજા થા તો તુમને ફિરઔનોકી તરહ મેરે એલ્ચીકી બેઈઝ્ઝતી કરકે મેરા પૈગામ ઠુકરા દિયા થા. આજ ખુદાએ ઈઝ્ઝોજલને મુઝે યહ તાકત બખ્શી ઔર તુઝે યહ ઝિલ્લત દી કે મેં તુમ્હારી ફૌજકો ઈસ તરહ પીસ સકતા હૂં જિસ તરહ દો પથ્થરોંકે દરમિયાન દાને પીસે જાતે હૈં લેકિન મેરે દુશ્મન તુમ નહીં. તુમ ઉસ બાપકે બેટે હો જિસ્ને સલીબિયોંકો ઘુટનો બિઠા રખ્ખા થા ઔર તુમ સલીબિયોંસે દોસ્તી ઘાંઠ કર અપને બાપકી ફૌજકે ખિલાફ લળને આએ થે..... ઉસે કહના, કે મૈંને તુમ્હેં મુઆફ કિયા. દુઆ કર કે અલ્લાહ ભી તુમ્હેં મુઆફ કર દે."

સુલ્તાન અય્યૂબીને અપની શરાઈત પર સુલ્હકી પેશકશ મંઝૂર કર લી. અલ્મલિકુસ્સાલેહકો ઈસ શર્ત પર અપની ફૌજ હલબકો લે જાનેકી ઈજાઝત દે દી કે જબ ઉસ્કી ફૌજ હલબ આએ તો હલબકી ફૌજ કોઈ મુઝાહમત ન કરે.

એક ઔર દિલચસ્પ વાકિઆ હુવા અલ્મલિકુસ્સાલેહ અપની ફૌજ નિકાલ કર લે ગયા. સૈફુદ્દીન ભી પસ્પા હો કર મૂસલ ચલા ગયા થા ઔર ગુમશ્તગીનને અપને કિલ્એ હિરનમેં જાનેકે બજાએ હલબકા રૂખ કિયા. સુલ્તાન અય્યૂબી અપની ફૌજકો ઔર આગે લે ગયા ઔર એક મુકામ તુર્કમાનકો આરઝી કેમ્પ બના લિયા. એક રોઝ હલબકા એક કાસિદ ઉસ્કે પાસ આયા ઔર અલ્મલિકુસ્સાલેહકા એક પૈગામ સુલ્તાન અય્યૂબીકો દિયા. સુલ્તાન અય્યૂબીને પૈગામ ખોલ કર પળ્હા તો ચોંક ઉઠા ક્યૂંકે યહ પૈગામ ઉસ્કે નામ નહીં બલ્કે સૈફુદ્દીનકે નામ થા. અલ્મલિકુસ્સાલેહને

સૈફુદ્દીનકો લિખ્ખા થા.

"આપકા ખત મિલ ગયા હે જિસ્મેં આપને ઈસ પર ખફગીકા ઈઝહાર કિયા હે કે મેંને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે આગે હથિયાર ડાલ કર સુલ્હ કર લી હે. બેશક મેંનેં ઐસા હી કિયા હે લેકિન મેરે લિએ ઔર કોઈ રાસ્તા ન થા. મેરી ફૌજ ઉસ્કી ફૌજકે ઘેરેમેં આ ગઈ થી. મેરે સિપાહી થકે હૂએ, ડરે હૂએ ઔર ઝખ્મી થે. મેરે સાલારોંને મુઝે મશ્વરા દિયા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો સુલ્હકા ધોકા દિયા જાએ ઔર અપની ફૌજકો ઉસ્કે ચુંગલસે નિકાલા જાએ. મેંને યહી બેહતર જાના ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો સુલ્હકા પૈગામ દે દિયા....."

"મોહતરમ ગાઝી સૈફુદ્દીન ! આપ મુત્મઈન રહે. મેંને વક્ત હાસિલ કરનેકે લિએ સુલ્હ કી હે વર્ના મેરે પાસ આજ એક ભી સિપાહી ન હોતા. મેં અબ હલબમેં અપની ફૌજકી તન્ઝીમેનવ કરા રહા હૂં. નઈ ભરતી શુરૂઅ કરા દી હે મેંને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી યહ શર્ત તસ્લીમ કર લી હે કે ઉસ્કી ફૌજ હલબમેં આએગી તો હમારી ફૌજ મઝાહમત નહીં કરેગી, લેકિન વહ જબ યહાં આએગા તો ઉસ્કી ફૌજકો ઐસી મુઝાહમત મિલેગી જો ઉસ્કે તસવ્વુરમેં ભી નહીં આ સકતી. આપ અપની ફૌજકો અઝસરેનવ તય્યાર કર લેં હમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ લળના ઔર ઉસ્કી તાકતકો ખત્મ કરના હે."

ઈસ પૈગામમેં ઔર ભી બહુત કુછ લિખ્ખા થા. મુઅર્રિખોને ઈસ પર ઈત્તિફાક કિયા હે કે અલ્મલિકુસ્સાલેહને સુલ્તાન અય્યૂબીકો સુલ્હકા ધોકા દિયા ઔર ઉસ પર ભી કે અલ્મલિકુસ્સાલેહને સૈફુદ્દીનકે ખતકે જવાબમેં જો જવાબ લિખ્ખા થા વહ ગલતીસે સુલ્તાન અય્યૂબીકો મિલ ગયા થા યા યહ કાસિદ સુલ્તાન અય્યૂબીકા જાસૂસ થા. યૂરોપી મુઅર્રિખોંને લિખ્ખા હે કે યહ કાસિદકી ગલતી થી. દોને લિખ્ખા હે કે પૈગામ સર બમોહર કિયા ગયા તો બાહર ગલતીસે સુલ્તાન અય્યૂબીકા નામ લિખ દિયા ગયા થા. મુસલમાન મુઅર્રિખ જિન્મેં સિરાજુદ્દીન ખાસ તૌર પર કાબિલે ઝિક્ર હે લિખતા હે કે સુલ્તાન અય્યૂબીકા નિઝામે જાસૂસી ઐસા બાકમાલ થા કે અલ્મલિકુસ્સાલેહકા કાસિદ ઉસ્કા જાસૂસ થા. વહ અલ્મલિકુસ્સાલેહકા

ઈત્ના અહમ પૈગામ સુલ્તાન સલાહુદ્દન અય્યૂબીકે પાસ લે આયા.

કાઝી બહાઉદ્દીન શદ્દાદને અપની યાદ દાશ્તોમેં લિખ્ખા હે કે ઈસ પૈગામને સુલ્તાન અય્યૂબીકો ઈસ કદર પરેશાન કિયા કે કઈ ઘંટે ઉસ્ને કિસીકે સાથ બાત ભી ન કી. ખૈમેમેં અકેલા પળા રહા. અલબત્તા ઉસે યહ ખૂશી ઝરૂર હૂઈ કે ઉસે દુશ્મનકે અઝાઈમકા ઈલ્મ હો ગયા. ઉસ્ને હુકમ દિયા કે અલ્જઝીરા, ગયાર ઔર બકરસે ફૌરન લોગોંકો ભરતી કિયા જાએ. ઉસ્ને અપને મુસલમાન ભાઈયોંકે ખિલાફ એક ઔર ખૂનરેઝ જંગકી તય્યારિયાં શુરૂઅ કર દીં. ★ ★

-: તમામ શુદ :-

Maktabe Ashraf